ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction - Administration : 32, Rue de Trévise, Paris 9e

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86-60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. PARIS 15069 82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք : Հատը 12 ֆր.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
1
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
MARDI
1ER OCTOBRE
1 9 5 7

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8007 33ème ANNÉE

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3808

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՄԹՆՈԼՈՐՏԸ ԿԸ ՊԱՑԾԱՒԱՆԱՑ

Վերջացող չաբթուան ընթացքին Դամասկոսի մէջ տեղի ունեցած խօսակցութիւնները զգալի կերպով նպաստեցին պայծառացնելու Մերձաւոր Արեւելքի քաղաքական մթնոլորտը :

Շորշանանի ապրիլեան ծանր տագնապէն վերջ Սուրիոյ մէջ պատահած դէպքերը սոեղծած էին խռովայոյզ վիճակ մը, որ իսկապէս մտահոգութիւն կը պատճառէր բոլորին :

Ամէնէն աւելի մտատանջ էին Սուրիոյ դրացի այն երկիրները, որոնք դիրք ճշդած էին արեւմտեան պետութեանց կողքին :

Առաջին հերթին Թուրքիա, որ 1947ի Թրումընի վարդապետութենէն ի վեր պահակի դեր ստանձնած է Խորհրդային Միութեան հարաւային սահմաններուն վրայ, արդիլելու համար համայնավարական աշխարհակալութեան ծաւալումը դէպի Միջերկրականի տաք ջուրերը :

Սուրիոյ մէջ համայնավար տարրերու յաղթանակին պատասխանեց Թուրքիա՝ անմիջապէս զինուորական համախմբում – ներ կատարելով սահմանապլուխի երթեւեկին :

Այս աղմարարութիւնը իր ազդեցութիւնն ունեցաւ Սուրիոյ վարիչ շրջանակներուն վրայ, որոնք փութացին բողոքել Անգարայի կառավարութեան մօտ : «Եղեռնակի սովորական ռազմափորձեր» կատարելու բացատրութիւնը չգոհացուց ան – շուշտ Դամասկոսի կառավարութիւնը :

Մտահոգութեան մատնուեցան նաեւ հարեւան արաբական երկիրները, բոլորն ալ անդամ Արաբական Լիկային : Մանաւանդ անոնք՝ որ Իրաքի նման մաս կը կազմէին «Պաղտադի Ուխա»ին, կամ Սէուտի Արաբիոյ, Լիբանանի եւ Շորշանանի նման յարած էին Այզենհաուերի վարդապետութեան :

Ոչ նուազ իրարանցումի ենթարկուեցան արեւմտեան պետութիւնները, որոնց զբաղած են կանգնած Միացեալ Նահանգները :

Անմիջապէս չարժման մէջ դրուեցաւ ամերիկեան Վեցերորդ նաւատորմը, որ արդէն պահակի պաշտօն ունի Միջերկրականի մէջ եւ որ Շորշանանի խնդրին մէջ վճռական դեր կատարած էր : Աւելի առաջ հրթռիռով, Ատլանտեան Ուխտի նաւային ուժերը ռազմափորձեր կատարեցին եղկական ծովուն մէջ, մասնակցութեամբ անդամ երկիրներու մարտանաւերուն եւ զինեալ նաւաշներուն :

Մոսկուա իր կարգին քանի մը մարտանաւեր ղրկեց դէպի Սուրիոյ եղերքները՝ հակազդելու համար արեւմտեան պետութեանց ուժի ցուցադրութեան :

Ժողովրդավար եւ համայնավար ճամբաներու միջեւ մրցակցութիւնը կրնար ազբերդական հետեւանքներ ունենալ, եթէ երկուստեք անխոհեմ քայլեր առնուէին :

Այս խռովայոյզ կացութեան վերջ տալու համար էր, որ տեղի ունեցան Դամասկոսի խորհրդակցութիւնները :

Այզընհաուերի վարդապետութեան եւ արեւմտեան ճակատի երկու չեմ պաշտպաններուն՝ Սէուտի Արաբիոյ թագաւորին եւ Իրաքի վարչապետին ներկայութիւնը Սուրիոյ մայրաքաղաքին մէջ՝ խիստ յատկանշական երեւոյթ էր :

Արաբական Լիկայի անդամ այս երկու կարեւոր պետութեանց պատասխանատու դէմքերը յայտնած են խոհեմութեան խորհուրդներ տալ Սուրիոյ վարիչներուն :

Սուրիա եւ եղիպտոս արդէն իսկ սկսած են մօտիկութիւն ցոյց տալ արեւմտեան ճակատին : Սուրիոյ արտաքին նախարար Պլեթար պատրաստակամութիւն կը յայտնէ Ցոսթըը Տըլըսի հետ տեսնուիլ՝ վարատեւելու համար թիւրիմացութիւնները : Իսկ դնդապետ Նասր կը փափաքի հանդիպում մը ունենալ նախագահ այզընհաուերի հետ՝ Մերձաւոր Արեւելքի հարցերը կարգադրելու համար :

Սէուտի Արաբիոյ թագաւորն ալ պաշտօնապէս յայտարարեց թէ Սուրիոյ մէջ համայնավար վարչաձեւ չէ հաստատուած :

Դամասկոսի խորհրդաժողովը նոր հանդրուան մըն է, աւելի ճիշդ դարձակէտ մը : Շնորհիւ Սուրիոյ, Իրաքի եւ Արաբիոյ պատասխանատու վարիչներու արդարացի խօսակցութեանց՝ Արաբական Լիկան կը դիմէ ոչ միայն դէպի միութեան ճակատ, այլ դէպի արեւմտեան ճակատ :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԻԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ

ՄԹՆՈԼՈՐՏԸ ԿԸ ՊԱՑԾԱՒԱՆԱՑ ԱՐԱԲԱԿԱՆ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Վերջին օրերուն, կարեւոր անցուդարձեր ուշադրութիւն ղրաւեցին Ուաշինկթընի մէջ :

1.— Սուրիոյ Արտաքին Նախարար Սալահ Պլեթար յայտնեց, թէ պատրաստ է Տըլըսի հետ հանդիպում մը ունենալու, եթէ Ամերիկայի Արտաքին Նախարարն ալ կը փափաքի անշուշտ :

2.— Սէուտ Թագաւորի Դամասկոս այցելելէ ետք, Սուրիոյ խորհրդարանական պատուիրակները :

3.— Նախագահ Նասրի փափաքը՝ Այզընհաուերի հետ տեսակցութիւն մը ունենալու համար :

Թէեւ Միացեալ Նահանգներու մէջ այս ուղղութեամբ ո՛չ մէկ լուսանցս յայտարարութիւն եղաւ, այսուհանդերձ Արտաքին Նախարարութիւնը ոչ մէկ դուռ պիտի փակէ սուրիացի դիւանագէտներուն առջեւ :

Գալով Նասրի յայտարարութեանց՝ Այզընհաուերի հետ հանդիպում մը ունենալու համար, Ամերիկացիք վերապահ են եւ այդ փափաքը կը վերապրեն Նասրի ցուցամոլութեան :

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԵԳԻՊՏՈՍ

Անգլեւեղիպտական տնտեսական ու զինուորական խորհրդակցութիւնները Հոկտեմբեր իննին պիտի վերսկսին Հռոմի մէջ, կը յայտնէ Լոնտոնի Արտաքին Նախարարութիւնը : Խորհրդակցութեան ղեկավար նիւթն է Անգլիացիներու պատկառելի դիրքերուն «եղիպտականացում»ը եւ երկու երկիրներուն առեւտրական գործակցութիւնը :

1956 Նոյեմբեր մէկին երկու երկիրներու դիւանագիտական յարաբերութեանց խզումը օրակարգի նիւթ պիտի չըլլայ Հռոմի մէջ :

Խորհրդակցութեանց վերսկսումը ղորդող իր զեկոյցին մէջ, Անգլիոյ Արտաքին Նախարարութիւնը կը յայտնէ, թէ անգլիական ու եղիպտական պատուիրակութիւնները, որ դումարուած էին Հռոմի մէջ՝ տնտեսական ու զինական հարցերը քննելու համար, հասած էին տեղ մը, ուր պահանջը ղացին իրենց կառավարութեանց հետ խորհրդակցելու : Զեկոյցը կ'աւելցնէ . — «Ցուսալի է, որ անգլիական պատուիրակութեան ներկայացուցած տեղեկագրին քննութենէն ետք, կարելի պիտի ըլլայ խորհրդակցութիւնները հասցընել արդիւնաւոր հանգրուանի մը» : Կարգ մը չրջանակներու համաձայն, Անգլիա համաձայնութիւններ պիտի կնքէ եգիպտոսի հետ, ի հարկին՝ զիջումներ ալ ընելով :

× *Արաբիոյ Ամմանի դեսպանը տեսակցութիւն մը ունեցաւ Հիւսէյն Թագաւորին հետ :*

Կը կարծուի թէ Սէուտ Թագաւորին ներկայացուցիչը նամակ մը յանձնեց Շորշանանի Հիւսէյն արքային, որուն մէջ Արաբիա կ'առաջարկէ միջնորդի դերը վերցնել՝ յորդանանեւսուրիական կռիւը ճիրը հարթելու համար :

Օտար քաղաքական չրջանակները կը նշանակեն, թէ այս նամակին վերջ, երկու երկիրներու մամուլին ու ձայնասփիւռը դադրեցան իրարու վրայ յարձակումներ գործելէ :

× *Լիբանանի կիսապաշտօնական չրջանակներուն համաձայն, արաբ բարձրաստիճան անձնաւորութիւն մը, որուն ինքնութիւնը գաղտնի կը պահուի, կ'աչխատի որ Գէյրութի մէջ արաբական երկիր – ներու բարձրաստիճան դէմքերու ժողով մը ըլլայ Հոկտեմբեր 10ին . ծանօթ է, որ այդ թուականին Սէուտ Թագաւոր Լիբանան պիտի երթայ :*

Լաւատեղեակ չրջանակները կը յայտնեն, թէ լուրջ հաւանականութիւններ կան, որ այս ծրագիրը իրականանայ, մանաւանդ՝ Դամասկոսի մէջ եղած արաբեւսուրիական խօսակցութիւններէն ետք : Սէուտ Թագաւոր արաբական երկիրներու քաղաքական կլիման բարեխառնած է այժմ :

Դամասկոսի Ալ Հատարա թերթը նմանակս կը խօսի հանդիպումի մը մասին, որ սեղանի մը չուրջ պիտի խմբէ Արաբիոյ վեհապետը, Սուրիոյ Նախագահն ու զինապետ Նասրը : Թերթին համաձայն՝ ժողովը պիտի ըլլայ Դահիրէի կամ Ռիատի մէջ : Միւս կողմէ, սուրիացի բանբեր մը յայտնեց, թէ նման ժողով մը հաւանական չէր : Իսկ եղիպտական մայրաքաղաքին մէջ, կառավարական բանբերի մը յայտարարութեանց համաձայն, արաբ ղեկավարներու ժողով մը այնքան ալ կարեւոր չէ, քանի որ Դամասկոսի խօսակցութիւններն ու Սէուտ արքային յայտարարութիւնները մթնոլորտը պարզած են արդէն :

× *Ինչպէս գրած էինք, Իրաքի Վարչապետը կարճատեւ այցելութիւն մը տուաւ Սուրիոյ : Այս առթիւ Դամասկոսի իրաքեան դեսպանը, նամակ մը յանձնելով սուրիական կառավարութեան, յայտնեց թէ իր երկիրը բարեկամական զգացումներ ունի Սուրիոյ նկատմամբ :*

Այս նամակին մէջ, որ Իրաքի վարչապետին կարգ մը յայտարարութեանց բնոյթը կը կրէ, կը յայտնուի թէ Սուրիոյ կամ արաբական որեւէ այլ պետութեան դէմ եղած յարձակում մը՝ Իրաքի կառավարութիւնը պիտի նկատէ իրեն դէմ առնուած քայլ մը : Վարչապետը կը յայտնէ, թէ ոչ մէկ ուժ պիտի կարենայ խորտակել ազգային այն դիծը՝ որ Իրաքը կը կապէ Սուրիոյ եւ արաբական այլ երկիրներու :

Բշ. օր, Իրաքի Տնտեսական նախարար Փաչէչի Լոնտոնէն դնաց Դամասկոս : Անոնք կարեւոր խօսակցութիւններ պիտի ունենան սուրիացի ղեկավարներու հետ : Հաւանական է, որ երկու երկիրներու միջեւ տնտեսական գործակցութեանց գծի մը կնքուի : Պիտի կարգադրուին նաեւ երկու երկիրներուն հետ կապ ունեցող նաւթուղիներու հարցերը :

(Լուրերու շար.ը կարդալ Դ. էջ)

Օրը Օրին

ԽՐԱՏ՝ ՉՏԵՄՆԵՐՈՒՆ

Միշտ, կատակի տուած ենք տխուր երեւոյթ մը, որ դուրսէն եկողին ուշիս – դրութիւնը կը գրաւէ եւ անոր ջիղերը ոտքի կը հանէ, շատ անգամ :

Ամէն այցելու — փարիզէն եկած ըլլայ թէ Լոնտոնէն, Վիէննայէն թէ Փրակայէն — միեւնոյն գանգատը ունի .

— Դիմացդ կը նստին ու վրադ կը խըրնդան — դուք հեռաձայն ունի՞ք, դուք տաք ջուր ունի՞ք··· կարծես թէ հալցումը ըլնողները իրենց «երկիրը» հեռաձայն ու տաք ջուր ունէին··· Կամ սառնարանին ու լուացքի մեքենային ինչ ըլլալը գիտէին ···

Ամերիկահայերը Իր ծափահարեմ շատ մը երեւոյթներու մէջ : Եւ բարձրաձայն կը յայտարարեմ .

— Ամերիկայի մեր գաղութը մեր ամէնէն պատուական գաղութներէն մէկն է···

Այդ յայտարարութենէն ետք, իրաւունք ունիմ ձայնակցելու «դրսեցի»ներուն եւ կրկնելու՝ անոնց ամբաստանութիւնը .

— Ձտեսութենէ կը տառապին, շատ շատերը ···

Ո՛չ, ներելի չէ որ հարուստը աղքատին վրայ խնդայ եւ մոռնայ թէ ի՛նչ ձիւներ, ի՛նչ փոթորիկներ անցած են անոր գլուխէն :

Քանի միտս է ըսեմ, ի լուր չտեսնեներուն, որ Եւրոպան ալ ունի այն ամէն բաները, որոնցմով կը պարծենամ դուք — հեռաձայն, ելեկտրականութիւն, ձայնասփիւռ, հեռատեսիլ, իճիճաշարժ, սառնարան, տաք ջուր եւ շատ մը ուրիշ բաներ, որոնք տանելի կը դարձնեն մահկանացուին կեանքը : Տարբերութիւնը, ի յայտ կու գայ միայն համակին մէջ — այստեղ ամէն տուն հեռաձայն ու սառնարան, հոռատեսիլ ու կառ ունի, այնտեղ ամէն տուն օժտուած չէ այդ բարիքներով :

Պատճա՞ռը : Որովհետեւ, Եւրոպա կոչուած ցամաքամասը պատերազմէն գլուխ առած չունի, հարիւր տարիէ ի վեր : Ամերիկան պատերազմին ինչ ըլլալը տակաւին չի գիտեր, հակառակ անոր որ երկու անգամ, իր բաջարի զինուորներով ուրիշներուն հայրենիքը փրկելու համար, ռազմադաշտ վազեց : Եւ յաղթեց : Բայց, Ամերիկացի ժողովուրդը, ինք, տակաւին, իր մորքին վրայ զգացած չէ պատերազմին պատուհասը :

Պատերազմի մասին գաղափար կ'ունենաս միայն այն ատեն երբ դուն ալ մասնակցիս կռիւին եւ ինքզինդ, յանկարծ, գտնես ճակատամարտին առաջին գծին վրայ : Անգլիացին ալ չէր գիտեր թէ պատերազմը ինչ էր, մինչեւ 1940ի սեպտեմբեր 7ի շաբաթ օրը, երբ Հիթլէրի օդաբաւերը սկսան ռմբակոծել Լոնտոնը : Այդ օրուընէ սկսեալ, մինչեւ 1941 Մայիս 10, ամէն օր, ամէն ժամ, կրակ կը թափէր հպարտ Ալպիոնի հաղաքներուն ու գիւղերուն վրայ : Այդ ինը ամիսներուն էր որ վերջ գտաւ Անգլիացիներուն մեծխօսքութիւնը :

Պատերազմի վտանգէն զերծ եւ իր սահմաններուն ապահովութեան վրայ վստահ հայրենիքներն են որ ժամանակ եւ նիւթական միջոցներ կ'ունենան՝ տաք ջուրին եւ սառնարանին մասին մտածելու համար : Երբ տունդ հրդեհ կայ, ա'լ մազերդ սանտրելու մասին չես մտածեր : Ո՛չ ալ կօշիկներդ կը փայլեցնես :

Ի սէր Աստուծոյ, Եւրոպայի արժէքը գնահատելու համար մի՛ համրէք անոր սառնարաններն ու լուացքի մեքենաները, այլ գացէք ու ձեր աչքերով տեսէք անոր Մշակոյթը : Անոր արուեստը, անոր գրականութիւնը, անոր երաժշտութիւնը, անոր նկարչութիւնը, անոր ճարտարապետութիւնն ու անոր հազարամեկ հարուստութիւնները : Անվիճելի ու անհաշուելի :

Վստահ եղէք, մէկ Մոցարտ, մէկ Շէյքսփիր, մէկ Կէօթէ, մէկ Միքայէլ Անճելօ՝ հազար սառնարան ու հազար լուացքի մեքենայ կ'արժէ··· Որովհետեւ սառնարանն ու լուացքի մեքենան կրնաս, մէկ օրէն միւսը ունենալ, բայց հազար տարի պիտի սպասես Պէթհովէնի մը կամ Պախ մը ունենալու համար ···

ԵՒՐՈՊԱՑԻ

ՀԱՅԵՐԷՆԷ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Քանի մը անգամ առիթն ունեցանք խորհրդածելու ֆրանսերէնէ հայերէն թարգմանութիւններու մասին, որոնք մեր աչխարհաբարի կազմաւորման չրջանին, չուրջ հարիւր տարի առաջ, մեր թարգմանական գրականութեան մեծ նպաստ մը բերած են: Մասնաւորաբար իմմիրի մտաւորականներուն կատարած դերը յիչատակելի է այս մասին:

Կայ նաեւ հայերէնէ ֆրանսերէն թարգմանութիւններու պարագան: Երբեմն ծանօթ հեղինակներու գործերէն ֆրանսերէնի կը թարգմանուին, նպատակ ունենալով հայկական գրականութեան ճաչակը տալ եւրոպական մտաւորականներուն:

Հայերէնէ ֆրանսերէն կամ անդլերէն թարգմանութիւններուն ուրիչ դեր մըն ալ վերապահուած է սակայն: Գիտենք թէ մեր երիտասարդները օտար միջավայրերու մէջ ծնած ու մեծցած եւ հայրենիքէն հեռու, մայրենի լեզուին անծանօթ ըլլալով գրեթէ, օտար լեզուի մը օգնութեան կը կարօտին ազգային, հարազատ գրականութեան հաղորդակից դառնալու համար: Այդ պահանջին գոհացում տալու համար է, որ երբեմն մեր երիտասարդներուն կը մատուցուին թարգմանութիւններ: Անչուչտ մասնաւոր ծրագրով մը չէ որ կը կատարուի այս աչխատանքը, այլ՝ պատահականութեան ձգուած գործ մըն է:

(Թարգմանչական լուրջ աչխատանքներ կը կատարուին մեր հայրենիքին մէջ, ուր՝ ոչ միայն ռուսերէնէ, ֆրանսերէնէ, ագլերէնէ եւ գերմաներէնէ դլուխ գործոցներու եւ ամբողջական երկերու թարգմանութիւններ կ'ըլլան, այլեւ հայերէնէ բանաստեղծական եւ արձակ գրականութեան թարգմանութիւններ կ'ըլլան, հետեւողական ծրագրով, ոչ միայն ռուսերէնի, այլեւ քոյր հանրապետութիւններու լեզուներով):

Դժուար է վիճակագրական տեղեկութիւններով ճչդել թէ արեւմտահայերուս մէջ ե՞րբ տեղի ունեցած են նման փոխանակներ: Մօտիկ ժամանակներուն կը պարտինք օրինակ Րաֆֆիի «Սամուէլ» պատմական մեծ վէպին երկու հատորով ֆրանսերէն թարգմանութիւնը, ուղ. Հայկ Արամ Քիւլարեանի եւ Օր. Ալիխարի ղորձակցութեամբ: Թարգմանութիւն, որ չատոնց սպառած է արդէն:

Քանի մը տասնեակ տարիներ առաջ հիմը դրուեցաւ Փարիզի մէջ «Հայկական փոքրիկ մատենադարան» անունով մատենաչարի մը ուղ. Ֆր. Մպլերի խմբագրութեամբ, որուն նպատակն էր հայ հեղինակներու գործերէն ընտրովի թարգմանութիւններ ընել: Այդ չարքին մէջ եբեւցան Շիրվանզատէի «Յաւադարը», Մինաս Զերդպի «Արեւելեան նորավէպերը», Ֆր. Մպլերի «Հայաստանի պատմուածքներն ու աւանդավէպերը», Ա. Ահարոնեանի «Դէպի Ազատութիւն եւ Ան դունդը», Ռ. Զարդարեանի «Յայկազայի»ը, Ց. Պարոնեանի «Պատասար Ապրարը», Հ. Ասաքելեանի «Պատմուածքներ ու նորավէպեր»ը, Տիկին Իսկուհի Մինասի «Նորավէպեր ու պատմուածքներ»ը, Վրթ. Փափազեանի «Անթէմ» վէպը, Մատթիա Եբք. Օրմանեանի «Հայ կեդեցին» եւ Հ. Սիմոն Երեմեանի «Մուլթան Մէհմետէն մինչեւ Մուլթան Մուրատ» վէպը, թարգմանութեամբ՝ Ժան Մինասեանի:

Շնորհիւ Իրեթոյնութեան Միութեան նիւթական օժանդակութեան եւ թարգմանութեամբ Ժան Մինասեանի վերջին տարիներու ընթացքին ունեցանք նաեւ Աւ. Իսահակեանի «Արուլտա Մահարի»ի թարգմանութիւնը, որ ֆրանսական Ակադեմիային կողմէ մրցանակի արժանացաւ. Դ. Վարուժանի «Հարճը», եւ Հ. Գ. Ալիշանի «Դատաստանք Վասակայ մատնիչի» տակաւին անտիպ:

Համազգային Միութեան Փարիզի մասնաճիւղը ձեռքի տակ ունի, միշտ Ժան Մինասեանի թարգմանութեամբ, Բաֆֆիի «Խենթը», հեղինակին կենսագրականով, իրրեւ յառաջաբան, պատրաստ ատպագրութեան: Պիտի դոնուի՞ արդեօք դրասէր Հայ մը, որ իրրեւ մեկենաս լոյս ընծայէ մեր երիտասարդներուն եւ օտար ընթերցողներու համար «կայծեր»ու հեղինակին այս ծանօթ վէպը:

×

Գեղեցիկ զուգադիպութեամբ մը նոր ստացանք տակաւին Քահիէ տիւ Սիւտի 342րդ համարը: Մարսէյլի այս պարբերականը ծանօթ է «Յառաջ»ի ընթերցողներուն: Քանի մը տարի առաջ բանաս-տեղծ Լիւք Անարէ Մարսէլ խանդավառ համակրութեամբ Դրիզոյ Նարեկացին կը ներկայացնէր իր հայրենակիցներուն, իր ուսումնասիրութեան ընկերացնելով մէջնադարեան Հայ մեծ խորհրդապաշտ բանաստեղծին «Մատեան ողբերգութեան»էն քանի մը հատուածներ:

Այս անգամ ալ «Հայ արդի բանաստեղծները» խորագրով, հինդ բանաստեղծներ կը ներկայացնէ, Սայեաթ-Նովա, Պետրոս Դուրեան, Միսաք Մեծարենց, Դանիէլ Վարուժան եւ Եղիչէ Չարենց, կենսագրական համառօտ տեղեկութիւններէ եառ, տասներկու էջերու մէջ Լիւք-Անարէ Մարսէլ մեր բանաստեղծները եւ իրենց արուեստը կը ներկայացնէ:

Սայեաթ-Նովայէն ունինք չորս տողեր: Պետրոս Դուրեանէն՝ «Լճակը», Միսաք Մեծարենցէն՝ Ջուրէն դարձին, Ջրտուխ, Սիրերգ եւ Աստուածամարթ: Դանիէլ Վարուժանէն՝ Գուսը, Յաւ, Առաջին ծիլեր, Կակաչներ, Միջօրէ (բոլորն ալ Հացին երգէն), Լուսնին, Ականջներուն, Օրհնեալ ես դու ի կանայս··· եւ Ո՞վ լալագէ (այս վերջինները «Հեթանոս երգեր»էն): Եղիչէ Չարենցէն՝ Կարմիր Սոճար, Արեւուն համար, Ռիւպայաթ, Արուեստ բերդողական:

Ուսումնասիրող եւ թարգմանութիւնը դիւրացնող, հատատարապէս արժանի են մեր չնորհակալութեան:

ՄԿՐՏԻՉ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

"ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒ ՀԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ"

Մէկ դարէ ի վեր, ցեղային խոր առեւլութիւն մը ահաւոր անդունդ մըն է բացած Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Սպիտակ եւ Սեւամորթ քաղաքակրթութիւններուն միջեւ:

Միացեալ Նահանգներուն մէջ ապրող Սեւամորթները կը կազմեն ընդհանուր բնակչութեան մէկ տասներորդը՝ 168 միլիոնի վրայ 16 միլիոն:

Ամերիկայի սեւամորթ քաղաքացիները, հետհամարտը ու բոլի խառնուածքով, հակառակ իրենց հանդէպ տածուած ատելութեան, կը ներկայացնեն երկրին բնակչութեան ընտիր տարրը: Արդարեւ, աչխարհահռչակ սեւամորթ Ամերիկացիներ չեն պակսիր: Երաժչտական եւ մարզական աչխարհին մէջ ունին աստղ մը, որ պատիւ միայն կը բերէ Ամերիկացիներուն: Ցիչենք մէկ քանին անոնցմէ՝ Լուի Արմսթրոնկ (ճազ նուագող), Փօլ Րոպսոն (աչխարհահռչակ երգիչ), Շուկըր Ռոպինսըն (կռիւմատիկ ախոյեան) ձէք Տէմպսէյ եւ ձօ Լուի (նոյնպէս) եւ տակաւին բազում ուրիշներ:

Ատելութեան այս զգացումը ատելի խոր է մանաւանդ Ամերիկայի Հարաւային Նահանգներուն մէջ, ուր սեւամորթները կ'ապրին գրեթէ իրրեւ ստրուկներ: Անոնց համար արգիլուած են յաճախել այն հասարակաց վայրերը՝ եկեղեցի, ժողովարան, դրօսավայրեր, թատրոն, սինեմա ուր սպիտակները կը յաճախեն ազատ ու համարձակ:

Նոյնիսկ դպրոցներուն մէջ, սեւամորթ աչակերտները իրաւունք չունին յաճախել այն վարժարանը որ յատկացուած է միայն ու միայն սպիտակ ցեղին պատկանող աչակերտ եւ աչակերտուհիներուն:

Հարիւր տարիէ ի վեր այս դրութիւնը կը չարունակուի եւ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու եկող ու գացող բոլոր նախագահները ցարդ որեւէ լուրջ աչխատանք չէին տարած ցեղային զատողութեան այս թարախոտ պալարը մէկ անգամէն պայթեցնելու համար:

Մինչ կողմէ, կը թուէր թէ, ժամանակի մը ի վեր Սեւամորթներու հանդէպ արատայայտուղ ատելութեան թափը մեղմացած էր:

Արդարեւ, վերջերս Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Գերագոյն Ատրուարդը քննարկեց որոշում մը՝ որով ապատ ու լայն իրաւունք կը արուէր բոլոր սեւամորթ աչակերտ-աչակերտուհիներուն յաճախել այն վարժարանները որոնք ցարդ յատկացուած էին Սպիտակներուն:

Սակայն, Հարաւային Նահանգներէն Արքանսասի կառավարիչը Օրվալ Ֆոպիւս, անտեսելով Գերագոյն Ատրուարդին վճիռը, իրր իր Նահանգին գերագոյն պետ, դինուորաբեմամբ արգիլեց սեւամորթ ազգայոց եւ ազջիկներու մատքը՝ սպիտակներու յատկացուած վարժարաններէն ներս:

Երբ Այզընհաուըր վերահաստատ եղաւ Ֆոպիւսի անկարգապահ ընթացքին, առանց գերագոյն միջոցներու դիմելու որպէսզի օրէնքը յարգուէր, նախ՝ իրրեւ չափաւոր նախագահ մը, հրաւիրեց Ուչինկթըն ըմբոստ կառավարիչը եւ ուղեց զայն զարձի բերել համոզիչ խօսքերով եւ առաջքն առնել երկրին համար պատասրեր դէպքերու:

Արքանսասի կառավարիչը, արդարեւ, փութաց Այզընհաուըրի մօտ, սակայն նախագահին եւ կառավարչին միջեւ տեղի ունեցած տեսակցութենէն չկրցաւ ծնիլ բարեդէպ կարգադրութեան մը յոյսը:

Ֆոպիւս մնաց անդրդուելի եւ վերադառնալով իր «երկիր»ը, սպառազինեց ազգային պահակախումբը եւ սուինաւոր դինուորներ սկսան արգիլել սեւամորթ աչակերտներու մուտքը դպրոցներէն ներս: Պատահեցան նոյնիսկ մահացու դէպքեր:

Այն ժամանակ, խաղաղ միջոցներով հարցը լուծելու կողմնակից եղող նախագահը՝ Այզընհաուըր յայտարարեց.

«Այն պահուն երբ համոյնավար բրօբականար ամէն դինով կը ձգտի արատ մը քսել մեր ազգային արժանապատուութեան վրայ, նոյն պահուն երբ բովանդակ աչխարհի հանրային կարծիքը որեւէ յոռի արարքով մը կրնայ մեզի դէմ դգուիլ, այս դէպքը անչուչտ որ մեր հակառակորդներուն հացին իւղ է միայն որ պիտի կրնայ քսել: Ուստի, բոլոր արտակարգ միջոցները ձեռք պիտի առնեմ որպէսզի օրէնքը յարգուի ...»:

Եւ արդարեւ, խօսքէն գործի անցնելով, կորովի նախագահը իսկոյն հազար ան կարգելաւորներ ուղարկեց Արքանսաս նահանգի Լիթըլ-Ռօք քաղաքը, ուր պատահած էին ծանօթ դէպքերը:

Ամերիկայի նախագահը այս հազար անկարգելաւոր դինուորներուն դլուխը դրած է խիզախ ու յանդուգն զօրավար մը՝ Վալքէր, որ Լիթըլ-Ռօք հասնելով յայտարարած է. «Երբ վերջացնեմ գործս այլեւս որեւէ ցաւալի դէպք չի կրնար պատահիլ»:

Ներկայիս Լիթըլ-Ռօք քաղաքը կը ներկայացնէ կատաբելայ պատերազմի դաշտի մը պատկերը: Զօրավար Վալքէրի դինուորները մինչեւ իրենց ակռաները դինուած են՝ սուինաւոր հրացաններ, փոքրիկ ռումբեր, կապերու դէմ պաշտպանուելու դիմակներ եւ տակաւին իրենց եալ Նահանգներու Գերագոյն Ատրուարդը քաւէարկեց որոշում մը՝ որով ապատ ու լայն իրաւունք կը արուէր բոլոր սեւամորթ աչակերտ-աչակերտուհիներուն յաճախել այն վարժարանները որոնք ցարդ յատկացուած էին Սպիտակներուն:

Սակայն, Հարաւային Նահանգներէն Արքանսասի կառավարիչը Օրվալ Ֆոպիւս, անտեսելով Գերագոյն Ատրուարդին վճիռը, իրր իր Նահանգին գերագոյն պետ, դինուորաբեմամբ արգիլեց սեւամորթ ազգայոց եւ ազջիկներու մատքը՝ սպիտակներու յատկացուած վարժարաններէն ներս:

Երբ Այզընհաուըր վերահաստատ եղաւ Ֆոպիւսի անկարգապահ ընթացքին, առանց գերագոյն միջոցներու դիմելու որպէսզի օրէնքը յարգուէր, նախ՝ իրրեւ չափաւոր նախագահ մը, հրաւիրեց Ուչինկթըն ըմբոստ կառավարիչը եւ ուղեց զայն զարձի բերել համոզիչ խօսքերով եւ առաջքն առնել երկրին համար պատասրեր դէպքերու:

Արքանսասի կառավարիչը, արդարեւ, փութաց Այզընհաուըրի մօտ, սակայն նախագահին եւ կառավարչին միջեւ տեղի ունեցած տեսակցութենէն չկրցաւ ծնիլ բարեդէպ կարգադրութեան մը յոյսը:

Ֆոպիւս մնաց անդրդուելի եւ վերադառնալով իր «երկիր»ը, սպառազինեց ազգային պահակախումբը եւ սուինաւոր դինուորներ սկսան արգիլել սեւամորթ աչակերտներու մուտքը դպրոցներէն ներս: Պատահեցան նոյնիսկ մահացու դէպքեր:

Այն ժամանակ, խաղաղ միջոցներով հարցը լուծելու կողմնակից եղող նախագահը՝ Այզընհաուըր յայտարարեց.

«Այն պահուն երբ համոյնավար բրօբականար ամէն դինով կը ձգտի արատ մը քսել մեր ազգային արժանապատուութեան վրայ, նոյն պահուն երբ բովանդակ աչխարհի հանրային կարծիքը որեւէ յոռի արարքով մը կրնայ մեզի դէմ ցցուիլ, այս դէպքը անչուչտ որ մեր հակառակորդներուն հացին իւղ է միայն որ պիտի կրնայ քսել: Ուստի, բոլոր արտակարգ միջոցները ձեռք պիտի առնեմ որպէսզի օրէնքը յարգուի ...»:

Եւ արդարեւ, խօսքէն գործի անցնելով, կորովի նախագահը իսկոյն հազար անկարգելաւորներ ուղարկեց Արքանսաս նահանգի Լիթըլ-Ռօք քաղաքը, ուր պատահած էին ծանօթ դէպքերը:

Ամերիկայի նախագահը այս հազար անկարգելաւոր դինուորներուն դլուխը դրած է խիզախ ու յանդուգն զօրավար մը՝ Վալքէր, որ Լիթըլ-Ռօք հասնելով յայտարարած է. «Երբ վերջացնեմ գործս այլեւս որեւէ ցաւալի դէպք չի կրնար պատահիլ»:

Ներկայիս Լիթըլ-Ռօք քաղաքը կը ներկայացնէ կատաբելայ պատերազմի դաշտի մը պատկերը: Զօրավար Վալքէրի դինուորները մինչեւ իրենց ակռաները դինուած են՝ սուինաւոր հրացաններ, փոքրիկ ռումբեր, կապերու դէմ պաշտպանուելու դիմակներ եւ տակաւին իրենց

ՋԱՐԼԻ ԶԷՓԼԻՆ

ՓԷՆՋԻՆՔՐՆԻ ՄԱՆՈՒԿԻՆ ՀՐԱՇԱԳԵՂ ՀԷՔԵԱԹ

Ցեսոյ, Հէթի բաժանման պահուն կը ցատկէր ուրիչ հանրակառք մը եւ մեկ-նումի առեն, ձեռքի քնքոյշ չարժումով մը հրաժեչտ կ'առնէր երիտասարդէն, ինքնիրեն մտածելով. «ի՜նչ հաճելի տղայ է ...»:

Բայց առեն մը յետոյ Հէթի կ'անյայտ-տանայ Զէփլինի կեանքի հորիզոնէն, ուեներկնալով ուրիչ աւելի ճոխ բազմանքներ կեանքի, որոնք բոլորովին խոտոր կը հատմեսէին իր բախտը անյայտ ու անծանօթ դերասանի մը միացնելու ծրագրին հետ:

Այս առաջին սիրային ձախողանքին հետեւանքով, Զարլի Զէփլին տարտամելի ոխ մը կը պահէ իր սրտին մէջ դէպի հանրային պարտէզները: Աւելի ուշ, փարքի համար դրած է. «Քէնդինկթընի Փարք··· ինչ տխուր պարտէզ: Թողունք որ բոլոր պարտէզներն ալ ես կը դանեմ վհատեցուցիչ եւ տխուր: Անոնք կարծես առաձնու-ցիչ եւ տխուր: Անոնք կարծես առաձնութեան խորհրդանչանը ըլլային: Պարտկիզ մը ներս առանձին մտնելը, համահաւատար է կեանքի մէջ բոլորովին առանձին ըլլալուն ...»:

Մինաս Զերդպի «Արեւելեան նորավէպերը», Ֆր. Մպլերի «Հայաստանի պատմուածքներն ու աւանդավէպերը», Ա. Ահարոնեանի «Դէպի Ազատութիւն եւ Անդունդը», Ռ. Զարդարեանի «Յայկազայի»ը, Ց. Պարոնեանի «Պատասար Ապրարը», Հ. Ասաքելեանի «Պատմուածքներ ու նորավէպեր»ը, Տիկին Իսկուհի Մինասի «Նորավէպեր ու պատմուածքներ»ը, Վրթ. Փափազեանի «Անթէմ» վէպը, Մատթիա Եբք. Օրմանեանի «Հայ կեդեցին» եւ Հ. Սիմոն Երեմեանի «Մուլթան Մէհմետէն մինչեւ Մուլթան Մուրատ» վէպը, թարգմանութեամբ՝ Ժան Մինասեանի:

Շնորհիւ Իրեթոյնութեան Միութեան նիւթական օժանդակութեան եւ թարգմանութեամբ Ժան Մինասեանի վերջին տարիներու ընթացքին ունեցանք նաեւ Աւ. Իսահակեանի «Արուլտա Մահարի»ի թարգմանութիւնը, որ ֆրանսական Ակադեմիային կողմէ մրցանակի արժանացաւ. Դ. Վարուժանի «Հարճը», եւ Հ. Գ. Ալիշանի «Դատաստանք Վասակայ մատնիչի» տակաւին անտիպ:

Համազգային Միութեան Փարիզի մասնաճիւղը ձեռքի տակ ունի, միշտ Ժան Մինասեանի թարգմանութեամբ, Բաֆֆիի «Խենթը», հեղինակին կենսագրականով, իրրեւ յառաջաբան, պատրաստ ատպագրութեան: Պիտի դոնուի՞ արդեօք դրասէր Հայ մը, որ իրրեւ մեկենաս լոյս ընծայէ մեր երիտասարդներուն եւ օտար ընթերցողներու համար «կայծեր»ու հեղինակին այս ծանօթ վէպը:

×

Գեղեցիկ զուգադիպութեամբ մը նոր ստացանք տակաւին Քահիէ տիւ Սիւտի 342րդ համարը: Մարսէյլի այս պարբերականը ծանօթ է «Յառաջ»ի ընթերցողներուն: Քանի մը տարի առաջ բանաստեղծ Լիւք Անարէ Մարսէլ խանդավառ համակրութեամբ Դրիզոյ Նարեկացին կը ներկայացնէր իր հայրենակիցներուն, իր ուսումնասիրութեան ընկերացնելով մէջնադարեան Հայ մեծ խորհրդապաշտ բանաստեղծին «Մատեան ողբերգութեան»էն քանի մը հատուածներ:

Այս անգամ ալ «Հայ արդի բանաստեղծները» խորագրով, հինդ բանաստեղծներ կը ներկայացնէ, Սայեաթ-Նովա, Պետրոս Դուրեան, Միսաք Մեծարենց, Դանիէլ Վարուժան եւ Եղիչէ Չարենց, կենսագրական համառօտ տեղեկութիւններէ եառ, տասներկու էջերու մէջ Լիւք-Անարէ Մարսէլ մեր բանաստեղծները եւ իրենց արուեստը կը ներկայացնէ:

Սայեաթ-Նովայէն ունինք չորս տողեր: Պետրոս Դուրեանէն՝ «Լճակը», Միսաք Մեծարենցէն՝ Ջուրէն դարձին, Ջրտուխ, Սիրերգ եւ Աստուածամարթ: Դանիէլ Վարուժանէն՝ Գուսը, Յաւ, Առաջին ծիլեր, Կակաչներ, Միջօրէ (բոլորն ալ Հացին երգէն), Լուսնին, Ականջներուն, Օրհնեալ ես դու ի կանայս··· եւ Ո՞վ լալագէ (այս վերջինները «Հեթանոս երգեր»էն): Եղիչէ Չարենցէն՝ Կարմիր Սոճար, Արեւուն համար, Ռիւպայաթ, Արուեստ բերդողական:

Ուսումնասիրող եւ թարգմանութիւնը դիւրացնող, հատատարապէս արժանի են մեր չնորհակալութեան:

ՄԿՐՏԻՉ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

Ֆրանի մը անգամ առիթն ունեցանք խորհրդածելու ֆրանսերէնէ հայերէն թարգմանութիւններու մասին, որոնք մեր աչխարհաբարի կազմաւորման չրջանին, չուրջ հարիւր տարի առաջ, մեր թարգմանական գրականութեան մեծ նպաստ մը բերած են: Մասնաւորաբար իմմիրի մտաւորականներուն կատարած դերը յիչատակելի է այս մասին:

Կայ նաեւ հայերէնէ ֆրանսերէն թարգմանութիւններու պարագան: Երբեմն ծանօթ հեղինակներու գործերէն ֆրանսերէնի կը թարգմանուին, նպատակ ունենալով հայկական գրականութեան ճաչակը տալ եւրոպական մտաւորականներուն:

Հայերէնէ ֆրանսերէն կամ անդլերէն թարգմանութիւններուն ուրիչ դեր մըն ալ վերապահուած է սակայն: Գիտենք թէ մեր երիտասարդները օտար միջավայրերու մէջ ծնած ու մեծցած եւ հայրենիքէն հեռու, մայրենի լեզուին անծանօթ ըլլալով գրեթէ, օտար լեզուի մը օգնութեան կը կարօտին ազգային, հարազատ գրականութեան հաղորդակից դառնալու համար: Այդ պահանջին գոհացում տալու համար է, որ երբեմն մեր երիտասարդներուն կը մատուցուին թարգմանութիւններ: Անչուչտ մասնաւոր ծրագրով մը չէ որ կը կատարուի այս աչխատանքը, այլ՝ պատահականութեան ձգուած գործ մըն է:

(Թարգմանչական լուրջ աչխատանքներ կը կատարուին մեր հայրենիքին մէջ, ուր՝ ոչ միայն ռուսերէնէ, ֆրանսերէնէ, ագլերէնէ եւ գերմաներէնէ դլուխ գործոցներու եւ ամբողջական երկերու թարգմանութիւններ կ'ըլլան, այլեւ հայերէնէ բանաստեղծական եւ արձակ գրականութեան թարգմանութիւններ կ'ըլլան, հետեւողական ծրագրով, ոչ միայն ռուսերէնի, այլեւ քոյր հանրապետութիւններու լեզուներով):

Դժուար է վիճակագրական տեղեկութիւններով ճչդել թէ արեւմտահայերուս մէջ ե՞րբ տեղի ունեցած են նման փոխանակներ: Մօտիկ ժամանակներուն կը պարտինք օրինակ Րաֆֆիի «Սամուէլ» պատմական մեծ վէպին երկու հատորով ֆրանսերէն թարգմանութիւնը, ուղ. Հայկ Արամ Քիւլարեանի եւ Օր. Ալիխարի ղորձակցութեամբ: Թարգմանութիւն, որ չատոնց սպառած է արդէն:

Քանի մը տասնեակ տարիներ առաջ հիմը դրուեցաւ Փարիզի մէջ «Հայկական փոքրիկ մատենադարան» անունով մատենաչարի մը ուղ. Ֆր. Մպլերի խմբագրութեամբ, որուն նպատակն էր հայ հեղինակներու գործերէն ընտրովի թարգմանութիւններ ընել: Այդ չարքին մէջ եբեւցան Շիրվանզատէի «Յաւադարը», Մինաս Զերդպի «Արեւելեան նորավէպերը», Ֆր. Մպլերի «Հայաստանի պատմուածքներն ու աւանդավէպերը», Ա. Ահարոնեանի «Դէպի Ազատութիւն եւ Անդունդը», Ռ. Զարդարեանի «Յայկազայի»ը, Ց. Պարոնեանի «Պատասար Ապրարը», Հ. Ասաքելեանի «Պատմուածքներ ու նորավէպեր»ը, Տիկին Իսկուհի Մինասի «Նորավէպեր ու պատմուածքներ»ը, Վրթ. Փափազեանի «Անթէմ» վէպը, Մատթիա Եբք. Օրմանեանի «Հայ կեդեցին» եւ Հ. Սիմոն Երեմեանի «Մուլթան Մէհմետէն մինչեւ Մուլթան Մուրատ» վէպը, թարգմանութեամբ՝ Ժան Մինասեանի:

Շնորհիւ Իրեթոյնութեան Միութեան նիւթական օժանդակութեան եւ թարգմանութեամբ Ժան Մինասեանի վերջին տարիներու ընթացքին ունեցանք նաեւ Աւ. Իսահակեանի «Արուլտա Մահարի»ի թարգմանութիւնը, որ ֆրանսական Ակադեմիային կողմէ մրցանակի արժանացաւ. Դ. Վարուժանի «Հարճը», եւ Հ. Գ. Ալիշանի «Դատաստանք Վասակայ մատնիչի» տակաւին անտիպ:

Համազգային Միութեան Փարիզի մասնաճիւղը ձեռքի տակ ունի, միշտ Ժան Մինասեանի թարգմանութեամբ, Բաֆֆիի «Խենթը», հեղինակին կենսագրականով, իրրեւ յառաջաբան, պատրաստ ատպագրութեան: Պիտի դոնուի՞ արդեօք դրասէր Հայ մը, որ իրրեւ մեկենաս լոյս ընծայէ մեր երիտասարդներուն եւ օտար ընթերցողներու համար «կայծեր»ու հեղինակին այս ծանօթ վէպը:

×

Գեղեցիկ զուգադիպութեամբ մը նոր ստացանք տակաւին Քահիէ տիւ Սիւտի 342րդ համարը: Մարսէյլի այս պարբերականը ծանօթ է «Յառաջ»ի ընթերցողներուն: Քանի մը տարի առաջ բանաստեղծ Լիւք Անարէ Մարսէլ խանդավառ համակրութեամբ Դրիզոյ Նարեկացին կը ներկայացնէր իր հայրենակիցներուն, իր ուսումնասիրութեան ընկերացնելով մէջնադարեան Հայ մեծ խորհրդապաշտ բանաստեղծին «Մատեան ողբերգութեան»էն քանի մը հատուածներ:

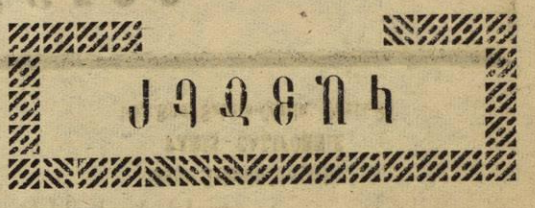
Այս անգամ ալ «Հայ արդի բանաստեղծները» խորագրով, հինդ բանաստեղծներ կը ներկայացնէ, Սայեաթ-Նովա, Պետրոս Դուրեան, Միսաք Մեծարենց, Դանիէլ Վարուժան եւ Եղիչէ Չարենց, կենսագրական համառօտ տեղեկութիւններէ եառ, տասներկու էջերու մէջ Լիւք-Անարէ Մարսէլ մեր բանաստեղծները եւ իրենց արուեստը կը ներկայացնէ:

Սայեաթ-Նովայէն ունինք չորս տողեր: Պետրոս Դուրեանէն՝ «Լճակը», Միսաք Մեծարենցէն՝ Ջուրէն դարձին, Ջրտուխ, Սիրերգ եւ Աստուածամարթ: Դանիէլ Վարուժանէն՝ Գուսը, Յաւ, Առաջին ծիլեր, Կակաչներ, Միջօրէ (բոլորն ալ Հացին երգէն), Լուսնին, Ականջներուն, Օրհնեալ ես դու ի կանայս··· եւ Ո՞վ լալագէ (այս վերջինները «Հեթանոս երգեր»էն): Եղիչէ Չարենցէն՝ Կարմիր Սոճար, Արեւուն համար, Ռիւպայաթ, Արուեստ բերդողական:

Ուսումնասիրող եւ թարգմանութիւնը դիւրացնող, հատատարապէս արժանի են մեր չնորհակալութեան:

ՄԿՐՏԻՉ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

(2 Շար.)

— Ա՛խ, ես ինչ անեմ, որ ինձ էլ ուզեն ամուսնանալ։ Ես էլ ուզում եմ ամուսնանալ։

— Ես ի՞ն

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՄԱԿի ամերիկեան պատուիրակութեան մէկ բաները յայտարարեց, թէ ապագին– ման չուրջ Արեւմուտքի առաջարկը չու – տով հրապարակ պիտի հանուի : Այս ձե – ւով նոր խորհրդաժողով մը ընելու խոր – հրդային առաջարկը ոչ մէկ արձագանգ պատճ կ'ըլլայ :

ՍԻԿԻԼԻՈՑ մէջ 18 համայնավարներ հը– բաժարեցան կուսակցութենէն : Նամակով մը, անոնք խստօրէն կը քննադատեն ի – տալիոյ համայնավար կուսակցութեան ուղղութիւնը :

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ մէջ կիսա– պաշտօնական շրջանակներ կը յայտնեն, թէ մօտ ատենէն Ուոշինկթընի մէջ խոր – հրդակցութիւններ պիտի ըլլան Եգիպտոսի էյմտական նախարարին եւ Ամերիկայի Արտաքին նախարարութեան բարձրաստի– ճան դէմքերուն միջեւ :

ԱՆԳԼԻՈՑ Աշխատաւորականներուն հա– մագումարը բացուեցաւ Պրիկթընի մէջ :

ՓԱՐԻԶԻ մէջ, երկուշաբթի օր սկսան ֆրանքեւխորհրդային մշակութային խոր– հրդակցութիւնները :

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ թերթերու համաձայն, Փրնեւի մէջ ֆրանսական ու եգիպտական պատուիրակութիւնները համաձայնու – թիւն գոյացուցած են եւ Ֆրանսա ընդու – նած է հատուցում ընել Գահիրէի կառա – վարութեան, անցեալ Հոկտեմբերի նիւ – թական վնասներուն համար : Ֆրանսական պաշտօնական շրջանակները անհիմն կը – տան այս լուրը :

ՆիւԵՐԻՈՑ մէջ երկաթուղային արկածի մը զոհ գնաց քսան հոգի : Աւելի քան յի – սուն վիրաւորներ կան : Կը կարծուի թէ պահերուն մէջ մեծ թիւ մը կը ներկայա – յնեն ուսանողները :

ՓԱՌԻՍՏԱՆի մէջ մարզաատր եւ քա – րիւղատար չորեկատքերու միջեւ բախում մը պատահեցաւ, որու ընթացքին քսան հոգի ածխացած է : Բազմաթիւ վիրաւոր – ներ կան :

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՑ մէջ կառավարութիւնը արդիլուած հռչակեց Բանուորական Խոր– հուրդը : Փոխ – վարչապետ Ափրօ լուրը հաղորդելով, յայտնեց թէ այս կազմա – կերպութիւնը օգնած էր «հակայեղափո – խական» տարրերուն՝ երկրին վարչակար– գը տապալելու համար : Փոխ – վարչա – պետը միաժամանակ յայտնեց, թէ մօտ ատենէն բազմաթիւ Խորհուրդներ պիտի դադչուին, քաղաքապետական խորհուրդ – ներով փոխարինուելու համար :

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ո՞ՒՐ ԵՍ, ՄԱՑՐ ԻՄ, դրեց Շ. Նար – դունի, սպառեցաւ երկու ամսուան մէջ, հացի պէս, առանց նոյնիսկ արտասահ – մանի բաժին հանելու :

Մամուլի տակ է ՍՊԻՏԱԿ ԱՌԱՒՕՏ, հէքեաթ եւ բանաստեղծութիւն, դրեց Շ. Նարդունի :

× Մարսիլիոյ մէջ Շ. Նարդունիի բո – լոր գործերը ստանալու, ինչպէս նաեւ բաժանորդագրուելու համար ՀԱՑ – ԲՈՑԺի, դիմել Ֆօթօ – Ռէքս, 2 ռիւ Պէռնար տիւ Պուա :

Մարսիլիոյ մէջ ՀԱՑ – ԲՈՑԺի բաժնե– պինները, ինչպէս ամէն տարի, այս տարի եւս սիրայօժար պիտի գանձէ Պ. Արմենակ Շահպազեան, 17 ռիւ տէ Փըթիթ Մառի :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Սարգիս Պօղոսեանի արտասանական ե– րեկոները՝

13 Հոկտեմբեր՝ ՄԱՐՍԷՅԼ, Սալ Մազընո– յի «Զորրորդ պատյտ» :

19 Հոկտեմբեր՝ ՎԱԼԱՆՍ, քաղաքային թատրոն «Երրորդ պատյտ» :

23 Հոկտեմբեր՝ ՓԱՐԻԶ, Սալ Շոփէն, «Երրորդ պատյտ» :

27 Հոկտեմբեր՝ ԼԻՈՆ, Սալ Մոլիէռ «Առաջին եւ երկրորդ պատյտ» :

Մանրամասնութիւնները յաջորդով :

Imprimé sur les presses du journal «Haratch»
17, Rue Bleue - PARIS - IX·

ՆՈՒԷՐՆԵՐ

Մարսէյլէն Գահվէճեան ընտանիքը, կա– րապետ Գուլումեանի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 1500 ֆր. կը նուի – րէ «Յառաջ»ի բարեգործման համար :

Տէր եւ Տիկին Գ. Ծերիկեան, Լեւոն Մանուկեանի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հաղար ֆր. կը նուիրեն «Յառաջ»ին եւ հաղար ֆրանք Օր. Անժէլ Սիմոնեան ընդ Պ. Աւետիս Սէմէրճեանի ամուսնութեան առթիւ :

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ
ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Տեղի կ'ունենայ ՀՈԿՏ. 26ին :

Մանրամասնութիւնները յաջորդով :

ԳՐԱԿԱՆ

ԲԱՑԱՌԻԿ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Այս Զորեքշաբթի ժամը 21ին, Ֆրան – սական Համալսարանի ամփիթեատրոնը, 21 Ալէ Լէոն Կամպեթա :

Կը նախագահէ Պ. ՎԱՀԱՆ ՓՈՐԹՈՒ – ՔԱԼԵՄԱՆ (Տուէյր Պատժական Առեանի նախագահ) :

Կը խօսին՝

ԼԻԻԻ ԱՆՏՐԼ ՄՄՐՍԷԼ
եւ Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Կազմակերպութեամբ՝ Ազգ. Միու – թեան, Շաբաթ, Հոկտեմբերը 5ին, Թատր Միւնիսիփալի մէջ :

Ներկայութեամբ եւ բարձր հովանաւո– րութեամբ Պ. ՓՕԼ ՎԻԿՐՈՑԻ (Ընախկ – թէօր տը լ'Ազատեմի) :

Կը նախագահէ ԺԱՆ ՊԱԼԱՐ

Կը խօսին

ԼԻԻԻ ԱՆՏՐԼ ՄՈՐՍԷԼ
եւ Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Կիրակի Հոկտեմբերը վեցին, Սալ Էլվե – թիֆ, 107 բիս Տիւկէֆլէն :

Կը նախագահէ ԺԱՆ ՊԱԼԱՐ

Կը խօսին՝

ԼԻԻԻ ԱՆՏՐԼ ՄՈՐՍԷԼ
եւ Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ

Այս երեք դասախօսութեանց Նիւթն է՝
ՀԱՑ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆԸ ՍԿԻԶԲԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ՄԵՐ ՕՐԵՐԸ :

ՀԱՄԱԶԳԱՑԻՆ ԼՍԱՐԱՆ

Նոր շրջանի բացման դասախօսութիւնը տեղի պիտի ունենայ Զորեքշաբթի 2 Հոկ – տեմբեր, ժամը 21ին, Քառէ սրճարանին վերնայարկը :

Դասախօս՝ ԳԱՐԵԳԻՆ ՎԱՐԴ. ՍԱՐ – ԳԻՍԵԱՆ (Անթիլիասի մխիթարեանէն, որ հիւրընկալ Փարիզ կը գտնուի) :

Նիւթը՝ Եկեղեցիին դերը Հայ ազգեալ մշակոյթին վրայ :

Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ :

Մուտքը ազատ է :

ՁԵՌՈՒԻՄ

Անցեալ Օգոստոսի 27ի «Յառաջ»ի մէ – ջը, Ս. Աստուածածնայ տօնին առթիւ Լա Սիոթայի Թղթակցութեան մէջ, մատու – ոյն վարձքը տարեկան տասը հազար ֆր. է եւ ոչ ամիսը, ինչպէս սխալմամբ դըր– ուած էր մեր թղթակցին կողմէ :

Ա.— ՍԵԲԱՍՏԻՈՑ Մուրատ Ուսումնա– սիրաց Միութեան պատմ. ժողովը տեղի կ'ունենայ Տէսինի մէջ, 5 Հոկտեմբեր չա– բաթ օր :

Բ.— Սեբաստիոյ Մուրատ Ուսումնա – սիրաց Միութեան Տէսինի մասնաճիւղի գեղարուեստական խնջոյք – ցերեկոյթը տեղի կ'ունենայ այս կիրակի ժամը 3ին մինչեւ 10ը, տեղւոյն սրահին մէջ :

Տէսինի վաւագոյն ուժերու կողքին, գե– ղարուեստական բաժնին իրենց մասնակ – ցութիւնը կը բերեն Փարիզի կեդրոնը եւ Մարսէյլի մասնաճիւղը իրենց լաւագոյն արուեստագէտներով :

ՍԱՄՈՒԷԼ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

ՍԱՄՈՒԷԼ – ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ վարժարանի տեսչութիւնը կը հաղորդէ որ վարժարա– նին մէջ կատարուող մեծ նորոգութիւննե– րու պատճառաւ յառաջիկայ 1957 – 1958ի ուսումնական տարեշրջանի մուտքի թո – ւականը փոխադրուած է Հոկտեմբեր 6, կիրակի օրուան :

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Սեպտեմբեր 30ին պիտի դադրեցնենք թերթերը մեր այն բաժանորդներուն, ո – րոնք մէկ տարիէն աւելի պարտք ունին :

Այս միջոցին, վարչութիւնը ենթար – կուած է բացառիկ ծախքերու, տպարանի փոխադրութեան պատճառով, որպէսզի ա– ւելի քան երբեք կարենայ ապահովել թեր– թին կանոնաւոր հրատարակութիւնը :

Այս պայմաններու մէջ, ուրեմն, ի վի – ճակի չենք ազատիլ թերթ ղրկել : Ցիչե – ցնենք, որ տեղական բոլոր թերթերու բաժանորդագրութիւնները միայն կան – խիկ են :

Շնորհակալութիւն կը յայտնենք մեր բոլոր այն բաժանորդներուն, որոնք իրենց կանոնաւոր վճարումներով ապահոված են թերթին հրատարակութիւնը :

Կանխավճար շնորհակալութիւններ նաեւ անոնց որոնք մինչեւ Սեպտ. 30 փակելով իրենց առկախ հաշիւները, պիտի դիւրա– յնեն մեր գործը :

«ՅԱՌԱՋ»Ի ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՅԱՐԳԱՆՔԻ ԱՑՑ

Հ. Ց. Դ. Ազգիւր – Սերոբ Եօթնեղ – բայրեան խումբի ընկերները յարգանքի այց մը պիտի տան այս կիրակի ժամը 14ին Ժանթիլիի ղեկեմհանատունը :

Ընկեր Ղասապ Եղիազարեանի եւ Պի – ձերի ղեկեմհանատունը ժամը 15ին ըն– կեր Յարէն Քէպապճեանի չիրիմներուն :

Հաւաքուիլ մուտքերու առջեւ :

Կը հրաւիրուին ողջացեալ ընկերներուն յիշատակը յարգողները :

ՎԵՐԱՄՈՒՏ

Ի պիտութիւն Պուլվար Օատոյի եւ շըր– ջակայից թաղերու հայ ծնողքներուն կը յայտարարենք, թէ Թաղիս Ազգ. դպրոցը կը վերաբացուի Հոկտեմբեր 3ին, Հինգ– շաբթի առաւօտեան ժամը 9ին :

Արձանագրութեան համար դիմել դպրո– ցի սրահը (Ս. Ցակոբ եկեղեցի) :

Այս տարի պիտի պաշտօնավարէ Տիկին Մանուչ Շահմիրեան :

ՎԵՐԱՄՈՒՏ

Վիէն.—Ֆ. Կ. Խաչի հայերէն լեզուի և– րեք դասընթացքները կը սկսին յառաջի – կայ երեքշաբթի, Հոկտեմբեր մէկին, երեկոյեան, սովորական վայրերուն մէջ, ուսուցչութեամբ Պ. Կ. Տէրմոյեանի :

Կապոյտ Խաչի վարչութիւնը կը յուսայ որ ծնողները նախանձախնդիր հայերէն լեզուի պիտի փութան արձանագրել իրենց զաւակները :

ՎԵՐԱՄՈՒՏ

Ֆ. Կ. Խաչի Տէսինի Ազգային դպրո – ցի դասաւանդութիւնները կը սկսին Հոկ– տեմբեր երեքին, Հինգշաբթի կէսօրէ եօք ժամը չորսին : Աշակերտներու արձանա – գրութեանց համար դիմել՝ ուսուցիչ Պ. Ազգին Մարտիրոսեանի, այս երկուշաբթի (30 Սեպտ.), երեքշաբթի (1 Հոկտեմ – բեր եւ Զորեքշաբթի (2 Հոկտ.) կէսօրէ եօք ժամը չորսէն վեց, դպրոցին մէջ :

Կը խնդրուի ծնողներէն որ փութան ար – ձանագրել իրենց զաւակները :

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Ց. Դ. Շրջ. կոմիտէի ներկայացուցչական ժողովը այս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8·30ին, 17 բիս Պէօ :

ԼԻՈՆի Կապ. Խաչի մասնաճիւղը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր անդամուհիները, այս Զորեքշաբթի, Տիկին Ղազարեանի բնակարանը, 56 բիս Քիւվիյէ, կէսօրէ վերջ ժամը երեքին :

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Ց. Դ. «Փոթորիկ» խում– բի ժողովը այս հինգշաբթի, ժամը 21ին, սովորական հաւաքատեղին : Պարտաւորիչ ներկայութիւն :

Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ

« Հայաստան » թերթի փէրմանանսը ամէն չաբաթ օր ժամը 3 — 6, 17, Րիւ Պէօ :

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Ֆ. Կապ. Խաչի հայե – րէն դասընթացքները կը սկսին Հոկտ. 3ին : Այն ծնողները որ կը փափաքին իրենց պզտիկները արձանագրել, կրնան դիմել Հոկտեմբեր երեքէն սկսեալ Ահա – րոնեան ակումբը, ուսուցչուհի Տիկին Հազարեանի :

ՅԻՇԱՏԱԿԻ ՀԱՆԴԷՍ

Փարիզի Հաճնոյ Հայր. Միութեան վա– փաքին վրայ, Հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի ութ Հազար դիւցազնե – րու խնկելի յիշատակին, 6 Հոկտեմբեր, կիրակի առաւօտուն Փարիզի Հայոց եկե – ղեցին մէջ : Իսկ կէսօրէ վերջ ժամը 15էն 19ր պիտի տօնուի Միութեան հիմնադրու– թեան երեսունամեակը նաեւ Հաճնոյ հե – րոսամարտի 37րդ տարեդարձը միասնա – բար մեծաչուք կերպով Սէրբլը Միլիթէրի վարի սրահին մէջ, Քլաս Սէն Թ'Օկիւս – թէն :

Մուտքը ազատ է, հրաւիրատոմսով :

Դիմել՝ Մ. Գրաճեանի, 138 բիս տը լ'Ա– պէ կրու, Փարիզ (15) :

ԿԸ ՓՆՏՌՒԻ

Շախխանեան Հայաստանէն Հայրապետ, Եռկաթի Բիւմտիկին դիւղէն : Լուր ունե– ցողներէն կը խնդրուի դրել՝ Մանուկ Հայ– րապետեանի՝

8, Allée de Billancourt, Issy-les-Moulineaux

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Մէքանիսիէններ, աշխատանոցի համար սիւրժըքէօզ, լաւ վճարում, ապահով գործ, ամբողջ տարուան համար : Դիմել՝

LEVY, 6, Passage de Dantzig, Paris 15e

×

Զեռնարկուներ մասնաւոր քորսաժի հա– մար (fopuաժ սիեսիալիզէ) ինչպէս նաեւ տունը աշխատող գործաւորուհիներ եւ մանիւթանսիօներներ : Դիմել՝

ÉTABLISSEMENTS FRANCINE
38, Rue d'Aboukir, Paris - 2e

×

Մեքանիսիէններ, աշկերտներ (աղջիկ), ոկոնակ սիւրժըքէօզներ, կարողներ պօ – ճէքրի փուր թիսաժ :

Pour Tricots-Lingerie
PARIS - CALIFORNIE
16, Rue Sainte-Cécile, Paris-9e

Peintures
THOMLAC

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԵՒ ՎՍՏԱՀԵԼԻ ՀԱՄԱՏԱՏՈՒԹԵԱՆ
Արդիական արուեստի ճաչակով
ՊԱՏԻ ԹՈՒՂԹԵՐԸ
Լիոնլէոմի եւ *փլաթֆիքի* այլազան տեսակները
Խոհանոցի յատուկ ջինջ ու առողջապահական կիտուածեղէնները
եւ իր սեփական արտադրութիւնները եղող ԻՒՂԱՆԵՐԿԵՐԸ
ՅԱՐԱՏԵՒ ԳԱՐՆԱՆ ՊԻՏԻ ՎԵՐԱԾԵՆ ՁԵՐ ԱՌՕՐԵԱՑ ԿԵԱՆՔԸ

PEINTURES THOMLAC

16bis, Bld. Sébastopol, PARIS (4e) Angle Rue de la Reynie
Métro : Chatelet et Halles. Tél. ARC 26-61
64 Bd. de Belleville, Paris 20e — 18 Rue Brézin, Paris 14e
52, Rue de Chalon, PARIS (12e), 4bis Rue Vaillant Couturier ARGENTEUIL
Սիրալիր եւ ջերմ ընդունելութիւն տնօրինութեան՝
ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ ԵՂԲԱՑՐՆԵՐՈՒՆ ԿՈՂՄԷ :
166, Ave. Aristide Briand, PAVILLON - SOUS - BOIS
3, Rue de la Charronnerie, ST.-DENIS

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction - Administration : 32, Rue de Trévise, Paris 9e

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86-60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. PARIS 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք : Հատը 12 ֆր.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
2
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
MERCREDI
2 OCTOBRE
1 9 5 7

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8008 — 33ème ANNÉE

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3809

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

Վ.ՃՈՒԱԿԱՆ ԴԱՐՋԱԿԻՏԸ

Քննելով Մերձաւոր Արեւելքի կացութիւնը այն պահուն, երբ միջազգային մամուլը միաբերան ահազանգ կը հնչեցնէր եւ Սուրիան խորհրդային արբանեակ «ժողովրդային» Հանրապետութեանց չարքին կը դասէր, կ'ըսէինք թէ կարելի չէ ըսել – չեւիկացնել այդ երկիրը : (Յառաջ, 31 Օգոստոս) :

Կ'ըսէինք ի մէջ այլոց թէ ամէնէն առաջ արաբական երկիրները իրենք արդել պիտի ըլլան ատոր :

Դամասկոսի խորհրդաժողովը եկաւ հաստատելու մեր հաւաստումը :

Մէկ կողմէ Սէուտ Թագաւորը, միւս կողմէ զնդապետ Նասր պաշտօնապէս յայտարարեցին թէ Սուրիա համայնավար վարչաձեւ չէ ընդունած եւ չի կրնար ընդունիլ : Իսկ Սուրիոյ վարիչները հաստատելով նոյնը՝ աւելցուցին թէ Ֆրանսայի եւ ուրիշ երկիրներու մէջ աւելի շատ թէ – չատ համայնավարներ կան : Եւ թէ Սուրիոյ մէջ համայնավարներու դոյութիւնը չի նշանակեր, որ կառավարութիւնը համայնավար դարձած է :

Վերջին տեղեկութեանց համաձայն սուրիական բանակի «մարքսադրօսմ»ները չարաթներէ ի վեր զադրած են եւ համայնավար երեսփոխան Խալէտ Պէկթաշ այլեւս ոչ մէկ գործօն դեր կը կատարէ Սուրիոյ քաղաքական կեանքին մէջ :

Տարակոյս չկայ, որ քարիւղը կարեւոր տեղ մը կը գրաւէ Մերձաւոր Արեւելքի պատասխանատու վարիչներուն ընդդէմ քաղաքականութեան մէջ :

Դամասկոսի խորհրդաժողովին մէջ ամէն բանէ առաջ խօսուած է քարիւղի մասին, որ արաբական երկիրներու եկամուտին գլխաւոր աղբիւրը կը կազմէ :

Սէուտի Արաբիա եւ Իրաք քարիւղի հարուստ հանքեր ունին : «Սեւ ոսկի»ն դէպի Միջերկրական ռռանող խողովակները մեծ մասամբ կ'անցնին սուրիական հողամասէն : Այս երեք երկիրներն ալ չհաղորդուած են, որ քարիւղը ապահով կերպով հոսի դէպի Սուրիոյ եւ Լիբանանի նաւահանգիստները,, անկէ փոխադրուելու համար դէպի Եւրոպայի չուկաները :

Առանց Եւրոպայի հարուստ յաճախորդներուն, արաբական երկիրները կը զրկուին իրենց հասոյթի միջոցներէն :

Արաբիա եւ Իրաք Դամասկոս ղրկելով իրենց պատասխանատու վարիչները, կրցած են համոզել Սուրիացիները, որ վերջ տան ամիսներէ ի վեր չարունակուող տագնապին : Բոլոր եռեւոյթները ցոյց կուտան թէ անոնք յաջողած են իրենց առաքելութեան մէջ :

Սուրիոյ աշխարհագրական բացառիկ դիրքը թոյլ չէր տար արդէն, որ այս նահանգը երկիրը իր անմիջական հարեւաններէն տարբեր քաղաքականութիւն մը վարէր :

Թուրքիա, Լիբանան, Իրաք, Յորդանան, Արաբիա եւ Իսրայէլ չեչռուած կերպով հակահամայնավար են եւ դիրք ճշդած են արեւմուտքի ժողովրդավար պետութեանց կողքին :

Իսկ Եգիպտոս, որ պայմաններու բերումով զէնք գնած էր խորհրդային երկիրներէ, ու Սուէզի խնդրին առթիւ թշնամական դիրք բռնած Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի դէմ՝ չարունակեց հալածել համայնավարները երկրէն ներս :

Իսկ այժմ արդէն յիշեալ երկիրներուն եւ Ամերիկայի հետ ունեցած վիճելի խընդիրները փոխադարձ դիջումներու հիման վրայ կարգադրելու ճամբան բռնած է : Հանրապետութեան նախագահ Նասր հետզհետէ կը մօտենայ արեւմտեան պետութիւններուն : Նոյնիսկ պատրաստակամութիւն կը յայտնէ տեսնուելու Այզընհաուըրի հետ :

« Դրական չէզոքութեան» իմաստը բացատրելով, զնդապետը յայտարարած է թէ ատիկա չի նշանակեր, որ Եգիպտոս չէզոք դիրք բռնած է ղրամատիրութեան եւ համայնավարութեան միջեւ : Ու աւելցուցած է.

« Ընդհակառակն մենք կողմնակից ենք դրամատիրութեան եւ հակառակ՝ համայնավարութեան»:

Եգիպտոսի վարիչին այս յանդուգն եւ յստակ յայտարարութիւնները կը փարատեն ամէն տարակոյս եւ կը հաստատեն թէ Մերձաւոր Արեւելքի երկիրները տագնապի եւ փորձի դժնդակ օրերը անցընելէ վերջ ճշդած են իրենց դիրքը, իրենց չահերուն համար աւելի ձեռնտու դտնելով լծուիլ «ղրամատիրական» երկիրներու քաղաքական սայլին :

Դամասկոսի խորհրդաժողովը կը կազմէ վճռական դարձակէտ մը, որ կոչուած է ամրապնդելու աշխարհի խաղաղութիւնը :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԸ 253Ի ԴԷՄ 279 ՁԱՅՆՈՎ ՎՍՏԱՀՈՒԹԻՒՆ ՉՏՈՒԱԻ ԴԱՇԼԻՃԻՆ

ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒՑ ԻՐ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ

ԲԱՑՑ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ՄԵՐԺԵՑ ԸՆԴՈՒՆԻԼ

Ինչպէս գրած էինք, վարչապետ Պուրժէս – Մոնուրի վստահութեան քուէ պահանջած էր Ազգ. Ժողովէն : Բ. օր տեղի ունեցաւ քուէարկութիւնը եւ Ազգ. Ժողովը 253ի դէմ 279 ձայնով մերժեց վստահութիւն յայտնել կառավարութեան : Նախարարական տագնապը ծայր տուած է արդէն :

Ուրեմն Ազգ. Ժողովը մերժեց վաւերացնել Ալժերիոյ հիմնական Օրէնքը : Հակառակ անոր, որ 19 ձայն կը պակսէր ընդդիմադիրներուն՝ սահմանադրական մեծամասնութիւն գոյացնելու համար, նախարարները քուէարկութենէն անմիջապէս վերջ ժողով մը գումարեցին, որու ընթացքին Վարչապետը խմբագրեց իր հրաժարական – նամակը :

Արդարեւ նիստը եղած էր փոթորկալի : Ընդդիմադիր չարժումին գլխաւոր դէմքն էր Սուսթէլ, որ մինչեւ վերջ պահեց իր ժխտական դիրքը եւ, բնականաբար, հանրապետական – ընկերվարական իր ընկերներուն հետ դէմ քուէարկեց :

ՍՈՒՍԹԷԼ.— Վայրկեանը եկած է ժամանակին որոշում մը տալու համար : Ոչ ոք բարեկամեցողութեան վրայ կը կասկածինք, եւ դիտեմ թէ ոչ ոք պիտի կասկածի մեր վրայ : Տագնապին սկիզբէն ի վեր մեզի ուղղութիւն կուտայ մեր ազգային չահապրդողութիւնը : Մեզ կը հետաքրքրէ միայն Ալժերիան :

Այսուհետ Սուսթէլ դարձեալ կը նորոգէ իր քննադատութիւններն ու յարձակումները .— «Վստահութիւն տալով՝ կը հաստատենք ոչ միայն կառավարութեան ալ ժողովրդական քաղաքականութիւնը, այլեւս իր գործունէութեան ամբողջութիւնը : Բայց աստի, արտաքին քաղաքականութիւնը, յատկապէս Միջին Արեւելքի արաբական երկիրներուն նկատմամբ, մեզ կը մղէ վերապահութեան : Այսպէս, եգիպտական թերթերը կը գրեն, թէ Ֆրանսա պատրաստ է վճարելու Սուէզի հարցին առթիւ իր պատճառած վնասներուն փոխարէն կը յայտնէ տեսնուելու Այզընհաուըրի հետ :

Ազնուհետեւ խօսք առաւ Վարչապետ Պուրժէս – Մոնուրի եւ արտասանեց երկար ճառ մը, պարզելով երկրին կացութիւնը : Շեչտեց՝ թէ Ալժերիան պիտի պահուի, իբրեւ ֆրանսական հողամաս :

Քուէարկութիւնը տեղի ունեցաւ ժամը 21.20ին : Ժամը 23.15ին երեսփոխանները կը հրաւիրուին արդիւնքը լսել :

532 հոգի քուէարկած էր : Սահմանադրական մեծամասնութիւն կազմելու համար 298 ձայն պէտք էր :

253 երեսփոխաններ թեր քուէարկեցին :

Ընկերվարական 95 (101ի վրայ) :
Արմատական 26 (44ի վրայ) :
Արմատական՝ անջատուած թեւը՝ 9 (14ի վրայ) :
Ժողովրդական Շարժում՝ 67 (74ի վրայ) :
Անկախներ՝ 46 (98ի վրայ) :
Դիմադրական՝ 5 (21ի վրայ) :
Ձախ հանրապետական՝ 5 (13ի վրայ) :
Դէմ քուէարկեցին 279 երեսփոխաններ :
Համայնավար՝ 139 (143ի վրայ) :
Վեց Ճառաջդիմականներ :
Արմատական՝ 13 :
Արմատական անջատուած՝ հինգ :
Դիմադրական՝ մէկ :
Ձախ հանրապետական՝ վեց :
Ժողովրդ. Շարժում՝ մէկ :
Անդրծովեան անկախներ՝ երկու :
Անկախներ՝ 41 :
Հանրապետական ընկերվարական՝ 17 :
Փուժատական՝ երեսուն :
Գիւղացիներ՝ տասը :
Ութ չարձանագրուած երեսփոխաններ :
Հինգ հոգի ձեռնպահ մնաց :
39 երեսփոխաններ չմասնակցեցան :

Փուէարկութենէն ետք, վարչապետ Պուրժէս – Մոնուրի իր հրաժարական – նամակը տարաւ Հանրապետութեան Նախագահ Ռընէ Քոթիի : Նախագահը մերժեց ընդունիլ վարչապետին հրաժարականը, նկատելով որ ընդդիմադիրները սահմանադրական մեծամասնութիւնը չէին կրցած գոյացնել (298) :

Գ. օր, Հոկտեմբեր մէկ, կէսօրէ վերջ պաշտօնապէս բացուեցաւ Ազգ. Ժողովին առաջին նիստը : Առաջին առթիւ՝ ժողովը դիւան մը պիտի ընտրէր :

Յիշեցնենք որ ՄԱԿի համագումարին մէկէ Ալժերիոյ հարցը օրակարգի վրայ դրուած է :

— ՕՐ ՕՐԻՆ —

ԿԱՐՄԻՐ ՓՐՈՓԷՍՕՐԸ

Լուրը կուգայ Լոնտոնէն :

Անգլիոյ յայտնի գիտուններէն մէկը, փրոֆէսօր Հոլտէյն, ֆաւի մը շաբաթ առաջ բեռները կապեց եւ գլուխը առաւ ելաւ Հնդկաստան գնաց, ա'լ ետ չերթալու որոշումով : "

Ինչո՞ւ : Որովհետեւ, կ'ուզէ եղեր ապրիլ ազատ հայրենիքի մը մէջ :

Անգլիան ազատ հայրենիք չէ՞ :

Ո՛չ, կը պատասխանէ փրոֆէսօրը : Ինչո՞ւ : Որովհետեւ, Ամերիկացի գիտուր – ներ կան եղեր՝ բրիտանական կղզիներուն մէկ ծայրէն միւսը :

Ո՞վ է այս մարդը :

Թուական համայնավար մը, որ 1940էն մինչեւ 1949, խմբագիրներէն մէկն էր Լոնտոնի Կարմիրներու օրաթերթին :

Պարապ տեղը չէ որ ըսուած է թէ փրոֆէսօրներուն հարիւրին ութսունին ուղեղը ջրոտած է··· շատ կարդալէն :

Այս մէկուն ուղեղը մամուռ կապեր է, կարծեմ :

Եթէ չենք սխալիր, Ամերիկացի գիտուրները Անգլիա գացած են Նորին Վեհափառութեան կառավարութեան հրաւէրով :

Իրարու դաշնակից եւ իրարու բարեկամ ազգեր : Քիչ մըն ալ, իրարու ազգական : Վաղ, երբ փոթորիկը պայթի, միասին պիտի կռուին Հոլտէյններու կարմիր բարեկամներուն դէմ :

Եթէ անգլիացի ժողովուրդը ձանձրանայ այդ գիտուրներուն ներկայութենէն, կրնայ զանոնք ետ ճամբել, մէկ օրէն միւսը :

— Բացուեցէ՛ք, սըտեղէն ···

Իւ ամերիկացի գիտուրները, խելօ՛ք ի մը, ետ կուգան : Անգլիան ալ վերստացած կ'ըլլայ իր··· ազատութիւնը :

Մտէիս կ'անցնի որ ճամակ մը գրեմ այս փրոֆէսօրին եւ հարցնեմ :

— Մարդ Աստուծոյ, օր մը օրանց հարցուցի՞ր, փնտռեցի՞ր թէ Մոսկուայի էտ բարեկամներուդ բանակը ի՞նչ գործ ունի Հայաստանի, Չեխոսլովաքիոյ, Ռումանիոյ, Պուլկարիոյ, Հունգարիոյ եւ Արեւելեան Գերմանիոյ մէջ··· Սա վերջին երեսուն տարին, հարցուցի՞ր թէ այդ բանակը ինչո՞ւ գացած գրաւած է Հայաստանը, Վրաստանը, Ատրպէյճանը, Էսթոնիան, Լիթուանիան, Լաթվիան եւ մնացեալները··· Հարցուցի՞ր, անցեալ տարի նոյեմբերին, թէ ինչո՞ւ այդ բանակը Հունգարիա մտաւ եւ ափրիկեան գազանները նման յօշոտեց այդ ազնուական հայրենիքին այրերը, կիները եւ երախաները··· Հարցուցի՞ր թէ այդ բանակին օժանդակ Չեկան ինչ գործեր կ'ընէ «Իրախտավայր»ին ներսը :

Վստահ եղէք, այս փրոֆէսօրը, երբեք, հետաքրքրուած չէ այս խնդիրներով ու բարեացակամ չէզոքութեամբ դիտած է իր կարմիր ընկերներուն կատարած անասնագործութիւնները՝ Պուտափէշթէն ու Պրովեան Պողոտայէն մինչեւ Մայրագոյն Արեւելք :

Բայց, հիմա, ելեր իր հայրենիքին ազատութեան մասին կը ճառէ : Ազատութիւն մը, որուն սպառնացող չկայ Ուշինգթընի մէջ :

Փրոֆէսօրը «անազատ» Անգլիայէն հեռացեր է եւ այսուհետեւ պիտի ապրի ազատ Հնդկաստանի մէջ :

ԵՒՐՈՊԱՑԻ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՏՊԱՐԱՆԻ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻԻ

Շնորհակալութեամբ ստացանք Պ. Անանիա Մահտեսեանէ (Կիպրոսէն) երկու հարիւր ֆրանք :

Համակիրէ մը՝ 10·000 :

ԱՊԱԶԻՆՄԱՆ ՀԱՐՑԸ ՄԱԿ-ԻՆ ՄԷՋ

ՄԱԿի համագումարին մէջ, Միացեալ Նահանգներ յայտնեցին թէ պիտի չարունակեն իրենց հիւլէական փորձերը, այնքան ատեն որ Խ. Միութիւն վերջ պիտի չտայ իր ջրածնային եւ հիւլէական զէնքերուն արտադրութեան :

Այս յայտարարութիւնը կատարեց ամերիկեան պատուիրակ Լոճ, որ ճառ մը խօսեցաւ ապազինման յանձնախումբին առջեւ :

Լոճ պաշտօնապէս կրկնեց, թէ եթէ Ռուսերը ընդունին Միացեալ Նահանգներու առաջարկները՝ Ամերիկա անմիջապէս պիտի դադրեցնէ հիւլէական փորձերը, երկու տարուան համար :

Քապոթ Լոճին պատասխանելով, Խ. Միութեան պատուիրակ Սոպոլեւ յիշեց, թէ Մոսկուա առաջարկած էր երկու կամ երեք տարիով դադրեցնել հիւլէական փորձերը, սակայն Միացեալ Նահանգներն

(Շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԵՐԿՈՒ ՅԻՍՆԱՄԵԱԿՆԵՐ
ԱՂԹԱՄԱՐ ԵՒ ՍՈՒԼՈՒԽԱ
(1907 — 1957)

ԳԷՈՐԳ ԶԱՎՈՒՇԻ, ԳԱԼԷԻ
ԵՒ ՅԱԿՈԲԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Այս տարուայ Ապրիլ եւ Մայիս ամիսներին բոլորուեց Հ. Յ. Դաշնակցութեան ֆեետայական անդրանիկ սերունդի հերոսամարտի յիսնամեակը :

Առաջինը տեղի ունեցաւ Ռշտունեաց աշխարհի մաս կազմող՝ Աղթամար կղզւոյ վրայ : Երկրորդը՝ Մշոյ դաշտի Սուլուխ գիւղում :

Երկուքն էլ տեղի ունեցան 1907 Ապրիլ եւ Մայիս ամիսներին, երբ Տարօն ու Վասպուրական գուլումների երկունքով էին ապրում, Մամիկոնեան եւ Արծրունի ասպետութիւններով, սրբավայրերով, ամրոցներով ու այլ յուշարձաններով հարուստ հայրենիքում էին ընչում, ժողովրդային բանահիւսութեան ընչով զրահուում :

Լի հրայքով՝ ուզում եմ պանծացնել զոյգ յիսնամեակները նորերի համար :

×

1907 Թուականի Աւագ Շաբաթն էր :

Ծաղկազարդի յիշատակելի օրը :

Այդ դիչերն իսկ Աղթամար կղզին լքած էր ֆեետայական եօթը հոգինոց մի խումբ, դլխաւորութեամբ մտաւորական հայդուկ Սարգիս Բարսեղեանի, ճանաչուած Վանայ Սարգիս անուամբ : Խումբը կղզին էր մտել հանդստանալու՝ ռազմական չարաթ-ուայ առիթով :

Բայց լրտեսների միջոցով Վանի կուսակալութիւնը իմացել էր ֆեետայիների ներկայութիւնը կղզին մէջ : Դիչերով իսկ չարժման էին դրուել մէկ վաշտ զօրք, եւ-րեք լեռնային հրանօթներ, իսկ հետեւակ ու ձիաւոր ոստիկանական ջոկատներ հրամայուած էին առել առափնեայ կէտեր, որտեղից կարելի կը լինէր օգնութեան հասնել պաշարուածներին :

Թէ ցամաքից եւ թէ ծովից օղակի մէջ առին կղզին :

Որոտացին հրանօթները, պայթեցին հրաձգները, զօրքով լեցուած նաւերը յառաջացան դէպի կղզին, ցամաքահանման հրամանով :

Երեք օր չարունակուեցին ծովային յարձակման եւ ամրակոծման գործողութիւնները, իսկ ֆեետայական խումբի դիմադրութիւնը՝ Աղթամար կղզուս դիրքերից :

Պաշարուածները կղզուց հեռանալու միջոցից զուրկ էին, որով ընդհարումն երկուստեք կարող էր երկարել :

Այս միջոցին էր, որ տեղի ունեցաւ Աղթամարի թեմական դիչերօթիկ դպրոցի պատանիների մի խիզախ քայլը :

13 – 15 տարու չորս անձնազոհ դպրոցականներ, մահուան վտանգը աչք առած, Ախալանքից(*) փախցրին իրենց մարզապետի փոքրիկ նաւակը : Մթնչաղից օգտուելով անցան պահակ ոստիկանների հսկողութեան սահմանը : Հնարիմաց զգուշութեամբ ծով հանեցին փրկարար նաւակը : Կրակոցների տակ պատանիները թիավարեցին ծովի բացերը եւ յաջողեցին մակոյկով հասնել Աղթամար կղզին :

Պատանիների այս փայլուն յաջողութեան չնորհիւ խումբը պատեհութիւն ունեցաւ փրկուելու : Փոքր մակոյկով ֆեետայիները անցան ծովային պաշարման գծից : Դուրս եկան ցամաք անվտանգ, ամօթալի կացութեան առաջ գնելով թրքական սպայակոյտը :

Երբ խումբը թողել էր կղզին, յաջորդ օրը (Աւագ Հինդչաբթի) նոր միայն թուրք պինական ուժերը համարձակ մուտք գործեցին կղզին : Այդ պահին սպանուեցաւ-տանի անձնագոհներից Յակոբ Գուլոյեանը, որ համազարկից չվոթուած իրեն ծով էր ձգել ալիքների մէջ... այնտեղ էլ ընդունեց մահաւոր գնդակը :

Կսկիծով կը վերյիչեմ խիղանցի սեւաչուխ իմ աշակերտին, որի ամէնը ամփոփուեց Աղթամարայ Ս. Խաչ վանքի որմից քիչ հեռու, մի հինաւուրց նչենու մօտ :

×

Երկրորդը՝ Սուլուխի կռիւն էր :

Սուլուխ եւ Գէորգ Զաւուշ : Երկու անուններն իրարուց անբաժանելի : Իրար-մով ամբողջացած :

Մարտահրաւէր ընդունող ոգին է Գէորգ Զաւուշը, Տարօնի վագրը, հայ յեղափոխութեան սիրական զէմքը, նոր հայութեան Սասունցի Դաւիթը :

Նա ջան – ֆեետայի էր ծնուած. զէնքի էր փարել ու մի խումբ զինուորների հետ աչխատաւոր դասի պաշտպան դարձել : Ցաբաժամ պայքարի մէջ էր թուրք աւարառունների եւ քիւրտ կողոպտիչների դէմ :

1887 Թուականից մինչեւ 1907, ամբողջ քսան տարի, իր ժողովրդի պատմիչ բազուկը եղաւ Տարօնում : Ազգիւր – Սերոբի եղերական վախճանից յետոյ նրա գործի արժանաւորը չարունակողը հանդիսացաւ : Գործակցեց Անդրանիկին, քայլեց Մուրատի հետ :

1904ի Աղթամարի առաջին պատմական կռուից յետոյ նորից վերադարձաւ Տարօն, որին մի պահ կարծես անտէր ձգած էր :

Ռուբէնը Գէորգ Զաւուշի խմբի մէջ թրծուեց : Դարձաւ նրան աջակից :

Ձինապայքարի վերջին օղակը եղաւ Սուլուխի անհաւասար դիւցազնամարտը, որ, աւաղ, վերջինը եղաւ :

Դա 1907 Թուականի Մայիս 27ին էր :

Այդ օրը նա իր ֆեետայական խմբով, որի մէջն էր Ռուբէնը, կը գտնուէր Մշոյ դաշտի Սուլուխ գիւղում : Պատրաստուում էր դուրս գալ երկրից, իբրեւ ներ – կայացուցիչ պատգամաւոր մասնակցելու Հ. Յ. Դաշնակցութեան Դ. Ընդհանուր Ժողովին :

Գէորգին հետապնդող պետական ուժերը վրայ են հասնում եւ չրջապատում Սուլուխը, որ բաց դաշտի մէջ ընկած մի մեծ հայկական գիւղ էր, ընդմէջ Արածանիի եւ Մեղրագետի :

Ցանկարծակիի եկած Գէորգը հարկադրուում է ընդունել ճակատագրական կռիւը իր ֆեետայական խմբով եւ գիւղի մարտական ուժերով՝ ընդամէնը ութսուն հոգի : Իսկ թշնամին, մի քանի հազար կանոնաւոր զօրք, մի դումարտակ ձիաւորներ, թնդանօթներով չրջապատում է գիւղը :

Սուլուխի կռուին առաջին վիրաւորը կը լինի ինքը Գէորգը եւ ապա իր ամէն բազուկ թիւն կը ներկայացնեն մեռածէ առարկաները, որոնց վրայ կան բարձրաքանդակ – ներ եւ Ուրարտուի թագաւորներու սեպագրիր կարճ մակագրութիւններ : Այսպէս՝ պահուած են Մ. Թ. Ա. ութերորդ դարու թագաւոր Սարդուր Բ-ի պղինձէ վահանը, որ զարդարուած է առիւծներու ու եղնիկներու քանդակներով, պղինձէ քանդակ – զարդ սոպաւարաներ եւ այլ իրեր : Շէնքերէն մէկուն մէջ յայտնաբերուած է 60 դոյգ տարողութիւն ունեցող պղինձէ կամ-սայ, որ պաշտամունքային նչանակու-թիւն ունեցած է :

Հետաքրքրական տուեալներ են ստացուած նաեւ միջնաբերդէն հարաւ – արեւմուտք ինկած քաղաքի մը թաղերուն ու-սումնասիրութեան ժամանակ :

Թէյչէթայինի քաղաքի ուսումնասիրուած հողամասին մէջ յայտնաբերուած են արհեստաւորներու, ուրարտական ռազմիկներու, պաշտօնեաներու, ինչպէս նաեւ չքաւոր բնիկներու թաղամասերը :

Բացուած են նաեւ չատ ուչի հնագոյն չերտեր, որոնք կը բնութագրեն այդ չրջանի մէջ – ուրարտական բնակչութեան մչակոյթը (մեր թուականէն առաջ՝ Ք. հազարամեակի վերջը) :

Քաղաքին արեւելեան մասին մէջ, ու-րարտական չինութեան մը փլատակներուն տակ յայտնաբերուած է հնագարեան պեռնափոր տուն մը : Այստեղ գտնուած են կուռքեր, օրթոգան օճախի մնացորդ-ներ եւ պաշտամունքային այլ իրեր : Այս կառուցուածքը եղած է հին սրբատեղի մը, որ միւս տուներուն հետ հրկիզուած է Ուրարտացիներու կողմէ :

Այս ձեւով, կարմիր Բլուրի պեղումները տուած են դիտական վիճակի նչանակութիւն ունեցող հնագիտական նիւթեր, որոնք կը բնութագրեն ոչ միայն Ուրարտուի մչակոյթը, այլ եւ Մ. Թ. Ա. առաջին հազարամեակի առաջին կիսուն հին Արեւելքի եւ յարակից չրջաններու տնտեսական եւ քաղաքական կեանքին բազմաթիւ երեսները :

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԿԱՐՄԻՐ ԲԼՈՒՐԻ ՊԵՂՈՒՄՆԵՐԸ
ՎԵՐՋԱՅԱՆ

ԿՄԲ.— «Սով. Հայաստան» օրաթերթի վերջին թղթաթերով ստացուած թիւէն կը քաղենք հետեւեալ չահեկան տեղեկութիւնները :

Հայաստանի Գիտութիւններու Ակադեմիայի Պատմութեան բաժնի հնագիտական արչատախումբը աւարտեց Երեւանի մօտ, Կարմիր Բլուրի մէջ գտնուող Թէյ-չեբայինի ուրարտական հնամեայ բերդաքաղաքի պեղումներուն ընթացիք տարուան աչխատանքները :

Պեղումներու ընթացքին յայտնաբերուած են բլուրին Հիւսիս – Արեւմտեան կողմը ինկած պահեստի չէնքերը : Այդտեղ գտնուած են մեծ թիւով առարկաներ, ո-րոնք կը բնութագրեն Ուրարտուի արուեստը, ուրարտական հաչիվներու, պաշտօնեաներու, ինչպէս նաեւ չքաւոր բնիկներու թագամասերը :

Բացուած են նաեւ չատ ուչի հնագոյն չերտեր, որոնք կը բնութագրեն այդ չրջանի մէջ – ուրարտական բնակչութեան մչակոյթը (մեր թուականէն առաջ՝ Ք. հազարամեակի վերջը) :

Քաղաքին արեւելեան մասին մէջ, ու-րարտական չինութեան մը փլատակներուն տակ յայտնաբերուած է հնագարեան պեռնափոր տուն մը : Այստեղ գտնուած են կուռքեր, օրթոգան օճախի մնացորդ-ներ եւ պաշտամունքային այլ իրեր : Այս կառուցուածքը եղած է հին սրբատեղի մը, որ միւս տուներուն հետ հրկիզուած է Ուրարտացիներու կողմէ :

Այս ձեւով, կարմիր Բլուրի պեղումները տուած են դիտական վիճակի նչանակութիւն ունեցող հնագիտական նիւթեր, որոնք կը բնութագրեն ոչ միայն Ուրարտուի մչակոյթը, այլ եւ Մ. Թ. Ա. առաջին հազարամեակի առաջին կիսուն հին Արեւելքի եւ յարակից չրջաններու տնտեսական եւ քաղաքական կեանքին բազմաթիւ երեսները :

ՓԷՆՋԻՆԿԹՆԻ ՄԱՆՈՒԿԻՆ
ՀՐԱՇԱԳԵՂ ՀԷՔԵԱԹԸ

ԶԱՐԼԻ ՉԷՓԼԻՆ

Վերիվայր կը չրջի առաջին ժապաւէնին մէջ իր ստեղծած տիպարը, կը հաղնի թափառաչրջիկի ցնցոտիներ, այս անգամ մըլօճ դլխարկով մը, սեւ տաբատ, աւելի այլանդակ կօշիկներ, առանց մոռնալու իր դաւազանիկը : Կը բարեփոխէ իր պեխերը եւ զանոնք մկրատելով կը դարձնէ աւելի փոքրիկ՝ քառակուսի :

Ահէ յետոյ է որ տասը ամսուան ընթացքին կը դարձնէ 35 ժապաւէններ Սթիւարթ Բէյթընի մէջ, սակայն գտնելով որ Սթիւարթ Էնըբլր աւելի լաւ կը վճարէ իրեն (1900 տոլար չաբաթական՝ 1915ին) կը թողու Բէյթընը եւ կը սկսի աչխատիլ Էնըբլի մէջ :

Եւ կը լծուի անխափան աչխատանքի արչաւի մը : Օրէ օր կ'ածի իր համբաւը, կը տարածուի իր անունը եւ կը ծնի չարժանկարի ասպարէզին մէջ այլեւս հէք – եաթային դարձած անուն մը՝ ՇԱՐԼՕ :

Այնքան ժողովրդականութիւն կը գտնէ իր ստեղծած տիպարը, որ դեռ մինչեւ այսօր, ալ, զեղարուեստի բազմաթիւ ոս-

դաշտի Սուլուխ դիւղում : Պատրաստուում էր դուրս գալ երկրից, իբրեւ ներ – կայացուցիչ պատգամաւոր մասնակցելու Հ. Յ. Դաշնակցութեան Դ. Ընդհանուր Ժողովին :

Գէորգին հետապնդող պետական ուժերը վրայ են հասնում եւ չրջապատում Սուլուխը, որ բաց դաշտի մէջ ընկած մի մեծ հայկական գիւղ էր, ընդմէջ Արածանիի եւ Մեղրագետի :

Ցանկարծակիի եկած Գէորգը հարկադրուում է ընդունել ճակատագրական կռիւը իր ֆեետայական խմբով եւ գիւղի մարտական ուժերով՝ ընդամէնը ութսուն հոգի : Իսկ թշնամին, մի քանի հազար կանոնաւոր զօրք, մի դումարտակ ձիաւորներ, թնդանօթներով չրջապատում է գիւղը :

Սուլուխի կռուին առաջին վիրաւորը կը լինի ինքը Գէորգը եւ ապա իր ամէն բազուկ

քաջարի դինակից Գալէն : Երբ դիչերը վերջապէս կը հասնի, խումբը կը յաջողի ճեղքել պաշարող թշնամու չղթան եւ հեռանալ դիւղից :

Երբ կ'ուզեն իրենց հետ տանել վիրաւոր Գէորգին, նա մերժում է՝ ասելով.

« Ջանդկի մը համար խումբը մի վտանգէք, անցէք գնացէք » :

Մահացու վէրքից զալարուող Գէորգը իր վերջին հանդիսը կ'արձակի Սուլուխի մօտակայ չամբուտների մէջ, 1907 Մայիս 28ին :

Տասնեւմէկ տարի յետոյ, 1918 Մայիս 28ին, հայ ժողովուրդը կ'ունենայ իր անկախ, ազատ հանրապետութիւնը ...

Հայկական ազատամարտի այս երկու դրուագները կատարուեցին սրանից չորս տարի առաջ մեր բնաչխարհի սրտի վրայ՝ Տարօնում եւ Վասպուրականում :

Հ. ԿՈՍՈՅԵԱՆ

(*) Ադթամարի դրսի տուները գտնուում է կղզու հանդիպակաց կողմը, ցամաքի վրայ, ուր կեդրոնացած են վանքի պահակը, վանական կառավարչութիւնը եւ այլ բաժինները : Հ. Կ.

(3 Շար.)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՎԱՌԱՐԱՆ

Ի՞նչ է հայկական վառարանը։ Ինչպե՞ս է այն տարբերվում ուրիշ վառարաններից։ Ինչո՞ւ է հայկական վառարանը ավելի լավ, քան մյուսները։ Ինչպե՞ս պետք է վառել հայկական վառարանը, որպեսզի ամենաքիչ վառելանյութ ծախսվի։ Ինչպե՞ս պետք է մաքրել հայկական վառարանը, որպեսզի ամենաքիչ մուր կուտակվի նրա մեջ։ Ինչպե՞ս պետք է վառարանի մեջ ածուխ լցնել, որպեսզի ամենաքիչ ածխաթթու գազ առաջանա

ու արեւմտեան միւս պետութիւնները աշխատած էին ձախողութեան մատնել այս համաձայնութիւնը :

Միաժամանակ ան յայտարարեց, թէ Խ. Միութիւնը առաջարկած էր հինգ տարիով արգիլել հիւլէական եւ ջրածնային զէնքերու գործածութիւնը, սակայն մինչեւ այսօր պատասխանի կը սպասէ տակաւին : Արեւմտեան զեկավարները չեն ուզեր որ յայտնութիւն գանէ ապազինումը :

Ֆրանսայի պատուիրակ Ժորժ – Փիքօ խօսք առնելով, յայտնեց թէ եթէ Ռուսերը համաձայնութիւն գոյացնեն՝ Արեւմուտքը պատրաստ է հիւլէական իր բոլոր կազմածները զնել ի սպաս խաղաղութեան :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԻՏԱԼԱԿԱՆ համայնավար կուսակցութիւնը իր չարքերուն մէջ կը հաշուէ տակաւին մէկ միլիոն 817·229 անդամներ : Անցեալ տարիէն ի վեր կորնցուց 300·000 անդամ : Անցեալ չաբաթ տեղի ունեցաւ կեդր. կոմիտէին ժողովը, որ «զգայացունց» նորութիւնները կը բերէ : Թոլիաթթի պատուհասեալ Խրուշչեւեան ճիւրճիս Ամենոլայի առջեւ, որ Մոսկուայի նոր ընտրեալն է՝ Հռոմի մէջ :

ՕՄԱՆի իմամը զիմում կատարած է ՄԱԿի ժողովին, որ չէզոք յանձնախումբ մը որոշէ՝ քննելու համար անգլիական յարձակումը՝ Օմանի վրայ :

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ռուսեւզերման խորհուրդը – զակցութեան զերմանական պատուիրակութեան նախագահը՝ Լար, Պոն գնաց, իր կառավարութեան հետ խորհրդակցելու համար : Լար Մոսկուա պիտի վերադառնայ Հոկտեմբեր չորսին :

ՊԵԼԿՐԱՏԻ խորհրդային նախկին դեսպան Ֆիրիւպին Խ. Միութեան Արտաքին փոխ – նախարարի պաշտօնին կոչուեցաւ :

ՓՐԱԿԱՅԻ մէջ սկսան ֆրանքեւչեխոսլովաք տնտեսական խորհրդակցութիւնները : Ցառայիկայ ութ օրերու ընթացքին առեւտրական համաձայնագիր մը պիտի կնքուի երկու երկիրներուն միջեւ :

ՍԱԿԱՐԱՆ (Սեպտ. 30) .— Զոյլ ոսկի՝ 517·000, նափուլէոն 3760, դուխց. 3590, անգլ. 4580, քսան տոլարնոց 18·200, թղթադրամ (զուգահեռական չուկայ) ամոյ. 1150, տոլար 441, դուխց. 104·75, պելժ. 7·90 :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ԼԻՈՆ .— Զոմի մասնաճիւղը կը յանձնէ թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի առաւօտ 69 րիւ Լուի Պլանի եկեղեցին իր անմոռանալի ընկերոջ՝ ՎԱՀՐԱՄ ԶԱՆՏԵԱՆի մահուան 20րդ տարեդարձին առթիւ :

Կը հրաւիրուին ողբացեալին յիշատակը յարգողները :

ՆՈՒԻՐ

Ալֆորվիլլէն Տէր եւ Տիկին Զ. Մ. Գոչեան՝ իրենց զաւկին Մինասի ապաքինման ուրախ առիթով՝ կը նուիրեն երեք հազար ֆրանք Ֆ. Կապ. Խաչի «Մանուկներու օգնափոխութեան տան :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Լիոնի եկեղեցաչէն Տիկնանց Միութիւնը չնորհակալութեամբ ստացած է փոխան ծեղկեպսակի հետեւեալ նուէրները, ի նպաստ չինութեան Փոնտին իր ողբացեալ քարտուղար Պ. Շարլ Միքայէլեանի ւրխուր մահուան առթիւ :

Տէր եւ Տիկին Պօղոսեանէ 5000 ֆրանք, Տէր եւ Տիկ. Ց. Վարժապետեանէ հազար, Տէր եւ Տիկ. Յովհ. Հարբէլեանէ երկու հազար, Պուա Քոլոմպէն Գ. Յակոբովիչ եւ Ալթունեան ընտանիքներէն հինգ հազար, նաեւ աղքատախնամին հազար ֆր. :

×

Այրի Տիկիններ Արփինէ եւ Էպրուհի Միքայէլեաններ եւ զաւակները հրապարակաւ չնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց որոնք անձամբ, նամակաւ, հեռագրով, ծաղկեպսակով բարենպաստակամութեանց նուիրատուութեամբ, Լիոնի գոյգ քահանայ հայրերուն, Աղ. Մխութեան եկեղեցաչէն Յանձնախումբին, Տիկնանց Միութեան ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց սիրեցեալ ամուսնոյն եւ զաւկին Պ. Շարլ Միքայէլեանի զառնակսկիծ մահուանը առթիւ :

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Տեղի կ'ունենայ ՀՈԿՏ. 26ին :

Մանրամասնութիւնները յաջորդով :

ԳՐԱԿԱՆ

ԲԱՑԱՌԻԿ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՄԱՐՍԷՑԻ ՄԷՋ

Այս Շորեքշաբթի ժամը 21ին, Ֆրանսական Համալսարանի ամփիթեատրոնը, 21 Ալէ Լէոն Կամպեթա :

Կը նախագահէ Պ. ՎԱՀԱՆ ՓՈՐԹՈՒՔԱԼԵԱՆ (Տուէյի Պատժական Աւեանի նախագահ) :

Կը խօսին՝

ԼԻԻՔ ԱՆՏՐԷ ՄԱՐՍԷԼ

եւ Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Կազմակերպութեամբ՝ Ազգ. Միութեան, Շաբաթ, Հոկտեմբեր 5ին, Թիատր Միւնիսիփալի մէջ :

Ներկայութեամբ եւ բարձր հովանաւորութեամբ Պ. ՓՕԼ ՎԻԿՐՈՑԻ (էնսփէք – թէօր տը լ'Ազատի) :

Կը նախագահէ ԺԱՆ ՊԱԼԱՐ

Կը խօսին

ԼԻԻՔ ԱՆՏՐԷ ՄԱՐՍԷԼ

եւ Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Կիրակի Հոկտեմբեր վեցին Գ. Թաղամասին սրահը :

Ժամը 21ին :

Կը նախագահէ ԺԱՆ ՊԱԼԱՐ

Կը խօսին՝

ԼԻԻՔ ԱՆՏՐԷ ՄԱՐՍԷԼ

եւ Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ

Այս երեք դասախօսութեանց նիւթն է՝ ՀԱՅ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆԸ ՍԿԻԶԲԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ՄԵՐ ՕՐԵՐԸ :

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԼՍԱՐԱՆ

Նոր չրջանի բացման դասախօսութիւնը տեղի պիտի ունենայ Շորեքշաբթի 2 Հոկտեմբեր, ժամը 21ին, Քառէ սրճարանին վերնայարկը :

Դասախօս՝ ԳԱՐԵԳԻՆ ՎԱՐԴ. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ (Անթիլիասի միաբաններէն, որ հիւրաբար Փարիզ կը գտնուի) :

Նիւթը՝ եկեղեցիին դերը Հայ ազգեալ մշակոյթին վրայ :

Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ :

Մուտքը ազատ է :

Ա.— ՍԵԲԱՍՏԻՈՑ Մուրատ Ուսումնասիրաց Միութեան պատմ. ժողովը տեղի կ'ունենայ այս կիրակի ժամը 3ին մինչեւ 10ը, տեղւոյն սրահին մէջ :

Բ.— Սեբաստիոյ Մուրատ Ուսումնասիրաց Միութեան Տէսինի մասնաճիւղի գեղարուեստական խնջոյք – ցերեկոյթը տեղի կ'ունենայ այս կիրակի ժամը 3ին մինչեւ 10ը, տեղւոյն սրահին մէջ :

Տէսինի լաւագոյն ուժերու կողքին, գեղարուեստական բաժնին իրենց մասնակցութիւնը կը բերեն Փարիզի կեդրոնը եւ Սարսէյլի մասնաճիւղը իրենց լաւագոյն արուեստագէտներով :

ՍԱՄՈՒԷԼ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

ՍԱՄՈՒԷԼ – ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ վարժարանի տեսչութիւնը կը հաղորդէ որ վարժարանին մէջ կատարուող մեծ նորոգութիւններու պատճառաւ յառաջիկայ 1957 – 1958ի ուսումնական տարեշրջանի մուտքի թոյլտւականը փոխադրուած է Հոկտեմբեր 6, կիրակի օրուան :

ՅԱՐԳԱՆՔԻ ԱՁՑ

Հ. Ց. Դ. Ազբիւր – Սերոբ Եօթնեղ – բայրեան խումբի ընկերները յարգանքի այց մը պիտի տան այս կիրակի ժամը 14ին ժանթիլլիի զերեզմանատունը :

Ընկեր Ղասապ եղիազարեանի եւ Պի – սէթքի զերեզմանատունը ժամը 15ին ընկեր Խորէն Քէպապճեանի չիլիմնեբուն :

Հաւաքուիլ մուտքերու առջեւ :

Կը հրաւիրուին ողբացեալ ընկերներուն յիշատակը յարգողները :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

2 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1958

ՀԱՑ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕԳՆ. ՄԱՐՄՆԻ

(Փարիզահայ Տիկնանց Միութիւն)

ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՎԵՐԱՄՈՒՏ

Ի գիտութիւն Պուլվար Օտտոյի եւ չըքսակայից թաղերու հայ ծնողքներուն կը յայտարարենք, թէ թաղիս Աղգ. դպրոցը կը վերաբացուի Հոկտեմբեր 3ին, Հինգշաբթի առաւօտեան ժամը 9ին :

Աբձանագրութեան համար դիմել դպրոցի սրահը (Ս. Ցակոբ եկեղեցին) :

Այս տարի պիտի պահոնավարէ Տիկին Մանուչ Շահմիրեան :

×

Ֆ. Կ. Խաչի Տէսինի Ազգային դպրոցի դասաւանդութիւնները կը սկսին Հոկտեմբեր երեքին, Հինգշաբթի կէսօրէ եաք ժամը չորսին : Աչակերտներու արձանագրութեան համար դիմել՝ ուսուցիչ Պ. Ազգին Մարտիրոսեանի, այս երկուշաբթի (30 Սեպտ.), երեքշաբթի (1 Հոկտեմբեր եւ Շորեքշաբթի (2 Հոկտ.) կէսօրէ եաք ժամը չորսէն վեց, դպրոցին մէջ :

Կը խնդրուի ծնողներէն որ փութան արձանագրել իրենց զաւակները :

×

ԿՐԸՆՈՊԼԸ .— Ֆ. Կապ. Խաչի հայերէնի դասընթացքը կը սկսի Հոկտեմբեր վեցին, կիրակի առաւօտ, կը խնդրուի ծնողներէն որ փութան արձանագրել իրենց զաւակները, դպրոցի սրահը, ուսուցչուհի Տիկին Միքայէլեանի մօտ :

×

Ֆ. Կ. Խաչի Իսիի Խրիմեան դպրոցի հինգշաբթի օրուան դասաւանդութիւնը կը սկսի Հոկտեմբեր 3ին, հինգշաբթի օր :

Ուսուցչութեամբ Պ. Սարգիս Քաչեանի, փութացէք արձանագրել ձեր զաւակները, նոյն օրը նոյն տեղը :

×

Ֆ. Կապ. Խաչի Պոմոնի մասնաճիւղի վարչութիւնը կը յայտնէ Պոմոնի եւ չրջակայքի հայ հասարակութեան թէ՝ իր վարժարանին դասընթացքը կը սկսի՝ Հոկտեմբերի առաջին հինգշաբթին, ուսուցչութեամբ Պ. Վահրամ Կ. Միսթիկի :

Կը խնդրենք յարգելի ծնողներէն որ իրենց զաւակները չզրկեն այս կարեւոր դասընթացքէն :

Պարոն Թոլմաս Պօյաճեան կը նուիրէ 500 ֆրանք Հայ կարմիր Խաչի Ֆէսաննվի – լիէի օգափոխութեան կայանին, փոխան ծաղկեպսակի, ողբացեալ Անդրանիկ Կէնճեանի մահուան առթիւ :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶ .— Հ. Ց. Դ. Շրջ. կոմիտէի ներկայացուցչական ժողովը այս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8·30ին, 17 րիւ Պէօ :

Լիոնի Կապ. Խաչի մասնաճիւղը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր անդամուհիները, այս Շորեքշաբթի, Տիկին Զաքարեանի բնակարանը, 56 րիւ Փիւվիյէ, կէսօրէ վերջ ժամը երեքին :

ՓԱՐԻԶ .— Հ. Ց. Դ. «Փոթորիկ» խումբի ժողովը այս հինգշաբթի, ժամը 21ին, սովորական հաւաքատեղին : Պարտաւորիչ ներկայութիւն :

Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ

« Հայաստան » թերթի փէրմանանսը ամէն չաբաթ օր ժամը 3 — 6, 17, րիւ Պէօ :

ՄԱՐՍԷՑ .— Ֆ. Կապ. Խաչի հայերէնին դասընթացքները կը սկսին Հոկտ. 3ին : Այն ծնողները որ կը փափաքին իրենց պզտիկները արձանագրել, կրնան դիմել Հոկտեմբեր երեքէն սկսեալ Ա.Հ.Ա. րոնեան ակումբը, ուսուցչուհի Տիկին Հազարեանի :

ՑԻՇԱՏԱԿԻ ՀԱՆԴԻՍ

Փարիզի Հաճնոյ Հայր. Միութեան փափաքին վրայ, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի ութ հազար դիւցազներու խնկելի յիշատակին, 6 Հոկտեմբեր, կիրակի առաւօտուն Փարիզի Հայոց եկեղեցին մէջ : Իսկ կէսօրէ վերջ ժամը 15էն 19ը պիտի տօնուի Միութեան հիմնադրութեան երեսունամեակը նաեւ Հաճնոյ հոգոսմարտի 37րդ տարեդարձը միասնաբար մեծաչուք կերպով Սէրքլը Միլիթէրի վարի սրահին մէջ, փլաս Սէն Թ'Օկիւսթէն :

Նախագահութեամբ՝ Կաթ. Պատուիրակ Ս. Եպիսկ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆի :

Մուտքը ազատ է, հրաւիրատոմսով :

Դիմել՝ Մ. Գրաճեանի, 138 բիս տը լ'Ա-պէ Կրու, Փարիզ (15) :

ԿՈՒԶՈՒԻՆ

Մէքանիսիէններ, աշխատանոցի համար սիւրժըքէօզ, լաւ վճարում, ապահով զործ, ամբողջ տարուան համար : Դիմել՝

LEVY, 6, Passage de Dantzig, Paris 15e

×

Ձեռնարկուներ մասնաւոր քորսաժի համար (fօրսաժ սփեսիալիզէ) ինչպէս նաեւ տունը աշխատող զործաւորուհիներ եւ մանիւթանսիօներներ : Դիմել՝

ÉTABLISSEMENTS FRANCINE

38, Rue d'Aboukir, Paris - 2e

×

Մեքանիսիէններ, աշկերտներ (աղջիկ), սկսնակ սիւրժըքէօզներ, կարողներ պօ – ճէքթի փուր թիսաժ :

Pour Tricots-Lingerie

PARIS - CALIFORNIE

16, Rue Sainte-Cécile, Paris-9e

Imprimé sur les presses du journal «Haratch»

17, Rue Bleue - PARIS - IX·

ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Կիրակի, 27 Հոկտեմբեր, ժամը 16էն կէս գիշեր

GEORGE Vի չքեղ սրահներուն մէջ

Զանազան աքրաբսիօններ կը խնդրուի ապահովել սեղանները

Մուտք 500 ֆրանք

Հեռաձայնելով միութեան գրասենեակը

PRO. 77.73

Gros TISSUS-LAINAGES demis-Gros

Etablissements AGEDER

ԱԺՏԷՐԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

67, RUE DE CLERY, PARIS - 2e - TÉL. CEN. 48-12

Կը գտնէք ամէն կարգի բրդեղէն կերպաս սներ, երեք յարկաբաժին ճոխ տեսակներ, անմրցելի գիներով :

Մասնաւորապէս մանթոյի, բոպի, թայէօռի եւ ժիւփի համար :

Բոլոր fօնֆէքսիօնէօններուն, եւ մեքրովծախող առեւտրականներուն մէկ այցելութիւնը վաճառատանս մէջ կը բաւէ մնայուն յաճախորդ զառնալու համար

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction - Administration : 32, Rue de Trévise, Paris 9e

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86-60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. PARIS 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք : Հատը 12 ֆր.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 3 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

JEUDI 3 OCTOBRE 1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8009 — 33e ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3810

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Ալժերիոյ խնդիրը, որ տարիներէ ի վեր կը պրպեցնէ Ֆրանսական կառավարութեան հետ նաեւ հանրային կարծիքը, պատճառ դարձաւ կառավարական նոր տաղնապի մը :

Ազգային ժողովը մերժեց վստահութեան քուէ տալ Պուրժէս – Մոնուրլիի դահլիճին, որ կը պահանջէր նոյնութեամբ ընդունիլ Ալժերիոյ համար կառավարութեան պատրաստած հիմնական – օրէնքը, որուն վրայ որոշ փոփոխութիւններ կատարուած էին «կլոր Սեղան»ի խորհրդակցութեանց հետեւանքով :

Առաջարկուած օրէնքին համաձայն «Ալժերիա ամբողջացուցիչ մասը կը կազմէ Ֆրանսական Հանրապետութեան, մի եւ անբաժանելի : Անոր նահանգները իրարու մէջեւ համախմբուած են իրրեւ դաշնակցային հողամասեր, որոնք ազատօրէն եւ ժողովրդավարական ձեւով կը վարեն իրենց սեփական գործերը » :

Ամբողջ օրէնքը կը բաղկանայ 27 յօդուածներէ եւ հիմնական փոփոխութիւն կը մացնէ Ալժերիոյ վարչաձեւին մէջ :

Վարչապետը Ազգային ժողովին առջեւ պաշտպանեց հիմնական – օրէնքին դէմ – խաւար կէտերը :

Ամէն բանէ առաջ չեշտեց թէ Ալժերիա պիտի չարունակէ անբաժանելի մասը կազմել Ֆրանսայի : Ո՛չ մէկ դիջում այս կէտին վրայ :

Ցեղոյ լուռ թէ անհրաժեշտ է իսլամ բնակչութեան հանդէպ վարել քաղաքականութիւն մը, որ հիմնուած պէտք է ըլլայ յառաջդիմութեան եւ արդարութեան վրայ, յարդելով իւրաքանչիւրին իրաւունքները :

Ամէն դիւրութիւն պիտի ընծայուի Ալժերիոյ բնակչութեան՝ որ ընդհանուր, ազատ ու գաղտնի քուէարկութեան միջոցով ընտրէ դինքը կառավարելու կոչուած մարմինները : Հիմնական օրէնքին 4րդ յօդուածը կ'ներաչխաւորէ « ժողովուրդին կառավարութիւնը ժողովուրդին կողմէ » :

Փոքրամասնութեանց իրաւունքները պիտի յարգուին :

Հիմնական օրէնքի դլխաւոր կէտերէն մէկն ալ այն է, որ Ալժերիա կը ստանայ ներքին որոշ ինքնավարութիւն : Ո՛չ մէկ բան պէտք է կատարուի Ալժերիոյ մէջ, առանց Ալժերիացիներու հաւանութեան :

Ընդդիմադիրները, որոնց չարքին հա – մայնավարներն ու փուժատականները, ըսկզբէն ի վեր հակառակ էին կառավարական ծրագրին, որուն դէմ քուէարկեցին :

Հիմնական – օրէնքին ամէնէն թունդ հակառակորդն էր Ալժերիոյ նախկին ընդհանուր կառավարիչ ժաք Սուսթէլ, ըն – կերվարական հանրապետականներու նախագահը, որուն քննադատութիւնները վճռական դեր կատարեցին Ազգային ժողովին մէջ :

Պուրժէս – Մոնուրլիի կառավարութեան դէմ ուրիշ դժդոհութիւններ ալ կային : Մասնաւոր քննադատութեան առարկայ դարձաւ Թունուզի եւ Եգիպտոսի հանդէպ ընդդրկուած քաղաքականութիւնը :

Հրաժարեալ դահլիճին եւմական – տնտեսական քաղաքականութիւնը ընդհանուր դժդոհութիւն առաջ բերած էր երկրին մէջ :

Ֆրանքին արժեզրկումը, ներածումնե – րու վրայ դրուած սեզմումները, ապրուստի անհրաժեշտ 250 առարկաներու վրայ պարտադիր դիներու հաստատումը եւ այլ սեզմիչ օրէնքներ չկրցան դարման տանիլ կացութեան :

Զանազան ճիւղերու մէջ գործադուլներ ծայր տուած են՝ իրրեւ հետեւանք գին – րու բարձրացման եւ ապրուստի տարա – պայման սղութեան :

Կի Մոլէի կառավարութիւնը 16 ամիս իշխանութեան դլուխ մնալէ վերջ Մայիս 21ին տապալած էր 213ի դէմ 250 ձայնով : Պատճառը եւմական ծրագիրն էր : Ալժերիոյ խնդիրը երկրորդական պիծի վրայ կուդար :

Այս անդամ դլխաւոր պատճառը Ալժերիոյ տաղնապն էր. տնտեսական – եմըտական հարցերն ալ նուազ դեր չկատարեցին Պուրժէս – Մոնուրլիի դահլիճին տապալման մէջ :

Ինչպէս անցեալ Մայիսին, այս անդամ եւս կրնայ երկար տեւել նախարարական տաղնապը :

Ալժերիոյ խնդիրը Ֆրանսայի ներքին դործն ըլլալով մէկկողմէ մեծապէս կը չա – հագրգռէ միջազգային դիւանագիտու – թիւնը : Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութիւնը իր օրակարգին մէջ առած է դայն : Արաբական երկիրները կը չարու – նակեն օժանդակել Ալժերիոյ ազգայնական չարժման :

Դժուար պիտի ըլլայ գտնել լուծում մը, որ գոհացում տայ բոլորին :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԸ ԲԱՑՈՒԵՑԱՒ ԱՌԱՆՑ ԴԱՇԼԻՃԻ

ՈՂ ՊԻՏԻ ԿԱԶՄԷ ՆՈՐ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ֆրանսայի կառավարութիւնը տապալած էր արդէն, երբ Ազգ. Ժողովը սկսաւ իր սովորական աշխատանքներուն (Գչ. օր) : Նկատելով որ դիւանը հրաժարած էր՝ Ժողովին բացումը կատարեց Մարսէլ Բաչէն, երեսփոխաններուն ամէնէն տարիքոտը : Իր բացման ճառին մէջ, Բաչէն տեղեկացուց իր խմբակին (Համայնավար) տեսակէտները առաջ քաշած է, կը յիշեցնէն տեղական թերթերը : Ցիշած է նաեւ Ժորէսը՝ ծափահարութիւններ խլելով իր բարեկամներէն :

Այնուհետեւ տեղի ունեցաւ առաջին քուէարկութիւնը Ժողովին Նախագահը ընտրելու համար : Երեք թեկնածուներ կային. Շնէթէր (Ժողովրդ. Շարժում), Լը Թրոքէր (ընկերվարական), եւ Բաչէն (Համայնավար) : Երեքէն ոչ մէկը կարողացաւ ձայներու մեծամասնութիւնը խլել իր չուրջ, որմէ ետք Բաչէն հրաժարեցաւ. երկրորդ քուէարկութեան՝ ընկերվարական Լը Թրոքէր ընտրուեցաւ Ազգ. Ժողովի Նախագահ՝ 308 ձայնով : Շնէթէր ստացած էր 198 ձայն :

Միւս կողմէ Հանրապետութեան Խորհուրդին մէջ (Ծերակոյտ) 259 քուէարկողներու վրայ 214 ձայնով եւ տասնըհինգերորդ անդամը ըլլալով Մոնէրվիլ Նախագահ ընտրուեցաւ : Համայնավար թեկնածու Լ'Իւիլիէ ստացաւ 14 ձայն միայն :

Ֆրանսական Միութեան Ժողովին մէջ, երկրորդ քուէարկութեան ութերորդ անդամ ըլլալով Նախագահ ընտրուեցաւ Ալպէր Սարօ 61ի դէմ 84 ձայնով :

Այս չարթուան ընթացքին Ազգ. Ժողովը պիտի աշխատի ընտրել փոխ–նախագահները, քարտուղարները, յանձնախումբերը, եւայլն : Այսօր՝ հինդշաբթի, պիտի հաստատուի դիւանը :

Մինչ այս մինչ այն, Հանրապետութեան Նախագահ Ռընէ Քոթի լրջօրէն մտահոգուած է նախարարական տաղնապով : Նախագահը դիմեց այն անձերուն՝ որոնք պատճառ դարձան, որ կառավարութիւնը տապալի. այս տեսակէտէն առաջին գծին վրայ կուգայ Ալժերիոյ նախկին կառավարիչը, Սուսթէլ : Նոր դահլիճը կազմելու համար կարգ մը անուններ կան, որոնց չուրջ կը խօսուի. — Անտրէ Մորիս, Պիլիէր, Կի Մոլէ, Փլեվէն : Հարց է, թէ ո՞վ պիտի կարենայ կազմել նոր կառավարութիւնը տապնապալի այս օրերուն, երբ ՄԱԿի մէջ պիտի քննուի Ալժերիոյ հարցը եւ Ազատագր. Ճակատը զոհի անցած է արդէն :

Հանրապետութեան Նախագահը խորհրդակցութիւններ ունեցած է արդէն ժողովներու Նախագահներուն հետ. Լը Թրոքէր, Ա. Սարօ, Էմիլ Ռոշ եւ Մոնէրվիլ, որուն համար «չատ դժուար է տապնապը լուծել» : Այնուհետեւ, Քոթի ընդունեցաւ վերջին երեք Վարչապետները՝ Մենդէս Ֆրանս, Էդար Ֆոր եւ Կի Մոլէ, որոնցմէ եօք՝ խորհրդարանական խմբակցութեանց պարագլուխները — Տիւքլո (Համայնավար), Լանիէլ (անկախ), Տէքսան (ընկերվարական) :

Նախագահը կը չարունակէ իր խորհրդակցութիւնները :

Ծանօթ է, որ կառավարութիւնը տապալեցաւ Ալժերիոյ հիմնական Օրէնքին պաշտպանութիւնը ստանձնած ըլլալուն համար : Այս առիթով, կ'ըսուի թէ Քամքոյի մէջ տեղի ունեցած ափրիկեան երկիրներու Դեմոկրատներուն համագումարը կարեւոր դեր մը խաղացած է, նկատելով որ բացէ ի բաց դիրք բռնած է Ալժերիոյ Օրէնքին դէմ :

Ալժերիոյ Ազատագր. Ճակատը նամակ մը դրկեց ՄԱԿի համագումարին քաղաքական յանձնախումբի Նախագահին : Այս առիթով ապստամբներու բանագնացը՝ Եաղիա յայտարարեց.— « Ֆրանսան խորհրդարանը անկարող է Ալժերիոյ նկատմամբ քաղաքականութիւն մը որդեդրելու, հետեւաբար ՄԱԿի միջամտութիւնը պէտք է ըլլայ՝ խաղաղ լուծում մը դանելու համար » :

ՄԱԿի քաղաքական յանձնախումբին յանձնուած նամակին մէջ կը ճշդուի յատկապէս .—

1.— Խորհրդակցութիւն՝ Ֆրանսայի եւ Ալժերիոյ Ազատագր. Ճակատին միջեւ :

2.— Թունուզի եւ Մարոքի մասնակցութիւնը խորհրդակցութեանց :

3.— Ալժերիացի ժողովուրդին անկախութեան բաղձանքներուն համապատասխան լուծում մը :

Երկկողմանի, Փարիզի ճայնասփիւռը յայտնեց, թէ ՄԱԿի օրակարգին վրայ դնուող Ալժերիոյ հարցը հաւանաբար յետաձգուի՝ մինչեւ որ Ֆրանսա նոր կառավարութիւն մը ունենայ :

× Դչ. օր Ընկերվարականներն ու Ազատականները ընտրեցին իրենց խորհրդարանական խմբակցութեանց Նախագահները :

71 քուէարկողներու վրայ 54 ձայնով Մորիս Տէքսան Ազգ. Ժողովի ընկերվարականներու խորհրդարանական խմբակցութեան Նախագահ ընտրուեցաւ : Այս ձեւով կը յաջորդէ Ռոպէր Վերտիէի, որ անցեալ Յուլիսին հրաժարած էր իր պաշտօնէն՝ արտակարգ իրաւասութեանց օրէնքին քուէարկութեան առեն :

Ազատականները կազմեցին իրենց դիւանը՝ որուն Նախագահ ընտրուեցաւ Էտուար Տալատիէ :

ՀԻՒՍԷՅՆ ԹԱԳԱՒՈՐ ԿԸ ԽՕՍԻ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԵՒ ՍՈՒՐԻՈՅ ԴԷՄ

Յորդանանեան Խորհրդարանին հանդիսաւոր բացումը կատարելով՝ Հիւսէյն Թագաւորը յայտարարեց, թէ Եգիպտոս եւ Սուրիա խզեցին իրենց համաձայնութիւնը՝ ի մասին յորդանանեան բանակին դէնք հայթայթելու :

Արդարեւ, այս տարուան մէջ կնքուած համաձայնութեամբ մը, Դահիրէ, Դամասկոս եւ Ռիատ պիտի օդնէին Յորդանանի, նախապէս Անդլիոյ տուած տասներկու միլիոն ոսկիին փոխարէն : Արաբիան միայն կատարած է իր պարտականութիւնը :

Թագաւորը դատապարտեց միաժամանակ Համաձայնութեամբ մը, որ խոտոր – թիւններ կը սերմանէր Յորդանանի մէջ : Հիւսէյն արքան հաստատեց, թէ Յորդանան ոչ մէկ օտար ուխտի պիտի յարի եւ խան լուծում մը :

(Շարունակութիւնը կարդալ .Դ. էջ)

ՔՆՆԱԴԱՏՈՒԹԵԱՆ ՆՊԱՍՏԸ ՄԵՐ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

Վերջին մէկ քանի տարիներուն, մէկէ աւելի դրողներ մտահոգուր քննութեան մը կ'ենթարկեն մեր գրականութեան արդի վիճակը :

Բախտաւորութեան դնելով անցեալն ու ներկան, չատերը, չըսելու համար բոլորը, կուգան այն եզրակացութեան թէ մեր նոր կամ ժամանակակից գրականութիւնը չունի անցեալին փայլը : Աւելի ճիշդ՝ ունինք գրականութիւն մը, այսօր ալ, բայց առանց հին անուններու տազանդին կամ յեղաշրջող զօրութեան :

Քիչեր միայն, յատկանշութեամբ լեցուած, յայտարարելին պահ մը, թէ մեր նոր գրականութիւնը գրպէտ գէմքեր ունի, որոնք առաւելի, նոյնիսկ մութին մէջ կը ձգեն հիները· թէ ունինք նորավէպ գրողներ, որոնք չատ աւելի հեռուն են դացեր, քան... Զօհրապն ու Երուխանը :

Անպատասխանատու յայտարարութիւն՝ որուն չատ ալ կարեւորութիւն մը տուղ չեղաւ, բարեբախտաբար : Եւ հին արժէքները պահեցին իրենց դիրքն ու փայլը :

Անշուշտ, նորերը, որոնք այժմ «նոր» չեն, նոյնիսկ «հին» են արդէն կամ «հին»նալու վրայ, գուրկ չեղան արժէքէ : Ոչ ալ տազանդէ : Տազանդը չի պակսիր մեր գրողներէն չատերուն :

Հակառակ ասոր սակայն, Սփիւռքի վերջին 35ամեայ գրականութիւնը չկրցաւ տալ լայնաշունչ գրական չարժումի մը խորունկ արձագանգը : Տրուեցան քանի մը ուշագրաւ գործեր, մանաւանդ վէպի կալուածէն ներս : Համատեղի « Գիւղը» հայկական աւերակ ու մոռցուած գաւառը բերաւ մեզի· Շ· Շահնուրի «Նահանջը Առանց երգի»ն՝ գրական նոր թռուածք մը բացաւ, բայց չարժումը չչարունակուեցաւ նորերուն կողմէ : Ան չուշտ, հիներէն մէկ – երկուքը կարեւոր գործեր տուին· Օշական տուաւ իր «Մնացորդաց»ը, խորունկ վերլուծումներով· Զարեան՝ տուաւ իր «Նաւը Լերան Վրայ», արուեստով, եւ Համաստեղ իր «Սպիտակ Ձիաւորը» տուաւ, հայ կեանքի լայնածիր մէկ պատկերով· սակայն մինչեւ սերունդն, եւ կամ աւելի երիտասարդ սերունդն գրողները չտուին իրենցմէ ասպարէզ ուած գործերը, որոնք համապատասխան բլլային իրենց յեղաշրջողի յատկանիշներուն կամ անցեալը ժխտելու անկարելի ճիգերուն :

Չենք կրնար ըսել թէ մասնակի յաջողութիւններ չարձանագրուեցան, վերջին երեք տասնամեակներուն, մանաւանդ վէպի ու նորավէպի կալուածին մէջ : Նարդունի, Ն· Պէշիկթաշլեան, Հ· Զարդարեան, յետոյ Մ· Իշխան եւ ուրիշ մէկ երկու անուններ տուին ուշագրութեան արժանի գործեր, բայց չբացուեցան գրական նոր ճամբաներ :

Չենք խօսիր մեր գրականութեան քիր – թողական գծին մասին, որ յաւերժի ա – լիքներ միայն բերաւ, առանց խորունկէն լուսած ցեղային կամ մարդկային արձա – գանգներու· արտում կամ կենսալից բա – ցատայտութիւններու :

Կրնանք հաստատել սակայն, որ մեր գրականութեան ամէնէն բեղուն գաշտը՝ ուսումնասիրական , գրականութեան պատմութեան մարդը եղաւ, ուր Օշականի հոյակապ «Համապատկեր»ները, ինչպէս նաեւ Կ· Սասունեի եւ Հայր Ճանաչեանի գրականութեան պատմութեան նուիրուած հատորները եւ Մ· Թէօլէօլեանի երկհատորը, երկարաչունչ ու աշխատասէր դոր – ձը՝ «Դար մը Գրականութիւն», յատկ հրատարակութիւններ բացին եւ մեր հին ու նոր գրականութիւնը հարստացուցին :

Սակայն, հակառակ այս հաստատում – ներուն, մենք կ թիւը գժպտհներուն մեր գրականութեան ներկայ վիճակէն : Ցեղաշրջող, չունչով հզօր ու համապատկերային կեանքը ընդգրկող գործեր չարունցան, յատկապէս քերթողական կալուածէն ներս, ուր կը փնտռուի Վարուժանի մը արու ու խորունկ չունչը, Սիամանթոյի մը հեղեղային թափը, Մեծարենցի մը նրբացղած ու խորունկէն հազորդական հեծեծանքը, Զարիֆեանի մը մաերիմ, այլ ցատղին գրոյցը :

Չենք ըսեր թէ բոլորովին ամայի է այս պիծը : Ահարոն մը, Ա· Երկաթ մը, Ս· Մահակեան մը, Բ· Թօփալեան մը, Ծառուկեան ու Իշխան, կենդանի կը պահեն քերթողական ճրագը, յիշելով միայն հինէրն ու Մինչեւ սերունդէն քանի մը ա – նուն : Սակայն, բոցավառումներու կը սպասէ կարղացող ու գրող սերունդը :

Պատճառները չատ են անշուշտ, մեր գրական ընդհանուր այս համապատկերին կացութեան :

Մեր ժողովուրդի ցրուած վիճակը, մեր քաղաքական ու ազգային պայմանները, յաճախիկ բոլոր տաղնապներով, կը ջլատեն հայ հոգիի թռիչքները : Ազգային այս կայունթեան հետ, զուգընթացաբար, մեր ժամանակի նիւթապաշտ ոգին եւ դաղա – փարադուրկ ձղտումները, ուրիշ պատ – ճառներ են, որոնք կը խամրեցնեն գրա – կանութեան եւ քերթողութեան ծաղիկ – ները :

Աւելցնենք մը ընթացքին, ո՞վ կը – նայ առանձին մը դղրդոցը լսել, ժխորի մը մէջ ո՞վ կրնայ նուագի մը քաղցրութիւնը դգալ կամ ջուրթակի մը հնչիւնը՝ ճոխ ադմուկին մէջ :

Այս բոլոր չփոթութիւններուն, մութ ու մոայլ պահերուն, կաշկանդումներուն եւ մեղադրանքներուն հետ կը մատնանշուի նաեւ մեր գրական քննադատութեան պակասը :

Մէկէ աւելի գրողներ, դեռ վերջերս , դժգոհութիւն կը յայտնէին, թէ չունինք գրական քննադատներ, կամ եթէ ունինք ալ, լուռ են անոնք եւ չեն բերեր իրենց նպաստը՝ մեր գրականութեան ծաղկու – մին :

Դիրքերը կը հրատարակուին, սակայն չկան քննադատներ, որպէսզի գատեն և – րամէ ոսկին ու երկաթը· նոյնիսկ խա – չանքներ արժէքէ զուրկ գործերը եւ լոյսին բերեն ճշմարիտ տազանդները :

Ճշմարիտ քննադատութիւն գոյութիւն չունի· կայ միայն գովեստ կամ պարսաւ :

Եւ ամենք կը բացագանչեն նոյնիսկ ·

— Ո՛ւր է Օշականը ...

(Խմբագրական ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ)

ՕՆՆԻԿ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԻ ՀԵՏ

Պ· Օննիկ Պէրպէրեան ծանօթ երդահանը հրաւիրուած է վարելու Ֆիլատէլֆիայի Ֆիլարմոնիք օրքէստրան յաջորդիկայ Հոկտեմբեր ամսուն : Այս առթիւ հաճոյքն ունեցայ զինքը ընդունելու եւ աւելի մանրամասն տեղեկութիւններ առնելու այդ չահեկան ճանապարհորդութեան մասին, որ երկրորդ անդամն է լինելու (առաջինը 1954ին) :

Պ· Պէրպէրեան իրրեւ յայտարիր ունի իր գործերէն մի չարք, ուր կ'երեւին Ա – մերիկայի մէջ իր առաջնորդութեամբ՝ արդէն նուագուած «Հայկական համա – նուագը, դաշնակի հայկական fօնչեր – թօն», եւայլն, ինչպէս նաեւ Նարեկը եւ Հայրենիք համանուագները, որ դեռեւս ծանօթ չեն Ամերիկայի մէջ :

Այդ գործերէն դատ, Պ· Պէրպէրեանը կուտայ Ֆիլատէլֆիայի մէջ, այս ամսո իր յօրինած ջութակի հայկական fօնչերթոյին առաջին ունկնդրութիւնը :

Այդ քանչերթօն բաղկացած է երեք մասերէ եւ նուիրուած է հեղինակին տարա – բախտ եղբօր Շահան Պէրպէրեանի յիշատակին : Այստեղ աւելորդ չեմ համարում « Մարմարա » թերթին մէջ երեւած յօդուածիչ (առորագրուած Պ· Արմենակ Փափազեանի կողմէ, 27 Հոկտ· 1956 թ·) մի քանի տեղեկութիւններ տալու մեր հասարակութեան՝ ողբացեալ մասին) :

« Դաստիարակ, ուսուցիչ, առեւտրական, փիլիսոփայ, դեղագէտ, պարաստեղծ , երգահան : Այս յատկութիւններէն միայն մէկը պիտի բաւէր իմաստ մը տալու համար անհատական կեանքի մը հազուա – գիւտ ընդօրէն միացած իր անձին մէջ՝ անոնք խորհրդաւոր կապերով կը հազորդուէին իրարու եւ իւրաքանչիւրը միւսներէն կը ստանար անօրինակ լիութիւն մը տեսակ մը յաւերժական տարածութիւն » :

Հազորդեմ այժմու մի քանի մանրամասնութիւններ այդ գործին մասին, չըմորհիւ հեղինակի սիրալիրութեանը .

Առաջին չարժումը — Ափասիօնօթօ, մարդուս պայքարն է իր անողոք ճակատագրին դէմ, պայքար մը ուրկէ մարդս յաղթահարուած դուրս կուգայ :

Երկրորդ չարժումը — Լանթօ տոլօրօզօ, որ մըն է զոր մարդը կը հեկեկէ երբ իր սիրելին անդարձ բաժնուած է իրմէ : Իսկ երրորդ չարժումը՝ Ռօնտօ ֆինալ, որ ինչպէս լսինք մեր պատմութեան ըստկիզբը, մեծ աղմուկ հանեց միջազգային մամուլի չրջանակներուն մէջ :

×

Այս է ահա իր համառօտ գիծերուն մէջ Քինզինկթընի մանուկին հրաչագեղ հէքեաթը :

Դժբախտութեան ու թշուառութեան մէջ ծնած ու մեծցած մանուկը, իր յարատեւ աշխատանքին, իր բացառիկ ձիրքերուն չնորհիւ գարձած է այսօր աշխարհի լաւագոյն եւ ընտիր անձերէն մին, առարկայ ընդհանուր հիացման :

Քինզինկթընի մանուկին հրաչագեղ հէքեաթը գարեր չարունակ պիտի ապրի, յարեւ նման կրիմի եւ Անտերսընի հէքեաթներուն, որոնք նոյնպէս խանդավառած, խրախուսած եւ խթանած են բազմահազար մանուկներու երեւակայութիւնը :

Ու գարերը պիտի յիշեն հիացումով Չարլի Չէփլինի անունը, որ Քինզինկթընի ցեխերէն հառած է այսօր փառաւոր հանդրուան մը, ուրկէ հեղիկ ու մեղմիկ կը նայի մեղի, առանց յոխորտանքի, իբրեւ բարի ու համեստ արուեստի իշխան մը :

ԱՐՏԱՇԷՍ ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ

(4 վերջ)

Խ· ՄԻՈՒԹԻՆ

ՎԵՐՋԻՆ ՄԱՔՐԱԳՈՐԾՈՒՄՆԵՐԷՆ ԵՏՔ

Ա·

Այս այցելութիւնը առիթ կը տայ ինձ յիշեցնել Օննիկ Պէրպէրեանի արտակարգ դիտնական եւ թէ երաժշտական պատրաստութիւնը : Իր հայրը՝ նշանաւոր դաստիարակը Պէրպէրեան Քոլէժի հիմնադիրը, որ այնքան մեծ դեր կատարած էր տաճկա – հայ մտաւորական կեանքին մէջ, իր որդոց լայն ուսում տուած է : Պ· Օննիկը Լոզանի համալսարանը աւարտած է 1900 թուին իրրեւ լիսանսիէ ես սիանս մաթէմաթիք է ֆիզիք :

1911 թ· եկած է Փարիզ նուիրուելով երաժշտութեան, աշխատելով թէ Սfօլա Քանթօրիում եւ թէ Կոնսերվատորիա : Իր վարպետները եղած են հռչակաւոր վէն – սան տ'Ինտի, Շ· Վիտոր եւ Ժան Հիւբէ : Իր առաջին գործը դաշնակի համար գրուած չատ յայտնի Տիւրան երաժշտական տուներ հրատարակած էր (1912), ինչպէս եւ «Ալպեացի երգերը» , որին թիւը չեմ յիշում : Այնուհետեւ ահագին չարք գործերի, որին մի մասը պիտի ջանամ յիշատակել, մանաւանդ իր սէմֆոնիստի կարողութիւնը հայկական թէ կրօնական եւ թէ ժողովրդական երաժշտութիւնը ներ – պաշնակելու եւրոպական սէնֆոնիք օրքէնքներով : Ահա մի քանի տիտղոսները « Փառաւոր պատարագ հայկական», «Նրբակ» (կրօնական սէմֆոնի), «Հերոսի կեանքը», բազմաթիւ սէմֆոնիկ գործեր : Ունի եօթը պարախաղեր (պալէ) , օպէրա «Պրոմեթէ» եւ այն բոլոր վերջին գործերը, որ պիտի լսուին Ամերիկա այս աշնան եւ գարնան 1958ին :

Ի՞նչպէս չյարգել եւ չդնահատել այս – քան լուրջ եւ երկարատեւ, ազգին պատիւ բերող գործունէութիւնը եւ չմաղթել յաջողութիւն իր երաժշտական ճանապարհորդութեան համար :

ՄԱՐԳԱՐԻՏ ԲԱԲԱՑԵԱՆ

ՄՄՐ·— Վերջերս *Լը Մոնտ* , գլխաւոր աշխատակիցներէն Ֆիլիփ Պէն գնաց Մոսկուա՝ երիտասարդական փառատօնին առիթով : Ծանօթ լրագրողը շահեկան յօդուածաշարք մը հրատարակեց «Խ· Միութիւն հակակուսակցական խմբակին շնորհազրկումէն ետք» ընդհանուր խորագրով, որ համայնապատկերն է խրուշչեւեան Ռուսաստանի եւ արբանեակներուն : Ստորեւ կը ներկայացնենք գլխաւոր մասերը :

Քաղաքական լրագրողի մը համար, որ կը զբաղի յատկապէս համայնավար աշխարհին անցուդարձերով, Մոսկուայի եւրիտասարդական փառատօնը լաւագոյն առիթն էր՝ խորհրդային անցագիր մը ձեռք ձգելու համար· անցագիր մը՝ որ տարի – ներէ ի վեր կ'ուզէր ունենալ : Բնականաբար, փառատօնը չէր իր հետաքրքրութեան առարկան : Արդարեւ, երկու երեք օրուան ընթացքին արտակարգ վիճակ մը ստեղծուած էր· հսկայական ցոյցեր, օտարներու հանդէպ սիրալիր վերաբերմունք, հետաքրքրութիւն՝ տարբեր երկիրներէ եկողներուն հանդէպ : Սակայն, լրագրողին համար այս անցուդարձերը չուտով միօրինակ կը դառնան եւ ուրիշ դէպքեր կուզան արթնցնել իր հետաքրքրութիւնը :

Եթէ ճիշդ է, որ խորհրդային վարչակարգը աշխարհի որեւէ երկրին վարչակարգին կը նմանի եւ Մոսկուա չի նմա –

նիր ուրիչ մայրաքաղաքի, ուրեմն հարիւր անգամ աւելի ճիշդ է, որ Մոսկուայի մէջ լրագրողի մը աշխատանքը նոյնը չէ, ինչպէս՝ ուրիչ երկիրներու մէջ: Այս է նաեւ կացութիւնը արբանեակ երկիրներուն մէջ: Օտար մը, այնտեղ չի կրնար հանդիպիլ մարդոց՝ որ կ'ուզեն «բան մը պիտնալ» եւ այս բոլորը հասկնալու համար՝ հարկ չկայ մինչեւ Մոսկուա երթալու:

Սակայն փառատօներ լաւագոյն առիթն էր յարաբերութիւններ ստեղծելու համար: Առաջին անգամ ըլլալով, հարիւր հազարաւոր, նոյնիսկ միլիոնաւոր խորհրդային քաղաքացիներ ո՛չ միայն հսկայական տակ առնուելան օտարներու չմօտենալու համար, այլեւ, ընդհակառակն, պաշտօնապէս եւ ջերմօրէն առաջ մղուեցան՝ անոնց հետ չիմանները ունենալու համար: Քառասուն տարիէ ի վեր, ասիկա ո՛չ ոք տեսած էր Մոսկուայի մէջ: Ի՞նչ կ'անցնէր կը զառնար: Կարգ մը մարդիկ կային, որոնք վիճէին իրարու – թիւնը, անշուշտ Արեւմտեաններէն կը պահէին այդ բոլորը, սակայն արեւմտեան երկիրներէ եկած իրենց բազմաթիւ դաշափարակիցներուն կը խոստովանէին:

Հակառակ անոր, որ լրագրողներէն շատը կասկածելի վաւերականութեամբ լուերով բեռնաւորուած վերադարձան իրենց երկիրները, թէեւ անոնցմէ շատեր անհիմն չէին: Խրուշչեւի դիրքը ո՛չ թէ միայն ամրացած էր Նախագահաց Խորհուրդին մէջ (Պրեզիտիում), այլեւ ինք չնորհազրկուած էր արդէն. իր անկումը հաղորդող զեկոյցը պատրաստուած էր. Մոսկուայի զանազան չրջանակներուն մէջ խօսք կը զառնար նաեւ, թէ անոր հեղինակն էր Շեպիլով, որ այն ատեն կուսակցութեան զաղափարական քարոզչութեան զեկավարն էր:

Կարգ մը չրջանակներ կը յայտնեն, թէ տարբեր ձեւով կարելի չէ բացատրել Խրուշչեւի առելութիւնը՝ իր նախկին «ձագուկ»ին դէմ: Սակայն, երկու մարդոց խզումը լուրջ պատճառներու արդիւնք էր:

Եթէ Շեպիլովի զեկոյցը հրատարակուէր՝ Խրուշչեւի անկումը անխուսափելի էր: Այսուհանդերձ, ոչ մէկ նշան ցոյց կուտայ, թէ Խրուշչեւ իր դիրքը պահած է չնորհիւ մառեչալ Ժուկովի եւ բանակին օժանդակութեան, ինչ որ կը մտածեն արեւմտեան չրջանակները: Ճիշդ է, որ անոնք իրենց դերը ունեցած են, սակայն չատ ուշ: Նախագահաց Խորհուրդի փոխորկալի նիստին մէջ, ուրիչ մէկն է որ խաղաց վճռական դերը: Շեպիլովի պատրաստած զեկոյցը չհրատարակուեցաւ՝ որովհետեւ ոչ ոք կարողացաւ ըստանձնել անոր պործադրութիւնը: Մինչդեռ, անդին, փոքրամասնութեան մէջ մնացած Խրուշչեւը վայրկեան մը իսկ չհեռացուց իր հսկողութիւնը՝ կուսակցութեան վրայէն:

Շատերու համաձայն, Խրուշչեւ անհրկզելի եկած էր իր թշնամիներուն յարձակումէն, ինքնավստահութիւնը կորսընցնելով: Ատեն մը հաւատացած է՝ թէ իր հակառակորդը որոշուած էր արդէն: Զինքը փրկած են կեդրոնական կոմիտէի անդամ Տիկին Ֆուրցեւա եւ Ինէաթով:

Ամէն պարագայի մէջ, մէկ իրողութիւն ճիշդ է, որ Ինէաթով եւ Տիկինն Ֆուրցեւա ամաղարանքով դումարեցին կեդրոնական կոմիտէի ժողովը: Ծանօթ է, որ այս ժողովը որոշուած էր վերջին վայրկեանին, անակնկալի բերելով բոլոր անդամները: Այս պարագան ի յայտ եկաւ նոյնիսկ Փարիզի մէջ, ուր պանուող խորհրդային դեսպանը՝ Վինոկրատով (Կեդր. Կոմիտէի անդամ) ուշ դիշերին հեռաձայնեց Ֆրանսական իշխանութեանց, որ իրեն տրամադրեն պինուորական օդանաւ մը, անյապաղ երթալու համար Արեւելեան Պերլին, ուր խորհրդային օդանաւ մը կը սպասէր իրեն:

Կեդր. Կոմիտէի ժողովին միակ նպատակն էր՝ ընդդիմադիրները չախչախել:

Եթէ Խրուշչեւի յաղթանակը այլեւս ի – րականութիւն կը զառնար Կ. Կոմիտէի նստաչրջանին բացումով, պէտք է դիտնալ, թէ մառեչալ Ժուկովի ճառը իր մեծ դերը կը խաղար անոր մէջ: Ժուկով ոչ միայն յայտարարեց թէ բանակը պիտի մերժէր օժանդակել Մոլոթովի եւ Մալենկովի, այլեւ քննադատեց ընդդիմադիր չարժումին վարիչները: Ինչ էր, որ առաջին անգամ ըլլալով զասապարտեց Մալենկովը «Լենինկրատի հարց»ին մէջ, որուն զոհ զացին քաղաքին 6 հարիւր ընտիր համայնավարները: Մոսկուայի մէջ կը մտածեն, թէ մառեչալը անհաչտ ոխ մը ունէր Մալենկովի դէմ:

Արտասահմանի մէջ, կարգ մը մարդիկ դժուարով հաւատք ընծայեցին Ա. Միութեան պաշտօնական յայտարարութեան, ի մասին «հակակուսակցական խմբակ»ին: Նոյնիսկ՝ կասկածեցան: Անոնց համար դժուար էր հաւատալ, որ Մալենկովի եւ Մոլոթովի նման վարպետ հնարամիտները փորձած էին ձերբազատուիլ Խրուշչեւէն, առանց ապահովելու զօրաւոր դաշնակիցները՝ իրենց հետ: Սակայն, Մոսկուայի մէջ տրուած ծանօթութիւնները կը ջրեն այս կասկածը: Մալենկով եւ Մոլոթով զործակիցները չփնտռեցին, մտածելով որ՝ փոքրամասնութեան մէջ մնալով, Խրուշչեւ պիտի հրաժարէր ճիշդ այնպէս, ինչպէս ըրաւ Մալենկով 1955ին: Նոյնիսկ այնպէս կը թուի, թէ Մալենկով եւ Մոլոթով նպատակ չունէին Խրուշչեւը արձակելու Նախագահաց Խորհուրդէն: Այս ձեւով, կարելի է ըսել, որ զաւաղրութիւն չկար:

Իշխանութեան պայքարը Մոսկուայի մէջ վերջացաւ այն օրը՝ երբ վճռական քուէարկութիւն մը եղաւ կեդր. կոմիտէի մէջ (Յունիս 29):

Խրուշչեւն ու իր զործակիցները, այս յաղթանակէն քանի մը ժամ վերջ երկար նամակ մը խմբագրեցին, որ յաջորդ օրն իսկ կարզացուեցաւ Ա. Միութեան բոլոր մանակ ես բոլորը, բոլորը մոռանում եմ, ինչ որ կրեցի այն դժոխքի մէջ... դու էիր իմ մխիթարութիւնը ... դու էիր քաղցրացնում իմ տխուր ժամերի դառնութիւնը ...

Սօնան վարժապետիս աղջիկն էր: Ես իմ կեանքում չեմ տեսել մի այնպիսի բարի եւ անմեղ բնաւորութիւն: Պատահում էր, երբ վարժապետս ծեծում էր ինձ, Սօնան մի թաքուն տեղ նստած, լաց էր լինում: Խեղճ աղջիկ, ի՞նչու էր լաց լինում նա:

Է.

ՍԻՐՈՑ ԱՌԱՋԻՆ ԶԳԱՅՄՈՒՆՔԸ

Վարժապետիս ընտանիքը կազմում էին երեք հոգի՝ կինը՝ որդին եւ փոքրիկ Սօնան:

Նրա կնոջը կոչում էին Գիւլ – Ջհան. չնայելով իր զեղեցիկ անուանը, որ նշանակում է աշխարհի վարդը, երէց – կինը աշխարհի ամենաայլանդակ արարածնէրից մէկն էր: Այսուամենայնիւ, տէր հայրը, եթէ չասենք սիրում էր, բայց բաւականին յարգում էր նրան: Թէեւ պատահած ժամանակ մանր հայհոյանքներ տալիս էր, բայց շատ սակաւ էր պատահում, որ ծեծէր նրան: Դա ունէր իր առանձին պատճառները, որպէս մարդարէի առաջին երկրպագուն լինում է իր կինը, այսպէս էլ «աշխարհի վարդը» տէր հօր ամենամօտեւանդ պաշտողներիցն էր: Նա էր հռչակում կանանց հասարակութեան մէջ, թէ որպիսի հրաշալի ներդործութիւններ էին անում իր ամուսնի կախարդական թղթերը: Նա էր տարածում լուրեր, թէ այս ինչ եւ այն ինչ տիկինը որպիսի բախտի հասաւ տէր հօր կախարդութիւնների չնորհիւ: Այսպիսով աւելանում էր վարժապետիս յաճախորդների թիւը:

Որդին — Ստեփանը — վարժապետիս երեխաների անդրանիկն էր. դա մի սիրուն տղայ էր, որ ամենեւին նման չէր մօրը: Միչտ լուռ, միչտ մունջ, դունատ թափ դէմքով եւ մարած աչքերով Ստեփանը մի ապուշ երեխայ էր: Չէր կարելի առանց խղճալու նայել նրա երկչոտ երեսին: Նրա հետ խօսելու ժամանակ ես միչտ նկատում էի, որ առանց պատճառի ժպտում էր, ծիծաղում էր, տրձակում մի քանի անմիտ, անկապ խօսքեր եւ իսկոյն դժի նման փախչում էր, վախենալով, չիցէ թէ իրան ծեծեն: Խեղճը ցնորուած էր: Երբեմն ամբողջ դիշերները անցուցանում էր նա անհանդիստ զառանցութեան մէջ, չատ անգամ քնած տեղից վեր էր թռչում, եւ անդիտակցաբար գնում էր, ուր որ հանդիպում էր: Այս պատճառով նրան կապում էին: Հօր բոլոր կախարդական հնարները, որոնք ուրիչների վրայ հրաշալի կերպով ազդում էին, բոլորովին անգօր մնացին գեղեցիկ Ստեփանի առաջին երեք մինչեւ վերականգնելու, խեղճը մնաց միչտ խելագար: Որքան ճիշդ էր, ես չդիտեմ, միայն պատմում էին, թէ նրա խելագարութեան պատճառը եղել էր նոյն իսկ հայրը: Ստեփանը ինձ նման չար եւ անհանդիստ տղայ էր. մի օր հայրը բարկանալով նրա վրայ, կամեցել էր «խրատել» եւ այս պատճառով կախ էր տուել ջրհորի մէջ, — ասում էին, այն օրից խեղճ Ստեփանին պատահել էր այդ դժբախտութիւնը: Պատմում էին, որ դեռերը այնտեղ զարկել էին Ստեփանին, որովհետեւ ջրհորը միչտ լիքն է լինում դեռերով: Բայց լինում էին օրեր, որ Ստեփանի խելքը դլխին էր զալիս, նա խիստ քաղցր եւ բարի երեխայ էր դառնում. մենք ամէնքս ուրախանում էինք եւ սիրում էինք նրան:

Աղջիկը — Սօնան — նոյնպէս լուռ եւ երեխայ էր, եւ չնայելով իր փոքրիկ հասակին, կատարում էր տնային չատ գործեր: Սօնան կրում էր եղրօր հեզ, հանդարտ եւ մոյգ – երկնագոյն աչքերը, այն դանազանութեամբ միայն, որ քրոջ աչքերը աւելի պայծառ եւ կենդանի էին, մինչդեռ եղրօրը բոլորովին կորցրել էին իրանց կենդանի փայլը: Սօնայի ծամերը նոյնպէս աւելի մոյգ դոյն ունէին, քան եղրօր չէկ, մետաքսանման մազերը, եւ աւելի խիտ էին, քան թէ նրանը:

ՐԱՖՖԻ

(Շար.)

ԹՐԲԱԿԱՆ ԹԵՐԹ ՄԸ ԵՒ ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆԻ ՈՍԿԻՆԵՐԸ...

ԼՄԲ.— Թրքական թերթ մը՝ «Ենի Սապահ» Պոլսոյ Պատրիարքին Լիզպոնա մեկնումին առիթով տարօրինակ լուր մը հրատարակած է: Ստորեւ՝ թերթին լուրը եւ Պոլսոյ «Մարմարա»յի բացատրութիւնները:

Քաղաքիս մէջ զաղտնի ոսոիկան մը կը փնտռուի, որուն պաշտօնը պիտի ըլլայ պաշտպանել այն ոսկիները, որոնք մօտակայս Լիզպոնէն քաղաքս պիտի բերուին:

Մեր հին մէկ քաղաքացին՝ քարիւղի թագաւոր Մելիստոսէր Կիւլպէնկեան, որ մէկոյ մը առաջ մեռած էր Ամերիկայի մէջ իր տղուն ձգած կտակագրով մը վճռած յայտնած էր, որպէսզի Թուրքիոյ Հայոց համար. հաստատութեանց եւ վարժարան – ներուն համար ալ օգնութիւն կատարուի: Կիւլպէնկեանի պատկը, իր հօր այս կատկը գործադրելուն նպատակաւ մէկոյ մըտաղ քաղաքս եկած, տեղւոյն վրայ տեսած եւ քննած էր հայ համայնքի պէտքերը եւ վերադարձած էր:

Երիտասարդ Կիւլպէնկեան քանի մը օր առաջ քաղաքիս Հայոց Պատրիարքին նամակ մը գրելով յայտնած է, թէ հայ համայնքի կարիքներուն համար պատրաստ է 170 քիլօ ոսկի յատկացնելու եւ աւելցուցած է թէ այդ ոսկիները պիտի յանձնուին Լիզպոնի մէջ:

Պատրիարքը քանի մը օր վերջ իր օգնականին հետ Լիզպոն պիտի մեկնի բերելու համար ոսկիները: Կ'ըսուի թէ զաղտնի ոսոիկան մը կը փնտռուի ճամբու ընթացքին պաշտպանելու համար ոսկիները:

Շահագրգռուող պատկան իշխանութեանց հետ, ոսկիները ներածելու համար անհրաժեշտ համաձայնութիւնը զոյացած է:

Ոսկիները պիտի յանձնուին Թուրքիոյ կեդրոնական Դրամատունը եւ փոխարժէքը պիտի զանձուի: Օրուան սակին համաձայն կ'ենթադրուի թէ այդ ոսկիները պիտի արժեն մօտ երեք միլիոն լիրա:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ Գերագոյն Խորհուրդի Նախագահութեան 1957 Սեպտեմբեր 13ի հրամանագրով՝ Հայկ Յովհաննէս Մելքոնեան նշանակուած է Հայաստանի Ներքին նախարար:

Նոյն օրուան հրամանագրով՝ նախկին Ներքին նախարար Պ. Վ. Պիսկոնով իր պաշտօնէն արձակուած է, այլ աշխատանքի սկսելու համար:

ԼԵՆԻՆԱԿԱՆԻ մէջ բացուած է հանդեսաւան նոր տուն մը: Զանազան չրջանների հանդուսացողներու առաջին խումբը այնտեղ ժամանած է արդէն (մօտ 50 հոգի):

ԵՐԵՒԱՆԻ մէջ Հոկտեմբերեան յեղափոխութեան 40րդ տարեդարձին առիթով ձուլուած են Յովհաննէս Թումանեանի, Ա. Սպենդիարեանի, Մուրացանի եւ կարգ մը այլ մտաւորականներու պղնձեայ կիսանդրիները:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ մէջ այդեկութքը սկսած է արդէն եւ վերջանալու վրայ: Այս տարուան խաղողի բերքը արդիւնաւոր եղած է:

ԱՐԺԱՆԹԻՆի արդիւնաբերութեան հաշիւարհային ցուցահանդէսին Հայաստան մասնակցած է ելեկտրական իր արտադրութիւններով:

ԵՐԵՒԱՆի մէջ տեղի ունեցած են Ս. Մութեան Լենինի չքանչանակիր Պետական Ակադեմական Թատրոնի արուեստագէտներուն կարգ մը համերգները:

ԷՋՄԻԱՁՆԻ չրջանի Ապագայ գիւղին մէջ այս տարի 12 հեկտար հողի վրայ եղիպտացորեն մշակուած է: Անասուններուն կեր հայթայթելու նպատակով, որոշուած է 15 հեկտար հողի վրայ եւս մը չակել եղիպտացորեն:

Անկասկած այս լուրը մեծ զոհունակութիւն պիտի պատճառէ մեր հայ հայրենակիցներուն:

ՄԱՐՄԱՐԱ.— Մեր ստացած լրացուցիչ տեղեկութեանց համաձայն Պատրիարքարանի չահագրգռուող չրջանակները քմծիծաղով դիմաւորած են ոսկիներու պաշտպանութեան համար ոսոիկան մը փնտռելու մասին «Ենի Սապահ»ի տուած այդ լրութիւնը բազմաթիւ թիւրիմացութիւններ եւ սխալ տեղեկութիւններ կը պարունակէ: Կիւլպէնկեանի մահուան վայրկեն մինչեւ զաւկին (հաւանաբար Ռոպէր Կիւլպէնկեանի կ'ուզէ ակնարկել) Խոթանպուլ ժամանումը եւ ժառանգական միւս հարցերը, թերի կամ թիւր կերպով ներկայացուած են: Այդ լուրին իրականութեան համապատասխանող բաժինը միայն այն է, թէ Ս. Պատրիարք հայրը եւ Պ. Շէլէֆեան Լիզպոն կը մեկնին, տեղւոյն վրայ վերջնականապէս կարգադրելու համար Կիւլպէնկեան Հիմնարկութեան կոզմէ Խոթանպուլահայ համայնքի կարիքներուն յատկացուած բաժինի հարցը:

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (21)

ԿԱՅԾԵՐ

Զ.

ԴՊՐՈՑ

Ես մինչեւ այսօր չեմ կարող հեռացնել այն ծանր եւ անախորժ տպաւորութիւնը, որ թողել է իմ վրայ այդ – բենը ... նրա ամէն մի տարը, կարծես թէ ուզում էր վիշապի նման ինձ կուլ տալ... դիշերներն անգամ հանդիստ քուն չունէի... երազների մէջ նոյնքան տանջւում էի, որքան զպրոցում...: Ինձ երեւում էր, որպէս թէ նուռն, մէկմէկուն նման առջեւս բրդված, իր զղուելի ոեխը ծոմռելով, ուզում էր վախեցնել ինձ... ոռն, մի մեծ մողէզ դարձած, վազում էր, որ ծոցս մտնի...: Ամէնից աւելի ես տառում էի ճէճ, նա միչտ երեւում էր ինձ վիզը ծռած ուզտի պէս... ես չատ էի վախենում ուզտից: Բայց մի տարի, որին ես չատ սիրում էի, էր օճ. ես նրան խիստ չուտ ճանաչեցի, որովհետեւ նա նման էր դեղեցիկ Սօնայի բոլորակ աչքերին ...

Նազելի Սօնա, քո անունը յիշելու ժամանակ ես բոլորը, բոլորը մոռանում եմ, ինչ որ կրեցի այն դժոխքի մէջ... դու էիր իմ մխիթարութիւնը ... դու էիր քաղցրացնում իմ տխուր ժամերի դառնութիւնը ...

Սօնան վարժապետիս աղջիկն էր: Ես իմ կեանքում չեմ տեսել մի այնպիսի բարի եւ անմեղ բնաւորութիւն: Պատահում էր, երբ վարժապետս ծեծում էր ինձ, Սօնան մի թաքուն տեղ նստած, լաց էր լինում: Խեղճ աղջիկ, ի՞նչու էր լաց լինում նա:

Է.

ՍԻՐՈՑ ԱՌԱՋԻՆ ԶԳԱՅՄՈՒՆՔԸ

Վարժապետիս ընտանիքը կազմում էին երեք հոգի՝ կինը՝ որդին եւ փոքրիկ Սօնան:

Նրա կնոջը կոչում էին Գիւլ – Ջհան. չնայելով իր զեղեցիկ անուանը, որ նշանակում է աշխարհի վարդը, երէց – կինը աշխարհի ամենաայլանդակ արարածներից մէկն էր: Այսուամենայնիւ, տէր հայրը, եթէ չասենք սիրում էր, բայց բաւականին յարգում էր նրան: Թէեւ պատահած ժամանակ մանր հայհոյանքներ տալիս էր, բայց շատ սակաւ էր պատահում, որ ծեծէր նրան: Դա ունէր իր առանձին պատճառները, որպէս մարգարէի առաջին երկրպագուն լինում է իր կինը,

ոչ մէկ վարդապետութիւն պիտի ընդունի. — Մեր յարաբերութիւնները՝ բոլոր երկիրներուն հետ իրենց հիմ ունին կատարեալ հաւասարութիւնն ու իրաւունք – ներու փոխադարձ ճանաչումը :

Գալով ամերիկեան դիւանագիտական օ – ժանդակութեան, Հիւսէյն թագաւոր յայտնեց, թէ էական հարց մըն էր բանակը սպառազինել՝ ազդային պաշտպանութեան համար. այս նպատակով Յորդանան ընդունած է օժանդակութիւն մը՝ առանց պայմանի :

× Իսրայէլի Արտաքին Նախարար Տի – կեն Մէյր երկար խօսակցութիւն մը ունեցաւ Ֆ. Միութեան Արտաքին Նախարար Կրոմիքոյի հետ : Իսրայէլեան բանբերը այս խորհրդակցութեան չուրջ հարցա – պնդուելով մերժեց որեւէ բացատրութիւն տալ : Կը կարծուի թէ Ֆ. Միութիւն – Իսրայէլ սուր պայքարէն վերջ, երկու եր – կիրները կ'աշխատին իրարու մօտենալ :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ԶԻՆԱՍՏԱՆ Գչ. օր տո – նեց իր ազդային օրը՝ մեծ հանդիսու – թեամբ եւ զինուորական տողանցքով : Ա – ւելի քան 1800 օտար ղէմքեր հրաւիրուած էին այս հանդիսութեանց, որոնց կար – պին՝ Հունդարիոյ Վարչապետ Քատար :

ՕԹԱՎԱՑԻ մէջ 1958ին տեղի պիտի ու – նենայ Հասարակապետութեան ելմտական նախարարներու համագումար մը, եր – կիրներու միջեւ առեւտրական կապերը ամրապնդելու համար :

ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ դպրոց – նաւերէն մէկուն երեք սպայ ուսանողները ազատութիւն ընտրեցին՝ երբ նաւը խարխափած էր Դա – նիա :

ԼԻԲԱՆԱՆի մէջ անձանօթներ նոր ռումբեր նետած են հակահամայնավար թերթի մը խմբագրատան վրայ : Երեք խմբագիրները վիրաւորուած են : Վար – չապետը անձամբ հետեւած է առաջին քննութիւններուն :

ՄԱԿի Ապահովութեան Խորհուրդին անդամ ընտրուեցան Ճափոն, Քանատա եւ Փանամա :

ՀՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ թերթ մը ծանրօրէն կը քննադատէ համայնավար երիտասարդա – կան զաշնակցութիւնը, որ անկարող է ե – րիտասարդ Հունդարացիները պատրաս – տելու՝ մշակութային եւ բարոյական հարցերու մէջ :

ԹՈՒՐՔԻԱ մերժեց ընդունիլ մտաբեր Բուլղանինի մտահոգութիւնները՝ սու – րիական սահմանին վրայ համախմբուած թրքական ուժերուն նկատմամբ :

ՍԱԿԱՐԱՆ (Հոկտեմբեր 1). — կառա – վարական տաղնապը պատճառ դարձաւ որ երեքշաբթի օր ոսկին զգալապէս բարձրանայ Փարիզի սակարանին մէջ, մինչ արժէթուղթերը կ'իյնային : Այսպէս ոս – կին բարձրացաւ 521·000 (նախապէս 517 հազար), զուտ· 3660 (3590), նափոլէոն 3840 (3760), անգլ· 4630 (4580), թղթա – դրամ (զուտահեռական չուկայ) տոլար 445 (441), սթերլին 1160 (1150), զուտ· 107·25 (104·75), պելժ· 8·65 (8) :

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՒ ՀԱՅ ԴԱՏԸ

Հայեւռուս յարաբերութիւններու լաչպէտ տակ :

Գրեց՝ ԳԱԲՐԻԷԼ ԼԱՋԵԱՆ

Տպարան «Ցուսաբեր», Գահիրէ 1957 :

Գինն՝ 1100 ֆրանք :

Դիմել Յառաջի եւ հայ գրատուներէ :

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՎԵՐԱԲԱՅՄԱՆ ԱՌԹԻՒ

Սէնթ Անթուանի Ս. Թաղէոս Եկեղեց· Թաղ· Խորհուրդը, ի գիտութիւն յարգոյ հասարակութեան կուգայ յայտարարելու որ, յառաջիկայ Հոկտեմբեր 3էն սկսեալ, կը վերաբացուին թաղիս Ս. Թադէոս Եկե – ղեցւոյ մէջ, մայրենի լեզուի ուսուցման դասընթացքները, ամէն հինգշաբթի օրե – րը կէսօրէ վերջ ժամը 1·30էն մինչեւ ժա – մը չորսին :

Ուսուցչուհութեամբ Տիկին Մանուչ Շահմիրեանի :

Այս առթիւ թաղականութիւնս կոչ կ'ուղ – կէ թաղիս եւ շրջաններու բոլոր ծնողք – ներուն անխտիր որ բարեհաճին փութալ աբաձանագրելու իրենց զաւակները ամէն հինգշաբթի եւ կիրակի օրերը եկեղեցւոյ խորհրդարանին մէջ :

Սէնթ Անթուանի Ս. Թա – դէոս Եկեղեցւոյ Թաղ· Խորհուրդ

Օր· ԷԼԻԶ ՄԻՆԹԱՆՃԵԱՆ

ՋԱԻԻՆ ՍԱՐԱՖԵԱՆ

Ամուսնացած

29 Սեպտ·, 1957 *Մարսէյլ*

ԳՐԱԿԱՆ

ԲԱՑԱՌԻԿ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Կազմակերպութեամբ՝ Ազգ· Միու – թեան, Շաբաթ, Հոկտեմբեր 5ին, Թիւրբր Միւնիսիփալի մէջ :

Ներկայութեամբ եւ բարձր հովանաւո – րութեամբ Պ. ՓՕԼ ՎԻԿՐՈՑԻ (էնռիկ – թէօր տը լ'Աքատեմի) :

Կը նախագահէ ԺԱՆ ՊԱԼԱՐ

Կը խօսին

ԼԻԻԲ ԱՆՏՐԻ ՄԱՐՍԷԼ

եւ Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Կիրակի Հոկտեմբեր վեցին Գ. Թալա – մասին սրահը :

Ժամը 21ին :

Կը նախագահէ ԺԱՆ ՊԱԼԱՐ

Կը խօսին՝

ԼԻԻԲ ԱՆՏՐԻ ՄԱՐՍԷԼ

եւ Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ

Այս երեք դասախօսութեանց նիւթն է՝

ՀԱՅ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆԸ ՍԿԻԶԲԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ՄԵՐ ՕՐԵՐԸ :

ՆՈՒԻՐ

Իր նուիրատուութիւններովը ծանօթ հայ ապաստիճի, այս անգամ եւս կը նը – ւիրէ հազար Ֆր· Սերպիոյ կարօտ հայ ընտանիքին, երկու հազար «Ցառաջ»ին, հազար Ֆրանք« Ցառաջ»ի տպարանին ըն – թացարներուն, հինգ հարիւր Նոր Սերուն – դին, հինգ հարիւր կարմիր Խաչին, 500 Կապոյտ Խաչին : Ստանալ «Ցառաջ»էն :

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍ

Ի նպաստ Կապ· Խաչի օդափոխութեան կայանին :

Նախաձեռնութեամբ Ֆ· Կապ· Խաչի Լիոնի մասնաճիւղին :

Տեղի կ'ունենայ 12 Հոկտեմբեր, շաբաթ երեկոյ ժամը 9էն մինչեւ լոյս, Պէրիէ Միյէ չքեղ սրահներուն մէջ, փլաս Պէլ – կուր :

Գեղարուեստական բաժին եւ հաճելի ա – նակնկալներ :

Ընտանեկան զուարդ մթնոլորտ :

Կը հրաւիրենք Լիոնահայ հասարակու – թիւնը անխտիր, բացլերելու մեր այս ձեռնարկը որուն հասոյթով պիտի կարե – նանք կապ· Խաչի օդափոխութեան կայա – նին մէջ՝ հարիւրաւոր մանուկներու ոչ թէ միայն մաքուր օդ՝ այլ եւ ամոնց՝ գէթ տարին մէկ անգամ հայկական մթնոլոր – տի մը մէջ տոհմային դաստիարակութիւն մը ապահովել :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ԼԻՈՆ. — Զոհի մասնաճիւղը կը ծանու – ցանէ թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի առաւօտ 69 րիւ Լուի Պլանի եկեղեցին իր անմոռանալի ըն – կերոջ՝ ՎԱՀՐԱՄ ՋԱՆՏԵԱՆԻ մահուան 20րդ տարեդարձին առթիւ :

Կը հրաւիրուին ողբացեալին յիշատակը յարգողները :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Սարգիս Պօղոսեանի արտասանական ե – րեկոները՝

13 Հոկտեմբեր՝ ՄԱՐՍԷՅԼ, Սալ Մազընո – յի «Զորրորդ պատյտ» :

19 Հոկտեմբեր՝ ՎԱԼԱՆՍ, քաղաքային թատրոն «Երրորդ պատյտ» :

23 Հոկտեմբեր՝ ՓԱՐԻԶ, Սալ Շոփէն, «Երրորդ պատյտ» :

27 Հոկտեմբեր՝ ԼԻՈՆ, Սալ Մոլիէռ «Առաջին եւ երկրորդ պատյտ» :

Մանրամասնութիւնները յայտնուած :

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Տեղի կ'ունենայ ՀՈԿՏ· 26ին :

Մանրամասնութիւնները յայտնուած :

ՑԱՐԳԱՆՔԻ ԱՑՑ

Հ· Ց· Դ· Ազբիւր – Սէրոբ Եօթնեղ – բայրեան խումբի ընկերները յարգանքի այց մը պիտի տան այս կիրակի ժամը 14ին ժանթիլիի զբօսեմանատունը :

Ընկեր Ղասապ Եղիազարեանի եւ Պի – սէքթի զբօսեմանատունը ժամը 15ին ընկ – կեր Խորէն Քէպապճեանի չիբխմներուն :

Հաւաքուիլ մուտքերու առջեւ :

Կը հրաւիրուին ողբացեալ ընկերներուն յիշատակը յարդողները :

ԱՐԱՐԱՑԻ 39ՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԸ

ՄԱՐՍԷՅԼ.—Ա) Կամ· եւ Ռադ· Բարեկ· Միութեան Պատ. Նախագահ Պ. Շ. Տ. Թէ – քէեանի զբաղեցնելիկին տեղափոխութեան պատճառաւ, Միութեանս կեդրոնատեղի նշանակուած է՝

«Select Bar», 18, Bld. Dugommier

ուր Պ. Թէքէեան եւ վարչութիւնը կ'ըն – դունին՝ ժամը 6·30 – 8·30, ամէն Բչ· իրիկուն :

Բ) Վարչութիւնս կը փութայ յայտնել թէ՝ Ալբարայի ճակատամարտին 39րդ տա – րելիցը պիտի տօնուի Հոկտեմբեր 13ին, կիրակի օր : Առաւօտեան՝ հանդիսաւոր պա – տարագ՝ Փրատոյի Մայր Եկեղեցւոյն մէջ : Պատարագէն վերջ, պաշտօնական հանդի – սութիւն մը տեղի պիտի ունենայ եկեղե – ցիին մէջ՝ ի ներկայութեան Ֆր· Բա – զաք· եւ Զին· իշխանութեանց :

Գ) Ժամը մէկին կոչունք՝ Շաքօ տէ Ֆլէօռի սրահներուն մէջ, ի պատիւ Ֆը – րանքհայ բարեկամութեան : Ժամը 5ին պար՝ ընկերներուն եւ միութեանս բարե – կամներուն համար :

Դ) Վարչութիւնս, այս առթիւ, կոչ կ'ընէ Ֆրանսայի բոլոր Նախ· Կամաւոր – ներուն մասնաւորապէս եւ Ռազմիկնե – րուն, ընդհանրապէս որ գան խմբուիլ՝ Միութեանս պատ· նախագահ Պ. Շ. Տ· Թէքէեանի չուրջ՝ հիմը դնելու համար՝ Նախկին Կամաւորներու եւ Ռազմիկներու Դաշնակցութեան :

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ո՞ՒՐ ԵՍ, ՄԱՅՐ ԻՄ, գրեց Շ· Նար – դունի, սպառեցաւ երկու ամսուան մէջ, հացի պէս, առանց նոյնիսկ արտասահ – մանի բաժին հանելու :

Մամուլի տակ է ՍՊԻՏԱԿ ԱՌԱՒՕՏ, հէքեաթ եւ բանաստեղծութիւն, գրեց Շ· Նարդունի :

× Մարսիլիոյ մէջ Շ· Նարդունիի բո – լոր գործերը առանալու, ինչպէս նաեւ բաժանորդագրութեան համար ՀԱՑ – ԲՈՑ – ԺԻ, գիմել Ֆօթօ – Ռէքս, 2 րիւ Պէռնար տիւ Պուա :

Մարսիլիոյ մէջ ՀԱՑ – ԲՈՑԺի բաժնե – ղիները, ինչպէս ամէն տարի, այս տարի եւս սիրայօժար պիտի գանձէ Պ. Արմենակ Շահպազեան, 17 րիւ տէ Փըթիթ Մարի :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

2 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1958

ՀԱՑ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕԳՆ· ՄԱՐՄՆԻ

(Փարիզահայ Տիկնանց Միութիւն)

ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Ա.— ՍԵԲԱՍՏԻՈՑ Մուրատ Ուսումնա – սիրաց Միութեան պատմ. ժողովը տեղի կ'ունենայ Տէսինի մէջ, 5 Հոկտեմբեր չա – բաթ օր :

Բ.— Սեբաստիոյ Մուրատ Ուսումնա – սիրաց Միութեան Տէսինի մասնաճիւղի զեղարուեստական խնջոյք – ցերեկոյթը տեղի կ'ունենայ այս կիրակի ժամը 3էն մինչեւ 10ը, տեղւոյն սրահին մէջ :

Տէսինի լաւագոյն ուժերու կողքին, զե – ղարուեստական բաժինն իրենց մասնակ – ցութիւնը կը բերեն Փարիզի կեդրոնը եւ Մարսէյլի մասնաճիւղը իրենց լաւագոյն արուեստագէտներով :

ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Կիրակի, 27 Հոկտեմբեր, ժամը 16էն կէս գիշեր

GEORGE Vի *չքեղ սրահներուն մէջ*

Զանազան ազգութիւններ կը խնդրուի ապահովել սեղանները

Մուտք 500 ֆրանք

Հեռաձայնելով միութեան գրասենեակը

PRO. 77 73

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶ.— Հ· Ց· Դ· Շրջ· կոմիտէի ներկայացուցչական ժողովը այս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8·30ին, 17 բիւ Պլէօ :

ՓԱՐԻԶ.— Հ· Ց· Դ· «Փոթորիկ» խում – բի ժողովը այս հինգշաբթի, ժամը 21ին, սովորական հաւաքատեղին : Պարտաւորիչ ներկայութիւն :

ՀԱՄԱ – ԽԱՐԲԵՐԴԻԱԿԱՆ Միութեան Մարսէյլի մասնաճիւղի ընդհ· անդամ – կան ժողովը այս կիրակի առաւօտեան ժամը 9ին, սովորական սրահը, Պար տը Կլօզ : Բոլորին ներկայութիւնը անհրա – ժեշտ է : Զեկուցում 17րդ պատմ· ժո – ղովի, ընթերցում կեդր· վարչ· շրջաբե – րականի մասնաճիւղի վարչական ընտրու – թիւն եւ զանազան :

Հ· Ց· Դ· ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ

« Հայաստան » թերթի փէրմանանսը ամէն չարաթ օր ժամը 3 — 6, 17, Բիւ Պլէօ :

ԴԱՇՆԱԿԻ ԵՒ ԶԱՑՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ (SOLFÈGE) ԴԱՍԵՐ

Ինչպէս եւ ընկերակցութիւն

ACCOMPAGNEMENT

ՕՐ· ՃԱՆՊԱԶ

Դիմել՝

La résidence, Sceaux, Seine

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

Եկեղեցիին վարչութիւնը կը ծանուց – նէ թէ՝ ողբացեալ Մելիք Մուշխամպար – եանի յուշարկաւորութեան առիթով փո – խան Ծպղնկպասկի Պ. Արթրունի Զրուաչ – եանէ չնորհակալութեամբ առացած է երեք հազար Ֆրանք, Ս. Աստուածածնի նորա – չէն խորանին նուէր :

ՍԱՄՈՒԷԼ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

ՍԱՄՈՒԷԼ – ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ վարժարանի տեսչութիւնը կը հաղորդէ որ վարժարա – նին մէջ կատարուող մեծ նորոգութիւննե – րու պատճառաւ յառաջիկայ 1957 – 1958ի ուսումնական տարեշրջանի մուտքի թը – ւականը փոխադրուած է Հոկտեմբեր 6, կիրակի օրուան :

ՄԵԾ ԵՐԵԿՈՑԹ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Շաւիլի երիտ· եկե – ղեցւոյն Ցանձնախումբի կողմէ :

10 Նոյեմբեր Շաւիլի քաղաքապետարա – նի սրահին մէջ : Նկատի ունենալ այս թը – ւականը :

Մանրամասնութիւնները յայտնուած :

ՑԻՇԱՏԱԿԻ ՀԱՆԴԷՍ

Փարիզի Հաճնոյ Հայր· Միութեան փա – փաքին վրայ, Հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի ութ հազար դիւցազնե – րու խնկելի յիշատակին, 6 Հոկտեմբեր, կիրակի առաւօտուն Փարիզի Հայոց եկե – ղեցիին մէջ : Իսկ կէսօրէ վերջ ժամը 15էն 19ը պիտի տօնուի Միութեան հիմնադրու – թեան երեսունամեակը նաեւ Հաճնոյ հե – րոսամարտի 37րդ տարեդարձը միասնա – բար մեծաչուք կերպով Սէրջըը Միւիթէյի վարի սրահին մէջ, փլաս Սէն Թ'Օկիւս – թէն :

Նախագահութեամբ՝ Կաթ. Պատուիրակ Ս. Եպիսկ· ՄԱՆՈՒԿԵԱՆի :

Մուտքը ազատ է, հրաւիրատոմսով :

Դիմել՝ Մ· Գրաճեանի, 138 բիւ տը լ'Ա – պէ Կրու, Փարիզ (15) :

ՍԵՆԵԱԿ ԿԸ ՓՆՏՌԵՆ

Երկու կին (մայր ու աղջիկ) սենեակ մը կը փնտռեն խոհանոցի գիւրութեամբ : Դիմել՝ վարչութեան :

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Մեքանիսիէնիներ, աչկերտներ (աղջիկ), սկսնակ սիւրժըրէօզներ, կարողներ պօ – ճէրի փուր թիսաժ :

Pour Tricots-Lingerie

PARIS - CALIFORNIE

16, Rue Sainte-Cécile, Paris-9e

Imprimé sur les presses du journal HARATCH

17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction - Administration : 32, Rue de Trévise, Paris 9e

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86-60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. PARIS 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ՈՒՐԲԱԹ
4
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
VENDREDI
4 OCTOBRE
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8010 — 33e ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3811

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԴԱՀԼԻՃԻ ԱՆԿՈՒՄԷՆ ՎԵՐՋ

Բազմաթիւ ներկակ չահեր իրարու կը բախին Ալժերիոյ հարցին մէջ: Երեք տարիէ ի վեր անկարելի եղաւ իրաւախոհութեան եզր մը գտնել :

Ալժերիոյ խնդիրը արծարծողներն եղան ամէնէն առաջ Ալժերիոյ բնիկ Իսլամները, որոնք բնակչութեան չափչփիչ մեծամասնութիւնը կը կազմեն :

Քաղաքերուած Հնդկաչինի, Մարոքի եւ Թունուզի օրինակներէն, Ալժերիոյ ազգայնականները՝ առաջնորդութեամբ «Ազգային Ազատագրութեան Ճակատ»ին՝ դիմեցին ապստամբութեան դիմեցին, նը պատակ ունենալով երկիրը բոլորովին ձերբազատել ֆրանսական տիրապետութենէն եւ ստեղծել անկախ հայրենիք մը:

Ֆրանսական համալսարաններու մէջ ուսում առած ալժերիացի մտաւորականներ իրարու օրինակ կը յիշեն 1789ի Ֆր. բանական մեծ յեղափոխութեան ժողովրդավար եւ ազատական սկզբունքները՝ երբ անկախութիւն կը պահանջեն իրենց երկրին համար ալ: Անոնք չեն վարանիր նոյնիսկ յայտարարելու՝ թէ աչք առած են գոհել Ալժերիոյ բնակչութեան կէսը՝ բացարձակ անկախութեան տիրանալու համար:

Շատ բացորոշ է ուրեմն «Ազգ. Ազատագրութեան Ճակատ»ին ծրագիրը :

Իրենց նպատակին հասնելու համար ազգայնական խումբները (Ֆէլլաքա) դիմադրութեան ճամբան բռնած են: Երեք տարիէ ի վեր մեծ կորուստներ կրեցին, սակայն ցարդ դէնքը վար դնելով անձնատուր չեղան: Բոլոր երեւոյթները ցոյց կուտան թէ ներկայ պայմաններուն մէջ ո՛չ մէկ յոյս կայ խաղաղ կարգադրութեան մը համար:

Ալժերիոյ բացառիկ հանդամանքն այն է, որ շուրջ մէկուկէս միլիոն Ֆրանսացիներ տեղաւորուած են այդ երկրին մէջ: Մեծ դրամագլուխ շարժման մէջ դրած են եւ ահռելի գոհագրութիւններ բրած՝ զարկ տալու համար երկրագործութեան եւ ճարտարարուեստին :

Ալժերիացի Ֆրանսացիները կ'ուզեն որ պահպանուի գոյավիճակը, այսինքն Ալժերիա չդադրի մնալ իրրեւ Ֆրանսական նահանգ մը:

Դէպքերը ցոյց տուին, որ կարելի չէր այլեւս պահել նախկին գոյավիճակը: Այդ պատճառաւ ալ Ֆրանսական կառավարութիւնը մշակեց Ալժերիոյ հիմնական — օրէնքը՝ որով գոհացում տալու համար իսլամ ազգայնական տարրերուն :

Հիմնական — օրէնքը չեչտելով հանդերձ որ Ալժերիա անբաժանելի եւ ամբողջացուցիչ մասը կը կազմէ Ֆրանսայի, տեղական ինքնավարութիւն կը շնորհէր՝ կարգ մը սեղմումներով :

Օրէնքին դէմ առաջին բողոքողները հանդն Ալժերիոյ Ֆրանսացիները, որոնք կը պահանջէին ո՛չ մէկ զիջում կատարել եւ հաստատ պահել նախկին վարչաձեւը : Նոյն տեսակէտին վրայ կանգնած էին՝ ուրոշ տարբերութիւններով՝ Ազգային ժողովի կարգ մը խմբակցութիւնները, որոնք կը կարծէին թէ կառավարութիւնը չատ մեծ զիջումներ ըրած է Ալժերիացիներուն: Ասոնք հիմնական — օրէնքին հակառակ քուէարկեցին :

Հակառակ քուէ տուին նաեւ համայնավարները, որոնք պզտոյ ջուրի մէկ ճաւկ որպէս սկզբունքին հետեւելով, իրրեւ ջերմ պաշտպան կը ներկայանան Ալժերիոյ բացարձակ անկախութեան :

Ոչ այնքան Պուրժէս — Մոնուրիի կառավարութեան տապալումը, որքան հիմնական — օրէնքին մերժումն է, որ դէչ տրամաբանութիւն առաջ բերած է արտասահմանի մէջ: Մանաւանդ Ֆրանսայի բարեկամ պետութեանց չրջանակին մէջ :

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՏԱԳՆԱՊԸ ԴԵՌ ՉԷ ԼՈՒԾՈՒԱԾ

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿԱՐԾԻՔԸ

Հանրապետութեան Նախագահ Ռընէ Քոթի չարունակեց իր խորհրդակցութիւնները կուսակցական ղեկավարներու հետ: Ներկայիս Նախագահին համար յրստակ է, թէ ինչ կը մտածեն կազմակերպութիւնները եւ ինչ կը հետապնդեն : Ուրեմն, կը մնայ կանչել ապագայ Վարչապետ մը եւ անոր վստահիլ կառավարութեան կազմութիւնը : Նախագահ Քոթի չարաթէն առաջ այս պաշտօնը պիտի տրուի Մոլէ, Շուման, Փլեվէն, եւ Ֆիմիէն : Ամէնէն հաւանականները սակայն՝ Մոլէ եւ Փլեվէն : Կը խօսուի նաեւ նախկին նախարար Կայյոյի մասին :

Դշ. օր Ազգ. Ժողովին նիստը հապիւ քառորդ ժամ տեւեց, դիւանը կազմելու համար, սակայն բուռն վիճաբանութիւն ծագեցան Լը Թրոքէրի եւ փուժատանները միջեւ :

Փիէր Փուժատի բարեկամները յարձակումի դուրս եկան Ազգ. Ժողովին ընկերվարական նախագահին վրայ, որ ըստ իրենց, ընդդիմացած էր խորհրդարանական խմբակցութեանց նախագահներուն խորհրդակցութեան : Փուժատականներու խմբակցութեան նախագահը պատասխանեց — Նոտու նկատեց Լը Թրոքէրը, իսկ երես — փոխան Քուիլի պատաց.— «Դուք Մոս — կուայի մէկ սորուկն էք»:

Ազգ. Ժողովին Նախագահը կարգի հրաւիրեց փուժատական հռետորը եւ պատասխանեց.— կը փափաքիմ որ դուք ալ, ինչպէս ես, մարդու ստորուկը չբլլաք :

Փոլ Անթիէ, որուն խմբակը միացած էր փուժատականներուն, իր կարգին դատապարտեց Լը Թրոքէրը, որ Սահմանադրութիւնը կը բռնաբարէր: Ժողովին նախագահը բացատրութիւններ տալէ վերջ Սահմանադրութեան մասին, դիւանի անդամներուն անուանացանկը կարդաց: Փուժատականները բազմապատկեցին իրենց բողոքները .— Գո՛ղ, կը պոռայ Պուլէ :

ԼԸ ԹՐՈՔԷՐ.— Որո՞ւն գող կ'ըսէք :

ՊՈՒԼԷ.— Գո՛ղ :

ԼԸ ԹՐՈՔԷՐ.— Ո՞վ կը մատնանշէք :

ՊՈՒԼԷ.— Անոնք՝ որ կը գողնան մեր աթոռները ...

Ասոր վրայ փուժատականները իրրեւ բողոքի նշան դուրս ելան: Տամպիօ դուրսբան առջեւ հանելով խօսքը ուղղեց Լը Թրոքէրին. — «Ֆաշի՛սա»:

ԼԸ ԹՐՈՔԷՐ.— Կան բաներ՝ որոնց կ'արգահատիմ :

ՏԱԳՆԱՊԻՆ ԱՐՁԱԳԱՆԴՆԵՐԸ

Ֆրանսայի կառավարական տագնապը արձագանգ դտաւ միջազգային մամուլին մէջ: Միացեալ Նահանգներու « Նիւ Եորք Հէրըլտ Թրիպիւն» հանրապետական

Դժգոհ են նաեւ արաբական երկիրները, որոնք կը չարունակեն պաշտպանել Ալժերիոյ անկախութեան սկզբունքը :

Նոր կազմուելիք Ֆրանսական դահլիճը մեծ դժուարութենէ առջեւ պիտի պատնէ :

Բացի Ալժերիոյ կնճռոտ հարցէն, ներքին տնտեսական — ելմտական խնդիրները արագ կարգադրութիւն կը պահանջեն :

ՀՐԱՆՏ — ՍԱՄՈՒԷԼ

— ՕՐ ՕՐԻՆ —

«ՆՈՐ ԴԱՍԱԿԱՐԳԸ »

Միջազգային մամուլը, Ամերիկայէն մինչեւ Լոնտոն, Փարիզ ու Մոսկուա, արձագանգ հանդիսացաւ գիրքի մը՝որ կը կոչուի «Նոր դասակարգը»: Հեղինակը՝ Միլովան Ճիլաս, Եուկոսլաւիոյ համայնավար կուսակցութեան ամէնէն ազդեցիկ դէմքերէն մէկը, որ 1954ին արտաքսուեցաւ կեդր. կոմիտէէն. յօդուածագիրը շարք մը գրած էր՝ ճնշադատելով կարգ մը կէտեր :

1956ին երկրորդ անգամ դատուելով երեք տարուան բանտարկութեան դատապարտուեցաւ: Կը մեղադրուէր վարչակարգին դէմ յայտարարութիւններ ըրած ըլլալուն համար: Իր դատապարտութեան հետ կապ ունին նաեւ հունգարական դէպքերը, որոնց մէջ համայնավարութեան վախճանին սկզբնաւորութիւնը գտած էր Ճիլաս:

Ներկայիս Պելկրատի մէջ շրջան ընող զրոյցներուն համաձայն՝ Ճիլաս դարձեալ պիտի դատուի: Այս անգամ՝ Ամերիկայի մէջ հրատարակուած իր գիրքին առիթով: « Նոր դասակարգը » համայնավարութեան սպառիչ ճնշադատութիւնն է :

Մարքսի եւ Էնկելսի ծանօթ տեսութիւններէն եմ, 1917ի ռուսական յեղափոխութիւնը ձեւ ու մարմին տուաւ համայնավարութեան: Արտաքին նպատակներու վրայ մնացած ռուս գինուորները սուն կանչելով Լենինի հաստատեց դործնական համայնավարութիւնը, իբրեւ պետութիւն՝ որուն մայրաքաղաքը դարձաւ Մոսկուան: Համայնավարութեան պետականացումէն եմ, հակահամայնավար շարժումը աւելի՛ թափ ստացաւ, քէեւ սկիզբէն ի վեր գոյութիւն ունէր:

Սակայն, ցարդ ինչ որ գրուած էր ընդդէմ կարմիր բռնապետութեան՝ տպաւորութիւններ էին պարզապէս .— ժողովուրդին թշուառութիւնը, կեանքի անապահովութիւնը, խղճի բռնաբարումը եւայլն:

Համայնավարութեան էութիւնը տեսականօրէն ջրելու համար՝ հարկ եղաւ սպասել մինչեւ 1957 :

Արդարեւ, համայնավարութեան մեծագոյն տեսաբաններէն մէկն էր Միլովան Ճիլաս եւ «բիւրոյեականութեան» գլխաւոր ներկայացուցիչը, որուն « Նոր դասակարգը» հակահամայնավար շարժումին վարդապետութիւնն է ուղղակի եւ ոչ թէ հասարակ տպաւորութիւն մը: Հիմնական վերլուծումի ենթարկելով համայնավար կարգուսարքը, Ճիլաս տեսականօրէն ցոյց կուտայ անոր լուրջ թերութիւնները. երբ դասակարգ մը իր ձեռքը կը խտացնէ երկրի մը բոլոր իրաւասութիւնները՝ բռնատիրութիւնը անխուսափելի է :

Միլովան Ճիլաս կը նախատեսէ, թէ Ռուսիա եւ արբանեակ երկիրները մին չեն որ Եուկոսլաւիոյ դրութեան հասնին՝ բաւական ճամբայ ունին կտրելիք, մանաւանդ Թիթոյի հաստատած վարչակարգն ալ տակաւին շատ հեռու է ժողովրդավար ըլլալէ :

Մարդ մը, որ բովանդակ համայնավար աշխարհին մէջ իր անհատականութիւնը պարտադրելէ վերջ եւ շարժումին տեսաբաններէն մէկը ըլլալով հանդերձ, անդրադարձաւ իրականութեան: Աւելի լաւ է սակայն՝ կրկնել իր խօսքը. — «Եթէ յուսախաբ եղայ, անոնցմէ չեմ՝ որոնց յուսախաբութիւնը կատաղի եղած է եւ ծայրայեղ: Համայնավարութենէն բաժնուեցայ դանդաղօրէն եւ խղճմտօրէն »:

Արդէն, տեսաբան մը տարբեր ձեւով չէր կրնար ծառանալ իր նախկին հաւատիին դէմ: Եւ այդ եղաւ Միլովան Ճիլասի ուէրը՝ հոկտեմբերեան յեղափոխութեան 40րդ տարեդարձին... հոգ չէ թէ իր ապրած պալատն ալ փոխակերպուեցաւ բանտի մը խուցին : ԱՐՄԵՆԱԿ

ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ

Սկն թ'էթիւէնի ընկերներէն՝ 65·200 Ֆրանք: (Ցանկը տես Դ. էջ):

ՊՈԼՍՈՅ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ ԼՈՆՏՈՆ ՀԱՍԱՒ

Լոնտոնէն կը հեռաձայնեն «Յառաջ»ին. Պոլսոյ Գարեգին պատրիարքը Լիզպոնայէն անցած է Լոնտոն, ուր հասած է հինգշաբթի օր : Ժամը 16·30ին ընդունուած է Լոնտոնի Հայոց եկեղեցին ուր տեղի ունեցած է կարճ արարողութիւն մը :

Ֆրանսայի կամքը՝ ալժերիական հարցին լուծում մը գտնելու համար :

Ալժերիոյ Ազատագր. Ճակատը յուշագրի մը յանձնած է Ճալալ Ապատահի (Իրան) որ կը վարէ ՄԱԿի քաղաքական յանձնախումբը: Պարզ է, որ այս յուշագրին մէջ կը խօսուի Փարիզի նախարարական տպաւորային մասին, բայց, ինչ որ ակնարկ է, ապստամբները Ալժերիոյ անկախութիւնը առաջին պայման չեն առաջարկեր՝ խորհրդակցութեանց սկսելու համար :

Արաբիոյ պատուիրակութեան Նախագահը՝ խօսք առնելով, նախ յայտնեց թէ Սուրիա ոչ մէկ երկրի կը սպառնայ, իսկ գալով Ալժերիոյ հարցին, Շուքէյրի ը — սաւ, թէ Ֆրանսա պէտք է հնազանդի միջազգային բաղձանքներու եւ ՄԱԿը պէտք է առաքելութիւն մը դրկէ Ալժերիա, որպէսզի քննութիւն բանեցնէ, Ֆրանսական իշխանութեանց ցուցմունքներուն

(Շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՅԱՊԱՂԱՋ ՀԵՏԱՔՐՔՐՈՒԹԻՒՆ

Սիրելի Պ. Ենովք Արմէն,

Կարդացի «Յառաջ»ի մէջ (26 Սեպտ.) ձեր մանրամասն պրուխիւնը, որ բաղմա – թիւ հարցումներով ծանրաբեռնուած էր: Պիտի չկամ ձեր հետաքրքրութեան պա – հացում տալ:

Եւ սակայն պիտի խնդրեմ որ դուք եւ ձեղի պէս մտածողները, խղճմտանքի քն – նութիւն մը ունենաք: Դուք որ յաւէտ անհետացողի մը «Թողո՛ն»ով, «ժառանգու – թեամբ» եւ «դոյքերով» կը հետաքրքրը – ուիք, արդեօք ողբացեալին կենդանու – թեանը վայրկեան մը հետաքրքրուեցա՞ք, թէ ինչպիսի կեանք մը կ'ապրէր ան: Ա – նոր բնակարանը, նիստն ու կացը տանելի վիճակ մը կը ներկայացնէ՞ին, հոպացող մը ունէ՞ր: Ճառագիացած տարիք ունեցող մը ունէ՞ր: Ճառագիացած տարիք ունեցող մը ունէ՞ր: Ճառագիացած տարիք ունեցող մտաւորական մը իրրեւ, որեւէ մարմնի մը հակողութեան տակ կը գտնուէ՞ր:

Դուք որ Մարսէյլի Հ. Բ. Ը. Միութեան ոչ միայն գործօն անդամը, այլեւ նախա – գահն էիք եւ էք, օր մը ձեր կեդրոնին հարցուցի՞ք թէ «ողբացեալ մեծանուն պը – րադէտին» նիւթական պայմանները ի՞նչ էին, եւ հիմա, իր մահէն երեք տարիներ ետք միայն անոր «ստուարագանգուած անխոնարհելի արժէքով դէպ»ով կը հե – տաքրքրուիք:

Մինչեւ վերջերս տակաւին Հայաստանի մէջ արգիլուած էր անոր անունին յիշա – տակութիւնը, իրրեւ հակայեղափոխական եւ Ազասի Խանճեանին հետ թղթակցու – թիւն պահող: Իսկ հիմա, որ «հակայեղա – փոխականին» գոյքերէն մէկ մասը նուէր ստացած են, կարծէք թէ անոր վերա – դրուած մեղքերը մաքրուած են այլեւս:

Արչակ Զօպանեանի ողբերգութեան ա – ռաջին արարին հետ կապուած այս խըն – դիրներէն ետք, Ջանանք Պ. Ենովք Արմէ – նին հարցումներուն գոհացում տալ հնա – բաւորութեան սահմաններուն մէջ:

×

«Յառաջ»ի 15 Սեպտեմբերի թիւով ողբ. Արչակ Զօպանեանի ժառանգութեան մա – սին տուած բացատրութիւններս Պ. Ենովք Արմէն «բաւականաչափ լուսաւէտ յայտ – [illegible]ննելը» կ'որակէ: Այդ անպատշաճ տողերով կը յուսայի գոհացում տուած ըլլալ: Կը փութամ յայտարարել, թէ հե – տեւեալ տողերուն կարեւոր մէկ մասը պատշաճական հանգամանք ունի, եւ Պ. Ենովք Արմէնին տուած բաղմաթիւ հար – ցումներուն ուղղակի թէ անուղղակի պա – տասխանները կը ներկայացնէ: Թերեւս տակաւին «կարող մը մութ հանդոյցներ ալ պիտի մնան»:

Սեպտեմբեր 15 թուակիր դրութեանս մէջ, «Արչակ Զօպանեանի չզրուած պատ – մութիւնը», կրնայի «բաւականաչափ ու – րիշ լուսաւէտ յայտնութիւններ» եւս ը – նել, եւ սակայն ողբացեալ գրագէտին ան – հատական ներքին կեանքին հետ կապ ու – նեցող կարգ մը խնդիրներու անդրադառ – նալ իմ իրաւասութեանս սահմաններէն դուրս կը գտնուէին, դիտնալով մէկեզ թէ «մութ հանդոյցները» պիտի չլուծ – ուէին: Այսօր ալ նոյն մտածումն ունիմ: Եւ ողբացեալ գրագէտին յիշատակէն առ – չեւ գրացած յարգանքի զգացումս կրկին թոյլ չի տար լինել կարգ մը յայտնու – թիւններ ընել:

Պ. Ենովք Արմէն կը գրէր — «Ձի գիտ – ցուիր թէ այն անհատները կամ մարմին – ները, որոնք չահադրդռուած եւ գրագած են ողբացեալ մեծանուն գրագէտին գրե – նական գոյքերով, ինչո՞ւ հրապարակով չեն պարզաբաներ նիւթիս այդ խնայ – ղելը»:

Բարեբախտաբար Հ. Բ. Ը. Միութեան կողմէ Եւրոպայի Կեդր. Վարչութեան ա – ռենադպիր Պ. Հայկ Թօփալեան «Յառա – ջ»ի 18 Դեկտեմբեր 1954ի թիւին մէջ «Ա – ճուրդը վերջացած է» խորագրով հետեւ – եալ պաշտօնագիրը տպագրած էր, իր – րեւ պատասխան «Յառաջ»ի մէջ վահէի «Անահէր ժառանգութիւնը» խորագրով հետեւեալ տողերուն.—

— «Ի՞նչ պիտի ըլլան իր գիրքերը, թուղթերը, հաւաքած թանկագին նիւթե – րը, որոնք սերտ կապ ունին մեր ժամա – նակակից պատմութեան հետ..Բարեկամ – ներ կը կարծէին թէ Բարեգործականին ձգած պիտի ըլլայ, մանաւանդ կտակով մը: Եւ կամ Բարեգործականը պիտի ներ – կայանայ իրրեւ օրինաւոր ժառանգորդ»:

Եւ ահաւասիկ պաշտօնական պատաս – խանը.—

« Բարեգործականը օրինական որեւէ ի – րաւունք չունէր ողբացեալ Ա. Զօպանեա – նի ժառանգութեան վրայ, զորս մասնակի կտակով մը յատկացուցած էր իր Նու – պարեան Մատենադարանին:

Բարեգործականը կ'ընդունի եւ կը գնա – ծադրէ կտակարարներու կամքը, այնպէս որ իր մասնաճիւղերուն անդամատուրքե – րէն կամ ուղղակի հասոյթներէն զուրս մատնաւոր պիտանի չունի որեւէ ժառան – գական իրաւունք պնդելու: Այս պատճառ – ներով է որ Հ. Բ. Ը. Մ.ի Եւրոպայի Կեդր. Մարմինը համեստ դումար մը ա – ռաջարկած է Տիկին «Ք.»ի: (50·000 ֆր). Տիկինը Դեկտ. 7ին հրաւիրուեցաւ գրա – աւնական, ուղղակի եւ անձամբ հաղորդե – լու իր վերջին պայմանները, Եւրոպայի Կեդր. Գործադիր Դիւանին:

« Մօտ մէկուկէս ժամ բանակցութենէ ետք, Տիկ. Ք. ընդունեցաւ հետեւեալ ա – ռաջարկը.— Կրկնապատկել Կեդր. վար – չութեան կողմէ տրամադրուած դումարը, նոյնիսկ վճարել յաւելուածական դումար մը եւս դիրքերու դասաւորումէն վերջ՝ ե – թէ արժէքաւոր բաներ գտնուէին: Մի – ջանկեալ ըսեմ որ մեզի լուր տրուած էր թէ Ա. Զօպանեանի ողջութեան իսկ իր դիրքերէն մաս մը պարբերաբար ուրիշ մէկ փոխադրուած էր կամ ծախուած, եւ չէինք կրնար, առանց քննութեան, ուերի բարձր յանձնառութիւններ ստանձնել:

« Տիկին Ք. համաձայնեցաւ եւ մեր պարչութեան անդամներէն Տիար Կ. Ա – կոպեանի ձեռքերը համբուրելով՝ բաժ – նատեղւոյ, ժամադրուելով յաջորդ օրը, Դեկտեմբեր ութին՝ գալ եւ ստորագրել համաձայնագիրը՝ որուն խմբագրութիւնը յանձնուած էր իրաւագէտ Ա. Իւթիւ – ճեանի:

« Մնացեալը ճիշդ է:

« Ճիշդ է նաեւ որ Դեկտեմբեր 9ին, երբ ներկայացանք նօտարին, Տիկին Ք. մեզի յայտնեց թէ ինք որոշած է ամէն բան «հանրել» Երեւանի պետական մատենա – դարանին, եւ թէ իրեն փոխանորդ նշա – նակած է կարգ մը երիտասարդներ որոնք արդէն իսկ հոն էին: Ի պատիւ այս ճշ – ղինեղուն ըսենք որ աւելի ազնիւ գըտ – նուելիք չարժում մըն ալ Գուղկունճուքի մէջ սկսի:

Սիսակի թելադրութեամբ խումբ մը կը կազմուի որ կը սկսի ներկայացումներ տալ վարժարանի սրահին մէջ:

Այս ներկայացումներէն ամէնէն յաջողո – ւն ներթապէս արդիւնաւորը կ'ըլլայ Մեծն վարդան ողբերգութիւնը, որուն ներկայ կը գտնուի նաեւ օրուան պատրիարքը՝ Սարգիս Եպիսկոպոս:

Նոյն թուականներուն, գարձեալ Գուղ – կունճուքի մէջ, քանի մը երիտասարդներ իրարու քով գալով կը կազմեն «Հայկա – կան Ընկե՛ր», որ չորս տարի չարունակ (1862 – 66) Ս. Լուսաւորչական վարժա – րանի սրահին մէջ թատերական ներկա – յացումներ կուտայ: Սիսակ այս ներկայա – ցումներուն ալ մասնակցելով կը տառնձնէ մասնաւորաբար հակառակորդի դերերը, ո – րոնց մէջ կ'արձանագրէ մեծ յաջողու – թիւններ:

Այս խումբին խափանումը դրեթէ ամ – բողջութեամբ տղայոյն ողբերգութիւննե – րէ էր կազմուած, որոնց նիւթին եւ անձե – րուն հարկադրած խնդալատուութիւնը եւ անսահման հայրենասիրութիւնը մտոգնել կուտար իրենց դեղարուեստական արժէ – քին ազդաուութիւնը:

Սիսակի համբաւը օրըստօրէ կ'ուճի, այնպէս որ Գալոյ բոլոր թաղերէն կը սկսին հրաւիրել դինքը մասնակցելու թա – տերախմբերու ներկայացումներուն:

1867–70 Սիսակ կ'երեւի Ազիզէի: Նաու – մի եւ Մինջափուղի բեմերուն վրայ, իսկ 1871 չրջանը տեւականապէս կ'անցընէ Վարդովեան թատրոնին մէջ:

1872 – 73ին Մազաքեան թատրոնին մէջ է որ Սիսակ երեւան կուգայ բեմական գործիչի իր լրացեալ վիճակով:

Հայրենասէր մըն էր Մանուկ – Սիսակ: կը պաշտէր իր մայրենի լեզուն եւ ինչպէս պիտինք, Արեւմտահայ ոչ մէկ թատրոն այնքան զուտ հայկականութիւն է ունե – ցած որքան Մինջափուղի թատրոնը:

Թուրքերէն լեզուով ոչ մէկ ներեկայա –

թ. ԱՏԵՐԱԿԱՆ ՀԻՆ ԴԻՄԴԵՐ

ՄԱՆՈՒԿ - ՍԻՍԱԿ

Գալոյ Մինջափուղ արուարձանին մէջ 1856ին սկսած է թատերական չարժում մը, որ հետզհետէ զարգանալով եւ յա – ռաջդիմելով, մինչեւ 1867 թուականը մեծ դարձուածութիւն է ունեցած:

Այդ չրջանի թատերասէր մեծահա – րուստներէն Ցակոբ Պէյ Պալեանի նիւթա – կան աջակցութեամբ Մինջափուղի մէջ կը կառուցուի ոչ այնքան ընդարձակ, սա – կայն չափազանց սիրուն ու դեղակերտ թատրոն մը ուր ժողովուրդը կը փութար խուռներամ եւ ուր կը տրուէին խնամ – ուած գործեր:

Այս թատրոնին իսկական վայրն ու ար – ժէքը աւելցնողը եղած է սակայն Պետրոս Մազաքեան, պարզուկ կօշկակար մը, որ օրն ի բուն իր խանութին մէջ աչխատելէ ետք պիչերներն ալ անքուն կը մնար եւ իր անդուլ չանքերով կը հրահրէր թատեր – ասէրներու խանդն ու եռանդը:

Պետրոս Մազաքեանի մականին տակ կը պատրաստուէին նոր ուժեր որոնք ապա – գային պիտի դառնային Արեւմտահայ թատրոնի ընտրելագոյն արուեստագէտ – ները, եւ որոնցմէ մին է նաեւ Մանուկ – Սիսակ:

Ծնած էր 1839ին Կ. Պոլիս, Գուղկուն – ճուք եւ կը պատկանէր կղերականներու ընտանիքի մը:

Իր նախնական ուսումը կը ստանայ թա – ղին ազգային վարժարանին մէջ:

1861ին, այդ չրջանի մեծահարուստներ՝ Պապաեան Գրիգոր եւ Ցովսէփ ազանեներու ծովեզերեայ բնակարանին մէջ, Մինջափու – ղի թատերախումբին կոմքմ ի նպաստ Գուղկունճուքի ազգային վարժարանին ներկայացումներ կը տրուին, որոնց կը մասնակցի նաեւ Մանուկ – Սիսակ: Ասի – կա պատճառ կ'ըլլայ որ թատերական

տեղ փոխադրուած էր կամ ծախուած, եւ չէինք կրնար, առանց քննութեան, ուերի բարձր յանձնառութիւններ ստանձնել:

« Տիկին Ք. համաձայնեցաւ եւ մեր պարչութեան անդամներէն Տիար Կ. Ա – կոպեանի ձեռքերը համբուրելով՝ բաժ – նատեղւոյ, ժամադրուելով յաջորդ օրը, Դեկտեմբեր ութին՝ գալ եւ ստորագրել համաձայնագիրը՝ որուն խմբագրութիւնը յանձնուած էր իրաւագէտ Ա. Իւթիւ – ճեանի:

« Մնացեալը ճիշդ է:

« Ճիշդ է նաեւ որ Դեկտեմբեր 9ին, երբ ներկայացանք նօտարին, Տիկին Ք. մեզի յայտնեց թէ ինք որոշած է ամէն բան «հանրել» Երեւանի պետական մատենա – դարանին, եւ թէ իրեն փոխանորդ նշա – նակած է կարգ մը երիտասարդներ որոնք արդէն իսկ հոն էին: Ի պատիւ այս ճշ – ղինեղուն ըսենք որ աւելի ազնիւ գըտ – նուելիք չարժում մըն ալ Գուղկունճուքի մէջ սկսի:

Սիսակի թելադրութեամբ խումբ մը կը կազմուի որ կը սկսի ներկայացումներ տալ վարժարանի սրահին մէջ:

Այս ներկայացումներէն ամէնէն յաջողո – ւն ներթապէս արդիւնաւորը կ'ըլլայ Մեծն վարդան ողբերգութիւնը, որուն ներկայ կը գտնուի նաեւ օրուան պատրիարքը՝ Սարգիս Եպիսկոպոս:

Նոյն թուականներուն, գարձեալ Գուղ – կունճուքի մէջ, քանի մը երիտասարդներ իրարու քով գալով կը կազմեն «Հայկա – կան Ընկե՛ր», որ չորս տարի չարունակ (1862 – 66) Ս. Լուսաւորչական վարժա – րանի սրահին մէջ թատերական ներկա – յացումներ կուտայ: Սիսակ այս ներկայա – ցումներուն ալ մասնակցելով կը տառնձնէ մասնաւորաբար հակառակորդի դերերը, ո – րոնց մէջ կ'արձանագրէ մեծ յաջողու – թիւններ:

Այս խումբին խափանումը դրեթէ ամ – բողջութեամբ տղայոյն ողբերգութիւննե – րէ էր կազմուած, որոնց նիւթին եւ անձե – րուն հարկադրած խնդալատուութիւնը եւ անսահման հայրենասիրութիւնը մտոգնել կուտար իրենց դեղարուեստական արժէ – քին ազդաուութիւնը:

Սիսակի համբաւը օրըստօրէ կ'ուճի, այնպէս որ Գալոյ բոլոր թաղերէն կը սկսին հրաւիրել դինքը մասնակցելու թա – տերախմբերու ներկայացումներուն:

1867–70 Սիսակ կ'երեւի Ազիզէի: Նաու – մի եւ Մինջափուղի բեմերուն վրայ, իսկ 1871 չրջանը տեւականապէս կ'անցընէ Վարդովեան թատրոնին մէջ:

1872 – 73ին Մազաքեան թատրոնին մէջ է որ Սիսակ երեւան կուգայ բեմական գործիչի իր լրացեալ վիճակով:

Հայրենասէր մըն էր Մանուկ – Սիսակ: կը պաշտէր իր մայրենի լեզուն եւ ինչպէս պիտինք, Արեւմտահայ ոչ մէկ թատրոն այնքան զուտ հայկականութիւն է ունե – ցած որքան Մինջափուղի թատրոնը:

Թուրքերէն լեզուով ոչ մէկ ներեկայա –

ՕՏԱՐ ԷՋԵՐ

ՄԱԹԷՕ ՓԱԼԻՕՆԷ

(ԳՕՐՍԻՒԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ)

Փորթօ – Վէքիոյէն դուրս ելլելով եւ հիւսիս – արեւելք ուղղուելով, դէպի կղ – զիին ներքնակողմը, կը նշմարուի որ տա – փաստանը հետզհետէ արագօրէն կը բար – ձրանայ, եւ երեք ժամուան հեռուան գնացքէ մը եւ մանուածապատ արահետ – նէրէ անցնելէ ետք, կը գտնուինք ընդար – ձակ մաֆիի մը եզերքը: Մաֆին Գորսիքա – յի հովիւներու եւ բոլոր անոնց որ արդա – րութեան հաշիւ ունին տալիք՝ հայրենի – քըն է:

Մաֆիին մուտքը դրեթէ անտեսանելի է Աստուծոյ քմահաճ մէկ կարգադրու – թեամբը հոն տնկուած բաղմատեսակ ծա – ռերու չարքով մը, այնպէս որ հոնկէ ներս մտնելու համար մարդը պէտք է որ իր ձեռքը ունենայ կացին մը իր ճամբան կարենալ հարթելու համար:

Եթէ մէկը սպաննած էք, ապաստանե – ցէք Փորթօ – Վէքիոյի մաֆին, հոն կա – տարեալ ապահովութեան մէջ պիտի ապ – րիք, լաւ հրացանով մը զինուած, ընկե – րացած վառօթով եւ փամբուշտներով:

Մի մոռնաք ձեր հետ առնել դորշ վերար – կու մը գլխանոցով, որ ձեղի պիտի ծա – ռայէ իրրեւ անկողին եւ իրրեւ վերմակ: Հովիւները ձեղի կուտան կաթ, պանիր եւ չաղանակ, եւ ոչ ոք ձեզ անհանդիստ կ'ը – նէ, ոչ արդարութիւնը եւ ոչ ալ մեռեալ – ներուն պարապանները: կրնաք գրուշա – նալ այն պարապային մէկայն, երբ ըս – տիպուած կ'ըլլանք իջնել քաղաք ձեր ռազմանիւթի պաշարը նորոգելու համար:

Երբ 18···ին Գորսիքա կը գտնուէի, Մա – թէօ Փալքոնէի տունը կը գտնուէր այս մաքիէն կէս վերստ հեռաւորութեան վը – րայ:

Բաւականին հարուստ մարդ մըն էր եւ կ'ապրէր ազնուականի նման, այսինքն՝ առանց գործ մը ընելու, իր հօտերուն և – կամուտով, որոնք կ'արածէին իր հովիւ – ները լեռներուն մէջ:

Երբ գինքը տեսայ երկու տարի ետքը, այն դէպքէն յետոյ զոր պիտի պատմեմ, ինձի թուեցաւ որ առաուտեղն յիսուն տա – րեկան էր: Երեւակայեցէք, մարդ մը կարճուկ այլ սակայն հաստապինդ, սեւ սաթի նման մազերով, արծուեռունդ, նուրբ չրթունքներով, խոշոր եւ աչխոյժ աչքերով եւ թխագոյն դէմքով: Իր նչա – նաձգութիւնը կը նկատուէր արտաքոյ կարգի, նոյնիսկ իր երկրին մէջ, ուր ան – պակաս են լաւ նչանաւորները:

Օրինակ, Մաթէօ երբեք չէր սպաններ իր որսը բոլոր այն որսորդներու նման ո – րոնք կը կրակեն բաղմաթիւ փոքր փամ – բուշտներ արձակելով, այլ՝ հարիւր քսան քայլ հեռաւորութենէ մը նչան առնելով, կը սպաննէր կենդանին զնդակ մը տեղա – տրելով ուղիղ անոր գլխուն կամ ուսին մէջ, նայած իր ընտրութեան: Գիչերը կը դործածէր իր դէնքերը նոյնքան դիւրու – թեամբ՝ որքան ցերեկը, եւ ինձի թուե – ցին նչանառութեան մէջ իր ճարտարու – թիւնը ապացուցանող հետեւեալ պարա – գան, որ թերեւս անհաւատալի կրնայ թը – ւել բոլոր անոնց համար որոնք չեն այ – ցելած Գորսիքա:

Ութսուն քայլ հեռաւորութեան վրայ կը գետեղէին աչտանակ մը վառուած մոմով, պնակի մը մեծութիւնը ունեցող թափան – ցիկ թուղթի մը եռեւ: Մաթէօ նչան կ'առնէր եւ երբ պատրաստ կ'ըլլար կրա – կելու, կը մարէին լոյսը եւ վայրկեան մը ետք, կատարեալ մթութեան մէջ, գըն – դակը կը մեկնէր եւ կ'երթար ծակելու թափանցիկ թուղթը:

Իր այս արժանիքներուն պատճառով Մաթէօ տիրացած էր մեծ համբաւի: Ի – րեն համար կ'ըսէին թէ որքան լաւ բա – րեկամ մը, նոյնքան ալ վտանգաւոր թչ – նամի մըն էր:

Հաճոյակատար ու ողորմած, ամէնուն հետ ալ խաղաղ կենակցութեամբ կ'ապ – րէր բովանդակ Փորթօ – Վէքիոյի չրջա – նակին մէջ: Միայն, կը պատմէին թէ, Քորթի մէջ, ուր ամուսնացած էր, քա – նի մը տարի ետք փոխադրուեցաւ Ֆրանսա – կան Տիկին Ք. որ նոտարին եւ հարտարար գատարանի քարտուղարին ներկայութեան կեղծ յայտարարեց Հ. Բ. Ը. Մ.ի յատկացուած մասնաւոր կտակը:

«Եղրակացութիւն.— Հ. Բ. Ը. Մ.ը չէր կրնար խափանել գանել Տիկին Ք.ի ձեռ – քը «մասնակցիլ անվերջանալի աճուրդնե – րու, քանի որ չեղեալ յայտարարած էր չորս վկաներու ներկայութեան կնքուած համաձայնութիւնը (Տիարք Տօքթ. Պէօ – յիւքեան, Պ. Պալըճեան, Կ. Ցակոբեան եւ այս տողերը ստորագրողը՝ Հայկ Թօ – փալեան)»:

Կը յուսամ թէ այս պաշտօնագիրը Պ. Ենովք Արմէնին բաղմաթիւ հարցումնե – րուն պատասխանը կուտայ արդէն:

Առիթէն օգտուելով քանի մը լրացուցիչ տեղեկութիւններ եւս:

ՄԿՐՏԻՉ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

(Մնացեալը յաջորդով)

տեղ փոխադրուած էր կամ ծախուած, եւ չէինք կրնար, առանց քննութեան, ուերի բարձր յանձնառութիւններ ստանձնել:

« Տիկին Ք. համաձայնեցաւ եւ մեր պարչութեան անդամներէն Տիար Կ. Ա – կոպեանի ձեռքերը համբուրելով՝ բաժ – նատեղւոյ, ժամադրուելով յաջորդ օրը, Դեկտեմբեր ութին՝ գալ եւ ստորագրել համաձայնագիրը՝ որուն խմբագրութիւնը յանձնուած էր իրաւագէտ Ա. Իւթիւ – ճեանի:

« Մնացեալը ճիշդ է:

« Ճիշդ է նաեւ որ Դեկտեմբեր 9ին, երբ ներկայացանք նօտարին, Տիկին Ք. մեզի յայտնեց թէ ինք որոշած է ամէն բան «հանրել» Երեւանի պետական մատենա – դարանին, եւ թէ իրեն փոխանորդ նշա – նակած է կարգ մը երիտասարդներ որոնք արդէն իսկ հոն էին: Ի պատիւ այս ճշ – ղինեղուն ըսենք որ աւելի ազնիւ գըտ – նուելիք չարժում մըն ալ Գուղկունճուքի մէջ սկսի:

Սիսակի թելադրութեամբ խումբ մը կը կազմուի որ կը սկսի ներկայացումներ տալ վարժարանի սրահին մէջ:

Այս ներկայացումներէն ամէնէն յաջողո – ւն ներթապէս արդիւնաւորը կ'ըլլայ Մեծն վարդան ողբերգութիւնը, որուն ներկայ կը գտնուի նաեւ օրուան պատրիարքը՝ Սարգիս Եպիսկոպոս:

Նոյն թուականներուն, գարձեալ Գուղ – կունճուքի մէջ, քանի մը երիտասարդներ իրարու քով գալով կը կազմեն «Հայկա – կան Ընկե՛ր», որ չորս տարի չարունակ (1862 – 66) Ս. Լուսաւորչական վարժա – րանի սրահին մէջ թատերական ներկա – յացումներ կուտայ: Սիսակ այս ներկայա – ցումներուն ալ մասնակցելով կը տառնձնէ մասնաւորաբար հակառակորդի դերերը, ո – րոնց մէջ կ'արձանագրէ մեծ յաջողու – թիւններ:

Այս խումբին խափանումը դրեթէ ամ – բողջութեամբ տղայոյն ողբերգութիւննե – րէ էր կազմուած, որոնց նիւթին եւ անձե – րուն հարկադրած խնդալատուութիւնը եւ անսահման հայրենասիրութիւնը մտոգնել կուտար իրենց դեղարուեստական արժէ – քին ազդաուութիւնը:

Սիսակի համբաւը օրըստօրէ կ'ուճի, այնպէս որ Գալոյ բոլոր թաղերէն կը սկսին հրաւիրել դինքը մասնակցելու թա – տերախմբերու ներկայացումներուն:

1867–70 Սիսակ կ'երեւի Ազիզէի: Նաու – մի եւ Մինջափուղի բեմերուն վրայ, իսկ 1871 չրջանը տեւականապէս կ'անցընէ Վարդովեան թատրոնին մէջ:

1872 – 73ին Մազաքեան թատրոնին մէջ է որ Սիսակ երեւան կուգայ բեմական գործիչի իր լրացեալ վիճակով:

Հայրենասէր մըն էր Մանուկ – Սիսակ: կը պաշտէր իր մայրենի լեզուն եւ ինչպէս պիտինք, Արեւմտահայ ոչ մէկ թատրոն այնքան զուտ հայկականութիւն է ունե – ցած որքան Մինջափուղի թատրոնը:

Թուրքերէն լեզուով ոչ մէկ ներեկայա –

յում կը տրուէր հոն : Եւ անչուշտ առաջ համար էր որ ապրային վերածնութեան առնչուող հասարակութիւն մը մեծ խանդավառութեամբ Մատաքեանի առաձնած գործին քաջալերը կը հանդի – ռնար :

Սիսակ այս շրջանին կ'երեւի հակառա – կորդի կարեւոր դերերով, բազմաթիւ ոգ – բերգութիւններու մէջ, որոնցմէ յիշենք՝ Լիոնի Սուրհանդակը, Սէր առանց հա – մարման, Արեան բիծ, Արքայն կը գթա – նու, Երկու յիսնապետ, Արշակ Բ., Հա – ւատոտ, Ցոյս, Սէր, Փարիզի Աղջատնե – րը, եւայլն :

Մինչպիւղի բեմական չարժումին ի սպառ դադարումէն եառք, Մանուկ – Սի – սակ վարդուհեան թատրոնի գլխաւոր ու – ժերէն մին կը դառնայ :

Արեւմտահայ թատրոնի գործիչներու հմուտ կենսագիրը Շարասան, հետեւեալ կերպով կը ներկայացնէ Մանուկ – Սիսակ – կի բեմական արուեստը .—

« Սիսակ չէր բաւականանար իր մարմ – նաւորած տիպարներուն եւ պատրաստած դէմքերուն չօշափելի արտաքինին ցուցա – դրութեամբ միայն, այլ հասու էր նաեւ անոնց կախումներուն եւ յարաբերու – թեանց : Իր արուեստի բազմերանգու – թեան մէջ կեղծիքի նշոյլն անգամ չկար, ոչ իսկ չտես յաւակնութիւնն ու անճնա – ւատութիւնը իր տաղանդին հանդէպ , որուն ճշմարտութեան անչուշտ ինքն ա – մէնէն աւելի կը հաւատար» :

« ... Գամելիազարդ Տիկինին մէջ՝ հայր Տիւվալի դերը իր գլուխ գործոցն է : Այնքան անթերի ու ճշմարիտ դեր – կատարութիւն չատ քիչեր ունեցած են , նոյնիսկ Պոլիս այցելող եւրոպական լա – ւագոյն խումբերու մէջ սոյն դերը ըս – տանձնողները չեն կրցած հաւասարիլ ի – րեն : Սիսակի մահէն եառք Մնակեան կը կատարէր այդ դերը, սակայն Սիսակի կատարելութեան ոչ մէկ կերպով կրցաւ հասնիլ : Տիւմա Որդւոյն հրաշագեղ վէ – պին ընթերցումէն ազդուած ամբողջ սե – րունդ մը ջերմագին ծափահարած է Սի – սակը այն սրտայոյզ տեսարանին մէջ՝ ուր Պ. Տիւվալ հիանալի պերճախօսութեամբ մը, հոգեկանց չեշտերու մէջ կը դնէր իր հայրական բոլոր հեղինակութիւնն ու ազ – դեցութիւնը, նախ արհամարհանքի ու զարշանքի բովանդակ թափով, քիչ վերջը պատառոտին, զուրթը չարժելու համար ցոփակեաց, հաճոյամոլ ճանչցուած կըն – կան մը, եւ երբ այդ կինը՝ Մարկրիթ կօթիէ կը համակերպէր Ամանի՝ իր զե – բադոյն իտէալին զոհողութեան , Սիսակ դիմէր տալ անոր ճակտին ներման ու չը – նարհապարտութեան այն համբոյրը, ո – րուն ի տես բոլոր հանդիսատեսարհը կը ցնցուէր, համայնական ծափահարութեան մը զոռումներէն : Քաջարար կ'բսենք թէ հայ զեղարուեստին ամէնէն վսեմ մէկ արտայայտութիւնն է Սիսակի հայր Տի – վալը եւ ամէն ազգերու հայր Տիւվալները Սիսակէն բարձր չեն կրնար եղած ըլ – լալ ...» :

1880 – 81 Մինչպիւղի թատրոնը, վե – րակենդանացնելու փորձեր կ'ըլլան, ո – րուն կը մասնակցի նաեւ Սիսակ, Հրաչ – եայի, Զապէլ Հէքիմեանի եւ ուրիշներու հետ : Այդ շրջանին կարեւոր դերեր կը ստանձնէ Քաթէրինի Հովուարտի., Նելլի Աշտարակըի, Լիոնի Սուրհանդակըի եւ ուրիշ բիէսներու մէջ : Այս թուականէն անդին կ'աշխատակցի Մնակեանի կազ – մած Օսմանեան Մելոդրամաթիք խում – բին, զանազան անոր խիստ կարեւոր մէկ անդամը :

Սիսակ բարձր բարոյականի տէր, պար – կեշտ անձնաւորութիւն մըն է եղած : Մինչեւ վերջը մեծ հաւատքով մը կա – շած մնացած է բեմին :

Կղերականի խմորով չաղախուած՝ ա – նօրինակ սէր եւ հոգածութիւն ունեցած է եկեղեցիին հանդէպ :

Մանուկ – Սիսակ մեռած է 1897ին, կուրծքի հիւանդութենէ մը : Մնակեան խումբը եւ համակիրները իր հիւանդու – թեան օրերուն ջերմ դուրգուրանքով մը պատած են դինքը, հանելով իր բոլոր պէտքերուն :

Իր յուղարկաւորութիւնը մեծ բազմու – թեան մը ներկայութեան տեղի կ'ունենայ Գուգկունճուքի եկեղեցիին մէջ :

Շարասան հետեւեալ կերպով կը նկա – րագրէ այդ օրը . —

« Ձմեռ էր, անձրեւոտ, ցուրտ օդով մը գացինք իր յուղարկաւորութեան : Դերա – սաններ, համակիրներ, մեծ թիւով եկած լեցուցած էին Գուգկունճուքի փոքրիկ տաճարը : Ալէքթեան եպիսկ. դամբա – նախօսեց, գրուատելով Սիսակը իբրեւ հաւատացեալ քրիստոնեայ եւ եկեղեցա – սէր մէկը, ոչ իսկ փոքրիկ ակնարկութիւն մը ըրաւ անոր արուեստագէտի կեանքին ու արժէքին վրայ : Երբ եկեղեցիէն դուրս կ'ելլէինք, Մնակեան՝ Սիսակի կորուս – տին առթիւ իր զգացած ամբողջ ցաւն կը բիւրեղացնէր ականջս ի վար, սա բառե – րով . — Այս մարդը (եպիսկոպոսը) ան – դամ մըն ալ մեռցնել ուզեց մեր անմահ Սիսակը ...» :

Ողբացեալ Աչօ Շահխաթունեի յուղար – կաւորութեան, Փարիզի Հայոց եկեղե – ցիին մէջ ալ դամբանական մը խօսուեցաւ, ուր վեր առնուեցաւ հանդուցեալին քաջ պինուարականի հանդամանքը եւ ոչ մէկ անկարկութիւն եղաւ իր դերասանական արուեստին մասին :

Տիւր աւանդութիւնը կը չարունակ – ուի ...

ԱՐՏԱՇԷՍ ԳՄԲԷԹԵԱՆ

ՍՏԱՑԱՆՔ

ՀԱՅՐԵՆԻՔ ամսագրի Սեպտեմբերի թիւ – ը : Հրատ. «Հայրենիք» հրատարակչա – կանին, Պոսթոն, Համով կը ծախուի 75 ակնի (300 ֆրանք), տարեկան բաժնեգին վեց տոլար .— Հասցէ՝

212 Stuart Str. Boston, U. S. A,

Խ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ՎԵՐՋԻՆ ՄԱՔՐԱԳՈՐԾՈՒՄՆԵՐԷՆ ԵՏՔ

Բ.

Սրուէշեւի եւ հակակուսակցական խմ – բակին կուրին բուն պատճառը տեսակէտ – ներու տարբերութիւնն էր :

Իրեն յատուկ պարզ բացատրութեամբ մը, Սրուէշեւ յայտնած էր արդէն իր տեսակէտը .— «Քիչ մը կարագ՝ մարք – սիմին մէջ» : Սրուէշեւի այս արտայայ – տութիւնը պատմական նշանակութիւն կը ստանայ, երբ կ'անդրադառնանք թէ Պետ – րոս Մեծէն ի վեր, թերեւս առաջին ան – գամ ըլլալով Ռուսիոյ ղեկավարներէն մէ – կը ուշադրութիւն կ'ընծայէ ժողովուր – դին : Ըստ իրեն, պէտք է քիչ մը բարե – լաւել խորհրդային ժողովուրդին կեան – քը : Կարելի չէր այլեւս չարունակել սթա – լինեան ուղղութիւնը՝ ժողովուրդին տա – լով կեանքի չափազանց յած մակարդակ մը . լուրջ տապնապներ կրնային առեղ – ծուիլ : Ժամանակը եկած էր այլեւս քիչ մը ժողովուրդին մասին մտածելու : Այս քաղաքականութիւնը ոչ թէ պիտի տա – րացնէր Ա. Մխիթեան ուժը, այլ, ընդ – հակառակն, աւելի պիտի զօրացնէր :

Սրուէշեւ միաժամանակ կը մտածէր թէ հարկ էր հրաժարիլ սթալինեան ուղղու – թենէն՝ գիտական, մշակութային եւ մա – նաւանդ՝ գիւանագիտական մարզերուն մէջ :

Այս բոլոր նորութիւնները, սկիզբէն իսկ բախեցան Մոլոթովի եւ Կագանովիչի ընդդիմութեան : Անոնք չէին ժխտեր խորհրդային կեանքի ցած մակարդակը , սակայն չէին կարծեր թէ գիջումներ կա – րելի էր ընել : Ընդհակառակն, կը կար – ծէին թէ գիջումներէ վերջ գիմադրական չարժումը պիտի սկսէր եւ այն ատեն այլ եւս կարելի պիտի չըլլար հսկողութիւն բանեցնել : Կ'ընդունէին սթալինականու – թեան եւ Սթալինի սխալները : Կը նչէին թէ այն պայմաններու մէջ, որ գոյութիւն ունէին Ա. Մխիթեան մէջ, Սթալին կա – րողացաւ անվտանգ պահել իր իշխանու – թիւնը 25 տարի չարունակ . իր մահէն վերջ պայմանները չեն փոխուած եւ հե – տեւաբար՝ կարելի չէր փոխել նախկին քաղաքականութիւնը : Կարճ խօսքով , ընդդիմադիրները կարդ մը գիջումներ ը – նելով հանդերձ, հիմնապէս դէմ էին տըն – տեսական եւ արտաքին քաղաքականու – թեան փոփոխութեան :

Սրուէշեւ – Մոլոթով պայքարը սկսած էր արդէն համաչխարհային կուսակցութեան 20րդ համագումարին մէջ :

Ներկայիս աւելի յստակ կը դառնայ Սրուէշեւի գաղտնի տեղեկագրին բուն պատճառը : Սրուէշեւ իր տեղեկագիրը կարդացած էր ոչ թէ սթալինականու – թիւնը քանդելու համար, այլ՝ Մոլոթովի խմբակին հետ ծայր տուած պայքարը կը տիպէր գինք՝ որպէսզի խաղար իր մե – ծագոյն գերը : Տեղեկագիրը արդի կանչ մը չէր, որ դուրս կուգար տարիներ վերջ : Հնարամիտ ռազմավարութիւն մըն էր ան :

Ոչ մէկ կասկած՝ որ այդ ռազմավարու – թիւնը յաջողեցաւ : 20րդ համագումարը վերջացաւ Սրուէշեւի յաղթանակով : Մա – կայն, չուտով անդրադարձաւ թէ այդ յաղթանակը փխրուն վիճակ մը ունէր տակաւին : Շատ հեռու գացած էր՝ Սթա – լինի վարկաբեկման մէջ : Եւ ազգն խորհրդուրդի անհատականութեան ամէնէն Սրուէշեւի անհատականութեան ամէնէն խորհրդաւոր կէտերէն մէկին ալ այս է :

Լեհաստանի եւ Հունգարիոյ անցուդար – ձերը տկարացուցած էին Սրուէշեւի դիր – քը, մինչեւ իսկ վտանգի առջեւ դնելով : Հետաքրքրականը այն է՝ որ յաջողեցաւ դուրս դալ այդ կացութենէն : Անմիջա – պէս իր տեսակէտները բարեխառնեց՝ Սթալինի եւ Թիթոյի նկատմամբ եւ հա – մակեցութեան կարելիութիւնները տե – սաւ՝ բովանդակ աշխարհին հետ : Սխալ – ները գործելով հանդերձ, Սթալին պատ – մական դեր խաղացած էր, լուրջ օժան – դակութիւններ բերելով խորհրդային պե – տութեան եւ համայնավարական միջազ – գային չարժումին ... :

Գալով Թիթոյին, գաղրեցաւ այլեւս ա – նոր մասին խօսելէ՝ իբրեւ համայնավար կարեւոր ղեկավար : Բազմաթիւ առիթնե – րով քննադատեց «Թիթոյականութեան » տակաւ կողմերը :

Ներկայիս՝ ոչ մէկ կասկած, որ Սրուէ – շեւ, իր հաւատարիմներու փոքրիկ խմբ – ակին հետ, Ա. Մխիթեան տէրն է : Սա – կայն, կ'ուզէ ամէն բան ընել, որպէս զի գինքը չմանցնեն Սթալինի : Ան չատ ա – ւելի ճկուն է՝ քան խորհրդային ուեւէ այլ ղեկավար, որու մասին կը գրուի արեւ – մտեան մամուլին մէջ : Ձիշդ այս պատ – ճառով ալ, Մոսկուայի մէջ կը մտածեն թէ տակաւին որոշ առեն մը մտաւեալ Բուլգանին պիտի մնայ իր պաշտօնին վը – րայ : Այս երեւոյթը յատակ է խորհրդա – յին իւրաքանչիւր քաղաքացիի համար : Բայց Սրուէշեւ չուզեր, որ Մոլոթով , Մալենկով, Կագանովիչ եւ Շեպիլով խմ – բակին չնորհազրկումէն վերջ, ուրիչ ղե – կավար մըն ալ հեռացուի :

Այսուհանդերձ, Սրուէշեւ դիտէ որ ընդ – դիմադիր չարժում մը գոյութիւն ունի երկրին մէջ : «Կոմսոմոլսկա» Թերթին մէջ հրատարակուած իր ճառին մէջ, առա – սական չափակերպոնացման իր ծրագրին մասին խօսելով , կը յայտարարէ . — « Հաւանաբար ամէն մարդ համաձայն չէ ինծի հետ : Շատեր այս պարագան պիտի յայտնեն բացէ ի բաց : Ուրիշներ պիտի պահեն զայն . իրենց դիտնալիքն է» :

Արդարեւ, Սրուէշեւ վերանորոգումներ հաստատելով եւ տնտեսական ապակեղ – ծոնացումը որդեգրելով՝ իրեն դէմ հա – նեց բարձրաստիճան պաշտօնեաները : Ու – նի նաեւ կողմնակիցներ, որոնց կարգին՝ դիւզացիները : Սակայն, ընդդիմադիր – ները աւելի մեծ թիւ մը կը ներկայա – ցնեն :

ՅԱՌԱՋԻ ԹԵՐԹՕՆԸ (22)

ԿԱՅԾԵՐ

Է.

ՍԻՐՈՑ ԱՌԱՋԻՆ ՁԳԱՑՄՈՒՆՔԸ

Զարմանալին այն էր, որ այդ երկու ե – րեխաներից ոչ մէկը նմանութիւն չունէր ոչ հօր հետ, որի կերպարանքի մէջ կային մի քանի որոշ մոնղոլական դծեր, եւ ոչ նման էին մօրը, որի դէմքը վախեցնելու չափ տգեղ էր :

Զնայելով , որ տէր Թօղիկը 700 ընտա – նիքից բաղկացած մի ամբողջ թաղի աւագ քահանան էր, չնայելով , որ բացի դրա – նից նա վիճակաւոր առաջնորդի գործա – կալի պաշտօն էր կատարում, եւ այդ բո – լորից առատ արդիւնք էր ստանում (էլ չեմ խօսում դպրոցի մասին) — այնուա – մենայնիւ, նրա ապրուստը, նրա կեցու – թիւնը խիստ չքաւոր էր : Մի քանի մթին աւետակներ, ծեփած սպիտակ կաւով, նեղ բակ ցածրիկ չրջապարիսպով, — այդ բո – լորը կացուցանում էին նրա անչուք բնա – կարանը, ուր տիրում էր մշտական փոչի, աղտ, խորին տխրութեան հետ : Դրացինե – րը տէր հօր այսպիսի չքաւոր կեցութիւնը վերաբերում էին նրա անփառասիրութեա – նը եւ նրա աչխարհի վայելչութիւններին չցանկացող՝ բնաւորութեանը : Դա մա – սամբ իրաւացի կը լինէր, եթէ ապահներն էլ այսպիսի յատկութիւններ չունենային : Ժլատները նոյնպէս անապատի մէջ են ապրում, որպէս տէր Թօղիկը իր մերկ ճղնարանում : Դէրվիշութիւնը առհասա – րակ գրաւիչ է լինում եւ հրապուրում է ոմանկի անհաւատութիւնը, թէ եւ դէրվի – շի քրքրուած վերարկուի տակ շատ ան – դամ ծածկւում է մի չահասէր եւ հարըս – տահարիչ ոգի ...

Վերջին տարիներում, մայրս չկարողա – նալով վարժապետի ամսականը վճարել, ինձ բոլորովին ծանրաբեռնեցրին տնային գործերով, այնպէս որ, ժամանակ չէի գտնում դասերս պատրաստելու : Ամբողջ ցերեկը հովից դուրս էր գալիս կամ երէց – կնոջ, կամ տէր հօր պատուէրները կատա – րելով : Մնում էր պատրաստել միայն գի – շերով, իսկ այդ եւս շատ անգամ չէր յա – ջողւում , որովհետեւ ճրագ եւ լոյս չու – նենալու համար, մի չատ ստիպուած էինք քնել շատ վաղ : Քեռուս տան հետ աւելի յարաբերութիւններ չունէինք. մայրս իր եղբայրներից ոչինչ օժանդակութիւն չէր ստանում եւ եթէ հնար լինէր, նա կը թողնէր այն խեղդուած խրճիթը, որ քե – ռիներս չնորհել էին մեզ բնակութեան համար : Մեր յոյսը մնացել էր մեր բարե – բարի՝ որսորդ Աւոյի վրայ : Նա էլ զգըս – ցի վերաբերութեամբ ինձ չէր օղնում , եւ մինչեւ անգամ խիստ անախորժ էր թուում նրան, որ ես այնտեղ ուսում էի առնում : Ես դեռ չեմ մոռացել այն խօսքը, որ մի օր հայրական բարեսրտութեամբ որսորդը ասաց ինձ .

— Ցարհատ, դուրս եկ այդ դժոխքից , դու բոլորովին կը բթանաս այնտեղ :

— Դուրս գամ ի՞նչ անեմ, սովորեմ, հարցրի ես :

— Մոխր քեռիներիդ արհեստանոցը , դէնք չինել սովորիր, պատասխանեց նա :

— Մխի՞ ուսումը վատ է :

— Այդ ուսում չէ, որ դու սովորում ես :

Ցետոյ նա սկսում էր երկար ու երկար բացատրել ինձ, թէ ինչ բան է ճշմարիտ ուսումը, բայց ես այն ժամանակ չէի հաս – կանում, միայն զարմանում էի, թէ ինչ – պէս այդ կոչտ, կոպիտ մարդը, որ ան – դադար դազանների հետ պատերազմելով, դազանի բնաւորութիւն էր ստացել , — այնքան լաւ, այնքան հիմնաւոր կերպով խօսում էր ուսման վրայ ...

Որսորդը չատ մօտ բարեկամ էր իմ քե – ռիներից մէկի հետ, որին կոչում էին Մի – նաս . դա բոլորովին ձրի չինում էր, նո – րոգում էր որսորդի գէնքերը, երբ նրանց որեւիցէ մասը խանգարուած էր լինում : Այդ Մինասի հետ խօսել էր որսորդը, հա – մոզել էր նրան, որ ինձ վեր առնեն իրանց արհեստանոցը որպէս աչակերտ : Ես սի – րում էի այդ արհեստը, իմ սիրտը դողդո – ղում էր ուրախութիւնից, երբ քեռիներիս արհեստանոցն էի մտնում, եւ ամբողջ ժամեր նստած այն տեղ, խորին հոգե – դմայլութեամբ նայում էի դեղեցիկ, փայ – լուն գէնքերին, որ դուրս էին գալիս քե – ռիներիս ճարտար ձեռքից : Բայց մայրս ատանալի նման հակառակ եղաւ եւ չթո – ղեց, որ ես այդ արհեստը սովորէի : Նա ատելով քեռիներիս , ատում էր եւ նրանց արհեստը : Նա կրկնում էր մի եւ նոյն խօսքերը, որ ես չատ անգամ լսել էի վարժապետիցս, թէ բոլոր գինագործները մեղաւոր մարդիկ են, բոլորն էլ դժոխքը կը գնան :

— Ինչո՞ւ, մխանգամ հարցրի ես :

— Նրա համար որ թուր, նուր, հրա – ցաններ են պատրաստում եւ այդ գէնքե – րով մարդիկ միմեանց կոտորում են, պա – տասխանեց նա :

Թէ այսպէս, թէ այնպէս քեռիներիս արհեստանոցը մտնելը ինձ չյաջողուեցաւ. ես դարձեալ մնացի այն «դժոխքի» մէջ , որպէս կոչում էր նրան որսորդը :

Բայց նոյն «դժոխքի» մէջ ես ունէի մի մխիթարիչ հրեշտակ, որ թեթեւացնում էր իմ կրած վշտերի ծանրութիւնը :

ՐԱՖՖԻ

(Շար.)

վրայ : Վերջապէս, պահանջեց Ալժերիոյ անկախութիւնը : Իսրայէլի մասին խօսե – լով, Աբաբիոյ ներկայացուցիչը յայտնեց թէ այդ երկիրը ոչ մէկ իրաւունք ունի Աքապայի ծոցին վրայ :

ՆՈՐ ԶԷՆՔԵՐ ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒՆ

Ամերիկա եւ Ս. Միութիւն կը շարու – նակեն զէնքեր յանձնել Միջին Արեւելքի երկիրներուն : Դէպ. օր, ամերիկեան ծանր զէնքերու կարեւոր մթերք մը հասաւ Յորդանան : Ամերիկեան նաւ մը խարս – խեց Աքապայի ծոցը, Յորդանանի յանձ – նելով նոր զէնքեր, որոնք մաս կը կազ – մեն ամերիկեան զինուորական օժանդա – կութեան :

Իսկ Գահիրէի «Ալ Ահրամ» թերթը կը հաղորդէ, թէ խորհրդային մեծաքանակ զէնքեր յանձնուած են Եմէնի : Թերթը կ'աւելցնէ թէ մօտաւորապէս զինուորա – կան առաքելութիւններ պիտի դրկուին Ռուսիա, Սուրիա եւ Եգիպտոս :

Եգիպտական ուրիշ թերթի մը համա – ձայն, խորհրդային երկու նաւերը մեկ – նած են Լաթաքիայէն եւ ուղղուած դէպի Եգիպտոսի Փորթ Սայիտ նաւահանգիս – տը՝ չնորհաւորելու համար այս քաղաքին դիմադրութիւն, անգլեւֆրանսական յար – ձակումին :

Յորդանանի նախկին Արաբին փոխ – նախարար Ռիմաուի, որ ի բացակայու – թեան 15 տարուան բանտարկութեան դա – տապարտուած էր, Գահիրէի ճայնա – փիւռէն խօսելով յայտարարեց, թէ Յոր – դանան Ամերիկայի զինուորական յա – րիխներէն մէկը եղած էր :

Փախստական նախկին նախարարը յայտնեց, թէ այդ ծրագիրը ուսումնա – սիրուած էր անցեալ ամիս : Սեպտեմբեր 20ին ամերիկեան զինուորական առաք – ելութիւն մը, բաղկացած քսան հոգիէ, քննած է Մաֆրաքի օդակայանը, տես – նելու համար թէ արդեօք կարելի՞ էր օդ – ապարծել զայն :

Ցիշեցնենք, թէ Ռիմաուի մաս կը կազ – մէր այն խմբակին, որ փորձած էր ըս – պանել Հիւսէյն Թագաւորը :

Ա. Ք. ԶՆՋԻ ՅՂ ՍԱԿ ուժերուն պատ – կանող քանատացի զինուոր մը սպան – նուեցաւ եւ ուրիշ մը ծանրօրէն վիրա – տորուեցաւ, ռումբի մը պայթիւնին հե – տեւանքով :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՍՊԱՆԻՈՑ մենաշէրը՝ Ֆրանքօ, տե – սակցութիւն մը ընորհելով սպանիական մամուլի դործակալութեան, յայտարարեց թէ աշխարհի ոչ մէկ վարչակարգը կը նմանի սպանիականին, երբ նկատի առ – նենք այն յառաջդիմութիւնը՝ որ երկիրը արձանագրեց քսան տարուան ընթացքին, մշակութային, արդիւնաբերական, ըն – կերային եւ հոգեմշակութեան մարզերուն մէջ :

ՋՈՒԻՑԵՐԻՈՑ Պետական Խորհուրդը 14ի դէմ 19 ձայնով վաւերացուց կիներու քուէարկութեան իրաւունքը, որ առա – ջարկուած էր կառավարութեան կողմէ :

ԴԱՆԻՈՑ կառավարութիւնը խորհրդա – յին զինուորական կցորդ Սմիրնովին յայտնեց, թէ մինչեւ երկուշաբթի պէտք է երկրէն դուրս ելլէ : Սմիրնով անուղ – ղակի միջոցներով զինուորական տեղե – կութիւններ կը հաւաքէր՝ իր կառավա – րութեան համար :

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ մէջ Միացեալ Նահանգնե – րու եւ Եուկոսլաւիոյ տնտեսական դար – ձակցութեան խորհրդակցութիւնները ըս – կսան : Եուկոսլաւիա ամերիկեան տնտե – սական օժանդակութեան կարիք ունի՝ իր արդիւնաբերական աշխատանքներուն հա – մար :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Կապոյտ Խաչի Պոմոնի մասնաճիւղը փոխան ծաղկեպսակի ընորհակալութեամբ ստացած է Տէր եւ Տիկին Տօլպաչեանէ հազար ֆրանք Լեւոն Մանուկեանի մահ – ուան առթիւ, ժողժ Հայգպործեանէ եւ Սուրէն Արզումանեանէ հազարական ֆր. Պաամաճեանի մահուան առթիւ, Գրիգոր Պաղտասարեանէ երկու հազար եւ Պօղոս Ագարեանէ հազար ֆր. Տիկին Ագաճի Քէլիչեանի մահուան առթիւ :

ՀԱՑ ՄՇԱԿՈՒՑԹԻ ՏԱՆ

Սկնթ Էթիէնի ցանկը (դումարը Ա. ՀՀ) :

Մերհան Աբրահամեան եւ Սահակ Սահակեանեան 5000ական ֆրանք, Յակոբ Գափլանեան, Մանուկ Մանուկեան, Ոմն, Նչան Այտապիրեան, Յովհաննէս Գարա – կէօզեան, Մանուէլ Թաշճեան երկու հա – րիւրական ֆրանք :

Հրանդ Թէրզեան, Երուանդ Համալ – եան, Անդրանիկ Շատարեւեան, Տօքթ. Յ. Սարաֆեան 1500ական ֆրնանք :

Երուանդ Ալանեան, Սիրական Գա – րապետեան, Խաչիկ Երեմեան, Պօղոս Ե – րեմեան, Արմենակ Երեւանեան, Արամ Զուքիմեան, Թադեոս Թորոսեան, Սար – գիս Թիւթիւնճեան, Արամ Խաչատուր – եան, Յովհաննէս Մատուրեան, Գրիգոր Կլպգեան, Կարապետ Համալեան, Յարու – թիւն Ճամպուլեան հազարական ֆրանք :

Զաւէն Զուլլալեան 1500 ֆրանք :

Շարլ Մամասեան, Բարսեղ Ներսէսեան, Սուրէն Ներսէսեան, Ոմն, Կարպիս Պա – քրճեան, Միշէլ Պուտաքեան, Արշակ Պո – ղիկեան, Յովսէփ Պալճեան, Վահրամ Սարաֆեան, Սիրական Սարգիսեան, Վա – հան Սահակեան, Յարութիւն Սուճեան, Յակոբ Տէմէճեան, Հրանդ Քէպապճեան, Մուշեղ Քէպապճեան, Կարապետ Փիլիկ – եան հազարական ֆրանք :

Գէորգ Յովակիմեան, Մանուէլ Շուլէր – եան, Վահրիճ Թաշճեան, Յովհաննէս Գօչեան, Գրիգոր Զօրեան, Հրանդ Թօ – փալեան, Մանուկ Հայթայեան, Վահան Ղազարեան, Յակոբ Մաթէոսեան, Յակոբ Յակոբեան, Մկրտիչ Ներսէսեան, Ոմն, Պօղոս Պողիկեան 500ական ֆրանք :

Յարութիւն Յովսէփեան 200 ֆրանք :

ԳՐԱԿԱՆ

ԲԱՑԱՌԻԿ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՎԱՂԱՆՍԻ ՄԷՋ

Կազմակերպութեամբ՝ Ազգ. Միու – ըեան, Շաբաթ, Հոկտեմբերը 5ին, Թիւթը Միւնիսիփալի մէջ :

Ներկայութեամբ եւ բարձր հովանաւո – րութեամբ Գ. ՓՕԼ ՎԻԿՐՈՑԻ (Հնոփկ – թէօր տը լ'Աքատեմի) :

Կը նախագահէ ԺԱՆ ՊԱԼԱՐ

Կը խօսին

ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻ ,

ԼԻՒԻՔ ԱՆՏՐԼ ՄԱՐՍԼ

Եւ Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Կիրակի Հոկտեմբերը վեցին Գ. Թաղա – մասին սրահը :

Ժամը 21ին :

Կը նախագահէ ԺԱՆ ՊԱԼԱՐ

Կը խօսին՝

ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻ ,

ԼԻՒԻՔ ԱՆՏՐԼ ՄԱՐՍԼ

Եւ Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ

Այս երեք դասախօսութեանց նիւթն է՝

ՀԱՑ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆԸ ՍԿԻԶԲԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ՄԵՐ ՕՐԵՐԸ :

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Ի նպաստ Կապ. Խաչի օդափոխութեան կայանին :

Նախաձեռնութեամբ Ֆ. Կապ. Խաչի Լիոնի մասնաճիւղին :

Տեղի կ'ունենայ 12 Հոկտեմբեր, շաբաթ երեկոյ ժամը 9էն մինչեւ լոյս, Պէրիէ Միյէ չքեղ սրահներուն մէջ, փլաս Պէլ – գուռ :

Գեղարուեստական բաժին եւ հաճելի ա – նակնկալներ :

Ընտանեկան զուարդ մթնոլորտ :

Կը հրաւիրեն Լիոնահայ հասարակու – թիւնը անխտիր, ֆալերելու մեր այս ձեռնարկը որուն հասոյթով պիտի կարե – նանք Կապ. Խաչի օդափոխութեան կայա – նին մէջ՝ հարիւրաւոր մանուկներու ոչ թէ միայն մաքուր օդ՝ այլ եւ անոնց՝ գէթ տարին մէկ անգամ հայկական մթնոլոր – տի մը մէջ տոհմային դաստիարակութիւն մը ապահովել :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

2 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1958

ՀԱՑ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕԹՆ. ՄԱՐՄՆԻ

(Փարիզահայ Տիկնանց Միութիւն)

ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Տեղի կ'ունենայ ՀՈԿՏ. 26ին :

Մանրամասնութիւնները յայտնուելով :

×

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 26ին, Շաբաթ իրիկուն, ժամը 20.30ին :

Մանրամասնութիւնները յայտնուելով :

ՅԱՐԳԱՆՔԻ ԱՅՑ

Հ. Ց. Դ. Ազգիւ – Սերոբ Եօթնեղ – բայրեան խումբի ընկերները յարդանքի այց մը պիտի տան այս կիրակի ժամը 14ին Ժանթիլլիի վերելմանատունը :

Ընկեր Ղասապ Եղիազարեանի եւ Պի – ակէրի վերելմանատունը ժամը 15ին ըն – կեր Խորէն Քէպապճեանի չիբխմներուն :

Հաւաքուիլ մուտքերու առջեւ :

Կը հրաւիրուին ողջացեալ ընկերներուն յիշատակը յարդողները :

ՀՈԳԵՇԱՆԳԻՍՏ

ԼԻՈՆ.— Զոմի մասնաճիւղը կը ծանու – ցնէ թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի առաւօտ 69 բիս Լուի Պլանի եկեղեցին իր անմոռանալի ըն – կերոջ՝ ՎԱՀՐԱՄ ՋԱՆՏԵԱՆԻ մահուան 20րդ տարելարձին առթիւ :

Կը հրաւիրուին ողջացեալին յիշատակը յարդողները :

ՅԱՐԳԱՆՔԻ ԵՐԵԿՈՑ

Ի պատիւ Տիկին ՋԱՐՈՒՀԻ ՊԱՀՐԻԻ

Իր յիսնամեայ հանրային եւ գրական գործունէութեան առթիւ :

Հոկտեմբեր 25ին Ուրբաթ գիշեր ժամը 8.30ին, ժան Կուժոնի սրահին մէջ :

Նախաձեռնութեամբ համակիր հայ տի – կիներու եւ մասնակցութեամբ Հայ Գը – րողներու Ընկերութեան :

Մուտքը հրաւիրատոմսով :

Բանախօսութիւններ, երգ, գաշնակ եւ արտասանութիւն :

Ս. ՅՈՎՀ. ՄԿՐՏԻՉ ԵԿԵՂԵՑԻ

Այս կիրակի առաւօտ Հայրապետական Մաղթանք տեղի պիտի ունենայ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Վազգէն Ա.ի Օծման Բ. տարելարձին առթիւ :

Արարողութեան կը նախագահէ Կաթ. Պատուիրակ՝ Սերովբէ Եպիսկ. :

Ա.— ՍԵԲԱՍՏԻՈՑ Մուրատ Ուսումնա – սիրաց Միութեան պատմ. ժողովը տեղի կ'ունենայ Տէսինի մէջ, 5 Հոկտեմբեր շա – բաթ օր :

Բ.— Սեբաստիոյ Մուրատ Ուսումնա – սիրաց Միութեան Տէսինի մասնաճիւղի դեղարուեստական խնջոյք – ցերեկոյթը տեղի կ'ունենայ այս կիրակի ժամը 3էն մինչեւ 10ը, տեղւոյն սրահին մէջ :

Տէսինի լաւագոյն ուժերու կողքին, դե – ղարուեստական բաժնին իրենց մասնակ – ցութիւնը կը բերեն Փարիզի կեդրոնը եւ Մարսէյլի մասնաճիւղը իրենց լաւագոյն արուեստագէտներով :

Ցուցադրութիւն՝ Վէնեթիկի գունաւոր ժապաւէնին, Ֆէլլոի Ապաճանի կողմէ :

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Ց. Դ. Շրջ. կոմիտէի ներկայացուցչական ժողովը այս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 17 բիւ Պլէօ :

ԿԱՊ. ԽԱՉԻ փարիզի մասնաճիւղին ժո – ղովը այս երկուշաբթի, կէսօրէն վերջ ժամը 3ին, Քաֆէ Բեժան :

ՀԱՄԱ. – ԽԱՐԲԵՐԴՅԱԿԱՆ Միութեան Մարսէյլի մասնաճիւղի ընդհ. անդամա – կան ժողովը այս կիրակի առաւօտեան ժամը 9ին, սովորական սրահը, Պար տը Կլօզ : Բոլորին ներկայութիւնը անհրա – ժեշտ է : Զեկուցում 17րդ պատմ. ժո – ղովի, ընթերցում կեդր. վարչ. չրջաբե – րականի մասնաճիւղի վարչական ընտրու – թիւն եւ զանազան :

Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ

« Հայաստան » թերթի փէրմանանսը ամէն չարաթ օր ժամը 3 — 6, 17, Բիւ Պլէօ :

ՍԱՄՈՒԷԼ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

ՍԱՄՈՒԷԼ – ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ վարժարանի տեսչութիւնը կը հաղորդէ որ վարժարա – նին մէջ կատարուող մեծ նորոգութիւննե – րու պատճառաւ յառաջիկայ 1957 – 1958ի ուսումնական տարեշրջանի մուտքի թո – ւտանը փոխադրուած է Հոկտեմբեր 6, կիրակի օրուան :

ՑԻՇԱՏԱԿԻ ՀԱՆԴԷՍ

Փարիզի Հաճնոյ Հայր. Միութեան փո – փաքին վրայ, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի ութ հազար դիւցազնե – րու խնկելի յիշատակին, 6 Հոկտեմբեր, կիրակի առաւօտուն Փարիզի Հայոց եկե – ղեցիին մէջ : Իսկ կէսօրէ վերջ ժամը 15էն 19ը պիտի տօնուի Միութեան հիմնադրու – թեան երեսունամեակը նաեւ Հաճնոյ հե – րոսամարտի 37րդ տարելարձը միասնա – բար մեծաշուք կերպով Սէրքլը Միլիթէրի վարի սրահին մէջ, փլաս Սէն Թ'Օկիւս – թէն :

Նախապահութեամբ՝ Կաթ. Պատուիրակ Ս. Եպիսկ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ :

Մուտքը ազատ է, հրաւիրատոմսով :

Դիմել՝ Մ. Գրաճեանի, 138 բիւ տը լ'Ա – պէ կրու, Փարիզ (15) :

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Հայրենասէր Աստուր, Մարաչցի, Ան – թիլիասի որբանոցէն Ֆրանսա եկած 1924 – ին : Տեղեկացնել «Յառաջ»ին :

ԿՈՒԶՈՒԻՆ

Արհեստաւոր կարող մը (fnuիէօր) պո – ղերթիի համար եւ երիտասարդ աշկերտ մը fnuիլ համար (15 – 16 տարեկան) :

Pour Tricots-Lingerie

PARIS - CALIFORNIE

16, Rue Sainte-Cécile, Paris-9e

Imprimé sur les presses du journal HARATCH

17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

Peintures

THOMLAC

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԵՒ ՎԱՍԱՀԵԼԻ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ

Արդիական արուեստի ճաշակով

ՊԱՏԻ ԹՈՒՂԹԵՐԸ

Լիոնլէումի եւ փլաստիքի այլազան տեսակները

խոհանոցի յատուկ ջինջ ու առողջապահական կիտուածեղէնները

եւ իր սեփական արտադրութիւնները եղող ԻՒՂԱՆԵՐԿԵՐԸ

ՅԱՐԱՏԵՒ ԳԱՐՆԱՆ ՊԻՏԻ ՎԵՐԱԾԷՆ ՁԵՐ ԱՌՕՐԵԱՑ ԿԵԱՆՔԸ

PEINTURES THOMLAC

16bis, Bld. Sébastopol, PARIS (4e) Angle Rue de la Reynie

Métro : Chatelet et Halles. Tél. ARC 26-61

64 Bd. de Belleville, Paris 20e 18 Rue Brézin, Paris 14e

52, Rue de Chalon, PARIS (12e), 4bis Rue Vaillant CouturierARGENTEUIL

Սէրտիֆ եւ ջերմ ընդունելութիւն տնօրինութեան՝

ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒԻՆ ԿՈՂՄԷ :

166, Ave. Aristide Briand, PAVILLON - SOUS - BOIS

3, Rue de la Charronnerie, ST.-DENIS

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction - Administration : 32, Rue de Trévise, Paris 9e

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86-60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. PARIS 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ՇԱԲԱԹ 5 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ SAMEDI 5 OCTOBRE 1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8011 — 33e ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3812

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԴԷՊԻ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ալժերիոյ տագնապին առթիւ, ժամա – նակ մը ի վեր Ազգային ժողովի շրջա – նակներուն մէջ խնդրոյ առարկայ կը դառնայ Սահմանադրութեան վերաքննու – թիւնը :

Մասնաւորապէս կ'առաջարկուի վերա – քննել այն յօդուածները, որոնք կը ճշդեն Ֆրանսայի կապերը իր պաշտպանեալ երկրին, «անդրծովեան» հողամասերուն հետ :

Համաշխարհային երկրորդ պատերազ – մէն վերջ շատ բան փոխուած է պաշտպա – նեալ այդ երկրներու բնակչութեանց մտայնութեան մէջ :

Մեծն Բրիտանիա անկախութիւն շնոր – հեց իր ընդարձակածաւալ կայսրութեան պահպանող երեսփոխաններուն մօքին մէջ : Անոնք կ'ընդունին, որ Ֆրանսայի անդրծովեան բնակիչներուն պէտք է տալ որոշ ինքնավարութիւն՝ տեղական գործերը կառավարելու հա – մար :

Այս տեսակէտէն յատկանշական էր այն համագումարը, որ անցած շաբաթ տեղի ունեցաւ Ֆրանս. Սուտանի գլխաւոր քա – ղաքին՝ Պամաքոյի մէջ :

« Ափրիկէի ժողովրդավարական հա – մախմբում »ի միջերկրային երրորդ հա – մագումարն էր այդ, որուն կը մասնակ – ցէին Ֆրանսական Արեւմտեան Ափրիկէի պահպան հողամասերու պատգամաւոր – ները : « Սեւ Ափրիկէ » կը կոչուին այդ հողամասերը, որոնց բնակիչները սեւա – մորթ են :

Հինգ օր տեւող համագումարին ըն – թացքին երեք տարբեր տեսակէտներ ելե – ւան եկան : Համագումարին նախագահն էր Հուֆուէ – Պուանյէ, որ պետական նախարար է Պուրժէս – Մոնուրիի գահլի – ճին մէջ :

Նախագահը իր տեղեկագրով կ'առա – ջարկէր « Ֆրանքեւափրիկեան Հաւաքակա – նութիւն » կազմել, գաղութային հիմե – րու վրայ, առանց անկախութեան պա – հանջ ներկայացնելու :

Իր ծրագիրն էր « Դաշնակցային մեծ ընտութիւն մը, որ պիտի ունենայ դաշ – նակցային խորհրդարան մը, դաշնակցա – յին կառավարութիւն մը եւ իւրաքանչիւր կառավարութիւններ » :

Ըստ իրեն, Դաշնակցային գործադիր մարմին մը պէտք է ստեղծել Տաքարի (Սենեգալ) մէջ :

Համագումարին մէջ գործօն փոքրա – մասնութիւն մը անբաւարար գտաւ պե – տական նախարարին այս ծրագիրը եւ ա – ռաջարկեց, որ Ֆրանսա իրրեւ նախա – պայման պէտք է ճանչնայ Ափրիկեցինե – րու իւրաքանչիւր իրաւունքը :

Երկրորդ տեսակէտը, որ մեծամասնու – թեանն էր, հաւասարութիւն կը պահան – ջէր մայր երկրի եւ դաշտավայրերու բը – նակիչներուն համար :

Իսկ ուսանողներէ ու համայնավարներէ բաղկացած փոքրամասնութիւն մըն ալ անկախութիւն կը պահանջէր ամէն բանէ առաջ :

Նախագահին տեսակէտը յաղթանակեց :

Ընդունուած վերջնական բանաձեւը կը պահանջէ առ այժմ դաշնակցային կառա – վարական խորհուրդ մը հաստատել Տա – քարի մէջ : Ֆրանսայի մարզպանը պիտի բլլայ դաշնակցային կառավարութեան տեսակ, ցնոր անօրինութիւն :

Իսկ յառաջիկային պէտք է վերաքննուի Սահմանադրութիւնը եւ կազմուի « Դաշ – նակցային Պետութիւն մը, — բաղկացած ինքնավար պետութիւններէ, — որ պիտի ունենայ դաշնակցային կառավարութիւն մը եւ դաշնակցային Խորհրդարան մը, իրրեւ դերապոյն մարմինները միացեալ պետութեան » :

Այսպէս ուրեմն, հիւսիսային Ափրիկէէն վերջ, արեւմտեան Ափրիկէի բնակիչներն ալ կը ձգտին ինքնավարութեան, դաշնա – յին վարչաձեւի տակ : Կ'երթան դէպի դաշնակցութիւն :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՅԱՋՈՐԴ ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ՝

կի Մոլէ թէ փլէվէն?

ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԾՐԱԳԻՐԻՆ ՄԷՋ՝

ԱԼԺԵՐԻՈՑ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՕՐԷՆՔԸ

Կառավարական տագնապին չորրորդ օ – րը՝ Նախագահ Քոթի պաշտօնապէս հրա – ւիրեց նախկին Վարչապետ կի Մոլէն եւ առաջարկեց անոր, որ կազմէ նոր դա – լիճը : Հակառակ անոր, որ ընկերվարա – կան պարապլուխը կիսապաշտօնական «ոչ» մը լսած էր, այնպէս կը թուի, թէ Նախագահին առաջարկը պիտի չմերժէ : Երկ առտուան ընկերվարական պաշտօ – նաթերթ «Փոփիւլէր»ն ալ վերաքննու – թեան կ'ենթարկէր Ընկերվարականներու ծրագիրը, որուն մէջ առաջին տեղը պի – տի տրուի զարձեալ Ալժերիոյ հիմնական Օրէնքին :

Ամէն պարագայի մէջ, եթէ կի Մոլէ համաձայնի կազմել նոր դահլիճը, չա – բաթ կամ կիրակի օր Ընկերվարականնե – րու Ազգ. Խորհուրդը ժողով մը պիտի դումարէ, վերաքննելու համար իրենց ծրագիրը :

Ազգ. Ժողովին մէջ, ընկերվարական պարապլուխ կի Մոլէ բաւեկամներ ունի դրեթէ բոլոր խմբակցութիւններուն մէջ, նոյնիսկ՝ աջակողմեան : Նմանապէս, հակառակորդներ ունի բոլոր հոսանքնե – րուն մէջ, բացի, անշուշտ, իր կուսակ – ցութենէն : Ինք անձնապէս, համաձայն է կազմել նոր կառավարութիւնը, սակայն կը մտածէ, թէ միւս կուսակցութիւնները պիտի մերժեն իրեն վստահութիւն տալ :

Եթէ պատահի, որ կի Մոլէ մերժէ կազ – մել նոր կառավարութիւնը, Նախագահ Քոթի պիտի առաջարկէ Փլեվէնի (գլխ – մագրական) : Դժուար է նաեւ ասոր կա – յութիւնը : Ունի բաւեկամներ եւ հակա – ռակորդներ, այսուհանդերձ Ամատա – կանները եւ ժողովրդական Շարժումին մէջ մեծ է թիւը անոնց, որոնք պինդը կը Նախընտրեն, քան կի Մոլէն :

Հանրապետութեան Նախագահը եշ. օր չարունակէց իր խորհրդակցութիւնները՝ ոտգնապին լուծում մը գտնելու համար : Յաջորդաբար ընդունեցաւ ծերակուտա – կան պարագլուխներ եւ լսեց անոնց կար – ծիքները :

Հանրապետութեան Նախագահը ուր – բաթ օր ժամը տասին կը ապասէր կի Մո – լէի պաշտօնական պատասխանին : Իսկ ժամը 11ին պիտի երթայ Սալոն տը լ'Օ – թօ : Այս պարագան, մամուլի շրջանակ – ներուն համաձայն, նշան մըն է, որ կի Մոլէ առաջարկը պիտի ընդունի, այլապէս՝ Նախագահը պիտի չկարենար այցելու – թիւն տալ ինքնաշարժի ցուցադրութեան :

× *Ամատականներու համագումարը, որ տեղի պիտի ունենար Հոկտեմբեր 10 – 13 Սթրազպուրգ մէջ, նախարարական տագնապին պատճառով յետաձգուած է Նոյեմբեր 10 – 15ին, յայտարարեց ամա – տական կուսակցութեան Նախագահ՝ Էտ – ուար Տալատիէ :*

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԵՒ ԹՈՒՆՈՒԶԻ ՑԱՐԱԲԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԽԶՈՒՄ

Վերջին օրերուն Ֆրանսայի եւ Թունու – զի յարաբերութիւնները անակնկալօրէն լարուած բնոյթ մը ստացան : Նախագահ Պուրկիպա իր չաբաթական ճառին մէջ յայտարարեց .— « Ես կանչեցի Փարիզի մեր դեսպանը, որ Թունուզ պիտի հասնի օդանաւով, կարելի եղածին չափ շուտ : Առաջին քայլն է ասիկա : Ֆրանսական կարծիքին այս ձեւով հասկցնել ուզեցի, թէ մենք երկար տաեն չենք կրնար սպա – սել՝ որ Ֆրանսա լուծում մը գտնէ ալ – ժերիական հարցին... Եթէ Ֆրանսա յա – մառի մնալ այս դիրքին վրայ՝ աւելի հե – ռուն պիտի երթանք » :

Պուրկիպա հրահանգած էր նաեւ, որ ուրբաթ օր հակաֆրանսական ցոյցեր կա – տարուին երկրին մէջ.— « Այնպիսի կա – յութեան մը մէջ ենք՝ որ ծանր հետե – ւանքներ կրնայ ունենալ : Որոշեցինք Գէ – ֆի չրջանէն պարպել որոշ թիւով Ֆրան – սացիները. եթէ այս կայութիւնը չարու – նակուի, չրջանին մէջ գտնուող բոլոր Ֆր – րանսացիները պիտի պարպուին, ի՛նչ որ ալ բլլայ անոնց պարագան : Որովհետեւ, անկախ բոլոր պայմաններէն՝ իրականու – թիւն մը կայ, որ մենք պատասխանատու ենք անոնց կեանքին : Կը յիշեցնեմ Թու – նուզի ժողովուրդին, որ բոլորս ալ պա – տասխանատու ենք մեր հողամասին վրայ գտնուող օտարներու կեանքին եւ գոյ – քին : Այն օտարները որ կ'ապրին մեզի հետ՝ մեր հիւրերն են : Այնպէս որ՝ եթէ ժողովուրդը որեւէ չարժում մը ընէ այս ուղղութեամբ, ստիպուած պիտի բլլանք ուժի դիմելու : Այլեւս անկարելի է Ֆր – րանսայի հետ չարունակել բարեկամական յարաբերութիւնները, մանաւանդ՝ այն դեկոյցէն ետք, որ Ֆրանսական օդանա – ւերը կը լիազօրէ ռմբակոծել Թունուզեան հողամասը : Բայց ատոր, մենք պիտենք նաեւ, որ մեր սահմանապուրեին վրայ Ֆրանսական ուժեր համախմբուած են, որոնք ամէն վայրկեան կրնան յարձակիլ մեր վրայ : Մենք երբեք չենք զիջած ըս – պառնալիքներու առջեւ եւ կը փափա – քինք որ այս եղանակները վերջնականա – պէս մոռցուին » :

Նախագահ Պուրկիպայի այս յայտարա – րութիւններուն ու Փարիզի Թունուզեան դեսպանին մեկնումը անակնկալի բերին Ֆրանսական իշխանութիւնները, որոնք կը յայտարարեն թէ ոչ մէկ պատճառ կար նման քայլ մը առնելու համար : Հա – ւանական է որ Թունուզի Ֆրանսական դեսպանը, ներկայիս՝ Փարիզ, որոշ ժա – մանակ մը այտեղ մնայ, իր պաշտօնին ձեռնարկելէ առաջ :

ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆ, ՎԱՐՇԱՒԱՅԻ ՄԷՋ

Հինգշաբթի իրիկուն Լեհաստանի մայ – րաքաղաք Վարշաւայի մէջ կռիւ մը ծա – գեցաւ աւելի քան երկու հազար ուսա – նողներու եւ պինուորականներու միջեւ : Ուսանողները կը բողոքէին համայնավար կուսակցութեան կեդր. Կոմիտէի մէկ ո – րոշումին դէմ, որ արգիլած էր հրատա – րակութիւնը « Փոփրոսթիւ » շաբաթաթեր – թին : Ոստիկանները արտասուաբեր կազի եւ ճոկաններու գործածութեան դիմեցին ցրուելու համար ցուցարարները :

Արգիլուած շաբաթաթերթը ուսանող – ներու եւ երիտասարդ մտաւորականներու պաշտօնաթերթն էր, որ կարեւոր դեր մը խաղաց անցեալ Հոկտեմբերի անցուդար – ձերուն մէջ, որնց պատճառով Կոմուլքա

(Շարունակութիւնը կարդալ « Դ. էջ)

ՅԱՊԱՂԱԾ ՀԵՏԱՔՐՔՐՈՒԹԻՒՆ

(Բ. եւ վերջին մաս)

Եղերական արկածէն անմիջապէս յե–տոյ ոստիկանութիւնը անտէր մեռեալ մը նկատելով «Հայը», «Ցառաջ»ի խմբա–գրութեան լուր կուտայ, թէ կը ճանչնաք այս անձը: Հաստատական պատասխանին վրայ, Պ. Պ. Հայկ Ադա–բէգեան եւ Նուպար Ցովհաննէս–եան կ'երթան ակը կանգնելու մեռեա–լին: Մի եւնոյն ատեն կը փութան թաղին ոստիկանատունը եւ կը խնդրեն որ բնա–կարանը կնքուի: Ոստիկանատունը կը մերժէ: Միայն քանի մը օր յետոյ է, որ բարեգործականը պաշտօնապէս կնքել կու–տայ: Եւ օրեր եւքն ալ կրկին լինք բանալ կուտայ:

Պ. Ա. Սալմաստեանի (Նուպարեանի մատենադարանապետը) վկայութեան հա–մաձայն գիրքերը իր բնակարանին մէջ աչքէ կ'անցուին: Երեք անուանկներու մէջ կը տեղաւորուին բոլոր այն գիրքերը, որոնք կը կարծուի թէ Նուպարեան Մա–տենադարանին մէջ կը պակսին, հետեւա–բար անոր սեփականութիւնը պիտի դառ–նան: Ուրեմն սխալ է թէ բոլոր գիրքերը կը փոխադրուին Բարեգործականի դրա–տենականերէն մէկուն մէջ: Եւ հոն է, որ Տիկին Ջ ի կողմէ ներկայ եղող քանի մը անձերուն եւ Բարեգործականի ներկայա–ցուցիչներու կողմէ բաժանումը տեղի կ'ունենայ, եւ 290 գիրքեր կը յանձնուին Նուպարեան Մատենադարանին եւ մնա–ցածները ժառիին ներկայացուցիչներուն կողմէ կը փոխադրուին:

Նկատի առնելով իր յառաջացած տա–րիքը եւ հետզհետէ ցոյց տուած տկարու–թեան նշանները, բարեկամներ եւ մտե–րիմներ խորհուրդ կուտային իր զբոսա–նքի պիտոյքներուն հաչուեյարդարը ան–ձամբ կատարելու: Դժբախտաբար կարելի չեղաւ: Ինչպէս որ Պ. Ենովք Աբմէն կը գրէր — «Այդ վտանգին համար ամէնէն աւելի ինք՝ ողբացեալ մեծատաղանդ գը–րագէտը պէտք է մտահոգ ու նախանձա–խնդիր ըլլար, տեղի չտալու համար մահէ եռքը — ինչպէս եղաւ — անախորժ կնճ–ռոտութիւններու, որոնց հեռատեսողը չդտնուիլը իր կենսագրութիւնը ստուերող կարեւորագոյն մեղապարտութիւնն է, — չըսելու համար ազգամոռացութիւնը»: Դժբախտաբար «յստակ եւ պայծառ կան–խատեսութիւնը միայն պիտի խափանէր· մահէ եռքի որեւէ խառնաշփոթութիւն կամ մեղադրանք»:

×

Առիթէն օգտուելով պէտք է փարատել նաեւ առասպել դարձած թիւրիմացու–թիւն մըն ալ, որուն համաձայն, ինչպէս կը կարծէ նաեւ Պ. Ենովք Աբմէն, — «Թողօնը ինչ որ ալ ըլլայ ազ, այս պա–րագային վաթսուն տարիներու ընթացքին դիզուած ամէն լեզուէ գիրքերու, նամակ–ներու, Անահիտ աշխատակիցներէն եւ իր–մէ անտիպ ձեռագրերու ստուարազան–դուած անփոխարինելի արժէքով դէզ մըն է»:

Այս ենթադրութիւնը չհաւերուն ալ ե–զած է:

Արշակ Զօպանեանի մատենադարանին գիրքերը մեծ մասով Պոլսոյ «Մաղիկ» (1895) եւ Փարիզի «Անահիտ» (1898–1911 եւ 1929 – 1948) պարբերականներուն ղըր–կուած գիրքերէն կազմուած էին, ինչպէս նաեւ մաս մըն ալ Կովկասէն ստացուած: Բայց այդ գիրքերը մնայուն չէին երբեք: Միշտ տեղափոխութեան ենթակայ եւ ա–սոր անոր վտահուած: Ողբացեալը յա–ճախ կը զանգատէր, անուններ տալով, թէ փոխ տրուած գիրքերը չեն վերադար–ձուիր: Ուսումնասիրութիւններու եւ սե–փական աշխատանքի համար Զօպանեան ուրիշներէն փոխ կ'առնէր նոյնիսկ: Նու–պարեան Մատենադարանէն առնուած գիրքեր զանուեցան հաչուեյարդարու–թեան պահուն:

Գալով ուրիշ լեզուներէ գիրքերուն, քանի մը սովորական եւ աննշան ֆրան–սերէն վէպերէ զատ, ուրիշ գիրքեր չգտ–նուեցան: Որովհետեւ ան սովորութիւն չունէր նոր հրատարակութիւններ գնել:

Նամակներու պարագան ինչ որ ալ ը–ուի, իրականութեան կը համապատաս–խանէ: Երեւանի «Գրական Թերթ»ը (10 Օգոստոս 1957) վաւերական տեղեկու–թիւններ կուտար բարեբախտաբար:

«Անահիտ»ի աշխատակիցներէն եւ իր–մէ իրը թէ գտնուած ձեռագիրներու պա–րագան ալ իրականութեան չի համապա–տասխանէր: Վատահաբար արդէն ոչընչ–ուած եւ պահուած ձեռագիրներէրէն, «Ա–նահիտ»ի մէջ եւ կամ գրքոյկներով: Ռ. Ա. Կուսակցութեան պաշտօնական ատե–նագրութիւններն ալ իր մօտ կը պահուէ–ին, ինչպէս հաւաստեց իր ընկերներէն մէկը, այնպէս որ անոնք ալ Պ. Ենովք Աբմէնին ակնարկած՝ «անտիպ ձեռագիր–ներու ստուարազանդուած անփոխարինե–լի արժէքով դէզ»ին մաս կը կազմէին վտահաբար:

Ա. Զօպանեան ուրիշ սովորութիւն մըն ալ ունէր: Իր յօբելենական հանդէսնե–րուն խօսած ճառերը եւ հանդէսին մաս–նակցութիւնները գրքոյկով լոյս կ'ընծայէր, որովհետեւ ձեռագիր պահել չէր սիրեր:

Քանի մը տարի առաջ սկսած էր գրի առնել իր յուշերը, որոնցմով չատ խան–գաւած էր: Առաջին ճաշակը տուաւ Մարզը գնդակի հարուած մըն էր ստա–ցած սրունքին:

Այդ մարզը աւազակ մըն էր, որ գիշե–րը մեկնած էր քաղաք՝ իր ոգմամթերքի պաշարը վերանորոգելու եւ ճամբան ին–կած էր քորսիքացի յառաջապահներու լարած որոգայթին մէջ: Վիրաւորուած ըլլալով, ժայռէ ժայռ քարչ էր տուած ինքզինքը, եւ հիմա, ուժերը սպառած, այլեւս հնարաւորութիւն չէր ունեցած մինչեւ «մաքի» հասնիլ եւ խուսափիլ գին–քը հետապնդողներէն:

Մօտենալով Ֆօրթունաթոյին, ըսաւ·

— Մաթէո Ֆալքոնէի գաւա՞ռն ես դուն: Ես Ձանէթթօ Սամբերոն եմ: Ձինուորները գիս կը հալածեն: Թաքստոց մը ճարէ ինծի համար, վանդի այլեւս չեմ կրնար աւելի հեռու երթալ:

— Սակայն, ի՞նչ պիտի ըսէ հայրս, եթէ առանց իր արտօնութեան քեզ պա–հեմ:

— Պիտի ըսէ թէ լաւ բան մը ըրած ես:

— Ո՞վ պիտէ:

— Շուտ, պահէ գիս, ահա կուգան:

— Սպասէ որ հայրս վերադառնայ:

— Սպասե՞մ... անկէ՛ք, հինգ վայր–կեանէն հոս պիտի ըլլան: Օն, չուտով պահէ գիս, ապա թէ ոչ կը սպաննեմ քեզ:

Ֆօրթունաթօ մեծ պատրաստութեամբ պատասխանեց·

— Հրացանդ պարապ է եւ փամբչտա–կալիդ մէջ ալ հատ մը իսկ փամբուշտ չունիս:

— Դաշոյնս կայ:

— Սակայն կրնա՞ս ինձմէ աւելի արագ վազել ...

Ոստում մը ընելով, տղեկը սկսաւ հե–ռանալ:

— Դուն Մաթէո Ֆալքոնէի արժանաւոր զաւակը չես... պիտի թողուս որ գիս ձերբակալե՞ն տանդ առջեւ ...

Տղեկը զգածուեցաւ այս խօսքերէն:

— Ի՞նչ պիտի տաս ինծի եթէ քեզ պա–հեմ, ըսաւ մօտենալով:

Աւազակը իր գրպանները խուզարկե–լով հինգ ֆրանքնոց մը դուրս հանեց, դոր անպայման վերապահած էր վառոդ գնելու համար: Ֆօրթունաթօ ի տես ար–ծաթին, ժպտաց: Իսկոյն խլեց դայն ձա–նէթթոյի ձեռքէն եւ ըսաւ·

— Մի վախնար:

Եւ անմիջապէս յարդի դէզերուն մէջ մեծ ծակ մը բացաւ: Ձանէթթօ մտաւ այդ խոռոչէն ներս եւ տղեկը իսկոյն ծածկեց անոր վրան յարդով, աշխատե–լով սակայն աննշմար բացուածք մը թո–ղուլ որպէսզի օդ ներս մտնէր հնձկէ:

Այս բոլորը բաւական չհամարելով, Ֆօրթունաթօ յարդակոյտին վրայ բերաւ գետեղեց կաուռ մը իր նորածին ծագե–րով, որպէսզի տեսնողին վրայ այն տպա–ւորութիւնը գործէր թէ յարդի դէզը ե–կար առեներ ի վեր կայուն վիճակի մէջ կը մնար հոդ:

ՊԵՏՐՈՍ ԱՐՔ. ՔԵՏԻՃԵԱՆ

Սեպտեմբեր 17ին, առաւօտեան ժամը երկուքին, Հռոմի մէջ, երկարատեւ հի–ւանդութենէ մը յետոյ, իր մահկանացուն կնքեց Արժ.ի Պետրոս Արք. Քեոքճեան, Կողմնից Հայոց տիեզոսատուր Եպիսկո–պոսը:

Պետրոս Քեոքճեան ծնած է Պոլիս, 1890ին, ան քեռորդին էր Տարօնի Թո–փուզեան եպիսկոպոսին, որ Մեծ Եղեռնի ընթացքին պիտի նահատակուէր Քրիս–տոսի սուրբ անուան համար: Մօրեղբօր օրինակը իր մէջ արթնցուց քահանայա–կան կոչումը եւ ան մտաւ Ազգարեան Կա–թողիկոսի նորընծայարանը: 1904ին ան–ցաւ Հռոմի Քահանայապետական Հայ վարժարանը:

Յաճախելով Ուրբանեան Համալսարանի դասընթացքները յաջողապէս ընդունեցաւ փիլիսոփայութեան եւ Աստուածարանու–թեան վարդապետական աստիճանները: Քահանայ օծուեցաւ 1913ին, Առաջին Մեծ Պատերազմի նախօրեակին:

Չկարենալով վերադառնալ իր առաքե–լավայրը, պաշտօնավարեց Լեւոնեան վարժարանի մէջ իբրեւ կրկնիչ եւ ցե–տնեան Հայերու «Մատեմոյ» ծանօթ վարժարանին մէջ՝ իբրեւ ուսուցիչ:

Մեծ Պատերազմէն անմիջապէս յետոյ՝ ընկերացաւ իբրեւ քարտուղար Արժ.ի Գոյունեան Արքեպիսկոպոսին, որ Ս. Աթոռ կողմէ Թուրքիոյ աւերեալ Հայկ. Թեմերու Առաքելական այցելու նշանակ–ուած էր եւ օգտակար եղաւ որբահաւաք–ման գործին:

1920ին՝ կրցաւ գոլիս վերադառնալ· Արժ.. Նպղեան Արքեպիսկոպոսը, որ Ա–ռաքելական այցելու եւ Պատրիարքական փոխանորդ էր, գինքը անուանեց տեսուչ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ բարձրագոյն վարժարանին:

1923ին՝ Արեւելեան Ս. Ժողովը գինքը կարգեց Փարիզի Հայերու Հոգեւոր հո–վիւ. ան կազմակերպեց այդ չրջանը եւ իբրեն չնորհիւ Հայ Կաթողիկէները ունե–ցան մատուռ մը Փարիզի մէջ եւ եկեղեցի մը՝ Ասնուվիլի մէջ: Քեոքճեան վարդա–պետ մեծապէս աստաբեց Սեւրի Մու–բատեան վարժարանի ընչազէս նաեւ Ան. Ցգութեան Հայ Քոյրերու Սէն Կրասիէնի եւ Ասնուվիլի Տուներու հաստատութեան:

Քեոքճեան վարդապետ ծանօթ էր իր սրտի բարութեամբ, որով կը ջանար օգ–տակար ըլլալ բոլոր Հայերուն անխտիր:

24 Յուլիս 1936ին, Ամեն. Արփիարեան Կաթողիկոսի առաջարկին վրայ, Ս. Ա–թոռը գինքը անուանեց Պատրիարքական փոխանորդ, Արժ. Նպղեան Գերապայ–ծառի կոչքին:

15 Նոյեմբեր 1936ին, Գէյրութի Սէն Ժոզֆ Համալսարանի եկեղեցւոյն մէջ մեծ չուքով տեղի ունեցաւ Պետրոս Ծ.Վ.ի եպիսկոպոսական ձեռնադրութիւնը, ձե–ռամբ Ամեն. Արփիարեան Կաթողիկոսին:

Նոր Պատրիարքական Փոխանորդը ե–ռանդով լծուեցաւ իր կարեւոր պաշտօ–նին սակայն չուտով, 26 Հոկտեմբեր 1937ին տեսաւ վախճանումը Ամեն. Ար–փիարեան Կաթողիկոսին: 30 Նոյեմբեր 1937ին, Կաթողիկոս ընտրուեցաւ Ամեն. Գրիգոր Պետրոս Ժե. Ագաճանեան. որ իր պաշտօնին մէջ պահեց Քեոքճեան Արքե–պիսկոպոսը:

Գրեթէ ութ տարիներ չարունակ, Արժ. Քեոքճեան եղաւ Թանկագին եւ սիրուած աջակից մը վերոյիշեալ Ամեն. Կաթողի–կոսին համար:

Դժբախտաբար, սակայն, Արժ.ի Քեոք–ճեան կը տառապէր սրտի հիւանդութենէ: 1945ին, ան ստիպուեցաւ հրաժարիլ Պատրիարքական Փոխանորդի իր պաշտօ–նէն եւ մեկնեցաւ Հռոմ, ուր ստանձնեց Ջեռնադրիչ Եպիսկոպոսի եւ Լեւոնեան Քահանայապետական Վարժարանի Մե–ծատրութեան յոյժ կարեւոր պաշտօննե–րը: Մի եւնոյն ատեն ան խորհրդական ան–ուանուեցաւ Արեւելեան Ս. Ժողովին մօտ եւ վարեց Պատրիարքական Գործակալի պաշտօնը:

Բայց անդուլ հիւանդութիւնը անդամ մըն ալ գինքը մատնեց անչարժութեան ու ան ստիպուեցաւ Թողուլ նաեւ Մեծատա–րութիւնը:

Մեծ համբերութեամբ կրեց հիւանդու–թեան պատճառած ստասիկ ցաւերը եւ անդադար օրհնեց Աստուծոյ սուրբ կամ–քը:

Տակաւին մահուան նախօրեակին նա–մակ մը կը գրէր Վսեմ. կարգ. Ագաճան–եանին, ուր կը գրէր թէ ինքզինքը կը զգար ուժասպառ, բայց ոչ հիւանդ:

Ցետոյ, տեսնելով որ գաշտէն տուն ե–կարող արահետին վրայ արեան կաթիլ–ներ էին ինկած, գանոնք փոշիով անհե–տացուց եւ հուսկ յետոյ, հանդարտօրէն եկաւ ու գարձեալ երկարեցաւ արեւուն տակ:

Քանի մը վայրկեան եռք, համազգես–տաւոր վնց գինուորներ եւ իրենց հրա–մայող տասնապետ մը Մաթէոյի տան գը–բան առջեւն էին: Այս տասնապետը հե–ռուէն հետու Ֆալքոններու հետ ազգակա–նական կապեր ունէր (գիտենք որ Քոր–սիքայի մէջ ազգականական կապերը չատ աւելի հեռուները կ'երթան քան ուրիշ տեղեր): Կը կոչուէր Թէոտորօ Կամպա:

Զափազանց կրակոտ մարդ մըն էր, աւա–զակները կը վախնային իրմէ եւ անոնցմէ չատերը չարունակ հալածուած էին անոր կողմէ:

— Բարի լոյս, փոքրիկ գարմիկ, ըսաւ տասնապետը, մօտենալով Ֆօրթունաթո–յին: Որքան մեծցեր ես– քիչ առաջ հոսկէ անցնող մարդ մը տեսա՞ր:

— Օ՛հ, տակաւին այնքան մեծ չեմ ես, որքան դուն, գարմիկ, պատասխանեց տը–ղեկը իր խօսակցութեան տալով տեմար չնչին մը:

— Օ՛հ, չուտով կը մեծնաս: Բայց ըսէ ինծի, հոսկէ անցնող մարդ մը չտեսա՞ր:

ՓՐՈՍՓԵՐ ՄԵՐԻՄԷ

(2 Շար·)

ՕՏԱՐ ԷՋԵՐ

ՄԱԹԷՕ ՖԱԼՔՈՆԷ

(ԳՕՐՍԻՔԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ)

Քանի մը ժամ էր արդէն որ բացակայ էին տունէն եւ փոքրիկ Ֆօրթունաթօն հանդարտօրէն երկարած արեւուն տակ, կը դիտէր իր դիմացը տարածուող կա–տաւուն լեռները եւ կը մտածէր թէ յա–ջորդ կիրակին քաղաք պիտի իջնէր, ճա–չելու համար իր տասնապետ հօրեղբօր հետ:

Իր այս մտածումներուն թելը յանկարծ խզուեցաւ, երբ իր եռեւէն լսեց հրացանի պայթիւն մը: Ընդոստ վեր ցատկեց եւ նայեցաւ դէպի այն կողմը ուրկէ կուգար այդ աղմուկը:

Ուրիշ հարուածներ յաջորդեցին իրա–րու, որոնց ձայները հետզհետէ կը մօտե–նային կարծես:

Վերջապէս, դաշտերէն դէպի Մաթէոյի տունը առաջնորդող ճամբուն վրայ մարդ մը երեւցաւ, գլխուն սրածայր գդակ մը գրած՝ նման լեռնականներուն, մօրուսա–ւոր, ցնցոտիներով պատած, որ հազիւ կրնար քալել եւ յենած էր իր հրացանին:

Մարդը գնդակի հարուած մըն էր ստա–ցած սրունքին:

Այդ մարդը աւազակ մըն էր, որ գիշե–րը մեկնած էր քաղաք՝ իր ռազմամթերքի պաշարը վերանորոգելու եւ ճամբան ին–կած էր քորսիքացի յառաջապահներու լարած որոգայթին մէջ: Վիրաւորուած ըլլալով, ժայռէ ժայռ քարչ էր տուած ինքզինքը, եւ հիմա, ուժերը սպառած, այլեւս հնարաւորութիւն չէր ունեցած մինչեւ «մաքի» հասնիլ եւ խուսափիլ գին–քը հետապնդողներէն:

Մօտենալով Ֆօրթունաթոյին, ըսաւ·

— Մաթէո Ֆալքոնէի գաւա՞ռն ես դուն: Ես Ձանէթթօ Սամբերոն եմ: Ձինուորները գիս կը հալածեն: Թաքստոց մը ճարէ ինծի համար, վանդի այլեւս չեմ կրնար աւելի հեռու երթալ:

— Սակայն, ի՞նչ պիտի ըսէ հայրս, եթէ առանց իր արտօնութեան քեզ պա–հեմ:

— Պիտի ըսէ թէ լաւ բան մը ըրած ես:

— Ո՞վ պիտէ:

— Շուտ, պահէ գիս, ահա կուգան:

— Սպասէ որ հայրս վերադառնայ:

— Սպասե՞մ... անկէ՛ք, հինգ վայր–կեանէն հոս պիտի ըլլան: Օն, չուտով պահէ գիս, ապա թէ ոչ կը սպաննեմ քեզ:

Ֆօրթունաթօ մեծ պատրաստութեամբ պատասխանեց·

— Հրացանդ պարապ է եւ փամբչտա–կալիդ մէջ ալ հատ մը իսկ փամբուշտ չունիս:

— Դաշոյնս կայ:

— Սակայն կրնա՞ս ինձմէ աւելի արագ վազել ...

Ոստում մը ընելով, տղեկը սկսաւ հե–ռանալ:

— Դուն Մաթէո Ֆալքոնէի արժանաւոր զաւակը չես... պիտի թողուս որ գիս ձերբակալե՞ն տանդ առջեւ ...

Տղեկը զգածուեցաւ այս խօսքերէն:

— Ի՞նչ պիտի տաս ինծի եթէ քեզ պա–հեմ, ըսաւ մօտենալով:

Աւազակը իր գրպանները խուզարկե–լով հինգ ֆրանքնոց մը դուրս հանեց, դոր անպայման վերապահած էր վառոդ գնելու համար: Ֆօրթունաթօ ի տես ար–ծաթին, ժպտաց: Իսկոյն խլեց դայն ձա–նէթթոյի ձեռքէն եւ ըսաւ·

— Մի վախնար:

Եւ անմիջապէս յարդի դէզերուն մէջ մեծ ծակ մը բացաւ: Ձանէթթօ մտաւ այդ խոռոչէն ներս եւ տղեկը իսկոյն ծածկեց անոր վրան յարդով, աշխատե–լով սակայն աննշմար բացուածք մը թո–ղուլ որպէսզի օդ ներս մտնէր հնձկէ:

Այս բոլորը բաւական չհամարելով, Ֆօրթունաթօ յարդակոյտին վրայ բերաւ գետեղեց կաուռ մը իր նորածին ծագե–րով, որպէսզի տեսնողին վրայ այն տպա–ւորութիւնը գործէր թէ յարդի դէզը ե–կար առեներ ի վեր կայուն վիճակի մէջ կը մնար հոդ:

ԿԱՅԾԵԼ

Բ.

ՄԻՔՈՅ ՄԱՆՋՐԱՀԱՅԵԼ ՀԱՐՑՈՒՄԸ

— Դու Ծոպա էն — ասեց ավագ ախպերը, — որ էն ձեզ չես ճանաչում, էն ինչ ուզում է, անում է, ինչ ուզում է, ասում է, ոչ ոքից չի վախենում, ոչ ոքի չի ամաչում։ Ես էլ քեզ չեմ ճանաչում, ես էլ քեզ չեմ ուզում։ Ես էլ քեզ հետ չեմ ուզում ապրել։ Ես էլ քեզ հետ չեմ ուզում ընկերանալ։ Ես էլ քեզ հետ չեմ ուզում խոսել։ Ես էլ քեզ հետ չեմ ուզում ծանոթանալ։ Ես էլ քեզ հետ չեմ ուզում ճանապարհ գնալ։ Ես էլ քեզ հետ չեմ ուզում ճաշ ուտել։ Ես էլ քեզ հետ չեմ ուզում քնել։ Ես էլ քեզ հետ չեմ ուզում ոչինչ անել։

Ծոպան ոչինչ չասաց, միայն ավագ ախպոր երեսին նայեց ու ժպտաց։ Ավագ ախպերը, որ ինքն էլ ուզում էր ինչ-որ բան ասել, բայց չգիտեր ինչ, ձեռքը թափ տվեց ու գնաց։

Ծոպան մնաց մենակ։ Նա ուզում էր լաց լինել, բայց չկարողացավ։ Ուզում էր ինքն էլ ինչ-որ բան ասել, բայց չգիտեր ինչ։ Ուզում էր ինքն էլ գնալ, բայց չգիտեր ուր։ Ուզում էր ինքն էլ ինչ-որ բան անել, բայց չգիտեր ինչ։ Ուզում էր ինքն էլ ինչ-որ բան ուզել, բայց չգիտեր ինչ։ Ուզում էր ինքն էլ ինչ-որ բան ասել, բայց չգիտեր ինչ։ Ուզում էր ինքն էլ ինչ-որ բան անել, բայց չգիտեր ինչ։ Ուզում էր ինքն էլ ինչ-որ բան ուզել, բայց չգիտեր ինչ։

Ծոպան ոչինչ չասաց, ոչինչ չանեց, ոչինչ չուզեց, ոչինչ չգնաց։ Նա մնաց նստած տեղում, ինչպես որ նստած էր։ Նա մնաց կանգնած տեղում, ինչպես որ կանգնած էր։ Նա մնաց պառկած տեղում, ինչպես որ պառկած էր։ Նա մնաց կանգնած տեղում, ինչպես որ կանգնած էր։ Նա մնաց նստած տեղում, ինչպես որ նստած էր

իշխանութեան տիրացաւ :

Աւելի քան երկու հազար ուսանողներ պատասխանած են «երիտասարդ ընկերվարականներու կազմակերպութեան» կոչին եւ համախմբուած բազմաբուեսակից վարժարանին առջեւ՝ բողոքի ցոյց մը ընելու համար : Այս կազմակերպութիւնը անջատուած էր համամայնավար ուսանողութենէն :

Զինուորական կառքերը անմիջապէս հասած են ուսանողներուն խմբուած տեղը եւ զիմաւորուած՝ հայհոյներով : «Երիտասարդ ընկերվարականներու կազմակերպութեան» անդամներէն մէկը խօսք առնելով բարձրախօսէն յայտարարեց, որ ուսանողները ցրուին, քանի որ ուսանողները ցրուին, նոր ներկայացուցիչներ խորհրդակցութիւն մը պիտի ունենային փոխ – վար – չապաեին հետ, հարցը կարգադրելու համար : Այս միջամտութիւնը նոր հայհոյներով զիմաւորուեցաւ ուսանողներուն կողմէ :

Այնուհետեւ, աւելի քան հարիւր ոստիկաններ՝ ճոկաններով զինուած, չորս ուսանողները : Սպայ մը «յապաեցին ուսանողները : Սպայ մը «յանուն Լեհաստանի ժողովրդավար Հանրապետութեան» առաջարկեց որ անմիջապէս ցրուին : Ուսանողները չհարժեցան իրենց տեղէն, ոստիկանները սկսան նետել արտասուքեր ռումբեր : «Թայմզ»ի վարչապետի թղթակիցը փորձած է լուսանկարել առնել, սակայն ճոկաններու հարուածներ ստացած է ոստիկանի մը կողմէ :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՅԶՐՆՀԱՈՒՐԸ անդրադառնալով Արաբիոյ ներկայացուցիչին Սուրիոյ վերաբերեալ յայտարարութիւններուն՝ ՄԱԿի մէջ, զարմանք յայտնեց : Այդընհաուրը ըսաւ, թէ մինչեւ որոշ աեան մը, Սուրիա սպառնալիք մըն էր իր դրացիներուն, թէեւ ներկայիս իր դիրքը բաւականին մեղմացած է :

Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Նախապահական Խորհուրդին (Պրեզիտիում) մէկ հրամանագրով, «Մոլոթով» քաղաքը ստացած է իր նախկին անունը՝ Փերմ : Այս որոշումը առնուած է, համաձայն... ժողովուրդի փափաքին :

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ Լիթըլ Րոք քաղաքին մէջ, ուր սեւերու եւ ճերմակներու պայքարը զարգրած էր, նոր միջադէպեր պատահեցան քաղաքինվիսէին առջեւ : Զինուորականները միջամտեցին :

ԳԱՀԻՐԻի մէջ եգիպտոսի եւ Սուտանի խորհրդակցութիւնները սկսան՝ Նեղոսի ջրաբաշխութեան մասին :

ՄՈՍԿՈՒԱ բողոքեց Միացեալ Նահանգներուն՝ ազգայնական Զինաստանի Վիէննայի համագումարին մասնակցութեան դէմ :

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ

« Հայաստան » թերթի փերմանանոը ամէն շաբաթ օր ժամը 3 — 6, 17, Բիւ Պլէօ :

Ս. ՅՈՎՀ. ՄԿՐՏԻՉ ԵԿԵՂԵՑԻ

Այս կիրակի առաւօտ Հայրապետական Մաղթանք տեղի պիտի ունենայ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Վազգէն Ա.ի Օծման Բ. տարեդարձին առթիւ :

Արարողութեան կը նախագահէ Կաթ. Պատուիրակ՝ Սերովբէ եպիսկ. :

ԳՐԱԿԱՆ

ԲԱՑԱՌԻԿ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՎԱՂԱՆՍԻ ՄԷՋ

Կազմակերպութեամբ՝ Ազգ. Միութեան, Շաբաթ, Հոկտեմբեր 5ին, Թիւթըր Արիւնիսիփալի մէջ :

Ներկայութեամբ եւ բարձր հովանաւորութեամբ Պ. ՓՕԼ ՎԻԿՐՈՑԻ (էնսիէնթ – թէօր սը լ'Ազատեմի) :

Կը նախագահէ ԺԱՆ ՊԱՂԱՐ

Կը խօսին

ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻ,
ԼԻՒԻ ԱՆՏՐԻ ՄԱՐՍԷԼ
Եւ Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Կիրակի Հոկտեմբեր վեցին Գ. Թաղամասին սրահը :

Ժամը 21ին :

Կը նախագահէ ԺԱՆ ՊԱՂԱՐ

Կը խօսին՝

ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻ,
ԼԻՒԻ ԱՆՏՐԻ ՄԱՐՍԷԼ
Եւ Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ

Այս երեք դասախօսութեանց նիւթն է՝ ՀԱՅ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆԸ ՍԿԻԶԲԷն ՄԻՆՉԵՒ ՄԵՐ ՕՐԵՐԸ :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Այրլ Տիկին Մարիկայ Սուվալեան չնորհակալութիւն կը յայտնէ բոլոր իր ազգականներուն, դրացիներուն եւ բարեկամներուն, որոնք մասնակցեցան իր սուգին, իր անփոխարինելի եղբօր հանգուցեալ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ՊԱՍՄԱՃԵԱՆի ախուեր մահուան առթիւ :

Եւ կը խնդրէ որ հանգուցեալին յիշատակը յարգողները ներկայ ըլլան Հոգեհանդիստի պաշտօն – պատարագի, որ տեղի պիտի ունենայ այս կիրակի առաւօտ, Պոմոնի (Մարսէյլ) Ս. Սահակ եկեղեցին :

Ա.— ՍԵԲԱՍՏԻՈՑ Մուրատ Ուսումնասիրաց Միութեան պատգամ. ժողովը տեղի կ'ունենայ Տէսինի մէջ, 5 Հոկտեմբեր շաբաթ օր :

Բ.— Սեբաստիոյ Մուրատ Ուսումնասիրաց Միութեան Տէսինի մասնաճիւղի գեղարուեստական խնջոյք – ցերեկոյթը տեղի կ'ունենայ այս կիրակի ժամը 3ին մինչեւ 10ը, տեղւոյն սրահին մէջ :

Տէսինի լաւագոյն ուժերու կողքին, գեղարուեստական բաժինն իրենց մասնակցութիւնը կը բերեն Փարիզի կեդրոնը եւ Մարսէյլի մասնաճիւղը իրենց լաւագոյն արուեստագէտներով :

Յուցադրութիւն՝ Վենետիկի դուռնաւոր Ժապաւէնին, Ֆէրտի Ապահեանի կողմէ :

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ ՍՏԻՊՈՂԱՒԲԱՐ

Դպրոցասէրի առտնին գործերուն համար աշխատասիրուհի մը : Դիմել ամէն օր 1, Պուլվար Տիւ Նոր : Փանթէնէն առնել 146 հանրակառքը եւ իջնել Ռէնոի – Փավիյեոն :

ՅԻՇԱՏԱԿԻ ՀԱՆԴԷՍ

Փարիզի Հաճնոյ Հայր. Միութեան փափաքին վրայ, հոգեհանդստեան պաշտօն պիտի կատարուի ութ հազար դիւցազներու խնկելի յիշատակին, 6 Հոկտեմբեր, կիրակի առաւօտուն Փարիզի Հայոց եկեղեցին մէջ : Իսկ կէսօրէ վերջ ժամը 15էն 19ը պիտի տօնուի Միութեան հիմնադրութեան երեսունամեակը նաեւ Հաճնոյ հերոսամարտի 37րդ տարեդարձը միասնաբար մեծաշուք կերպով Մկրտչի Միութեան վարի սրահին մէջ, Փլաս Սէն Թ'Օկիւս – թէն :

Նախագահութեամբ՝ Կաթ. Պատուիրակ Ս. Եպիսկ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆի :

Մուտքը ազատ է, հրաւիրատոմսով :

Դիմել՝ Մ. Գրաճեանի, 138 բիւ տը լ'Ալպէ Կրաւ, Փարիզ (15) :

ԿՈՒԶՈՒԻՆ

Արհեստաւոր կարող մը (fուփէօր) պօնըթի համար եւ երիտասարդ աշկերտ մը fուփի համար (15 – 16 տարեկան) :

Pour Tricots-Lingerie
PARIS - CALIFORNIE
16, Rue Sainte-Cécile, Paris-9e

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Տեղի կ'ունենայ ՀՈԿՏ. 26ին :

Մանրամասնութիւնները յայտնուած :

×

ՎԱՂԱՆՍԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 26ին, Շաբաթ իրիկուն, ժամը 20·30ին :

Մանրամասնութիւնները յայտնուած :

ՅԱՐԳԱՆՔԻ ԱՑՑ

Հ. Յ. Դ. Ազգիւր – Սէրոր Եօթնեղբայրեան խումբի ընկերները յարգանքի այց մը պիտի տան այս կիրակի ժամը 14ին Ժանթիլիի զերեզմանատունը :

Ընկեր Ղասապ Եղիազարեանի եւ Պիէռէթի զերեզմանատունը ժամը 15ին ընկեր Խորէն Քէպապճեանի չիրիմներուն :

Հաւաքուիլ մուտքերու առջեւ :

Կը հրաւիրուին ողբացեալ ընկերներուն յիշատակը յարգողները :

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԵՐ

Կ. Ափրիկեան արամազիր է երաժշտութեան դասեր տալու, երգի, դաշնակի, սոլֆէժի, հարմոնիի, fոնթրըփուէնի, եւայլն :

Մանրամասնութեանց համար հեռաձայնել՝ ԿՈՊ. 31·53, ժամը 14էն 17·30 :

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒՄ՞Տ ԷՔ

ԵԹԷ ՈՉ

Դիմեցէք անվարան եւ ամենայն վստահութեամբ, ամէն ճիւղի համար (ինքնաշարժ, հրդեհ, դողութիւն եւայլն) :

M. DALOUZY
AGENT GÉNÉRAL
La Réunion Française et Cie
d'Assurances Universelles réunies
26, Rue de l'Arbre Sec, Lyon
Tél. : BUrdeau 09-36

ՑՕՒՇԱՏԵՏՐ

ԿԱՊ. ԽԱԶի Փարիզի մասնաճիւղին ժողովը այս երկուշաբթի, կէսօրէն վերջ ժամը 3ին, Քաֆէ Րեժան :

ՀԱՄԱ – ԽԱՐԲԵՐԴԻԱԿԱՆ Միութեան Մարսէյլի մասնաճիւղի ընդհ. անդամաներկայ ժողովը այս կիրակի առաւօտեան ժամը 9ին, սովորական սրահը, Պար սը Կլօզ : Բոլորին ներկայութիւնը անհրաժեշտ է : Զեկուցում 17րդ պատգ. ժողովի, ընթերցում կեդր. վարչ. չրջաբերականի մասնաճիւղի վարչական ընտրութիւն եւ զանազան :

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Հայրատեան Ասատուր, Մարաչցի, Անթիլիասի որբանոցէն Ֆրանսա եկած 1924ին : Տեղեկացնել «Ցառաջ»ին :

ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Նաւով, օդանաւով, երկաթուղիով որեւէ ընկերութեամբ եւ միեւնոյն դիներով ղէպի Ամերիկա, Աւստրալիա, Քանատա եւ Արեւելք : Վճարումը հոս կամ արտասահման : Կ'ապահովենք վիզայի գործողութիւնները ձրի, կ'ապահովենք նաեւ տեղերը ձրի : Դիմել՝

ԺԱՆ ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆԻ

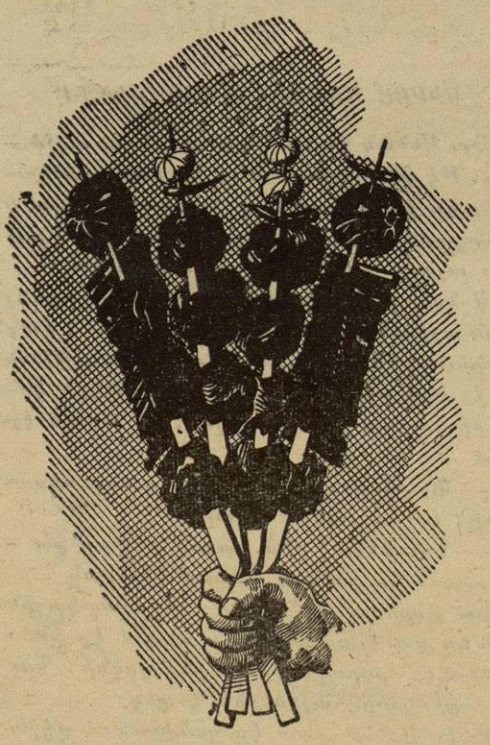
որ ունի 35 տարուան փորձառութիւն :

AMERICAN LLOYD
43, Rue de la République, Marseille
Tél. : CO 4722
7, Rue Auber, Paris

DECHETS DE LAINE EN GROS
Etablissements SIMON
6, PASSAGE DU DÉSIR, PARIS - 10e — TÉL. : TAI. 99-23
IMPORT - EXPORT
Կը գնենք ամէն բանակութեամբ բրդեղէն եւ կը վճարենք կանխիկ ամէնէն բարձր գիներով :
ՁԵՐ ՇԱՀՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԾԱՆԵԼԷ ԱՌԱՋ ՄԵԶԻ ՀԵՌԱԶԱՅՆԵՑԷՔ

Décoration — Agencement de Magasin
ANCIENS ÉTABLISSEMENTS
J. PAICHOUX et E. THION
149, RUE NATIONALE, PARIS 13E — TÉL : GOB. 19 52
SERRURERIE D'ART ET DE BATIMENT
Tous Travaux de Fer Forgé

Հիմնադիր–Տնօրէն ԳՐԻԳՈՐ ԹԵՒԱՆԵԱՆ
ՁԱՇԱՐԱՆ ԵՒՐ
Ֆրանսական – Հայկական եւ կովկասեան ընտիր կերակուրներ
4, RUE ROBERT-ETIENNE
(Rue Marbeuf) PARIS - 8e
TÉL. : BAL. 31-21
ՇԱՆ Զ'ԵԼԻԶԷի ՍՐՏԻՆ ՎՐԱՅ
Métro : F. D. Roosevelt
Հաճելի մթնոլորտ
Առաջնակարգ կովկասեան խորոված – ներ, «շաշլիք», «քարսքի»
Bar Américain

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction - Administration : 32, Rue de Trévise, Paris 9e

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86-60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. PARIS 15069 82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ԿԻՐԱԿԻ
6
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
DIMANCHE
6 OCTOBRE
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8012 — 33e ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3813

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՎԵՐԱՄՈՒՏԻ ՍԵՄԻՆ

Հոկտեմբեր 1ին վերաբացուեցան ֆը – րանսայի դպրոցները: Մանկապարտէզի , նախակրթարանի եւ մինչնակարգ վարժա – րանի ուսուցիչ եւ մինչեւ աշակերտներն ու աշակերտուհիները երեք ամսուան կազ – դուրիչ արձակուրդէն վերջ, թարմ միտ – քով ու նոր եռանդով աշխատանքի լծե – ուեցան :

Ամէս մը վերջ համալսարանի զանազան ճիւղերն ալ կը վերաբացուին :

Միայն վարիչման չքնաղ աշակերտու – թեան թիւը կը հաշուէն մէկ միլիոն :

Այս միլիոններուն մէջ աննշան թիւ մը կը կազմեն անչուշտ հայ աշակերտները, տարտղնուած զանազան դպրոցներու մէջ, բայ բնակավայրի: Կաթիլ մը ջուր ովկիանոսին մէջ :

Մեր նորադէն սերունդը հազիւ մանր – կապատիկ յաճախելու տարիքը թեւակո – խած, աչքերը կը բանայ Ֆրանսական կրթարաններու մէջ եւ կը սկսի հնչել անոնական լեզուի այրուները: Ու այսպէս, մանկապարտէզէն վերջ նախակրթարանի, յետոյ ալ երկրորդական վարժարանի մէջ կը շարունակէ իր ուսումը :

Ինչպէս արեւմտեան քաղաքակիրթ ըն – կերներուն մէջ, Ֆրանսայի մէջ ալ նախակրթութիւնը ձրի է ու պարտաւո – րիչ, մինչեւ 13 – 14 տարեկանը : Անկէ վերջ է միայն, որ կարելի է հետեւիլ սր – հետաի մը կամ նեառելի կեանքի ուսում – ներ՝ ի խնդիր ապրուստի :

Մենք ալ սոսկուած ենք հետեւիլ տե – ղական օրէնքին: Ու մեր զաւակները մա – տաղ տարիքէն մտնելով Ֆրանսական վարժարան, կ'ուսանին հիւրընկալ երկրի լեզուն ու պատմութիւնը: Ու կը մեծնան իրրեւ Ֆրանսական հայրենասէր քաղա – քացիներ :

Ասիկա բնական եւ արդարանական հետեւանքն է մեր տարագրի կեանքին :

Ձափահասութեան տարիքը թեւակո – խելով, մեր նոր սերունդը կը կատարէ Ֆրանս. քաղաքացիի իր պարտականու – թիւնները: Փոխադարձաբար կ'օգտուի քաղաքացիութեան չնորհած բոլոր իրա – ւունքներէն ու առաւելութիւններէն : « Օտարական »ի արհամարհական մակ – դիրը չի շպրտուիր իր երեսին :

Մեր պայմանները թոյլ չեն տար , որ ունենանք հայկական մանկապարտէզ ու նախակրթարան, ինչպէս Մերձաւոր ու Միջին Արեւելքի երկիրներուն մէջ :

Երկու հայկական դպրոց միայն կրցած ենք ապահովել ցարդ վարիչման չքնաղին մէջ, յարկելով Ֆրանսական կրթական ծրագիրն ու օրէնքները: Սէվրի Սամուէլ Մուրատեան վարժարանը՝ Վենետիկի Մխիթարեան հայրերու դեկավարու – թեամբ՝ մանչերու համար, եւ Բէնոնի Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարանը՝ աղ – ջիկներու համար: Երկուքն ալ գիշերօ – թիկ :

Սահմանափակ թիւով հայ աշակերտ – ներ ու աշակերտուհիներ միայն կրնան օգտուիլ այս երկու կրթարաններէն, տե – ղի անձկութեան պատճառաւ :

Յաւելուածական չէնքեր պէտք է կա – ռուցուին անոնց կողքին, որպէսզի կա – րելի ըլլայ աւելցնել աշակերտներու թի – ւը :

Նիւթական զոհողութեան խնդիր է այս պարզապէս :

Ֆրանսահայ զաղութը ներկայիս ի վի – ճակի է կատարելու այդ զոհողութիւնը , յանուն ազգապահպանման :

Գալուստ Կիւլպէնկեան Հիմնարկութիւ – նըն ալ կրնայ իր լայն օժանդակութիւնը բերել նման ձեռնարկի մը, երբ մեր բա – րեկեցիկ հայրենակիցները քիչ մը հայրե – նասիրութեամբ մօտենան այս ազգօգուտ գործին եւ նիւթական որոշ զոհողու – թեան յօժարին :

Մեր այս զոյգ վարժարաններէն զատ ունինք հայրերէնի չաբաթօրեայ դասըն – թացքները, հովանաւորութեամբ զանա – զան կազմակերպութիւններու՝ փարիզի եւ զաւառի մէջ :

Անհրաժեշտ է աւելի լուրջ հիմերու վը – րայ դնել զանոնք, լաւագոյն արդիւնքի հասնելու համար :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԿԻ ՄՈԼԷԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

ԿԻՐԱԿԻ

ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ ՊԱՐԱԳԼՈՒԽԸ ՅՈՅՍ ՉՈՒՆԻ ՅԱՋՈՂԵԼՈՒ

Ինչպէս գրած էինք, Հանրապետու – թեան Նախագահ Ռընէ Քոթի Ընկերվա – րականներու ընդհանուր քարտուղար կի Մոլէի առաջարկեց, որ կարմէ նոր զա – լիքը :

Ընկերվարական պարագուլիը առաջար – կը չմերժեց, սակայն ժամանակ ուզեց , որպէսզի խորհրդարանական խմբակցու – թիւններուն կարծիքը չօչափէ : Ընկերվա – րականները իրենց ուղեկիցը յայտնած են արդէն. պիտի կարենա՞ն մեծամասնու – թիւն գոյացնել ...

Հանրապետութեան Նախագահին հետ խորհրդակցէլէ վերջ, կի Մոլէ յայտա – րարեց .— «Մէկ երկու օրուան համար առաքելութիւն մը ստանձնեցի. կրնամ անմիջապէս ըսել ձեզի, թէ տեղեկու – թիւններ քաղելու զրաստական առաքելու – թիւն մը չէ ան: Պատասխան մը տալէ ա – ռաջ, կ'ուզեմ դիտնալ թէ ընկերվարա – կան կուսակցութեան ծրագիրը հանրա – պետական մեծամասնութիւն մը պիտի կարենա՞յ գոյացնել »:

Բայ ասոր, Մոլէ կը քննէ երկրին դան – ձը, երեմուաքը, արտաքին հարցերը : Տեսակցութիւն ունեցաւ Խորհրդարանի երմտական յանձնախումբին Նախագահ – ներուն հետ: Ուրբաթ կէսօրէ վերջ խոր – հրդակցութիւններ ունեցաւ նաեւ ընկեր – վարական երեսփոխաններու եւ իր կու – սակցութեան վարիչ մարմիններն հետ: Շա – բաթ առաւօտ սկսաւ յարաբերութեան մէջ մտնել խորհրդարանական խմբակցու – թեանց հետ :

Կը թուի թէ ընկերվարական երեսփոխան – ներն ու կուսակցութեան վարիչ մարմինը քաջալերած են իրենց ընդհանուր քար – տուղարը : Հաւանական է , որ Մոլէ չմաս – ձէ Ձափաւորներու մասին, սակայն իր դահլիճին մէջ ապահովաբար առնէ ժո – ղովրդական Շարժումի անդամներ :

Այսուհանդերձ ապագայ վարչապետը թեթեւասաւտ է իր յաջողութեան վրայ : Ընկերվարական, Աբմատական, ժողովր – դական Շարժում եւ Ձախ հանրապետա – կան կուսակցութեանց ձայները բաւարար չեն, մեծամասնութիւն մը գոյացնելու համար : Մնացեալներուն ալ մասնակցու – թիւնը՝ կասկածելի :

Ամէնէն ուշը՝ մինչեւ երկուշաբթի ա – ռաւօտ կի Մոլէ պատասխան մը պիտի տայ Նախագահին: Այս պարագաներուն մէջ, տեղական մամուլը քիչ մը երկար կը դանձ ժամանակամիջոցը, նկատելով որ Մակի մէջ ֆրանսական պատուիրա – կութեան կացութիւնը փափուկ է, ինչ – պէս նաեւ՝ եմտական ու անտեսական խնդիրը :

Յամենայն դէպս, եթէ կի Մոլէ ժխտա – կան պատասխան մը տայ, կամ ձախողի իր առաքելութեան մէջ՝ դահլիճը կազմե – լու պաշտօնը պիտի վստահուի Փլեվէնի , որ աւելի շատ համախոհներ ունի Ազգ. ժողովին մէջ:

× Ուրբաթ օր Փալէ Պուրպոնի մէջ

Օրը Օրին

ՏԻՐԱՁՈՒՆԵՐԸ ԿԱՐՃԱԳԱՆԴԵՆ

•

Երեւոյթը՝ բարեդէպ է անկասկած :

Խօսքը հակադաշնակցական խմբակին մասին է:

Պատահմամբ ձեռքս անցաւ այս մար – գոց խումբի մը թերթերը: Հակառակ ա – նոր, որ չեն դադրած իրենց յանկերգը կրկնելէ, սակայն, նորութիւններ ալ ու – նին :

Նիւ Եորքի թխածոն իր առաջին էջին վրայ երկսիւնակ յօդուած մը գրած է , փառաբանելով Սիամանթօն .— «... Հայ ժողովուրդի սառապանքի, պայքարի եւ յոյսի երգիչը: Հայ բանաստեղծութեան մէջ նոր ձեւի ու խորքի վարպետ այս ինքնատիպ դիւցազներգակը պողովատիկ ու արու բառերով երգեց բոլոր այն Հա – յորդիները, որ *դիւցազնօրէն ու գիտակ – ցօրէն* իրենց կեանքը կը զոհաբերէին ժո – ղովուրդին համար»:

Մենք ընդգծեցինք «դիւցազնօրէն ու գիտակցօրէնը»: Միտք պահեցինք :

Հասուած մըն ալ տպուած է յօդուա – ծին մէջ՝ Սիամանթոյի «Կովկաս»էն :

Թալիֆորնիոյ իր զարմիկն ալ թիւ մը հրատարակած է... Անդրանիկին մահ – ուան երեսունեւորդ տարեդարձին առի – թով :

Այստեղ ալ, խմբագիրն ու յօդուածա – գիրները գիւար կը գերազանցեն, գովա – բանելով Անդրանիկն ու անոր հայդուկա – յին կռիւները.— « Անդրանիկը իրատես էր, Ազգային հերոս էր» եւն. :

Աւելի կամ նուազ չափով, հակադաշ – նակցական մամուլը սկսած է իր սահ – մանները ընդարձակել եւ մտնել Դաշնակ – ցական գրողներու եւ հերոսներու պար – տէզը, առանց անդրադառնալու, որ անոր դռները բաց էին բոլորին առջեւ՝ սկիզ – բէն ի վեր ...:

Սակայն, երբ այսօր Սիամանթօ եւ Անդրանիկ կը փառաբանեն, չմոռնանք որ ատենին, «հասարակ գրչակ»ներ կը կո – չէին զանոնք :

Այսօր կ'ըսեն , թէ Սիամանթօ երգած է «դիւցազնօրէն ու գիտակցօրէն » իրենց կեանքը յեղափոխութեան սեղանին վրայ դրած հայրորդիները : Երէկ՝ կ'ըսէին թէ Սիամանթօ անիմաստ տեղ մեղան վատ – նած է պատահական «օպորտունիստ»նե – րուն համար :

Այսօր Անդրանիկը «Ազգային հերոս» կը հռչակեն, մոռնալով որ ատենին «աւա – զակ» կը կոչէին զայն եւ կը յայտնէին թէ «Առաքելոց վանքը կողոպտած» է...:

Ինչո՞ւ այս անախորժ երեւոյթները՝ ա – ւելի քան երեսուն տարիէ ի վեր :

Պարզ է :

Որովհետեւ, Հայկական Ցեղափոխու – թիւնը երզող մեր վաւերական բանաս – տեղծները Դաշնակցական էն. հերոսնե – րը՝ ճոյնպէս եւ ռամկավար – համայնա – վարներուն համար՝ «սնարժէք» մարդիկ:

Ուրախ ենք, որ այսօր կ'անդրադառնան անոնց արժէքին :

Ե'ւս առաւել ուրախ պիտի ըլլայինք՝ ե – թէ այս անդրադարձումը *ինքնաբերաբար* ըլլար: Որովհետեւ ծանօթ է մեզի, որ ա – նոնք թուրակներ են պարզապէս: Կար – ծիք չունին որեւէ հարցի մէջ: Տեսակէտ յայտնելու անկարող են :

Պարզե՛նք :

Այսօր Սիամանթօ եւ վարուժան կը գովեն , որովհետեւ Հայաստանի մէջ ա – նոնց գործերը հրատարակուեցան, մեծ ընդունելութիւն գտնելով ժողովուրդին մէջ:

Վերջապէս կ'ընդունինք թէ հայ հերոս – ները «դիւցազնօրէն եւ գիտակցօրէն» գո – հաբերուած են, որովհետեւ Երեւանի մէջ սկսած են փառաբանել մեր հայդուկները՝ Գէորգ Զաւուշ, Սերոբ եւայլն (տե՛ս Խաչիկ Դաշտենցի «Խոդեդան» վէպը):

Ցստակ է ուրեմն, որ այս տիրացուներ կ'արձագանգեն կարմիր Երեւանին :

Կրնան վաղը հակառակը ըսել :

Բայց մենք վ. Թէֆէեանի արժէքը գը – նահատելու համար ազդանշաններու պէտք չունինք ...: ԱՐՄԵՆԱԿ

ընկերվարական երեսփոխաններն ու վա – րիչ մարմինը ժողով մը գումարեցին լսե – լու համար կի Մոլէի բացատրութիւննե – րը :

Ապագայ վարչապետը պարզեց այն պայմանները՝ որոնց մէջ ընդունեցաւ Հանրապետութեան Նախագահին առա – ջարկած առաքելութիւնը :

Վարիչ Մարմիններուն երեսփոխանները վստահութիւն յայտնեցին իրենց ընկերոջ եւ որոշեցին կիրակի օր զարձեալ ժողով մը գումարել: Այս ժողովէն ետք, հաւա – նական է որ Ընկերվարականներու Ազգ. Խորհուրդն ալ գումարուի :

ԳՈՐԾԱԴՈՒԼ ԵՒ ՅՈՅՑԵՐ ԹՈՒՆՈՒՅԻ ՄԷՋ

Ուրբաթ օր, խաղալ պայմաններու մէջ եւ պետութեան կողմէ լիազօրուած՝ հա – կաֆրանսական ցոյցեր տեղի ունեցան Թունուզի մէջ: Առեւտրականները գործա – դուլ ըրին: Քաղաքին մէջ կարելի չէր հանդիպիլ Ֆրանսացիներու :

Կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, աւելի քան քա – ռասն հազար հոգի խմբուած էր Ոչխար – ներու հրապարակին վրայ: Պուրկիպայի խօսքերէն ներշնչուած՝ ցուցարարներու թափօրը տողանցեց քաղաքին մէջ: Կը կրէին պաստառներ, որոնց վրայ արա – բերէն եւ անգլերէն գրուած էին. — « Ձէնք կ'ուզենք՝ յարձակողներու դէմ պայքարելու համար», «Ձէնքեր՝ արտաք – սելու համար Ֆրանսայի Թշնամին», եւ – այլն: Բացագանչութիւններ արձակեցին Ֆրանսական դեսպանատան առջեւ, որ կը դանուի Միացեալ Նահանգներու դեսպա – նատան դիմաց :

Ցուցարարները՝ երկուքին միջեւ կե – ցած, Ֆրանսական դեսպանատան կողմը դառնալով կը պոռային.— «Պարպեցէ՛ք, պարպեցէ՛ք». իսկ ամերիկեան դեսպա – նատան կողմը դառնալով՝ «Ձէնք ուզէք, ձէնք ուզէք ...»:

Ոստիկանութիւնը խիստ հսկողութեան տակ առած էր Ֆրանսական դեսպանա – տունը :

Կառավարութեան այժկայութեամբ եւ մղումով արձանագրուած հակաֆրանսա – կան այս ցոյցերուն ընթացքին ոչ մէկ միջադէպ պատահած է :

× Թունուզ եւ ալժերիական սահմանա – գլուխին վրայ նոր միջադէպ մը պատա – հեցաւ: Ֆրանսական օդանաւեր կրակ բա – ցին կարաւանի մը վրայ՝ որ կը գտնուէր Թունուզեան հողամասին մէջ: Ֆրանսա – կան պղրիւններու համաձայն՝ կարաւանը դէնք կը փոխադրէր: Թունուզցիք կ'ըսեն թէ ածուխ կը փոխադրուէր: Երեք զոհ կայ :

ԿՌԻԻԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ ՎԱՐՇԱՒԱՅԻ ՄԷՋ

Ինչպէս գրած էինք, Եչ. օր լեհ ուսա – նողները բողոքի ցոյց մը կազմակերպած էին, որուն պատճառով կռուի բռնուեցան ոստիկանութեան հետ:

Ուրբաթ օր, աւելի քան երկու հազար այդ նոյն ուսանողները զարձեալ բախում ունեցան բանակին հետ. ուսանողները կը պահանջէին որ ազատ արձակուին ձերբա – կալուած եւ բանտարկուած իրենց ընկեր – ները, միաժամանակ բողոքելով «Ֆաշ –

(Շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԹԱՐԳՄԱՆՉԱԿԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԸ

Քայիէ տիւ Սիւտի վերջին Թիւով (342), Լիւք Անարէ Մարսէլ կը ներկայացնէ «մարտիրոս ժողովուրդի մը», ինչպէս կը գրէ ֆրանսական Թերթ մը, «հինգ մարտիրոս բանաստեղծները»,— Սայմթ – Նեվա, Պեարոս Դուբեան, Մխսաք Մեծարենց, Դանիէլ Վարուժան, Եղիշէ Զարենց :

Նպատակ չունիմ բանասիրական քննութիւն մը կատարելու թարգմանուած կտորներուն մասին: Բայց առիթ կը համարիմ աժան ապուկներու սիրահարնե – րուն յայտնել Թէ ծիծաղելի է գաղափար ելլել նման գործ մը՝ մախազին մէջ ունենալով գլխոցական ծանօթութիւններու պաչար մը միայն: Թարգմանութիւնը, արուեստ կոչէք Թէ գիտութիւն, ունի իր պատմութիւնը :

Սկիզբէն ի վեր, մեծ Թիւ մը կը ներկայացնեն անոնք, որ թշնամի են թարգմանութեան. — Ալեքսիս կը ծաղրէ թարգմանիչները, գորս կ'անուանէ «բառ կշռող»՝ անոր համար որ բառին դէմ բառ կը դնեն նժարին մէջ, ճշդրտութեան սիրահար: Ժ. տիւ Պելլէ բառախաղ մը կը փորձէ թոատիթոռ բառով, որ կը մերնայ Դիոկղետիանոսի օրերէն՝ երբ քրիստոնեանները, խուսափելու համար հալածանքներէն ու մահուան վտանգէն, հե – թանոսներուն կը յանձնէին նուիրական գիրքերը: Ու վերջապէս ծանօթ որակումն իսկ, «լէ պէլ ղ'էնֆիտէլ», կը մատնէ նոյն թերագնահատութիւնը՝ որքան ալ յաջող ըլլայ թարգմանութիւնը կամ ե – ղեցիկ :

Այս թշնամութիւնը ունի իր փիլիսոփայութիւնը, որ կը ծագի էմէթիմմ ա – ւանդութիւններէն: Հարցը խոր է, որքան ալ իմաստակութիւնը մտա կապած ըլլայ վրան: Մտալուն ուսումնասիրութեան մը նիւթ՝ կը պահանջէ ճշդել բառին իմաստը ըստ տեսողութեան եւ ըստ լսո – ղութեան, — պայմաններ որոնք տարբերութիւն մը կը ստեղծեն միւսնոյն անձին մէջ անգամ: Զգայարանական պարագայէն անկախ՝ կայ նաեւ հասկացողութեան հարցը նոյն լեզուով ընթերցողներուն մէջ, ինչ որ «պառաճանքի» կը վերածէ թարգմանութիւնը, ինչպէս կը գրէ Փօլ Վալերի,— արդարեւ լա ժէօն Փարիի հեղինակը ստուերն կը համարի գրական ամէն ստեղծագործութիւն, եւ օրինակ կուտայ Հիւկոյի «սեւ արեւ» բացատրութիւնը: Ընդհակառակն ժան Փօլան մանրքննական արտայայտութեան երանգ մը կը տեսնէ նոյն բացատրութեան մէջ, գոր կը գտնէ նաեւ Ներվալի մօտ :

Ինչ դիալեկտիկայով ալ ներկայացուի հարցը, կը հաւատամ Թէ «գաղաճանութիւն» մը չէ թարգմանութիւնը՝ եթէ գործութիւն ունի խառնուածքի համերաշխութիւն մը ընդմէջ անոր որ կը փոխադրուի եւ անոր որ կը փոխադրէ, (չմոռնալ նաեւ խառնուածքի համերաշխութեան պայմանը ընդ մէջ ընթերցողին եւ ընթերցողին,— բայց տարբեր հարց է առիկա):

Այս հաշիւով՝ թարգմանութիւնը արուեստ մըն է ինքնին: Եւ ունի իր թեքնիքը:

Վալերի Լարպօ, որ սքանչելի Հատոր մը կուտայ թարգմանչական արուեստին նուիրուած (*), կը բացատրէ Թէ ի՛նչ գործառնութիւններ ունի թարգմանիչը եւ ի՛նչ պարտաւորութիւններ, — ըստ իրեն՝ սը – խալ չէ, բանաստեղծութեան մը մէջ, ընկղմիլը թարգմանել ծիրան, բայց ընդհակառակն թարգմանիչը պարտաւոր է յարդել լեզուին գեղեցկապիտական եւ ոճաժշտական պահանջները, եւ օրինակ կուտայ Թէ, երեք սուղ վանկ ընտրելու եւ դնելու համար պարբերութեան մը երկար կշռոյթին մէջ, ի՛նչքան է աշխատած, նոյնիսկ արձակ բանաստեղծութեան մը համար:

Արուեստագէտի նման մտահոգութիւն ներչ մղուած, արուեստագէտի բացառիկ ինքնարքներով օժտուած թարգմանիչ մը, կ'ենդրակացնեմ, չի կրնար «գաւաճան» կոչուիլ ուրեմն իր ազանթիւրին մէջ, որ անուն կը տրուի թարգմանութեան՝ անոր համար միայն որ հերոսական բան մը կը ներկայացնէ իր կատարումով: Ընդհակառակն, այդ արուեստագէտ – թարգմանիչն է անպայման որ կուտայ բնագիրին գերազանց գործը :

Այս ներածականէն ետքը, անցնինք Լիւք – Անարէ Մարսէլի թարգմանութեանց արժէքին :

Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

(*) Վալերի Լարպոյի գործէն զատ, թարգմանիչներու «փաքտոն»ին՝ Ս. Յերոնիմոսի յիշատակին նուիրուած, պէտք է յիշատակել Ժորժ Մունէնի գործը « Լէ պէլ ղ'էնֆիտէլ », հրատարակութիւն (Բայիէ տիւ Սիւտի) ,ժիլ Լըկոայի գործը, «Ռէֆլէէսիոն սիւռ լ'Ա՛ռ տը Թրա – տիւյիռ»,— իրրեւ հին գործ՝ Ժ. տիւ Պելլէի ծանօթ գործը, «Լա Տէֆանս...»:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

Ինչպէս կեանքին մէջ պրեթէ միշտ, այս անգամ ալ զարմանալ ուշ համբայ կ'ելլէի, երթալ խանգավառութեան պարտքս տանելու՝ Հայկական հանդէսի մը :

Կ'ամապարձի եւ ամբողջ ճամբան կը խորհէի հանդէսին սրահէն դուրս մնացած, եւ փողոցը խճողուած բազմութիւնը ճեղքելու կեդրոնս, եւ հրաչքով մը ներս մտնելուս վրայ: Անցոյս էի, բայց եւ այնպէս, ինչպէս պրեթէ միշտ կեանքիս մէջ, կ'երթայի ...

Երբ հասայ սրահին առջեւ, տատամսեցայ չէնքը ճանչնալու, այնքան որ լուռ էր: ինքն իր մէջ ամփոփուած, փողոցին դարչնի վրայ :

Դուռին առջեւ երկու հոգի էինք . — ոստիկան մը եւ ես: Իրարու նայեցանք: Ես անցայ ստուերի մը պէս :

Տոմսակներու լուծին մէջ նշմարեցի, դեռինը բաներ մը փնտռելու դիրքին մէջ, խոր կռնակով մէկը, որուն գլուխը չեմ այ... Մուտքին մէջ, մէկ քանի նիհար ծառայողներ (ուվրէօզ) աշխատելէ կը հրաժկէին պահարանը կախուած քանի մը տարուր վերարկուներու վրայ :

Մանր լռութիւն մը չորս դին, որ կրնար միայն յառաջ գալ խոր կեանքէ մը, կամ մեծ պարապէ մը ...

Ելայ կալորին, ժողովուրդին գրկին մէջ:

Բեմին վրայ, վերջին բանախօսը իր կարծքը կը ծածէր: Բայց իր խօսքերը ակող միջնարարին Թոհուբոհին հետ խառնուեցան ...

Լոյսերը վառուեցան: Շուրջս համոզուած խօսքերով հայերէն Թերթ կը ծախէին: կուռնակի գլուխներով հայ մամիկներ, կը չանային իրենց նստած վայրէ աթոռը դարմոցի վերածել, եւ դեռինը տապալուող պղտիկներու ձեռքերէն կը քաշէին փրցնելու չափ ուժով, եւ վեր հանելով, կը թօթուէին սրահին օդին մէջ...

Քանի մը տեղեր, նշանաւոր, հարսնիքի, կասկածելի խօսքեր, խառնուած անպարծութեան, հիւանդութեան հծծիւններ...

Մշած աչքերով ալջիկներ : Սիկառեթը նոր ճախրանքով մը վառող տղաք: Նաեւ աչխարհէն հրաժարած տղաք, իրենց մտերիմները ծանրակներէն չատ վար բուռած եւ անվերջանալի աչքերով ...

Միջնարարէն եաքը իջայ վարի սրահը: Պարապ աթոռներ առջեւը, քովերը, քիչ մը ամէն տեղ: Հոս հոն քանի մը մուչ – ոտակ, եւ անգրգռուելի փաս ա մէնիներու եւ եւրը նայող տիկիններ: Աչնան տերեւա – թափէն բռնուած անտառի մը մէջ լսուածին նման չչուկ մը, վախուռք մը չորս դին: Սակայն քանի մը գոռոզ մարդեր հոս հոն :

Ընդհանուր մշուշ մը այս բոլորին վրայ :

— « Ինչպէ՞ս: Այո: Անդրանիկը ... անչուչա: Կռուեցաւ ... » Ե՞րբ էր: Ո՞ւր էր: Ինչպէս եղաւ: Նոյնիսկ ինչո՞ւ համար: Ճնշող անորոչութիւն մը:

Մօտիկ, դեռ չատ մօտիկ: Սրտերուն հեռքին անվախակից մէկ մասը անչուչա: Բայց եւ արդէն այնքան հեռաւոր... Մեքենաներուն եւ մէթրոներուն ադմուկը արդէն մտած է Անդրանիկին եւ ժողո – վուրդին մէջտեղ ... Իսկ վարի սրահին փաս ա մէնով տիկինները արդէն կը չփոթեն՝ Մօրիս Շեվալիէն եւ հերոս Անդրանիկը: Եւ կը նախընտրեն անչուչա՝ Մօրիս Շեվալիէն ...

Այս ընդհանուր մշուշին, հեռքերու չըփոթութեան եւ սրտի սեղմումին մէջ, կը պատնայ հայկական ֆիլմ մը: Հոն կը չփոթուին Հայը եւ Բիւրաբ, միեւնոյն թշուառութեան եւ վայրագութեան մէջ: Դժուար է համակրելի տարրը գտնագատնել: Ո՞ւր է պայծառ ճակատով իսկական Հայը:

Թնդանօթներուն ճայները սակայն, իրենց անմիջական հակազդեցութիւնը կը պահեն ժողովուրդին ծափերուն մէջ ...

Եւ ֆիլմը կը վերջանայ ընդհանուր հոգեվերևութեան մէջ, երբ Անդրանիկ կ'երեւայ, նստած՝ ամերիկեան գրասեղանի մը առջեւ ... Այլեւս նոյնիսկ անօգուտ կը պատնայ, անոր տեսած ապագայ Հայաստանին տեսիլը, իր գրասեղանին յարակից՝ ամերիկեան պատուհանէն...

×

Եթէ իլլըրա ֆիւթիւրիստ նկարիչ մը, նկարէր այդ օրուան հայկական սրահը, անոր պիտի տար չարժումը, իրարու վրայ լինկած հոպլիներու, որոնք յետոյ կ'անջատուին, կը հեռանան, կը կոր – ատին, յետոյ դարձեալ դառնալու, դարձեալ իրարու վրայ հակելու, ձուլուելու, եւ անդաժանելի մարդկային կոյտ մը չէ – նելու համար...

Եւ եթէ ճայնագրուէր այդ օրուան սրահին մրմունջը, հոն պիտի էր գրոչմը դնէր՝ նախ անօրինակ հառաչ մը...

Եւ յետոյ դուրսը, Փարիզի մայթին վրայ, անլուր հծծիւն մը, բայց որ կը չփոթուի եւ կը պատնայ՝ քաղաքին մեծ քրքիջը ...

ՄԱՆՆԻԿ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

ՄԻՏՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ

ՎԻՊԱՍԱՆԸ ԻՐ ԺԱՄԱՆԱԿԻՆ

ՎԿԱՆ ՊԷ՞ՏՔ Է ԸԼԼԱՅ

«Արդի վիպասանը իր ժամանակին վրկան պէ՞տք է ըլլայ ..»:

Պատասխանելու համար այս հարցու – մին, Փարիզի գրական կարեւորագոյն շաբաթաթերթերէն մէկը՝ *Լէ Նուվէլ Լիթէրէր*, դիմած է վաւերական գրագէտ – ներու եւ ականաւոր դէմքերու եւ անոնց տեսակէտները կը հրատարակէ, իրրեւ լաւագոյն պատասխան: Ստորեւ կուտանք այդ ժողովրդականութիւն վայելող կարգ մը գրագէտներու կարծիքը :

ԺԻՒԼ ՌՈՄԷՆ, Ֆրանսական Ակադեմիայէն.— «Ճիտուն տարիէ ի վեր, գրական գործերուս, փորձերուս եւ յօդուածներուս մէջ երբէք չեմ պատրած ցոյց տալէ, Թէ, ինձ համար, գրագէտը պէտք է ըլլայ իր ժամանակին վկան՝ բաւին իսկական առումով, առանց մնասելու գրականութեան միւս նպատակներուն :

ՏԱՆԻԷԼ ՌՕՓՍ, Ֆրանսական Ակադեմիայէն.— «Գրագէտին առաջին պարտականութիւնն է ան: Գրական հին գըլխ-

---

Այս ընդհանուր մշուշին, հեռքերու չըփոթութեան եւ սրտի սեղմումին մէջ, կը պատնայ հայկական ֆիլմ մը: Հոն կը չփոթուին Հայը եւ Բիւրաբ, միեւնոյն թշուառութեան եւ վայրագութեան մէջ: Դժուար է համակրելի տարրը գտնագատնել: Ո՞ւր է պայծառ ճակատով իսկական Հայը:

Թնդանօթներուն ճայները սակայն, իրենց անմիջական հակազդեցութիւնը կը պահեն ժողովուրդին ծափերուն մէջ ...

Եւ ֆիլմը կը վերջանայ ընդհանուր հոգեվերևութեան մէջ, երբ Անդրանիկ կ'երեւայ, նստած՝ ամերիկեան գրասեղանի մը առջեւ ... Այլեւս նոյնիսկ անօգուտ կը պատնայ, անոր տեսած ապագայ Հայաստանին տեսիլը, իր գրասեղանին յարակից՝ ամերիկեան պատուհանէն...

×

Եթէ իլլըրա ֆիւթիւրիստ նկարիչ մը, նկարէր այդ օրուան հայկական սրահը, անոր պիտի տար չարժումը, իրարու վրայ լինկած հոպլիներու, որոնք յետոյ կ'անջատուին, կը հեռանան, կը կոր – ատին, յետոյ դարձեալ դառնալու, դարձեալ իրարու վրայ հակելու, ձուլուելու, եւ անդաժանելի մարդկային կոյտ մը չէ – նելու համար...

Եւ եթէ ճայնագրուէր այդ օրուան սրահին մրմունջը, հոն պիտի էր գրոչմը դնէր՝ նախ անօրինակ հառաչ մը...

Եւ յետոյ դուրսը, Փարիզի մայթին վրայ, անլուր հծծիւն մը, բայց որ կը չփոթուի եւ կը պատնայ՝ քաղաքին մեծ քրքիջը ...

ՄԱՆՆԻԿ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

ՕՏԱՐ ԷԶԵՐ

ՄԱԹԻՕ ՓԱԼՔՈՆԷ

(ԳՈՐՍԻԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ)

— Հոսկէ անցնող մա՞րդ մը ...

— Այո, սրածայր զգակով մարդ մը որ հագած էր կարմիր ու դեղինով եզերուած բաճկոն մը :

— Սրածայր զգակով մա՞րդ մը, որ հագած էր կարմիրով ու դեղինով եզերուած բաճկո՞ն մը ...

— Այո, չուտ պատասխանէ եւ իմ հարցումներս մի կրկնէր :

— Այս առաւօտ մեր դրան առջեւէն քահանան անցաւ իր ձիուն վրայ հեծած եւ ինծի հարցուց հայրիկիս որպիսութիւնը: Պատասխանեցի Թէ...

— Ա՛հ, չարաճճի, սրամտութիւն մի ըներ: Շուտ ըսէ ինծի ուրկէ՞ անցաւ ձանէթթօն, որովհետեւ զայն է որ կը փընտռէնք եւ վստահ եմ որ հոսկէ անցաւ :

— Ո՞վ գիտէ :

— Ո՞վ գիտէ: Ես գիտեմ որ դուն զայն տեսար :

— Քնացած ժամանակ կարելի՞ է ան – ցորդները տեսնել :

— Դուն չէիր քնանար, ստահակ, հրացանի ձայները քեզ արթնցուցին:

— Կը կարծէք ուրեմն, պարմիկ, որ ձեր հրացանները այդքան աղմուկ կը յարուցանեն: Հայրիկիս կայծհանը ձեր գէնքերէն աւելի ազմկահար է :

— Ստահակ քեզ տանի, անիծեալ արդայ: Վստահ եմ որ դուն ձանէթթօն տեսար: Թերեւս զայն պահեցիր: Օն, ընկերներ, մտէք այս տունէն ներս եւ հայեցէք Թէ մեր մարդուկը հո՞ն է: Փախած միջոցին արդէն կը կաղար, արեան հետքերը հոս կանգ կ'առնեն, եւ վստահաբար չէ կրցած մինչեւ «մաքի» հասնիլ:

— Եւ ի՞նչ պիտի ըսէ հայրս, գոռաց Ֆօրթունաթօ, ի՞նչ պիտի ըսէ հայրս երբ իմանայ Թէ ներս մտած են իր տունէն երբ ինք դուրս ելած էր հոսկէ :

— Ստահակ, գոչեց ոստիկանապետ կամպան, բռնելով տղեկին ականջէն, դիտե՞ս որ ինձմէ կախում ունի քու ձայնիդ չեչը փոխելը: Թերեւս քանի մը մարակի հարուածներով վերջապէս պիտի յօժարիս խօսիլ:

— Իմ հայրս Մաթիօ Ֆալքոնէ կը կոչուի, աղաղակեց տղեկը գոռոզաբար :

— Անպիտան տղայ, դիտե՞ս որ քեզ կրնամ տանիլ Քորթէ կամ Պաստիա եւ հոն կրնամ քեզ գնտան մը նետել եւ ոտքերուդ ալ շղթաներ անցընել ու ամէնէն վերջն ալ քեզ գլխատել տալ, եթէ չըսես Թէ ո՞ւր է ձանէթթօ Սան Բիէրա:

Տղեկը այս անտեսի սպառնալիքին առջեւ ծիծաղեցաւ եւ կրկնեց .

— Իմ հայրս Մաթիօ Ֆալքոնէ կը կոչուի ...:

— Տանտապետ, ըսաւ կամացուկ մը գինուորներէն մին, Մաթիօյին հետ դէշ մարդ չըլլանք :

Կամպա յայտնապէս նեղուած կ'երեւար: Գինուորներուն հետ ցած ձայնով կը խօսէր, որոնք արդէն վերջացուցած էին ամբողջ տան խուզարկութիւնը: Երկար պարծողութիւն մը չէր ասիկա, վարպետի ֆորսէքացիի մը տնակը կը բաղկանար առ հասարակ քառակուսի սէն – եակէ մը, երբ կահ կարասի ունենալով միայն սեղան մը, նստարաններ, պահա – րաններ եւ որսորդական կապմածներ : Ընդհակառակն, փոքրիկ Ֆօրթունաթօն կարծես կը հրճուէր տեսնելով իր զար – միկին եւ գինուորներուն չուարած վիճակը, եւ իր կատուն գրկած կը գրուէր ու կը չոյէր զայն :

Զինուորներէն մին մօտենալով յարգի դէպին, տեսաւ հոն գտնուող կատուն իր ձագուկներով: Սուինով անտարբեր կերպով քրքրեց քիչ մը յարդի չիւղերը, ուսերը թօթուելով եւ կարծես զգալով Թէ իր կանխապղուչութիւնը ծիծաղելի էր : Ոչինչ չարժեցաւ յարդի դէպին մէջ եւ տղեկին դէմքը չմատնեց նոյնիսկ ամենադոյդ յուզումի նշան մը :

Տանտապետը եւ իր գինուորները բոլո – րովին յուսահատած, արդէն սկսած էին խորհիլ վերադարձի մասին, երբ կամպա յանկարծ խորհեցաւ Թէ սպառնալիքները ոչ մէկ օգուտ պիտի ունենային Ֆալքոնէի զաւակը համոզելու համար եւ Թէ պէտք էր վերջին փորձ մը ընել զայն փաղաքշելով եւ նուէրներ խոստանալով :

— Փոքրիկ զարմիկ, ըսաւ, ինծի կը Թուի Թէ դուն արթնամիտ տղայ մըն ես եւ մեծ ապագայ կը խոստանաս: Եւ ապա – կան դէշ խաղ մըն է որ կը խաղաս ինծի : եթէ չվախնայի զարմիկիս՝ Մաթէոյին դուն պատճառելէ, սատանան տանի, քեզ կը տանէի ինծի հետ :

— Օ՛հ ...

— Բայց երբ զարմիկս վերադառնայ, իրեն պիտի պատմեմ ամէն բան եւ վստահ եմ որ անիկա քեզ պիտի դանակոծէ սուտ խօսած ըլլալուդ համար :

— Կրնայ ըլլալ :

— Կը տեսնես... Բայց, մանիկ ըրէ, խելօք տղայ մը եղիր եւ ես քեզի պզուռ նուէր մը պիտի տամ :

— Իսկ ես, զարմիկ, ձեզի խորհուրդ մը պիտի տամ. այն որ՝ եթէ աւելի ուշ – նաք, ձանէթթօ պիտի հասնի «մաքի», եւ այն ատեն ձեզի համար չատ դժուար պիտի ըլլայ երթալ զայն փնտռելը ...

ՓՐՈՍՓԵՐ ՄԵՐԻՄԷ

(3 Շար.)

ԿՅՆՔԻՑ

Ե.

ՅԱՎԻՏՑ ՍՈՒՆԸ ԳՅՈՒՏԻՆ

«Սատանի մոտ, տասի՛ մի ես էլ չեմ գնա...» — ինքնուրույն, ուրախ ձայնով երգում էր Գյուտինը, երբ ուսին տոպրակ գցած, ձեռքին մի մեծ ցանց ու ձողերի մի կապոց, ճանապարհ էր ընկնում դեպի գետը։ Ամառվա տաք օրերն էին։ Գյուղի տղաները, որոնք ամբողջ օրը ցեխի մեջ էին խաղում, ջրի մեջ էին ընկնում, ինչպես ձկնորսի ցանցը, այդպես էլ նրանց մայրերի ձեռքը չէր կարողանում բռնել։ Ամեն մի տղա, որ ուզում էր ձկնորսի ցանցից ազատվել, պետք է ձկնորսի հետ գնար գետը։ Ուստի Գյուտինի հետ գնում էին ամբողջ խումբ տղաներ։ Ոմանք ցանցը կրում էին, ոմանք ձողերը, ոմանք էլ ուրիշ իրեր։ Գյուտինը ոչ մի բանով չէր ծանրաբեռնված։ Նա միայն ուսին տոպրակ էր գցել, որ ձկները դնի մեջը։

Գյուղի ծայրին, ճանապարհի վրա, Գյուտինը հանդիպեց Ավետ աղբարին, որ ձեռքին մի մեծ ցանց էր բռնել։

— «Ես ինչպես ձկնորսի որդի եմ, ինձ ցանցը պետք չէ, — մտածեց Գյուտինը, — ես ձողերով կբռնեմ ձկները»։

Ավետ աղբարը ցանցը ուսին գցած, ձողերը ձեռքին, ուրախ երգում էր։ Գյուտինը նրան հարցրեց.

— Ավետ աղբա՛ր, ո՞ւր ես գնում։

— Գետը, ձկնորսության, — պատասխանեց Ավետը։

— Ես էլ գետը, ձկնորսության, — ասաց Գյուտինը։

— Ինչո՞ւ ես գնում, — հարցրեց Ավետը։

— Ես էլ ձկնորսության եմ գնում, — պատասխանե

կան » ոստիկանութեան միջամտութիւն – ներուն դէմ. ոստիկանութիւն մը՝ որ « կեսթափոյի միջոցներուն կը դիմէ» կը պոռային ցուցարարները :

Յոյցերը կատարեալ ըմբոստութեան բնոյթ ստացան, մէկ կողմէ բռնմարուեստիկ վարժարանին եւ միւս կողմէ համայնավար կուսակցութեան ակումբին առջեւ :

Իրիկուան դէմ, ուսանողները հաւաք – ուած էին բռնմարուեստիկ վարժարանին մէջ, մթինկ մը սարքելու համար : Յինուորականները վրայ հասան եւ ցուցարարները փողոց խուժեցին : Բացատան – չութիւնները սկսան՝ ոստիկաններուն դէմ. — «Սրիկաներ... Փաչխաներ...»: Այս խմաստով թռուցիկներ ալ ցրուած էին :

Յինուորականները ճարահատ կը սկըսին ճոխաններու հարուածներ տալ : Ուսանողները կը փոխադարձեն : Ոստիկաններու թիւը կ'աւելնայ : Ցուցարարները կ'ուզղուին դէպի կեդր. կոմիտէին հաւաքատեղին : Եւ արտասուաբեր առաջին ռումբերը կը պայթին : Բռնմարեւեստիկ վարժարանին առջեւ բարիկատներ եղած են :

Բռնմարուեստիկ վարժարանին անօրէն – նը ուսանողներու նկատմամբ ոստիկան – ներու դործ դրած միջոցներուն մասին խօսելով, ծանրօրէն քննադատեց պա – նոնք :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ձայնասփիւռին համա – ձայն՝ Ե. Միութիւնը արձակած է ու – ուեստական առաջին արբանեակը :

ՊԵԼԿՐԱՏԻ մէջ համայնավար նախկին պարապլուխ Միլովան Ձիլասի դատավա – րութիւնը տեղի կ'ունենայ՝ դռնփակ : Ձիլաս կը մեղադրուի Ամերիկայի մէջ հրատարակուած իր «Նոր դասակարգը » դիրքին համար, որուն մասին խօսած ենք արդէն :

ՄԱՐՈՔԻ Արմատական կուսակցութեան համագումարը բացուեցաւ այսօր : Նախ – կին վարչապետ Մենդէս Ֆրանս Ռապաթ մեկնեցաւ, համագումարին մասնակցելու համար :

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ հելլէական «Նոթոլիուս » սուզանաւը երէկ առաւօտ Հաւրի նաւա – հանգիստը մտաւ :

ԹՈՒՐՔԻԱ կը պնդէ, որ Միացեալ Նա – հանգներ մասնակցին Պաղտատի Ուխտին : Այս ուղղութեամբ Անգարայի կառավա – րութիւնը նոր դիմում մը պիտի կատարէ Ուաշինկթըն :

ՖՐԱՆՍԱՅԻ խումբ մը մասնորականներ հեռագիր մը ղրկեցին Հանոյարիա, Ապրիլ 22ին ձերբակալուած ղրադէտ Թիլոր Տէրիի մասին մանրամասնութիւններ ըս – տանալու համար :

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ մէջ սկսաւ խորհրդային լրտես Ապէլի դատավարութիւնը :

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ Պատերազ – մական նախարարը յայտարարեց Թէոդա – նակցային Հանրապետութեան բանակը միշտ ենթակայ կը մնայ պետութեան քա – ղաքական իշխանութեանց :

ԵՈՒԿՈՍԼԱՒԻՈՅ մենաշէրը՝ Թիթօ, հոկտեմբերեան յեղափոխութեան 40րդ տարեդարձին առիթով պիտի երթայ Մոսկուա, կը հաղորդէ Պելկրատի Աբ – տաքին նախարարութեան մէկ բաները :

ԱՐՃԱՆԹինի մայրաքաղաքին մէջ ձեր – բակալուեցան կարգ մը սեմտիֆաներու պարապլուխներ : Ոստիկանութիւնը կը հսկէ քաղաքին վրայ :

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ Լիթըլ Րոք քաղաքին մէջ խաղաղութիւնը վերահաս – տատուեցաւ : Ոստիկանութիւնը կը հաս – կէ, որ նոր միջադէպեր չպատահին սե – ւերու եւ ճերմակներու միջեւ :

ՓԵՇՏԱՅԻ քաղաքապետական տեւանը 16 հոգի բանտարկութեան դատապար – տեց :

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ թերթի մը համաձայն Մարոքի մէջ հակասեմական չարժում մը սկսած է :

ԹՈՒՐՔԻՈՅ վարչապետ Մենտերէս մասնչալ Բուլգանինի նամակին պատաս – խանին մէջ չհետաձ է, թէ Սուրիա մեծ վտանգ մը կը ներկայացնէ Անգարայի կառավարութեան համար :

ԱՍԻԱԿԱՆ կռիւը Ֆրանսա մտած է արդէն եւ քանի մը հոգի մահացու կեր – պով վիրաւորած է համաձարակէն :

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ

Վարձատրէն ընկեր Խաչատուրեան Սու – րէն հազար ֆրանք կը նուիրէ Մշակոյթի Տան, հազար ֆրանք Շաւարշ Միսաքեան սրահին, հազար ֆրանք ալ «Յառաջ»ի բարգաւաճման համար :

(Մանրամասնութիւնները յաջորդով) :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՄԱՐՍԷյԼ.— Այրի Տիկին Մարիամ Սուվալեան կը յանձնարարէ որ հան – դուցեալին յիշատակը յարդողները ներ – կայ ըլլան հոգեհանդիստի պաշտօն – պատարագի, որ տեղի պիտի ունենայ այս կիրակի առաւօտ, Պոմանի (Մարսէյլ) Ս. Սահակ եկեղեցին, իր եղբօր՝ Համբար – ձում Պատմաճեանի յիշատակին :

ՀԱՃԸՆԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

ՇԱՒ.— Համբրնի Հայր. Ընդհ. Մխու – թիւնը «Արծերոյն»ի հերոսամարտին 37րդ տարեդարձը կը տօնէ կիրակի (13 Հոկտեմբեր) : Լիոնէն Թորոսմ քհնյ.Փոս – թեքեան հոգեհանդստեան հանդիսաւոր պատարագ պիտի մատուցանէ ուր հա – պար նահատակներու յիշատակին եւ պի – տի քարոզէ : Նաեւ ազգային հոգեճաշ նահատակներու հոտւոյն : Կը հրաւիրուին Հրճանի բոլոր հայրենակիցները եւ նա – հատակներուն յիշատակը յարգողները :

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՒԱՆԴԷՍ

Ի նպաստ Կապ. Խաչի օդափոխութեան կայանին :

Նախաձեռնութեամբ Յ. Կապ. Խաչի Լիոնի մասնաճիւղին :

Տեղի կ'ունենայ 12 Հոկտեմբեր, չաբաթ երեկոյ ժամը 9ին մինչեւ լոյս, Պկրիկ Միյէ չքեղ սրահներուն մէջ, փլաս Պէլ – կուր :

Գեղարուեստական բաժին եւ հաճելի ա – նակնկալներ :

Ընտանեկան զուարճ մթնոլորտ :

Կը հրաւիրենք Լիոնահայ հասարակու – թիւնը անխտիր, բացառելու մեր այս ձեռնարկը որուն հասոյթով պիտի կարե – նանք Կապ. Խաչի օդափոխութեան կայա – նին մէջ՝ հարիւրաւոր մանուկներու ոչ թէ միայն մաճուր օդ՝ այլ եւ ամոնց՝ գէթ տարին մէկ անգամ հայկական մթնոլոր – տի մը մէջ տոհմային դաստիարակութիւն մը ապահովել :

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Տեղի կ'ունենայ ՀՈԿՏ. 26ին :

Մանրամասնութիւնները յաջորդով :

×

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 26ին, Շաբաթ իրիկուն, ժամը 20·30ին :

Մանրամասնութիւնները յաջորդով :

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ

« Հայաստան » թերթի փէրմանանսը ամէն չաբաթ օր ժամը 3 — 6, 17, Րիւ Պլէօ :

ՀՐԱՉ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Իր անմոռանալի ամուսնոյն՝ Հրաչ Սարգիսեանի մահուան Գ. տարելիցին առթիւ, այրի տիկին Արշալոյս Սարգիս – եան 2500ական ֆրանք կը նուիրէ :—

Կապոյտ Խաչի կայանին :

Կարմիր Խաչի կայանին :

Եկեղեցւոյ Կրթ. ձեռնարկին եւ «Յա – ռաջ»ին (տպարանի փոխադրութեան առ – թիւ) :

(Մանրամասնութիւնները յաջորդով) :

ՇԱՎԻԼԻ ԵԿԵՂԵՑԻՒՆ

Զեռամբ Տիկին Մ. Ակոնտեանի, Տի – կին Լուսին Պօյաճեան տասը հազար ֆր. կը նուիրէ ի յիշատակ իր ծնողքին Գրի – գոր եւ Զարուհի Ակոնտեանի, Շաւիլի Ե – կեղեցիին :

Մանրամասնութիւնները յաջորդով :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՊԱՆԵԼՕ – ՔԱՇԱՆԻ Հ. Յ. Դ. «Արծիւ» ենթակամիտէի ժողովը այս ուրբաթ իրի – կուն ժամը 20·30ին, ընկեր Մալխասեանի բնակարանը, 21 Սաթիէ տը Ռու, Պան – եէօ :

ԿԱՊ. ԽԱՉԻ Փարիզի մասնաճիւղին ժո – ղովը այս երկուշաբթի, կէսօրէն վերջ ժամը 3ին, Քաֆէ Րեժան :

Ս. ՅՈՎՀ. ՄԿՐՏԻՉ ԵԿԵՂԵՑԻ

Այս կիրակի առաւօտ Հայրապետական Մատթեանք տեղի պիտի ունենայ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Վազգէն Ա.ի Օծման Բ. տարեդարձին առթիւ :

Արարողութեան կը նախագահէ Կաթ. Պատուիրակ՝ Սերովբէ եպիսկ. :

ԿՐ ՓՆՏՈՒԻ ՍՏԻՊՈՂԱԲԱՐ

Դպրոցասէրի առտնին գործերուն հա – մար աշխատասիրուհի մը : Դիմել ամէն օր 1, Պուլվար Տիւ Նոր : Փանթէչնէն առ – նել 146 հանրահաշիւը եւ իջնել Ռիւնի – Փասիյեօն :

ԿՈՒԶՈՒԻՆ

Արհեստաւոր կարող մը (fourreur) պո – ղերթիի համար եւ երիտասարդ աշկերտ մը fourreի համար (15 – 16 տարեկան) :

Pour Tricots-Lingerie
PARIS - CALIFORNIE
16, Rue Sainte Cécile, Paris-9e

ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ԾՐԱՐՆԵՐ ԿԸ ՂՐԿՈՒԻՆ Խ. ՄՈՒՔԻՒՆ

ՄԻԱԿ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ ՈՐ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ Է ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ ՂՐԿԵԼ ԾՐԱՐՆԵՐ ՈՐՈՆՔ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ԵՆ ՅԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐՈՒ ԻՍԿ ԿՈՂՄԷ

Maison MORY et Cie

10, Rue St-Quentin, PARIS 10e, Métro: Gare du Nord

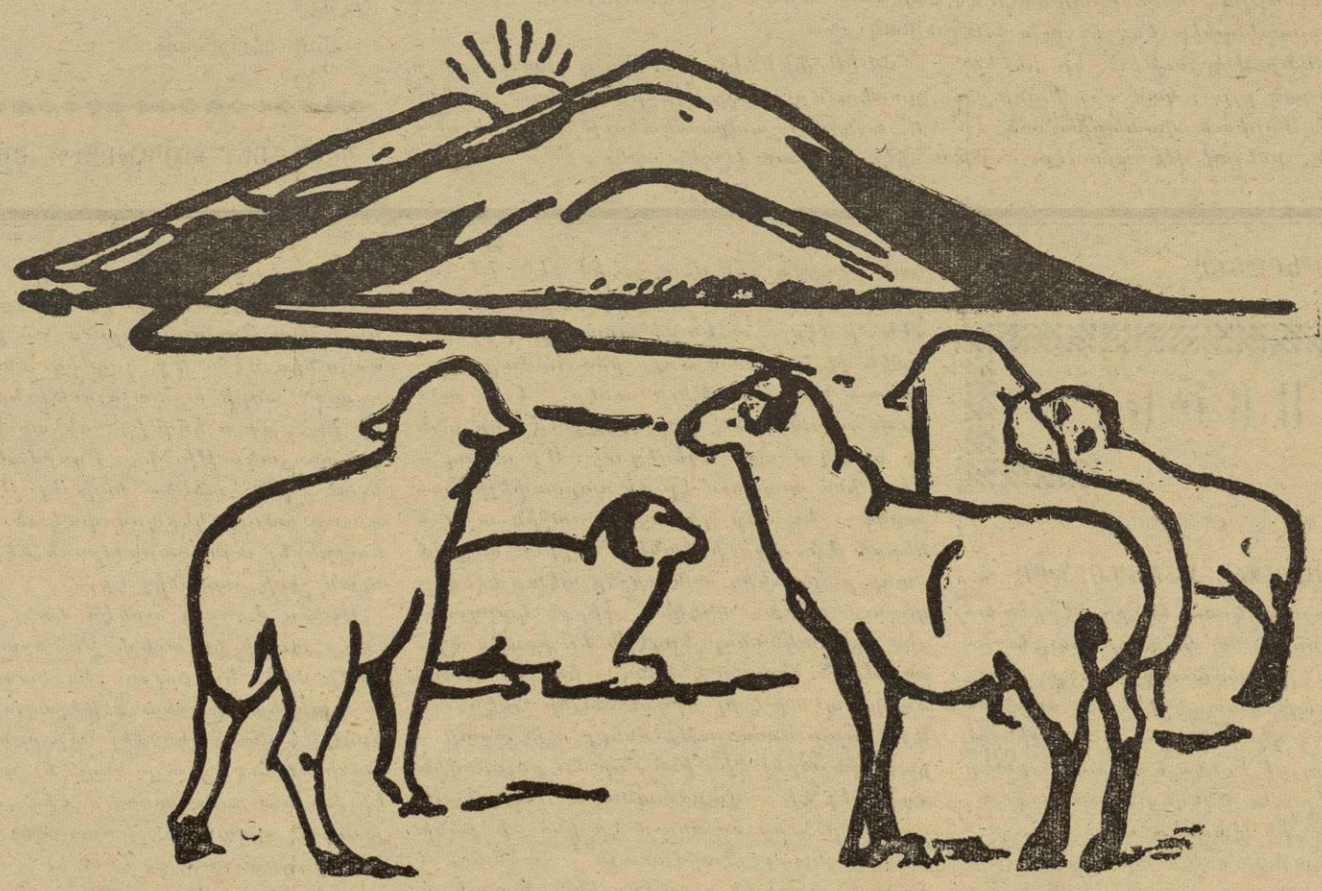
Բոլոր ծախսերը եւ տուրբերը կը վճարուին ղրկողին կողմէ, եւ ստացողը ոեւէ ծախս չունի վճարելիք :

Պատրաստ ծրարներ չեն ծախեր (*քոլի սթանտար*) : Ղրկողը իւր կը գնէ ապ – րանքները ուզած խանութներէն : Ծրարները՝ միայն նոր հագուստներ պէտք է պարունակեն :

Դիմողին կը ղրկուի տեղեկութիւններ (նորիս) *ձրիարար* :

Renseignements par Téléphone.- NOR 40-72 et 50-83. Service B.

Ներկայանալ թերթին կողմէ

TERZIAN

Un Maître dans l'Art du Tricot

MAISON FONDÉE EN 1928

3, Rue Poissonnière, PARIS-2e **Tél.: CEN. 93-75**

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction - Administration : 32, Rue de Trévise, Paris 9e

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86-60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. PARIS 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք : Հատը 12 ֆր.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
8
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
MARDI
8 OCTOBRE
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8013 — 33e ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3814

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՏԱԳՆԱՊԸ ՓԱՐԱՏԵԼՈՒ ՃԻԳԵՐ

Բազմաթիւ կնճռոտ եւ ծանրակշիռ հարցեր պրուած են նոր կազմուելիք կառավարութեան առջեւ, ներքին եւ արտաքին ճակատներու վրայ :

Պուրժէս – Մոնուրիի կառավարութիւնը չորս ամիս անդամ չկրցաւ տպրիլ : Խորհրդարանի մեծամասնութիւնը, որ կեանքի կոչած էր զայն անցեալ Յունիս 12ին, ղեկաւար իր վատահութիւնը հոկտեմբերի սկիզբը : Կը նշանակէ թէ օր – ուան հրատապ խնդիրներուն չկրցաւ գոհացուցիչ լուծում տալ :

Ալժէրիոյ կնճիռը կը չարունակէ մնալ օրակարգի առաջին հարցը : Ո՛չ միայն պինուորական – քաղաքական, այլ նաեւ էմոտական – տնտեսական տեսակէտով :

Պետական գանձը օրական մէկ միլիառ Ֆրանք կը ծախսէ Ալժէրիոյ համար : Այդ պատճառով ալ էմոտացոյցը միշտ բաց ունի :

Պաշտօնաթերթը երկու օր առաջ հրատարակեց հրամանագիր մը, որով 92 միլիառ Ֆրանքի կանխավճար մը պիտի տրուի ազգային պաշտպանութեան նախարարութեան՝ 1957ի համար քուէարկուած վարկէն դուրս, 56 միլիառ 800 միլիոնը սովորական ծախքերուն, 35 միլիառ երկու հարիւր միլիոնը սպառազի – նումի, ռազմանիւթի եւ յարակից պիտոյքներու համար :

Քաղաքական վճռի վրայ նոր կառավարութիւնը պարտաւոր է ընդունելի լուծում մը գտնել Ալժէրիոյ համար, որպէս զի գոհացում տայ բոլոր կողմերուն, այսինքն Ալժէրիայէն եւ Ֆրանսայէն դատ նաեւ արտաքին աշխարհին, ուր բաւական թէ թշնամի՝ ուշադիր կը հետեւին դէպքերու ընթացքին :

Քաղաքական տագնապին բնական հետեւանքն է տնտեսական տագնապը :

Ներածումներու վրայ դրուած սեզմումները բաւերար ապահովութիւն ունեցած են այն իմաստով, որ արտաքին առեւտուրի համար պոյտցած բացը հետզհետէ պակսած է : Կը կարծուի, որ եթէ այսպէս չարունակուի, քանի մը ամիսէն արտածումներն ու ներածումները պիտի հաւասարակշռուին ու Ֆրանսա պարտք պիտի չունենայ օտար երկիրներու :

Պետական գանձին մէջ ներկայիս չուրջ հարիւր միլիոն տոլարի պահեստ — տրուիզ կայ : Հոկտեմբեր 15ին այս դումարէն երեսուն միլիոն պիտի յատկացուի՝ հաստուցանելու համար Ֆրանսայի սեպտեմբերի պարտքերը «վճարումներու եւրոպական Միութեան» : Եթէ հոկտեմբերի բացը 70 միլիոն տոլար ըլլայ, նոյեմբեր 15ին գանձին պահեստը բոլորովին պիտի հալի :

Այդ պարագային, կառավարութիւնը պիտի ստիպուի փոխառութիւն կնքել վճարումներու Եւրոպական Միութենէն :

Պաշտօնական վիճակագրութեանց համաձայն, պետական գանձին Ֆրանքի պահեստն ալ չատ փայլուն վիճակ մը չի ներկայացներ :

Անցեալ Յունիսին Պանք ոբ Ֆրանսը 350 միլիառ Ֆրանքի կանխավճար մը ըրած էր պետութեան : Այս դումարը պիտի չերաւ մինչեւ տարեվերջ : Արդէն կարգ մը նախարարութիւններ նեղուած են եւ չեն կրնար հասնիլ վճարումներուն :

Ապրուստի պայմաններուն չարաճուն սղութիւնը արդիլելու համար նախորդ կառավարութիւնը պին որոշած էր 250 կէնոական առարկաներու վրայ : Այս կարգադրութիւնը դժգոհութիւն առաջ բերաւ մանաւանդ երկրագործներուն մօտ, որոնք անցած չաբաթ քանի մը օրուան գործադուլ ըրին :

Դժգոհութեան նշաններ կ'երեւան նաեւ ուրիշ մարզերու մէջ : Կառավարական տագնապին առթիւ ժամանակաւոր պինա-

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԿԻ ՄՈԼԷ ՄԵՐԺԵՑ ԿԱԶՄԵԼ ԴԱՇԼԻՃԸ

ՓԼԵՎԷՆ ՊԻՏԻ ՅԱՋՈՂԻ՞

Ինչպէս գրած էինք, Կի Մոլէ կիրակի իրիկուն տուաւ իր պատասխանը.— Ո՛չ : Ընկերվարական կուսակցութեան ընդհանուր քարտուղարը մերժեց կազմել նոր դահլիճը, հակառակ Նախագահ Քոթիի պնդումներուն :

Բացի իր բարեկամներէն, բազմաթիւ լրագրողները ցաւ յայտնեցին Մոլէի մերժումին համար :

Ինչո՞ւ սակայն այս ժխտական պատասխանը, երբ տագնապը լուծելու համար, ամէնէն հաւանական անձը կը նկատուէր ան : Ընկերվարական պարագլուխը պատէր, թէ առաւելապոյն ձայները ստանալու ամէնէն յարմար թեկնածուն ինք էր : Սակայն ձայներ էին հետեւեալ խմբակցութիւնները . — Ընկերվարական, Ժողովրդական Շարժում (ամբողջու – թեամբ), Արմատական, եւ Ձախ հանրապետական (մասնակի), Դիմադրական, եւ վերջապէս՝ մաս մը Ձախակողմնականներ, որոնք իրենց ձայնը պիտի տային ազգային չահագրգռութեամբ :

Սակայն, Կի Մոլէ կը բողոքէ թէ Անկախներն ու Գիւղացիները իրեն հետ չեն եւ նպատակ չունի «ծայրը ծայրին» կառավարութիւն մը կազմել, որպէսզի քանի մը չաբաթէն տապալի :

Կիրակի իրիկուն, Ընկերվարականներու ընդհանուր քարտուղարը իր կուսակցութեան խորհրդարանական խմբակցութեան եւ Վարիչ Մարմինին առջեւ բացատրութիւններ տուաւ դանդաղ կազմակերպութեանց հետ իր ունեցած խորհրդակցութեանց մասին : Ընկերվարականները հաստատեցին իրենց քարտուղարին մտահոգութիւնները :

Հանրապետութեան Նախագահ Ռընէ Քոթի, Մոլէի հետ ունեցած խորհրդակցութենէն ետք, նախագահութեան դի – ւանը հրատարակեց հետեւեալ զեկոյցը.— « Հանրապետութեան Նախագահը ընդունեցաւ Կի Մոլէն, որ հակառակ եղած պնդումներուն՝ յայտնեց թէ չէր կրնար ստանձնել կառավարութիւնը կազմելու առաքելութիւնը : Իրեն չնորհակալութիւն յայտնելէ վերջ՝ որ աշխատած էր օգտակար ըլլալ, Նախագահը որոշեց կանչել Փլեվէնը, որ պիտի ընդունի Բչ· օր, կէսօրէ առաջ » :

Ռընէ Փլեվէն տակաւին յստակ պատասխան մը չէ տուած : Ամէն պարագայի մէջ, եթէ Ընկերվարականներըթիկունք չհանդնին իրեն՝ պիտի մերժէ :

× *Թորէզ եւ Տիւքլօ (համաձայնաւար) նամակ մը ղրկեցին ընկերվարական, յառաջդիմական, արմատական, ձախ հանրապետական եւ դիմադրական կուսակցութիւններուն՝ առաջարկելով որ հանդիպում մը ունենան՝ քննելու համար կառավարութեան կազմութեան հարցը, եւ Ալժէրիոյ թնճուկին լուծում մը գտնելու համար :*

Համաձայնաւարներու այս առաջարկութիւնը ցարդ ոչ մէկ արձագանգ գտաւ յիշեալ կուսակցութիւններուն մէջ :

դուլ մը կը նշմարուի : Տարակոյս չկայ սակայն, որ եթէ ապրուստի գիններուն եւ աշխատավարձերուն միջեւ հաւասարակշռութիւնը խախտի, նոր գործադուլներ անխուսափելի պիտի գառնան :

Դեռ ուրիշ հոդեր ալ կան :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

Օր Օրին

ՀԱՄԵՍՏՆԵՐՈՒ ԲԱԺԻՆԸ

Ամէն ժողովուրդի մէջ նոյն բանն է :

Մեծը՝ դեկավար միտքերը, բոլոր ասպարէզներու մէջ իրենց կատարած դերին համապատասխան փառքը կամ վարձա – տրութիւնը առաւել կամ պակասչափովկը վայելեն, իրենց անունը պատմութեան կ'անցնի : Սերունդներ յաճախ իրենց ե – րախտագիտութեան տուրքը կուտան· անոնց յիշատակին :

Անշուշտ կան անանկներ ալ որ կ'ան – տեսին իրենց կենդանութեան եւ կը մոռցուին իրենց փոսին խորը : Ասոնք բացառութիւններ են :

Չենք խօսիր «եարպիկներ»ու մասին ո – րոնք իբրզիբզիին կը պարտադրեն առանց իսկական արժէք մը ունենալու :

Մենք կ'ուզենք այսօր մատնանշել համեստներու բազմութիւնը, առանց անու – նի, առանց փառքի, որոնք իրենց համեստ աշխատանքով, շատ աւելի արդիւնաւէտ գործ կը կատարեն, չսպասելով ոչ մէկ բարոյական վարձատրութեան : Իրենց աշխատանքը նոյնիսկ կարեւոր է որքան դեկավար միտքերու առաջնորդող դերը :

Ոչ ոք կը նշմարէ անոնց եարտար ձեռքերու արդիւնքը, ոչ ոք կը խօսի անոնց ծոած մէջքերուն մասին : Այդ բազմութիւնները գործարաններուն, եւ աշխատանոցներուն մէջ, անհատական նախա – ձեռնութեամբ եւ դեկավար ձեռքի մը առաջնորդութեամբ հրաշքներ կը գործեն :

Ինչո՞ւ այս խորհրդածութիւնները, ի՞նչ առիթով : Առիթը մեր համեստ տպարանին, համեստ օգնական ձեռքերը մեզ ներշնչեցին :

Այդ անկերպարան գետնայարկը այսօրուան լուսաւոր, գեղեցիկ աշխատանոցին վերածուեցաւ, խումբ մը աշխատաւոր – ներով, գրաշար եւ մեքենավար, հիւսն եւ ելեկտրագէտ, ներկարար կամ ատաղձագործ, հասարակ բանուոր, ինչպէս վարպետ Նազարը, Մանուկը կամ Պաղտասարը, որոնք հող կրեցին, փայտ տաշեցին, պատ ծեփեցին, մաքրեցին, սարքեցին ու այդ փլատակներուն մէջ լուսաշող աշխատանոց մը տուին մեզի :

Չենք խօսիր երիտասարդ ընկերներու բերած աշխատանքի բաժնին մասին, բաւի որ ըսենք մեր խորագիրով եւ այսօր «համեստներուն» է մեր շնորհակալու – թեան խօսքը :

ՆՈՃԻ

ՎԱՐՇԱՒԱՅԻ ԿՌԻԻՆԵՐԸ ՄՏԱՀՈԳԻՉ ԿԸ ԴԱՌՆԱՆ

ՅՈՒՅՆԱՐԱՐՆԵՐՈՒ ԹԻՒԸ ԱՒԵԼՑԱԾ Է

Վարչապետի մէջ խռովութիւնները կը կրկնուին սկսան : Առաջին երկու օրերու ընթացքին ուսանողները իրենց չարաթաթերթին արգիլման դէմ կը բողոքէին : Կիրակի օր սակայն «կատկածելի տարրեր» կազմութիւնը յեղաշրջել ուզած են :

Կիրակի իրիկուն նոր միջադէպեր պատահեցան : Խառնակութեանց չորրորդ օրը էր եւ առաջին անգամ ըլլալով պինուորականները զէնք կը կրէին :

Միջադէպը պատահած է Մշակոյթի պալատին առջեւ : Արեւմտեան դիտողները կը յայտնեն, թէ, ըստ երեւոյթին, խառնակութիւնները նախօրօք պատրաստուած են :

Ոստիկան – զօրաց չոկատները կը չրջին փողոցներու մէջ, յատկապէս՝ Մշակոյթի պալատին չրջակայքը :

Բազմարուեստից վարժարանին ուսանողները հրատարակած էին պեկոյց մը, յայտնելով թէ իրենք··· չեն մասնակցած հինգչաբթի օրուան խառնակութիւններուն :

Համայնավար կուսակցութեան համալսարանական կոմիտէն հրատարակեց կոչ մը, չեչտելով որ բարձրագոյն ուսման կեդրոնները դժուարութեան մատնուած էին եւ հարկ էր լուծում մը գտնել այս կացութեան :

Հակառակ այս կոչին, ցուցարարներուն թիւը զգալապէս աւելցած էր : Ոստիկանութիւնը դիմեց իր սովորական միջոցներուն, միաժամանակ ձերբակալելով 200 երիտասարդներ :

Ժամը ութի առիներուն ժողովուրդը չարձակած է պինուորներուն վրայ եւ լաւ տիպ մը տուած : Այնուհետեւ ցուցաբարները սկսած են քանդել ամէն ինչ իրենց ճամբուն վրայ :

Ժամը իններին՝ ցուցարարները երկու մեծ խումբերու բաժնուելով չարժեցան դէպի Մշակոյթի պալատը : Կատաղի կռիւներ ծագեցան պինուորներուն եւ երիտասարդներու միջեւ, որու ընթացքին ոստիկան մը սպաննուեցաւ : Ցուցարարներն չատեր տարբանակներով պինուած էին : Սահմանադրութեան հրապարակը պատերազմի դաշտի մը վերածուած էր :

(Լուրերու շար·ը կարդալ Դ· էջ)

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Տպարանի փոխադրութեան առթիւ :

Մխիթարեան Միաբանութիւն Վենետիկ	5000
Պ· Ե· Խաչատուրեանէ (Իսի)	1000
Պ· Մ· Առաքելեան	1000

ՊՈԼՍՈՅ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

ԼՈՆՏՈՆ, (Յառաջ).—

Ս· Պատրիարքը, իր քրոջ ապրիկը Օր· Ալիս եւ վարչութեան տեղապահ Մկրտիչ Շէյլզֆեան ու Տիկին Շէյլզֆեան Եչ· օր ժամը 4ին Լոնտոն հասան ու դիմաւորուեցան Մանչեսթերի Տ· Աշտ ջնդ· Յարութիւնեանի, օրթոտոքս եւ ռուս եկեղեցիներու, նաեւ Քէնթըրպըրիի Արք·ին ներկայացուցիչներուն, Պ· Նուպար Կիւլպէնկեանի եւ համայնական խորհուրդի անդամներուն կողմէ : Պատրիարքութեան պատուոյ սրահին մէջ, յետոյ մեկնեցան ուղղակի Ս· Սարգիս եկեղեցին, ուր Ս· Պատրիարքը աղօթեց :

Գարեգին Արք· Խաչատուրեան յետոյ առաջնորդուեցաւ Քէնսինկթըն Փալաս պանդոկը : Ուրբաթ կէսօրէ վերջ ներկայ եղաւ Ուիսթմինսթրի արքայարանի երեկոյեան աղօթքին իսկ պիշերը հրաւիրուած էր համայնական խորհուրդի նախագահ Պէնվենիսթին բնակարանը :

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՄԸ ԱՐԿԱԾԻ ՋՈՀ

Ինչպէս գրած էինք, լիբանանեան օդանաւ մը անցեալ հինգչաբթի, Հոկտեմբեր 2ին կրակ առնելով չախչախուեցաւ Պէյրութի բացերը, Միջերկրականին մէջ : Ջոհերուն մէջ կը գտնուէր հայ երիտասարդ մը՝ Ժան Տիարպէքիրեան, որ օդչուին օդնականն է : Տարաբախտ երիտասարդը Պէյրութի Հ· Մ· Ը· Մ·ին սիրուած մարզիկներէն էր :

Ս· Միութիւնը երբորդ անգամ ըլլալով մերժեց ընդունիլ ձափոնի բողոքը՝ ի մասին հիւլէական փորձերու : Նամակով մը, Մոսկուա իմացուց ձափոնի, թէ պիտի չարունակէ իր հիւլէական փորձերը, այնքան ատեն որ միջազգային հաստատութիւն մը չէ կնքուած :

ԿԻԿԵՐՈՆԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ԴԱՐԱԴԱՐՁԸ

Հռոմի մեծ ճարտասանին եւ քաղաքական գործիչին եղերական մահուան երկհազարամեակն է այս տարի (7 Դեկտ. 43 Ք. Ա.)։ Հռոմէական պատմութիւնը ուսումնասիրողներ, ճարտասանին բարեկամները, ժամադրութիւն պիտի տան Նափոլիի մօտ՝ անոր դամբանին այցելութեան համար։ Կիկերոն մեծագոյն դէմքն է հռոմէական դրականութեան, որպէս հռետոր եւ գրագէտ, որպէս հիւպատոս եւ հանրապետական։ Իրմով կը վերջանայ հանրապետական շրջանը, քաղաքացիական պայքարներով լեցուն եւ կը սկսի կայսերական շրջանը, որ պիտի ապրի հանրապետութեան թողած ժառանգութեամբ։

Կը պատկանէր ասպետներու դասակարգին, կեդրոնի կուսակցութեան, աչքառեցաւ միջին ուղի մը գտնել աղնուականութեան եւ ժողովրդավարութեան մէջ։ Այս նիհարակազմ, փափուկ առողջի տէր, երեկոները հագիւ ընթրող մարդը, օժտուած էր աշխատելու արտակարգ կարողութեամբ եւ բարձր իմացականութեամբ։ Հալածուեցաւ իր դարպարներուն համար։ Ժամանակաւոր կերպով հեռացաւ Հռոմէն։ Վերադարձաւ ու հիւպատոսութեան կոչուելով երեւան հանեց կատիլինայի դաւադրութիւնը։ Աչքառեցաւ բարձր պահել Միջերկրականին հեղինակութիւնը, յարգելով սահմանադրական կարգերը, յարմարելով ժամանակին։ Կը զրկէր բարեկամին. «Կաթոլօ իրաւացան հարց մը կը յիշեցնէ, բայց ես կ'ըսեմ՝ սահմանադրութիւնը անշարժ մնալու չէ, զայն մեկնելու է ժամանակի անհրաժեշտութեանց համաձայն եւ յարմարցնելու է պետութեան կենսական շահերուն»։ Ըմբռնեց կացութիւնը, յամառ օրէն ուզեց պաշտպանել հանրապետութիւնը, ապրեցաւ շրջանի մը մէջ, որ պատմութեան կ'անցնէր այլ եւս։

Ժամանակ մը եղաւ կառավարիչ Կիլիկիոյ մէջ, չէնցուց նահանգը, ընդդէմ Ամանոսի աւազակները։ Հարստացուց երկիրը, բայց ինքն ալ հարստացաւ։ Հակառակորդներ ամբաստանեցին զինք որպէս դրամապաշտ, որովհետեւ հարստացած էր նախանձ չարժելու աստիճան։ Բարեկամները յայտնեցին, թէ հարստութիւնը կազմուած էր կնոջ, Թերենցիայի օժիտէն, բարեկամներու կտակներէն և փաստաբանական եկամուտներէն։ Կիկերոն միլիոնատէր մըն էր։

Կիկերոն Վերակոյտին մէջ կը խօսի իր քաղաքական ճառերէն լաւագոյնը, Պոմպէոսի տալու համար լիազօր իշխանութիւն՝ Տիգրանի եւ Միհրդատի դէմ պատերազմելու համար։ Կը թուէ Պոմպէոսի յատկութիւնները զինուորական, իմացական թէ բարոյական, ասիացի երկու աշխարհակալներուն սպառնալիքը Հռոմէական կալուածներուն։ « Պոմպէոս զինուորական զիտութիւն եւ վարկ ունի։ Ցաղթութիւններու չարք մը կը վկայեն վրան։ Մէջ իր քաջութեան, ձեռնարկներու մէջ իր զործունէութեան, արագութիւն որոշումներու զործադրութեան մէջ, իմաստութիւն նախատեսութեանց մէջ »։

Մոմահէնները կը տիրէին ծովուն՝ 71 թուին։ Պոմպէոս ապատեց ծովը աւազակներէն եւ ապահովութիւն հաստատեց։ Ցոյց տուաւ զիտութիւն անոնց հանդէպ։ Տարի մը մնաց Կիլիկիա եւ հոգ տուաւ ծովահէններուն, որպէսզի պատուաւոր կերպով իրենց օրապահիկը ճարեն։ Վերանորոգեց Տիլրանի քանդած քաղաքները։ Գիտութեան հետ ցոյց տուաւ անչահախնդրութիւն, չկեղծեց զրաւած վայրերու բնակչութիւնը։

Կիկերոն կը հերքէ Պոմպէոսի հակառակորդներուն առարկութիւնները։

Կը պանծացնէ Արեւելքի զոյգ արքաներուն կարողութիւնները, վեր հանելու համար Պոմպէոսի արժանիքները։ Միայն Պոմպէոս կրնայ յաղթել արեւելեան թագաւորներուն։ Տիլրան զրաւած է զառներու մէջ ասպետներու ապարանքները, քաղաքացիներու ինչքերը, վաճառուած են Հռոմի եկամուտները։ Ննդրոյ առարկայ է Հռոմի փառքը, նախնիքներէ կտակուած, դաշնակից փոքրիկ պետութեանց փրկութիւնը։ Եւ յետոյ պատժելու է Պոնտոսի թագաւորը, որ մէկ օրուան մէջ մահուան դատապարտեց, կոտորել տուաւ բոլոր Իտալացիները (88 Ք.Ա.)։

Կիկերոն նկատի առնելէ յետոյ Հռոմի քաղաքացիներուն անտեսական չահերը, ցոյց տալէ յետոյ քաղաքական վարկին կորուստը, Միջերկրականի սպառնալիքը, կ'եզրակացնէ ճառը կոչում ընելով Ծերակոյտի անդամներու հայրենասիրութեան։ « Որքան գեղեցիկ է ձեր հայրերուն կողմէ անվթար կտակուած փառքը, նոյնքան նուաստացուցիչ պիտի ըլլայ զայն չպաշտպանելն ու չպահելը »։

Պոմպէոս լիազօրութիւն կը առնայ Ծերակոյտէն։

Աւելի ուշ պիտի հասկնայ, թէ սխալած էր։ Պոմպէոսի լիազօրութիւն տալով, կը նուազեցնէր Ծերակոյտին հեղինակութիւնը, զոհացում կուտար զօրավարին եռապետութեան ցանկութեան։ Բացարձակ իշխանութիւն տալ հրամանատարի մը, որ բացարձակ ուժն ըլլայ բանակի մը, կը նշանակէր Հռոմի տէրը պատրաստել։ Անտոնիոսի իշխանապետութեան առեն պիտի անդրադառնայ, որ անհատի մը իշխանութիւնը չի հաշտուիր հանրապետական հաստատութեան հետ, «կրնայ պատճառ տալ ժողովուրդին թեթեւութեան, բայց երբեք չի պատճառիր ծանր բակոյտի լրջութեան »։

Համակիր եղաւ Պոմպէոսի, բայց յաղթական կեսար ներկայ իրեն այդ համակրութեան համար, եկաւ իր մօտ, ամբաստնոցը, հրաւիրեց որ իրեն ընկերանայ Հռոմ։ Կիկերոն յարգանքով ընդունեցաւ օրուան յաղթանակը, մերժեց ընկերանալու պատուաբեր առաջարկը։ Կեդրոնի մարդն էր ինք, իր ջանքը պիտի ըլլար հակառակորդները հաշտեցնել եւ ոչ թէ օրինականացնել իշխանապետութիւնը։

Կեսարի մահէն յետոյ արտասանեց «Փիլիպպեանները», Անտոնիոսի իշխանապետութեան դէմ։ Սախտուեցաւ փախիլ նոր ինքնակալին վրէժխնդրութենէն։ Ցապաղած էր փախուստը։ Անտոնիոսի մարդիկը հասան եւեւէն։ Հետաքրքրուեցաւ ամուկէն, զլուխը զուրս հանեց պատարկէն, վերջին անգամ կը տեսնէր մարդիկը ու սիրական վայրերը։ Գլուխը վար կ'իյնար սուրի մը հարուածով։ Գլուխն ու ձեռքերը կը փոխադրէին Հռոմ՝ հրապարակը՝ ցուցադրելու, հատատրիմ ծառաներ մարմինը կը քաղէին ծովեզերքի մօտ, յաւիտենապէս հանգստանալու համար 63 տարիներու յաղթութենէ մը յետոյ։

Մոմսէն արհամարհանք ունէր Կիկերոնի հանդէպ, Ֆրանսայի բանասէր Կասոն Պուասիէ՝ ջերմ հիացում։ Ակադեմական Քարքոփինօկիկերոնի թղթակցութիւններէն կ'եզրակացնէր, թէ յետզետէ նկարագրի տէր մէկն էր, անապարհ։ « Իր վարմունքը ոչ անկեղծ էր, ոչ արիական, ոչ անչահախնդիր, կամքը տկար՝ ժամանակի դէպքերուն բարձրութեան վրայ մբնալու համար»։ Կիկերոն զրած էր բարեկամներէն մէկուն. «Ամէն բան կը փոխուի, ճկելու է պարագաներուն առջեւ, յամառօրէն կառչելու չէ իր գաղափարներուն, պայքարելու չէ հզօրին դէմ, լաւ է ապրիլ բռնակալի մը տակ, քան պայքարիլ տակաւին »։

Յուսահատական արամադրութեան մը տակ զրած ըլլալու է յիշեալ նամակը։ Սալուստոս պատմաբանն ալ կեսարի կը դիմէր. «Ատատուածներու անունով, կեսար, ձեռք առ հանրապետութիւնը, ո՛րովհետեւ դուն միայն կրնաս մեր չարիքները զարման տանիլ։ Մի թոյլատրեր, որ Հռոմէական ժողովուրդի մեծ եւ անյաղթելի կայսրութիւնը ծերութենէն եւ անկարողութենէն իյնայ հատուածի մը ձեռքը»։

Փիլանիոլ եւ ակադեմական Ֆրանսուա Փոնսէ հակադրեցին Քարքոփինոյի քննադատումներուն։ Եղերական մահն իսկ ցոյց տուաւ, որ Կիկերոն պատրաստ չէր վերայ էր Անտոնիոսի բռնակալութեան դէմ։ Իր բարոյականը վեր կը մնար միջավայրի բարոյական մակարդակէն եւ իրրեւ մտաւորական, կ'արժէ կրկնել Թասիթի խօսքը. «Կիկերոն արժանի է յարգուելու բոլոր դարերէն»։

ՀՈՐԷՆ ԳԱԲՐԻԿԵԱՆ

Ե. ՄԻՈՒԹԻՆ

ՎԵՐՋԻՆ ՄԱՔՐԱԳՈՐԾՈՒՄՆԵՐԷՆ ԵՏՔ

Գ.

Արեւմուտքը մեծ արժէք չի տար Միջերկրականին, որուն իշխանութեան օրերը համրուած կը համարուին։ Ի՛նչ հակադրութիւն՝ իր նախորդին, Սթալինի հետ։ Այս վերջինը անկասկած կ'առէին, բայց կը յարգէին միաժամանակ։ Այս տեսակէտը ունէին նաեւ Մ. Միութեան մէջ, նոյնիսկ՝ զեկավար շրջանակները։ Ցուլիսի սկիզբը, կարգ մը մայրաքաղաքներու մէջ մարդիկ տակաւին չէին ըմբռներ, թէ ինչպէ՞ս Մոլոթովի նման ծեր պաղուհ մը պարտուեցաւ Խրուշչեւէն։ Սխալ է սա կարծիքը՝ որ Խրուշչեւ զօրաւոր անհատականութիւն մը չունի։

Պէտք է մոռցուի այլեւս այն առասպելը՝ որուն համաձայն, Խրուշչեւ պինով մուժիկ մըն է։ Սթալինի նման, ան ալ, ընդունելութեանց առեն վոտքայլ տեղ ջուր կը խմէ, բազմաթիւ գաւաթներ պարպելով...։ Սակայն, ալքոլ ալ կը խլէ, առանց ինքզինքը կորնցնելու։ Զինքը տեսանք զործարանի մը մէջ, ուր ալքոլի բազմաթիւ գաւաթներ պարպեց ու ժամերով խօսեցաւ ու երբեք չկարծեց իր խօսքին կապը։

Խրուշչեւ չատ մաքուր ռուսերէն կը խօսի. այսպէս չէին Սթալին եւ Բերիա։ Պարզ ու ճիշդ լեզու մը կը զործածէ, պատկերաւոր բացատրութիւններով։ Կարճ խօսքով՝ ընդհանուր զարգացումի տէր մարդ մըն է։

Այսուհանդերձ, Խրուշչեւի իշխանութեան զլուխ մնալու պարագան վիճելի հարց մըն է միշտ։ Ճիշդ չէ արեւմտեան մամուլին այն կարծիքը, որ Խրուշչեւ յուսահատ վիճակ մը ունի ներկայիս եւ պատապարտուած է իր տեղը զինուորականութեան զիջելու։

Զինուորական մենատիրութեան մը մասին խօսիլ՝ կը նշանակէ սխալ ըմբռնել Մ. Միութիւնը։ Անկասկած, խորհրդային մտաւորականները ներկայիս աւելի մեծ ազդեցութիւն մը ունին, քան Սթալինի շրջանին։ Անակնկալօրէն չզատապարտուելու համար՝ զինուորականները իրենց իշխանութիւնը տարածեցին բազմաթիւ մարզերու մէջ եւ յատկապէս չէզոքացուցին «ամենակարող» պաշտօնակատարութիւնները, որոնք կ'ահաբեկէին բանակը աւելի՝ որքան քաղաքացիները։ Սակայն ոուս մտաւորականները ոչ մէկ քաղաքական կամ անհատական փիլիսոփայութիւն ունին։ Անոնց բոլորն ալ հին համայնավարներ են, բանուոր դասակարգէն։ Բնականաբար, ուշադրութիւն կը զարձնեն երկրին ներքին եւ արտաքին քաղաքականութեան՝ բանակին ու երկրին պաշտպանութեան մտահոգութեամբ։ Ասիկա չի նշանակէր, թէ կը պատրաստուին բացարձակ իշխանութեան տիրանալ՝ կուսակցութե-

(4 Շար.)

ՕՏԱՐ ԷՋԵՐ

ՄԱԹԼԻՕ ՖԱԼՔՈՆԷ

(ԳՈՐՍԻԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ)

Տասնապետը զրպանէն հանեց արծաթ ժամացոյց մը, որ ապահովաբար տասը էքին կ'արժէր, եւ նկատելով որ Ֆօթունաթոյի աչքերը կը փայլէին անոր նայելով, զայն իր շրթայէն կախուած ցոյց տալով տղեկին, ըսաւ.

— Զարճճի, կ'ուզէիր այսպիսի ժամացոյց մը ունենալ եւ շրջապայիլ Փորթօ – Վէքիոյի փողոցներուն մէջ սիրամարզի մը պէս հպարտ եւ մարդիկ քեզի պիտի հարցնէին՝ «ժամը քանի՞ն է» , ու դուն պիտի պատասխանէիր «նայեցէք իմ ժամացոյցս »։

— Երբ ես մեծնամ, հօրարս ինձի ժամացոյց մը կուտայ ...

— Այո, սակայն իմ հօրարիս մանչուկը, որ քեզմէ ալ փոքր է տակաւին, արդէն ունի ժամացոյց մը, որ տասը չափ դեղեցիկ չէ շիտակը ըսելով ։

Տղեկը հառաչեց ։

— Լաւ, փոքրիկ զարմիկ, կ'ուզե՞ս ունենալ այս ժամացոյցը ։

Ֆօրթունաթօ աչքին ծայրովը կը դիտէր ժամացոյցը, որ կը նմանէր այն կտաւին որուն քթին տակը խորոված հաւ մը դրուած էր։ կը մտածէր փոքրիկ տղեկը որ կատակ կ'ընէին իրեն հետ։ Եւ չփորձուելու համար աչքերը անդին դարձուց փայլուն առարկային եւ ինքնիրեն խորհեցաւ՝ «Որքան անողոք է ձեր կատակը ...»։

Այսուհանդերձ, կը թուէր թէ տասնապետ կամպա անկեղծ էր երբ իր ժամացոյցը կ'առաջարկէր տալ իրեն ։

Ֆօրթունաթօ ձեռքը երկարեց, սակայն անմիջապէս դառն ծիծաղով մը յայտնեց .

— Ինչո՞ւ կը կատակէք հետս ։

— Ատատւած է վկայ որ չեմ կատակեր։ Միայն ըսէ ինծի ո՞ւր է ճանէթթօն եւ այս ժամացոյցը քուկդ է ։

Ֆօրթունաթօ, անվստահ ժպիտով մը, իր սեւուկիկ աչքերը սեւեռեց զէպի տասնապետը, կարծես անոր աչքերուն մէջ կարդալ ուզելով անոր բուն մտադրութիւնը ։

— Զինուորականի պատիւս վկայ, պոյչեց տասնապետը, եթէ այս պայմանով ժամացոյցը քեզի չտամ։ Ընկերներս վկայ թող ըլլան, խօսքս բնաւ եա պիտի չտանիմ ։

Եւ այս ըսելով, աւելի մօտեցուց ժամացոյցը տղեկին, այնպէս որ փայլուն առարկան հիմա գրեթէ կը հպէր տղեկին դալուկ երեսին։ Իր դէմքին վրայ ակնյայտնի կը տեսնուէր այն պայքարը որ կը մղուէր իր փոքրիկ հոգիին խորը՝ ժամացոյցին տիրանալու տենչը եւ միւս կողմէ հիւրընկալութեան օրէնքին դէմ մեղմացած ըլլալու մտավախութիւնը, իր մերկ կուրծքը անսովոր թափով մը կ'ելլէջելէջէր եւ հեւք մը կարծես պիտի խեղդէր պինքը։ Ժամացոյցը շղթայէն կախուած կը ճօճէր չարունակ եւ յամառ կը դպչէր իր փոքրիկ քթին։ Երկարեց ձեռքը, բռնեց ժամացոյցը իր վոխտ մատնեբուն մէջ, առանց որ տասնապետը զայն ամբողջովին ձգէր իր ձեռքին մէջ։ Սլաքները փայլուն էին, կափարիչը նոր–նոր, եւ արեւուն ճառագայթներուն ներքեւ արտակարգօրէն կը նմանէր բոցավառ բան մը։ Փորձութիւնը չատ զօրաւոր էր...

Տղեկը այ ձեռքը երկարեց, առաւ ժամացոյցը, եւ ձախով՝ ցոյց տուաւ յարգի շէկը ...

Տասնապետը խնդոյն հառնիցաւ։ Փողուց շղթային ծայրը։ Ֆօրթունաթօ զղաց որ ամբողջովին տիրացած էր ժամացոյցին ։ Իսկոյն ոտքի ցատկեց եւ եղնիկի մը արագութեամբ հեռացաւ յարգի դէպէն, որ պինուորները սկսած էին քրքրել ։

Շուտով յարգակոյտը սկսաւ չարժիլ եւ հանիկ դուրս ելաւ արեւնաթաթախ մարդ մը, ձեռքին դաշոյն մը։ Ուզեց ոտքի ելլել, սակայն իր վէրքերը արգելք եղան ու դարձեալ ինկաւ ծունկի վրայ։

Տասնապետը խնդոյն խոյացաւ անոր վրայ, խլեց դաշոյնը եւ մատը մը կապկրպեց ձեռքերն ու ոտքերը, հակառակ վերջինին զօրաւոր ընդդիմութեան ։

Ճանէթթօ, որ հիմա պետնին վրայ տարածուած էր փայտի խուրձի մը նման կապուած, զլուխը զարձուց դէպի իրեն մօտեցող Ֆօրթունաթոյին եւ զոչեց աւելի արհամարհանքով քան բարկութեամբ.

— ... Զաւակ ։

Տղեկը նետեց հինգ ֆրանքնոցը կալատուրին, զգալով որ այլեւս արժանի չէր այդ դրամը պահելու, եւ սակայն կալատուրը այդ բանին բնաւ ալ ուշադրութիւն չդարձուց։ Կատարեալ պաղարիւնութեամբ մը բաւ տասնապետին .

— Սիրելի կամպա, չեմ կրնար քալել, տախտակ պիտի ըլլաք դիս փոխադրել քաղաք ։

— Քիչ առաջ այծեամէ մը աւելի արագ կը վազէիր, պատասխանեց անդութ չարքաշեանը։ Յաջորդ անհոգ նեղիր, այնքան ուրախ եմ ու զոհ քեզ ունենալուս համար որ եթէ նոյնիսկ մինչեւ քաղաք քեզ կրնահոտս տանիմ, բնաւ յոգնութիւն պիտի չզգամ։ Մնաց որ, բարեկամս, իսկոյն պատգարակ մը պիտի պատրաստել տամ քեզ մինչեւ Քրեսփոլի ապարանքը անով փոխադրելու համար, իսկ անկէ անդին անշուշտ ձիեր կրնանք ճարել ։

ՓՐՈՍՓԵՐ ՄԵՐԻՄԷ

ԿՈՅՏԵՐ

Է.

ՀԱՅՆ ԸՆԿԵՐՈՒՀԻ

« Մինչ ձեզ, ոսկոր ինձ» ... Էայց ես այժմ հասկացել էի այդ ասացվածքի իսկ իմաստը, որ ասում էին Կոստանդնուպոլսի թուրքերը, երբ ուզում էին ասել, որ մարդու կյանքն ու մահը միայն Աստծո ձեռքում է։

Ինչպես ասացի, ես ոչ միայն ինքս չէի ուզում մեռնել, այլև ամեն կերպ ջանում էի ազատել նաև իմ ընկերներին։ Ես գիտեի, որ մեր դեմ ոչ մի ապացույց չկա, և որ մեզ ոչ ոք չի կարող դատապարտել։ Ուրեմն, եթե մենք կարողանանք ժամանակ շահել, մեզ կարող է փրկել Ֆրանսիայի դեսպանի միջամտությունը։ Ես գիտեի, որ Ֆրանսիայի դեսպանը Կոստանդնուպոլսում ամենահարգված անձն է, և որ նրա խոսքը շատ մեծ ազդեցություն ունի սուլթանի վրա։ Ես գիտեի նաև, որ դեսպանը մեզ հետ շատ լավ է վարվում, և որ նա ամեն ինչ կանի մեզ ազատելու համար։ Ես գիտեի նաև, որ դեսպանը ինձ հետ շատ բարեհաճ է վերաբերվում, որովհետև ես նրա հարազատ ազգականն եմ։

ԽՈՐՀՐԴ. ԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԱՐԲԱՆԵԱԿԸ ՓԱՐԻԶԻՆ ԱՆՑԱՒ

Ինչպէս գրած էինք, Ֆ. Միութիւն արուեստական առաջին արբանեակը կը, որ պատմական հանդրուան մը կը կազմէ: Դէպի տարբեր մոլորակներ կատարուելիք ճամբորդութեան առաջին քայլն է ասիկա՝ առնուած համաչխարհային պիտականներու կողմէ:

Արուեստական այս արբանեակը, որ սկսած է արդէն երկրին շրջանը ընել 900 քիլոմէթր բարձրութեան մը վրայ, կը կշռէ 84 քիլօ: Տրամագիծն է՝ 58 սանթիմէթր: Ժամական արագութիւնը՝ 29·000 քիլոմէթր: 24 ժամուան ընթացքին 16 անգամ երկրին շրջանը ըրաւ:

Յարդ պիտութեան ձեռք ձգած մեծագոյն յաղթանակն է անկասկած, որ իրագործեցին խորհրդային պիտանականները: Անակնկալի եկաւ ոչ միայն հասարակութիւնը, այլ՝ պիտական շրջանակը: Մինչ Ամերիկացիք կը մտածէին մօտ առնէն իրագործել այս ծրագիրը, համայնավարները իրագործեցին արդէն:

Ամերիկայի «Նիւ Եորք Թայմս» թերթը կը գրէ.— «Մարդկութեան չնորհաւորութիւնները պէտք է ըլլան ուսս պիտանականներուն եւ մասնագէտներուն: Պարտութիւն մը՝ Ամերիկայի համար»:

Արդարեւ, Միացեալ Նահանգներ սկսած են մտահոգուիլ խորհրդային պիտականն յառաջդիմութեամբ:

Մոսկուայի ձայնասփիւռը իր յաղթանակէն գինովցած յայտարարեց.— «Կը մաղթենք որ ամերիկացի պիտանականները յաջողին արձակել արուեստական իրենց արբանեակը՝ անջրպետին մէջ»:

Արբանեակին անցքը տեսնուած է Ատլանտեան, Ճափոնի, Խաղաղականի եւ Ֆրանսայի մէջ:

Կարգ մը շրջանակներ հարց կուտան, թէ խորհրդային պիտական այս յաջողութիւնը պիտի բարելաւէ՞ արդեօք ժողովուրդին ապրուստը:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Ֆ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Պատերազմական նախարար մտադրած է Բուլղանին այսօր կը հանդիպի Եուկոսլաւիա:

ՓԵՐՈՒ խղճի իր դիւանագիտական յարաբերութիւնները՝ Չեխոսլովաքիոյ հետ:

ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ թերթի մը համաձայն Գնդ. Սարաճ Ռիատ մեկնած է, Սէուտ թագաւորին հետ հանդիպում մը ունենալու համար:

ՄԻԼՈՎԱՆ ՁԻԼԱՍԻ դատավարութիւնը վերջացաւ: «Նոր դասակարգը» գիրքին հեղինակը եօթը տարուան բանտարկութեան դատապարտուեցաւ, համայնավարութեան դէմ ճղռած իր գիրքին համար: Միւս կողմէ, Անգլիոյ մէջ կը յայտարարուի, թէ չուտով հրատարակ պիտի ելլէ Ձիլասի նոր գիրքը՝ «Առանց Արդարութեան երկիրը»:

ՓԵՇՏԱՑԻ «Մոլոթով» հրատարակը ըստացած է իր նախկին անունը՝ Վիկտոս:

ՖՐԱՆՍԱՑԻ Ֆութպոլի Ազգ. խումբը պարտուեցաւ կիրակի օր Փեշտայի մէջ Հունգար Ազգ. խումբին երկուքի դէմ Ոմի: Աւելի քան 100·000 հոգի ներկայ եղաւ այս միջազգային մրցումին:

Ալբի Տիկին Տիգրանուհի Մանուկեան, պ. ժան Մանուկեան, Տէր եւ Տիկին Քլօտ Մանուկեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկին Ա. Թուղլաճեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Զարեհ Թուղլաճեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Տիգրան Հարբուէլեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկին Կարպիս Զարեան (Պոլիս), Տէր եւ Տիկին Յարութիւն Սինանեան ինչպէս նաեւ բոլոր պարագաները սրտի խոր կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց ամուսնոյն, հօր, մեծ հօր, եղբօր, եւ աղգականին՝

ՄԵՍՐՈՊ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ

մահը, որ տեղի ունեցաւ չաբաթ օր, 58 տարեկանին:

Յուղարկաւորութիւնը չորեքշաբթի ժամը 14·30ին, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին:

Կը հրաւիրուին նաեւ ողբացեալին Պէրպէրեան վարժարանի ընկերները:

Մասնաւոր մահագդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել:

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՓԱՌԱՏՕՆ

Ֆ. Բ. Նախ. Կամաւոր եւ Ռազմիկներու Բարեկ. Միութեան
1914 – 1918 1939–1945

Ա. մաս՝ առաւօտ

Այս կիրակի, Փրատոյի Մայր եկեղեցիին մէջ հոգեհանդստեան հանդիսաւոր Ս. պատարագ, մասնակցութեամբ Դրօշակաց Դասուն եւ «Արմենիա» երգչախումբի: Երկու համաշխարհային պատերազմներու եւ ազատագրութեան զոհերուն համար:

Պիտի ծօնուի Արարայի ճակատամարտի 39րդ տարելիցը, ի ներկայութեան Ֆրանսայի զինուորական եւ քաղաքական բարձրաստիճան անձնաւորութիւններու և Ֆրանս. Ռադ. Ընդհ. Ընկերակցութեանց իրենց դրօշակներով եւ Գերիներու Միութեան:

Պատարագէն վերջ դրօշի պարգում մասնակցութեամբ Զին. նուագախումբի:

Կարգադրահութեան կը հսկեն Հայ Աւետնոյշները:

Կը խօսի Պ. ՏԻՐԱՆ ԹԻՔԻԼԵԱՆ

Բ. մաս ժամը 13ին

Կոչունք Ֆրանքեւհայկ. Շաթօ տէ Ֆլէօրի մեծ սրահին մէջ, նախագահութեամբ Պ. ԿԱՄՕՆ ՏԷՖԻՐԻ, (երեսփոխան, Մարսէյլի քաղաքապետ):

Ներկայ կ'ըլլան ՔՈԼՈՆԵԼ ՊԷՐԿԱՍ, (նախկին նախարար), Մատամ լա Մարքիզ տը Ֆօրէսթա, Ամիրալ Պավիլօ եւ ուրիշ անձնաւորութիւններ:

Ճաշագիր 1·200 ֆրանք:

Ճաշի տոմսերու համար դիմել քարտուղարութեան՝ 6, 142 րիւ Փարատի, հեռ. 37·65–98:

Մարսէյլ քաղաք՝ Ե. Պապաիկիւեանի, 28 րիւ տէ Տօմինիքէն, Սէն Ժերոմ՝ Շէհրեանի, Պօմոն՝ Պապուխեանի եւ Եօթ – Նեղրայրեանի, Սէնթ Անթուան՝ Վահան – Եանի, Պուլվ. Օսման՝ Արզումանեանի:

Գ. մաս, ժամը 16ին

Պարահանդէս, կը նուագէ Ս. Զէօրէֆ – ճեան, մէջ ընդ մէջ տեղի կ'ունենան ա – նակնկալներ, արտասանութիւններ եւն.:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ո՞ՒՐ ԵՍ, ՄԱՅՐ ԻՄ, գրեց Շ. Նար – դունի, սպառեցաւ երկու ամսուան մէջ, հացի պէս, առանց նոյնիսկ արտասահմանի բաժին հանելու:

Մամուլի տակ է ՍՊԻՏԱԿ ԱՌԱՒՕՏ, հէքեաթ եւ բանաստեղծութիւն, գրեց Շ. Նարդունի:

× Մարսիլիոյ մէջ Շ. Նարդունիի բոլոր գործերը առանալու, ինչպէս նաեւ բաժանորդագրուելու համար ՀԱՑ – ԲՈՑԻ, դիմել Ֆօթօ – Ռէքս, 2 րիւ Պէռնար տիւ Պուա:

Մարսիլիոյ մէջ ՀԱՑ – ԲՈՑԻ բաժնեդիները, ինչպէս ամէն տարի, այս տարի եւս սիրայօժար պիտի գանձէ Պ. Արմենակ Շահպազեան, 17 րիւ տէ Փրովիր Մարի:

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Մարդիս Պօղոսեանի արտասանական եղեկոները՝

13 Հոկտեմբեր՝ ՄԱՐՍԷՅԼ, Սալ Մազընոյի «Զորրորդ պատյա»:

19 Հոկտեմբեր՝ ՎԱԼԱՆՍ, քաղաքային Թատրոն «Երրորդ պատյա»:

23 Հոկտեմբեր՝ ՓԱՐԻԶ, Սալ Շոփէն, «Երրորդ պատյա»:

27 Հոկտեմբեր՝ ԼԻՈՆ, Սալ Մոլիէռ «Առաջին եւ երկրորդ պատյա»:

Մանրամասնութիւնները յայտրդով:

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Տեղի կ'ունենայ ՀՈԿՏ. 26ին:

Մանրամասնութիւնները յայտրդով:

×

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 26ին, Շաբաթ իրիկուն, ժամը 20·30ին:

Մանրամասնութիւնները յայտրդով:

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Վիէնի Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի վարչութիւնը կը ծանուցանէ որ երեկոյեան դասախօսութիւնները սկսած են Հոկտ. 2էն սկսեալ (Զորեքշաբթի իրիկունները ժամը 9–10, Համօ Օհանջանեան սրահը): Դասախօս Պ. Կ. Տէրմոյեան: Գաղութիս երկսեռ երիտասարդութիւնը սիրով կը հրաւիրուի այս կարեւոր դասախօսութեանց չարքին:

ԽՆԴՈՑՆ–ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի խնջոյքպարահանդէսը այս կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը երեքին Ահարոնեան սրահին մէջ, մասնակցութեամբ կեդր. Գրասանդի Նոր Սերունդական խումբերուն:

Խմբերգ, արտասանութիւն, երգ եւ հաճելի անակնկալներ:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Սէնթ Մարկրիթէն (Մարսէյլ) Վարդան Մուրատեան խորին չնորհակալութիւն – ներ կը յայտնէ այն բոլոր ընկերներուն եւ բարեկամներուն, որոնք արկածի մը հետեւանքով իր հիւանդանոց պտնուած միջոցին այցելութիւններ տալով զուարճանքի արժանի ըրին զինքը:

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Տէսինի վասպ. երիտ. երկսեռ Միութիւնը խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ Աբրահամեան ընտանիքի բոլոր անդամներուն հայրենակից Աբչակ Աբրահամեանի կսկծալի մահուան առթիւ, եւ փոխան ծաղկեպսակի երկու հազար ֆր. կը նուիրէ Տէսինի Ֆր. Կ. Խաչի տղայոց ղպրոցին:

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՊԱՆԵԼՕ – ՔԱՇԱՆԻ Հ. Յ. Դ. «Արծիւ» ընթակամիակի ժողովը այս ուրբաթ իրիկուն ժամը 20·30ին, ընկեր Մալխասեանի բնակարանը, 21 Սաւթիէ տը Ռու, Պանէօ:

ՄԱՐՍԷՅԼ (Պօմոն).— Հ. Յ. Դ. «Ցառաջ» խումբի ժողովը այս երեքշաբթի, ժամը 21ին, սովորական հաւաքատեղին: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱԶԱՆԴԷՍ

Ի նպաստ կապ. Խաչի օդափոխութեան կայանին:

Նախաձեռնութեամբ Ֆ. կապ. Խաչի Լիոնի մասնաճիւղին:

Տեղի կ'ունենայ 12 Հոկտեմբեր, չաբաթ երեկոյ ժամը 9էն մինչեւ լոյս, Պէրիէ Միյէ չքեղ սրահներուն մէջ, Փլաս Պէլկուր:

Գեղարուեստական բաժին եւ հաճելի անակնկալներ:

Ընտանեկան զուարճ մթնոլորտ:

Կը հրաւիրենք Լիոնահայ հասարակութիւնը անխտիր, ֆաթալերելու մեր այս ձեռնարկը որուն հասոյթով պիտի կարենանք կապ. Խաչի օդափոխութեան կայանին մէջ՝ հարիւրաւոր մանուկներու ոչ թէ միայն մաքուր օդ՝ այլ եւ անոնց՝ գէթ տարին մէկ անգամ հայկական մթնոլորտի մը մէջ տոհմային դաստիարակութիւն մը ապահովել:

ՀԱՃԼՆԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

ՇԱՒ.— Հաճլնի Հայր. Ընդհ. Միութիւնը «Արծերոյն»ի հերոսամարտին 37րդ տարեդարձը կը տօնէ կիրակի (13 Հոկտեմբեր): Լիոնէն Թորգոմ քհնյ. Փոսթէքեան հոգեհանդստեան հանդիսաւոր պատարագ պիտի մատուցանէ ուր հազար նահատակներու յիշատակին եւ պիտի քարոզէ: Նաեւ ազանդական հոգեճաշ նահատակներու հոգւոյն: Կը հրաւիրուին չրջանի բոլոր հայրենակիցները եւ նահատակներուն յիշատակը յարգողները:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ ՍՏԻՊՈՂԱԲԱՐ

Դպրոցասէրի առտնին գործերուն համար աշխատասիրուհի մը: Դիմել ամէն օր 1, Պուլվար Տիւ Նոր: Փոխարէնն առնել 146 հանրակառքը եւ իջնել Ռէնոմ – Փավիյեոն:

Peintures
THOMLAC
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԵՒ ՎՍՏԱՀԵԼԻ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ
Արդիական արուեստի ճաշակով
ՊԱՏԻ ԹՈՒՂԹԵՐԸ
Լիոնլէուրի եւ վլասթիրի այլազան տեսակները
Նոհանոցի յատուկ ջրիջ ու առողջապահական կիտուածեղէնները
եւ իր սեփական արտադրութիւններու հոսող ԻՒՂԱՆԵՐԿԵՐԸ
ՅԱՐԱՏԵԼ ԳԱՐՆԱՆ ՊԻՏԻ Վ.ԲՐԱՆԷԻՆ, ՁԵՐ ԱՌՕՐԵԱՅ ԿԵՒՆԴՔ
PEINTURES THOMLAC
16bis, Bld. Sébastopol, PARIS (4e) Angle Rue de la Reynie
Métro : Chatelet et Halles. Tél. ARC 26-61
64 Bd. de Belleville, Paris 20e 18 Rue Brézin, Paris 14e
52, Rue de Chalon, PARIS (12e), 4bis Rue Vaillant CouturierARGENTEUIL
Սէրտիֆ եւ ջերմ ընդունելութիւն տնօրինութեան՝
ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒՆ ԿՈՂՄԷ:
166, Ave. Aristide Briand, PAVILLON - SOUS - BOIS
3, Rue de la Charronnerie, ST.-DENIS

Gros TISSUS-LAINAGES demis-Gros
Etablissements AGEDER
ԱԺՏԷՐԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
67, RUE DE CLERY, PARIS - 2e - TÉL. CEN. 48-12
Կը գտնէք ամէն կարգի բրդեղէն կերպաս ոներ, երեք յարկաբաժին ճոխ տեսակներ, անմրցելի գիներով:
Մասնաւորապէս մանթոյի, բոպլի, թայէօռի եւ ժիւփէ համար:
Բոլոր ֆօնֆէքսիօնէրուն, եւ մեթրովի ծախող առեւտրականներուն մէկ այցելութիւնը վաճառատան մէջ կը բաւէ մնայուն յաճախորդ դառնալու համար

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction - Administration : 32, Rue de Trévise, Paris 9e

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86-60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. PARIS 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք : Հատը 12 ֆր.

ՋՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 9 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ MERCREDI 9 OCTOBRE 1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8014 — 33e ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3815

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՄԱՆՐԱՆԿԱՐ ԼՈՒԻՍԻՆԸ

Այն պահուն երբ Ֆրանսա նոր վարչապետ մը կը փնտռէ եւ դիւանագէտները Ամերիկայի մէջ քաղաքական կարեւոր հարցերու շուրջ խորհրդակցութիւններ կը կատարեն, ամբողջ աշխարհի եւ մինչ պատերազմի ուշադրութիւնը դարձած է խորհրդային միութեան արձակած արբանեակին վրայ :

Արհեստական այդ արբանեակը հոկտեմբեր չորսէն ի վեր 900 քիլոմեթր բարձրութեան վրայ աշխարհի շրջանը կը կատարէ 95 վայրկեանէն, ժամական 29 հազար քիլոմեթր արագութեամբ : Տրա-մագիծն է 58 սանթիմեթր, իսկ ծանրութիւնը 83 քիլօ 600 կրամ : Օժտուած է հեռարձակումի երկու զոյգ ընդհատակով, որոնք անընդհատ կը բանին :

Մանրանկար լուսինը քանիցս տեսնուած է նաեւ Ֆրանսայի վերեւ : Աշխարհի բոլոր դիտարանները մեծ ուշադրութեամբ կը հետեւին անոր չարժումներուն :

Վերջին տասը տարուան ընթացքին պատութիւնը հսկայական յառաջդիմութիւն-ներ արձանագրեց :

Հիւլէական եւ ջրածնային ռումբէն վերջ ահա՛ արուեստական արբանեակը, որ նոր դարաշրջան մը կը բանայ :

Նախագահ Այզընհաուըր 1955 Յուլիս 29ին յայտարարած էր թէ 10 միլիոն տոլար յատկացուած է՝ քանի մը արուեստական արբանեակներ արձակելու համար մթնոլորտէն դուրս մէջ՝ միջմոլորակային երկրաբնակութեան տարուան տրութիւ :

Այդ տարին սկսաւ անցեալ Յուլիս 1ին եւ պիտի վերջանայ 1958 Յունիս 30ին :

Միացեալ Նահանգներու նախագահին յայտարարութենէն երկու օր վերջ Մոսկուայի թերթերը գրած էին թէ Խորհրդային Միութիւնն ալ նման ծրագիր ունէր :

Ուրեմն երկու մեծ պետութիւնները, որ-պանք իրենց ձեռքին մէջ կը պահեն աշխարհի ճակատագիրը, մրցումի եւ նաեւ պիտակի հողի վրայ :

Առաջին արբանեակին խորհրդային պիտականներուն կողմէ արձակումը զարմանք պատճառած է աշխարհի, մանաւանդ Ամերիկայի : Այս վերջինը առաջնութիւնը չհաած էր հիւլէական եւ ջրածնային ռումբերու պիտին մէջ : Ամերիկացի պիտունները այժմ տենդոտ աշխատանքի լծուած են՝ օր առաջ լրացնելու համար իրենց «մանրանկար լուսին»ին պատրաստութիւնը :

Տարակոյս չկայ, որ այս մրցակցութենէն պիտի չհրի պիտութիւնը : Արբանեակը ռումբ մը չէ սահմանուած աւելի մեծ թիւով մարդիկ սպանելու : Բազմաթիւ նորութիւններ պիտի ստացուին մեր երկրագունդը միւս մոլորակներէն ու աստղերէն բաժնող մեծ տարածութեան մասին :

Չի պիտցուիր թէ քանի՛ օր պիտի կրնայ երկրիս շուրջ դառնալ այս փոքրիկ արբանեակը, որուն մղիչ ուժը հետզհետէ պիտի պակսի եւ ի վերջոյ ատոմի մը նման պիտի կորսուի միջոցին մէջ՝ առանց որեւէ հետք ձգելու :

Մանրանկար «լուսին»ը առաջին լուրջ փորձն է՝ թափանցելու երկինքի պատնէշներուն : Յաջորդ փորձը պիտի ըլլայ անշուշտ թռիչք դէպի լուսին կամ դէպի Հրատ մոլորակը, ինչպէս կը յուսան պիտանականները :

Կ'երեւի թէ Ժիւլ Վէռնի «Ուղեւորութիւն պիտի դառնայ օր մը, ինչպէս իրականացած են Ժ. Ժ. դարու Ֆրանսայի նշանաւոր վիպագրին ուրիշ բազմաթիւ «մարգարէութիւն»ները :

Ո՛րքան պիտի չհասկը մարդկութիւնը, եթէ աշխարհի մեծերը մէկդի դնելով իրենց քաղաքական վէճերն ու մրցակցութիւնները, ձեռք ձեռքի տային պիտական դեմի վրայ եւ զօրակցէին իրարու հետ :

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՓԼԵՎԷՆ ՊԻՏԻ ԿԱԶՄԷ ՆՈՐ ԴԱՒԼԻՃԸ

ԱՊԱԳԱՅ ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ ԿԱՇԽԱՏԻ ՄԷԿ ՏԱՐՈՒԱՆ ԴԱՇԻՆՔ ԿՆՔԵԼ

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆՑ ՄԻՋԵՒ

Կի Մոլէի մերժումէն եաք, Ռընէ Փլեվէն ընդունեցաւ կազմել նոր պատվիրը : Ապագայ Վարչապետը Նախագահին հաւանութիւն տալէ եաք, սկսաւ իր խորհրդակցութիւններուն : Առաջին առիթով տեսնուեցաւ Պուրժէս – Մոնտուրիի եւ կի Մոլէի հետ եւ պիչերուան մէկ մասն ալ աշխատելով անցուց իր բնակարանին մէջ, ընկերակցութեամբ Պանք ոը Ֆրանսի կառավարիչին :

Փլեվէն իր առաջին քննութիւնները կատարելէ եաք, երէկ առաւօտ սկսաւ նոր բանակցութեանց՝ քաղաքական պետնի վրայ :

Ապագայ Վարչապետը նախագահական պալատէն դուրս ելած ատեն կարդ մը յայտարարութիւններով ճշդեց իր քաղաքականութիւնը . —

«Թեկնածու վարչապետը չէ կրնար խուսափիլ իրեն յանձնուած պաշտօնէն, բայց «կը պիտի բոլոր անոնց որոնք չեն ուզեր վարչածեւի տապնոպ մը առեղծել, որպէսզի ընդունին այն իրաւութիւնը թէ ոչ մէկ կուսակցութիւն կրնայ իր յայտապրին ամբողջութիւնը պարտադրել » :

Եւ Փլեվէն առաջարկեց մէկ տարուան գաչինք մը՝ որուն ընթացքին կառավարութիւնը պիտի խտացնէ իր բոլոր ճիգերը չորս հետեւեալ նչանակէտներուն վրայ . —

ա) Ալժերիոյ հարցին լուծում

բ) Սահմանադրութեան վերաքննութիւն

գ) Աշխատավարձի եւ գնելու կարողութեան պաշտպանութիւն

դ) Տուրքերու վերախմում :

Եզրակացնելով նոր թեկնածուն չէ՞ւած է թէ կը պահանջէ բոլոր հանրապետական կուսակցութեանց մասնակցութիւնը անխտիր, Ընկերվարականներէն մինչեւ Անկախները, ասիկա ինծի համար դիւրաւոր պայմանն է» :

Երեքշաբթի եւ չորեքշաբթի Ընէ Փլեվէն պիտի խորհրդակցի կուսակցութեանց վարիչներուն հետ եւ պատասխանէ հինգշաբթի առաւօ նախագահ Քոթիին :

× *Երկուշաբթի օր Փարիզ վերադարձաւ Պ. Անթուան Փինէ որուն յայտարարութիւններուն համաձայն Ֆրանսայի քաղաքական անկայուն վիճակը չատ դէշ տպաւորութիւն ձգած է արտասահմանի վրայ :*

× *Կառավարական տպաւորին դուրսբերած արմատական կուսակցութեան Ֆատիյաֆ կոմիտէն երկուշաբթի օր ճշդեց իր քաղաքական ծրագիրը : Արմատականները չեչոր կը դնեն մասնաւորապէս հետեւեալ կէտերուն վրայ .*

Սահմանադրութիւն, վերաքննութիւն, ընտրական օրէնքի փոփոխութիւն, եւ եղմատական տեղումներ տարուան մը ընթացքին :

■■■■■■■■■■

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ դիւանագէտ մը, որ փոստաթուղթեր կը տանէր Դամասկոսի ամերիկեան դեսպանատունը, երբ սուրիական սահմանագլուխը հասաւ՝ ոստիկանները մերժեցին զայն ընդունիլ, առանց բացատրութիւններ տալու :

ԱՆԳԱՐԱՑԻ մէջ մահափորձ մը կատարուած է երկու թուրք նախարարներու դէմ, երբ անոնք մայրաքաղաքէն 70 քիլոմեթր հեռաւորութեան մը վրայ կառքով կը պատէին :

ՕՐ ՕՐԻՆ

ՄԵ՛Ծ ԴԱՂՏՆԻՔԸ ...

●

Եւ մտաւիք սրճարան մը, *բոլորտիքեան* բարեկամս ու ես : Եւ «բոլորտիքեան» բարեկամս ինծի համար ապսպրեց երկնասլաց պաղպաղակ մը, իսկ իրեն համար ալ բաժակ մը սեւ սուրճ :

Հասկցայ թէ բանն ինչումն էր :

— Է՛, պատմէ նայիւիք, սիրելի հայրենակից ... Պատգամաւորական ժողովնիդ լմնցեր է՝ շարաթ գիշեր ... Դուն գիս լաւ կը ճանչնաս եւ գիտես թէ ինծմէ խօսք դուրս չելլեր ... Իմացայ որ շա՛տ կարեւոր որոշումներ տուեր էք ...

— Մեր պատգամաւորական ժողովը միաձայնութեամբ որոշեց ...

— Ըսէ՛, շուտ ըսէ՛, սիրտս փորս մի՛ հատցներ ...

— Սպասէ, բերանս սառեցաւ ...

— Սուրճ մը առ ... Յետո՞յ ...

— Ինչպէս ըսի, մեր Պատգամաւորական ժողովը, միաձայ ...

— Կարճ կապէ ... Որոշումին կը սպասեմ ...

— Բայց, մարդու բան պիտի չըսես ...

— Ձեմ ըսեր, ըսինիք, խառասուն ան-գամ կրկնել մի՛ տար ...

— Պատգամաւորական ժողո ...

— ... միաձայնութեամբ որոշեց ... Մնացեալը ...

— Սպասէ, եղբայր, պատին վրայ նաւեն մը իջաւ ... Նայէ՛, Հայ մը մեր կողմը կուգայ ...

— Ես անիկա ճամբու կը դնեմ : Զէ՛, անցաւ գնաց, ... Դուն շարունակէ ...

— Մեր Պատգամաւորական ...

— Հասկցանիք, միաձայնութեամբ ...

— Որոշեց ... Բայց , կեցիր, ատկէ առաջ ուրիշ ըսելիքներ կան : Շաբթուան ընթացքին ...

— Ձեմ հետաքրքրուիր ...

— կարեւոր է ... Շաբթուան ընթացքին, իրարու առիթ տուիք ...

— Ի՞նչ խնդիրներու շուրջ ...

— կարեւոր խնդիրներու շուրջ : Օրինակ, ընկեր մը առաջարկեց որ կէսօրուան դադարը մէկ ժամէն աւելի չըլլար ... Ուրիշ մը ...

— Ատոնք անկարեւոր բաներ են ...

— Քանի մը տեսակէտներ իրարու առնին տուին, «զարկին զարկուան», տաք-ցան, պաղեցան, բայց ի վերջոյ ամէն բան կարգադրուեցաւ ...

— Կը ներես, բայց շատ կը խօսիս ... Սա մեծ որոշո՞ւմը ուր մնաց ...

— Այդ որոշումին կուգամ կոր, կամաց կամաց ... Երբ կ'ըսեմ, «զարկին, զարկուան » գիտե՞ս ինչ ըսել կ'ուզեմ ...

— Այո՛, ինքիս կը խնդաս կոր : Դուք իրարու հետ զարնուիլ չէք գիտեր ...

— Ըսել կ'ուզեմ որ մենք ազատութիւն տուած ենք մեր տեսակէտներուն որ իրարու հետ բախում ունենանք ... Մոս-կուայի մէջ ատանկ չէ ...

— Եղբայր, դուն ալ ամէն խօսքիդ մէջ Մոսկուան կը կենես ...

— Վա՛յ այն Պատգամաւորականնե-րուն, որոնց մէջ տեսակէտները իրարու չեն զարնուիր ...

— Աղէ՛կ, աղէ՛կ, հասկցանիք ... Վե-րադառնանիք մեր ոչխարներուն ... Պատգամաւորականը որոշեց որ ...

— « Միաձայնութեամբ»ը չմոռնաս ...

— *Օ քէյ*, միաձայնութեամբ որոշեց ..

— Որ մեր կուսակցութիւնը յառաջիկայ 67 — ներդրութի՛ւն, 167 — տարիներուն ալ ազգին պիտի ծառայէ եւ ուրիշին ծառայ պիտի չըլլայ ...

— Ա՞տ էր եղածը ... Ես ալ կը սպասէի որ մեծ գաղտնիք մը հաղորդէիր ...

— Ամբողջ գաղտնիքը այդ որոշումին մէջ պահուրտած է ... Մեր ուժին գաղտնիքը, ըսել կ'ուզեմ ...

— Չհասկցայ ...

— Այդ «զարնել զարնուելու» արարքը-դութեան մէջ ... Իրարու կ'առնենիք կուտաք, յետոյ խաղաղութիւն ամենեցուն եւ միաձայն որոշում — ազգին ծառայել ... այսքան :

— Անանկ է նէ, դուն վճարէ ... Ես գացի ... Ապուշը ես եմ որ բերնէդ խօսք առնել կ'ուզեմ ... *ԵՒՐՈՊԱՑԻ*

ՎԻՔԹՈՐ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԱՐԲԱՆԵԱԿԸ ՇԻՆՈՂ ԳԼԽԱՒՈՐ ԳԻՏՈՒՆՆԵՐԷՆ ՄԷԿԸ

●

Ֆրանսական , ինչպէս նաեւ միջազգային մամուլին պրածին համաձայն արուեստական արբանեակը չինող պլխաւոր պիտուններէն մէկը եղած է Վ. Համբարձումեան : Դժբախտաբար , Մոսկուայի ձայնասփիւռը այս ուղղութեամբ ընդարձակ տեղեկութիւններ չէ տուած :

Ամերիկեան հետաքրքիր (Թէլէվիզիոն) ընկերութիւնը տեսակցութիւն մը ունեցած է խորհրդային փորձագէտ մը՝ Պլանոպրաովի հետ, որ յայտնած է, թէ յաջորդ անգամ արուեստական արբանեակը արձակելէ առաջ պիտի տեղեկացնէն Միացեալ Նահանգներու : Թէեւ թուական մը չէ՞ւ տրուած, սակայն ըսաւ թէ մօտ ատենէն պիտի արձակուի երկրորդ արբանեակը, աւելցնելով՝ թէ ատացուած պատական ծանօթութիւնները պիտի բաժնուին Ամերիկայի հետ :

Կարգ մը հարցումներու պատասխանելով խորհրդային պիտանականները ըսած են. — « Մենք նմանապէս ուրախ պիտի ըլլայինք, եթէ անջրպետին մէջ գտնուղը ամերիկեան արբանեակ մը ըլլար : Կը կարծենք, թէ մեր արբանեակը, ինչպէս ամերիկեանը, պիտի ծառայէ պիտութեան յառաջդիմութեան : Գիտունները՝ որ իրարայրծեցին այս ծրագիրը, կը մտածէին միայն մարդկութեան բարիքին համար աշխատիլ» :

Արուեստական արբանեակը Բ. օր ժամը 19·37ին անցած է Եբեւանի վրայէն :

(Լուրերու շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՎԱՐՇԱՒԱ ԿԸ ԽԱՂԱՂԻ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԶՕՐԱԳՈՒՆԴԵՐ ԼԵՀԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԻՆ ՎՐԱՑ

Յաջորդական չորս օրերու խռովութիւններէն եւ բողոքի ցոյցերէն եաք ; կը թուի թէ Վարշաւա սկսած է խաղաղիլ : Ոստիկանութիւնը կացութեան տէր դարձած է :

Ոստիկան – զօրաց Ջոկատները Բ. օր, իրիկուան մաքրապործման աշխատանքի ձեռնարկեցին, ձերբակալելով Վարշաւայի «սրիկաները» :

Նոյն օրը, ութ հարիւրի մօտ երիտասարդ ցուցարարներ ժամադրուած էին եւ հաւաքուած Մշակոյթի պալատին առջեւ : Յանկարծ՝ կրակի տուին ծաղկավաճառի մը խանութը :

Շատ չանցած, քառասունի մօտ պիներական խմիսոններ հասան դէպքին վայրը եւ 45 վայրկեանի մէջ ցուցարարները ցրուեցին, միաժամանակ բազմաթիւ երիտասարդներ ձերբակալելով :

Առաջին անգամ ըլլալով ոստիկանութիւնը ցրուեց ամբոխը, առանց արտասուաբեր ռումբերու գործածութեան :

Ժամը իննին ամէն ինչ խաղաղած էր :

Վերջին երկու օրերուն ուսանողները կռիւներուն չեն մասնակցած : Այնպէս կը թուի, թէ իշխանութիւնը զոհացում տրուած է անոնց, խոստանալով ազատ արձակել անցեալ հինգշաբթի օր ձերբակալուած ուսանողները :

× Արեւմտեան Գերմանիոյ մամուլը կը յայտնէ, թէ ռուսական վինեալ ուժեր սկսած են համախմբուիլ լեհական սահմանին վրայ : Զինեալ ուժերը մեկնած են Արեւելեան Գերմանիայէն :

ՊԵՏՐՈՍ ԱՐՔ. ՔԷՏԻՃԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Իրեւայաջորդ երկու մեծ կրօնաւորներ որ՝ իրենց ազգականական պարագաներէն զատ, խոր սուգի կը մատնեն նաեւ Հայ-Կաթողիկէ կղերական դասը, որոնց սու-գին բաժին կ'առնեմ եւ սորագրելս :

Արհ. Յովհ. Արք. Նպլեանի վախճան - նումէն երկու օր եաքը, 17 Սեպտեմբեր, 1957ին, Հռոմի մէջ իր մահկանացուն կը կնքէ Արհ. Պետրոս Արք. Քէտիճեան եւ յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի ի - բեն արժանավայել հանդիսաւորու - թեամբ :

Իր մկրտութեան անունով Պետրոս, Քէտիճեան Արք. ծնած է Կ. Պոլսոյ մէջ, ուր կը սահնայ իր նախնական ուսումը եւ պատանեկան տարիքին զգալով քահա-նայական կոչումն, կը զրկուի Հռոմ Լե-ւոնեան վարժարան. հոն կը չարունակէ ուսումը ունենալով իբր գլխաւոր ուսու-ցիչ Տէր Յովհաննէս Վ. Նպլեան, որ հետագային, 1911ին, Հռոմի մէջ եպիս-կոպոս օծուելով կ'ընտրուի Տրապիզոնի կուսակալութեան Հայ - Կաթողիկէ Թե - մին ընդհանուր ժողովրդապետ :

Պատանի Քէտիճեան աչակերտելով հանդերձ Լեւոնեան վարժարանին, կը յա-ճախէ նաեւ Ուրբանեան համալսարանը, ուր կը լրացնէ լիմաստասիրական, աստ - ուածաբանական, իրաւաբանական ուս - մունքը, սահնալով տոքթորայի տիտղոս :

3 Յունիս, 1913ին, Հռոմի մէջ քահա - նայ կը ձեռնադրուի եւ կը վերադառնայ Պոլիս, ուր՝ տակաւին երիտասարդ՝ իրեն կը վստահուի Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ վարժարանի տեսչութիւնը :

Առաջին համաշխարհային պատերազմի պինդ ազդարին, Արհ. Պետրոս Արք. Գո-յունեան նշանակուելով առաքելական այ-ցելու, Փոքր Ասիոյ եւ Կիլիկիոյ Հայ-Կա-թողիկէ թեմերուն, անոր կ'ընկերացնէն Տ. Պետրոս Վ. Քէտիճեան. սակայն՝ քե-մալական ծանօթ ոխերը զէպքերուն հե - տեւանքով սոյն քննական չրջանը երկար չտեւեր :

Երբ զաշնակից պետութեանց զրաւման բանակներուն Թուրքիայէն չութափայթ քաշուելը նախատեսելով, Մեծ Եղեռնի սարսափէն ահաբեկուած Հայեր, մեծա - մասնութեամբ կը զպղթեն օտար հիւրըն-կալ երկիրներ, այն ատեն, Պոլսոյ Հայ - Կաթողիկէ պատրիարքական ընդհանուր փոխանորդ Արհ. Նպլեան Արք.ի կար - զադրութեամբ, 1922ին Քէտիճեան Վ. կ'ընտրուի Փարիզի Հայ - Կաթողիկէ հա-մայնքին ժողովրդապետ եւ մեւեւնոյն ա - տեն կ'ըլլայ օժանդակ Արհ. Գրիգոր Ե-պիսկ. Պահապանեանի, որ ընդհանուր հովիւ էր Ֆրանսայի եւ Պելժիոյ Հայ - Կաթողիկէներու :

Որքան ծերունի Պահապանեան եպիս - կոպոսը, նոյնքան եւ Քէտիճեան երիտա-սարդ վարդապետը, մեծ համակրանք կը վայելէին Փարիզի «Արշալոյս»ին կողմէ : Անոնց նախաձեռնութեամբ Ֆրանսական եկեղեցիներու մէջ կը մատուցուէր հա - յածէս հանդիսաւոր պատարագներ Ֆը - րանսացիներու խաղաղ բազմութեան ներ - կայութեան, ինչ որ առիթ կ'ընծայէր Քէտիճեան վարդապետի Ֆրանսերէն քա-րոզելու եւ ծանօթացնելու մեր ցեղը իր անցեալովն ու ներկայովը, եւ, մասնա - ւորապէս իր նկատմամբ կ'ըլլար 1914 - 1918ի Մեծ - Եղեռնին հայ ժողովուրդի մեծա - մասնութեան նահատակումը վասն զրիս - տոնէական կրօնի եւ հայրենեաց :

Փարիզ կը մնայ մինչեւ 1922ին մինչեւ 1936 :

1928ին կ'ունենայ Փարիզի մէջ ծայրա-գոյն վարդապետի աստիճանի բարձրա - գում : Իր օրով եւ ողբացեալ Գրիգոր Ե - պիսկ. Պահապանեանի աջակցութեամբ կը յաջողին ունենալ Հայ - Կաթողիկէ հա - մայնքին համար ուրոյն փոքր եկեղեցի մը, զոր կ'անուանեն «Սուրբ Խաչ» եւ սոյն եկեղեցւոյ համար կը կազմակերպեն Հոգաբարձութիւն մը մասնաւոր կանոնա-դրով, ունենալով որպէս հիմ, եկեղեցւոյ պայծառացում, Տոհմային դասախօս - կութիւն, եւ Հայ կաթոլիկներու օգնու-թիւն :

Բարերախտութիւնը ունեցած եմ զինքը ճանչնալու Պոլսէն, եւ Փարիզ գտնուած չրջանին, Սուրբ Խաչ Հոգաբարձութեան մէջ ինձ վստահուած առենադպրի պաշ - տօնին բերմամբ եղած եմ իրեն մտերիմ աշխատակից :

Վեհանձն էր, ուժեղ նկարագրի տէր, ազդասէր եւ լայնախոհ :

Անշուշտ կան Փարիզի մէջ Հայեր որ կը յիշեն, զօրավար Անդրանիկի յուղարկա-ւորութեան օրը «Փէր Լաչէզ» գերեզմա - նատան մէջ, Քէտիճեան Վ.ի խօսած կուռ դամբանականը մեր ազգային մեծ հերո-սին դագաղին առջեւ, երբ ան դեռ հողով չէր ծածկուած :

Հմուտ էր Հայոց պատմութեան եւ մա-տենագրութեան : Հիմնականօրէն դիտէր, իր մայրենի լեզուէն զատ, Ֆրանսերէնն, իտալերէնն, լատիներէնն : Տէր էր գեղար-ուեստական նուրբ ճաշակի :

Երբեմն իր յօդուածները կ'երեւէին «Ա-ւետիք» պարբերաթերթին եւ «Մասիս» չաբաթաթերթին մէջ : Ապահովաբար ձը-զած է բանաստեղծութիւններ որ կը մը - նան ձեռագիր :

Իր երբեմնի ուսուցիչ Նպլեան Արք.ի Ֆրանսերէն երկհատոր «Յուշերու» մատ-եանի մասին աքանչելի դնահատական մը հրատարակած է «Մասիս»ի մէջ :

1936ին Հռոմէն կանչուած ըլլալով, ստիպուած կը բաժնուի իր չատ սիրած Փարիզէն : Կ'ընտրուի եպիսկոպոս եւ օ - ծումը տեղի կ'ունենայ նոյն տարւոյ 15 Նոյեմբերին Պէյրութի մէջ, նորընծիր կաթողիկոս - պատրիարք Ագաճանեանի ձեռամբ եւ կ'անուանուի տիտղոսաւոր արքեպիսկոպոս Կողոնիոյ Հայոց :

Կը մնայ Պէյրութ 1936էն 1945, պատ-ռաջին մատծումը այն եղաւ որ անոնք ե-կած էին զինքը ձերբակալելու : Սակայն ինչո՞ւ այդ մտածումը : Արդեօք արդա - րութեան հաչի՞ւ մը ունէր տալիք : Ոչ : Մաքուր համբաւ մը ունէր : Բայց, որով-հետեւ Քորսիքացի լեհնական մըն էր, այս վերջիններուն մէջ քիչեր կան որ անցեալին անկարդ բան մը ըրած չըլլան, օրինակ՝ հրացանի կամ դաշոյնի հար - ուած մը, կամ նման ուրիչ արարք մը : Մաթէօ, որեւ մէկէն աւելի, մաքուր խղ-ճմտանք մը ունէր, որովհետեւ առնուազն տասը տարիէ ի վեր էր որ իր հրացանը ոեւէ մէկուն չէր ուղղած, սակայն խո - հեմութիւն համարեց ամէն հաւանական - նութեան դէմ պատրաստ ըլլալ եւ ինք - զինքը քաջաբար պաչտպանել, եթէ հարկ ըլլար :

— Կին, ըսաւ Ձուզեբային, դիր պար - կըդ գետին եւ պատրաստ եղիր ...

Կինը հնազանդեցաւ խոյոյն : Մաթէօ իր ուշէն վար առաւ հրացանը, որ կրնար զինքը նեղել, եւ զինելով միւսը՝ որ ձեռ-քին ունէր, դանդաղօրէն յառաջացաւ դէպի իր տունը, միշտ քալելով ծառերուն քովերէն որոնք կ'եղերէին տուն տանող ճամբան, եւ պատրաստ, առաջին իսկ թշնամական արարքին, ապատանիլ ա - մէնէն մեծ բունի մը ետին եւ կրակ բա-նակ իր թշնամիներուն վրայ : Կինը կը հետեւէր իր քայլերուն, ձեռքին կրելով միւս հրացանը : Լաւ տանտիկինի մը պարտականութիւնը, կուխւ մը ընթաց - քին, ամուսնոյն զէնք հասցնելն է ... :

Միւս կողմէ, տասնապետը կը ցաւէր, տեսնելով Մաթէոյի պաչտպանողական դիրքով յառաջանալը, հրացանը առաջ երկարած եւ մատը բլթակին :

« Եթէ յանկարծ, մտածեց ան, Մաթէօ ազգական ըլլայ Ձանէթթոյի, կամ ա - նոր բարեկամը եւ ուղէ զայն պաչտպա - նել, իր հրացանին դնդակները դէպի մեզ պիտի հասնին այնքան վստահօրէն, որ - քան նամակ մը նամակատուն ... :»

Այս մտածումով, կորովի որոշում մը տուաւ եւ սկսաւ միայնակ յառաջանալ դէպի Մաթէօն, անոր պատմելու համար պատահածը : Հին ծանօթի մը նման սկը-սաւ մօտենալ անոր, սակայն այն կարճ տարածութիւնը որ զինքը կը բաժնէր Մաթէոյէն չափազանց երկար թուեցաւ ի-րեն ...

— Հէ, հին բարեկամ, պոռաց, ինչպէ՞ս ես իմ քաջս : Ես եմ, Կամպան, քու զար-միկդ :

Մաթէօ, առանց պատասխանելու, կե - ցաւ եւ մինչ միւսը կը չարունակէր խո - սել, ինք բարձրացուց իր հրացանին փո-ղը, այնպէս մը որ երբ տասնապետը մօ - տեցաւ իրեն, փողը ուղղուած էր դէպի երկինք :

— Բարեւ, եղբայր, ըսաւ տասնապետը, ձեռքը երկարելով անոր :

Երկար տաեն է որ քեզ չեմ տեսած :

ՇԱՐԺԱՆԿԱՐ

Porte des Lilas

Շարժանկարի իսկական վերամուտը կը սկսի Բընէ Քլէրի «Փորթ տէ Լիլա»յով : Ահա ժապաւէն մը որ կընայ գոհացնել բոլոր հանդիսատէսները անխտիր : Քլէրի բոլոր ժապաւէնները համակրութեամբ դիմաւորուած են հասարակութեան կող - մէ : Հին սերունդը երեսունական թուա - կաններուն գնահատած էր Քլէրի ստեղ-ծագործութիւնները : Սու լէ Թուա տը Փարին, Ա նու լա Լիպէրթէն Ֆրանսացի-ներուն սրտին կը խօսէին եւ այդ իսկ պատճառով Քլէր դարձաւ Ֆրանսայի ա-ռաջին բեմադրիչը, քանի անոր ստեղծա-գործութիւններուն մէջ տիպարները եւ միջոցները առաւելապէս Ֆրանսական են :

Նոր սերունդը չարունակեց իր նա - խորդներուն խանդավառութեամբ սիրել Քլէրի գործերը : Այս վերջինին չեռ պա - տերազմեան ժապաւէնները նոյնքան հա-րազատօրէն կը խօսին երիտասարդու - թեան սրտին, որքան իր հին ֆիլմերը՝ նախորդ սերունդին :

Այս երեւոյթը ինքնին կը փաստէ թէ Քլէր տագանդ մըն է : Տագանդ մը որ չանտեսէր իր ժամանակակիցներուն կար-ծիքը՝ հանդէպ իր գործերուն : Քլէր Ա - վան կարտի մարդ չէ, նոյնիսկ չի հա - ւատար այդպիսի զազափարներու : Մաս - նաւորաբար չարժանկարի մարդին մէջ :

Ան՝ վազուան աչքով չէ որ կը դիտէ այսօրը եւ այս իսկ է իր ժողովրդակա - նութեան գլխաւոր պատճառը : Քլէր չի սիրեր Քայաթի մը կամ Պլանիւէլի մը գործերը, որովհետեւ անոնք հանդիսա - տեսին. մտքին կը ներկայացնեն իրենց ստեղծագործութիւնները : Քլէր ընդհա - կառակն կը գոհանայ հանդիսատէսին սրտին, խօսելով, բայց իր գործերու յա-ջողութեան հիմնական պատճառը այն է որ Քլէր գիտցած է հաւատարիմ մնալ չարժանկարի սկզբնական հանդանակին՝ դուարճացնել հանդիսատէսը : Ան չէ մո-

---

բիարքութեան ընդհանուր փոխանորդի պաչտօնով :

1946ին կը մեկնի Հռոմ, որպէս Հայ - Կաթողիկէ Պատրիարքութեան ներկայա - ցուցիչ Վատիկանի մօտ, վարելով միա - ժամանակ Լեւոնեան վարժարանի վերա - տեսչութիւնը :

Շատ սիրուած եւ յարգուած էր, թէ Վատիկանի եւ թէ Հռոմի ծանօթ չրջա - նակներու մէջ :

Ունէր իսկապէս դնահատելի արժանիք-ներ, որ զինքը բարձրացուցին մինչեւ Արքեպիսկոպոսական աստիճանին :

Օրհնեալ ըլլայ իր յիչատակը :

ՕԹՈՆ ՀԷՔԻՄԵԱՆ

ՕՏԱՐ ԷՋԵՐ

ՄԱԹԷՕ ՓԱԼՔՈՆԷ

(ԳՈՐՍԻՔԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ)

•

— Շատ լաւ, ըսաւ կալանաւորը, մի - այն թէ մի մոռնաք քիչ մը յարդ դնելու պարզօտակին վրայ որպէսզի աւելի հան-դստաւէտ ըլլայ ճամբորդութիւնս ...

×

Մինչ զինուորները զբաղած էին՝ ոմանք պատգարակ մը պատրաստելով եւ ոմանք ալ ձանէթթոյի վէրքերուն վիրակապեր ճարելով, Մաթէօ Փալքոնէ եւ իր կինը երեւցան յանկարծ դէպի իրենց տունը ա-ռաջնորդող չտակ ճամբուն վրայ : Կինը կը քալէր դանդաղօրէն, վասնզի չալկած էր չաղանակներով լեցուն պարկ մը, մինչ իր ամուսինը ճեմելով կը յառաջա-նար, ձեռքին ունենալով իր հրացանը մի-այն, եւ ուրիչ մըն ալ ուսին : Եւ յետոյ, չէ՞ որ անվայել էր էրիկմարդու մը հա - մար իր հրացանէն զատ ուրիչ բեռ մը կը-քել ... :

Զինուորները տեսնելով, Մաթէոյի ա -

գած որ երբ այս վիւսը մէջտեղ ելաւ, չրջան վաճառականներ (Ֆօրէն) չուկայէ չուկայ կը պտտցնէին իրենց գործիքը եւ ժողովուրդը կը գրօսնար ի տես չարժուն պատկերներուն :

Իր այս նոր գործը առնուած է երիտա - սարդ վիպասան Բընէ Ֆալլէի «Լա կը - րտան Սէնթիւր» վէպէն : Ֆալլէի գիրքին հերոսները եւ միջավայրը ներչնչած են Քլէրը : Եթէ չեմ սխալիր առաջին անգամ ըլլալով է որ Քլէր իր ժապաւէնին ներ - չնչումը ուրիչ մը գործէն առած է : Գանք նիւթին. Փարիզի ապքաո թաղա - մասի մը մէջ կ'ապրի էլօշար մը՝ Փիւժիւ (Փիէր Պրասէօր) : Իր ազքատութեան գլխաւոր պատճառը՝ իր ծուլութիւնը : Ամէն մարդ երես դարձուցած է իրմէ : Անհրապոյր կեանք մը կը վարէ արճարա-նէ արճառան : Կը զգայ որ մակարոյծ մըն է եւ կը տառապի, բայց, ելք չունի ... : Ունի բնկեր մը որուն չատ կապուած է. բնկերը (Ժօրժ Պրասէնս) արուեստա - գէտ է եւ առաւօտէն մինչեւ իրիկուն կի-քար կը նետապէ : Մեր էլօշարն ալ անոր չուրին տակ կ'ապրի : Ջիբեր կը սիրեն : Հասարակաց պիծ մը ունին, այդ՝ իրենց սիրան է : Երկուքն ալ բարի : Այս իսկ պատճառով իրենց թաղի արճառանատի - րոջ աղջիկը (Տանի Քարէլ) դուրսուրանք ցոյց կուտայ իրենց հանդէպ : Այսուհան-դերձ մեր էլօշարը դժբախտ է քանի ան-նպատակ է իր վարած կեանքը : Բայց պիսուածով մը իր այս միապաղաղ կեան-քը կը յեղաչրջուի : Աւազակ մը, ոստի - կաններէն հետապնդուած ըլլալով ինք - զինքը կը նետէ արուեստագէտին բնակա - րանը, եւ չնորհիւ արուեստագէտին բար-եացակամութեան կ'ազատի ոստիկաննե - րուն ձեռքէն : Բայց պարապաներու բե - րումով ոճրագործը առօք - փառօք կը հասուցուի արուեստագէտին բնակարա - նին մէջ : Արուեստագէտը գժգոհ է որ ոճրագործի մը ակամայ մեղսակից գար - ձած է : Բայց իր բարեկամը, կարծես կերպարանափոխուած ըլլայ : Ուրախու - թիւնը չափ ու սահման չունի : Այս փո - փոխութեան պատճառը աւազակն է : Ժիւ-ժիւ գլխով որ կանկոթէրը իր ծառայու-թիւններուն պէտք ունի, այդ ծառայու - թիւններուն մէջ կը գտնէ իր կեանքի նը-պատակը : Ո՞վ կը մտածէր որ ոեւէ մէկը կրնար իրեն պէտք ունենալ : Այս իսկ պատճառով ոճրագործը կը դառնայ էլօ - շարին պաչտամունքին առարկան : Փապա-ւէնին ամբողջ տեւողութեան Ժիւժիւ հա-ւատարիմ չունի մը պէս ոճրագործին չուրջը կը գտնայ, պատրաստ անոր ա - մէն մէկ քմահաճոյքը կատարելու : Ան իր ախրն է այլեւս, պատրաստ է նոյնիսկ իր կեանքը գոհելու անոր : Զէ՞ որ աւազակը իրեն ըսած է «քեզի պէս մարդ չկայ» : Արուեստագէտը ցաւով կը նշմարէ իր ըն-կերոջ կապը գործին հետ : Այդ ցաւին մէջ բնականաբար նախանձը անպակաս է : Բայց նկատելով որ իր ընկերը հոգեպէս երջանիկ է, ակամայ կը հանդուրժէ անոր ներկայութիւնը, իր տան մէջ :

Բընէ Ֆալլէի վէպին մէջ երբ էլօշարը

— Բարեւ, եղբայր :

— Հոսկէ կ'անցնէի, ուզեցի բարեւ մը տալ քեզի եւ զարմուհիիս : Երկար չրջան մը ըրինք այսօր, սակայն մեր յաղնութե-նէն պէտք չէ որ գժգոհինք, որովհետեւ լաւ որս մը ձեռք ձգեցինք : Ձանէթթօ Սանրիէրօն ձերբակալեցինք :

— Փառք տիրոջ, գոչեց Ձուզեբրա :

Անցեալ չաբթու գողցաւ մեր կաթնատու այծը :

Այս խօսքերը ուրախութիւն պատճառե-ցին կամպային :

— Լեզուը, ըսաւ Մաթէօ, անօթի էր, անոր համար ...

— Անպիտանը տասնմէկ մը նման պաչ-պանեց ինքզինքը, չարունակեց տասնա - պետը քիչ մը ցաւով, զինուորներէս մին սպաննեց եւ այդչափով ալ չգոհանալով, փչրեց տասնապետ Շարտոնի բազուկը, բայց մեծ կորուստ մը չէ, որովհետեւ Ֆրանսացի մըն էր ... Ցետոյ, այնպէս մը պահուրտած էր որ տասնան նոյնիսկ պիտի չկրնար զինքը երեւան հանել : Ա - նանց փոքրիկ գարմիկիս՝ Ֆօրթունաթոյի օգնութեան երթեք զինքը պիտի չկրնայի գտնել :

— Ֆօրթունաթո՞ ... գոչեց Մաթէօ :

— Ֆօրթունաթո՞ ... ապագակեց Ձո - զերբա :

ՓՐՈՍՓԵՐ ՄԵՐԻՄԷ

(5 Շար.)

ՅՈՒՆՍ

ՀՈԳԵՎՈՐ ՊԱՏՄՎԱԾՔՆԵՐ ԵՎ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ

Ա.

ՀՈԳԵՎՈՐ ՊԱՏՄՎԱԾՔ

— Դե, չաո, շաո տաո, շաո տաո՞ւ։ — հարցրեց Վեյ Ցզինը։

Ցզինը ոչինչ չպատասխանեց, միայն գլուխը շարժեց։ Նա ոչ մի խոսք չէր հասկանում չինարեն, բայց գիտեր, որ Վեյ Ցզինը հարցնում է, թե ինչպես է իրեն զգում։ Ցզինը ժպտաց։ Նա ուզում էր ասել, որ ինքն ամեն ինչ լավ է զգում, բայց չգիտեր, թե ինչպես դա ասի չինարեն։ Նա ցանկանում էր ասել, որ ինքն ամեն ինչ հասկանում է, բայց չգիտեր, թե ինչպես դա ասի չինարեն։ Նա ուզում էր ասել, որ ինքն ամեն ինչ հասկանում է, բայց չգիտեր, թե ինչպես դա ասի չինարեն։

Ցզինը նայեց Վեյ Ցզինի գեղեցիկ, խելացի դեմքին, նրա մեծ, սևաչյա աչքերին, նրա կարճ, սև մազերին, նրա նուրբ, գունատ մաշկին, նրա նրբագեղ, բարակ մատներին, նրա նրբագեղ, բարակ դաստակներին, նրա նրբագեղ, բարակ նրբագեղ, բարակ նրբագեղ, բարակ

Արբանեակը , որ կը դառնայ երկրին չուրջ, իրեն հետ կը պատցնէ այն հրթիռը՝ որուն միջոցաւ արձակուեցաւ ան – հունին մէջ: Սակայն արբանեակին եւ հրթիռին միջեւ մօտ հազար քիլոմեթրի բացուածք մը կայ: Այս բացուածքը հետզհետէ աւելի պիտի ընդլայնի , մինչեւ որ հրթիռը մթնոլորտին մէջ :

× Խորհրդային մամուլի դրծակալու – թիւնը՝ «Թաս» կը հաղորդէ թէ Խ. Միութիւն ջրածնային զօրաւոր ռումբի մը փորձը կատարած է , մեծ յաջողութեամբ: Խորհրդային ջրածնային առաջին ռումբը պայթած էր 1953 Օգոստոս 20ին: Այնուհետեւ յաջորդաբար պայթեցուցին 27 ռումբեր :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԺԸՆԵՒԻ Ֆրանքֆուրդիպատական ելմտական ու տնտեսական խորհրդակցութիւն – ները կը շարունակուին «բարեկամական » մթնոլորտի մը մէջ :

ԱՄՄԱՆի ամերիկեան դեսպանին բնակարանին վրայ ռումբ մը արձակուած է : Միայն նիւթական վնասներ կան : Դես – պանը բացակայ էր , սակայն իր տիկինը տունը կը գտնուէր :

ՎԻՆՆԱՑի մէջ բացուեցաւ հիւլէական ուժի միջազգային կազմակերպութեան առաջին համագումարը :

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ Հանրապե – տութեան Նախագահ վերընտրուեցաւ Վիլհելմ Փիէք (82 տարեկան) :

ՆՈՐՎԵԿԻՈՑ երեսփոխանական ընտ – րութիւնները տեղի ունեցան Հոկտեմբեր վեցին: Ընկերվարականները յախթական յաղթանակ մը տարին :

ԱՍԻԱԿԱՆ ԿՌԻՓԸ որ սկսած է տարածուիլ Ֆրանսայի մէջ, լրած է 18 տարեկան երիտասարդ ուսանողի մը կեանքը :

ՄԵԾՆ ԲՐԻՏԱՆԻՈՑ ամերիկացի դէս – պանը ճառ մը խօսելով , յայտնեց թէ Ռուսիա եւ Սուրիա Մէջին Արեւելքի ներկայ խառնակ կացութեան գլխաւոր պատասխանատուներն են: Այս պարագան Մէջին Արեւելքի մէջ խաղաղութեան դէմ առնուած քայլ մըն է , ըսաւ ամերիկացի դեսպանը , որ ծանր բառերով քննադատեց Սուրիան ու Ռուսիան :

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՑ Վարչապետ Քատար ինը օրուան չրջապտոյտ մը եաք՝ համայնավար Չինաստանի մէջ, վերադարձաւ Փեչտա :

ՊՈՒԿՐԻՆԻ մէջ ծանր ճարտարարուեստի նախարար Փօփա Կերասիմ կոչուած է փոխ – վարչապետի պաշտօնին :

ՀԻՒՍ. ՔՈՐԻԱ. առաջարկեց Հարաւային Քորէային , որ խորհրդակցութեանց սկսին , առեւտրական համաձայնութիւն – ներ կնքելու համար: Միւս կողմէ , Հարաւային Քորէայի ապահովութեան ուժերը կը հաղորդեն , թէ վերջերս ինը հոգի ձերբակալուած է , լրտեսութեան յանցանքով :

ԼՈՆՏՈՆի եւ Փրակայի օդանաւային կիծը , որ 1951էն ի վեր դադրած էր գործելէ , Բշ. օր վերսկսած է :

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՒ ՀԱՅ ԴԱՏԸ

Հայեւռուս յարաբերութիւներու լայնքը տակ :

Գրեց՝ ԳԱԲՐԻԷԼ ԼԱՋԱՆ

Տպարան «Ցուսաբեր» , Գահիրէ 1957 :
Գին՝ 1100 Ֆրանք :
Դիմել Ցառաջի եւ հայ գրատուներէ :

ՀԱՑ ԱՐԻՆԵՐՈՒՆ 27ՐԴ ՏԱՐԵԿԱՆ ՅԵՐԵԿՈՑԸՄ

կիրակի 9 Մարտ 1958, կէս օրէ վերջ , ժամը 2·30ին , Սալ ու լա Շիմի :

ԴԱՇՆԱԿԻ ԵՒ ԶԱՅՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ (SOLFÈGE) ԴԱՍԵՐ

Ինչպէս եւ ընկերակցութիւն

ACCOMPAGNEMENT

ՕՐ· ՃԱՆՊԱԶ

Դիմել՝

La résidence, Sceaux, Seine

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԵՐ

Կ. Ափրիկեան տրամադիր է երաժշտութեան դասեր տալու , երգի , դաշնակի , սոլֆէժի , հարմօնիի , ֆոնիթրփուէնի , եւայլն :

Մանրամասնութեանց համար հեռաձայնել ՆՈՊ· 31·53 , ժամը 14էն 17·30 :

Օր· ԱՆԱՀԻՏ ՄԱՐԻԼՈՍԵԱՆ
Պ· ՍՏԵՓԱՆ ՏԻՒՄԻՃԵԱՆ

Ամուսնացած

21 Սեպտ· 1957 Լիոն

ԾՆՈՒՆԴ

Տէր եւ Տիկին Շարք Արթիւեան ուրախութեամբ կը ծանուցանեն իրենց երկրորդ զաւկին՝

ՐԱՖՖԻ

ծնուածը , 27 Սեպտ· 1957

Ս· ՅՈՎՀ· ՄԿՐՏԻՉ ԵԿԵՂԵՑԻ

Այս կիրակի Փարիզի Ս· Յովհ· Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ պիտի մատուցուի հանդիսաւոր քառաձայն Ս· պատարագ , եկեղեցւոյս Օծման 53րդ տարեդարձին առթիւ , եւ ըստ սովորութեան հոգեհան – դստեան պաշտօն պիտի կատարուի եկեղեցիէն եւ մեծ բարերար Ալեքսանդր Մանթաշեանի եւ Մանթաշեան գերդաստանի համօրէն ննջեցեալներուն համար :

Պատարագի ընթացքին հոգեհանգստեան մասնաւոր պաշտօն պիտի կատարուի անմահն Կոմիտաս վարդապետի մահուան 22րդ տարեդարձին , ինչպէս նաեւ հոգեյոյս սրբազան հօր Տէր Արտաւազդ Արքեպ· Սիւրմէեանի մահուան 6րդ տարեդարձին առթիւ :

Արարողութիւններուն կը նախագահէ Հայրապետական Պատուիրակ Տ· Սերովբէ Եպիսկ· Մանուկեան :

Կը խնդրուի հայ հասարակութենէն ներկայ ըլլալ այս պաշտամունքներուն :

ԼՐԱՏՈՒ ԱՐՈՒԵՍՏԻ

Սարգիս Պօղոսեան , Մարսէյլի ճայնասփիւռէն այս չարաթ օր , ժամը 12ին , պիտի ներկայացնէ իր արտասանական չորրորդ պտոյտը եւ պիտի արտասանէ հայէրէն կտոր մը :

Մարսէյլ , Փրովանս – Մակազին , ժամը 12ին :

Տէր եւ Տիկին Արամ Գազանճեան եւ զաւակները , Տէր եւ Տիկին Յակոբ Գազանճեան եւ զաւակները սրտի խոր կսկիծով կը ծանուցանեն , իրենց սիրելի մօր՝

ՏԻԿԻՆ ԱՂԱՒՆԻ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆի

(Շ· Գարահիսարցի , ծննալ Նիկոլեան)

յանկարծական եւ դառնաղէտ մահը՝ որ տեղի ունեցաւ Հոկտեմբեր մէկին եւ թաղումը կատարուեցաւ Հոկտեմբեր եօթին , ընտանեկան սեղմ շրջանակի մը մէջ, ըստ հանգուցեալին փափաքին :

ՆՈՒԻՐ

Կապ· Խաչի Ալֆորվիլի մասնաճիւղը չնորհակալութեամբ առացած է Տէր եւ Տիկ· Ս· Գ· Թիրեաքեանէ , իրենց զաւակին՝ Գեղամի Ալժերիա պինուորութենէ վերադարձի ուրախ առիթով երեք հազար Ֆր· օգտակարութեան կայանին համար :

ԳՐԱԿԱՆ ՀԱՄԵՐԳ

Արտասանութիւններ հայերէն եւ Ֆրանսերէն :

Այս կիրակի երեկոյ ժամը 9·15ին , Սալ Մաղնօ , Մարսէյլ :

ՍԱՐԳԻՍ ՊՕՂՈՍԵԱՆ

« Չորրորդ պտոյտ հայ գրականութեան պարտէզին մէջ» :

Երեկոյթը կը սկսի ճիշդ 9·15ին եւ կը վերջանայ 11·30ին : Կը խնդրուի ուշացումով չխանգարել զայն :

Մուտք 300 եւ 200 Ֆրանք :

ՄԵԾ ԵՐԵԿՈՑԹ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Շավիլի Երիտ· եկեղեցւոյ Ճանճնախումբի կողմէ :

10 Նոյեմբեր Շավիլի քաղաքապետարանի սրահին մէջ: Նկատի ունենալ այս թերականը :

Մանրամասնութիւնները յայտնուած :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

2 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1958

ՀԱՑ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕԳՆ· ՄԱՐՄՆԻ

(Փարիզահայ Տիկնանց Միութիւն)

ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Տեղի կ'ունենայ ՀՈԿՏ· 26ին :

Մանրամասնութիւնները յայտնուած :

×

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 26ին , Շարաթ իրիկուն , ժամը 20·30ին :

Մանրամասնութիւնները յայտնուած :

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Վիէնի Հ· Ց· Դ· Նոր Սերունդի վարչութիւնը կը ծանուցանէ որ երեկոյեան դասախօսութիւնները սկսած են Հոկտ· 2էն սկսեալ (Զորեքշաբթի իրիկունները ժամը 9–10 , Համօ Օհանջանեան սրահը) : Դասախօս Պ· Կ· Տէրմոյեան : Դասընթացքին երկսեռ երիտասարդութիւնը սերտ կը հրաւիրուի այս կարեւոր դասախօսութեանց չարքին :

ՆՈՅՈՑՆ–ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Հ· Ց· Դ· Նոր Սերունդի խնջոյք – պարահանդէսը այս կիրակի կէսօրէ վերջ , ժամը երեքին Ահարոնեան սրահին մէջ, մասնակցութեամբ կեդր· Ֆը – րանսայի Նոր Սերունդական խումբերուն :

Մրբերգ , արտասանութիւն , երգ եւ հաճելի անակնկալներ :

Հ· Ց· Դ· ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ

Նոր Սերունդի զրասենեակը բաց է ամէն չարաթ օր , ժամը 15էն 19 , 17 բիս Պլէօ :

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՓԱՌԱՏՕՆ

Ֆ· Բ· Նախ· Կամաւոր եւ Ռազմիկներու Բարեկ· Միութեան

1914 – 1918 1939–1945

Ա· մաս՝ առաւօտ

Այս կիրակի , Փրատոյի Մայր եկեղեցիին մէջ հոգեհանգստեան հանդիսաւոր Ս· պատարագ , մասնակցութեամբ Դրօշակաց Դասուն եւ «Արմենիա» երգչախումբի : Երկու համաչխարհային պատերազմներու եւ ազատագրութեան զոհերուն համար :

Պիտի ճօնուի Արարատի ճակատամարտի 39րդ տարելիցը , ի ներկայութեան Ֆրանսայի պինուորական եւ քաղաքական բարձրաստիճան անձնաւորութիւններու և Ֆրանս· Ռազ· Ընկեր· Ընկերակցութենէ իրենց դրօշակներով եւ Գերիներու Միութեան :

Պատարագէն վերջ դրօշի պարգեւում մասնակցութեամբ Ջին· Նուազախումբի :

Կարգապահութեան կը հսկեն Հայ Արեւնոյէները :

Կը խօսի Պ· ՏԻՐԱՆ ԹԻՔԻԵԱՆ

Բ· մաս ժամը 13ին

Կոչունք Ֆրանքեւհայկ· Շաթօ ատ Ֆլէօրի մեծ սրահին մէջ, նախագահութեամբ Պ· ԿԱՍՊՕՆ ՏԻՖԷՐի , (երեսփոխան , Մարսէյլի քաղաքապետ) :

Ներկայ կ'ըլլան ՓՈԼՈՆԷԼ ՊԷՐԿԱՍ , (նախկին նախարար) , Մասամ լա Մարքիզ տը Ֆօրէսթա , Ամիրալ Պաւիէօ եւ ուրիշ անձնաւորութիւններ :

Ճաշագին 1·200 ֆրանք :

Ճաշի տոմսերու համար դիմել քարտուղարութեան՝ 6 , 142 բիս Փարատի , հեռ· 37· 65–98 :

Մարսէյլ քաղաք՝ Ե· Պապաիկիեանի , 28 բիս տէ Տօմինիիէն , Սէն Ժերոմ՝ Շէհրեանի , Ֆօման՝ Պապուխեանի եւ Եօթ – նեպրայրեանի , Սէնթ Անթուան՝ Վահան – եանի , Պուլվ· Օտտօ՝ Արզումանեանի :

Գ· մաս , ժամը 16ին

Պարահանդէս , կը նուագէ Ս· Չէօրէֆ – եան , մէջ ընդ մէջ տեղի կ'ունենան ա – նակնկալներ , արտասանութիւններ եւն· :

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՊԱՆԵՒՕ – ՔՈՇԱՆի Հ· Ց· Դ· «Արծիւ» ընթակամիակի ժողովը այս ուրբաթ իրիկուն ժամը 20·30ին , ընկեր Մալխասեանի բնակարանը , 21 Սաթիւէ տը Ռու , Պանէօ :

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Ի նպաստ Կապ· Խաչի օգափոխութեան կայանին :

Նախաձեռնութեամբ Ց· Կապ· Խաչի Լիոնի մասնաճիւղին :

Տեղի կ'ունենայ 12 Հոկտեմբեր , չարաթ երեկոյ ժամը 9էն մինչեւ լոյս , Պէրիէ Միւյէ չքեղ սրահներուն մէջ, Փլաս Պէլ – գուտ :

Գեղարուեստական բաժին եւ հաճելի անակնկալներ :

Ընտանեկան գուարդ մթնոլորտ :

Կը հրաւիրենք Լիոնահայ հասարակութիւնը անխտիր , բացառելու մեր այս ձեռնարկը որուն հասոյթով պիտի կարենանք Կապ· Խաչի օգափոխութեան կայանին մէջ՝ հարիւրաւոր մանուկներու ոչ թէ միայն մաճուր օդ՝ այլ եւ անոնց՝ գէթ տարին մէկ անգամ հայկական մթնոլորտի մը մէջ տոհմային դաստիարակութիւն մը ապահովել :

ՀԱՃԸՆի ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

ՇԱՒ .— Հաճընի Հայր· Ընդհ· Մխու – թիւնը «Արծերոյն»ի հերոսամարտին 37րդ տարեդարձը կը տօնէ կիրակի (13 Հոկտեմբեր) : Լիոնէն Թորոմ քհնյ·Փօս – թեքեան հոգեհանգստեան հանդիսաւոր պատարագ պիտի մատուցանէ ութ հազար նահատակներու յիչատակին եւ պիտի քարոզէ : Նաեւ ատենական հոգեճաշ նահատակներու հոգւոյն : Կը հրաւիրուին Հաճընի բոլոր հայրենակիցները եւ նահատակներուն յիչատակը յարգողները :

ՄԱՐՍԷՅԼ .— Սէն Ժերոմի Կապ· Խաչի թէյասեղանին վիճակահանութենէն չահած են հետեւեալ թիւերը , նուէրները առնելու համար դիմել՝ Տիկին Ճարու – թիւնեանի 3 Պուլվար Արարատ :

274 168 55 111 423 486 179 401 427 288
337 139 264 444 233 334 303 63 87 393
441 306 189 452 333 404 258 494 388 71
342 275 158 332 101 426 46 :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Սարգիս Պօղոսեանի արտասանական երեկոները՝

19 Հոկտեմբեր՝ ՎԱԼԱՆՍ , քաղաքային թատրոն «Երրորդ պտոյտ» :

23 Հոկտեմբեր՝ ՓԱՐԻԶ , Սալ Շոփէն , «Երրորդ պտոյտ» :

27 Հոկտեմբեր՝ ԼԻՈՆ , Սալ Մոլիէռ «Առաջին եւ երկրորդ պտոյտ» :

Մանրամասնութիւնները յայտնուած :

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

Անդրէասեան Գէորգ , Երեւան ծնած 1922ին , հօրը անունը՝ Մանուկ , մօրը անունը՝ Շուշան , քոյրը՝ Մարալ : Կը կարծուի թէ ամուսնացած է եւ փարիզ կը բնակի : Իր մասին լուր ունեցողներէն կը խնդրուի զրել իմբապրութեան :

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ ՍՏԻՊՈՂԱԲԱՐ

Դալրոցասէրի առտնին գործերուն համար աչխատասիրուհի մը : Դիմել ամէն օր 1 , Պուլվար Տիւ Նոր : Փանթէոնէն առնել 146 հանրակառքը եւ իջնել Ռէնսի – Փավիլեօն :

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

Սենեակ մը կամ երկու սենեակ խոհանոցով , անկախ եւ փարիզի լաւ թաղամասի մը մէջ նախընտրաբար , կահաւորուած եւ ֆոնիթորով : Գրել Ֆրանսերէն՝ կամ դիմել «Ցառաջ»ի վարչութեան :

Mme Gauvin pour Mme Chassang
91, Avenue Gembetta, Paris 19e

ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Կիրակի , 27 Հոկտեմբեր , ժամը 16էն կէս գիշեր

GEORGE Vի *չքեղ սրահներուն մէջ*

Զանազան աթթրաքսիօններ Մուտք 500 ֆրանք

Deux Orchestres — Cotillons

Կը խնդրուի ապահովել տեղանները *Հեռաձայնելով միութեան գրասենեակը*

PRO. 77.73

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՓԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction - Administration : 32, Rue de Trévise, Paris 9e

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86-60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. PARIS 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք : Հատը 12 ֆր.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 10 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

JEUDI 10 OCTOBRE 1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8015 — 33e ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3816

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՄԷԿ ՏԱՐՈՒԱՆ ՋԻՆԱԴՈՒԻԼ

•

Նախաընտրական տաղնապը չէ լուծուած դեռ :

Բազմաթիւ բարդ հարցեր կան օրա – կարգի վրայ : Շատ վէրքեր կան բուժե – լիք :

Դարմանի մասին նոյն տեսակէտը չու – նին Ազգային ժողովի մէկուկէս տաս – նեակ խմբակցութիւնները : Այդ պատճա – ռաւ ալ դժուար կ'ըլլայ իրարու մօտ բե – րել դանազան հոսանքները եւ համաձայ – նութիւն գոյացնել օրուան հրատապ խըն – դիրներուն մասին :

Դահլիճը ազատօրէն իր ծրագիրը պոր – ծադրելու եւ երկիրը կառավարելու հա – մար պէտք ունի խորհրդարանի մեծա – մասնութեան քուէներուն :

Փորձը ցոյց տուած է թէ Ֆրանսայի մէջ կարելի չըլլար հաստատուն եւ մնա – յուն մեծամասնութիւն ունենալ : Կուսակ – ցական մը, երբ առաջին օրերու մէ – ծամասնութիւնը կազմող հոսանքներէն մէկը տուեալ հարցի մը շուրջ տարակար – ծութիւն կ'ունենայ կառավարութեան հետ եւ կը մերժէ իր վստահութիւնը տալ անոր :

Այսպէս էր երէկ՝ երբորդ Հանրապե – տութեան օրով, այսպէս է նաեւ այսօր : Ֆրանսայի կառավարական անկայունու – թիւնը հանրածանօթ է նաեւ օտար եր – կիրներու մէջ, ուր առ հաստատակ չորս տարի կեանք կ'ունենան դահլիճները : Այսինքն ընտրութենէ ընտրութիւն :

Այս անկայունութեան առաջին պատ – ճառն է մեծ թիւով կուսակցութիւններու եւ խմբակցութիւններու գոյութիւնը : Երկրորդը՝ Սահմանադրութիւնը :

Ֆրանսայի պէս ազատ ու ժողովրդա – վար երկրի մը մէջ դժուար է կրճատել կուսակցութիւններու թիւը : Որով այժմ ընդհանուր ձգտում մը կայ սրբագրելու Սահմանադրութիւնը այն ձեւով, որ եր – կիրը կառավարելու կոչուած գործադիր իշխանութիւնը ապահովագրուի որոշ ժա – մանակի համար : Այսինքն Ազգային ժո – ղովին կողմէ տապալուելու վտանգէն դէպ կացուցուի գոնէ տարի մը, որպէս զի կառավարութիւնը հնարաւորութիւն ունենայ այդ ժամանակաշրջանին մէջ գործադրելու իր ծրագրին գլխաւոր կէ – տերը :

Կի Մոլէի կառավարութիւնը Մայիս 21ին ինկած էր՝ ելմտական ծրագրին մերժուելուն հետեւանքով : Այն առեն – ուան ելմտական նախարար Բամատիէ 150 միլիառի խնայողութիւն կը պահանջէր : Զրնդունեցան : Գուրժէս – Մոնուրիի և – րիտասարդ ելմտական նախարարը Բուժէ կայեար՝ հրաժարելու սպառնալիքին տակ յաջողեցաւ 250 միլիառի խնայողութիւն քուէարկել տալ :

Այս անգամ երբ Հանրապետութեան նախագահը նոր դահլիճը կազմելու պար – տականութիւնը յանձնեց Կի Մոլէի, ըն – կերվարական կուսակցութեան ընդհ. քարտուղարը չէջը դրաւ Ալժերիայէն ուելի ելմտական տաղնապին վրայ : Պա – հանջեց երկու հարիւր միլիառի նոր խը – նայողութիւն մը եւ երկու հարիւր մի – լիառի նոր տուրքեր՝ երկիրը ծանր կա – ցութենէն փրկելու համար : Զանազան խմբակցութիւններ մերժեցին լիազօրու – թիւն տալ իրեն այս մասին : Կի Մոլէ ծրագրած էր նաեւ վերաքննել Սահմանա – դրութիւնը՝ գործադիր իշխանութեան կայունութիւնը ապահովելու ձեւով : Իսկ Ալժերիոյ եւ զաղթավայրերու համար կ'առաջարկէր ուելի լայնամիտ քաղաքա – կանութիւն :

Կի Մոլէ մերժելով կազմել նոր դահ – լիճը՝ յայտարարեց թէ Ֆրանսան վերա – կանգնելու համար ամէն ոք իր զոհողու – թեան բաժինը պէտք է բերէ : Զոհողու – թիւն՝ իւրաքանչիւրի կարողութեան հա – մաձայն :

Ռընէ Փլեվէն քանի մը օրէ ի վեր կը փորձէ լուծել տաղնապը : Ցաջողելու հա – մար պայման կը դնէ, որ մեծամասնու – թիւն կազմելիք կուսակցութիւնները առ – նուազն մէկ տարուան համար զինադուլ կնքեն : Զորս գլխաւոր հարցեր կը մատ – հոզեն զինքը. — Ալժերիական խնդրին կարզադրութիւնը, Սահմանադրութեան վերաքննութիւնը, ելմտացոյցի հաւա – տարակչութիւնը եւ հարկային դրու – թեան բարեփոխումը :

Պիտի յաջողի՞ համոզել կուսակցու – թիւնները, որ յօժարին կնքել բազմաց – ուած զինադուլը :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԽՐՈՒՇՉԵՒԻ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔՆԵՐԸ

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

Մոսկուայի Արեւելեան Գերմանիոյ պե – պանատան ընդունելութեան մը ընթաց – քին Կ. Կոմիտէի Ա. քարտուղար՝ Նիքի – թա Խրուշչեւ չահեկան յայտարարու – թիւններ ըրաւ : Առաջին տեղեկ անչուշտ խորհրդային վիտութեան նուա – ճումները եւ անոնց միջազգային նշանա – կութիւնը : Ապա Խրուշչեւ անդրադարձաւ Մերձաւոր եւ Միջին Արեւելքի խնդիրնե – րուն եւ մասնաւորաբար Թուրքիոյ : «Բա – ցարձակապէս համոզիչ չէ նախագահ Մենտերէսի նամակը մարելշալ Բուլգանի – նին» ուեւլցուց Խրուշչեւ որ չարունակեց. — « Մեծ պատասխանատուութիւններու ժամանակ մը կ'ապրինք բայց կան տա – կաւին մարզիկ որոնք վազ չեն անցած պատերազմի մը զազափարէն Միջին Ա – րեւելքի մէջ :

Ամերիկացիները օրինակի համար միշտ մտադիր են միջամտել Սուրիոյ մէջ : Կը յուսային օդատարածել Ցորդանանը հիմա կ'ուզեն Թուրքիան դործածել : Թուրքերը խելօք չեն, այնքան դինուոր կը համա – խմբեն սուրիական սահմանին վրայ որ մեր սահմանը պարպուած է : Երբ անգամ մը սկսին պատերազմները, կրնան տարածուիլ» :

Վեց չաբթուան հանդիստ մը վերջ, Խրիմի մէջ, առաջին անգամն է որ Խը – րուշչեւ խօսք առած է հանրութեան մէջ : Իրեն կ'ընկերանային Բուլգանին եւ Մի – կոյեան :

×

ՈՒՂՂԱԿԻ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ԵՒ Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԻՋԵՒ

Նոյն առեն Նիքիթա Խրուշչեւ տեսակ – ցութիւն մը կը չնորհէր «Նիւ Եորք Թայ – մըս»ի թղթակիցին, ուղղակի բանակցու – թիւն մը առաջարկելով Խ. Միութեան եւ Ամերիկայի միջեւ :

Պարզ է որ այս կամ այն ձեւով Խ. Մի – ութիւնը կը փորձէ չահագործել արուես – տական արբանեակին երեւումը եւ առ – պարկ կարդալ արեւմտեան պետու – թեանց :

Խրուշչեւի եւ ամերիկացի թղթակցին տեսակցութիւնը տեւած է Յուկէս ժամ եւ պիտի հրատարակուի երեք մասով : Առաջին մասը որ անմիջապէս հրատա – րակուած է ապագիմանի եւ խաղաղու – թեան կը վերաբերի, երկրորդը որ այսօր պիտի հրատարակուի, կը չեչտէ Խ. Մի – ութեան ճիգերը հանդիպում մը ապահո – վելու համար Ամերիկայի հետ բարձրա – գոյն աստիճանին վրայ, եւ վերջապէս երրորդ մասը՝ Միջին Արեւելք :

Խրուշչեւ առաջին առթիւ յայտարարած է թէ պատրաստ է միջազգային քննու –

(Շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ

ԻՐ ԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ Կ'ԱՌՆԷ ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԹԵՄԸ

Նորին Սուրբ Օծութիւն Տ. Տ. Զարեհ առաջին Կաթողիկոս Մեծի Տանն Կիլի – կիոյ, ընդառաջ երթալով՝ Ամերիկահայ ազգային թեմը Կիլիկիոյ Կաթողիկոսու – թեան միացնելու նպատակաւ, Հայաս – տանեայց առաքելական եկեղեցւոյ ամե – րիկահայ ազգային երեսփոխանական ժո – ղովին կողմէ, 1957 Փետրուար 24ին իրեն ներկայացուցած դիմումին, իր հաւանու – թիւնը կը յայտնէ հետեւեալ հեռագրով :–

Գաւուարժան կեդր. վարչութիւն, Նիւ Եորք

ԸՆԴԱՌԱՋԵԼՈՎ ՁԵՐ 24 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1957, ԹՈՒԱԿԻՐ ԴԻՄՈՒՄՆԱԳՐԻՆ, ՁԵՋ Կ'ԱՌՆԵՆՔ ՄԵՐ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԻՇ – ԽԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ :

Սուրբ Աթոռ Մայր Եկեղեցի ՁԱՐԵՀ ԱՌԱՋԻՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՑ

Ամերիկահայ ազգային երեսփոխանա – կան ժողովը իր 1957 Փետրուար 23–24ի նիստին մէջ, հանգամանօրէն քննելէ ետք ամերիկահայ ազգային թեմը Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան միացնելու հարցը, միաձայնութեամբ քուէարկեց հետեւեալ բանաձեւը.—

Երեսփոխանական ժողովս իր 1957 Փետրուար 23ի նիստին մէջ, լսելով Ազ – գային կեդրոնական վարչութեան Տեղե – կագիրը եւ երեսփոխաններուն արտայայ – տութիւնները՝ թեմիս վիճակին եւ անոր ապագայ զարգացման մասին, եկաւ հե – տեւեալ եզրակացութեան.

Նկատի ունենալով որ

Ա.— 1933 Սեպտեմբեր 2ին եւ 3ին, *Նիւ Եորքի Սուրբ Լուսաւորիչ Մայր Ե – կեղեցւոյ մէջ դումարուած ամերիկահայ երեսփոխանական ժողովին փոքրամաս – նութիւնը, առաջնորդուած համայնավար սադրանքներէ, պատակեց երեսփոխա – նական ժողովը եւ հեռանալով Սուրբ Լու – սաւորիչ Մայր Եկեղեցիէն, «Մարթի – նիք» հիւրանոցին մէջ կազմեց իր անջատ ժողովը եւ ընտրեց իրեն համար կեդրո – նական վարչութիւն մը.*

Բ. — *Սուրբ Լուսաւորիչ Մայր Եկե – ղեցւոյ մէջ մնացած երեսփոխանական ժողովին օրինական մեծամասնութիւնը չարունակեց ժողովը եւ ընտրեց Ազգա – յին կեդր. Վարչութիւնը.*

Գ.— *Էջմիածնայ Կաթողիկոսութիւնը, դժբախտաբար, քաղաքական միտումնե – րով, ճանչցաւ ապօրինի վոքրամասնու – թեան կազմած կեդրոնական Վարչութիւ – նը, իսկ մերժեց ճանչնալ երեսփոխանա – կան ժողովին օրինական մեծամասնու – թիւնը, անտեսելով այն ազդակող պա – րագան, թէ մեր թեմը կրօնական, դա – ւանական եւ ծիսական որեւէ տարակար – ծութիւն չունէր եւ չունի Մայր Աթոռին հետ, որ ճանչցուած է եւ կը ճանչցուի Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցւոյ նուիրապետութեան Գերագոյն Հեղինա – կութիւնը, ի հոգեւոր.*

Դ.— 1933էն ի վեր անցնող 24 տարի – ներու ընթացքին՝ վասն Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ միասնականութեան, մեր թե – մին կողմէ Էջմիածնայ Սուրբ Աթոռին ուղղուած բազմաթիւ դիմումներն ու խնդրանքները եւ Ամերիկայի մէջ, իր կողմէ նշանակուած եւ լիազօրուած պատուիրակներուն հետ կատարուած բա – նակցութիւնները եւ մեր դիմումները ոչ մէկ դրական արդիւնքի յանդեցան :

Ե.— *Այնքան առեն որ, Սուրբ Էջմիա – ծինը կը գտնուի Խորհրդային Բռնակա – լութեան տակ — որ կը ձգտի արտասահ – մանի մէջ, Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցին դարձնելու գործիք իր քաղա – քական նպատակները հետապնդելու հա – մար — ոչ մէկ յոյս եւ հնարաւորութիւն կայ վերականգնելու Ամերիկահայ Թեմին միասնականութիւնը՝ Հայաստանեայց Ե – կեղեցւոյ չահերուն եւ արդարութեան ի նպաստ :*

Զ.— *Սփիւռքի եւ, ի մասնաւորի, Ա – մերիկայի հայութեան յարատեւման եւ զարգացման համար, անհրաժեշտ է հո – գեւոր եւ բարոյական բարձր հեղինակու – թիւն մը՝ Հայաստանեայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցւոյ մէջ :*

Է.— *Ազատ Աչխարհի մէջ ապրող ըմ – փիւքի հայութեան հոգեւոր եւ բարոյա – կան միակ բարձր հեղինակութիւնն է Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Սուրբ Աթոռը, իր արժանաւոր Գահակալով եւ զազափարա – կան Միաբանութեամբ :*

Կ'որոշէ խոնարհաբար դիմում կատա – րել Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոս, Նորին Սուրբ Օծութիւն Տ. Տ. Զարեհ Ա – ռաջինի եւ խնդրել, որ Ան հաճի ընդունիլ մեր Թեմը Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան Նուիրապետութեան կազմին մէջ, որպէս Կիլիկիոյ առանձին Թեմ :

(ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ)

Ազգային կեդրոնական վարչութեան յայտարարութիւնը.—

Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղե – ցւոյ ամերիկահայ ազգային կեդր. վար – չութիւնս խոր գոհունակութեամբ ողջու – նելով վեհափառ Զարեհ առաջին Կաթո – ղիկոսի որոշումը, այսու կը հաղորդէ զայն, առ ի գիտութիւն, ամերիկահայ Թեմիս Ազգանուէր Հոգեւոր Հովիւնե – րուն, պատուարժան հոգաբարձութեանց եւ համայն ամերիկահայ զաւակներուն :

Այս առթիւ, ազգային կեդր. վարչու – թիւնս ուրախութեամբ կը հաղորդէ, նա – եւ թէ չատ չուտով ամերիկահայ զա – ղութը բարեբախտութիւնը պիտի ունե – նայ ողջունելու վեհափառ Զարեհ Կաթո – ղիկոսի լիազօր նուիրակը՝ Գերաչնորհ Տ. Խորէն Ա.րք. Բարոյեան, առաջնորդ Լի – բանանի, որուն այցելութիւնը պատեհու – թիւն պիտի ընծայէ իրեն ծանօթանալու Թեմիս Ազգային – Եկեղեցական գոր – ծերուն :

ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ԱԶԳ. ԿԵՆԴՐ. ՎԱՐ – ՉՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ

Ոմն (Ա. Գ.)	5·000
Ընկ. Արամ Քէօսէեան	21·000

Նուէրները ղրկել՝
Maison de la Culture Arménienne
51 Rue Monsieur-le-Prince, Paris (6e)

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ արբանեակը կը չարունակէ աչխարհի չրջանը : Համաձայն վերջին լուրերուն ձայնը պակասած է եւ կը թուի թէ ուելի տակա – բացած է :

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՏՊԱՐԱՆԻ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ

Ընկ. Ա. Քէօսէեան (Քալիֆոր – նիա)	8·000

ՄԱՐԵՑԱԼ ԺՈՒԿՈՎ բաւական պաղ ըն – դունելութեան մը արժանացաւ Գելկրատի մէջ : Տեսակցութեանց ընթացքին խոր – հըրդային դէնքեր առաջարկած է մարե – շալ Թիթոյին :

ՊՈՒՇԿԻՆԻ ՎԱՂԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

(ՎԱՂԱՆՈՒԹՅՈՒՆ)

ՅԱՁԿ ՅՈՍՈՐ

— Ա՛յ, Ձուլթխոյր պատճառած չէ ամեն ինչ, որ ես ուզում եմ ասել։ Ես ուզում եմ ասել, որ ես ինձ չեմ կարող ներել, որ ես ինձ թույլ տվեցի ձեզ հետ այդպես վարվել։ Ես ամաչում եմ ինձանից։ Ես ամաչում եմ, որ ես ինձ թույլ տվեցի ձեզ հետ այդպես վարվել։ Ես ամաչում եմ, որ ես ինձ թույլ տվեցի ձեզ հետ այդպես վարվել։

Ես ամաչում եմ, որ ես ինձ թույլ տվեցի ձեզ հետ այդպես վարվել։ Ես ամաչում եմ, որ ես ինձ թույլ տվեցի ձեզ հետ այդպես վարվել։ Ես ամաչում եմ, որ ես ինձ թույլ տվեցի ձեզ հետ այդպես վարվել։

—

ԱՂՋԻԿԸ ՈՒ ՀՈՐԵՐԸ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՂՎԵՍՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

ԱՂՋԻԿԸ ՈՒ ՀՈՐԵՐԸ

Հ. ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Ա. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԵՏՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

ԵՐԵՎԱՆ — 1948

Հրատ. խմբագիր Ա. Ղազարյան

Տեխ. խմբագիր Ա. Ղազարյան

Սրբագրիչ Ա. Ղազարյան

Հանձնված է արտադրության 15/VII 1948 թ.

Ստորագրված է տպագրության 15/VIII 1948 թ.

Թուղթ 84×108 1/32 = 1 թղթ. մամուլ

Տպագրական մամուլ 2 + 1 ներդիր

Հրատ. մամուլ 2,46

Պայմանական մամուլ 4,03

Տպաքանակ 5000

Պատվեր 1948

Գինը 1 ռ. 90 կ.

Տպարան № 1 Պետհրատարակչության

Երևան, Աբովյան փող., 124

Հ. ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Ա. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ԱՂՋԻԿԸ ՈՒ ՀՈՐԵՐԸ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՂՎԵՍՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

ՊԵՏՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

ԵՐԵՎԱՆ — 1948

Հրատ. խմբագիր Ա. Ղազարյան

Տեխ. խմբագիր Ա. Ղազարյան

Սրբագրիչ Ա. Ղազարյան

Հանձնված է արտադրության 15/VII 1948 թ.

Ստորագրված է տպագրության 15/VIII 1948 թ.

Թուղթ 84×108 1/32 = 1 թղթ. մամուլ

Տպագրական մամուլ 2 + 1 ներդիր

Հրատ. մամուլ 2,46

Պայմանական մամուլ 4,03

Տպաքանակ 5000

Պատվեր 1948

Գինը 1 ռ. 90 կ.

Տպարան № 1 Պետհրատարակչության

Երևան, Աբովյան փող., 124

թեան տակ դնել արուեստական արբան – եակը :

Արուշչեւ յայտարարած է նաեւ թէ մէ– այն արեւմտեան աշխարհն է որ պիտի կրէ նոր պատերազմի մը պատասխանա – տուութիւնը եւ եթէ այդ պատերազմը տեղի ունենայ, համայնավար աշխարհը յաղթական կ'ըլլայ :

Ապա Արուշչեւ բուռն յարձակումները ը– րած է արտաքին նախարար Տըլլըսի վը – րայ, որուն քաղաքականութիւնը պատե – րազմ կրնայ առեղծել Սուրիոյ եւ Թուր– քիոյ միջեւ :

Արուշչեւի յայտարարութիւնները անա– կընկալի բերած չեն ամերիկեան շրջա – նակները, բայց Տըլլըս չեշտած է թէ ա – պագինման մասին խօսակցութիւն կրնայ տեղի ունենալ միայն ՄԱԿի մէջ եւ ոչ ուղղակի :

ՓԼԵՎԷՆԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ՝ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

Փլեվէն միշտ կը չարունակէ տեսակ – ցութիւնները կառավարութեան նախորդ անդամներուն եւ կուսակցական խմբակ– ցութեանց հետ : Երեքշաբթի տեսնուե – ցաւ ելմտական նախարար Կայիաուի հետ որ յայտնեց թէ տնտեսական կացութիւնը այնքան ծանրակշիռ չէ :

Ընկերվարականները եւ ժողովրդական Շարժումի անդամները չորեքշաբթի· եւ հինգշաբթի պիտի քննեն Փլեվէնի յայ – տագիրը եւ վերջնականապէս ճշդեն ի – րենց դիրքը :

Ֆրանսական հանրային կարծիքը չատ հետաքրքրական չի դտներ որ նոր թեկնածուն յայտնի :

×

ՍՈՒՐԻՈՑ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻՈՑ սահմանին վրայ միջադէպ մը պատահած է առջի օր : Դամասկոսի կառավարութիւնը այս առթիւ հրահանգած էր իր արտաքին նա– խարարին որ այս հարցը դնէ ՄԱԿի ժո– ղովին : Սուրիա կը չեշտէ թէ Թուրքերն են նախայարձակը եւ թէ թուրք զինուոր– ներու քանակը միշտ կը չատնայ Սուրիոյ սահմանին վրայ :

ՀԱՑ ՄՇԱԿՈՑԹԻ ՏԱՆ

Մարսէյլէն ընկեր Ղազար Տէրտէրեան կը նուիրէ հինգ հարիւր ֆրանք Տիկին Ա– զատուհիւհեանի մահուան առթիւ, ըն – կեր Յովհ Ուլուսեան՝ հազար ֆրանք Լեւոն Մանուկեանի մահուան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի :

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՓԱՌԱՏՕՆ

Ֆ· Բ· Նախ· Կամաւոր եւ
Ռազմիկներու Բարեկ· Միութեան
1914 – 1918 1939–1945

Ա· մաս՝ առաւօտ

Այս կիրակի, Փրատոյի Մայր եկեղե – ցիին մէջ հոգեհանգստեան հանդիսաւոր Ս· պատարագ, մասնակցութեամբ Դրօշ – բաց Դասուն եւ «Արմենիա» երգչախում– բի : Երկու համաշխարհային պատերազմ– ներու եւ ազատագրութեան զոհերուն համար :

Պիտի տօնուի Արարայի ճակատամարտ – ի 39րդ տարելիցը, ի ներկայութեան Ֆրանսացի զինուորական եւ քաղաքական բարձրաստիճան անձնաւորութիւններու և Ֆրանս· Ռազ· Ընդհ· Ընկերակցութեանց իրենց դրօշակներով եւ Գերիներու Մխի– թեան :

Պատարագէն վերջ դրօշի պարզում մաս– նակցութեամբ Զին· նուագախումբի :

Կարգապահութեան կը հսկեն Հայ Սկե– նոյչները :

Կը խօսի Պ· ՏԻՐԱՆ ԹԷՔԷԼԵԱՆ

Բ· մաս ժամը 13ին

Կոչունք Ֆրանքեւհայկ· Շաթօ տէ Ֆլէօրի մեծ սրահին մէջ, նախագահու – թեամբ Պ· ԿԱՍԹՕՆ ՏԷՖԷՐԻ, (երեսփո– խան, Մարսէյլի քաղաքապետ) :

Ներկայ կ'ըլլան ՔՈԼՈՆԷԼ ՊԷՐԿԱՍ, (նախկին նախարար), Մատամ լա Մար– քիզ տը Ֆօրէսթա, Ամիրալ Պաւիէօ եւ ուրիշ անձնաւորութիւններ :

Ճաշագին 1·200 ֆրանք :

Ճաշի տոմսերու համար դիմել քարտու– ղարութեան՝ 6, 142 րիւ Փարատի, հեռ· 37· 65–98 :

Մարսէյլ քաղաք՝ Ե· Պապաիկիտեանի, 28 րիւ տէ Տօմինիէէն, Սէն Ժերոմ՝ Շէ– հրեանի, Պօմոն՝ Պապուխեանի եւ Եօթ – նեղբայրեանի, Սէնթ Անթուն՝ Վահան – եանի, Պուլվ· Օսման՝ Արզումանեանի :

Գ· մաս, ժամը 16ին

Պարահանդէս, կը նուագէ Ս· Զէօրէփ – ճեան, մէջ ընդ մէջ տեղի կ'ունենան ա – նակնկալներ, արտաստանութիւններ են· :

Ս· ՅՈՎՀ· ՄԿՐՏԻՉ ԵԿԵՂԵՑԻ

Այս կիրակի Փարիզի Ս· Յովհ· Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ պիտի մատուցուի հանդի– սաւոր քառաձայն Ս· պատարագ, եկե – ղեցւոյս Օծման 53րդ տարեդարձին առ – թիւ, եւ ըստ սովորութեան հոգեհան – գստեան պաշտօն պիտի կատարուի եկե – ղեցիէն եւ մեծ բարեբար Ալեքսանդր Մանթաշեանի եւ Մանթաշեան զերզաս– տանի համօրէն ննջեցեալներուն համար :

Պատարագի ընթացքին հոգեհանգստա – կան մասնաւոր պաշտօն պիտի կատարուի անմահն Կոմիտաս վարդապետի մահուան 22րդ տարեդարձին, ինչպէս նաեւ հոգե – լոյս սրբազան հօր Տէր Արտաւազդ Արք· Սիւրմէեանի մահուան 6րդ տարեդարձին առթիւ :

Ազարողութիւններուն կը նախագահէ Հայրապետական Պատուիրակ Տ· Սերով– բէ Եպիսկ· Մանուկեան :

Կը խնդրուի հայ հասարակութենէն ներկայ ըլլալ այս պաշտամունքներուն :

ՎԵՐԱՄՈՒՏ

Սէնթ Անթուանի Ս· Թաղէոս եկեղեց· Թաղ· Խորհուրդը ի պետութիւն յարգոյ հասարակութեան կուգայ յայտարարելու որ հոկտեմբեր 3էն սկսեալ վերաբաց – ուած է Թաղէոս Ս· Թաղէոս եկեղեցւոյ մէջ, մայրենի լեզուի ուսուցման դասըն– թացքները, ամէն հինգշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 1·30էն մինչեւ 4 :

Ուսուցչուհի Տիկին Մանուչ Շահմիր – եան : Այս առթիւ թաղականութիւնը կոչ կ'ուղղէ Թաղէս եւ չրջաններու բոլոր ծը– նողքներուն անխտիր, որ բարեհաճին փութալ արձանագրելու իրենց զաւակնե – րը ամէն հինգշաբթի եւ կիրակի օրերը եկեղեցւոյ խորհրդարանին մէջ :

ԳՐԱԿԱՆ ՀԱՄԵՐԳ

Արտասանութիւններ հայերէն եւ փը – րանսերէն :

Այս կիրակի երեկոյ ժամը 9·15ին, Սալ Մաղընօ, Մարսէյլ :

ՍԱՐԳԻՍ ՊՕՂՈՍԵԱՆ

« Զորրորդ պտոյտ հայ գրականութեան պարտէզին մէջ» :

Երեկոյթը կը սկսի ճիշդ 9·15ին եւ կը վերջանայ 11·30ին : Կը խնդրուի ուշա – գրամով չխանգարել զայն :

Մուտք 300 եւ 200 ֆրանք :

ԺՈՂՈՎԻ ՀՐԱՒԻՐ

Ռոնի – Սու – Պուայի Մշակութային եւ Իրերօգնութեան Միութեան ընդհ· ժողո– վը այս չաբաթ, ժամը 21ին, Քաֆէ տիւ Քոմէրսի վերնայարկը : Կը խնդրուի բո – լոր հայրենակիցներէն ներկայ գտնուիլ ճիշդ ժամուն :

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՒ ՀԱՅ ԴԱՏԸ

Հայերուս յարաբերութիւներու լուսաբ տակ :

Գրեց՝ ԳԱԲՐԻԵԼ ԼԱՋԵԱՆ

Տպարան «Ցուսաբեր» , Գահիրէ 1957 :

Գինը՝ 1100 ֆրանք :

Դիմել Ցառաջի եւ հայ գրատուններ· :

ՀԱՑ ԱՐԻՆԵՐՈՒՆ 27ՐԴ ՏԱՐԵԿԱՆ ՅԵՐԵԿՈՑԹԸ

Կիրակի 9 Մարտ 1958, կէս օրէ վերջ, ժամը 2·30ին, Սալ տը լա Շիմի :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

2 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1958
ՀԱՑ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕԳՆ· ՄԱՐՄՆԻ
(Փարիզահայ Տիկնանց Միութիւն)
ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

ԴԱՇՆԱԿԻ ԵՒ ՁԱՅՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ (SOLFÈGE) ԴԱՍԵՐ

Ինչպէս եւ ընկերակցութիւն

ACCOMPAGNEMENT

ՕՐ· ՃԱՆՊԱԶ

Դիմել՝

La résidence, Sceaux, Seine

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԵՐ

Կ· Ափրիկեան տրամադիր է երաժշտու– թեան դասեր տալու, երգի, դաշնակի, սոլֆէժի, հարմոնիի, ֆոնթրըփուէնի, եւայլն :

Մանրամասնութեանց համար հեռա – ձայնել ՏՈՊ· 31·53, ժամը 14էն 17·30 :

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

3 Նոյեմբեր Կիրակի գիշեր, Միւթիւա– լիթէի մեծ սրահին մէջ :

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 26ին, Շաբաթ երեկոյ, Ալ– համպրայի մէջ :

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Տեղի կ'ունենայ ՀՈԿՏ· 26ին :

Մանրամասնութիւնները յայտնուած :

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 26ին, Շաբաթ իրիկուն, ժամը 20·30ին :

Մանրամասնութիւնները յայտնուած :

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Վ.Վ.Ի.ի Հ· Ց· Դ· Նոր Սերունդի վար – չութիւնը կը ծանուցանէ որ երեկոյեան դասախօսութիւնները սկսած են Հոկտ· 2էն սկսեալ (Չորեքշաբթի իրիկունները ժամը 9–10, Համօ Օհանջանեան սրահը) : Դասախօս Պ· Կ· Տէրմոյեան : Դա – դութիս երկսեռ երիտասարդութիւնը սի– րով կը հրաւիրուի այս կարեւոր դասա – խօսութեանց չարքին :

ԽՆԶՈՅՆ–ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Հ· Ց· Դ· Նոր Սերունդի խնջոյք – պարահանդէսը այս կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը երեքին Ա.Տարոնեան սրահ – րին մէջ, մասնակցութեամբ կեդր· Ֆը – րանսայի Նոր Սերունդական խումբերուն :

Խմբերգ, արտասանութիւն, երգ եւ հաճելի անակնկալներ :

Հ· Ց· Դ· ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ

Նոր Սերունդի զբաղեցնակը բաց է ա– մէն չաբաթ օր, ժամը 15էն 19, 17 րիւ Պլէօ :

ՇԱԽԻԼԻ ԵԿԵՂԵՑԻ

Շուխլի Երիտ· Եկեղեցւոյն Միութիւ – նը չնորհակալութեամբ ստացած է հե – տեւեալ նուէրները :—

Պ· Պ· Ալիքսանեան, Գրիգորեան, Պա – լասանեան, Սանոյեան, Թեւանեան, Մուրատեան, Աճէմեան եղբայրներ, Զա– թալեան տասը հազարական ֆրանք :

Պ· Պ· Ղազարոսեան, Պապիկեան, Տա– վուտեան, Գազանճեան, Սամուէլեան, Ա– զատեան եղբայրներ, Տիկիններ Ապուլ – եան, Խաչատուրեան հինգ հազարական ֆրանք :

Պ· Մալեան Յովհաննէս, 3000 ֆրանք, Պ· Պ· Պօղոսեան, Խաչիկեան, Հարուստ– եան, Աթապէկեան, Սարգիսեան, Կամ – կամեան երկու հազարական ֆրանք :

Պ· Մինասեան 1500 ֆրանք :

Տօքթ· Ա· Պօղոսեան, Փափազեան եղ– բայրներ, Զալոյեան, Դենգիզեան, Իքնոյ– եան, Գարայեան, Գուստիկեան, Թա – թուլ, Տօքթ· Ձինճեան Արամ, Արապ – եան, Փափազեան Նուրհան, Ոմն, Սրա – յանեան, Տիկին Ներսոյեան հազարական ֆրանք :

Պ· Փափազեան Սիմոն 700 ֆրանք :

Պ· Թազուրեան չորս հազար ֆրանք :

Պ· Պ· Տէօվլէթեան, Փքինեան, Եսայ – եան, Գէպեան, Երքիքեան, Դերձակեան, Ճան Գարայեան 500ական ֆրանք :

Պ· Պ· Բէլեան, Վէմեան Գեղամ երկու հարիւրական ֆրանք :

Մէզոն Ասքօթ 25 հազար ֆրանք :

Պ· Հաչէրեան Մեհփան 20·000 ֆրանք :

ՄԵԾ ԵՐԵԿՈՑԹ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Շավիլի Երիտ· Եկե – ղեցւոյն Ցանձնախումբի կողմէ :

10 Նոյեմբեր Շավիլի քաղաքապետարա– նի սրահին մէջ : Նկատի ունենալ այս թը– ւականը :

Մանրամասնութիւնները յայտնուած :

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՊԱՆԵԼՕ – ՔՈՇԱՆԻ Հ· Ց· Դ· «Արծիւ» ենթակոմիտէի ժողովը այս ուրբաթ իրի– կուն ժամը 20·30ին, ընկեր Մալխասեանի բնակարանը, 21 Սաֆրիէ տը Ռու, Պան– լէօ :

ԿՐՈՆՈՊԼԸ.— Հ· Ց· Դ· Մ– եօթնեղ – բայրեան կոմիտէն ընկերական ընդհ· ժո– ղովը այս չաբաթ օր, ժամը 21ին, դըպ– րոցի սրահին մէջ : Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է :

ՀԱՄԱՅԱՐԲԵՐԴ· Հայր· Միութեան վարանոի մասնաճիւղը ժողովի կը հրա – ւիրէ իր ընկերները ու հայրենակիցները այս չաբաթ, ժամը 21ին, Պ· Սիմոնեանի սրճարանը : Օրակարգ՝ Պատգմ· ժողովի դեկոյց եւ նոր վարչութեան ընտրութիւն :

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Ի նպաստ Կապ· Խաչի օդափոխութեան կայանին :

Նախաձեռնութեամբ Ֆ· Կապ· Խաչի Լիոնի մասնաճիւղին :

Տեղի կ'ունենայ 12 Հոկտեմբեր, չաբաթ երեկոյ ժամը 9էն մինչեւ լոյս, Պէրիէ Միյէ չքեղ սրահներուն մէջ, Փլաս Պէլ – գուռ :

Գեղարուեստական բաժին եւ հաճելի ա– նակնկալներ :

Ընտանեկան գուարթ մթնոլորտ :

Կը հրաւիրենք Լիոնահայ հասարակու – թիւնը անխտիր, բացառելու մեր այս ձեռնարկը որուն հասոյթով պիտի կարե– նանք կապ· Խաչի օդափոխութեան կայա– նին մէջ՝ հարիւրաւոր մանուկներու ոչ թէ միայն մաքուր օդ՝ այլ եւ անոնց՝ գէթ տարին մէկ անգամ հայկական մթնոլոր– տի մը մէջ տոհմային դաստիարակութիւն մը ապահովել :

ՀԱՃԸՆԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

ՇԱՒ.— Հաճընի Հայր· Ընդհ· Միու – թիւնը «Արծերոյն»ի հերոսամարտին 37րդ տարեդարձը կը տօնէ Կիրակի (13 Հոկտեմբեր) : Լիոնէն Թորոսմ քհնյ·Փօս– թէքեան հոգեհանգստեան հանդիսաւոր պատարագ պիտի մատուցանէ ութ հա – դար նահատակներու յիշատակին եւ պի – տի քարոզէ : Նաեւ ազնդական հոգեճաշ նահատակներու հոգւոյն : Կը հրաւիրուին չրջանի բոլոր հայրենակիցները եւ նա – հատակներուն յիշատակը յարգողները :

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Անդրէասեան Գէորգ, Երեւան ծնած 1922ին, հօրը անունը՝ Մանուկ, մօրը ա– նունը՝ Շուշան, քոյրը՝ Մարալ : Կը կարծուի թէ ամուսնացած է եւ Փարիզ կը բնակի : Իր մասին լուր ունեցողներէն կը խնդրուի դրել խմբագրութեան :

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ ՍՏԻՊՂԱԲԱՀ

Դպրոցասէրի առուծին գործերուն հա – մար աչխատասիրուհի մը : Դիմել ամէն օր 1, Պուլվար Տիւ Նար : Փանթէոնէն առ– նել 146 հանրակառքը եւ իջնել Ռէնոի – Փափիլեօն :

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌՈՐԴՆԵՐՈՒՆ
ԱՆՎԱՐԱՆ ԴԻՄԵՑԷՔ
A. HAPET
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
81, Rue Réaumur, Paris - 2e
Ուր պիտի գտնէք կանանց յատուկ իր– նամոյ պատրաստուած ճաչակաւոր եւ տոկուն վերարկուներ, չինուած զերձակ արհեստաւորներու կողմէ : Շատ դիւրա – մատչելի գիներով :
TÉL· : CEN· 96-29
Métro : Réaumur ou Sentier

ԱՂՔԱՏԱՀՆԱՄԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Կիրակի, 27 Հոկտեմբեր, ժամը 16էն կէս գիշեր

GEORGE Vի չքեղ սրահներուն մէջ

Զանազան աթրաքսիոններ Մուտք 500 ֆրանք

Deux Orchestres — Cotillons

Կը խնդրուի ապահովել տեղանները Հեռաձայնելով միութեան գրասենեակը

PRO. 77.73

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction - Administration : 32, Rue de Trévise, Paris 9e

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86-60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. PARIS 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք : Համը 12 ֆր.

ՈՒՐԲԱԹ
11
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
VENDREDI
11 OCTOBRE
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8016 — 33e ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3817

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՈՎ Է ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒՆ

Երէկ հրատարակեցինք Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցւոյ ամերիկահայ Ազգային Երեսփոխանական Ժողովին 1957 Փետրուար 24 Թուակիր դիմումը Կիլիկիոյ Կաթողիկոսին եւ Զարեհ Ա.-ի պատասխանը՝ տպուած «Հայրենիք» օրագրի Թիւրքի 6 Հոկտ.-ի թիւին մէջ :

Ուրեմն ամերիկահայ ազգային Թեմը, որ չէ ճանչցուած էջմիածնի կողմէ՝ կը միանայ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան :

Միացման մանրամասնութիւնները ճշդելու համար չուտով Ամերիկա կ'երթայ Զարեհ Կաթողիկոսի լիազօր պատուիրակը՝ Խորէն արք. Բարոյեան :

Ամերիկահայ Ազգային Երեսփոխանական ժողովը իր այս վճռական կարգադրութեամբ վերջ կուտայ այն անբնական վիճակին, որուն ենթարկուած էին Ամերիկայի մեր հարիւր հազար հայրենակիցները՝ իրենց երեք տասնեակ եկեղեցիներով :

Գրեթէ քառորդ դար անցած է 1933 Սեպտեմբերը երէկէն ի վեր, երբ Ամերիկայի Հայ Առաքելական Եկեղեցին երկու մասի բաժնուեցաւ :

Ամերիկահայ երեսփ. ժողովի փոքրամասնութիւնը՝ բաղկացած հակազգնականական տարրերէ՝ Նիւ Եորքի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ ժողովասրահէն հեռանալով «Մարթինիք» պանդոկին մէջ ընտրեց անջատ կեդր. վարչութիւն մը, մինչ մեծամասնութիւնը չարունակելով ժողովը՝ ըստ Սահմանադրութեան ընտրած էր օրինաւոր Ազգ. Կեդր. վարչութիւնը :

Էջմիածնայ Մայր Աթոռը փոխանակ ճանչնալու այս վերջինը, որ կը ներկայացնէր մեծամասնութեան ձայնը, ճանչցաւ «Մարթինիք»ի հերձուածող փոքրամասնութիւնը : Ճիշդ այնպէս՝ ինչպէս այս անգամ ալ նոյն Մայր Աթոռը փոխանակ ճանչնալու Զարեհ Ա. Կաթողիկոսը, որ ընտրուեցաւ ըստ Սահմանադրութեան եւ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան կանոնադրին ու մեծամասնութեան ձայնով՝ կը չարունակէ ճանչնալ Խոր. արք.ը իբրեւ տեղապահ եւ «հերձուած» կը տեսնէ «Անթիլիասի ափերուն վրայ» :

Էջմիածնի այն տեսնուան կարգադրութեան հետեւանքն այն եղաւ, որ ամերիկահայ Թեմը երկուքի բաժնուեցաւ :

Գալով քառորդ դարէ ի վեր «Ամերիկահայ ազգային Թեմը»՝ յանուն հայոստանեայց եկեղեցւոյ միասնականութեան՝ քանիցս դիմեց էջմիածին, որպէսզի վերջ տրուի այդ անբնական վիճակին եւ համերաշխութիւն տեղծուի կողմերուն միջեւ :

Փորձեր կատարուեցան Գարեգին արք. Յովսէփեանի առաջնորդութեան օրով : Հակառակ ջլումներու, բանակցութիւնները ոչ մէկ արդիւնքի յանգեցան :

Նոյն փորձերը կրկնուեցան՝ երբ Ամերիկայի Հայոց առաջնորդն էր Տիրան Եպիսկ. Ներսոյեան : Դարձեալ ապարդիւն :

Ակնհայտ էր, որ «էջմիածնական»ները չէին ուզեր վերականգնել միասնականութիւնը : Իրենց այս ձգտումին ուժ կուտար Մայր Աթոռը :

Համերաշխութեան բոլոր փորձերը ի դերեւ ելան :

Վաղգէն Ա. արտասահման եկաւ 1956-ին : Իր առաջին գործը պէտք է ըլլար այցելութիւն տալ էջմիածնի Թեմերուն : Ու ամէնէն առաջ Ամերիկա, ուր երկու հարիւր հազար հայութիւնը պատակտեալ վիճակի մէջ կը մնար 1933էն ի վեր : Ինք միայն կրնար իր բարձր հեղինակութեամբ համերաշխութիւն ստեղծել երկու հատուածներուն միջեւ :

Սակայն Ամերիկա չգնաց : Գնաց Լիբանան, որ էջմիածնի Թեմ չէր :

Արդիւնքը մէյնեղն է :

Սուրիա - Լիբանանի մէջ ստեղծուեցաւ երկրորդ Ամերիկա մը :

Ամերիկահայ Ազգ. Թեմի դիմումները արձագանգ չգտան էջմիածնի մէջ :

Ի վերջոյ պատահեցաւ անխուսափելին :

Ո՞վ է պատասխանատուն :

ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՓԼԵՎԷՆ ԱԼ ՁԱԽՈՂԵՑԱՒ

ՆԱԽԱԳԱՀԸ ՆՈՐ ԹԵԿՆԱԾՈՒ ԿԸ ՓՆՏՌԷ

Փլեվէն որ միայն հինգշաբթի պիտի պատասխանէր նախագահին առաջարկին, չորեքշաբթի դիշեր արդէն հաղորդեց իր մերժումը :

Մինչ Ընկերվարականները ընդունած էին իրենց մասնակցութիւնը բերել, ճշդելէ հազ քանի մր կէտեր, Արմատականները 17ի դէմ 22 ձայնով կը մերժէին իրենց մասնակցութիւնը :

Անոպատելի էր արմատականներու այս երկարը եթէ նկատենք մանաւանդ որ հաղուագիւտ է որ անոնք բոլորովին մերժէն կառավարութեան մաս կազմել երբ իրենց նման առաջարկ կ'ըլլայ :

Քատիյար կոմիսէի ժողովին. (արմատականներու քաղաքական դիւանը եւ բնօրէնները) երկար ճառ մը խօսեցաւ Մենէս - Ֆրանս : Նախկին վարչապետին համար կային երեք պլիտուր կէտեր. — Հիւսիսային Աֆրիկէ, տնտեսական եւ ելմտական քաղաքականութիւն եւ սահմանադրութեան բարեփոխումը : Աֆրիկէի համար, Մենէս - Ֆրանս մանաւանդ կը բեւեռուէին կուտայ Թունուզեան առաջարկին՝ Ֆրանքեւհիւսիսային ափրիկեան դաշնակցութիւն մը :

Մենէս - Ֆրանս ապա ծանրացաւ տնտեսական կացութեան վրայ եւ սահմանադրութեան բարեփոխման :

Առանց տեղեակ ըլլալու Արմատական ներուն որոշումին, Ընկերվարականները անդին, չնորհիւ Մոլէի նպաստաւոր դիրքը կը փոխէին Փլեվէնի հանդէպ : Նոյն դիրքը կը փնտռէին անջատուած Արմատականները (Քէօյ - Մորիս խմբակ) :

Անմիջապէս որ Փլեվէն խմացաւ Արմատականներու մերժումը, ներկայացաւ նախագահ Քոթիին յայտնելու համար իր հրաժարականը :

Փլեվէն ապա ըրաւ հետեւեալ յայտարարութիւնը. — « Ցայտնեցի Հանրապետութեան Նախագահին թէ հրաժարեցայ մեծամասնութիւնով մը կառավարութիւն կազմել» :

Հինգշաբթի օր Նախագահ Քոթի վերսկսաւ իր տեսակցութիւնները, նախ ընդունելով Հանրապետութեան Խորհուրդին եւ Ազգ. Ժողովին նախագահները : Հանդիպում մը կ'ունենայ նաեւ Ռ. Շուման եւ Ֆլիմլէն, (Ժող. Շարժում) : Կը կարծուի նաեւ թէ եթէ այս երկուքն ալ չյաջողին, նախագահ Քոթի վերսկսին պիտի դիմէ կի Մոլէի

ԱՅՁԸՆՀԱՒԻԸՐ ԿԸ ՊԱՏԱՍԽԱՆԷ

Ինչպէս ամէն չորեքշաբթի, առջի օր նախագահ Այզընհաուըր կարգ մը յայտարարութիւններ ըրաւ որոնք սովորաբանէն աւելի նշանակութիւն ստացան խորհրդային արբանեակին երեւումին պատճառով :

Նախագահը յայտնեց թէ Ամերիկան ալ յառաջիկայ Դեկտեմբերին պիտի մէկնարկ հանէ արուեստական արբանեակ մը :

Այզընհաուըր մերժեց նաեւ ուղղակի բանակցութիւններ վարել Խ. Միութեան հետ : Նախագահը հերքեց նաեւ Խրուշչեւի յայտարարութենէն այն մասը որուն համաձայն եթէ Տըլլըս չըլլար, ինք անցեալ տարի պիտի ընդունէր Ժուկովի հետ տեսակցութիւն մը :

Խրուշչեւ այս խորհրդածութիւնները ըրած էր իր տեսակցութեան երկրորդ մասին մէջ, որ հրատարակուեցաւ առջի օր Նիու Եորք Թայմզի մէջ :

Նախագահ Այզընհաուըր չէշտեց նաեւ թէ ինք յարմար չի նկատեր մարելշալ Ժուկովի այցելութիւնը Ամերիկա, նկատելով մանաւանդ որ նման այցելութիւն մը կրնայ վնասել Ամերիկայի եւ Արեւմտեան Դաշինքի միւս անդամներուն յարաբերութեանց :

ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ՝ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԱՐԲԱՆԵԱԿԻ ՄԱՍԻՆ

Զօրավար Ֆրանքօ Լսքօմպըէյի (ըՍ - պանիա) Ջրաբեկարակայանի բացման առթիւ արտասանած իր ճառին մէջ հետեւեալը յայտարարած է ռուսական վերջին պիւտին մասին. —

« Զենք կրնար ուրանալ այն քայլերը կատարեր է ռուսական արուեստական արբանեակ մը : Ասիկա երբեք պիտի չկարողանար իրագործել նախկին Ռուսաստանի մէջ : Պիտի յաջողէր միայն այժմու Ռուսաստանին մէջ : Մեծ գործերը իրենց յաջողութեան համար կը պահանջեն քաղաքական միութիւն եւ կարգապահութիւն :

« Ուրիշ երեւոյթ մը որ կ'ուզեմ ընդգծել, տարիք գործին բերմունքն է : Կարելի չէ պետական նուաճումներ ձեռք բերել առանց խղճամիտ պատրաստութեան եւ առանց հաւաքական ոգիի : Պէտք է իրարու զուգորդել մտային կարողութիւնները, դեկավարել պրպտումները եւ առաջնորդել երիտասարդութիւնը :

Մամուլին ըրած իր մէկ յայտարարութեան ընթացքին, մասնաւոր թիթօ ըսած է. —

« Այս դիւտը կը ներկայացնէ յաղթանակ մը խորհրդային դիտութեան համար եւ պիտի ունենայ մեծ նշանակութիւն՝ միջմոլորակային անհունը նուաճելու համար տեղի ունենալիք ապագայ պրպտումներուն համար : Գիտական տեսակէտով, այս դիւտը կը ներկայանայ իբրեւ դիտական մտքի ամենամեծ նուաճումը ամբողջ աշխարհի մէջ : Այս դիւտը, հիւլէական ջրածին ռումբին յետոյ, կայծ կուտայ թէ այսօր այլեւս կարելի չէ հաւատալ որ պատերազմը հաւանական է եւ թէ մարդկութիւնը ահաւոր ազէտի մը դոհ պիտի դառնայ : Ես կը խորհիմ թէ, այլեւս կրնանք հաւատալ թէ այսօր պատերազմ մը անկարելի է, եւ թէ մարդկային հանճարին յղացումները այլեւս պէտք է օգտագործել միայն ու միայն խաղաղասէր նպատակներու եւ մարդկութեան բարօրութեան ի նպաստ » :

ՕՐ ՕՐԻՆ

ՎԵՐԱՄՈՒՏ ՄԸՆ ԱԼ ԱՄ

Հոկտեմբեր մտաւ : Դպրոցականէն վերջ հանդէսներուն ալ տարեմուտն է : Վաղը միւս օր անոնք իրար պիտի հրաշրտցնեն, Փարիզ թէ գաւառը եւ կիրակի պիտի փնտռեն սրահ գտնելու եւ իրար չխաչաձեւելու համար : Կան որ վեց ամիս վերջը ըլլալիքը այս օրուընէ կը յայտարարեն արդէն, «նկատի ունենալով» մը : Այսմանը դէպիերու սովորական ընթացքն է, բայց կան բաներ որ պէտք են փոխուին տարուէ տարի, բանի կը հին – նայ գաղութը :

Ջեներ կրնար արդարանալ շատ մը անհոգութիւններով, երեսուն տարի վերջն ալ եթէ կ'իւրացնենք բնական յառաջդիմութեամբ մը շարք մը տեղական սովորութիւններ :

Մեր հանդէսները կարելի է երկու դասակարգի բաժնել : Անոնք որ ժողովրդական են. եւ անոնք որ փայլուն սրահներու մէջ կը տրուին այսպէս ասած «Շիք» հասարակութեան մը համար :

Երկու տեսակն ալ ունին ֆինանսական կողմեր, որոնց վրայ պէտք է հրաւիրել կազմակերպողներու ուշադրութիւնը :

Առաջինները հոգ չեն տանիր իրենց յայտագրին, ապաւինած «ժողովուրդին» ետեւ : Իրենց գեղարուեստական բաժինը անխնամ եւ պատահական՝ չարդարանար «հայկական է, պատուական է» ասաց – ուածքով :

Տարուէ տարի մեր գեղարուեստական արժէքները կ'աւելնան, հանրութեան ճաշակը կը յառաջդիմէ. պէտք է ուշադիր ըլլալ օգտուելու առաջիններէն, գոհացում տալու համար երկրորդին : Անխնամ սպասարկութիւն մը եւ շատ մտերմիկ ձեւեր կ'ապգեն հանդիսատեսին վրայ :

Գալով երկրորդ տեսակին. ասոնք ալ միւս ծայրը : Ինչ որ հայկական է խոտելի է : Կարծես կը պակսին ֆրանսական միջավայրեր գուարճանալու համար. մեր հանդէսները կը խնդրեն այնպիսի թիւրով եւ այնպիսի առասպելական գիներ ծախսելով, որ կը վրդովէ գիտակից հասարակութիւնը :

Այս բանի մը սրտցաւ դիտողութիւնները մեր կողմէ եղանակին բացման առթիւ, մեր հանդէսներու կազմակերպիչներու ուշադրութիւն :

ՆՈՃԻ

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՍԻԱԿԱՆ ԿՐԻՓի աւերները կը չարունակուին Ֆրանսայի մէջ, բազմաթիւ ղպրոցներ եւ լիսէները փակուեցան : Բժշկականները կ'ապահովեն թէ մօտ տեսնէն պատրաստ պիտի ըլլայ պատուաստը :

ԱԼԺԵՐԻՈՅ մէջ կոլնեները կը չարունակուին : 51 ապստամբներ սպաննուեցան եւ 13 վիրաւորուեցան վերջին 24 ժամուան ընթացքին :

ՍԷՈՒՏ ԹԱԳԱՒՈՐԸ հինգշաբթի օր պէյրութ հասաւ Համաթաբական Խաղերու բացումին առթիւ :

ՍԱՆ - ՄԱՐԻՆՈՅԻ փոքրիկ հանրապետութեան մէջ կացութիւնը կը ծանրանայ : Առժամեայ կառավարութիւնը պահանջած էր որ համայնավար 29 խորհրդականները հրաժարին, ինչ որ պատճառ դարձաւ նոր բարդութիւններու :

ՀԻՒԼԻԱԿԱՆ հինգերորդ ընդծովեան «Սարկօ» Սան Ֆրանչիսկոյի մէջ ծով ձգուեցաւ առջի օր :

ՓԵՇՏԱՅԻ Պատժական Առեանը, մէկէն երեք տարի բանտարկութեան դատապարտեց չորս երիտասարդ գրողներ իրենց « հակայեղափոխական» գործունէութեանց համար :

ՄԵԾ ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐ տեղի ունեցան Ալժէի մէջ, եւ կեանքը անչարժութեան դատապարտուած է : Հինդ մեռեալ կը հաշուուին եւ հարիւր մը վիրաւոր :

ԹԻԹՕ եւ Ժուկով կը չարունակեն իրենց խօսակցութիւնները :

ՍԱԿԱՐԱՆ (Հոկտեմբեր 9). — Ջոյլ ոսկի 520·000, նափոլէոն 3810, դուխ. 3620, անգլ. 4570, քսան տոլարնոց 18·280, թղթադրամ (անգաչուծ) տոլար 446, մէթըլին 1150, դուխ. 106·25, պելճ. 8·65, լիր 0·70 :

ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՆՑ ԹՒԻԱՆԱՎԱՌՈՒԹԵԱՆ

Այս տարի եւս, գաղթահայութիւնէն չատերը օգտուեցան դէպի Խ. Հայաստան կազմակերպուած հաւաքական այցելութեան հնարաւորութիւնէն :

Սթալինի անհետացումէն ետք սկսուած այս շարժումը՝ հետզհետէ կը ծաւալի :

Հայրենակարօտ տարագիր հայութիւնը, անդիմադրելի պահանջն ունի տես նելու իր փոքրիկ հայրենիքը, շնչելու ա նոր կենսատու օդը, համբուրելու իր նուիրական հողն ու սրբութիւնները :

Շատերը, որոնք հարազատներ եւ բարեկամներ ունին երկրին մէջ, կրկնակի պահանջը կը զգան տեսնելու նաեւ իրենց սիրելիները եւ օրնութեան հասնելու ա նոնց բարոյապէս թէ նիւթապէս :

Մեր ներկայ պայմաններուն մէջ, գո յութիւն ունեցող այս հոգեվիճակը, եթէ անվիճելի ապացոյց մըն է մեր ժողովրդի հայրենասիրական առողջ զգացմունքին, կը հանդիսանայ կարեւոր պզտիկ մը միաժամանակ՝ ամրապնդելու համար կապը հայրենիքի եւ գաղթաշխարհի մի ջեւ :

Իսկանը այս պարագային այն է սա կայն, որ պահպանուի մեր ժողովրդի այս հոգեվիճակը : Եւ ասիկա ոչ միայն խօսքով, այլ եւ գործով :

Խ. Հայաստանէն վերջերս վերադար ձողներէն ստացուած մեր տպաւորու թիւնները դժբախտաբար, մտահոգիչ են այս տեսակէտէն :

Խանդավառութեամբ եւ ջերմ զգաց մունքներով հայրենիքի այցի գացողնե րը՝ վերադարձան յուսալքուած եւ ծանր տպաւորութիւններով :

Մենք տրամադիր չենք ոչ արձագանգ տալու իրենց բոլոր պատմութիւններուն, եւ ոչ ալ բաժնել անոնց բոլոր տեսակէտնե րը :

Կարեւորը մեզի համար այն ալաղակող փաստն է, որ վերադարձողները գրեթէ առանց բացառութեան, անէնք կը թափեն ներգաղթ կազմակերպողներու գլխին :

Ինչո՞վ բացատրել այս իրողութիւնը, մանաւանդ հիմա, երբ արդէն տասնեակ տարիներ մը սահած են վերջին ներգաղթի օրերէն : Երբ համաձայն մեր երկրի անունով խօսող «սովետասէր»ներու վկայութեան, հայրենիքի կացութիւնը, քաղաքականապէս թէ տնտեսապէս «կը բարելաւուի արտակարգ թափով », ժո ղովուրդը՝ տեղացի թէ գաղթաշխարհէն ներգաղթող, «կ'ապրի ղոհ եւ երջանիկ» : Երբ, «բնակարանային տագնապը վերջա ցած է, չնորհիւ նոր կառուցումներուն » եւ վերջապէս, երբ ամէն մէկը իր «տպա հովուած գործն ունի», կ'աշխատին բոլո րը «զոհունակութեամբ եւ խանդավառու թեամբ» եւ «լայնօրէն կ'օգտուին վաճա ռատուններու ամէն տեսակի հարուստ եւ ճոխ ապրանքներու գնման հնարաւորու թիւններէն » :

Երեւան այցելողները, գժբախտաբար, չատ քիչ բան տեսան վերը յիշուած եւ դեռ այնքան ուրիշ չազդուն նկարա գրութիւններէն, որոնք տեւապէս մեակ զարդը կը կազմեն գաղթաշխարհի «սովե տասէր» թերթերուն :

Անոնք. հայրենիքէն եկողները, վրդո ւուած եւ յուսալքուած են մասնաւորա պէս, տեսնելով եւ հաստատելով այնպէ սի իրողութիւններ, որոնք տեւապէս քօ ղարկուած են իրենցմէ :

« Ինչ որ գրած էք տասնեակ տարինե րէ ի վեր, չատ քիչ է եւ հազիւ նուազա գոյն պատկերը կուտայ մեր երկրի եւ ժո ղովուրդի ապրած տագնապներուն » : Խ. Հայաստանի իրաւակարգով խանդավառ, համեստ եւ անկաշառ հայրենիք այցելող ծանօթ «սովետասէր»ի մը այս յայտա րարութիւնը՝ չափազանց խօսուն է :

Ըսինք թէ, մենք չենք ուզեր թուր թին յանձնել մեր բոլոր լսածները : Ասի կա ոչ այն պատճառով, որ մենք անտար բեր ենք մեր երկրին մէջ պոյութիւնն ու նեցող տխուր եւ ցաւալի իրողութիւննե րու վերաբերմամբ, այլ պարզապէս այն պատճառով, որ մեզի համար նորութիւն ներ չկան կրկնուած պատմութիւններու մէջ :

Մեզի անծանօթ չեն մեր ժողովուրդի կեանքի պայմանները՝ իր զրեթէ բոլոր մանրամասնութիւններուն մէջ :

Հակառակ ամէն տեսակի, «սովետա սէր»ներու եւ Խ. Հայաստանի մեծ ու փո քըր պաշտօնական ներկայացուցիչներու չողչողուն հաւատախոստումներուն, անժխ տելի փաստ է, որ մեր երկրի «բնակա րանային հարուածային չինարարութիւ նը» հայ աշխատաւորը զուրս չբերաւ « խարխլած եւ տխրահնման » բնակա րաններէն : Որ Երեւանի մէջ կառուցուած չքեղ չէնքերէն կ'օգտուին միայն խորհր դային իրաւակարգի ստեղծած նոր ար ատօնեաները, (կուսակցական եւ պետա կան բարձր պաշտօնութիւն, դիւանագի տական եւ բարձր սպայութիւն, գիտնական ներ, արհեստագէտներ եւն.) եւ ար տասահմանէն այցելող պրօսաչրջիկներն ու պատգամաւորները :

Ճիշդ է նոյնպէս, որ այս վերջիններուն կը զտնեն համեմատաբար ճոխ եւ հա րուստ խանութներ : Կրնան օգտուիլ ա նոնց որեւէ դժուարութեան՝ համեմատ իրենց քսակի կարողութեան :

Բայց տեղացի՞ն, այն աշխատաւորը, ո րու քրտինքով եւ աշխատանքով «կը բար գաւաճի սոցիալիստական տնտեսութիւ նը» դժբախտաբար, գատապարտուած է խոյս տալ դայթակղեցուցիչ այդ բոլոր խանութներէն, աւելի տխրութեամբ մտքով կրնալու իրեն տահմանուած սեւ հացն ու գետնախնձորը :

Մենք չենք զարմանար անդամ, երբ կը խօսուի զողութեան, զեղծարարութեան եւ նման գատապարտելի երեւոյթներու մասին, որոնք տեսնելով, զգացինք թէ ինչպէս ամբողջ ազգ մը կը ստիպուի ապրելու եւ գոյատեւելու համար :

Մենք չենք զարմանար, երբ կը խօսուի գործազրկութեան, սովամահութեան, ան տուն-տեղութեան, ամուսնալուծութեան, մանկական հիւանդանոցներու եւ մսուրնե րու անբաւականութեան, մանկական ան խնամքի, մանկական ոճիրներու, մանկա կան ոստիկանութեան, մանկական գաղու թի, մանկական բանտերու, մանկական գո րիներու, մանկական գաղութներու, ման կական աշխատանքի, մանկական ստրկու թեան, մանկական գաղթականութեան, ման կական մուրացկանութեան, մանկական ան տէրութեան, մանկական ոստիկանական ան գործութեան, մանկական ոստիկանական ան գործութեան, մանկական ոստիկանական ան գործ

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐՈՒ ԸՆԴՀ· ԹԻՒԸ

Կարմիր բանակի պաշտօնաթերթը «Կարմիր Աստղ» երեսուն միլիոն կը հաշուէ բոլոր համայնավար կուսակցութեանց անդամներուն ընդհանուր թիւը։

Այս թիւը կը վերաբերի կուսակցական անդամատոմար ունեցող գործօն անդամներուն եւ հաշուի չէ առած բոլորաթիքեան կազմակերպութեանց անդամներն ու համակիրները։

Ստորեւ կուսանք գլխաւոր կուսակցութեանց թիւերը եւ իւրաքանչիւր երկրի բնակչութեան թիւը, քանակի կարեւոր բաժանման կարգով։

Զինաստան՝ վեց հարիւր միլիոն բնակիչ եւ ասոր միլիոն 730 հազար անդամ։

Խորհրդային Միութիւն՝ երկու հարիւր միլիոն բնակիչ եւ ասոր միլիոն 216 հազար անդամ։

Իտալիա՝ 48 միլիոն բնակիչ եւ երկու միլիոն 94 հազար անդամ։ (Ցառաջ, 2 հոկտեմբերի թիւով կը յայտնէր որ իտալական համայնավար կուսակցութիւնը մօտ երեք հարիւր հազարի կորուստ մը արձանագրած է վերջերս եւ անդամներու թիւը ներկայիս մէկ միլիոն 817 հազար է)։

Չեխոսլովաքիա՝ 13 միլիոն բնակիչ եւ մէկ միլիոն 445 հազար անդամ։

Լեհաստան՝ 27 միլիոն բնակիչ եւ մէկ միլիոն չորս հարիւր հազար անդամ։

Ինդոնեզիա՝ 78 միլիոն բնակիչ եւ մէկ միլիոն երեք հարիւր հազար անդամ։

Հիւսիսային Քորէա՝ ինը միլիոն բնակիչ եւ մէկ միլիոն 165 հազար անդամ։

Արեւելեան Գերմանիա՝ 16 միլիոն բնակիչ եւ մէկ միլիոն անդամ։

Ֆրանսա՝ 43 միլիոն բնակիչ եւ 430 հազար անդամ միայն։

Իսկ երեք միլիոն երկու հարիւր հազար անդամներ ալ զանազան երկիրներու մէջ։

Իւրաքանչիւր երկրի բնակչութեան եւ կուսակցութեան անդամներուն թիւերուն բաղդատութիւնը հետեւեալ համեմատութիւնը ցոյց կուտայ։

Զինաստան՝ բնակչութեան 1·7 առ հարիւրը համայնավար։

Խորհրդային Միութիւն՝ 3·6 առ հարիւր։

Իտալիա՝ 4·4 առ հարիւր։

Չեխոսլովաքիա՝ 11·1 առ հարիւր։

Լեհաստան՝ 5·2 առ հարիւր։

Ինդոնեզիա՝ 1·6 առ հարիւր։

Հիւսիսային Քորէա՝ 13 առ հարիւր։

Արեւելեան Գերմանիա՝ 6·2 առ հարիւր։

Ֆրանսա՝ մէկ առ հարիւր միայն։

Եթէ երկիրները համեմատութեան առնելութեան կարգով դասաւորենք, հետեւեալ չարքը կը ստանանք։

Հիւսիսային Քորէա, Չեխոսլովաքիա, Արեւելեան Գերմանիա, Լեհաստան, Իտալիա, Խորհրդային Միութիւն, Զինաստան, Ինդոնեզիա եւ Ֆրանսա։

Այս դասաւորումը ցոյց կուտայ թէ առաջակերանները վաղ անցած են վարպետը եւ մեծ յեղափոխութենէն քառասուն տարի վերջն ալ տակաւին հարիւր հոգիի վրայ չորս հոգի իսկ չկան մարքսիստ կան վարդապետութեան սիրահարները Խորհրդային Միութեան մէջ։

ՀԱՃԸՆՑԻՆԵՐՈՒ ՀԱՆԴԷՍԸ

Հանդիսի Հայրենակցական Միութեան Փարիզի մասնաճիւղը, կիրակի օր, առաւօտեան հոգեհանգստեան պատարագէն վերջ, Սէրգէլը Մելիքեանի սրահին մէջ, ժամը չորսէն ութ, ոտնեց իր հիմնարկութեան 30ամեակը եւ հայրենի հերոսամարտին 37րդ տարեդարձը, պատշաճ վայելչութեամբ։

Միութեան նախագահ Պ. Յ. Պահա – ուրեան բանալով այս յիշատակի հանդէսը Խօսքը տուաւ իրենց պատուակալ նախագահ Պ. Յարութիւն Թէլեանի, որ պատկերալից կերպով ներկայացուց Հայ – ձգնի հերոսամարտին եւ նահատակութեան դրուագները։

Միութեան քարտուղար Պ. Մ. Գրա – ճեան զրուցեմամբ մը ուրուագծեց Հայաստանի ինամեալ զիմագրութեան յուզիչ մանրամասնութիւնները, թէ ինչպէս հոն մնացած 4000 հերոսները ամէն վայրկեան արտաքին օգնութեան սպասելով հան – զերձ, սպառեցան եւ ի վերջոյ անհաւասար պայքարի մէջ իսկան քաջաբար։ Մաղթեց որ նոր սերունդին հայեցի դաստիարակութեամբ այս ոգին պահպանուի։

Պ. Տիւրան Ստեփանի Ֆրանսերէն քանի մը խօսքէն վերջ, Միութեան կեդր· վարչութեան կոմմէ ընդարձակ տեղեկութիւններ տրուեցան Միութեան գործունէութեան եւ ապագայ ծրագիրներուն մասին։ Հիւսիսային եւ Հարաւային Ամերիկայի իրենց հայրենակիցները, տասը միլիոն ֆրանք հանգանակած են Խ. Հայաստանի մէջ Նոր Հաճըն մը կառուցանելու համար, եւ թէ այս մասին երեւանի կառավարութեան հետ բանակցութիւնները աւարտելու վրայ ըլլալով, կը յուսան 1958ի ընթացքին հիմը դնել իրենց նոր հայրենիքին։

Սերովբէ Եպիսկ· որ կը նախագահէր, խօսք առնելով փառաբանեց ոչ միայն Հաճընի, այլ բոլոր նահատակ մեր քաղաքներուն հերոս ժողովուրդին քաջութիւնը եւ մաղթեց որ նոր սերունդը կրկ եւ պահէ իր փառաւոր նախնիքներուն ո – դին ու ազգասիրութիւնը։

Այս պաշտօնական բաժինին փակումէն ետք սկսաւ զեղարուեստական բաժինը, որուն իրենց մասնակցութիւնը բերին մեծ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Ալֆորվիլ.— Ախոյենական Բ. մրցումը տեղի ունեցաւ մեր մարզադաշտին վրայ ընդդէմ Փիւվիլիէի, մարզադաշտերու ներկայութեամբ։

Տասներեքհինգ վայրկեանի խաղարկութենէ մը վերջ կը նշանակենք առաջին կէսը։ Բայց մեր տղաքը կը տիրանան, հակառակ տրուած թելադրութիւններուն։ Ու խաղը իր ընթացքը կը չարունակէ անհամ ու զանգատ, երբ Փիւվիլիէի յարձակողականի մը վրայ մեր պաշտպանները կը զիջանեն մարզիկ մը գեաին կ'իյնայ ու ձեռքով գնդակին կը դպչի։ Նման պարագայի մէջ, բան օրէնքի եւ քանի որ ակամայ սխալ մը գործուած չէ, գատաւորը փեճալթի կը սուէ, ինչ որ ըրաւ ի մեծ ուրախութեան հակառակորդներուն։ Փիւվիլիի նշանակեց կէսը։

Երկրորդ մասը նոյն տիրապետութեամբ կը չարունակուի։ Խաղին վերջին պահերուն մեր տղաքը կը նետուին բուռն յարձակումի, սակայն չաս ուշ, Փիւվիլիի մարզիկները հաւաքուած ըլլալով պաշտպանողական գծին վրայ։

Օրուան փայլը մեր պահեստի խումբին կը պատկանի։ Կազմուած միմիայն երիտասարդ ուժերով, ան եռանդուն եւ վարպետ խաղարկութեամբ յաղթեց Փիւվիլիի պահեստի խումբին 0ի դէմ 3ով։

Այս կիրակի Ալֆորվիլի մարզադաշտին վրայ Քուփ տը Ֆրանսի երրորդ խաղարկութիւն ընդդէմ Լիվրի կարկանի։ Որոշ բարեփոխումներ պիտի բերուին Ա. խումբին կազմին մէջ ինչ որ կը յուսանք աւելի եռանդ եւ քաջութիւն պիտի բերէ։

Ք. ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ

մասով Հաճընցի ընտանիքներու նորահաս երիտասարդները։

Երդեցին ու արտասանեցին Օր. Ա. Զօպանեան, Օր. Ալիս Գրաճեան, Օր. Ա. Ճէմեան (ընկերակցութեամբ Պ. Խրիմեանի) պատանի Տաւրոս եւ քոյրը՝ Օր. Կիլիկիա Գնդունի, եւ Օր. Մահէսեան իր դաշնակի երկու ունկընդրութեամբ։ Բոլորն ալ բուռն ծափերու եւ կրկնութիւններու արժանացան, ինչպէս նաեւ երիտասարդ երգիչ Պ. Մ. Գարակէօզեան։

Ներկաները, առանձին սեղաններու չուրջ խմբուած շամփանիայով եւ մատաղի սանտուիչներով հիւրասիրուեցան եւ ուշ ատեն բաժնուեցան իրարմէ՝ յիշատակելի օր մը անցուցած ըլլալով։

ՆԵՐԿԱՑ ՄԸ

ԱՆՁՆՈՒԻՐՈՒԹԻՒՆ

ՆԱ.— Սիրելիս, ահա այս վայրկեանիս կ'ուխտեմ ամբողջ ունեցածս քեզի նուիրել։

ՆԷ.— Ի՞նչ ունիս։

ՆԱ.— Ինքզինքս ...

ԳԱՂԱՓԱՐ ԳԱՂԱՓԱՐ

Մակի պատուիրակներու սրահին մէջ պտնուող պանագան թերթերու չարքին տեղ գրաւած է նաեւ Գահիրէի մեր պաշտօնակից՝ «Յուսաբեր»ը։

«ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ»ի Ադելքանդրիոյ (Եգիպտոս) վարչութիւնը Սեպտեմբեր 26ին «Յառաջդիմասէր»ի պարտէզին մէջ կազմակերպած է, բանաստեղծական եւ բեկոյթ մը, նուիրուած՝ արեւմտահայ քնարերգութեան։ Բացումը կատարած է Եդ· Հէքիմեան։ Խօսած են՝ օրիորդներ Մ. Մանուկեան եւ Աննայիս Պոհճալեան, Նայիրի Կէօնճեան եւ Սոնա Մինասեան։

ԹՐՔԱԳԱՏՈՒՄ

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԷՆԷՆ ՍՈՒՂ ԵՐԿԻՐԸ՝ ԹՈՒՐՔԻԱ

Թրքական թերթերը արձագանգ կը հանդիսանան այն իրողութեան, որ Թուրքիա աշխարհի ամէնէն սուղ երկիրն է։

Միջազգային Հիմնադրամի մէկ տեղեկագիրը կը հաղորդէ թէ Մինչեւ Արեւելքի մէջ 1955ին չատ ուեւցած է հրապարակի վրայ գտնուող թղթադրամին քանակը։ Նոյն վիճակը չարունակուած է նաեւ 1956ին։

Բոլոր երկիրներուն մէջ, ապրանքներու գիները ամէնէն աւելի չատելում կրած են Թուրքիոյ մէջ։

× Թրքական բոլոր քաղաքներուն մէջ ընարապայքարը մեծ թափով առաջ կը տարուի Դեմոկրատ կուսակցութեան թեկնածուներուն ցանկը գրեթէ պատրաստած է։ Ամբողջանալու համար՝ տակաւին կը մնան կարգ մը փոքր չրջաններ։ Անակնկալներ պատահած են դեմոկրատներու թեկնածուներուն ընտրութեան ընթացքին։ Բազմաթիւ նախկին եւ բեմփոխաններ դուրս ձգուած են վարչապետ Մենտերէսի գլխաւորած ցանկէն։

Ընդդիմադիրներն ալ կը դժգոհին իրենց ժողովները։ Տակաւին յստակ յայտարարութիւններ չեն ըրած ասոնք։ Կ'աշխատին ճշդել կեդրոնի թեկնածուները։ Այսուհանդերձ, ասոնց գործունէութիւնը հետզհետէ տենդագին փուլի մէջ կը մտնէ։ Հրապարակային հաւաքոյթները սկսած են արդէն։ Մրիթինկներու մէջ՝ կը քննադատեն դեմոկրատներու գործունէութիւնը։

ՀԱՐԿԵՑՈՒՑԻՉ ՊԱՐԱԳԱՑ

Բժիշկը.—Քսած ձեւովս մէկ ամիս առա՞ւ գրած դեղս։

Աշխրին.— Ոչ, Տոքթոր, չկրցայ։

Բժիշկը.— Բայց ամէն գինով առնելու էր, տիկին ...

Աշխրին.— Չէր կրնար, տոքթոր, որովհետեւ դեղը առնելուն երրորդ օրը խեղճը մեռաւ։

Բժիշկը.— Ուրեմն այ պարագային ներելի է ...։

ԿԱՅԾԵՐ

Ը·

ՀԻՆ ԸՆԿԵՐՆԵՐ

Բայց մի բան, որ գժուարացրեց սկզբից ճանաչել նրանց, այն էր, որ թէ Կարօն եւ թէ միւս ընկերները, բոլորն էլ հագուստները փոխած էին. նրանք չէին հագնուած այն ձեւով, որպէս առահասարակ հագնւում են Պարսկաստանի Հայերը, այլ կրում էին մի տեսակ զգեստ, որ յատուկ է Մշու կամ Բաղէշի կողմերի լեռնաբնակ Հայերին, որը շատ չէ զանազանւում քուրդ էշիրաթների հագուստից։

Սափոյի իսկական անունը Սարգիս էր, բայց զրանից, մեր զպրոցում նրան կոչում էին «սատանայի եղունգ»։ այդ անունը ստացել էր նա իր չափազանց խրոմանկութեան, ճարպիկութիւնների եւ անհանգիստ բնաւորութեան պատճառով։

Ինձ երեւաց, թէ այժմ նա աւելի փոքրացել էր եւ համարեա գունդի ձեւ էր ստացել, թէեւ առաջ նոյնպէս բաւական կարճահասակ տղայ էր։ Նրա դէմքը բոլորովին կատուի կերպարանք էր կրում· անփութոխ էին մնացել միայն չիլ աչքերը, այն վազեմի դիւական աչքերը, որ միշտ արտայայտում էին եռանդ եւ մի առանձին կենդանութիւն։

Ալանը չատ չէր փոխուել· նոյն խաղաղ զէմքը իր բոլոր քնքշութեամբ, նոյն երկնագոյն հեզ աչքերը, հովանաւորուած խիտ թերթերունքներով, նոյն անմեղ ժպիտը, բոլորը նոյնն էր։ Միայն նրա չէկ մազերը այժմ աւելի մօտ պոյն էին ստացել եւ երեսի ճերմակ կաշին կորցրել էր իր վազեմի սպիտակութիւնը։ Մարմնի կազմուածքը մնացել էր նոյնպէս նուրբ, որպէս առաջ, միայն այժմ փոքր ինչ կորացել էր նաեւ հասակը աւելի դէպի ցիկ եւ վայելուչ ձեւ էր ստացել։

Ալանը միակ աշակերտն էր, որին ես չատ էի սիրում· նա միշտ բարի էր դէպի ինձ եւ քիչ չէր պատահում, որ ամբողջ ժամերով պարապւում էր ինձ հետ. նա մեր զպրոցի ընդունակ եւ յառաջադէմ աշակերտներից մէկն էր։ Ի՞նչ պատճառով նա թողեց մեր զպրոցը, — ես հիմա էլ չգիտեմ, միայն նա թողեց մեծ ափսոսանքով, կարծես, մի բան կապած լինէր նրա սիրտը այն «դժոխքի» հետ ...

Մեր զպրոցում ես, Կարօն, Ալանը եւ Սափօն, այնպէս սերտ կերպով կապուած էինք միմեանց հետ, որ համարեա կազմում էինք մի անբաժան չորեքտրութիւն։ Բայց երբ նրանք միասին անյայտացան մեր քաղաքից, ամենեւին չյայտնեցին ինձ իրանց նպատակը, երեւի նրա համար, որ ինձ անչարմար զգան իրանց ընկերութեանը, որովհետեւ ես նրանցից հասակով չատ փոքր էի եւ բոլորովին անփորձ։ Այնուհետեւ նրանց մասին ամենեւին ստոյգ տեղեկութիւններ չկային, միայն երբեմն խօսւում էին զանազան օտարոտի տեղեկութիւններ, լսւում էին զանազան սարսափելի համբաւներ, որոնց ես երբեք չէի հաւատում։ Իսկ այժմ ի՞նչ բախտ էր, որ մեզ կրկին հանդիպեցրեց միմեանց տասն եւ երկու տարուայ անջատումից յետոյ ...

Երկու միւս անծանօթները, որոնք խաղի մօտ խորասած էին պատրաստւում, ամենեւին չչարժուեցան իրանց տեղից, միայն երբեմն կասկածաւոր աչքերով նայում էին ինձ վրայ։ Եւ Կարօն չասեց, թէ նրանք ովքեր են։

— Ծրեւէ, ուղիղ դպրոցի՞ց այստեղ, հարցրեց Ալանը ժպտելով։

Մինչեւ իմ պատասխանելը, Սափօն մէջ մտաւ.

— Ձե՞ս տեսնում, Ալան, չե՞ս տես – նում, որ բոլորովին քացախել է այբու – բենի մէջ։—Մեղմ տղայ, հէնց որ նայում ես երեսին, այնտեղ կարդում ես՝ այբ – ժէ, ճէ – ուա, — խա՛... խա՛... խա՛... Այսպէս չէ՞, Ֆարհատ։ — Ախ, ինչպէս ապտատւեցայ ես... Տասն եւ երկու տարի է, ինչ որ մեր Թոնրում այրեցի այն անիծած գիրքը... Թող սատանայի փայ լի – նի... խա՛... խա՛... խա՛...

Սափոյի կծու եւ զառն կատակները ամենեւին չվիրաւորեցին ինձ, միայն յի – չեցրին մեր աննախանձելի զպրոցական կեանքը, երբ այբ – ժէ – ճէ – ուան մեր հոգին հանում էր, այնքան արտասուքի եւ տանջանքի պատճառ էր զառնում մեզ ...

Այդ միջոցին լսելի եղաւ Կարոյի ձայնը.

— Տղերք, ով քաղցած է, Թող մօտ գայ։

Շատախօս Սափօն վազեց դէպի ընթրիքի սեղանը. ես եւ Ալանը մնացինք մենակ։

— Ի՞նչպէս է «նա»... հարցրեց Ալանը դողդողուն ձայնով։

Իսկոյն հասկացայ, որ Սոնայի մասին էր հարցնում։

— Այնպէս, որպէս էր առաջ, ժպտում է, կարմրում է հետը խօսելիդ ... փախչում է, երբ ուզում ես գրկել... լաց է լինում, երբ իր հայրը սիրած աշակերտին ծեծում է... Ամէնը էլի այնպէս է, որպէս տեսել ես։ Գլխաւոր փոփոխութիւնը, որ եղել է քո ժամանակից յետոյ, այն է, որ հիմա աւելի զեղեցկացել է եւ աւելի հասունացել է ...

ԲԱՖՖԻ

(Շար·)

Ս. ՅՈՎՀ. ՄԿՐՏԻՉ ԵԿԵՂԵՑԻ

Այս կիրակի Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ պիտի մատուցուի հանդիսաւոր քառաձայն Ս. պատարագ, եկեղեցւոյս Օծման 53րդ տարեդարձին առթիւ, եւ ըստ սովորութեան հոգեհան – պատեան պաշտօն պիտի կատարուի եկեղեցին իրենց պատկերուն՝ ՇԱՀԻՆ ՇԱՀԻՆԵԱՆի եւ ՅԱԿՈԲ ՊՋՏԻԿԵԱՆի մահուան քառասունքին առթիւ (արկածի զոհ, Օգոստոս 18ին)։

×

Քղէրեան ընտանիքը կը յանուցանէ թէ իրենց մօր, մեծ մօր Այրի ՏԻԿԻՆ ՌԱ – ՀԱՆ ՔՂԷՐԵԱՆի մահուան տարելիցի առթիւ հոգեհանգիստ պատարագ պիտի մատուցուի, այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին, Սէն Մարթէնի եկեղեցիին մէջ։

Կը հրաւիրուին իր յիշատակը յարգող – ները։

×

Վաստակաւոր ուսուցչապետ տարա – բախտ Շահան Պէրպէրեանի մահուան Ա. տարելիցին առթիւ, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցիին մէջ այս կի – րակի կը հրաւիրուին հանդուցեալին աղ – պականները, Պէրպէրեան վարժարանի սաները եւ համակիրները։ Մնեւնդն ա – տեն այլ՝ դէպի գերեզմանատուն։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տէր եւ Տիկին Հայկ Շահինեան եւ Թագուոր Շահինեան եւ Պզտիկեան ընտա – նիքը կը յանուցանեն թէ այս կիրակի ա – ռաւօտ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին իրենց պատկերուն՝ ՇԱՀԷՆ ՇԱՀԻՆԵԱՆի եւ ՅԱԿՈԲ ՊՋՏԻԿԵԱՆի մահուան քառասունքին առթիւ (արկածի զոհ, Օգոստոս 18ին)։

×

Քղէրեան ընտանիքը կը յանուցանէ թէ իրենց մօր, մեծ մօր Այրի ՏԻԿԻՆ ՌԱ – ՀԱՆ ՔՂԷՐԵԱՆի մահուան տարելիցի առթիւ հոգեհանգիստ պատարագ պիտի մատուցուի, այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին, Սէն Մարթէնի եկեղեցիին մէջ։

Կը հրաւիրուին իր յիշատակը յարգող – ները։

×

Վաստակաւոր ուսուցչապետ տարա – բախտ Շահան Պէրպէրեանի մահուան Ա. տարելիցին առթիւ, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցիին մէջ այս կի – րակի կը հրաւիրուին հանդուցեալին աղ – պականները, Պէրպէրեան վարժարանի սաները եւ համակիրները։ Մնեւնդն ա – տեն այլ՝ դէպի գերեզմանատուն։

ՀԱՃԸՆԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

ՇԱՒ.— Հաճընի Հայր. Ընդհ. Մխու – թիւնը «Արծերոյն»ի հերոսամարտին 37րդ տարեդարձը կը ծանչ կիրակի (13 Հոկտեմբեր)։ Լիոնէն Թորգոմ քհնյ.Փոս – թէքեան հոգեհանգստեան հանդիսաւոր պատարագ պիտի մատուցանէ ութ հա – դար նահատակներու յիշատակին եւ պի – տի քարոզէ։ Նաեւ ուսանողական հոգեճաշ նահատակներու հոգւոյն։ Կը հրաւիրուին հճընի բոլոր հայրենակիցները եւ նա – հատակներուն յիշատակը յարգողները։

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՓԱՌԱՏՕՆ

Ֆ. Բ. Նախ. Կամաւոր եւ
Ռազմիկներու Բարեկ. Միութեան
1914 – 1918 1939–1945

Ա. մաս՝ առաւօտ

Այս կիրակի, Փրատոյի Մայր Եկեղե – ցիին մէջ հոգեհանգստեան հանդիսաւոր Ս. պատարագ, մասնակցութեամբ Դրօ – բաց Դասուն եւ «Արմենիա» երգչախում – բի։ Երկու համաշխարհային պատերազմ – ներու եւ ազատագրութեան զոհերուն համար։

Պիտի տօնուի Արարայի ճակատամարտ – ին 39րդ տարելիցը, ի ներկայութեան Ֆրանսայի զինուորական եւ քաղաքական բարձրաստիճան անձնաւորութիւններու և Ֆրանս. Ռադ. Ընդհ. Ընկերակցութեանց իրենց դրօշակներով եւ Գերիներու Միու – թեան։

Պատարագէն վերջ դրօշի պարզում մաս – նակցութեամբ Զին. նուագախումբի։

Կարգապահութեան կը հսկեն Հայ Աբե – նոյշները։

Կը խօսի Պ. ՏԻՐԱՆ ԹԼԲԼԵԱՆ

Բ. մաս ժամը 13ին

Կոչունք Ֆրանքեւշալ. Շաթօ տէ Ֆլէօրի մեծ սրահին մէջ, նախագահու – թեամբ Պ. ԿԱՍԹՕՆ ՏԷՖԷՐԻ, (երեսփո – խան, Մարսէյլի քաղաքապետ)։

Ներկայ կ'ըլլան ՌՈԼՈՆԷԼ ՊԼԵՐԿԱՍ, (նախկին նախարար), Մատամ լա Մար – քիզ տը Ֆօրէսթա, Ամիրալ Պավլիւօ եւ ուրիշ անձնաւորութիւններ։

Ճաշագին 1·200 ֆրանք։

Ճաշի տոմսերու համար դիմել քարտու – ղարութեան՝ 6, 142 բիւ Փարատի, հեռ. 37· 65–98։

Մարսէյլ քաղաք՝ Ե. Պապաիկիմեանի, 28 բիւ տէ Տօմինիքէն, Սէն Ժերոմ՝ Շէ – հրեանի, Պօտոն՝ Պապուխեանի եւ Եօթ – նեղբայրեանի, Սէնթ Անթուն՝ Վահան – եանի, Պուլվ. Օտտօ՝ Արզումանեանի։

Գ. մաս, ժամը 16ին

Պարահանդէս, կը նուագէ Ս. Զէօրէֆ – ճեան, մէջ ընդ մէջ տեղի կ'ունենան ա – նակնկալներ, արտասանութիւններ եւն.։

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

2 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1958
ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕԳՆ. ՄԱՐՄՆԻ
(*Փարիզահայ Տիկնանց Միութիւն*)
ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԵՐ

Կ. Ափրիկեան *տրամադիր է երաժշտու – թեան դասեր տալու, երգի, դաշնակի, սոլֆէժի, հարմօնիի, fոնքրըփուէնի, եւայլն։*

Մանրամասնութեանց համար հեռա – ձայնել ՀՈՊ. 31·53, ժամը 14էն 17·30։

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

3 Նոյեմբեր Կիրակի գիշեր, Միւթիւա – լիթէի մեծ սրահին մէջ։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 26ին, Շաբաթ երեկոյ, Ալ – համպրայի մէջ։

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Տեղի կ'ունենայ ՀՈԿՏ. 26ին։

Մանրամասնութիւնները յայտնուած։

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 26ին, Շաբաթ իրիկուն, ժամը 20·30ին։

Մանրամասնութիւնները յայտնուած։

ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

Կիրակի, Նոյեմբեր 3, ժամը 16ին։

ԽՆԶՈՅՆ–ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի խնջոյք – պարահանդէսը այս կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը երեքին Ահարոնեան ակում – բին մէջ, մասնակցութեամբ կեդր. Ֆը – րանսայի Նոր Սերունդական խումբերուն։

Խմբերգ, արտասանութիւն, երգ եւ հաճելի անակնկալներ։

ՀՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՊԱՆԵԼՕ – ՔՈՇԵԱՆի Հ. Յ. Դ. «Արծիւ» ընթակամիաւի ժողովը այս ուրբաթ իրի – կուն ժամը 20·30ին, ընկեր Մալխասեանի բնակարանը, 21 Սաֆրիէ տը Ռու, Պան – եէօ։

ԿՐԸՆՈՊԼԸ.— Հ. Յ. Դ. Մ– եօթնեակ – բայրեան կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժո – ղովը այս շաբաթ օր, ժամը 21ին, ղբօյ – բոցի սրահին մէջ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Հ. Յ. Դ. Շրջ. կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ, Ալինեանի «Մու – րատ» խումբի ընկերները, այս կիրակի ժամը 15ին, սովորական հաւաքատեղին։

Ներկայ կ'ըլլայ կոմիտէի եւ Նոր Սե – րունդի ներկայացուցիչները։

ՀԱՄԱՀԱՅԱՐԲԵՐԴ. Հայր. Միութեան Վալանսի մասնաճիւղը ժողովի կը հրա – ւիրէ իր ընկերները ու հայրենակիցները այս շաբաթ, ժամը 21ին, Պ. Սիմոնեանի սրճարանը։ Օրակարգ՝ Պատգմ. ժողովի դէպոյ եւ Նոր վարչութեան ընտրութիւն։

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ

Նոր Սերունդի պրասեհնեակը բաց է ա – մէն շաբաթ օր, ժամը 15էն 19, 17 բիս Պլէօ։

ԿՐԸՆՈՊԼԸ.— Հ. Յ. Դ. Մ– եօթնեակ – բայրեան կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժո – ղովը այս շաբաթ օր, ժամը 21ին, ղբօյ – բոցի սրահին մէջ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Հ. Յ. Դ. Շրջ. կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ, Ալինեանի «Մու – րատ» խումբի ընկերները, այս կիրակի ժամը 15ին, սովորական հաւաքատեղին։

Ներկայ կ'ըլլայ կոմիտէի եւ Նոր Սե – րունդի ներկայացուցիչները։

ՀԱՄԱՀԱՅԱՐԲԵՐԴ. Հայր. Միութեան Վալանսի մասնաճիւղը ժողովի կը հրա – ւիրէ իր ընկերները ու հայրենակիցները այս շաբաթ, ժամը 21ին, Պ. Սիմոնեանի սրճարանը։ Օրակարգ՝ Պատգմ. ժողովի դէպոյ եւ նոր վարչութեան ընտրութիւն։

ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Կիրակի, 27 Հոկտեմբեր, ժամը 16էն կէս գիշեր

GEORGE VI *չքեղ սրահներուն մէջ*

Զանազան աքրաբսիօնիներ — Մուտք 500 ֆրանք

Deux Orchestres — Cotillons

Կը խնդրուի ապահովել սեղանները — *Հեռաձայնելով միութեան պրասեհնեակը*

PRO. 77.73

Ֆ. ԿԱՊ. ԽԱՉԻ Առնուվիլի մասնաճիւղը ընտրհակալութեամբ ստացած է 4000 ֆր. ողբացեալ Պ. Գէորգ Աբթինեանի մահ – ուան առթիւ (իսի լէ Մուլինօ) Քէօթահ – եայի իր հայրենակիցներէն։

×

ՆՈՒԻԷՐՆԵՐ

Մեսրոպ Մանուկեանի մահուան տխուր առթիւ Տէր եւ Տիկին Մ. Կարապետեան 500 ֆրանք կը նուիրեն փոխան ծաղկեպը – սակի, Կապոյտ Խաչի Օգափ. կայանին։

ՎԵՐԱՄՈՒՏ

Սէնթ Անթուանի Ս. Թադէոս եկեղեց. Թաղ. Խորհուրդը ի պիտութիւն յարգոյ հասարակութեան կուգայ յայտարարելու որ հոկտեմբեր 3էն սկսեալ վերաբաց – ուած է Թաղիս Ս. Թադէոս եկեղեցւոյ մէջ, մայրենի լեզուի ուսուցման դասըն – թացքները, ամէն հինգշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 1·30էն մինչեւ 4։

Ուսուցչուհի Տիկին Մանուչ Շահմիր – եան։ Այս առթիւ թաղականութիւնը կոչ կ'ուղղէ թաղիս եւ շրջաններու բոլոր ծը – նողքներուն անխտիր, որ բարեհաճին փութալ արձանագրելու իրենց զաւակնե – րը ամէն հինգշաբթի եւ կիրակի օրերը եկեղեցւոյ խորհրդարանին մէջ։

ԺՈՂՈՎԻ ՀՐԱՒԷՐ

Ռոնի – Սու – Պուայի Մշակութային եւ Իրերօգնութեան Միութեան ընդհ. ժողո – վը այս շաբաթ, ժամը 21ին, Քաֆէ տիւ Քոմէրսի վերնայարկը։ Կը խնդրուի բո – լոր հայրենակիցներէն ներկայ գտնուիլ ճիշդ ժամուն։

ՄԵԾ ԵՐԵԿՈՑԹ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Շավիլի երիտ. եկե – ղեցւոյն Ցանճնախումբի կողմէ։

10 Նոյեմբեր Շավիլի քաղաքապետարա – նի սրահին մէջ։ Նկատի ունենալ այս թը – ւականը։

Մանրամասնութիւնները յայտնուած։

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Ի նպաստ Կապ. Խաչի օգափոխութեան կայանին։

Նախաձեռնութեամբ Ֆ. Կապ. Խաչի Լիոնի մասնաճիւղին։

Տեղի կ'ունենայ 12 Հոկտեմբեր, շաբաթ երեկոյ ժամը 9էն մինչեւ լոյս, Պէրէյ Մէյէ չքեղ սրահներուն մէջ, փլաս Պլէ – ղուռ։

Գեղարուեստական բաժին եւ հաճելի ա – նակնկալներ։

Ընտանեկան դուարդ մթնոլորտ։

Կը հրաւիրենք Լիոնահայ հասարակու – թիւնը անխտիր, բացառելու մեր այս ձեռնարկը որուն հասոյթով պիտի կարե – նանք կապ. Խաչի օգափոխութեան կայա – նին մէջ՝ հարիւրաւոր մանուկներու ոչ թէ միայն մաճուր օդ՝ այլ եւ անոնց՝ գէթ տարին մէկ անգամ հայկական մթնոլոր – տի մը մէջ տոհմային դաստիարակութիւն մը ապահովել։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Անդրէասեան Գէորգ, երեսուն ծնած 1922ին, հօրը անունը՝ Մանուկ, մօրը ա – նունը՝ Շուշան, քոյրը՝ Մարալ։ Կը կարծուի թէ ամուսնացած է եւ փարիզ կը բնակի։ Իր մասին լուր ունեցողներէն կը խնդրուի դրկել իմ հարցաբութեան։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Զոփահաս կին մը առանին աշխատանք – ներու համար իրրեւ փամ տը մէնաժ, ա – մէն օր, առաւօտեան ժամը 9–12։ Դիմել Տիկին Պարսամեանին, 121 ռիւ Մարգա – տէ, Փարիզ (18)։ Հեռաձայնել՝ ՄՕՆ. 15 – 75։ Մէթրօ Ժիւլ Ժօֆրէն կամ Լա – մարգ։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ ՍՏԻՊՈՂԱԲԱՐ

Դպրոցասէրի առտնին գործերուն հա – մար աշխատասիրուհի մը։ Դիմել ամէն օր 1, Պուլվար Տիւ Նոր։ Փանթէոնէն առ – նել 146 հանրակառքը եւ իջնել Ռէնոի – Փավիյեօն։

ՄԱՅՈՒ Է

Ազատ վիճակի մէջ, փավիյեօն մը արե – ւտո, Փլաս տէ Ֆէթ, երկու սենեակ, խո – հանոց, բակնիք, մեծ աշխատանոց մը արհեստաւորի համար, պրասենեակ, պարտէզ։ Հեռաձայնել ՊՕԼ. 71–80։

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction - Administration : 32, Rue de Trévise, Paris 9e

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86-60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. PARIS 1569 82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ՇԱԲԱԹ 12 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

SAMEDI 12 OCTOBRE 1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8017 — 33e ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3818

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ընտրական պայքարը բուռն կերպով առաջ կը տարուի Թուրքիոյ մէջ :

Կառավարական եւ ընդդիմադիր կուսակցութեանց պետերը երկրին ամէն կողմերը չքնաղատոյժ ելած քարոզչութիւններ կը կատարեն :

Արդային ժողովը փակուելէ առաջ դե մոկրատ կուսակցութիւնը կարգ մը փոփոխութիւններ մտցուցած էր ընտրական օրէնքին մէջ՝ թոյլ չտալու համար, որ ընդդիմադիրները մեացեալ ճակատ կազմեն :

Նոյնպէս սեպտեմբերու ներթարկած էր թեկնածուներու նշանակումը՝ ընդդիմադիր կարեւոր անձնաւորութեանց ընտրութեան արգելք հանդիսանալու համար :

Այս խոտութիւնները իրենց որոշ ազդեցութիւնն ունեցան : Ընդդիմադիր ճակատը զգալիօրէն թուլցաւ :

Ընդդիմադիր երեք կուսակցութեանց մէջ ամէնէն զօրաւորն է Հալքը, որուն նախագահը իմէթ Ինէօնիւ մեծ վարկ կը վայելէ գեռ երկրին մէջ, չնորհիւ իր անցեալ ծառայութեանց :

Հակառակ իր յառաջացեալ տարիքին եւ լսելու դժուարութեան, Հանրապետութեան նախկին նախագահը քաղաքէ քաղաք կը պտրտի՝ քննադատելու համար Դեմոկրատ կուսակցութիւնը :

Կառավարական կուսակցութիւնը կը մեղադրուի մանաւանդ անոր համար, որ հակառակ իր «դեմոկրատ» անունին, երբեք չի յարգեր ժողովրդավարական կազմակերպութիւնները եւ երկիրը կը կառավարէ բռնակալական վարչաձեւով : Զկայ մամուլի եւ խօսքի ազատութիւն : Բանտերը լեցուած են քաղաքական պատասխաններով : Երկիրը անտեսապէս քայքայուած է եւ գրեթէ սրժեզրկուած : Բնակարանի վարձքերը եւ ամէնուստի անհրաժեշտ կենսամթերքները ծայր աստիճան ազած, առեւտրականները տուրքերով ծանրաբեռնուած են : Ժողովուրդը այլեւս վստահութիւն չունի կառավարութեան վրայ :

Երկրորդ ընդդիմադիր կուսակցութիւնն է «Մեկեփ», որուն պետը Օսման Պէօլիքպաշը տակաւին բանտն է : Իր կուսակիցները Անգարայի մէջ ընտրական բացօթեայ հաւաքոյթի մը առթիւ ցուցադրած են անոր մեծադիր լուսանկարը չղթայով կեռուած :

Այն պահուն երբ հանդիսականները մոխիկ կ'ընէին բանտարկեալ պետին սկաւառակի վրայ առնուած մէկ ճառը՝ ոստիկանները միջամտած են չղթան վերցնելու համար : Արդի՞ւնք. կռիսմարտ՝ թրքական իմաստով. բազմաթիւ վիրաւորներ եւ ձերբակալութիւններ :

Հիւրրիյէք կուսակցութիւնը մեծ ուժ մը չի ներկայացներ :

Գլխաւոր պայքարը կը մղուի Դեմոկրատներու եւ Հալքի միջեւ :

Հակառակ անոր, որ կառավարական կուսակցութիւնը իր ձեռքին մէջ կեդրոնացուցած է քարոզութեան բոլոր արգիլանները, Հալքը զերազոյն ճիգ կ'ընէ իր ձայնը լսելի ընելու համար զանգուածներուն՝ Պոլիսէն մինչեւ գաւառի խուլ անկիւնները : Կ'օգտագործէ ժողովուրդին թշուառ վիճակը՝ կառավարութեան եւ անոր թիկունք հանդիսացող դեմոկրատ կուսակցութեան դէմ ընդհանուր զժգոհութիւն առաջ բերելու համար :

Իրագեկներու կարծիքով հոկտեմբեր 27ի ընտրութեանց մէջ կրնայ չհաւիլ Հալքը, որ իրրեւ Ա.Թաթիւրքի հիմնած կուսակցութիւնը չատ համակիրներ ունի :

Ու մինչ արտաքին ճակատին վրայ Դեմոկրատները ամերիկեան քաղաքականութեան ջերմ պաշտպան են՝ Հալքը կը նը կատուի բարեկամ Խորհրդային Միութեան :

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԴԱՐՁԵԱԼ [ԿԻ ՄՈԼԷ ?

Փլեվէնի ճախողութենէն ետք, Հանրապետութեան Նախագահը կրկին սկսաւ խորհրդակցութեանց՝ յարմար թեկնածու մը գտնելու համար : Տագնապը հետզհետէ աւելի լուրջ բնոյթ կը ստանայ, եւ այսպէս կը կարծուի, թէ Նախագահ Քոթի դարձեալ պիտի ղիմէ կի Մոլէի, որ գահլեզը կազմէ : Արդարեւ, ընկերվարական պարագլուխը մեակ անձն է, որ այս պայմաններուն մէջ կրնայ յաջողիլ :

Ընկերվարական կուսակցութեան դէմ կռիւ չէզանակները ալ իրենց կարգին, աւելի յարմար կը սեպեն որ կի Մոլէ իշխանութեան դլուխ չկանչուի, առ այժմ :

Գալով Անկախականներուն եւ Գիւղացիներուն, կը պահանջեն որ կառավարութիւնը կազմուի Անթուան Փինէյի կողմէ :

Հանրապետութեան Նախագահը էլիզեի մէջ ընդունեցաւ բազմաթիւ կուսակցականներ եւ խորհրդակցեցաւ անոնց հետ :

Նախկին Վարչապետ Փինէ Նախագահին հետ իր ունեցած տեսակցութենէն ետք յայտարարեց .— կառավարութիւնը կազմելու պարտականութիւնը չէ տրուած ինձ : Հարկ է ձգել՝ որ կացութիւնը պայծառանայ : Ընկերվարականներն ու մենք տակաւին հակասութեան մէջ ենք իրարու հետ :

Տնտեսական Խորհուրդի Նախագահ Էմիլ Ռոզ, էլիզէն դուրս ելլելով յայտարարեց . — «Կը հաստատեմ, որ Այժմ – րիոյ հիմնական Օրէնքին ձուիթով ծա – դում առած տագնապը մեծ վնաս հասցուց բնակչային եւ տնտեսական դործե – րուն »:

Մինչ այս մինչ այն, համաձնաւորները կը չարունակեն իրենց ընթացքը՝ քննադատելով Ֆրանսայի այժերիական քաղաքականութիւնը : Այս նպատակով ցոյց մըն ալ պիտի կազմակերպէին իրենց պարագլուխներէն Ժակ Տիւքլօ Հանրապետութեան Նախագահին հետ խորհրդակցութիւն ունենալէ ետք յայտարարեց . — Պուրժէս – Մոնուրիի կառավարութիւնը տապալեցաւ՝ Ալժերիոյ պատերազմին դէմ դոյութիւն ունեցող ընդդիմութեան պատճառով. այդ պատերազմին տնտեսական, ելմտական եւ ընկերային վնասները ծանրօրէն կը ճնշեն Ֆրանսայի ժողովուրդին վրայ : Ուրեմն տագնապը պէտք է լուծեն ձախերը : Տագնապին առաջին օրէն սկսեալ, հարցը կարդադրելու համար դիմեցին աջին : Ինչպէս ծանօթ է սա – կան՝ կի Մոլէի եւ Փլեվէնի փորձերը ա –

Վարչապետ Մենէնէյս իր յանձնառութեան եւ ինքնապլուխ դործունէութեամբ վշտացուցած է նոյնիսկ իր դլխաւոր աջակիցները, որոնք հակառակ էին ներքին ճակատին վրայ իր վարած քաղաքականութեան :

Մինչ երկիրը թշուառութեան մէջ կը լողայ, վարչապետը չարունակ նոր դործարանութեու հանդիսաւոր բացում կը կատարէ : Միւս կողմէ Պոլիսը արդիական քաղաքի մը վերածելու իր մեծամոլութիւնն տարուած՝ ամբողջ թաղեր քարուքանդ ընել տուած է : Հաղարաւոր մարդիկ չունին : Ձամբորդներ կը պատմեն թէ Օսմանեան կայսրութեան նախկին մայրաքաղաքը ամրակոծուած քաղաքի մը եւ բնութիւնը կը պարզէ :

Վիճակագրութեան մը համաձայն, աշխարհի ամէնէն սուղ երկիրն է Թուրքիա :

Հոկտ. 27ի ընտրութեանց արդիւնքը վճռական նշանակութիւն պիտի ունենայ Թուրքիոյ ներքին եւ արտաքին քաղաքականութեան համար :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

Օրը Օրին

ՓՈՔՐԻԿ ՀԷՔԵԱԹ ՄԸՆ ԱԼ ԱՍ

Վերջերս էր որ կարդացի աշխարհի մեծահարուստներէն մէկուն Օլկա Տեդերտիլիի ձաւձրոյքը աշխարհիկ կեանքէն եւ երթալ Ափրիկէի խորերը, նուիրուելու Sofք· Շուայցերի բորոտներու դարմանման գերմարդկային գործին :

Օրիորդը՝ հազիւ 28 տարեկան, միլիառատէր ու գեղեցիկ, փորձած է բոլոր մարդկային հաճոյքները : Իր անսպառ հարստութիւնը թոյլ տուած է իրեն վայելելու բոլոր տեսակի արկածախնդրութիւնները : Ոչ մէկ դարման սակայն իր ահող ձաւձրոյքին : Ու առտու մըն ալ իր օդանաւով կ'իջնէ բորոտներու աշխարհը, Sofք· Շուայցերի թագաւորութեան մայրաքաղաքը, Լամպարանէ : Կը տեսնէ 80ամեայ ծերունիին հասարակածային անտանելի կլիմայի մը տակ խումբ մը նուիրեալներով, կատարած գործը :

Իր ամբողջ էութիւնը կը սարսի «այդ ամէնէն իրիստոնեայ գիւղին կեանքով : Գտած է իր ձաւձրոյքին դարմանը : Կ'ո – րոշէ գալ ու մաս կազմել մարդասէր մեծ բժիշկին հէքեաթային կեանքին որ լի է գրկաւիճներով եւ անսպառ զոհողութիւ – ներով :

Ինչպէս Շուայցերները հազուագիւտ են հազուագիւտ են նաեւ Օր· Տեդերտինկները : Տառապող մարդկութիւնը պէտք ունի սակայն մէկին եւ միւսին : Այս փոքրիկ հէքեաթը կարդալով չէ՞ք մտածեր ակամայ որ փոխանակ մէկ Շուայցերի, հարիւրներով կրնայ ունենալ մարդկութիւնը եթէ իր ամբողջ ստեղծագործ ուժը չկլանուի պոմպ Ա·ով կամ Հ·ով, արուեստական Սաթելիթներով (կարծես իրականները··· չէին բաւեր, եւ նման հանդող հազարումէկ գիւտերով :

Չէ՞ք մտածեր որ Օր· Տեդերտինկին նման հանիներ կրնան իրենց հարստութիւնը տրամադրել մարդասիրական մեծ գործերու , եթէ իրենց երեւակայութիւնը չսահմանափակուի խարուսիկ վայելքներու աշխարհի մը մէջ, եթէ իրենց խիղճը ու խելքը չթմրի արուեստական պատրանքներով :

Մեր փոքրիկ ածուին մէջ իսկ եթէ դժուար է Sofք· Շուայցերներ գտնել, այնքան ալ անկարելի չէ Օր· Օլկա Տեդերտիկներ ունենալ որ առ նուազն խոստովանին թէ բան չեն հասկցած իրենց միլիոններուն պարգեւած հանոյքներէն :

ՆՈՃԻ

"ԹՈՒՐՔԻԱ ՄԷԿ ՕՐ ԻՍԿ ՉԻ ԿՐՆԱՐ ԴԻՄԱՆԱԼ"

Կ'ԸՍԷ ԽՐՈՒՇՉԻՒ

Նիւ Եորք Թայմզի Մոսկուայի թղթակից, ձէյմս Ռէսթընի չնորհած տեսակցութեան երրորդ եւ վերջին մասին մէջ Խրուշչեւ խօսելով Մերձաւոր – Արեւելքի կացութեան շուրջ, չատ խիստ լեզու կը դործածէ Թուրքիոյ դէմ : Ըսելէ վերջ թէ ձոն Ֆոսթըր Տըլլես Թուրքիան կը մղէ յարձակելու Սուրիոյ վրայ, կ'աւելցնէ .

« Եթէ պատերազմ ծագի, մենք խիստ մօտ ենք Թուրքիոյ, իսկ դուք (Միացեալ Նահանգները) ո՛չ : Երբ թնդանօթը սկսի գոռալ, երբ հրթիռները սկսին թռիլ, այն ատեն շատ ուշ պիտի ըլլայ մտածելու համար » :

Խրուշչեւ կ'ամբաստանէ նաեւ ամերիկեան կառավարութեան լիազօր պատուիրակ Լոյ Հէնտըրսընը, որ վերջերս Մեր ձաւոր արեւելք դրկուեցաւ «որպէսզի Յորդանանն ու Իրաքը մղէ Սուրիոյ դէմ, որ դէնք դնած էր Խորհրդային Միութենէն : Իր ձեռնարկին մէջ ձախողելէ վերջ, Հէնտըրսըն դարձաւ դէպի Թուրքիա » :

Իր յայտարարութենց ճչդրտութեան մասին ամերիկացի թղթակցին կասկածները փարատելու համար, Խրուշչեւ չեչտած է .

« Շատ լաւ կը հասկնամ ձեզի, երբ կ'ըսէք թէ զարմացած էք, բայց ճշմարիտ է : Թերեւս ներկայիս աւելի չատ զղջակներ կան ի նպաստ խաղաղութեան քան պատերազմի, սակայն Միացեալ Նահանգները պատերազմի կը մղեն Թուրքիան ընդդէմ Սուրիոյ : Մեր ձեռքէն է – կածը պիտի ընենք ատկէ խուսափելու համար : Թուրքերը տեղափոխելով իրենց դինուորները՝ կը պարզեն որոշ մասերը այն սահմաններուն, որ դիրենք մեզմէ կը պատեն, ինչ որ պէտք չէ ընէին : Թուրքիան շատ տկար է եւ պատերազմի պարագային մէկ օր իսկ պիտի չկրնայ դիմադրել» :

Այս առթիւ յիշած է վերջերս Անգարայի եւ Մոսկուայի միջեւ ստորագրուած ծա – [illegible] ին Միութիւնը ռազմական պիտոյք ծախած է Սուրիոյ, սակայն աւելցուցած է թէ «ոչ մէկ խորհրդային գինուոր կը գտնուի Սուրիոյ մէջ» :

Քննադատած է Այդրնհաուըրի վարդապետութիւնը եւ Մ· Նահանդները, որ «միջազգային ոստիկանի դեր ստանձնած են հիմա այն պահուն, երբ գաղթային պետութիւնը քայքայուելու վրայ է » :

———o———

ԿԱՐԵՒՈՐ ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

Սէուտի Արարիոյ թագաւորը իր չքախումբով Պէյրութ ժամանեց երէկ· օր եւ դիմաւորուեցաւ Հանրապետութեան Նախագահ Շամունի եւ բազմահազար ժողովուրդին կողմէ :

Թագաւորը պիտի այցելէ նաեւ Տրիպոլին վերջացած տեղը, որ արաբական քարիւղը կը հասցնէ Միջերկրական ծով, ինչպէս նաեւ բացումը պիտի կատարէ համարաբական երկրորդ ոլիմպիականին :

Սուրիոյ Արտաքին Նախարարը դացած է Պէյրութ՝ ողջունելու համար Թագաւորը : Լիբանանի դրացի երկիրներու ներկայացուցիչները կը խուժեն Պէյրութ՝ մասնակցելու համար դիւանագիտական այն կարեւոր հանդիպումներուն, որոնք տեղի պիտի ունենան Թագաւորին այցելութեան հինդ օրերուն ընթացքին :

———o———

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ներքին նախարարութիւնը սկսած է անցագիր տալ այն Եգիպտացիներուն, որոնք առողջական կամ առեւտրական պատճառներով կ'ուզեն Ֆրանսա դալ :

ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆԻ Բիւրօն Լոնտոնի մէջ դումարեց իր եռամսեայ նստաշրջանը՝ նախագահութեամբ Ալբինկ Անտէրսոնի (Տանիմարքա) :

Ընդառաջ երթալով Վիէննայի համագումարին մէջ արուած որոշման, Միջազգայինի կողմէ քննիչ մարմին մը պիտի դրկուի Ալժերիա տեղւոյն վրայ ուսումնասիրելու համար կացութիւնը :

Որոշուեցաւ նաեւ հոկտեմբեր 30ը հռչակել «Պատասպրութեան Օր» բոլոր կեդրոնած ժողովուրդներու համար՝ ի յիշատակ Հունգարիոյ ապստամբութեան տարեդարձին :

ՍԱՆԱՀԻՆԻ ԵՒ ՀԱՂԲԱՏԻ ՎԱՆՔԵՐԸ

Պատմագիրներու եւ ժամանակագիրներ – ու հակասական կամ, աւելի ճիշդը, խառնաշփոթ աւանդութիւններու եւ ան – ղեկութիւններու պատճառով՝ կարելի չէ որոշ տարի մը նշանակել հիմնարկու – թեան եւ չինութեանը Սանահին եւ Հաղ – բատ հոյակապ վանքերու, որոնցմէ մէկը քիչ մը աւելի կանուխ բարձրացած է, քան միւսը, սակայն հազար տարի առաջ այս չրջաններուն — 951 – 991 կամ 957–967–991 — անունք հիմնուած, չինուած, յաւելումներ ունեցած են(նը – մանապէս վերաչինուած — աւելի ուշ)։

Առնք Հայաստանի նշանաւորագոյն վանքերէն եղած են իրենց գեղակերտ ճարտարապետութեամբ (աւանդու – թեան մը համաձայն՝ Տրդատ մեծ ճար – տարապետին միտքը եւ ձեռքը կայ անոնց վրայ), իրենց անդամներու ժիր գործու – նէութեամբ (երբեմն հինգ հարիւր մին – չեւ ալ գործած ու գործած են). իրենց փնտռուած դպրոցներով (տուած են ներ – հուն եւ վաստակաւոր մատենագիրներ եւ դիւիչներ), իրենց լուրջ դեկավարու – թեամբ (կարող եւ արթուն առաջնորդներ եւ եպիսկոպոսներ ունեցած են)։

Սանահին կը սուզաբանուի՝ Սա հին է, Հաղբատէն աւելի հին է, անկէ կարճ ժամանակ կանուխ չինուած ըլլալով, կամ Սան հին, հին սան, — նկատի առնելով գտնուած վայրին ձեւը, որ սանի նմանու – թիւն ունի։ Հաղբատ կը սուզաբանուի Հախ, որ Աստուծոյ մէկ որակումը կամ անունն է (պարսկերէն) եւ ապատ, որ կը նշանակէ չէն, հետեւաբար աստուա – ծաչէն (ինչպէս հակառակէն՝ անապատ՝ որ ըսել է անչէն, ամայի)։

Դարձեալ՝ Հաղբ է այդ, այսինքն որո – գայթ է, ծուղակ է, նկատի ունենալով Հաղբատի ղերդը, որ թակարդի կը նմա – նի։ — Առնք սուզաբանութիւններ են, որոնք գոհացուցիչ չեն։

Այս վանքերը սակը կոչուած են (Սա – հահինի) Ս. Աստուածածինն եւ (Հաղբա – [illegible]

Սանահին վանքը համանուն գիւղին մէջ կառուցուած է թերակղզիաձեւ բարձրա – ւանդակի վրայ. անոր հիւսիսային կող – մէն կ'անցնի Զորագետը. հարաւային կողմը կան անտառապատ սարեր, արե – ւելքը՝ Հաղբատի վանքը եւ Լալուար լե – ռը, արեւմտակողմը՝ Աթոռիկ սարաւան – դը, իսկ դիմացը՝ Ալահվերդիի պղնձա – հանքը։

Սանահինի ամէնէն հին եկեղեցին է Ս. Աստուածածինն, իսկ ամէնէն անուանին՝ Ամենափրկիչ։ Ունի ուրիշ եկեղեցի մը՝ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ, որ ածխանոցի վերածուած է։ Ունի գարձեալ ուրիշ փո – քըր եկեղեցիներ, մատուռներ, ժամա – տուն, գաւիթ, գանգակատուն, նչխարա – տուն կամ գրատուն եւ համարակալ պատկառազդու չէնք մը, կոչուած՝ Մա – դիստրոսի ճեմարան, իբրեւ թէ Գրիգոր Մագիստրոս հոն դասաւանդած ըլլայ։ Ա – ռաջին երկու եկեղեցիները Ժ. դարու մէջ, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչը Ը.Թ. դա – րուն, մեծ ժամատունը՝ 1211ին, գաւի – թը՝ 1181ին եւ Գր. Մագիստրոսի ճեմա – րանը՝ ԺԱ. դարուն չինուած ու բարե – զարդուած են։

Սանահին հիմնուած է բիւզանդական կամ յունական հողերէ արտաքսուած ու հալածուած հայ վանականներէ, բայց մեծ բարերար ու առատաձեռն հիմնադի – րը կը մնայ ու է Խոսրովանոյշ թագու – հին, որուն կ'աջակցին եւ գործը կը շա – րունակեն իր ամուսինը՝ Աշոտ Ողորմած, գաւակները՝ Կիւրիկէ (Գուրգէն) եւ Սմբ – բատ, ինչպէս նաեւ ուրիշներ։

Սանահին եղած է դամբարանը արքա – յազուններու եւ իշխանազուններու, եկե – ղեցականներու եւ բարերարներու։

Անոր գպրոցին ներկայացուցիչներն են Դիոսկորոս, որ կաթողիկոս եւս եղած է, Գրիգոր Տուտէորդի — նաեւ առաջնորդ Հաղբատի, — Գրիգոր Արասայ որդի, Ստեփանոս Սանահնեցի, մեկնիչ Ս. Գրքի եւ ճարտար մանրանկարիչ, եւ դիւիչ Յով – հաննէս վարդապետ։

Սանահին ունեցած է չատ կալուած, ձեռագիր ու սրբութիւններ։ Ներկայիս դրեթէ ամէն բանէ զրկուած, բայց կը վայելէ Հաղբատի հետ պետութեան խը – նամքը իրրեւ հին յուշարձան։

Հաղբատ սիրուած սրբավայր է Լոռէի մէջ եւ հիմնուած է Սանահինի դիմացը, չրջապատուած ծառաչատ սարերով։

Անոր հնագոյն եկեղեցին է Ս. Նչան, չինուած սրբատաշ քարերով։ Ատոր քովն է ժամատունը, մեծ եւ հոյակապ կա – ռուցուածք։ Ունի խաչի ձեւ։ Իսկ հարա –ւային կողմը բարձրացած է Ս. Գրիգոր եկեղեցին, մինչ Ս. Նչանի դիմացն է Ս. Աստուածածին դեղեցիկ աղօթավայրը։ Հաղբատի մէկ աչքառու չէնքն է Համա – զասպ կոչուածը, դի զայն չինած է Հա – մազասպ ձեռներէց առաջնորդը։ Անոր եւ Ս. Նչանի միջեւ կայ Պողոսաձեւ գաւիթը եւ անոնց չրջակայքը, քիչ մը հեռի, դեռ կան նչխարատունը, զանգակատու – նը, մատուռներ եւ գերեզմաններ։

Ս. Նչան եկեղեցին Ժ. դարուն, Ժա – մատունը՝ 1161ին եւ 1201ին, Ս. Գրիգոր եկեղեցին՝ 1025ին, Ս. Աստուածածին՝ ԺԲ. դարուն եւ Գրատունն ու սեղանա – տունը ԺԳ. դարուն կը չինուին։

Հաղբատի վանքն ալ Բիւզանդիոնի Ռո – մանոս կայսրէն հալածական հայ կրօնա – ւորներու համար կառուցանել կուտայ Խոսրովանոյշ թագուհին, աջակցութեամբ Աշոտ Ողորմածի եւ իր զաւակներուն՝ Գուրգէնի (Կիւրիկէ) եւ Սմբատի, որոնց պատկերները միակտուր խորանոր քարե – րու վրայ քանդակուած են ինչպէս Հաղ – բատի՝ նաեւ Սանահինի վանքի ատգ տա – ճարներու որմերուն վրայ։ Եղած են ու – րիչ օժանդակողներ՝ ալ։

Հաղբատ եւս մշակոյթական հանգստա – վայրն է արքայազուններու, ազնուական – ներու եւ ուրիչ մեծամեծ անձնաւորու – թիւններու։

Անոր գպրոցէն եղած են հռչակաւոր մատենագիրներ՝ Յովհ. Սարկաւագ, Վարդան, Դաւիթ Բոբայրեցի, կարելի է անոնց չարքին մէջ դնել նաեւ Յովհ. Ղրիմեցի, որ սոյն վանքին ընդարձակ պատմութիւնը գրած է։

Հաղբատ եւս ունեցած է չատ անչարժ գոյուած ու ձեռագիրներ, որոնք աժառա – տարար լաւ չեն պահպանուած, մանա – ւանդ թէ չար ձեռքով մը ջնջուած են։

Հաղբատ ու Սանահին օժտուած են բազմաթիւ արձանագրութիւններով, ո – րոնք մինչեւ այսօր անոնց երբեմնի գոր – ծերն ու փառքը կը պատմեն ...։

Հ. ՀԱՄԶ. ՈՍԿԵԱՆ

ՈՎ Է

ՄԻԼՈՎԱՆ ՁԻԼԱՍ

Միլովան Ձիլաս Եուկոսլաւիոյ պետա – կան աչքառու անձնաւորութիւններէն մէ – կուն է եղած։

Առեն մը, անիկա կը համարուէր Մա – ռեչալ Թիթոյի «պահաժառանգը»։

Մտաբերելէն ետք, Միլովան Ձիլաս կը նկատուէր Եուկոսլաւ պետական մարդոց թիւ մէկը։

Այսուհանդերձ, անցեալ չաբաթ օր, Եուկոսլաւիոյ փոքր մէկ քաղաքին՝ Սթրմֆա Մէթրովիքայի մէջ կազմուած դատական մարմին մը եօթը տարուան բանտարկութեան դատապարտեց Միլո – վան Ձիլասը։

Երկու տարուան ժամանակամիջոցի մը ընթացքին, Ձիլաս երրորդ անգամն է որ կը դատուի եւ կը դատապարտուի։ Առա – ջին անգամ 1955ին էր որ դատա – պարտուեցաւ մէկ տարուան բանտարկու – թեան՝ «վարչակարգին դէմ չարժած ըլ – լալու» յանցանքով։ Արդարեւ, այդ չըր – ջանին Ձիլաս Եուկոսլաւ համայնավար կուսակցութեան մէջ յաւուկ դերք էր բռնած, յայտնած էր կուսակցութեան վարքագծին դէմ գաղափարներ՝ եւ դա – նոնք հրապարակած։

Երկրորդ անգամ, 1956 Դեկտեմբեր 12–ին, Ձիլաս ամբաստանուեցաւ «հակագ – գային գործունէութեամբ» եւ դատա – պարտուեցաւ երեք տարուան բանտար – կութեան։

Այս երկրորդ դատապարտութեան ըն – թացքին իրեն վերապրուած «հակագգա – յին գործունէութեան» մեղադրանքին գլ – խաւոր փաստը կը կազմէր այն օր՝ Ձի – լաս «Ֆրանս – Փրէս» գործակալութեան ըրած իր մէկ յայտարարութեամբ եւ ա – մերիկեան «Նիու Լիտըր» թերթին մէջ գրած մէկ յօդուածով քննադատած էր ռուսական միջամտութիւնը Հունգարիոյ մէջ։

Իսկ անցեալ չաբաթ օրուան դատավարու – թեան ընթացքին Ձիլաս կը մեղադրուէր այն յանցանքով որ՝ իր բանտարկութեան ընթացքին գերք մը գրելով, գաղտնօրէն գայն կարողացած էր բանաին պատերէն դուրս հանել եւ իր ձեռագիրները Ամերի – կա հասցնելով հան հրատարակել «Նոր դասակարգը» տիտղոսին տակ։

Այս երրորդ դատավարութեան ընթաց – քին, Միլովան Ձիլասի հակառակորդնե – րը, գայն բարոյապէս ալ նուազեցնելու միտումով, տեղի ու անտեղի չարք մը ուրիչ ամբաստանութիւններ ալ բրած են իր հասցէին, իբրեւ մարդ գայն ներկա – յացնելով որպէս աննչան ու առանց նկա – րագրի տէր մէկը։

Սակայն, մէկ բան կայ որ ոչ ոք կրնայ ժխտել կամ ուրանալ։ Այդ այն է որ Մի – լովան Ձիլաս կորովի անհատականու – թեան եւ խիզախ նկարագրի տէր անձ մըն է եղած։

Իր լայն կուրծքը մինչեւ այսօր գար – դարուած է բազմաթիւ չքանչաններով, ո – րոնք կը յատկանչեն «ժողովուրդի հերո – սը», չքանչաններ գորս Ձիլաս չահած է զեմքանական գրաման չրջանին, գիմա – գրական ճակատին եւ պատերազմի գաշ – տին վրայ։

Դարձեալ պատերազմի գաշտին վրայ չէր որ Ձիլաս ստացաւ «գնդապետ – զո – բավար»ի աստիճանը, ամենաարժէքը Եուկոսլաւ բանակին մէջ, երեսունը երեք տարեկանին։

Քաջութիւնը չէր որ պակսեցաւ Ձիլա – սի երբ, «Թիթոյականութեան մէջթիթո» մը եղաւ, այսինքն՝ Թիթոյի հետ խզելով իր կապերը, լքեց փառք ու պատիւ եւ ընտրեց բանտի ճամբան, պարզապէս ա – նոր համար որ այլեւս չէր հաւատար բա – րիքներուն այն համայնավարութեան որ կը գործադրուէր իր չուրջը։

Տեսնենք թէ որո՞նք են Ձիլասի գպա – վարները, առաջ տեսակէտները, քանի որ Թիթո գայն կը նկատէ «բանատեղծ» մը իսկ Եուկոսլաւ համայնավար կուսակ – ցութեան պաշտօնաթերթ «Գօրպա» գայն կ'ընկերացնէ իբր «Թշուառական դէմք» մը։

Ձիլաս կը պնդէր թէ Եուկոսլաւ կոմու – նիստ կուսակցութիւնը բաւարարուելի հա – չիւը մաքրելէ ետք պէտք էր կարգի մա – նէր եւ գառնար գատախարակչական կազ – մակերպութիւն մը, ըլլար կուսակցու – թիւն մը բոլոր միւս կուսակցութիւններու գարգէն, մէկ թօսգով կը պահանջէր վե – րացումը միահեծան կուսակցութեան մը վարչաձեւին որ իր տեղը պէտք էր գիջէր դեմոկրատական գրութեան։ Այս բոլորը սակայն, պատճառ եղան որ կորովի արի – բունը արտաքսուի համայնավար կուսակ – ցութենէն։

Հունգարական խնդրին առթիւ իր բո – նած գիրքը որ պատճառ գարձաւ իր երկ – րորդ դատապարտութեան, Ձիլաս կը ձե – ւարանէ հետեւեալ կերպով.

« Հունգարիոյ մէջ, կայսերապաշտու – թիւնը մէկ կողմ նետեց իր վերջին գիմա – կը՝ «ընկերվարութեան գիմակը»։ Եթէ հունգարական յեղափոխութիւնը յաջողէր ոչ միայն դեմոկրատական բէմիմ մը հաստատել, այլ եւ կարողանար արգելք հանդիսանալ ծանր ճարտարարուեստին ազգայնացման, պիտի կրնար մեծ ազդե – ցութիւն մը գործել բոլոր համայնավար երկիրներուն վրայ, մէջն ըլլալով Խոր – հըրդային Միութիւնը »։

Իր երրորդ դատապարտութեան գրատ – պատճառը, ինչպէս ըսինք, իր «Նոր դա – սակարգը» տիտղոսը կրող գիրքն է։ Այս «Նոր դասակարգը», ըստ Ձիլասի, կոմու – նիստական պիւրոքրատներն է։

« Նոր դասակարգը» , արդարեւ, ուրիչ պատասխան չունեցաւ տալիք Ձիլասի , այլ գայն դատապարտեց եօթը տարուան բանտարկութեան, ինքզինքը գրպարտու – թեանց ենթարկուած համարելով։

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու նախկին նախագահ Ռուզվելթի այրին՝ Էլէանոր Ռուզվելթ, դեմոկրատ ծերա – կուտական Հիւսկերթ Հումբրէյ, գրպէտ Ճէյմս Ֆարլէյ, դեմոկրատ ծերակուտա – կան Ճոզէֆ Քլարք, ընկերվարական վա – դեմ գործիչ Նորմըն Թոմաս, պատմա – գէտ Արթըր Շլեսինկըր, սէնատքաններու պեկավար Վիքթոր Ռոյթըր եւ ուրիչ բազ – մաթիւ ծանօթ ամերիկացի անձնաւորու – թիւններ կոչ մը ուղղած են մատէյլ Թի – թոյին, ուր կը խնդրեն որ Ձիլաս ապատ արձակուի։

Մինչ այդ «Նոր դասակարգ»ին գէմ՝ Միլովան Ձիլաս դատապարտուած է իր կեանքին ինը տարիները անցընել բանտի նեղ պատերուն մէջ, որովհետեւ քաջու – թիւնը ունեցաւ ճշմարտութիւնը խօսելով ինքզինքը ենթարկել ցաւի ու տանջանքի, քան թէ լռելով՝ ախրանալու փառքի ու պերճանքի ...

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

"ՉՕՊԱՆԵԱՆԻ ՉԳՐՈՒԱԾ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ"

ԽՄԲ.— Վերջերս շատ գրուեցաւ ու խօսուեցաւ Չօպանեանի նիւթական ու գրական ժառանգութեանց մասին, եւ այս առթիւ ակնարկութիւն մըն ալ եղաւ Չօ – պանեանի ժառանգորդին մասին։ Այդ ժառանգորդը, Տիկին Նուարդ Էնֆիէ – ճեան, մեզի ղրկած է երկար նամակ մը, նիւթեր տալու համար Չօպանեանի «չգր – ուած պատմութեան»։ Այդ նամակէն գա – դելով՝ կուտանք հիմնականը .

1.— Չօպանեան չոր հոգի կարօտ էր , երբ ճանչցայ։ Ես էի որ 25տարի ճակատս քրտինքով ապրուստս կը չահէի, գաւակ – ներս կը մեծցնէի, եւ դինք ալ կը խնամէի երախայի մը նման, ապացոյց տալով ե – րախտապիտութեանս, որովհետեւ գաւակ – ներուս թիւքէօռն էր, մէկը Մխիթարեան վարժարան գրած էր, միւսը Սէնթ Պարպ քոլէճը։ Չօպանեան իր տանը վարձքն ան – դամ չէր կրնար վճարել, ես էի որ իրեն բաժին կը հանէի իմ չահածէս։ Իր լուաց – քը կ'ընէի, գրան – գլուխը կը մաքրէի , տանը գործերը կը կատարէի, տաք կե – րակուր կուտայի, եւ ինք իր ցաւերը մի – այն ինձի կը պատմէր։

2.— Մեծ յոյս ունէր որ իր յուշերէանէն եօքը մեծ դումար մը պիտի հասնի ձեռ – քը, իր հաշիւով հինգ միլիոն։ Առած ծր – բագրած էր պիտի քաչուել եւ իր գրական կիսատրատ աչխատանքները վերջացնել , անտիպ գործերը հրատարակել։ Արտա – սահմանէն իր չրջապտոյտէն վերադար – ձին, երբ գիմաւորեցի պինք, ըսաւ թէ գաւառը հանդէսներ սարքուեցան, մեծ դումարներ հաւաքեցին, բայց երկրէն դուրս գրամ հանելը արգիլուած ըլլալով, կը գառնայ ձեռնունայն։ Ցետոյ չատ նա – մակ գրեց արտասահման, գրամ գրկող չեղաւ։ Ոչ ոք գարկաւ իր դուռը, դուռը գարնողը օգնութիւն խնդրելու համար միայն կուգար ։

3.— Լքուած իր բարեկամներէն, իրրեւ վարձատրութիւն չտալած խնամքներուս, օրինապէս գիս ժառանգորդ կարգեց իր ունեցածին։ Բարեգործականը ինձի 100 հազար ֆրանք տուաւ տէր կանգնելու համար այդ ունեցածին, յետոյ խոստա – ցան հանգանակութիւն մը ընել եւ 500 հազար ֆրանք ճարել ու տալ ինձի, մեր – ժեցի։ Որոշեցի ձեռագիրները, նկարնե – րը, գիրքերը Հայաստան գրկել։ Բանալին առի Ռ. Մելիքին, որ այդ գոյքերը Հա – յաստան փոխադրէ։ Ոչինչ առած եմ ես։ Գիրքերէն մաս մը (մօտ 150 կտոր) Հա – յոց եկեղեցին տարուեցաւ, յանձնուեցաւ Պ. Գարակէօզեանի ։

4.— Իր գրած կտակը, գոյքերուն յանձնումին վերաբերեալ ստացագիրները մօտս կը գտնուին ։

ԽՄԲ.— Տիկին Էնֆիէճեանի նամակը կը մնայ մեր մօտ։ Համառօտակի տունք բովանդակութիւնը, աւելցնելով որ Չօ – պանեանի «չգրուած պատմութիւնը» գրե – լու փափաք չունինք մենք՝ եթէ ուրիչներ պակասաւոր կը գտնեն տրուած այս լու – սաբանութիւնները կամ անճիշդ։ Մեր աչ – խատակիցին՝ բնկ. Պարսամեանի լուսա – բանութիւններէն եւ Տիկին Էնֆիէճեանի նամակէն հաքը, մեզի համար հարցը փակուած է, գոյթ չէ թէ պատմութիւնը «չգրուած» մնայ ամբողջովին ։

ԿԱՐԴԱՑԵՔ ՏԱՐԱԾԵՑԵՔ «ՅԱՌԱՋ»Ը

ԿՅՈՒՐԸ

Հ.

ՀԱՆԵՑԱՎ Գ.Կ

Ամռան ոչ-ամենաերկար օրերից մեկն էր, երբ Ռուբենը Ալագյազի ստորոտներից մեկում, ինքնաշարժը մի կողմ կանգնեցրած, ոտքերը ձգած, ծառի տակ պառկած, հանգիստ կուլ էր տալիս ամառային տաք օդը։ Ամենուր լռություն էր տիրում, միայն ինքնաշարժի մոտորն էր դեռ մի քանի րոպե մռնչում, ապա լռեց։ Ռուբենը ոտքի ելավ, ձեռքերը տարավ գլխի հետևից, ուզեց ձգվել, բայց հանկարծ ականջ դրեց։ Ինչ-որ ձայներ էին լսվում։ Ռուբենը ուշադրությամբ լսեց։ Ձայները հեռվից էին գալիս, ինչ-որ մեկը կանչում էր։ Ռուբենը ոտքի ելավ, ականջ դրեց։ Ձայները հստակ լսելի էին։ Ինչ-որ մեկը կանչում էր։ Ռուբենը ուղղվեց, ձեռքերը ծալեց կրծքին, ուշադիր լսեց։ Ձայները հստակ լսելի էին։ Ինչ-որ մեկը կանչում էր։ Ռուբենը ուղղվեց, ձեռքերը ծալեց կրծքին, ուշադիր լսեց։ Ձայները հստակ լսելի էին։ Ինչ-որ մեկը կանչում էր։

— Ռուբեն, Ռուբեն ջան, ո՞ւր ես, ո՞ւր ես, Ռուբեն ջան։

Ռուբենը ոտքի ելավ, ձեռքերը տարավ գլխի հետևից, ուզեց ձգվել, բայց հանկարծ

Պ. Նշան Զիլինկիրեան, Պ. Արամ Զիլինկիրեան, Տէր եւ Տիկին Անժէլ Սրապեան (Ամերիկա), Տէր եւ Տիկին Թորգոմ Մուրաֆեան եւ զաւակները եւ թոռները (Պոլիս), Այրի Տիկին Մուրաֆեան, զաւակներն ու թոռները (Պոլիս), Տէր եւ Տիկին Համամճեան եւ զաւակները (Պոլիս), Տէր եւ Տիկին Վահէ Պէշիրեան եւ զաւակը եւ թոռը, Տէր եւ Տիկ. Լէոն Պէշիրեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկին Ալիս Պայեան Էրկիւէէն եւ զաւակները (Պոլիս), Տէր եւ Տիկին Սուրեան, զաւակները եւ թոռները, ինչպէս նաեւ բոլոր պարագաները սրտի խոր կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց մօր, քրոջ, տալոջ, եւ պղտականին՝

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ՓԵՓԵՐՈՆ ԶԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆԻ

(Ծնեալ Մուրաֆեան, Գարբալ)

մահը, որ տեղի ունեցաւ 11 Հոկտ., ուրբաթ, իր բնակարանին մէջ, 82 տարեկանին։

Յուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ 14 Հոկտեմբեր, երկուշաբթի ժամը 14ին, Փարիզի Հայոց եկեղեցին, 15 րիւ ժան Կուժոն, ուրկէ մարմինը պիտի փոխադրուի Քոլոնպի նոր գերեզմանատունը։

Մասնաւոր մահագդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել։

Ս. ՅՈՎՀ. ՄԿՐՏԻՉ ԵԿԵՂԵՑԻ

Այս կիրակի Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ պիտի մատուցուի հանդիսաւոր քառաձայն Ս. պատարագ, եկեղեցւոյս Օծման 53րդ տարեդարձին առթիւ, եւ ըստ սովորութեան հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի եկեղեցւոյն եւ մեծ բարերար Ալեքսանդր Մանթաշեանի եւ Մանթաշեան գերդաստանի համօրէն ննջեցեալներուն համար։

Պատարագի ընթացքին հոգեհանգստեան մասնաւոր պաշտօն պիտի կատարուի անմահն կոմիտաս վարդապետի մահուան 22րդ տարեդարձին, ինչպէս նաեւ հոգեյոյս սրբազան հօր Տէր Արտաւազդ Արք. Սիւրմէեանի մահուան 6րդ տարեդարձին առթիւ։

Ազարակութիւններուն կը նախագահէ Հայրապետական Պատուիրակ Տ. Սերովբէ Եպիսկ. Մանուկեան։

Կը խնդրուի հայ հասարակութենէն ներկայ ըլլալ այս պաշտամունքներուն։

ՀԱՃԸՆԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

ՇԱԲ. — Հաճընի Հայր. Ընկ. Միութիւնը «Արծուեբոյն»ի հերոսամարտին 37րդ տարեդարձը կը տօնէ կիրակի (13 Հոկտեմբեր)։ Լիոնէն Թորգոմ քհնյ. Փոստիկեան հոգեհանգստեան հանդիսաւոր պատարագ պիտի մատուցանէ ուր հազար նահատակներու յիշատակին եւ պիտի քարոզէ։ Նաեւ աւանդական հոգեճաշ նահատակներու հոգւոյն։ Կը հրաւիրուին հոն հաճընցի բոլոր հայրենակիցները եւ նահատակներուն յիշատակը յարգողները։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ֆ. Կ. Խաչի Տէսինի մասնաճիւղի վարչութիւնս չնորհակալութեամբ ստացած է Տիկիններ Թեֆարիկ Պաղտասարեանէ, Թագուհի Օհաննեանէ եւ Աշխէն Պօյաճեանէ հինգ հարիւրական ֆրանք, փոխան ծաղկեպսակի Պ. Աբշակ Աբրահամեանի կսկծալի մահուան առթիւ։

Յաւակցութիւններ Տիկին Աբրահամեանի ու իր զաւակներուն։

×

Այրի Տիկին Ա. Սերոբեան եւ զաւակը, ինչպէս նաեւ բոլոր ընտանեկան պարագաները չնորհակալութիւն կը յայտնեն, բոլոր անոնց որոնք անձամբ, ծաղկեպսակով, փոխան ծաղկեպսակի նուէրներով յաւակցութիւն յայտնեցին իրենց մօր, մեծ մօր եւ պղտականին՝

ԱՅՐԻ ՏԻԿ. ՆՕԺԻՆԻ ՍԵՐՈԲԵԱՆԻ

մահուան առթիւ։

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տէր եւ Տիկին Հայկ Շահինեան եւ Թագուր Շահինեան եւ Պզտիկեան ընտանիքը կը ծանուցանեն թէ այս կիրակի առաւօտ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին իրենց զաւակներուն՝ ՇԱՀԻՆ ՇԱՀԻՆԵԱՆի եւ ՅԱԿՈԲ ՊԶՏԻԿԵԱՆի մահուան քառասունքին առթիւ (արկածի զոհ, Օգոստոս 18ին)։

×

Քղէրեան ընտանիքը կը ծանուցանէ թէ իրենց մօր, մեծ մօր Այրի ՏԻԿԻՆ ՌԱՀԱՆ ՔՂԷՐԵԱՆի մահուան տարելիցի առթիւ հոգեհանգիստ պատարագ պիտի մատուցուի, այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին, Սէն Մարթէլէնի եկեղեցիին մէջ։

Կը հրաւիրուին իր յիշատակը յարգողները։

×

Վաստակաւոր ուսուցչապետ տարբախտ Շահան Պէրպէրեանի մահուան Ա. տարելիցին առթիւ, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցիին մէջ այս կիրակի։ Կը հրաւիրուին հանդուցեալին ազգականները, Պէրպէրեան վարժարանի սաները եւ համակիրները։ Միւնոյն առեն այց՝ ղէպի գերեզմանատուն։

ՅԱՅԱԿՅՈՒԹԻՒՆ

Սեբաստիոյ Մուրատ Ուսումնասիրացը իր ցաւակցութիւնները կը յայտնէ հայրենակից՝ Նշան եւ Մկրտիչ Հայթաճաններու եւ ընտանեկան պարագաներուն իրենց մօր մահուան առթիւ։

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ի նպաստ Կապ. Խաչի օդափոխութեան կայանին։

Նախաձեռնութեամբ Ֆ. Կապ. Խաչի Լիոնի մասնաճիւղին։

Տեղի կ'ունենայ 12 Հոկտեմբեր, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին մինչեւ լոյս, Պէրեկ Միյէ չքեղ սրահներուն մէջ, Փլաս Պէլկուր։

Գեղարուեստական բաժին եւ հաճելի անակնկալներ։

Օր. ՄԵՆՏՈՒՀԻ ՉԵՌԼԷՄԵԱՆ (Պատմուճան)։

Ընտանեկան դուարթ մթնոլորտ։

Կը հրաւիրենք Լիոնահայ հասարակութիւնը անխտիր, ֆաջալերելու մեր այս ձեռնարկը որուն հասոյթով պիտի կարենանք կապ. Խաչի օդափոխութեան կայանին մէջ՝ հարիւրաւոր մանուկներու ոչ թէ միայն մաքուր օդ՝ այլ եւ անոնց՝ գէթ տարին մէկ անգամ հայկական մթնոլորտի մը մէջ տոհմային դաստիարակութիւն մը ապահովել։

ՄԱՐՍԷՅԻ Ազգ. Առաջնորդարան – Որբախը – նամմաբնոյ վարչութիւնը չնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները։ – Տիկ. Հեղինէ Կէմալեան պիտի նուէր երկու հարիւր ֆրանք, Պ. Դաւիթ Թանասեանէ հազար ֆրանք, ողբացեալ Պ. Նուպար Տէմէհանի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի։ Պ. Արծրունի Զրբաշխեանէ երեք հազար ֆրանք ողբացեալ Զիլֆինազ Ապտէլ Մէսէի մահուան առթիւ, նոյնպէս փոխան ծաղկեպսակի։

ԴԱՇՆԱԿԻ ԵՒ ԶԱՅՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ (SOLFÈGE) ԴԱՍԵՐ

Ինչպէս եւ ընկերակցութիւն

ACCOMPAGNEMENT

ՕՐ. ՃԱՆՊԱԶ

Դիմել՝

La résidence, Sceaux, Seine

ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆ

Ժառանգութեան մը համար կը փընտռուի Պ. Պօղոս Մ. Ադամեան, ծնեալ Գահիրէ 1893ին, որդի Գիւլիմ Ադամեանի եւ Վիրժինիա Սիմոնալիսի։

Գրել Պ. Գուէյի, ագղպան, 21 Պուլ. Սէն – Ժերմէն, Փարիզ։

HÉRITAGE !..

On recherche pour succession :
Bogus M. ATEMIAN on ATAMIAN Alias ADAM, né au CAIRE vers 1893, fils de Keasem ATEMIAN ou ATAMIAN Alias ADAM et de Virginia SIMONALIS. Écrire COUTOT, généalogiste, 21, Bld. Saint-Germain à Paris.

ԴԱՇՆԱԿՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

3 Նոյեմբեր կիրակի գիշեր, Միւթիւալիթէի մեծ սրահին մէջ։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 26ին, Շաբաթ երեկոյ, Ալհամպրայի մէջ։

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Տեղի կ'ունենայ ՀՈԿՏ. 26ին։

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 26ին, Շաբաթ իրիկուն, ժամը 20·30ին։

ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

Կիրակի, Նոյեմբեր 3, ժամը 16ին։

Մանրամասնութիւնները յայտնուած։

ԽՆՋՈՅՔ – ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի խնջոյք – պարահանդէսը այս կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը երեքին Ահարոնեան ակումբին մէջ, մասնակցութեամբ կեդր. Ֆը – բանային Նոր Սերնդական խումբերուն։

Խմբերգ, արտասանութիւն, երգ եւ հաճելի անակնկալներ։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԱՆԻԷՒ. — «Շ. Միսաքեան» խումբի ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը չորսին, սովորական հաւաքատեղին։

ԿՐԸՆՈՊԼԸ. — Հ. Յ. Դ. Մ– եօթնեկ – բայրեան կոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը այս շաբաթ օր, ժամը 21ին, դըպրոցի սրահին մէջ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

ՄԱՐՍԷՅԼ. — Հ. Յ. Դ. Շրջ. կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ, Ալֆինեանի «Մուրատ» խումբի ընկերները, այս կիրակի ժամը 15ին, սովորական հաւաքատեղին։

Ներկայ կ'ըլլան կոմիտէի եւ Նոր Սերունդի ներկայացուցիչները։

ՀԱՄԱՅՆԱՐԵՐԴ. Հայր. Միութեան Վալանսի մասնաճիւղը ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները ու հայրենակիցները այս շաբաթ, ժամը 21ին, Պ. Սիմոնեանի սրճարանը։ Օրակարգ՝ Պատգ. ժողովի դեկոյց եւ նոր վարչութեան ընտրութիւն։

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ

Նոր Սերունդի զբաղեցնակը բաց է ամէն շաբաթ օր, ժամը 15էն 19, 17 րիւ Պլէօ։

ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Կիրակի, 27 Հոկտեմբեր, ժամը 16էն կէս գիշեր

GEORGE Vի չքեղ սրահներուն մէջ

Զանազան աթրաքսիոններ Մուտք 500 ֆրանք

Deux Orchestres — Cotillons

Կը խնդրուի ապահովել սեղանները Հեռաձայնելով միութեան զբաղեցնակը

PRO. 77 73

Décoration — Agencement de Magasin

ANCIENS ÉTABLISSEMENTS

J. PAICHOUX et E. THION

149, RUE NATIONALE, PARIS 13E — TÉL : GOB. 19 52

SERRURERIE D'ART ET DE BATIMENT

Tous Travaux de Fer Forgé

DECHETS DE LAINE EN GROS

Etablissements SIMON

6, PASSAGE DU DÉSIR, PARIS - 10e — TÉL, : TAI. 99-23

IMPORT - EXPORT

Կը գնեմ ամէն ֆաւակութեամբ բրդեղէն եւ կը վճարեմ կանխիկ ամէնէն բարձր գիներով։

ՁԵՐ ՇԱՀՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԱԽԵԼԻՔ ԱՌԱՋ ՄԵԶԻ ՀԵՌԱՁԱՅՆԵՑԻՔ

Հիմնադիր–Տնօրէն ԳՐԻԳՈՐ ԹԵՒԱՆԵԱՆ

ՁԱՇԱՐԱՆ ԵՒՐ

Ֆրանսական – Հայկական եւ Կովկասեան ընտիր կերակուրներ

4, RUE ROBERT-ETIENNE
(Rue Marbeuf) PARIS - 8e

TÉL. : BAL. 31-21

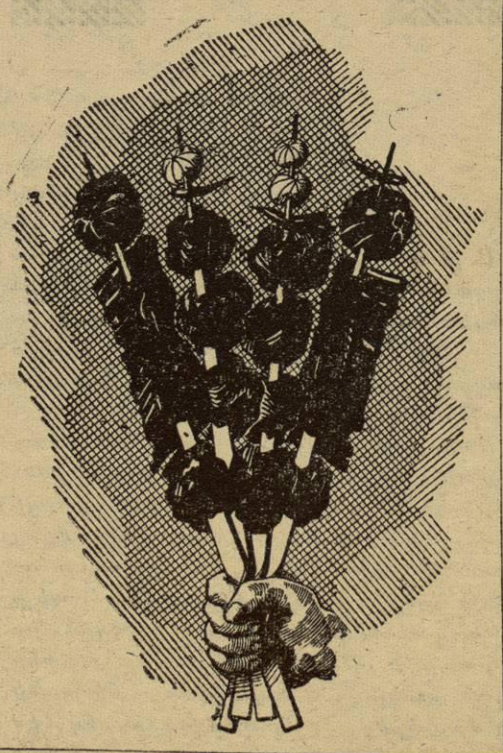
ՇԱՆ ԶԷԼԻԶԷԻ ՍՐՏԻՆ ՎՐԱՅ

Métro : F. D. Roosevelt

Հաճելի մթնոլորտ

Առաջնակարգ կովկասեան խորոված – ներ, «չաշլիք», «քարսքի»

Bar Américain

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction - Administration : 32, Rue de Trévise, Paris 9e

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86-60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. PARIS 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ԿԻՐԱԿԻ
13
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
DIMANCHE
13 OCTOBRE
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8018 — 33e ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3819

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԱՐԱՐԱՅԻ ՅԱՂԹԵՐԳՈՒԹԻՒՆԸ

Սրտառուչ երկիւղածութեամբ եւ հաւատարմութեամբ՝ որ հիացում կ'ազդէ՝ Ֆրանսական բանակի նախկին կամաւոր – ներու եւ Ռազմիկներու Բարեկամական Միութիւնը Մարսիլիոյ մէջ ինչպէս ա – մէն տարի, այսօր եւս կ'ոգեկոչէ Արա – րայի ճակատամարտին տարեդարձը :

Միութեան պատուոյ նախագահը Շարլ Տիբան Թէքէեան, որ ազատարարներէն մէկն է եղած Մուսա Լերան հերոս ժողո – վուրդին, այս տարեդարձը զարձուցած է Ֆրանքեւհայկական եղբայրութեան փա – ռատօն մը :

Արարայի հերոսամարտը մեր ժամանա – կակից պատմութեան մէջ արձանագրուե – ցաւ՝ չնորհիւ երկու ժողովուրդներու պինուորական գործակցութեան :

Արարան բնական չարունակութիւնն էր Մուսա Լերան հերոսամարտին :

Ֆրանսական նաւատորմն էր, որ Մի – ջերկրականի ջուրերուն մէջ իր հեռագո – տական պատյաններուն ընթացքին նչմա – րած էր մեր հերոս հայրենակիցները, որոնք ամբողջ քառասուն օր կուրծք տը – ւած էին թուրք կանոնաւոր բանակի յար – ձակումներուն : Ու յաղթական՝ վար չէին դրած դէնքերը : Զէին ջարդուած՝ սպան – դանոց տարուող ոչխարներու պէս :

Սուէխոյ մեր այդ հայրենակիցներն էին, որ Փորթ Սայիտի վրանաքաղաքին մէջ տեղաւորուած՝ կազմեցին կորիզը Ա – բեւելեան Լեգէոնին, յետագային մկրը – տուած Հայկական Լեգէոն, որ 1918 Սեպ – տեմբեր 19ին Պաղեստինի մէջ, Արարայի բարձունքին վրայ թուրք բանակը ջախ – ջախիչ պարտութեան պիտի մատնէր՝ համբայ բանալով զօրավար Ալլէնպիի յաղթական զօրագունդերուն :

Հայկական Լեգէոնը յաչս մեծ դաշնա – կիցներուն փրկեց հայութեան պատիւը : Զօր. Ալլէնպի Գահիրէէն Ազգային Պատ – ուիրակութեան նախագահ Պօղոս Նուպա – րի ուղղուած հեռագրով մը իր հիացումը յայտնեց Հայկական Լեգէոնին համար, որ իր մասնակցութեան բաժինը բերած էր դաշնակիցներու յաղթանակին :

Մեր կամաւորները կռուեցան Ֆրանսա – կան դրօշի տակ, Ֆրանսացի սպաներու հրամանատարութեան տակ :

Յրոնոգրի պինուորականները հիացու – մով ականատես եղան այն քաջագործու – թեան՝ զոր մեր լեգէոնականները ցոյց ուին ճակատամարտի ամէնէն բախտո – րոշ վայրկեաններուն : Անոնք հաստատե – ցին թէ Հայերը տեւածի պէս կը կռուին՝ երբ զէնք ունին իրենց ձեռքը : Հասկցան, որ Թուրքերը տմարդօրէն կը ջարդէին միայն այն Հայերը, որոնք անպաշտպան էին : Զէնք չունէին : Իրենց «քաջագործ – ութիւն»ը ցոյց կուտային անմեղ կիներ – ու եւ մանուկներու վրայ :

Շնորհաւորութեան արժանի են Մարսի – լիոյ մեր հայրենակիցները, որ Արարայի յաղթերգութիւնը կը պանծացնեն ամէն տարի, փառաւոր ճաշկերոյթով մը, որուն մասնակից զարձնե – լով Ֆրանսացի պինուորական ու քաղա – քական բարձրաստիճան անձնաւորու – թիւններ, ինչպէս նաեւ Ֆրանսական Հա – միկներու եւ Գերիներու Ընկերակցու – թիւնները : Եղբայրական սրտագեղումով կը պատուեն հայկական եռագոյնը Ֆը – րանսական զրօշակներու կողքին :

Մեր կամաւորները պինուորագրուեցան Ֆրանսական զրօշին տակ այն հաստատ համոզումով, որ յաղթանակէն վերջ պի – տի աղատագրուէր պատմական Կիլիկիան՝ դառնալու համար հայկական ինքնավար « օջախ » մը : Ֆրանսացիները կը յիշէին, որ Կիլիկիոյ անկախ պետութեան վերջին թագաւորը Ֆրանսացի մըն էր, Լեւոն Ե. Լուսինեան :

Ազատարարներէն Կիլիկիա վերադար – ձան մեր վերապրող հայրենակիցները՝ օ – ժանդակութեամբ Ֆրանսական իշխանու –

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՆՈՐ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆ՝

ՓԻՆԷ

ՁԱԽԵՐԸ ՉԵՆ ՀԱՒԱՏԱՐ ՈՐ ՅԱՋՈՂԻ

12 օրուան տաղնապէ մը վերջ, նախա – գահ Քոթի կառավարութիւն մը կազմե – լու հողը յանձնեց երրորդ մարդու մը՝ Անթուան Փինէ :

Մոլէի եւ Փլեվէնի ձախողութիւններէն եաք, ընդհանուր կարծիքը այն էր որ կրկին պիտի կանչուի Կ. Մոլէն «վարչա – ձեւին վերջին յոյսը», ինչպէս կը յայտա – րարէր նախագահ Քոթի : Բայց այս վեր – ջինը ընդառաջ երթալով չափաւորներու փափաքին ուզեց փորձել անկախ երեսփո – խան մը իրրեւ «մէջին ճամբայ պտնող մէկը» :

Առաջին առթիւ Սէն Շամոնի քաղաքա – պետը մերժեց նախագահին առաջարկը, ծանրանալով այն դժուարութեանց վրայ որ կան : Ուրբաթ կէսօրէ վերջ սակայն Անկախները ժողով կը գումարէին, ուր կրկին անգամ Փինէ կը յիշեցնէր կացու – թեան ծանրութիւնը .— «Պատասխանա – տուութիւններէ չէ որ կը խուսափիմ, բայց Անկախները որո՞ւ հետ պիտի կա – ռավարութիւն կազմեն, ի՞նչ մեծամաս – նութեան վրայ պիտի կռթնին, ո՞րքան աեն պիտի կարենան տեւել» : Եւ Փինէ կ'աւելցնէ «ինչո՞ւ այսքան կը պնդէք» : — « Որովհետեւ մեր նախագահն էք », «այդ լսել չէ որ տունին ալողն եմ » :

Վիճաբանութիւնները կը ծաւալին, եւ անկախներու ժողովը կը վերջանայ ա – ռանց վերջնական հրահանգ մը տալու իր նախագահին, որ ապատ կը մնար իր պա – տասխանին մէջ :

Ուրբաթ իրիկուն սակայն ժամը ութին երբ Փինէ դուրս կ'ելլէր նախագահին պալատէն կը յայտարարէր թէ ընդու – նած էր առաջարկը, եւ պիտի փորձէր կառավարութիւն կազմել :

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԴԻՐՔԸ

Անթուան Փինէի ընդունիլը մեծ խան – դաստութիւն չէ առեղծած կուսակցա – կան շրջանակներու մէջ : Համաչխարհ – ները նոր փորձ մը կը տեսնեն երկարա – ձգելու կառավարական տագնապը քանի որ նման կացութեան մը լուծումը երբեք չի կրնար Աջէն գալ : Եւ Շարաթ օրուան

(Շարունակութիւնը կարդալ .Դ. էջ)

խնանց :

Հայութիւնը յոյսերով ապրեցաւ քանի մը տարի՝ իր հայրերու պատմական հո – գերուն վրայ :

Հիասթափութիւնը չուշացաւ :

Ցաղթանակէն վերջ մրցակցութիւնը սկսաւ դաշնակիցներուն միջեւ : Թուրքը սիրաշահելու քաղաքականութիւնը օր – ուան հրատապ խնդիր դարձաւ :

Հայութիւնը ձգուեցաւ իր բախտին : Աւելի ճիշդ դժբախտութեան :

Պարպուեցաւ Կիլիկիան : Կրկին դար – ձանք տարագիր :

Ֆրանսա լայն բացաւ իր դուռները : Հայերը տեղաւորուեցան Սուրիոյ եւ Լի – բանանի, ինչպէս նաեւ Ֆրանսայի մէջ : Հիւրընկալ երկիրներու մէջ ահա՛ երե – սունեւհինգ տարիներէ ի վեր հայութիւնը կը տքնի՝ վերաշինելու համար նոր բոյն, իր քրտինքը խառնելով տեղական ժողո – վուրդներու չինարարական աշխատանք – ներուն :

Արարայի յաղթերգութեան ոգեկոչումը հպարտութեամբ կը լեցնէ մեր բոլորին սրտերը :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Պէյրութէն 11 Հոկտեմբեր թուականով կը տեղեկացնեն թէ՝ Սէուտ Թաղաւորը եւ Լիբանանի հանրապետութեան նախա – գահը՝ Քամիլ Շամուն որոշած են արա – բական պետութեանց ընդհանուր ժողով մը գումարել :

Այս ժողովին ընթացքին պիտի քննուին այն միջոցները որոնք կարելի պիտի ըլլայ կիրարկել· վերջ դնելու համար Թուրքիոյ եւ Սուրիոյ միջեւ գոյութիւն ունեցող ձգտեալ դրութեան :

Պաշտօնական որեւէ հաղորդագրութիւն հրատարակուած չըլլալով ցարդ, այժմէն կարելի չէ որոշապէս ըսել թէ ո՞ր թուա – կանին պիտի գումարուի այս ժողովը :

Միւս կողմէ, սակայն, ընդհանրապէս տիրող կարծիքը այն է թէ Սէուտ Թագա – ւորը եւ Պ. Քամիլ Շամուն իրենց տե – սակցութեան ընթացքին քննած են Սու – րիոյ եւ Ի. Միութեան յարաբերութեանց հարցը եւ երկուքն ալ եկած են այն եզ – րակացութեան թէ՝ անհատապալի է որ Սուրիա դաշնի դաշինք մը կնքած ըլլայ Ի. Միութեան հետ, որ իրեն պիտի ապա – հովէ այս վերջնոյն պաշտպանութիւնը որ եւ է յարձակման պարագային :

Սէուտ Թագաւոր միեւնոյն առեն քան մայրկեան տեւող տեսակցութիւն մը ու – նեցած է Սուրիոյ Արտաքին գործոց նա – խարար Խալիլ Էլ Խալասի եւ իր օգնակա – նին՝ Ֆուատ Էլ Հալապի հետ : Իսկ Ցոր – դանանի վեհապետը իր կողմէ Լիբանան ուղարկած է Պ. Պահճէթ Թէլհունին, տես – ակցութիւն մը ունենալու համար Սէուտ Թագաւորին հետ :

× Իրաքի վարչապետ՝ Ալի Ճուատ էլ Այոպի մօտերս պիտի մեկնի Գահիրէ, տեսակցութիւն մը ունենալու համար Նա – խագահ Նասրի հետ :

× Եգիպտական մամուլը բուռն կեր – պով կը դատապարտէ Միացեալ Նահանգ – ները, որպէսզի այս վերջիններն Թուր – քիան մղելով Սուրիոյ դէմ յարձակում մը դործելու, «Կրակին հետ չխաղան» :

Մասնաւորաբար եգիպտական « էլ Ձիւմհուրիա» թերթը կը գրէ թէ՝ « Պ. Տըլլըս որ Թուրքիան կը մղէ Սուրիոյ դէմ պինեալ յարձակման մը, տակաւին կը դանուի այն իրողութիւններու ազդեցու – թեանց տակ, որոնք արժէք ունէին տաս – նըմնհարդ դարուն, որ ուժի քաղաքա – կանութեան դարն էր, եւ այդ պատճա – ռով իսկ «իր երկիրը կը քաղէ յաջորդա – կան ձախողանքներ միայն » :

× Իրաքի Հիւսիսային շրջանին մէջ, ապահովութեան իշխանութիւնները ձեր – բակալած են բազմաթիւ անձեր որոնք կը պատկանին ընկերվարական Պաթ կուսակ – ցութեան :Շատ կարեւոր նկատուած փաս – տաթուղթերը գրաւուած են, որոնք կ'ա – պացուցանեն թէ ձերբակալուածները կը պատրաստէին պետական հարուած մը :

× Ցորդանանի մայրաքաղաք՝ Ամման – նին մէջ տեսի ունեցած վերջին դէպքե – րուն հետեւանքով, ապահովութեան տնօ – րէնութիւնը բազմաթիւ խուզարկութիւն – ներ կատարած է, երեւան հանելու հա – մար այն թաքստոցները ուր պահուած են համայնավար կազմակերպութեանց դէն – քերը :

× Եգիպտական կառավարութիւնը ո – րոշած է դադրեցնել ուսուցիչներու եւ մասնագէտներու առաքումը դէպի իրաք եւ հոն դտնուղ այդպիսիներուն ալ հը – րահանգած է խնդոյն վերադառնալ հայ – րենիք : Այս որոշումը ցոյց կուտայ թէ Եգիպտոսի եւ Իրաքի միջեւ մչակութա – յին կապերը չուտով կը խղուին :

× Դամասկոսի ձայնասփիւռէն ըրած իր յայտարարութեան մէջ, Սուրիոյ պին – ուորական բարձրաստիճան անձնաւորու – թիւն մը ըսած է թէ «նոր դաւադրութիւն մը կազմուած է Սուրիոյ ժողովրդական լուծեալ կուսակցութեան կողմէ, որուն նպատակն է քաղաքացիական կռիւներ յարուցանել Սուրիոյ մէջ » :

× Սուրիական մամուլը կը ծանուցանէ

Օրը Օրին

ԱՍԻԱԿԱՆ ԿՌԻՒԸ

Հակառակ աւնոր, որ թերթերը կը յոր – դին «զգայացունց» լուրերով՝ մարդոց մտահոգութիւնը այլ կէտի վրայ կեդրո – նացած է ներկայիս : Արուեստական ա – ոաջին արբանեակին արձակումը, միջ – երկրային հրթիռը, հիւլէական–ջրածնա – յին ռումբերու փորձերը ըստ երեւոյթին տեղի տուած են —ասիական կռիւին առ – ջեւ :

Ասիական ··· սարսափը տարածուած է ամէն կողմ : Փարիզի մէկ հինգերորդը անկողին գամուած է : Առաջին անգամ ըլլալով մարդիկ սկսած են «պոչ բռնել » բժիշկ մը ձեռ ձգելու համար : Այնուհե – տեւ կարգը կուգայ դեղագործներուն : Համաճարակին ազդեցութիւնը այնքան ուժեղ եղաւ, որ ամէն ինչ անգտանելի ըլլաւ դառնալ : Ինչպէս՝ բարեկամներ , բժիշկներ, դեղեր եւ մինչեւ իսկ ··· կա – ռավարութիւն մը :

Ես ալ վարակուած էի համաճարակէն : Ջերմ, բրտինք, գառանցանք : Երրորդ օ – րը ամէն ինչ կարգին էր : Դուրս ելայ : Յանկարծ թերթի մը մէջ ուշադրութիւնս գրաւեցին Առողջապահական նախարա – րութեան տուած խորհուրդները՝ կռիւին առնչութեամբ :

Ա· պայման՝ կարելի եղածին չափ մարմինը տաք պահել եւ զգուշանալ ցուր – տէն :

Բ·— Սկիզբէն իսկ առաւելագոյն չա – փով հանգիստ ընել, որպէսզի օրկանները կարենան պայքարիլ մանրէներուն դէմ :

Գ·— Ուշադրութիւն՝ երրորդ օրը, երբ ջերմութիւնը կը նուազի· հիւանդները ի – րենք գիրենք բուժուած նկատելով անկո – ղինը կը լքեն, սակայն շուտով տկարու – թիւն զգալով կրկին կը վերադառնան սենեակ· այս անգամ ապաքինման ժա – մանակամիջոցը աւելի երկար կը տեւէ : Ուրեմն՝ երրորդ օրուան ջերմու – թեան նուազումէն ետք, դարձեա՛լ տունը պէտք է մնալ :

Դ·—Զգուշանալ՝ զօրաւոր դեղահատերու գործածութենէն (*անթիպիրէթիք*) , որոնք պէտք է վերապահել աւելի ծանր պարա – գաներու համար :

Առողջապահական նախարարութիւնը անշուշտ բան մը գիտէ, երբ այս խոր – հուրդները կուտայ :

ԱՍԻԱՅԻ

Իէ Թուրքեւսուրիական սահմանապլխին վրայ զտնուող Թրքական պինուորական ուժերուն կողմէ յարձակումներ կը դոր – ծուին սուրիական պահականոցներու վը – րայ :

Թրքական ջոկատ մը սուրիական սահ – մանը անցնելով, Պուզան գիւղաքաղաքին չրջակայքը յարձակելով Սուրիացիներու վրայ ուղած է տիրանալ անոնց հօտե – րուն : Թրքական պինուորները կրակ բա – ցած են, բնակչութեան վրայ եւ վերջի վերջոյ հեռացած են տեղւոյն վը – րայ Թողլով հրացան մը :

Միւս կողմէ, Թրքական հէլիֆօփքեր մը անցեալ հինգշաբթի սաւառնած է սու – րիական հողամասերուն վրայ, Միտան – էքպէսի մօտերը :

Դամասկոսի իշխանութիւնները բողո – քագիր մը յղած են Անգարայի իշխանու – թեանց այս «նոր ոտնձգութիւններուն » առթիւ :

ՄԱՅԻ ժողովին դիւանին յանձնուեցաւ արեւմտեան պետութեանց ծրագիրը դի – նաթափութեան մասին բաղկացած վեց կէտերէ եւ 23 երկիրներու հաւանութիւնը ստացած :

ՀԱՅ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆԸ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ

Երկու պայմաններ կան, որոնք կ'ար – ժեւորեն Թարգմանութիւն մը·

1·— Լեզուն·—*Ամէն բանաստեղծու – թիւն, որ կը Թարգմանուի, չի կրնար ապրիլ՝ եթէ… մանկարարքը, որ Թարգ – մանիչն է, չի պիտեր խանձարուր կապել եւ հագուեցնել համաձայն եղանակին :*

Վիրգիլիոսի բազմաթիւ ու բազմաթիւ Թարգմանութիւններ կատարուած են ֆը – րանսերէն լեզուով, — այսօր գոհացում չեն տար սակայն երէկուան Թարգմանու – թիւնները, որովհետեւ արդի լեզուն տար – բեր պահանջներ կը ներկայացնէ : Երեւա – կայեցէք, Ժիտ տակաւին Շէյքսփիր կը Թարգմանէ, ի՞նչ փոյթ թէ դէպ կը կաղ – մեն Շէյքսփիրի ֆրանսերէն Թարգմանու – թիւնները մօտ երկու հարիւր տարիէ ի վեր :

Երբ լեզուն կը դնեմ հիմնական պայ – ման, Թող չկարծուի թէ խօսքը կը վերա – բերի քերականութեան : Քերականօրէն անսխալ լեզու մը Թարգմանչական գոր – ծիք չէ անպայման, այլապէս բոլոր վար – ժապետները կը դառնային Թարգմանիչ : Ուսումնասիրութիւններ կան Ֆլօպէրի լեզուական չեզումներուն վերաբերեալ, որոնց տակ անոնք կ'աշխատին վկայու – թիւններ դանել մեծ վիպասանին հիւան – դութեան մասին, — ի՞նչ փոյթ, այդ չեզումներն են, որոնք, ինչպէս ինքն է որ կը բացատրէ Թէնի, կը կազմեն իր ինք – նատպութիւնը, իր արուեստին առանձնա – յատկութիւնը :

Լեզուի կախարդներէն զատ, դարն ալ իր կարգին իր դրոշմը կը դնէ լեզուին վրայ, կուտայ իր համը, իր ջերմութիւ – նը :

Վերջապէս, պէտք է աւելցնել Թէ պըր – պտումները, որոնք հետզհետէ կը կա – տարուին Թարգմանուած հեղինակի մը կեանքին ու գործերուն շուրջ, վերապնա – հատութեան կ'ենթարկեն ամէն Թարգմա – նութիւն) օրինակ՝ հելլենական ու լատե – նական քերթուածներու Թարգմանութիւ – նը) :

Ջմռոնալ նաեւ Թարգմանողին ժամանա – կը :— Պրիւնէ կը դրէ Թէ Լրթուռնէօր, երբ Շէյքսփիր կը Թարգմանէր 1776 Թը – ւականներուն, նախընտրեց հետեւողա – Թեամբ միայն տալ, որովհետեւ Ֆրան – սայի ընթերցողը տակաւին անհաղորդ կը մնար անգլիացի քերթողին զրական չը – նորհքներուն :

Արդ, վերադառնալով Լիւք – Անտրէ Մարսէլի Թարգմանութեանց, հարկ կը համարիմ յայտնել Թէ իմ գնահատու – Թիւնս կ'երթայ գլխաւորաբար իր լեզ – ուին : Սովորական ֆրանսերէն մը չէ Լիւք – Անտրէ Մարսէլի լեզուն, — այս ֆրանսերէնը չի ծախուիր սոխակաճառ – ներու չուկային մէջ, ոչ իսկ կը խօսուի միտիճէքներու կարգացած վէպերուն մէջ :

Մեր բարեկամը բանաստեղծ է եւ երա – ժիշտ :

Ամբողջական զրականութեան տեսաբա – նին համար առիթ մըն է հաստատելու Թէ Լիւք – Անտրէ Մարսէլ մտաւորական մըն է հոգեբանական ու փիլիսոփայական վերլուծումներու մարդիմ : Իր նախադա – սութիւնները Համարաբանական այնպէ – սի կառուցուածք մը ունին, որ կը պա – հանջեն որոշ պատրաստութիւն, առ – նուազն խորհրդածութիւն, Թափանցելու համար նեթս, — միթք բերէք այն չորս – նը, երբ զազափարները, որոնք աստուա – ծային յղացում կը համարուէին տակա – ւին, անմատչելի կը պահուէին՝ եղծում – ներու դէմ վախով մը : Այսօր եւս գոյու – թիւն ունի «բարձր զրականութիւն» մը, փրոֆաններուն անմատչելի : Լիւք – Անտ – րէ Մարսէլ այդ զրականութեան լեզուն է որ կը հագուեցնէ հայ բանաստեղծու – թիւնը, առաջ իսկ սիրելի ինձի :

Ես կ'առնեմ այն Թարգմանութիւնները, որոնք կատարուած են արգուիալինեներու ֆրանսերէնով մը :

2·— Ընտրութիւն·— Երբ Թարգմանու – թիւնը կը կատարուի ճաշակ մը տալու համար ծագկաքաղի ձեւով, ընտրութեան հարց կը ծագի, բան մը որ չա՞տ դժուար է : Թարգմանողներուն ճաշակին հետ՝ հարկ է նժարի մէջ դնել նաեւ ճաշակին ա – նոնց, որոնց կ'ընծայուի ծագկաքաղը, առանց զոհելու ինչ որ կը կազմէ ընծայ – եալին ինքնատպութիւնը :

Եւ ահա, այստեղ, կը ծագի հարց մը, որ դժուարալոյծ է :

Բանաստեղծութիւնը, չըսեմ յառաջա – զացութեան, բայց յարատեւ այլափոխու – թեան մէջ է սկիզբէն ի վեր : Պարզ խօս – քով՝ մենք ունինք անուններ, որոնք բա – նաստեղծ էին երէկ, բայց բանաստեղծ չեն այսօր : Նոյնպէս, ժառանգներ ու – նինք, որոնք բանաստեղծութիւն կը կոչ – ուէին երէկ, բայց բանաստեղծութիւն չեն այսօր :

Ո՞վ է որ բանաստեղծ է այսօր : Ի՞նչն է որ բանաստեղծութիւն կը կոչուի հի – մա :

Առաջին մեծ պատերազմէն ետքն էր, երբ Փարիզ եկայ՝ սկսայ անյապօրէն կարդալ ֆրանսական զրական պարբերա – թերթերը, նախ զրեթէ առանց ընտրու – թեան : Անիշխանութի՛ւն էր, — նորելուկ վարդապետութիւններ հորթի ցատկոտուք կը փորձէին զրական հրապարակին վրայ : Հին զպրոցներէն ետքը, որոնց վարդա – պետութիւնը ծանրացուն ու վհեհատա բան մը կուտար իրենց յաւակնութիւննե – րուն, նորերը ոչ մէկ խորութիւն ցոյց կուտային, այլ միայն կ'արտայայտէին ընդհանուր դժգոհութիւն մը, — ձանձ – րոյթ, դառնութիւն, նոր զգայութիւննե – րու փնտուտուք մը, ամէն ինչ տապալե – լու եւ նոր աշխարհաստեղծութեան մար – մաջ մը : Նոր բանաստեղծութի՛ւն կ'ու – զէին, բայց ոչ ոք կ'ըսէր Թէ ի՛նչ է նոր բանաստեղծութիւնը :

Այդ օրէն կը մնայ հարցը, — ի՞նչ է բանաստեղծութիւնը : Բազմաթիւ աւիէթ – ներ կատարուեցան պարբերականներու մէջ եւ առանձին հատորներով : Կ'արժէր Թարգմանել այդ աւիէթները : Մեր մէջ, Անդաստան պարբերականը եւս կատարեց աւիէթ մը, խօսեցնելով ֆրանսացի եւ հայ բանաստեղծները, դժբախտաբար չատ ժժգոյն ձեւով :

Հետաքրքրական է հարցը, բայց մեր նիւթէն դուրս :

Հին բանաստեղծութեան դէմ դժգոհու – թեան այս ընդհանուր մթնոլորտին մէջ՝ վճռական փորձ մըն է ներկայացնել հայ բանաստեղծութիւնը, երբ ընտրու – թիւնը կատարուի տալու համար ոչ Թէ ամբողջական պատկեր մը, այլ մաս – նակի :

×

Այս ընդհանուր տեսութենէն ետք, չը – նորհակալութի՛ւն Պ. Ժան Պալարի, որ ֆրանսական մեծ պարբերականին մէջ կը հիւրընկալէ հայ բանաստեղծութիւնը : Շնորհակալութի՛ւն Պ. Լիւք – Անտրէ Մարսէլի, որ կը մշակէ իր հաւատարմու – թիւնը եւ մտերմութիւնը հայ բանաստեղ – ծութեան հետ : Հայ մեր երիտասարդնե – րուն կը մնայ կարդալ Քայիէ տիւ Սիւտի այս բացառիկ թիւերը, — եթէ հայերէն չեն պիտեր, ահա ֆրանսերէն Թարգմա – նութիւնը : Մանաւանդ Թարգմանիչին նե – րածական արժէքաւոր ուսումնասիրու – թիւնը : Միւս կողմէ՝ ամէն Հայ կրնայ ֆրանսացի բարեկամներու նուիրել այս բացառիկ թիւերը, հաստատելու համար Թէ սաեղծագործ ժողովուրդ է մեր ժո – ղովուրդը, Թէ չարչիներ չենք մենք, այլ օժտուածներ, հոգիով հարուստ, մշակոյ – թով հարուստ : Այդքան մը հետաքրքրու – թիւն Թերեւս պատճառ կը դառնայ, որ Քայիէ տիւ Սիւտ հրատարակէ ամբող – ջական ու մեծ գործ մը, հայ մշակոյթին նուիրուած :

Շ· ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Ց· Գ·— Քայիէ տիւ Սիւտի այս թիւը կ'արժէ 240 ֆրանք : Փարիզի մէջ կարելի է հայթայթել՝ դիմելով Հրանտ – Սամու – էլ եւ Պարսամեան գրատուներուն :

ՀԱՅԿ. ՀԱՄԱՅՆԱԳԻՏԱՐԱՆ

ԽՄԲ·— Մեր պաշտօնակիցը, «Յուսա – բեր», որ անցեալ ամիս, խմբագրականով մը, կ'առաջարկէր պատրաստել ստուգա – բանական հայերէն բառարան մը, այս անգամ կը բերէ երկրորդ առաջարկ մը·—

Կ'առաջարկենք ստանձնել նախաձեռ – նութիւնը Հայկական Համայնապիտարա – նի մը պատրաստութեան :

Անմիջապէս կ'ուզենք աւելցնել, որ ե – թէ այս «նախաձեռնութիւն»ը չստանձնէ երէց սերունդը, քիչ հաւանականութիւն կայ, որ կարենայ ստանձնել կրտսեր սե – րունդը : Կը վախնանք, որ կրտսեր սե – րունդը ոչ միայն չուզէ կամ չկարենայ մտածել նման նախաձեռնութեան մը մա – սին, այլեւ զայն բոլորովին աւելորդ հա – մարի այն առարկութեամբ, Թէ բազմա – Թիւ համայնապիտարաններ կան օտար լեզուներով, հետեւաբար, Հայկական Համայնապիտարան մը ոչ անմիջօրէն ան – հրաժեշտ է, ոչ ալ անմիջօրէն հնարա – ւոր :

Մենք այս կարծիքէն չենք՝ հետեւեալ «նկատում»ներով·

Ա) Օտար համայնապիտարանները (ան – սիխլոփետի) չեն տար, ինչ որ կը սպա – սենք մենք Հայկական Համայնապիտարա – նէն :

Բ) Հայկական Համայնապիտարանը ան – միջօրէն անհրաժեշտ ձեռնարկ մըն է :

Գ) Եթէ անմիջօրէն հնարաւոր չէ հի – մա, մեր օրերուն, վարդը «նուաղագոյն հնարաւոր»ն իսկ պիտի չունենանք այլ – եւս :

Վերջին 90ամեակի ընթացքին հրատա – րակուած են համայնապիտական բովան – դակութեամբ 4 – 5 գործեր· 1· Յատուկ անուանց բառարան (Հորոյ, Գոլիս), 2· Հայկական մատենագիտութիւն (Հ· Գ· Զարբհանալեան, Վենետիկ), 3· Բնաշ – խարհիկ բառարան (Հ· Ս· Էփրիկեան, Վենետիկ)· 4· Հայկական նոր Մատենա – գիտութիւն (Հ· Ա· Ղապիկեան, Վե – նետիկ) եւ 5· Հանրագիտական բառարան (Համբարձում Առաքելեան, Թիֆլիս) :

Վերջին երեքը կէս մնացած են, իսկ ա – ռաջին երկուքը չեն գոհացներ այսօրուան պահանջները :

Հայ գրողը, խմբագիրը, ուսուցիչը, ուսանողը կամ հասարակ ընթերցողը ձեռքի տակ չունին վստահելի ու վաւե – րական աղբիւր մը, որուն կարենան դի – մել՝ Թուական մը, անուն մը, դէպք մը կամ վայր մը ճշդելու, անոնց մասին զէթ ամփոփ, բայց ստոյգ տեղեկութիւններ քաղելու համար :

Այդ «աղբիւր»ը պիտի ըլլայ Հայկական Համայնապիտարանը :

Եթէ չենք սխալիր, տարիներ առաջ ե – րեւանի մէջ փորձ մը եղաւ պատրաստե – լու մեր ուզած, մեր մտածած հա – մայնապիտարանը, բայց, դժբախտաբար, փորձը մնաց փորձ, գործ չդարձաւ :

Վարչակարգի սեղմումները զրեթէ ան – հնարին կը դարձնեն եւրոպական խմա – տով հանրապիտարանի մը պատրաստու – թիւնը Երեւանի մէջ : Օր մը Սթալինը պէտք է փառաբանել, ուրիշ օր մը՝ Ռը – բուչչեւը կամ Ժուկովը :

Շիջող եւ բարձրացող «աստղ»երո՞ւն պէտք է յարմարի պիտական հրատարա – կութիւն մը, ինչպէս համայնապիտարա – նը :

Զանազան երկիրներու մէջ մինչեւ հի – մա, մեր օրերուն, վարդը «նուաղագոյն հնարաւոր»ն իսկ պիտի չունենանք այլ – եւս :

Վերջին 90ամեակի ընթացքին հրատա – րակուած են համայնապիտական բովան – դակութեամբ 4 – 5 գործեր· 1· Յատուկ անուանց բառարան (Հորոյ, Գոլիս), 2· Հայկական մատենագիտութիւն (Հ· Գ· Զարբհանալեան, Վենետիկ), 3· Բնաշ – խարհիկ բառարան (Հ· Ս· Էփրիկեան, Վենետիկ)· 4· Հայկական նոր Մատենա – գիտութիւն (Հ· Ա· Ղապիկեան, Վե – նետիկ) եւ 5· Հանրագիտական բառարան (Համբարձում Առաքելեան, Թիֆլիս) :

Վերջին երեքը կէս մնացած են, իսկ ա – ռաջին երկուքը չեն գոհացներ այսօրուան պահանջները :

Հայ գրողը, խմբագիրը, ուսուցիչը, ուսանողը կամ հասարակ ընթերցողը ձեռքի տակ չունին վստահելի ու վաւե – րական աղբիւր մը, որուն կարենան դի – մել՝ Թուական մը, անուն մը, դէպք մը կամ վայր մը ճշդելու, անոնց մասին զէթ ամփոփ, բայց ստոյգ տեղեկութիւններ քաղելու համար :

Այդ «աղբիւր»ը պիտի ըլլայ Հայկական Համայնապիտարանը :

Եթէ չենք սխալիր, տարիներ առաջ ե – րեւանի մէջ փորձ մը եղաւ պատրաստե – լու մեր ուզած, մեր մտածած հա – մայնապիտարանը, բայց, դժբախտաբար, փորձը մնաց փորձ, գործ չդարձաւ :

Վարչակարգի սեղմումները զրեթէ ան – հնարին կը դարձնեն եւրոպական խմա – տով հանրապիտարանի մը պատրաստու – թիւնը Երեւանի մէջ : Օր մը Սթալինը պէտք է փառաբանել, ուրիշ օր մը՝ Ռը – բուչչեւը կամ Ժուկովը :

Շիջող եւ բարձրացող «աստղ»երո՞ւն պէտք է յարմարի պիտական հրատարա – կութիւն մը, ինչպէս համայնապիտարա – նը :

Զանազան երկիրներու մէջ մինչեւ հի –

ԽՄԱՍՏՈՒԹԵԱՆՑ ՈՒՂԻՈՎ

ՁՈՅԳ ԱՍՏՈՒԱԾՆԵՐ

Երբ հնչեցին արծաթեայ զոյգ փողերը, ամէնքը, լքելով իրենց վրաններըը, ուղ – ղուեցան դէպի սատրապը լերան՝ փոչիի Թանձր ամպ մը տարածելով իրենց ետեւ եւ իրենց չուրջ :

Անոնցմէ չատերը հիւծած ու կմախա – ցած էին : Եւ իրենց մարմիններուն ու դէմքերուն վրայ կը կրէին անապատի արեւին հեղձուցիչ ջերմութեան հետքե – րը : Ոմանք հալիւ ծածկուած էին ցնցո – տիով : Բոպիկ ու չնչասպառ :

Առնուեցան ամէնքը, — Ղեւիի որդիները, Գեռոնէ Ղորենեանց տոհմը, եւ Սեմէ – եանց տոհմը, եւ Կահաթէ Ամրամեանց տոհմը, Փեփրոնեանց տոհմը, Ողիէլեանց տոհմը, Մեքարիէ տոհմը, Մուղեանց տոհմը, Մուսեանց տոհմը, եւ Ղեւտացի – ները :

Ու նաեւ,— հակառակ Տիրոջը պատ – ուէրին՝ որով արդիլուած էր իրենց՝ «Մեղքի Պատարագի» սեղանին մօտ – նալ, — կուզերը, կաղերը, կարճուններ – ը, սպաստաղները, Թզուկները, քոսոտ – ները, որքինոտները եւ փոչոտներըը :

Երկո՞ր ու տաժանելի ճամբորդութեան մը խոնջէնքը, փոչիի ու քրտինքի Թանձր խաւը՝ իրենց պղնձեայ դէմքերուն վրայ, իրենց աչքերուն սպառած փայլը, եւ ի – րենց ձայներուն բեկբեկուն ու անզօր Թրթռումը՝ այս հեւասպառ բազմութիւ – նը վերածեր էին խօսուն բայց տարօրէն զանգուածի մը, որ իր չարժումներուն ու կանչերուն մէջ խռոցուցեր էր, կարծէք, մարդկային բոլոր կիրքերն ու տենչերը :

Այս բազմութիւնը, սակայն, իր խոր յուսախաբութեանը մէջ իսկ, լրմէ՛ն ներս զեռ կը պահէր մարդկային բնաւուրը չը – նորհքներէն ամէնէն Թանկագինը,— ցոյ – սը, — այն Թելը նրբին, որ կը մնայ տե – ւապէս անարատ ու տեւապէս հաւատա – րիմ, եւ որ մարդուն կ'ընկերանայ մին – չեւ հողակոյտն իր՝ մահուան տեսիլքին մէջ իսկ զայն զեռ կապելով կեանքին …

Իրենց խանձած ու փոչեթաթախ զէմ – քերուն վրայ, յուսախաբութեան ու յոյ – սի այդ ընդելուզեալ արտայայտութիւնն էր, որ մարդկայինն ու անմարդկայինը ձուլած էր իրարու :

Իսրայէլի ժողովուրդին այս տառապ – եալ մնացորդը, որ անցեր էր ընդ հուր եւ ընդ ջուր, ճաշակեր էր չարչարանքնե – րուն, հալածանքներուն եւ զրկանքնե – րուն բոլոր կերպերը, եւ որ զեռ չէր Թա – Թախած զերութենէ զարձի խոնջէնքն ու փոչին, հիմա, կրկին, իր յետին յուսա – խաբութեանը մէջ իսկ, կը չտապէր կա – չելու նոր յոյսի մը՝ յայտնաբերելով մարդկային չարտաեւ կամքն ու, միան – գամայն, յարատեւ միամտութիւնը :

Երբ ամէնքը խռնուեցան լերան սոս – րոտը, ծերունի մը, որ կրճնած էր ցու – պին, եւ ձախ ափը դրած՝ ծնօտին ,

— Դեռ մանուկ էի, — զոչեց, — եհո – վայն խոստումներով կը յուսադրուէին մեր պապերը : Երիտասարդ՝ նոյն յոյսե – րով օրօրուեցանք : Ու հիմա, արդէն ալե – հեր՝ զեռ նոյն յուսախաբութիւններէն կը տառապինք :

= Ճիշդ է, — վրայ բերաւ նուազ տա – րիքոտ մը, որ միխանի էր եւ զանկին վրայ կը կրէր հեաքը սուրի մը հարուած – ծին, — մեզ հարկաւոր չեն սին խոս – տումներ …

— Եւ ոչ ալ՝ աստուածատուր Պաուէլ – եան, — աւելցուց կին մը, որ հերթաձակ էր, ունէր պարպուած կուրծքեր եւ ցցուն չնաւամներ, — եհովան եթէ աստուած էր՝ ինչո՞ւ արեւապաշտ Եգիպտոսը դար – ձուց իշխող, իսկ աստուածապաշտ Իս – րայէլը՝ զերի …

= Այո, այդ կրկնակի միամտութեանց զերին ենք եղած միշտ, — ընդմիջեց է – րիտասարդ մը, որ քարի մը վրայ էր բարձրացած, եւ, մազերը հովին, իր սեւ աչքերուն մէջ զեռ կը պահէր հուրն իր հուն արիւնին ու ջերմ աւիւնին :

— Պէտք է թօթափել այդ միամտու – թիւնը, — աւելցուց այն որ առաջին խո – սողն էր եղած,— ոչ եհովա է հարկաւոր մեզի, եւ ոչ ալ ենթադրեալ եւ պատրա – նաւոր հովանաւորութիւնը անոր :

— Ի հարկէ՛,— լսուեցան ուրիշ ձայ – ներ ամբոխէն, — նոր աստուած մը մե – զի : Աստուած մը, որ ոչ իր միաստուա – ծութիւնը պարտադրէ, եւ ոչ ալ մահա – ւանդ դրախտի խոստացեալ երանութեան փոխարէն անապատի մահանայովը հեգնէ մեր նուիրումն ու տառապանքը …

— Եւ աստուած մը, որ Թաքնուած չըլ – լայ երկնքի ետին, — աւելցուց նոյն երի – տասարդը՝ միշտ մնալով քարին վրայ ու բարձրացնելով ձայնը :

= Եւ որուն հետ մենք կարենանք խո – սիլ ուղղակի՝ առանց միջնորդի ու ա – ռանց մարգարէի, — աւելցուց ցցուն ա – տամներով կինը :

Ու մինչ ամէնքը կը փորձէին դժգո – հանք մը յայտնել՝ իրենց սպառած ձայ – ներուն մէջ փորձելով դնել իրենց խոր յուսախաբութեանը համազօր ուժգնու – թիւն մը, այն որ քարին վրայ էր կանգ – նած եւ կը նայէր լերան կողմը,

— Ձամբա՛յ, — զոչեց :

Ճետոյ ցատկեց քարէն վար, եւ յառա – ջացաւ՝ իր երկու բազուկները տարածե – լով ու ճեղքելով բազմութիւնը :

Կ· ՄԵՀԵԱՆ

(1 Շար·)

մա հրատարակուած են զանազան հանրապետարանները, մեծ կամ փոքր, երկու հատորէն մինչեւ չորսուն հատոր, ինչպէս է, օրինակ, Մորհրդային Մեծ Համայնապետարանը :

Մեր նախատեսութեամբ՝ Հայկական Համայնապետարանը կրնայ բազկացած ըլլալ երկու տասուար հատորներէ, իւրաքանչիւրը 1200 – 1300 էջ :

Դարձեալ մեր նախատեսութեամբ՝ Հայկական Համայնապետարանը առաւելաբար նուիրուած պիտի է ըլլայ հայ կեանքին, պատմութեան եւ մշակոյթին, որոշ բաժին մը յատկացնելով հանրծագ միջազգային կեանքին, պատմութեան եւ մշակոյթին : Ի պահանջել հարկին՝ կարելի է այս բաժինը բոլորովին չպատուել կամ դէթ իջեցնել նուազագոյն տասնեակի : Ընդհակառակն, կարելի է նաեւ աւելի լայն տեղ տալ այդ բաժինին, համաձայն մեր կարելիութիւններուն եւ պայմաններուն :

Համայնապետարան մը ամէն տարի չի կրնար պատրաստուիլ կամ բարեփոխուիլ, ոչ ալ կրնայ քանի մը տարին անգամ մը վերատին հրատարակուիլ : Մանաւանդ մեր մէջ, նման ձեռնարկ մը երկար աշխատանքի եւ մեծ զոհմարներու կը կարօտի : Այս եւ այլ դժուարութիւններ աչքի առջեւ ունենալով՝ փափաքելի պիտի ըլլար, որ մէկ անգամ միայն կատարուելու սահմանուած այս գործը աւելի մօտէնար կատարեալին, քան թէ յամենայնի թիւր, թերի ու անկատար բան մը ըլլար :

Ստեղծագործական աշխատանք մը չէ մեր ուզածը անշուշտ, այլ պրպտումի, հետազօտութեան եւ հաւաքումի ճիգ մըն է, որ սակայն կը պահանջէ բարեխղճութիւն, բծախնդրութիւն եւ մտքի ու ջիղերու կեդրոնացում : Մանաւանդ լայն հետաքրքրութիւն եւ համբերութիւն :

Ունե՞նք մենք այս պայմանները լրացնող «պիտական աշխատողներ», ինչպէս կը սիրեն ըսել Երեւանի մէջ : Մեր պատասխանը դրական է.— Այո՛, ուրիշ :

Սակայն ոչ ոք կը սպասէ անշուշտ, որ այս ծանր աշխատանքը, — կեդրոնացում եւ բարեխղճութիւն պահանջող աշխատանք, —յանձնուի մէկ մարդու, թէ իսկ նիւթական եւ բարոյական լայնգոյն պայմաններով :

Միակ անձ մը, մինչեւ իսկ լայն պաշարի տէր, բազմահմուտ եւ համայնդէպ, չի կրնար առանձին գլուխ հանել գործ մը, որ բազմաթիւ մասնագէտներու աշխատակցութեամբ միայն լրացուած է օտար, չատ աւելի մեծ եւ չատ աւելի լայն հնարաւորութիւններ ունեցող պետերու կողմէ :

Մեր կարելիութիւնները լայն չեն : Մենք պետական նպաստ չենք առներ : Թոշակաւոր «պիտ – աշխատող»ներ չունինք : Եկամտաւոր գրողներ ալ չունինք, բայց կը կարծենք, թէ գոհոզութեան ոգին, այս ազգին ծառայելու ոգին, օգտակար գործ մը կատարելու ձգտումը կրնան դեր մը կատարել եւ չափով մը փոխարինել մեր հրատարակութեան մէջ պակսող ազգային ջերմութեան :

Մենք թեկնածուներ չունինք այս աշխատանքին համար : Չունինք նաեւ ան գործ մտաւորականներ՝ անոնց հասոյթի ապրիլը մը, ապրուստ մը ապահովելու համար : Սակայն պիտենք, թէ կան հմուտ, լեզուագէտ, աշխատութենէ չը վախցող մարդիկ այս կամ այն գաղութին մէջ : Անուններ չենք տար՝ կանխակալ տրամադրութիւններ չառնելնելու համար :

Մեզ մտահոգողը, մեր առաջարկած ուրուագրած ձեռնարկին համար, նիւթական կողմն է առ այժմ : 20 – 25 հազար եզ. ոսկի, կլոր հաշուով, անհրաժեշտ է գործի ձեռնարկելու եւ քանի մը տարուան մէջ պատրաստելու համար Հայկական Համայնապետարանը :

Անիկա առեւտրական ձեռնարկ չէ, որպէսզի նատինք եւ հաշուենք, թէ մեր դրամագլուխը լաւագոյն չափով կուա՞ծ է, օրինական կամ ոչ – օրինական չափ մը կ'ապահովէ՞ մեզի :

Քանի մը տարիէ ի վեր մենք կը մտածենք այս ձեռնարկի մասին : Մտահոգիչ չփումներ ունեցած ենք զանազան անձերու հետ : Բոլորն ալ սկզբունքով համաձայն են մեզի, բայց յայտնած են վերապահումներ, վախեր, կասկածներ. — Մեր ուժերը կը բաւե՞ն, ո՞վ պիտի ըսանձնէ նիւթական հոգը, որո՞նք, քանի՞ տարի պիտի աշխատին, օր մը վերջապէս հայ ժողովուրդին ներկայացնելու համար անմահ գործ մը, ինչպէս է ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆԱԳԻՏԱՐԱՆԸ :

Կրնանք սակայն վստահօրէն ըսել, թէ Հայկական Համայնապետարանը, — եթէ կարծիքը : Զգիտեմ, թէ ինչո՞ւ ես այն – պէս հակակրութեամբ էի վերաբերում դէպի այդ երկու վիթխարի տղամարդիկը, որոնց թէ խօսակցութիւնը, թէ վարմունքը եւ թէ դէմքերը արտայայտում էին կատարի վայրենութիւն :

Ընթրիքը վերջացաւ, երբ ափճռիկ պիներին սպառուեցաւ : Յարոյկի վրայ աւելացրին փայտ եւ կրկին մինարէթի մթին կամարները սկսեցին փայլել ծիրանի լուսով :

Այդ միջոցին նրանք սկսեցին խօսել ինձ բոլորովին անհասկանալի մի լեզուով : Խօսակցութիւնը, որ սկզբում մեղմ էր հեգնեհեգ սաստկանալով, հասաւ տաք վիճաբանութեան : Ամանը նոյնպէս սառն եւ հանդարտ կերպով վիճում էր, որպէս ընթրիքի ժամանակ խմում էր : Սպասն չէր դադարում անընդհատ չատախօսելուց, նրա կատաւ դէմքը բարկութիւնից բոլորովին լրջացել եւ ճակնդեղի գոյն էր առացել : Կարօն հանդարտ էր, որպէս միշտ. բայց նրա ճակատի երակները հաստացել եւ դէմքը աւելի խոշոր գծագրութիւն էր առացել, ոչ այնքան չատ խմելուց, որքան ներքին վրդովմունքից : Երկու երիտասարդները, կարծես, չէին խօսում, այլ արձակում էին մի տեսակ վայրենի հնչիւններ, որ աւելի նման էին գազանների մռնչիւնին : Ես սարսափում էի եւ միչտ սպասում էի, թէ ահա վեր կը կենան եւ միմեանց կը կտորեն :

ՄԻՏՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ

«ՄԱՆՈՒԿ ԼՈՒՍԻՆ»Ը ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

●

Երբ ռուսական «Մանուկ – Լուսին»ը խոյացաւ եթերին մէջ եւ կարելով ան – հունը՝ երկրագունդին բոլորտիքը դար – ձաւ բազմաթիւ տասնեակ անգամներ, աշխարհ անօրինակ զարմացումով մը դիտեց այդ երեւոյթը, վասնզի մարդիկ տեղեակ չէին այն մասնաւոր հետաքրքրութեան զոր «յաւիտենական Ռուսաստան»ը կը տածէ դէպի աստեղագիտական հարցերը :

Արդարեւ, Մեծն Պետրոս իր տեսիլին կը մտածէր արդէն անհունը նուաճել եւ այդ մտօք 1690ին կը հիմնէր պիտական հետազօտութեանց կեդրոն մը, որուն նպատակը պիտի ըլլար դանել միջոցը մարդկութեան երկրագունդին կատարները եւ դառնալու անոր չուրջը :

Անհունը նուաճելու գաղափարները մուտք գործած էին նաեւ ռուսական գրականութեան մէջ, ի վաղուց անտի :

Բազմաթիւ հեղինակներ, ինչպէս Լէոնիտ Անդրէեւ, Լէոնիտ Սոլովիեւ եւ բազմաթիւ ուրիշներ զբաղած էին դէպի աստղերը մուտք գործելու հարցով :

Ալեքսիս Թոլսթոյ, որ մեռաւ 1945ին, հեղինակը «Մեքենաներու ըմբոստութիւնը» եւ «Սեւ ոսկին» գործերուն, մարզուն դէպի աստղերը ճամբորդութեան նուիրուած է խելքի պատյտ պատճառող գործ մը :

Պելաեւ, ծնած Սմոլինսքի մէջ 1884ին եւ մեռած 1942ին, նշանաւոր հանդիսացած է իրրեւ մէկը՝ որ ժամանակէն առաջ զուչակած եւ հաւատացած էր արուեստական արբանեակի մօտաւոր ծնունդին : Արդարեւ, «Քսեթցի Աստղը» անուն իր գործին մէջ, Պելաեւ կը նկարագրէր առաջին արձակումը արուեստական լուսինի մը, որ պիտի ծառայէր երկրին եւ լուսինին միջեւ ճամբորդութեանց դիւրացման :

Ուրիշ բազմաթիւ հեղինակներ, զանազան գործերով մեծ համբաւի էին տիրացած, նոյնիսկ իրենց երկրի սահմաններէն ալ անդին : Առանցմէ յիշենք Մ. Նեմսթովի «Ալեթայեր» եւ «Արեւի ճառագայթ մը» գործերով, Մ. Գալանցեւ «Հրոյ ճակ կզզին»ով եւ Ն. Ազամով իր «երկու ովկիանոսներու զաղանիքը» գործով :

Ամէնէն հետաքրքրական գործը կարելի է նկատել սակայն Սալչենքոյի «Դէպի աստղերը» գործը, որուն մէջ հեղինակը հետեւեալ կերպով կը նկարագրէ առաջին մեկնումը մը դէպի լուսին. —

« 24 Յուլիս 1977ին, առաւօտեան կանուխ բազմաթիւ Մոսկուացիներ կը դիտեն դէպի Թուչինոյի օդակայանը : Հակառակ անոր որ մեկնումի ժամ նշանակուած է ժամը 22ը, ժամը 18էն արդէն մեծ բազմութիւն մը խճողած է այն ընդարձակ հողամասը, որ չրջապատուած է երկաթեայ թելերով : Ճիշդ կեդրոնը այդ հողի մասին կը բարձրանայ սպիտակ աշտարակ մը եւ որուն ներքնամասին մէջ իր պոչին վրայ կանգնած կը դտնուի հրթիռ մը : Այս հրթիռը կը նմանի չատ մեծ հետի մը ծայրամասին : Անհամբերութեամբ կը սպասեն բոլորը մեկնումին : Եւ ահա, հրթիռը կ'արձակուի եւ առաջին ճամբորդութիւնը կը սկսի դէպի լուսին ...» :

Այս նկարագրութենէն յայտնի կ'ըլլայ թէ ռուս հասարակաց կարծիքը որքան մեծ նշանակութիւն կուտայ միջմոլորակային հարցերու մասին :

Կը թուի թէ, այժմէն արդէն, հարիւրաւոր կամաւորներ կը ներկայանան իրենց անձը տրամադրելու համար յառաջիկային կատարուելիք միջմոլորակային արչաւանքներու համար :

Եթէ չորք մը տղայ աչխարհին պարեւած են նշանաւոր ծովայիններ, կրնայ ըլլալ որ Ռուսաստանին վիճակի աչխար հին տալու առաջին մանուկները դէպի

ԱՌԱԿՆԵՐ

ԱՐՋԻ ՏԵՍԱԿԻՆԸ

●

Օրերից մի օր,
Առանց չափելու Բրդոտի խելքը,
Նրան սխալմամբ առաջ բաշեցին
Ծանօթ տղերքը :
Նա թէեւ բուռ էր, անուս ու տգէտ,
Բայց ահա դարձաւ մի հիմնարկի պետ :
Նրան ասացին՝
— Արի Բազէին էեզ տեղակալ բեր,
Նա ունի սուր աչք եւ հզօր թեւեր...
Արջը մտածեց՝
« Պէտք է առարկել :
Նա լաւ կ'աշխատի,
Ուստի կարող է ինձ պախարակել,
Ես կը կորցնեմ անուն, պրեստիժ,
Ու Բազէն գլխիս կը դառնայ պատիժ...»
— Բազէին դէմ եմ,— արջը փնթփնթաց,
Նրա թեւերը շատ են զարգացած.
Միշտ կը թռչի վեր,
Արի ու ցած բեր...
— Եթէ այդպէս է՝ վերցրու Եղնիկին...
Արջը հառաչեց ու խորհեց կրկին.
«Նա շատ խելոք է,
Բարի, հոգատար,
Նրա մօտ կը գան ծանօթ քէ օտար,
Հիմնարկի դեկը ձեռքում կը պահի,
Եւ վերջին հաշուով ես բան չեմ շահի»..
—Եղնիկին դէմ եմ,—արջը փնթփնթաց,—
Նրա ոտները շատ են զարգացած,
Թեթեւ է, կայտառ,
Կը վազի անտառ...
Թող տեղակալս
Լինի նապաստակ.
Նրա մտքերը
Պարզ են ու յստակ...
Եւ Բրդոտ ապօր առաջարկն անցաւ,—
Մի խեղճ նապաստակ տեղակալ դարձաւ:
Արջը գոհ ժպտաց,
Երգեց, փնթփնթաց.
— Մեր նապաստակը զգոյշ է, վախկոտ,
Բոլոր հարցերով կը վազի ինձ մօտ,
Առանց իմ տուած խօսքի, վիզայի—
Ոչ մէկի հարցին անձամբ չի նայի :
Էլ ինչ դիրեկտոր —
Հիմնարկի ուղեղ,
Եթէ առանց էեզ
Շարժին մի ասեղ...

ԱՐՇԱԻԻՐ ԴԱՐԲՆԻ

անհունը կատարուելիք ճամբորդութեանց համար :

Մեծն Պետրոսի հաստատած առեղագիտական հետազօտութեանց կեդրոնը ուրեմն պիտի կրնայ ձեռք բերել այնպիսի արդիւնքներ, որոնք մեծանուն եւ հանճարեղ հիմնադրին մտքէն անգամ չէին անցներ :

ԿԱՐԴԱՑԵՔ ՏԱՐԱԾԵՑԵՔ «ՅԱՌԱՋ»Ը

ԿԱՅԾԵՐ

Ը.

ՀԻՆ ԸՆԿԵՐՆԵՐ

— Հիմա ուրիշները քո հօրը անունէն հարցում են... վրայ բերեց երկու անծանօթ երիտասարդներէն մէկը, որ բոլոր ժամանակ լուռ էր :

Ես ընդունեցի Կարոյի ձեռքէն պինու գաւաթը եւ գաւարկեցի մինչեւ կէսը. այդ առաջինն էր մինչեւ այնօր, որ մի անդամից այնքան խմեցի :

Խօսակցութիւնը դնալով աւելի կենդանանում էր, պինու գաւաթը արագութեամբ պտտւում էր. լուռ էր միայն Ասլանը, թէեւ նա եւս ընդունած բաժակը մինչեւ վերջին կաթիլը ցամաքեցնում էր :

Ինձ բոլորովին անծանօթ մնացին եր – կու երիտասարդները, որոնց մէկին կո – չում էին Մուրատ, իսկ միւսին Զալլադ : Ովքեր էին նրանք, կամ ո՞րտեղացի, — ես չկարողացայ դիտենալ. միայն ինձ ե – րեւում էր, որ Զէյթունի կողմերից պէտք է լինէին, եւ նրանց թէ հագուստի ձեւերը եւ թէ բարբառը հաստատում էին իմ կարծիքը : Զգիտեմ, թէ ինչո՞ւ ես այն – պէս հակակրութեամբ էի վերաբերում դէպի այդ երկու վիթխարի տղամարդիկը, որոնց թէ խօսակցութիւնը, թէ վարմունքը եւ թէ դէմքերը արտայայտում էին կատարի վայրենութիւն :

Ընթրիքը վերջացաւ, երբ ափճռիկ պիները սպառուեցաւ : Յարոյկի վրայ աւելացրին փայտ եւ կրկին մինարէթի մթին կամարները սկսեցին փայլել ծիրանի լուսով :

Այդ միջոցին նրանք սկսեցին խօսել ինձ բոլորովին անհասկանալի մի լեզուով : Խօսակցութիւնը, որ սկզբում մեղմ էր հեգնեհեգ սաստկանալով, հասաւ տաք վիճաբանութեան : Ամանը նոյնպէս սառն եւ հանդարտ կերպով վիճում էր, որպէս ընթրիքի ժամանակ խմում էր : Սպասն չէր դադարում անընդհատ չատախօսելուց, նրա կատաւ դէմքը բարկութիւնից բոլորովին լրջացել եւ ճակնդեղի գոյն էր առացել : Կարօն հանդարտ էր, որպէս միչտ. բայց նրա ճակատի երակները հաստացել եւ դէմքը աւելի խոշոր գծագրութիւն էր առացել, ոչ այնքան չատ խմելուց, որքան ներքին վրդովմունքից : Երկու երիտասարդները, կարծես, չէին խօսում, այլ արձակում էին մի տեսակ վայրենի հնչիւններ, որ աւելի նման էին գազանների մռնչիւնին : Ես սարսափում էի եւ միչտ սպասում էի, թէ ահա վեր կը կենան եւ միմեանց կը կտորեն :

Ես ոչինչ հասկանալ չկարողացայ, թէ ի՞նչ առարկայի վրայ էր վիճաբանութիւնը, միայն նկատեցի, որ Կարոյի հեղինակութիւնը յաղթեց բոլորին : Այժմ խօսակցութիւնը սկսեց մեղմանալ եւ կրկին բոլորը հանդստացան : Ճչմարիտ առած, այդ ազմկալի տեսարանը, այդ տաք, կռիւ վիճմունքները ոչինչ բաւականութիւն չպատճառեցին իմ մէջ, եւ ես երկար նրանց լսել չկարողացայ : Մի տեսակ ախուր ձանձրոյթ տիրեց իմ սրտին, անսովոր խմելուց գլուխս սկսեց պտտուիլ եւ չուտով իմ աչքերը ծանրացան քնով..

Թ.

ԿԱՐՕՑԻ ՄԱՆԿՈՒԹԻՒՆԸ

Այստեղ ես ստիպուած եմ մի փոքր կանգ առնել, թողնել ընկերներիս խորհրդաւոր մինարէթի մէջ եւ դառնալ դէպի Կարօն : Այդ անձնաւորութիւնը, որ կը խաւար դերերից մէկը պիտի խաղայ իմ պատմութեան մէջ, արժանի է առանձին ուչադրութեան :

Կարոյի իսկական անունը ես չգիտեմ, դուչ նա ինքն էլ չգիտէր, միայն յայտնի էր, որ դա մի մականուն է նրա ծագումը եւ աղգատոհմը թաղցնելու համար : Նա մեր քաղաքի բնիկներից չէր, ո՞րտեղացի էր, — ոչ ոք չգիտէր, միայն ասում էին, միանգամ յայտնուեցաւ մեր քաղաքում մի անծանօթ կին ու բերեց իր հետ փոքրիկ Կարոյին, որին կոչում էր իրա Թոռը : Ջումբուղը — այսպէս էր կոչնոյ անունը — հմուտ էր ժողովրդական բժչկութեան, այդ արհեստով փող էր վաստակում, ապրում էր ինքն ու անուն – նացում էր իր որբ Թոռնիկին :

Կարոյի հետ ես ծանօթացայ մեր դրպրոցում. այնտեղ բոլորը բացի վարժապետից, սիրում էին նրան, թէեւ նա խիստ չար եւ անհանդիստ երեխայ էր : Զգիտեմ, ո՞րպիսի զգացմունք կապեց իմ սիրտը այդ վայրենի վարդի ձագի հետ, որից ամէն օր մի փորձանք պակաս չէր լինում : Եւ ճչմարիտ, միչտ մի վէրք կաբելի էր տեսնել նրա մարմնի վրայ. կամ ձեռքը վիրաւորուած էր լինում, կամ դլուխը կոտրած, կամ երեսը ճանկոտած վերջապէս միչտ անդամներից մէկը փաթաթուած էր լինում :

Թէեւ նա խիստ բարի սիրտ ունէր, բայց անկարելի էր բոլորովին մտերիմ լինել նրա հետ : Կարօն այն դազաններից էր, որին դժուար էր ընտելացնել : Այդ պատճառով, աչակերտների ակնածութիւնը դէպի նա ծագում էր աւելի երկիւղից, որ ունենում են տկարները դէպի իրան ցից հզօրները : Եւ արդարեւ, Կարօն համարում էր մեր դպրոցի մէջ խիստ սրբատաս, համարձակ եւ աներկիւղ աչակերը :

ՐԱՖՖԻ

(Շար.)

« Իմանիթէ »ն եւ « Լիպերասիոն »ը ծան – րօրէն կ'ամբաստանեն Նախագահը որ ըն– կերվարականի մը ձախողութենէն վերջ գահլիճը կը յանձնէ աջ երեսփոխանի մը որ երբեք պիտի չկարենայ մեծամասնու– թիւն ստեղծել :

Համայնավարներու դիրքը արդէն որոշ է, անդին արմատականները (մենակ – եան) ոչ դէմ պիտի քուէարկեն ոչ ալ պի– տի մասնակցին գահլիճին :

Ընկերվարականները հաւանաբար թեր քուէարկեն առանց մասնակցելու կառա – վարութեան : Անջատուած արմատական – ները համակիր կ'երեւին, մինչ անորոշ է ժող. Շարժումին դիրքը :

Այս բոլորին կարծիքը առնելէ ետք է որ Անթէոն Փինէ պիտի պատասխանէ Նա – խագահին : Կիրակի օր պիտի պատրաստէ իր ծրագիրը — կարեւորը մասնաւորա – բար իր տնտեսական ծրագիրն է — ապա գայն պիտի ներկայացնէ կուսակցական խմբակներուն որպէսզի ճշդէ թէ ի վիճա– կի է գահլիճ կազմելու, որո՞ւ հետ, եւ ո– րոնց քուէներով :

Հաւանաբար չկարենայ վերջնական պա– տասխան մը տալ երկուշաբթի իրիկուընէ առաջ :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՄԻԱԿԱՆ կրիփի հետեւանքով փարիզի հիւանդանոցներու այցելութիւնները ժա– մանակաւորապէս արգիլուած են :

ԱՆԴԼԻՈՑ ԹԱԳՈՒՀԻՆ եւ իշխան Ֆի – լիփ Շաբաթ օր մեկնեցան դէպի Քանա – տա , ապա Միացեալ Նահանգները պիտի անցնին պաշտօնական այցելութեան :

ՇԱՀՆԱԶ իշխանուհին , Պարսկաստանի Շահին միակ զաւակը առջի օր ամուսնա– ցաւ ճարտարագէտի մը հետ :

ՓԱՔԻՍՏԱՆԻ վարչապետը՝ Շուռավար տի հրաժարեցաւ, հանրապետական կու– սակցութեան օժանդակութենէն զրկուած ըլլալով :

ՍԱՆ – ՄԱՐԻՆՈՑԻ հանրապետութեան տագնապը լուծուեցաւ համաձայնաւոր կա– ռավարութեան հրաժարումով :

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՊԵՐԼԻՆԻ մէջ փիքասոյի գործերուն նուիրուած ցուցահանդէս մը բացուեցաւ :

Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ

Նոր Սերունդի գրասենեակը բաց է ա– մէն չաբաթ օր, ժամը 15էն 19, 17 բիս Պլէօ :

ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՈՐԲԱՅՆԱՄ ՄԱՐՄՆԻ

Տարեկան պարահանդէսը 24 Նոյեմբեր , կիրակի ժամը 16 – 24, կրանտ Օթէլի սը– րահներուն մէջ :

ՎԵՐԱՄՈՒՏ

Սէնթ Անթուանի Ս. Թագէոս եկեղեց· Թաղ· Խորհուրդը ի գիտութիւն կարդոյ հասարակութեան կուգայ յայտարարելու որ հոկտեմբեր 31էն սկսեալ վերաբաց – ուած է թաղիս Ս. Թագէոս եկեղեցւոյ մէջ , մայրենի լեզուի ուսուցման դասըն– թացքները, ամէն հինգշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 1·30էն մինչեւ 4 :

Ուսուցչուհի Տիկին Մանուէլ Շահմիր – եան : Այս առթիւ թաղականութիւնը կոչ կ'ուղղէ թաղիս եւ չրջաններու բոլոր ծը– նողքներուն անխտիր, որ բարեհաճին փութալ արձանագրելու իրենց զաւակնե – րը ամէն հինգշաբթի եւ կիրակի օրերը եկեղեցւոյ խորհրդարանին մէջ :

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ ՍՏԻՊՈՂԱԲԱՐ

Դպրոցասէրի առտնին գործերուն հա – մար աշխատասիրուհի մը : Դիմել ամէն օր 1, Պուլվար Տիւ Նոր : Փանթէնէն առ– նել 146 հանրակառքը եւ իջնել Ռէնոի – Փավիյեօն :

ՎԵՐԱԲԱՅՈՒՄ ԼԻՈՆԻ ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Լիոնի Ազգ· Միութիւնը կը հրաւիրէ Լիոնի հայ ծնողները փութով առաջնոր– դել իրենց փոքրիկները Հայկազեան վար– ժարանը՝ Լուի Պլան եկեղեցիին, ուր դա– սաւանդութիւնները կանոնաւորաբար ար– դէն սկսած են, կարող ուսուցչուհի Օր· Ընծայ Սահակեանի խնամքին տակ : Դա– սաւանդութիւնները կը կատարուին ամէն հինգշաբթի ամբողջ օրը եւ չաբաթ կէս – օրէ վերջ լիսէ կամ գոլէժ յաճախող հայ աշակերտներու համար : Նոյնպէս կիրակի օրերը :

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

3 Նոյեմբեր կիրակի գիշեր, Միւթիւա– լիթէի մեծ սրահին մէջ :

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 26ին, Շաբաթ երեկոյ, Ալ– համպրայի մէջ :

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Տեղի կ'ունենայ ՀՈԿՏ· 26ին :

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 26ին, Շաբաթ իրիկուն , ժամը 20·30ին :

ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

Կիրակի, Նոյեմբեր 3, ժամը 16ին : Մանրամասնութիւնները յայնմհետէ :

ՎԻԵՆԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 27ին, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 15·30ին :

Պ· Նշան Զիլինկիրեան, Պ· Արամ Զի – լինկիրեան, Տէր եւ Տիկին Անժէլ Սրապ– եան (Ամերիկա), Տէր եւ Տիկին Թորգոմ Մուրաֆեան եւ զաւակները եւ թոռները (Պոլիս), Այրի Տիկին Մուրաֆեան, զա– ւակներն ու թոռները (Պոլիս), Տէր եւ Տիկին Համամճեան եւ զաւակները (Պո – լիս), Տէր եւ Տիկին Վահէ Պէչիրեան եւ զաւակը եւ թոռը, Տէր եւ Տիկ· Լէոն Պէ– չիրեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկին Ալիս Պայեան Էրկիւտէն եւ զաւակները (Պո – լիս), Տէր եւ Տիկին Սուրեան , զաւակ – ները եւ թոռները, ինչպէս նաեւ բոլոր պարագաները սրտի խոր կսկիծով կը ծա– նուցանեն իրենց մօր, քրոջ, տալոջ, եւ ազգականին՝

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ՓԵՓԵՐՈՆ ԶԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆԻ

(Ծնեալ Մուրաֆեան, Գարբալ)

մահը, որ տեղի ունեցաւ 11 Հոկտ·, ուր– բաթ, իր բնակարանին մէջ, 82 տարե – կանին :

Ցուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ 14 Հոկտեմբեր, երկուշաբթի ժամը 14ին, փարիզի Հայոց եկեղեցին, 15 րիւ ժան Կուժոն, ուրկէ մարմինը պիտի փոխա – դրուի Քոլոնպի նոր գերեզմանատունը :

Մասնաւոր մահագդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել :

Շ· ՆԱՐԴՈՒՆԻԻ ԳՈՐԾԵՐԸ

Մամուլի տակ է՝

ՍՊԻՏԱԿ ԱՌԱՒՕՏ

(Հէքեաթ եւ բանաստեղծութիւն)

Գրեց՝ Շ· Նարդունի

× Մարսիլիոյ մէջ Շ· Նարդունիի բո– լոր գործերը ստանալու, ինչպէս նաեւ բաժանորդագրուելու համար ՀԱՑ – ԲՈՑ– ՃԻ, դիմել Ֆօճօ – Ռէքս, 2 ռիւ Պէռնար տիւ Պուա :

Մարսիլիոյ մէջ ՀԱՑ – ԲՈՑՃԻ բաժնե– դիները, ինչպէս ամէն տարի, այս տարի եւս սիրայօժար պիտի դանձէ Պ· Արմենակ Շահպազեան :

× Սպառած է Ո՞ւր ես, մայր իմ գրքոյկը :

ԱՂՔԱՏԱՆԱՄԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Կիրակի , 27 Հոկտեմբեր, ժամը 16էն կէս գիշեր

GEORGE Vի ՀԷՔԵԼ սրահներուն մէջ

Զանազան աքրաֆսիօնիներ Մուտք 500 ֆրանքի

Deux Orchestres — Cotillons

Կը խնդրուի ապահովել սեղանները Հեռաձայնելով միութեան գրասենեակը

PRO. 77.73

ՄՈՒՐԱՏ ՌԱՓԱՑԷԼԵԱՆ ՆԱԽԿԻՆ ԱՇԱԿԵՐՏԱՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ

ԵՂԱՆԱԿԻ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Շաբաթ , Նոյեմբեր 16 , ժամը 22էն

միջնեւ առաւօտ

HOTEL SPLENDID

ԽՆԶՈՑՔ – ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Հ· Ց· Դ· Նոր Սերունդի խնջոյք – պարահանդէսը այս կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը երեքին Ահարոնեան ակում – բին մէջ, մասնակցութեամբ կեդր· Ֆը – րանսայի Նոր Սերնդական խումբերուն : Եմբերդ, արտասանութիւն, երգ եւ հաճելի անակնկալներ :

ՀԱՍՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Դաւիթեան օպտիկ գործատունը (պու– թոնիէր) կը ծանուցանէ իր յարգե– լի յաճախորդներուն, որ փոխա – դրուած է

26, RUE ÉMILE ZOLA, ISSY

Կը ստանձնէ լիվրէզոնիներ

Հեռաձայնել՝

MIC 53-23

Մաքուր եւ արագ սպասարկութիւն :

ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Նաւով, օդանաւով, երկաթուղիով որեւէ ընկերութեամբ եւ միեւ– նոյն պինելով դէպի Ամերիկա, Ա– ւստրալիա, Քանատա եւ Արե – ւելք : Վճարումը հոս կամ ար – տասահման : Կ'ապահովենք վի – զայի գործողութիւնները ձրի, կ'ապահովենք նաեւ տեղերը ձրի : Դիմել՝

ԺԱՆ ԵԼԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆԻ

որ ունի 35 տարուան փորձա – ռութիւն :

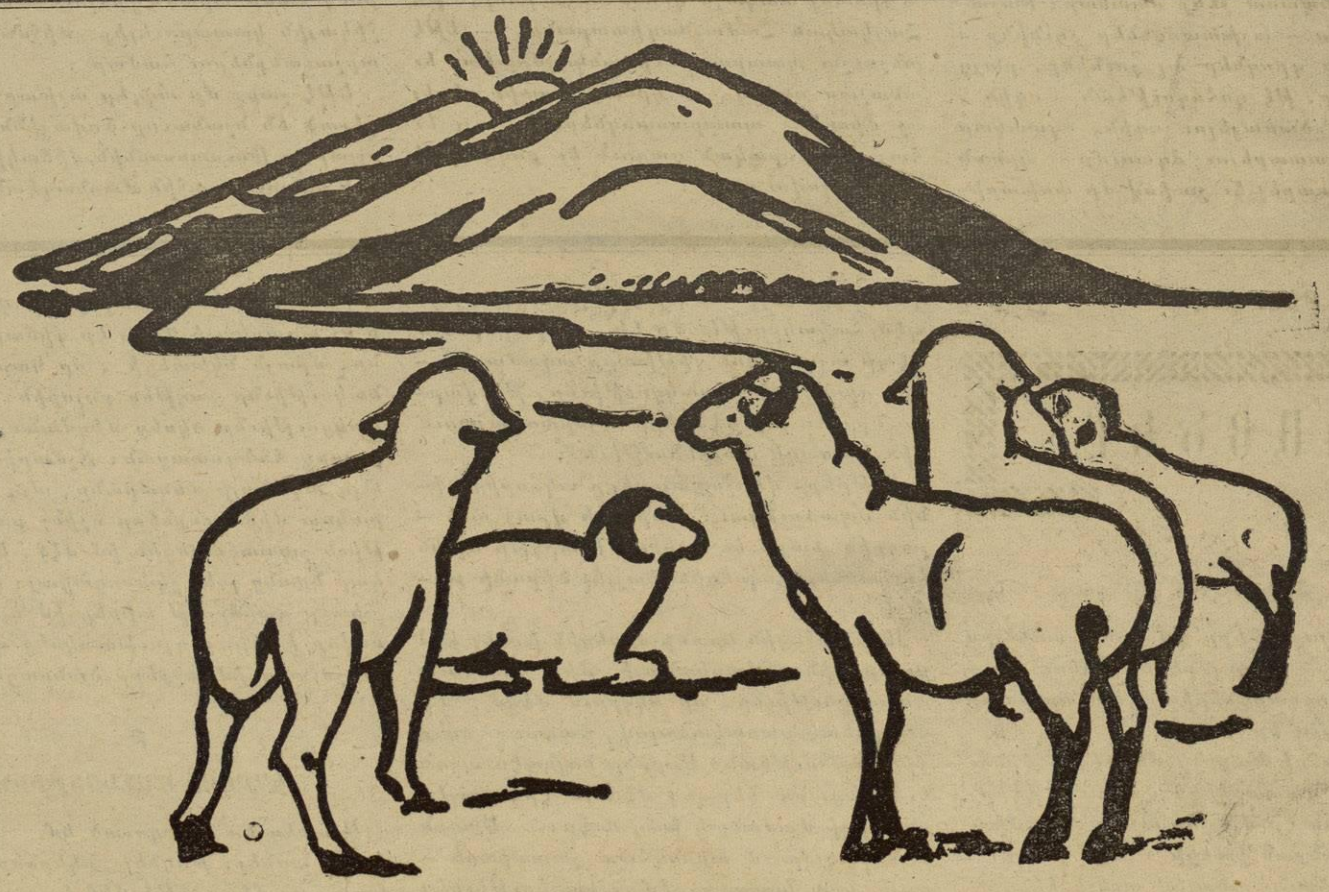
AMERICAN LLOYD

48, Rue de la République, Marseille

Tél. : CO 4722

7, Rue Auber, Paris

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

TERZIAN

Un Maître dans l'Art du Tricot

MAISON FONDÉE EN 1928

3, Rue Poissonnière, PARIS-2e **Tél.: CEN. 93-75**

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction - Administration : 32, Rue de Trévise, Paris 9e

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86-60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. PARIS 15169-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք : Հատը 12 ֆր.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
15
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
MARDI
15 OCTOBRE
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8019 — 33e ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3820

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԴԻՐՔԵՐԸ ԿԸ ՃՇԴՈՒԻՒՆ

Նախագահ Թրումըն 1947ին իր ծանօթ « վարդապետութիւնով » մի քանի նահանջներու ապահովութեան սահմանները երկարեց մինչեւ Միջերկրական : Եւ ի լուր ազատութեան հանդիսաւորապէս յայտարարեց, թէ Թուրքիոյ պաշտպանութիւնը անհրաժեշտ է՝ արդելք հանդիսանալու համար Խորհրդային Միութեան աշխարհակալական ծրագիրներուն :

Ուրեմն տասը տարիէ ի վեր Միացեալ Նահանգները իրենց պաշտպանութեան տակ առած են Թուրքիան :

Ներկայացած այս բացատրութիւնն օգտագործելով, Անգարայի վարիչները կարեւոր դումարներ առած են Ամերիկայէն : Մէկ կողմէ իրենց բանակը զինելու, միւս կողմէ վերակազմելին համար, նոր դէնքեր առած են եւ արդիական ամրութիւններ շինեցին կովկասեան ճակատին վրայ :

Օգտագործելին նաեւ արեւմտեան ճակատի բարեացակամ վերաբերումը՝ Թուրքիան մոցնելու համար Ատլանտեան Ուխտին մէջ :

Պատասխան Ուխտը ուժի եւս ամրապնդեց Թուրքիոյ դիրքը՝ հակահամամասնօրէն ճակատին վրայ :

Թուրքիա ներկայիս կը նկատուի դիմադրողական պատուարը Ռուսիոյ յառաջխաղացման դէմ :

Մոսկուա ուզելով հակազդել Խորհրդային Միութիւնը պաշարման ենթարկելու արեւմտ. ծրագրին դէմ՝ խաղաղ թափանցումի միջոցին դիմեց : Եգիպտոսի եւ Սուրիոյ դէնք հայթայթելով՝ սիրաշահեցաւ այդ երկիրները :

Սուէզի ապստամբին առթիւ Եգիպտոսի կոզքին կանգնելով՝ ուզեց արաբական երկիրներուն ներշնչել այն տպաւորութիւնը թէ՝ մինչ Անգլիա եւ Ֆրանսա կը պաշտպանեն Իսրայէլը, Խորհրդային Միութիւնը Արաբներուն հետ է, իբրեւ ազատասէր անկախութեան :

Համայնավար տարրերը չարաշահ պարագաներէն կրնային Ծորգանակի մէջ անցեալ Ապրիլին : Սակայն Սուրիոյ մէջ Մոսկուայի բարեկամները տակաւին իշխանութեան դլուխ կը գտնուին :

Թուրքիա, որ աւելի քան մէկ տարիէ ի վեր մեծ մտահոգութեամբ կը դիտէր ռուսական նաւերու անցքը Վոսփորի եւ Տարտանէլի նեղուցներէն, վերջերս տարտիպ ենթարկուեցաւ՝ երբ Սուրիա տվորականէն աւելի սպառազինուեցաւ :

Միջազգային մամուլը քիչ մը չափազանցած կերպով ներկայացուց Սուրիոյ սպայակոյտին մէջ կատարուած «մաքրումը»ը եւ յարձակողական նպատակներ վերագրեց այդ նորագտ փոքրիկ բերդին :

Թուրք զինուորներու համախմբումը Սուրիոյ սահմաններուն վրայ իր կարգին մտահոգութեան ենթարկեց Կրէմլինի վարիչները, որոնք փութացին վարչապետ Բուլղանինի տեղապրութեամբ ազդարարութիւն մը ուղղել Թուրքիոյ :

Մոսկուա իր այս նոր ծանուցագրով կ'ուզէր անդամ մը եւս ցոյց տալ արաբական աշխարհին՝ թէ ինք միշտ կանգնած է Սուրիոյ կողքին եւ պիտի պաշտպանէ դայն Թրքական հաւանական յարձակումի մը դէմ :

Ճիշդ այդ օրերուն Եգիպական ջուրերուն մէջ եւ Միջերկրականի եղերքներուն վրայ տեղի կ'ունենային մեծ ռազմախրոխտներ՝ մասնակցութեամբ Ատլանտեան Ուխտի անդամ երկիրներու :

Այս պարագան աւելի եւս զրդռեց խորհրդային իշխանութիւնները, որոնք նախապատրաստութեան համար քանի մը մարտանաւեր եւ սուզանաւեր ղրկած էին Միջերկրական : Ռուսական նաւատորմի հրամանատարը նոյնիսկ մինչեւ Դամասկոս դնաց եւ տեսակցեցաւ Սուրիոյ վարիչներուն հետ :

Արեւմուտքի եւ Արեւելքի մրցակցութիւնը Մերձաւոր Արեւելքի մէջ սկսաւ մտահոգիչ համեմատութիւններ ստանալ :

Հիմա այլեւս վերջնապէս ճշտուած են դիրքերը :

Ի՞նչպէս :

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՋԻՆԵԱԼ ՈՒԺԵՐ ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

ԹՐՔԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԻՆ ՎՐԱՅ ՋՕՐԱԳՈՒՆԴԵՐԸ ԿԱՅԵԼՆԱՆ

Եգիպտական բանակին պատկանող զինեալ ուժերը, կիրակի կէսօրէ վերջ հասան Սուրիա : Զինուորներ փոխադրող նաւերը խարսխեցին սուրիական Լաթաքիա նաւահանգիստը : Գահիրէի ճայնասփիւռը յայտնեց, թէ այդ նաւերը Սուրիա պիտի մնան՝ անորոշ ժամանակով :

Այս լուրը հաստատուեցաւ սուրիական եւ եգիպտական պինուորական միացեալ հրամանատարութեան կողմէ, եւ իրիկունը, Գահիրէի ճայնասփիւռը պաշտօնա պէս հաղորդեց հետեւեալ դեկոյցը . —

« Եգիպտոսի եւ Սուրիոյ Հանրապետութեանց հասարակաց պաշտպանութեան համար կնքած դաշինքին համաձայն եւ Գահիրէի մէջ սուրիական ու եգիպտական պինեալ ուժերու ընդհանուր հրամանատար Ամէմի եւ սուրիական ուժերու հրամանատար Պզրիի խորհրդակցութեանց առեն որոշումները զործադրե լով, եգիպտական ուժեր կը զրկուին Սուրիա՝ Սեպտեմբերէն ի վեր : Այս ուժե րուն նպատակն է՝ դիւրացնել զրացի երկրին պաշտպանութեան միջոցները :

Այսօր, աւելցուց ճայնասփիւռը, կէս օրէ վերջ ժամը 19·30ին, եգիպտական պինեալ ուժերը հասան սուրիական Լա թաքիա նաւահանգիստը, երկու երկիր ներուն ծովային եւ օդային հաղորդակցութեան միջոցներով : Եգիպտական տարմիղին պատկանող բազմաթիւ նաւեր, այս օրուընէ սկսեալ, անորոշ ժամանակով պիտի մնան Լաթաքիա . անոնց ներկայութիւնը սուրիական ջուրերուն մէջ՝ պաշթիւնը սուրիական ջուրերուն մէջ՝ պաշ տօնական այցելութեան բնոյթ կը կրէ» :

Ակնպէս կը կարծուի , թէ Սուրիա հասած եգիպտական ուժերը պիտի զրկուին թրքական սահմանապուխը՝ զօրացնելու համար այնտեղ համախմբուած սուրիա կան ուժերը :

Արժանահաւատ աղբիւրներու համա ձայն, եգիպտացի պինուորները վարժ են խորհրդային արդիական զէնքերու դոր ծածութեան : Ծանօթ է արդէն, որ Եգիպտոս Սուրիայէն առաջ սկսաւ խորհրդային զէնքեր առանալ :

Դիւանագիտական չրջանակներուն տեսակէտով, զօրաւոր անհատականութեան տէր զեկավար մը չունենալուն պատճա ռով՝ Սուրիա չի կրնար արդիական զէնքեր առնել Ա. Միութենէն, մեծ քանակութեամբ :

Եգիպտացի պինուորներու Սուրիա մեկնումը պատրաստուեցաւ զաղտնօրէն : Զօրագունդերուն մեծ մասը հասան կի րակի օր, սակայն պաշտօնական զեկոյցը կը հաղորդէ, թէ յառաջապահները սկը սած էին արդէն դրկուիլ՝ Սեպտեմբեր 15էն ի վեր :

Միւս կողմէ, Միջին Արեւելքի մամուլի դործակալութիւնը կը հաղորդէ, թէ Սուրիա զօրացուց իր պաշտպանողական դի ծը՝ թրքական սահմանապուխին վրայ : Հեռաղիտարաններ հաստատուած են՝ տեսնելու համար թէ ինչպէս թրքական ուժեր կը համախմբուին սահմանին միւս կողմը եւ ի՛նչ թիւով :

Ուշիննկթընի մէջ, Արտաքին Նախարարութիւնը մերժելով հանդերձ որեւէ բացատրութիւն տալ այս ուղղութեամբ՝ այնպէս կը թուի, թէ չատ կարեւորու թիւն չի տար այս անցուդարձերուն :

Գալով անգլիական չրջանակներուն , հարց կուտան, թէ այս քայլը առնուած չէ՞ Ծորգանակի վրայ ազդեցութիւն դործադելու համար : Ամէն պարագայի մէջ, Լոնտոնի քաղաքական չրջանակները կը մտածեն, թէ եգիպտական ուժերու ներկայութիւնը՝ Սուրիոյ մէջ, կոչուած է կայունացնելու աւելի եւս լարելու :

Սակայն, չատ կանուխ է տակաւին յստակ ճշդում մը ընելու համար : Մէկ իրողութիւն կայ՝ որ Արարներու առած այս քայլը նոր բարդութիւններու դուռ կրնայ բանալ :

ՕՐ ՕՐԻՆ

ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՐՏՔ ՄԸ

Փարիզի մեր եկեղեցին մասնաւոր հո գեհանգիստ կատարեց կիրակի, Ալեքսանդրը Մանթաշեանի յիշատակին իբրեւ բարերար Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցիին :

Մանթաշեան եղած է մեծ բարերար մը, որուն անունը երախտագիտութեամբ կը յիշուի միշտ :

Կոմիտաս վրդ.ի եւ Արմենակ Շահնուրատեանի երաժշտական դաստիարակութիւնը իրեն կը պարտիմ : Իր առատաձեռնութեան շնորհիւ է նաեւ որ բազմաթիւ հայ երիտասարդներ համալսարանական կրթութիւն ստացած են Եւրոպայի մէջ : Փարիզի մեր սիրուն եկեղեցին ա ւելի քան յիսուն տարի առաջ շինուած , բաղաքին լուսագոյն մէկ թաղին մէջ, մինչեւ այսօր եւ մանաւանդ այսօր կենդանի յիշատակարան մը կը մնայ Ալեքսանդր Մանթաշեանի բարեգործութեան :

Հազուագիւտ են այժմ մեծ սիրտերը : Մեծ կը մնայ սիրտը մեր ժողովուրդին որ գիտէ տալ, տուողը յարգել, չմոռնալ իր բարերարները, մանաւանդ չշփոթել մարդկային փոքր տկարութիւններ մեծ գործերու հետ :

Նոյն օրը նաեւ Կոմիտասի մահուան տարեդարձին յիշատակութիւնը : Որքան պիտի ուզէինք որ գոնէ այս մէկը ունենար իր յատուկ օրը եւ չխառնուէր շարք մը ուրիշ հոգեհանգիստներու : Ո՞ր սուրբէն պակաս է մեծ Կոմիտասը :

Առանց խորանալու կրօնական ճեւականութեանց մէջ, մեր հաւատացեալ ժողո վուրդը միակամ պիտի ընդունէր զայն Ս. Սահակներու, Ս. Մեսրոպներու, Ս. Ներսէսներու շարքին եւ տար իր փառքի պատուանդանը տարւոյն մէջ օր մը սահմանելով անոր :

Կոմիտաս իր կատարած գործով, Կոմիտաս իր տառապագին կեանքով, Կոմիտաս իր ճահատակութեամբ գրաւած է արդէն հայ ժողովուրդի սրտին մէջ իր սուրբի աթոռը, եթէ նոյնիսկ իր հոգեհանգիստը ի մէջ այլոց յիշատակուի , տարուէ տարի աւելի տժգոյն :

Արդարութեան պարտք մը կատարած կ'ըլլանք Մանթաշեանի յիշատակին երբ իր շինած եւ ժողովուրդին նուիրած տաճարին մէջ, իր եւ Կոմիտասի անունները միաբերան օրհներգուին : *ՆՈՃԻ*

ԱՐեՒԵԼԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ ԴՐԱՄԻ ԲԱՐԵՓՈԽՈՒՄ

ՈՐՈՇՈՒՄԸ ՏՐՈՒԱԾ Է ՄԷԿ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՄԷՋ

Արեւելեան Գերմանիոյ բնակիչները անակնկալի եկած են՝ կիրակի առաւօտ : Արդարեւ, չարաչէն կիրակի լուսնալու պիչերը, Նախարարաց Խորհուրդը ժողով մը գումարելով որոշած էր զերմանական դրամը հիմնովին բարեփոխել :

Զայնասփիւռ, հեռատեսիլի , մամուլ եւ ընկերային այլ միջոցները զործի լծուած էին՝ լուրը հաղորդելու համար ժողովուրդին բոլոր խաւերուն : Իսկ իր օր, լուրը կը տարածուէր նաեւ զպրոց ներէն, առեւտրական հաստատութիւններէն , պանդոկներէն եւայլն :

Կարճ ժամանակ մը տրուած էր հասարակութեան՝ դրամը փոխելու համար , պետութեան բոլոր պաշտօնեաները ան խիր՝ լծուած էին դրամի փոփոխու թիւնները կատարելու աշխատանքին : Համայնավար կուսակցութեան կեդր. կոմիտէն կոչ մըն ալ ուղղած էր իր անդամներուն՝ որ օժանդակեն այս գործին : Իշ խանութեանց տրամադրութեան տակ դրուած էին նաեւ ուսուցիչներ եւ աշա կերտներ ... :

Նոր դրամը, որ հասարակութեան փո խանցուեցաւ եւ գործադրութեան դրուած է երկուշաբթիէն ի վեր, պատրաստուած էր 1955ին : Ուրեմն՝ պարզ է, որ նախա պէս պատրաստուած էին այս բոլորը :

Դրամական այս փոփոխութիւնները մեծ չափով պատճառեցին ժողովուրդին մէջ, որովհետեւ երեք հարիւր մարքէն աւելի ունեցողները իրենց դրամները չեն կրնար փոխել տալ Հոկտեմբեր 19էն առաջ : Այդ թուականէնետք, երեք հարիւր մարքէն աւելի ունեցողներուն պարապան պիտի քննուի, մասնաւոր յանձնախումբի մը կողմէ :

Ամբոխը հաւաքուած էր բոլոր դրասենեակներուն առջեւ : Բազմաթի նշաններ ցոյց կուտային աջէն ու ձախէն : Պատահած են նաեւ կարգ մը միջադէպեր , որոնց պատճառով ութնուն հոգի ձերբակալուած է :

ՓԻՆԷԻ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Անկախ երեսփոխանը կը չարունակէ իր տեսակցութիւնները կուսակցական խմբակցութեանց հետ, ինչպէս կ'երեւի, փինէ պիտի չկարենայ պատասխան մը տալ Զորեքշաբթիէն առաջ :

Երկուշաբթի առաւօտ նախարար Լաքոստ վերադարձաւ Ալժերիայէն տեսակցելու համար վարչապետութեան նոր թեկնածուին հետ :

Զայնասփիւռ ճառ մը խօսելով , Ան թուան փինէ ծանրացաւ ֆրանսական կառավարական տապնապին վրայ : «Զէք անդիտանար անչուչտ որ չատ ծանր տագնապի մէջ ենք՝ ելմտական տագնապ , քաղաքական տագնապ , ազգային տագնապ :

Նոյն օրը (Շաբաթ) մամուլի ասուլիսի մը ընթացքին, Ա. փինէ պարզեց իր ծրագրին քանի մը կէտերը, առանց մանրամասնութիւններ տալու :

Ինչպէս կ'երեւի փինէ պիտի կարենայ ապահովել բոլոր կուսակցութեանց քուէարկութիւնը (բացի անչուչտ համայնավարներէն) բայց կասկածելի է թէ ժող. Շարժումի եւ Մենդէսեան Ազմա տականներու մասնակցութիւնը կարենայ ունենալ դահլիճին կազմութեան մէջ :

.....

ՊՐՏՈՑԻ մէջ (Եուկոսլաւիա. մասնչալ Թիթօ ընդունեցաւ Ա. Միութեան Պա տերազմական նախարարը : Մասնչալ Ժուկով Հոկտեմբեր 17ին պիտի անցնի Ալպանիա :

ՖՐԱՆՍԱՑԻ մէջ ևօթը միլիոն հոգի բնակարան չունի կամ չատ դէչ պայմաններու մէջ կ'ապրի :

ԹՈՒՐՔԻՈՅ Նախագահն ու վարչապետը Ադիոնի մէջ կրպակի պործարանի մը բացումը կատարած են, որուն չինութիւնը իրականացած էր Ֆրանսական ընկերութեան մը օժանդակութեամբ :

(Լուրերու շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՄԻՒՌՈՆՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ

ՄՄԲ.— Կիրակի, Հոկտեմբեր 13ին, Անթիլիասի Մայր Տաճարին մէջ տեղի ունեցաւ Միւռոնօրհնութիւնը ձեռամբ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսին, Զարեհ Ա.-ի: Կիլիկիոյ կաթողիկոսութիւնը Անթիլիաս փոխադրուելէն ի վեր, Միւռոնօրհնութիւնը առաջին անգամ տեղի ունեցած է 1936 Մարտ 29ին, ձեռամբ Գարեգին Կաթողիկոսի:

Միւռոնօրհնութիւնը Հայց. Եկեղեցւոյ հազուագիւտ եւ մեծաշուք տօնակատարութիւններէն մէկն է, որ միշտ կատարուած է Էջմիածին, Սիս եւ այլ կաթողիկոսական նիստ վայրերու մէջ, շրջեղ հանդիսաւորութեամբ եւ «հաւատացեալներու աշխարհ-հախումբ բազմութեան» ներկայութեան: Արարողութիւնը որեան աւանդական եւ պատմական, հետաքրքրական կը համարիբնիճ ներկայացնել մեր ընթերցողներուն՝ հաղելով խորէն Արխ.-ի մէկ յօդուածէն.—

Ս. Միւռոնի պատրաստութիւնը կը սկսի օրհնութեան թուականէն ամիսներ առաջ:

Մակար Ա. Կաթողիկոսի ի վաղարշապատ հրատարակած Միւռոնի Օրհնութեան Մաշտոցը, Ս. Միւռոնի նիւթերուն թիւը եւ տեսակը քառասուն եւ հինգ նշանակած է. ցանկին վերջաւորութեան, Մաշտոցը կը յաւելու.— Եւ քէ յայս ճիւթոցս մին եւ կամ երկու եւ երեք պակաս լիցի՝ մի՛ արգելցես զմեռօճի օրհնելն. այլինքն՝ ծաղիկներու եւ անուշահոտ հունտերու թիւը կրնայ քառասուն հինգէ քիչ պակաս ըլլալ: Իսկ տեղէ տեղ ծաղիկներու տեսակներն ալ կրնան տարբերիլ:

Ս. Միւռոնի պատրաստութիւնը խնամուած, լուրջ եւ ուշադիր աշխատութեան կը կարօտի:

Անուշաբոյր ծաղիկներ, հունտեր, արմատներ: խնկեղէնք եւ համեմունք, չոր վիճակի մէջ, քառասուն օրերու ընթացքին, Վարդապետներու, Քահանաներու եւ Սարկաւագներու կողմէ, աղօթիւք եւ երգօք հոգեւորօք, առանձի (հաւան) մէջ կը ձեծուին, կը մանրուին եւ կը փոշիացուին ու նուրբ մաղէ մը կ'անցուին:

Ցեղոյ, ձիթենիի եւ դափնիի ընտիր իւղ եւ անարատ գինի, ուղուած քանակութեամբ, իրարու խառնելով, կը լեցուին յատկապէս պատրաստուած եւ մի-նակ մեծութեամբ կաթսայի մը մէջ:

Ապա, փոշիացուած ու մաղուած քառասունէ աւելի ծաղիկներու ամբողջութիւնը կը դրուի ձէթի ու դափնիի իւղով եւ գինիով լեցուած կաթսային մէջ. հուսկ ուրեմն, կափարիչով կը փակուի կաթսային բերանը եւ չուրջը կը ծեփուի խմորով եւ վրան ալ կը դրուի ծանր քար մը, որպէսզի եռացման պահուն չբացուի կափարիչը եւ անուշաբոյր չոգին դուրս չելլէ:

Այս կաթսան սակայն, եռացուելու համար ուղղակի կրակին վրայ չի դրուիր, այլ կը դրուի պարզ Ջուրով լեցուած աւելի մեծ կաթսայի մը մէջ եւ միւռոնի նիւթերը կ'եփուին մարիմանօթի (պէն մարի) սիստեմով. եւ կրակը կը սկսին վառել այնքան ցօրաւոր որ, մեծ կաթսային սաստիկ եռացած Ջուրին ջերմութեամբ կը սկսի եփիլ միւռոնի նիւթերով լեցուն փոքր կաթսան. այսպէս, հան-դարտ ու ապահով, Վարդապետներու եւ Սարկաւագներու տեւական հսկողութեան ներքեւ, կ'եփի Միւռոնը, երկու օր ու երկու գիշեր անընդմիջաբար. երբեմն եր-բեմն միայն կը բացուի կաթսային բերանը եւ բահաձեւ մաքուր տախտակով կը խառնուին Միւռոնի նիւթերը: Երկու օր վերջը, կրակին անմիջական վրան դրա-նուող մեծ կաթսային մէջէն կը հանուի Միւռոնի նիւթերու կաթսան եւ ապահով տեղ մը կը դրուի երկու օր, գիշեր եւ ցե-ղհկ, որպէսզի յատականայ, պարզուի եւ դիրքը (դորդ) կաթսային յատակը իջնէ:

Երկու օր եփուած Միւռոնի նիւթը, հանդարտելէ եւ յատկանալէ յետոյ, մաքուր եւ նուրբ կտաւով մը երիցս կը քամուի եւ վերջը կը դրուի Ս. Միւռոնի խնկական եւ ոսկեդրուագ կաթսային մէջ: Այս թանկագին եւ արժէքաւոր կաթսան կիլիկիոյ Ս. Աթոռին նուիրուած է Գա-դաղ Յարութիւն Ամիրայ Պէզճեան 1817-ին:

Հոս յիշենք նաեւ թէ Միւռոնի նիւթե-րու պատրաստութեան առեն, բալասանը առանձինն կը կակուղցուի ձէթի իւղի մէջ փոքրիկ կաթսայով մը եւ յետոյ կը խառնուի ընդհանուրին. բալասանը որքան չատ ըլլայ, այնքան լաւ է: Կը դրուին նաեւ ծաղիկի իւղեր՝ Բուրումնաւէտելու համար Միւռոնը:

Այս նախապատրաստական աշխատանքներէ յետոյ, պատրաստուած Միւռոնի նիւթը, օրհնութեան Թուականէն քառասուն օր առաջ, բուն կաթսային մէջ, կը դրուի Մայր Տաճարի Աւագ Խորանի ձախակողմը՝ բեմին վրայ, եւ կը ծածկուի նրբահիւս եօթը քողերով ու չարերով:

Ամբողջ քառասուն օրեր, երեկոյեան ժամերգութենէն յետոյ, տեղի կ'ունենան կանոնական աղօթք եւ աւետարանական ընթերցում՝ Միւռոնի նիւթին վրայ:

Ս. Միւռոնի օրհնութիւնը վեհափառ Կաթողիկոսին իրաւասութիւնն է: Ան կ'օրհնէ Ս. Միւռոնը իր չուրջը ունենալով Եպիսկոպոսներ, Վարդապետներ, Քահանաներ, Սարկաւագներ, եւ Դպիրներ:

Միւռոնօրհնութեան հոգեպարար արարողութիւնները կը կատարուին ըստ Մաշտոցի «Ողջոյն»էն առաջ: Հանդիսադիր Վեհափառ Հայրապետը կը կարդայ յատուկ աղօթքներ որոնցմով կը հայցուի որ Ս. Հոգին գայ հանդչի իւղին մէջ եւ սրբացնէ զայն, որպէսզի անով օծուածները սատանան Ս. Հոգւոյն չնորհը:

Եւ կանոնական արարողութիւնը կը չարունակուի մինչեւ հոն, ուր կը բացուի կաթսան եւ Վեհափառ Հայրապետը հին Միւռոնի սրուակը ի ձեռին կը դոչէ.—

— Առաքելոյ Աղաւնոյ... չարականը ու հին Միւռոնը հանդիսաւորապէս կը թափի նոր Միւռոնին մէջ. ահա այս աստեն է որ կը սկսի ինքնաբերաբար եռալ ու եփիլ նոր Միւռոնը. եւ մինչ զանգակները կը հնչեն ու ժողովրդային ջերմեռանդութիւնը իր գագաթնակէտին կը հասնի, Վեհափառ Կաթողիկոսը Ս. Լուսաւորչի օրհնաստիւնա Ս. Աղոյը խաչաձեւ թաթխումով կ'օրհնէ Ս. Միւռոնը:

ԽՈՐԷՆ ԱՐԲ. ԲԱՐՈՑԵԱՆ
(Մնացեալը յաջորդով)

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՀԻՆ ԴԷՄՔԵՐ

ՊԻՍՏՈՍ-ԱՐԱՔՍԻԱ

1850ական թուականներուն Միջագետքի (Պոլիս), Թասզիլքի եւ այլ արուարձանները թաղային վարժարաններու սրահներուն ու քանի մը մասնաւորներու տուներուն մէջ սարքուած, նաեւ Սրապիոն Հէքիմեանի Բերայի Նաւում թատրոնի բեմին վրայ կազմակերպած թատերական ներկայացումները վերջապէս կը յանգին յաւադրն ու կանոնաւոր բեմական կազմակերպութեան մը Բերայի մէջ, որ Ա-բեւելեան թատրոն անունով ծանօթ է:

Դժբախտաբար Աբեւելեան թատրոնը կարճատեւ չրջան մը բոլորելէ ետք կը դադրի գործելէ եւ այդ միջոցին, Սրապիոն Հէքիմեան, գործին գլուխը անցնելով կը չարունակէ թատերական աչխատանքը, անջատ ու պարբերական ներկայացումներ կազմակերպելով:

Ահա՛ այս չրջանին է որ հրապարակ կ-ուգայ արեւմտահայ բեմի տաղանդաւոր դերասանուհիները մին՝ Պիստոս – Ա-րաքսիա:

Իր թատերական գործունէութիւնը կսկսած է 1867 – 68, Ս. Հէքիմեանի թատերախումբին մէջ:

Սկիզբները, երիտասարդ արուեստա-գիտուհին չի կրնար տակաւ բեմական դժուարին կեանքին եւ քիչ ատեն մը մնալէ ետք Հէքիմեանի թատերախումբին մէջ, կը հեռանայ ու կը պարապի դեր-ձակութեամբ:

Սակայն երկու տարուան ընդհատումէ մը ետք, կը վերադառնայ բեմական կեանքին: Բեմը կը քաչէ զինքը կրկին: Անոր յոյզերն ու ուրախութիւնները, անոր դառնութիւններն ու կսկիծները վերըսաին ապրելու պէտքը կը զգայ:

Գիտէ որ «այրած կամուրջներով վերադարձ չկայ»: Գիտէ որ «երբ անգամ մը մարդ իր ուսերուն վրայ կրէ Նեսոսի պատմուճանը, այլեւս դժուար է զայն նետել իր ուսերէն, վասն զի հարկաւոր է մին ու ոսկորն ալ պոկել անոր հետ»:

Եւ Պիստոս – Արաքսիա զարձեալ խան-

կաթսան եւ Վեհափառ Հայրապետը հին Միւռոնի սրուակը ի ձեռին կը դոչէ.—

— Առաքելոյ Աղաւնոյ... չարականը ու հին Միւռոնը հանդիսաւորապէս կը թափի նոր Միւռոնին մէջ. ահա այս աստեն է որ կը սկսի ինքնաբերաբար եռալ ու եփիլ նոր Միւռոնը. եւ մինչ զանգակները կը հնչեն ու ժողովրդային ջերմեռանդութիւնը իր գագաթնակէտին կը հասնի, Վեհափառ Կաթողիկոսը Ս. Լուսաւորչի օրհնաստիւնա Ս. Աղոյը խաչաձեւ թաթխումով կ'օրհնէ Ս. Միւռոնը:

ԽՈՐԷՆ ԱՐԲ. ԲԱՐՈՑԵԱՆ
(Մնացեալը յաջորդով)

դաստուածեամբ կը լծուի գործի, այս անգամ Վարդովեան թատրոնին մէջ, որ Սրապիոն Հէքիմեանի եւ Աբեւելեան թատրոնի գործունէութեանց չարունակութիւնն էր:

Իր ժամանակակիցները կ'ըսեն թէ Պիստոս – Արաքսիա համար ոչինչ կը պակսէր: Բեմական արտակարգ չնորհներով օժտուած էր ան: Ծափ ու խոչոր աչքեր-լով սիրուն այս աղջիկը ահմանուած էր առաջնակարգ դերասանուհի մը ըլլալու, սակայն գժբախտաբար չէ կրցած ըլլալ, վանդի Վարդովեան թատրոնին մէջ իր տեղը գրաւուած էր ուրիշներէ: Առիթ չէ ունեցած կարեւոր ու մեծ դերեր խաղալու, բացի մէկ քանի պատահական առիթներէ, ուր երեւցած է առաջնակարգ դերերու մէջ, պակաս անձ մը լրացնելու համար, եւ մեծ ընդունելութիւն է գտած:

Պիստոս – Արքսիա ինչպէս ողբերգու-թեանց, նոյնպէս եւ կատակերգութեանց մէջ անվիճելի կարողութիւն գոյց տուած է:

Այս վերջին սեռին մէջ, նշանաւոր հանդիսացած է Անժէլիքով (Ժորժ Տանտէն), Ժիլլիէթով (Տոքթ. Շիէնտան), Ֆլորս-Քինով (Էտկար եւ աղախինը): Այս քանի մը դերերուն մէջ, Պիստոս – Արաքսիա ձեռք բերած է աննախընթաց յաջողութիւն եւ այս գործերու յաջորդական ներկայացմանց ընթացքին մրցակից չէ ունեցած:

Բնութենէն օժտուած այս տաղանդաւոր աղջիկը արտակարգօրէն չնորհալի է եւ-դած բեմին վրայ: Իր քալուածքը, իր չարժուձեւերուն ներդաշնակութիւնը, մանաւանդ իր արտասանութեան յստակ ու պայծառ դրոշմը միացած՝ դերըսանքեր-բի կերպով իւրացնելու իր կարողութեան, զինքը իր առեն սիրելի են դարձուցած արուեստասէր հասարակութեան:

Պիստոս – Արաքսիա 1878ին Սերովբէ Պէնկլեանի խումբով կը մեկնի Անգրիա-նուպոլիս, դուսանեղական դերեր մարմնաւորելու համար:

Անգրիանուպոլսոյ մէջ, տեղւոյն Հրեայ դերասանախումբը, խանդավառուած ու հիացած Արաքսիայի խաղով, կը հրաւիրէ զինքը ներկայացման մը մասնակցելու եւ առանձնելու Յուդիթի գժուարին ու պատասխանատու դերը:

Երիտասարդ դերասանուհին առանց գոյղն վարանումի, կ'ընդունի իրեն եղած այս հրաւէրը, կը առանձնէ այդ պատասխանատու գործը եւ յաջողութեամբ դուրս կ'ելլէ անկէ:

Արդարեւ, այդ դերով այնպիսի յաջողութիւն մը ձեռք կը բերէ, որ այլեւս կը դառնայ թատերական չրջանակներուն մէջ պաչտամունքի առարկայ:

Արեւմտահայ թատրոնի առաջին դերասանուհին՝ Արուսեակին նման, Պիստոս-Արաքսիա եւս ունեցած է եղերական վախճան մը:

Արդարեւ, անզուգական Արուսեակը, փառքի գինիքին հասնելէ ետք, իր ոտքե-

---

ԶՈՅԳ ԱՍՏՈՒԱԾՆԵՐ

ԻՄԱՍՏՈՒԹԵԱՆՑ ՈՒՂԻՒՈՎ

Ու բազմութիւնը, ի տես՝ թուխ, դէմքի պիրկ մկաններով ու բազէի թափանցող նայուածքով մկուն որ կը յառաջանար, կխուեցաւ ինքն իր վրայ՝ բերդի մը բացուող դռներուն նման:

Նոր ու զսպուած լռութիւն մը տիրեց: Ամէնքը իրենց ակնարկները սեւեռած էին այդ կաչմբուռն մարդուն, որ կը յառաջանար նոյնքան զուսպ լռութեամբ:

Երիտասարդը հասաւ ճիշդ մէջտեղը տարածութեան, ու կանգ առաւ: Կանգ առաւ նաեւ այն, որ կը կոչուէր Ահարոն, եւ, Քորեղի կատարը յածող երեւակայեալ Եհովային յուսախաբ, Իսրայէլի ժողովուրդը մղեր էր նոր աստուածոյն երկրպագելու եւ ողջակիզելու...

Ահարոնի եփուած ծիրանեզոյն էր եւ մանուած՝ նրբին քաթանէ: Վակասներ կային եփուտին, որ երկու ծայրերէն կը կոճկուէր: Ու նաեւ՝ եղնդնաքարեր: Ու անոնց վրայ փորագրեալ՝ անունները Իսրայէլի որդիներուն: Լանջապանակը քառակուսի էր: Վրան՝ սարդիոն, տպազիոն եւ զմրուխտ: Ու կարիճեան, չափիւղայ եւ ագամանդ: Ու նաեւ՝ զոճազմ, ակատ ու մեզեսիկ: Ոսկեքար ու յասպիս,— քարեր՝ Իսրայէլի ցեղերը բնորոշող:

Իսկ եփուտին պատմուճանը կապուտակ էր:

Արեւը հեզհեզակ կը թեքէր դէպի արեւմուտք: Ու ջերմութիւնը մասամբ նուազեր էր: Թէեւ, լերկ տարածութիւնը դեռ տաք էր անոնց ոտքերուն ներքեւ:

Երբ ողջակիզումի խարոյկը սկսաւ ծխալ, Ահարոն մօտեցաւ սեղանի մը, որ չինուած էր Սատիմի փայտէ եւ ունէր եղջիւրներ՝ զուտ ոսկիէ: Ու մորթեց զուարակը: Ու իր երկու որդիները՝ եւ-դիտար եւ Իթամարի՝ որոնք քահանայ էին իրեն նման, արիւնը մօտեցուցին անոր: Ու ան մասը թաթխեց արեան մէջ ու զայն դրաւ սեղանին եղջիւրներուն վրայ: Ողջակիզեցին նաեւ ճարպակ ու ապտակ: Իսկ դեռուններէն՝ արտօնեալ-ները միայն, — գրուիճ, խարտեաշ եւ ջորեակ: Ու սեղանին վրայ կային նաեւ անխմոր չօթեր:

Ու Ահարոն մօտեցաւ աջողեալ դանդուածի մը, որ իր ու երիտասարդին մի-ջեւ կը գանուէր, ու վերցուց քօղը:

Ոսկի Հորթը՛...

Արեւին չեղակի ճառագայթներուն դիմաց՝ իր ցոլացումներով ու չողչողումներով անիկա բազէական շլացուց աչքերը համբացեալ բազմութեան, որ սովին ու ղրկանքին պատճառած սպառումէն ետք, իրեն մերձ ու իր առջեւ կը տեսնէր նոր ու յանկուցիչ աստուածը՝ չօշափելի ու հաբատ՝ փոխան վերացական ու անտեսանելի Եհովային...

Ամէնքին նայուածքները ուղղուած էին Ոսկի Հորթին: Ու այդ նայուածքներուն մէջ, հոգեկան սպառած լոյսին տեղ՝ նիւթեղէն փայլին ցոլացումը կար հիմա:

Ահարոն իր բազուկը տարածեց հորիզոնական: Այ ծունկը դրաւ դետին: Ու խոնարհեցաւ գլուխը:

Ու վեց հարիւր հազարնոց բազմութիւնը եւս, միակամ ու միաչարժ, բազկատարած ու ծնրադիր, խոնարհեցաւ Ոսկի Հորթին առջեւ...

Ու անոնք երդեցին երգը սրբազան: Եւ այդ պսպղուն աւազուտին, համատարած լռութեան մէջ, անոնց երգը, որ համանուագը չէր կրնար թէ մեռեալ բոլոր Իսրայէլներու ձայներուն նման էր անոց-եալ զարերու խորերէն բխող ահեղազոռ աստուածքի մը:

Ու այդ երգը ալիք առ ալիք տարած-ուեցաւ մինչեւ հորիզոնները հեռակայ: Ու նաեւ՝ մինչեւ կատարը լերան:

Անզարպիծ երկինքը, լերկ տարածութեանց զարաւոր համրութիւնը, ինչպէս եւ՝ արեւին հրեղէն սկաւառակը՝ անոնց վերեւ, աւելի տպաւորիչ զարձուցին այդ հանդիսաւոր պահը:

Կորաքամակ պառաւ մը, որ, նոր աստուածոյն մերձ կանգնած լլլալով հանդէպ, տարիքին բերումով՝ հինին կապուած կը մնար, եւ ակնարկը սեւեռած էր երկինքին,

— *Մօխէ բապէյնու (*),* — *չչնջեց դողդոջուն ու զուսպ, եւ գլխահակ լռեց իսկոյն՝ իր չչնջիւնէն ինքն իսկ սարսափած...*

Բայց, չչնջեալ այդ երկու բառերը բաւական եղան, որ Իսրայէլացիք, որոնք միակամ ծունկի էին եկած իրենց նոր աստուածոյն առջեւ, անդղալաբար ու նոյնքան միաչարժ բարձրացնեն իրենց գլուխները, եւ իրենց նայուածքները սեւեռեն լերան գագաթին:

Վերը, լերան կատարին, Մովսէսն էր՝ իր գեղուկէզ հասակին բովանդակ չքեղութեամբ, սպիտակ մազերը հովէն վէրվէուն, եւ ալեփառ մօրուքը լայն կուրծքին վրայ: Անչարժ ու կախարդիչ: Եւ՝ զղղաձիգ՝ երկնքէն թողուած աչառարակի մը նման:

Անիկա կանգնած կը մնար՝ ծանրաբեռ դարը ուսերուն, ու ճակատը պսակուած ճառագայթներով:

Մարդարէն ծնրադիր բազմութեան վրայ տարածեց իր հայեացքը՝ լուսեղէն չանգի մը նման: Ու ամէն մէկ իսրայէլացիկի աչնպէս թուեցաւ թէ՝ անոր աչքերուն մէջէն իրենց կը նայի Եհովան...

(2 Մնացեալը յաջորդով) Կ. ՄԵՀԵԱՆ

(*) Մովսէս՝ ուսուցիչ մեր:

ՅԱԶՑՈՒԿ

ՊԱՎՎԱՎՍԿՂՈՒ ՎՑՍՄՈՒԿ

Փ.

— Ինչպես գրած էիք, Նիկոլայ Լիպատովիչ, «Ցամուզ ու Իրանցուկ» խմբագրության հարցազրույցում, ձեր ստեղծագործական ծրագրերի մեջ մտնում է նաև մի վեպ, որի հերոսը լինելու է Ձեր հայրը։ Ինչպե՞ս է ծնվել այդ միտքը։

— Ինչպես ասում են, ամեն ինչ սկսվեց մանկությունից։ Ես ծնվել եմ Ղարաբաղում, Ղազանչի գյուղում։ Հայրս այդ գյուղի ուսուցիչն էր։ Ես նրա միակ զավակն էի։ Մանկության տարիներին ես հաճախ էի լսում հորս պատմությունները իր կյանքի մասին։ Նա ծնվել էր Ղարաբաղի մի ուրիշ գյուղում՝ Ղարաշենում։ Ես ինքս էլ մանկության տարիներին մի քանի անգամ եղել եմ Ղարաշենում։ Հայրս ինձ տարել է իր ծննդավայրը։ Ես տեսել եմ նրա ծնողներին, նրա հարազատներին, նրա ընկերներին։ Ես տեսել եմ նրա մանկության ընկերներին։ Ես տեսել եմ նրա դպրոցը, որտեղ նա սովորել է։ Ես տեսել եմ նրա ուսուցիչներին։ Ես տեսել եմ նրա ուսուցչուհիներին։ Ես տեսել եմ նրա դասընկերներին։ Ես տեսել եմ նրա դասընկերուհիներին։ Ես տեսել եմ նրա դասընկերների ծնողներին։ Ես տեսել եմ նրա դասընկերների ծնողների ընկերներին։ Ես տեսել եմ նրա դասընկերների ծնողների ընկերների ընկերներին։ Ես տեսել եմ նրա դասընկերների ծնողների ընկերների ընկերների ընկերներին։ Ես տեսել եմ նրա դասընկերների ծնողների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերներին։ Ես տեսել եմ նրա դասընկերների ծնողների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերներին։ Ես տեսել եմ նրա դասընկերների ծնողների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերներին։ Ես տեսել եմ նրա դասընկերների ծնողների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերներին։ Ես տեսել եմ նրա դասընկերների ծնողների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերներին։ Ես տեսել եմ նրա դասընկերների ծնողների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերներին։ Ես տեսել եմ նրա դասընկերների ծնողների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերներին։ Ես տեսել եմ նրա դասընկերների ծնողների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերներին։ Ես տեսել եմ նրա դասընկերների ծնողների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերներին։ Ես տեսել եմ նրա դասընկերների ծնողների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերներին։ Ես տեսել եմ նրա դասընկերների ծնողների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերներին։ Ես տեսել եմ նրա դասընկերների ծնողների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերներին։ Ես տեսել եմ նրա դասընկերների ծնողների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերներին։ Ես տեսել եմ նրա դասընկերների ծնողների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերների ընկերներին։ Ես տեսել եմ նրա դասընկերների ծնողների ընկեր

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ. մեր ժեց անցագիր տալ իշխան Վանի, որ ՄԱԿի կողմէ հունգա – րական հարցը քննելու կոչուած պատուի– րակութեան նախագահն է : Միւս կողմէ , այս տարի ոչ մէկ ձեւով պիտի նշուի հա– կահարուածային ապստամբութեան տարե– դարձը, յայտարարեց Քատար :

ՊԼՅՈՒԹի Իրաքի դեսպանին համա – ձայն, ամսոյս վերջը Ռիատի մէջ Իրաքի Ֆէյսալ Թագաւորը տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ Սէուտ արքային հետ :

ԱՐԱԲԱԿԱՆ երկիրները մեծ քանակու – թեամբ զէնք ապսպրած են Սպանիոյ, որ պահանջներուն գոհացում տալու համար իր գործարանները արտակարգ աշխա – տանքի լծած է :

ՓԱՐԻԶի ուսանողական ճաշարաններու տոմսերուն գինը 75էն բարձրացած է 85 ֆրանքի :

ՖԼՈՐԻՏԱՅի մէջ (Միացեալ Նահանգ– ները) արձակուած է հրթիռ մը, որուն մասին պաշտօնական ոչ մէկ տեղեկու – թիւն տուին Ամերիկացիք :

ՆԱԽԱԳԱՀ ՍՃԶԼԸՆՀՈՒՐԸ երկուշաբ – թի օր տօնից իր 67րդ տարեդարձը :

ՀԱՅ ԱՐԻՆԵՐՈՒԻՆ 27ՐԴ ՏԱՐԵԿԱՆ ՅԵՐԵԿՈՑԹԸ

կիրակի 9 Մարտ 1958, կէս օրէ վերջ , ժամը 2·30ին, Սալ ըը լա Շեմի :

ՄԵԾ ԵՐԵԿՈՑԹ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Շավիլի երիտ. եկե – ղեցւոյն Ցանճնախումբի կողմէ :

10 Նոյեմբեր Շավիլի քաղաքապետարա– նի սրահին մէջ: Նկատի ունենալ այս թը– ւականը:

Մանրամասնութիւնները յայտնուած :

Շ· ՆԱՐԴՈՒՆԻԻ ԳՈՐԾԵՐԸ

Մամուլի տակ է՝

ՍՊԻՏԱԿ ԱՌԱՒՕՏ

(Հէքեաթ եւ բանաստեղծութիւն)

Գրեց՝ Շ· Նարդունի

× *Մարսիլիոյ մէջ Շ· Նարդունիի բո– լոր գործերը առանալու, ինչպէս նաեւ բաժանորդագրուելու համար ՀԱՅ – ԲՈՑ– ԺԻ, դիմել Ֆօթօ – Ռէքս, 2 ռիւ Պէռնար տիւ Պուա:*

Մարսիլիոյ մէջ ՀԱՅ – ԲՈՑԺԻ բաժնե– պիններըը, ինչպէս ամէն տարի, այս տարի եւս սիրայօժար պիտի գանձէ Պ· Արմենակ Շահպազեան :

× *Սպառած է Ո՞ւր ես, մայր իմ գրքոյկը :*

ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՈՐԲԱԽՆԱՄ ՄԱՐՄՆԻ

Տարեկան պարահանդէսը 24 Նոյեմբեր , կիրակի ժամը 16 – 24, կրանտ Օթէլի սը– րահներուն մէջ :

ԿՐ. ՓՆՏՈՒԻՒ

Անգլիասեան Գէորգ, երեւան ծնած 1922ին, հօրը անունը՝ Մանուկ, մօրը ա– նունը՝ Շուշան, քոյրը՝ Մարալ : Կը կարծուի թէ ամուսնացած է եւ Փարիզ կը բնակի: Իր մասին լուր ունեցողներէն կը խնդրուի դրել խմբագրութեան :

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

ԱՆՎԱՐԱՆ ԴԻՄԵՑԷՔ

A. HAPET

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

81, Rue Réaumur, Paris - 2e

Ուր պիտի գտնէք կանանց յատուկ իր– նամով պատրաստուած ճաշակաւոր եւ տոկուն վերարկուներ, չինուած դերձակ արհեստաւորներու կողմէ : Շատ դիւրա – մատչելի գիներով :

TÉL. : CEN. 96-29

Métro : Réaumur ou Sentier

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԵՐ

Կ· Ափրիկեան *պրոֆեսոր է երաժշտու– թեան դասեր տալու, երգի, դաշնակի, սոլֆէժի, հարմօնիի , ֆոնքրըփուէնի , եւայլն:*

Մանրամասնութեանց համար հեռա – ձայնել ՀՈՊ· 31·53, ժամը 14էն 17·30:

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

3 Նոյեմբեր կիրակի գիշեր, Միւթիւա– լիթէի մեծ սրահին մէջ :

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 26ին, Շաբաթ երեկոյ, Ալ– համպրայի մէջ:

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Տեղի կ'ունենայ ՀՕԿՏ· 26ին:

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 26ին, Շաբաթ իրիկուն , ժամը 20·30ին:

ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

կիրակի, Նոյեմբեր 3, ժամը 16ին: *Մանրամասնութիւնները յայտնուելով :*

ՎԻԵՆԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 27ին, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 15·30ին :

ՅԱՐԳԱՆՔԻ ԱՅՑ

Հ· Յ· Դ· Ազգիւր Սէրոբ – Եօթնեղ – բայրեան խումբը, յարդանքի այց մը կազմակերպած է, այս կիրակի ժամը 14·30ին, Թիւէի պերպմանատունը; ող – բացնալ ընկերներ՝ Ա· ՋԱՄԱԼԵԱՆի, Օ– ՀԱՆ ԳԱՐՈՑի, ԹԱՂԻՈՍԵԱՆի (Պապա – չայ), ՏԻԿԻՆ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆի, ՍԱՐԳԻՍ – ԲԻԿԵԱՆի եւ ՅԱԿՈԲ ՄԵՆԵՏԵԱՆի չերմ– ներուն:

Կը հրաւիրուին ողբացնալ ընկերներուն յիշատակը յարգողները :

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Լսարանիս 10րդ տարեշրջանի բացումը կը կատարուի ԹԼՅԱՍԵՂԱՆՈՎ մը, այս Շորեքշաբթի, ժամը 21ին, Քատէի վեր– նայարկը :

Այս հատաքոյթին ներկայ կ'ըլլան Տէր եւ Տիկին Տոքթ· Տամլամեան, որ այս առթիւ պիտի տան Հայաստան այցելու – թենէն իրենց տպաւորութիւնները :

Կը հրաւիրուին համակիրները :

Հ· Յ· Դ· ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ

Նոր Սերունդի պրասենեակը բաց է ա– մէն շաբաթ օր, ժամը 15էն 19, 17 րիւ Պլէօ :

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

ՏԻԿԻՆ ՄԱՐԻՑԱ ՀԱՑՔԱՒԵԱՆի մահ – ուան առթիւ Սեբաստիոյ Մուրատ Ռ – ռումնասիրաց Միութեան փոխան ծաղկե – պահակի հազարական ֆր· կը նուիրեն հայրենակիցներ Սուրէն Ղուկասեան, Մի– րիճան Շիրվանեան, Յարութիւն Շիրվան– եան եւ Խորէն Կիւլեան :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այս կիրակի օր Առնուվիլի Վարպետ Ս· Խաչ եկեղեցիին մէջ ըստ բաղձանաց Քէօթահիայի հայրենակիցներու, հոգե – հանգստեան մատնաւոր պաշտօն պիտի կատարուի համայն Քէօթահիայի ննջեց– եալներուն հոգւոյն ի հանգիստ :

ՇԱԻԻԼԻ եկեղեցաչէն յանճնախումբը չնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ դրամարները.— Տիկին Սկրտոսեան 30·000 ֆրանք, Պ· Ա· Ալթունեան տասը հազար, Պ· Գ· Պահթիարեան (Նիս) հինգ հազար, Տիկին Ա· Գէորգեան հինգ հազար իր ա – մուսնոյն եւ քրոջ յիշատակին :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Վարպետ Ս· Խաչ եկեղեցւոյ հոգա – բարձութիւնս իր մասնաւոր չնորհակա – լութիւններն ու խորին գոհունակութիւնը կը յայտնէ բարեպաշտ ժողովուրդին եւ ուխտաւոր հաւատացեալներուն, որոնք Ս· եկեղեցւոյ անուան ծանին տարեկան իրենց սրտաբուխ նուէրներով աատարեցին մա – տաղցու ոչխարներու գնման :

Նուիրատուներու անունները ծանուց – ուած են Ս·եկեղեցւոյ դրան վրայ փակ– ցուած ցանկին վրայ :

Հոգաբարձութիւն Վա– րպետ Ս· Խաչ եկեղեցւոյ

ԿՐ. ՓՆՏՈՒԻՒ ՍՏԻՊՈՂԱԲԱՐ

Դպրոցասէրի առտնին գործերուն հա – մար աշխատասիրուհի մը: Դիմել ամէն օր 1, Պուլվար Տիւ Նոր: Փանթիէնէն առ– նել 146 հանրակառքը եւ իջնել Ռէնսի – Փավիյեոն:

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Կիրակի , 27 Հոկտեմբեր, ժամը 16էն կէս գիշեր

GEORGE Vի *չքեղ սրահներուն մէջ*

Զանազան աքրաքսիօնիներ — Մուտք 500 ֆրանք

Deux Orchestres — Cotillons

Կը խնդրուի ապահովել սեղանները — *Հեռաձայնելով միութեան պրասենեակը*

PRO. 77.73

ՀՐԱՒԻՐԱԳԻՐ ԸՆԴՀ· ԺՈՂՈՎԻ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հայի· Բարեգ· Ընդհ·Միութեան կեդր· վարչական ժողովը պատիւ ունի հրաւի – րելու Միութեան բոլոր իրաւասու ան – դամները ներկայ գտնուիլ 44րդ ընդհ· ժողովին, որ պիտի գումարուի Շաբաթ օր, 30 Նոյեմբեր 1957, առաւօտեան ժա– մը 9·30ին, Միութեան կեդր· Գրասենեա– կին մէջ, 250 Ֆիֆթ Էվընիւ, Նիւ Եորք, :

Եթէ օրինաւոր մեծամասնութիւն մը ներկայ չըլլայ վերոյիշեալ Թուականին , այս ծանուցումը պիտի նկատուի իբրեւ Բ· հրաւէր Ընդհ· ժողովի, որ պիտի գու– մարուի Շաբաթ եւ կիրակի, 14 եւ 15 Դեկտեմբեր, 1957, առաւօտեան ժամը 9·30ին, Օթէլ Ռուզվելթի մէջ, Մէտիսըն Էվընիւ եւ 45րդ փողոց, Նիւ Եորք :

Բոլոր իրաւասու անդամները որ ներ – կայ պիտի բլլան այս ժողովին, օրինա – կան մեծամասնութիւն պիտի կազմեն :

ՕՐԱԿԱՐԳ

1· Ընդհ· տեղեկագիր 1956 տարեշրջա– նի: 2· Ընդհ· հաշուետուութիւն 1956 տարեշրջանի: 3·Ընտրութիւն կեդր· վար– չական ժողովի՝ իրենց պաշտօնավարու – թեան շրջանը աւարտած անդամներու տեղ: 4· Զեկուցում Հ· Բ· Ը· Միութեան յիսնամեայ յոբելեանի առթիւ կատար – ուած հանգանակութեան արդիւնքին, եւ ծրագրուած կրթական եւ մշակութային ձեռնարկներուն մասին: 5· Առաջարկներ եւ թելադրութիւններ: 6 Ուղերձներ :

Ի դիմաց կեդր· վարչ· ժողովի
(ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ)

ՎԵՐԱՄՈՒՏ

Սէնթ Անթոնիի Ս· Թադէոս եկեղեց· Թաղ· Խորհուրդը ի պիտութիւն յարգոյ հասարակութեան կուգայ յայտարարելու որ հոկտեմբեր 31էն սկսեալ վերջաց – ուած է թաղիս Ս· Թադէոս եկեղեցւոյ մէջ , մայրենի լեզուի ուսուցման դասըն– թացքները, ամէն հինգշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 1·30էն մինչեւ 4:

Ուսուցչուհի Տիկին Մանուչ Շահմիր – եան: Այս առթիւ թաղականութիւնը կոչ կ'ուղղէ թաղիս եւ շրջաններու բոլոր ծը– նողքներուն անխտիր, որ բարեհաճին փութալ արձանագրելու իրենց զաւակնե – րը ամէն հինգշաբթի եւ կիրակի օրերը եկեղեցւոյ խորհրդարանին մէջ :

ՓԱՐԻԶ.— Հ· Յ· Դ· Ազգիւր–Սէրոբ – Մ· Եօթնեղբայրեան խումբի ընկերական ընդհ· ժողովը այս շաբաթ, ժամը 21ին, ծանօթ հաւաքատեղին :

ԿՐ ՓՆՏՈՒԻՒՆ

Երեւան քաղաք, Թալինի շրջան, Ն· Ղարաչոյ գիւղէն Աբեւեան Գեղամ, հօր անուն Մելքոն, ծնած 1919ին, եւ Աբե– եան Սուրիկ, հօր անուն Մելքոն, ծնած 1924ին, ռազմաճակատ մեկնած են 1941– ին եւ կորսուած :

×

Երկու եղբայրներ Ալբարանոյի հայա – զատ եւ Յովհաննէս Մաքինեսեաններ Պէյ– րութէն, Ֆրանսայինները մեկնելու ժամա– նակ միասին զգացած են Մատակասկար : Իմացայ որ այժմ Ֆրանսա են եկած, բայց հասցէն չունիմ: Հայրտուրը օգտչու էր : Փնտռողը՝ մայրը Ռոզա Մաքինեսեան, հասցէն՝ Երեւան, Նորմաթադ, 7րդ փո – ղոց, թիւ 69 տունը :

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԱԾ ԷՔ

ԵԹԷ ՈՉ

Դիմեցէք անվարան եւ ամենայն վստա– հութեամբ, ամէն ճիւղի համար (*ինքնա– շարժ, հրդեհ, զողութիւն եւայլն*):

M. DALOUZY
AGENT GÉNÉRAL
La Réunion Française et Cie
d'Assurances Universelles réunies
26, Rue de l'Arbre Sec, Lyon
Tél. : BUrdeau 09-36

ՀԱՍՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Դաւիթեան օզակի գործատունը(պու– թոնիէր) կը ծանուցանէ իր յարգե– լի յաճախորդներուն, որ փոխա – դրուած է

26, RUE ÉMILE ZOLA, ISSY

կը տառնձնէ լիվրէզոններ

Հեռաձայնել՝

MIC. 53-23

Մաքուր եւ արագ սպասարկութիւն:

ԱՆՇԱՏԱԿԱՆ ԾՐԱՐՆԵՐ ԿԸ ՂՐԿՈՒԻՆ Խ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ՄԻԱԿ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ ՈՐ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ Է ԽՈՐՀՐԴԱՑԻՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ ՂՐԿԵԼ ԾՐԱՐՆԵՐ ՈՐՈՆՔ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ԵՆ ՅԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐՈՒ ԻՍԿ ԿՈՂՄԷ

Maison MORY et Cie

10, Rue St-Quentin, PARIS 10e, Métro: Gare du Nord

Բոլոր ծախսերը եւ տուրքերը կը վճարուին ղրկողին կողմէ, եւ ստացողը ոեւէ ծախս չունի վճարելիք:

Պատրաստ ծրարներ չեն ծախեր (*քօլի սթանտար*): Ղրկողը իմ կը գնէ ապ – րանքները ուզած խանութներէն: Ծրարները միայն ճոր հագուստներ պէտք է պարունակեն:

Դիմողին կը ղրկուի տեղեկութիւններ (ճոքիս) *ձրիաբար* :

Renseignements par Téléphone.- NOR 40-72 et 50-83. Service B.

Ներկայանալ թերթին կողմէ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction - Administration : 32, Rue de Trévise, Paris 9e

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86-60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. PARIS 15169-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք : Հատը 12 ֆր.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
16
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
MERCREDI
16 OCTOBRE
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8020 — 33e ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3821

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ ԵՒ ՄՈՍԿՈՒԱ

Եգիպտական վինուորական ուժերու եւ արդիական զէնքերու Սուրիա տառքումը ոկսած է մեծապէս մտահոգել միջազգա-յին դիւանագիտութիւնը :

Աշխարհի ճակատագիրը վճռող երկու ընդդիմադիր ճակատները յստակօրէն ճշդած են իրենց դիրքը :

Վերջին հաշուով կռուախնճորը Թուրքիան է :

Նախագահ Թրումընի տասը տարի ա-ռաջուան նախատեսութիւնը այսօր աւելի պայծառօրէն կը պատկերանայ՝ քաղա-քական նոր զէպքերու լոյսին տակ :

« Այզընհաուըրի վարդապետութիւն»ը բնական չարունակութիւնն է Թրումընի « վարդապետութեան » :

Ամերիկեան այս զոյդ վարդապետու-թեանց նպատակն էր առնճ դնել Խորհըր-դային Միութեան ծաւալապաշտական ա-խորժակներուն : Մասնաւորապար Մերձա-ւոր եւ Միջին Արեւելքի երկիրներուն մէջ :

Ատանաեան, Պալքանեան եւ Պաղտա-տի երբեակ Ուխտերը կը ձգտին պաշար-ման օղակներու չնորհիւ անչարժութեան պատապարտել եւ անվնաս դարձնել բոլ-շեւիզմը :

Նման քաղաքականութիւն մը հետապն-դած էին դաշնակիցները համաչխարհա-յին առաջին պատերազմի վարդրպանին՝ հանդէպ Գերմանիոյ : «Փոքր Համաձայ-նութիւն»ը, «Պալքանեան համաձայնու-թիւն»ը եւ «Սատտոպատի Ուխտը» կեան-քի կոչուած էին՝ Թոյլ չտալու համար , որ Գերմանիա խախտէ նոր Եւրոպայի դոյալիճակը՝ յարձակելով այս կամ այն երկրին վրայ :

Նիւթական եւ ռազմական քիչ զոհողու-թիւններ չէրին դաշնակիցները տարինե-րով՝ ամէն կերպ զօրացնելու համար այդ պանպան Համաձայնութեանց եւ Ուխտե-րու անդամ պետութիւնները :

Զուր աշխատանք :

Երբ ժամը հնչեց, գերման բանակները քանի մը օրուան մէջ անվնաս դարձուցին անոնց բոլորն ալ : Մեծ դաշնակիցները ի-րենք ալ անզօր եղան անմիջապէս ոանձ դնելու Հիթլերի զրոհներուն :

Խորհրդային Միութիւնը այժմ անցած է Գերմանիոյ տեղը : Դաշնակիցներու ի-րեն դէմ ուղղուած դիւանագիտական - ռազմական ձեռնարկները վիժեցնելու հա-մար, Մոսկուայի վարիչները բերդը ներ-սէն զրաւելու, կամ «չրջապարճ պաշա-րում» կատարելու մեթոտին կը հետեւին :

Թրքական վտանգը բոլորովին անհե-տացնելու համար, Կրեմլինի դէմնները իրենց քաղաքական սայլին կ'ու-զեն լծել Սուրիան : Զէնք ու մասնագէտ կը հայթայթեն անոր :

Թուրքիա աքցանի մէջ կ'առնուի հիւսի-սէն ու հարաւէն :

Բուլկանիկի ծանուցագիրն ու Խրուշչե-ւի յայտարարութիւնները իրենց արձա-գանգը գտան Ուաշինկթընի մէջ, ուր ար-տաքին նախարարութիւնը հանդիսաւո-րապէս պաշտպան կանգնեցաւ Թուրքիոյ եւ ազդարարութիւն ուղղեց Մոսկուայի :

Ուրեմն եթէ Ռուսիոյ կամ Սուրիոյ կողմէ յարձակում գործուի Թուրքիոյ դէմ, Միացեալ Նահանգները անմիջապէս գործադրելով Ատանեան Ուխտի պար-տաւորութիւնները՝ իրենց ռազմական բոլոր միջոցներով պիտի պաշտպանեն գայն :

Ամերիկայի այս խիստ ազդարարու-թեան նպատակն է անչուշտ Թոյլ չտալ , որ խաղաղութիւնը խանգարուի Մերձա-ւոր Արեւելքի մէջ, ուր պզտոր տարրեր կը ջանան տեւապէս գրգռուած վիճակի մէջ պահել Լիլերը :

Պզտիկ կայծ մը կրնայ բռնկցնել մեծ հրդեհ մը, որուն բոցերը պիտի ծաւալին ամբողջ աշխարհի մէջ :

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՆԵՐՔԻՆ ՀՈԳԵՐԸ

ՓԻՆԷԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ ԿԱԽՈՒՄ ՈՒՆԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԷՆ

Երկուշաբթի ամբողջ օրը Անթուան Փի-նէ չարունակեց իր տեսակցութիւնները կուսակցական պարագլուխներու եւ մասնագէտներու հետ :

Այս խօսակցութիւններէն եաք այնպէս կը թուէր թէ ժողովրդական Շարժումը մերժած է իր մասնակցութիւնը բերել դահլիճին կազմութեան : Ընկերվարական-ներու դիրքը արդէն որոշ է, չեն ուզեր մասնակցիլ հակառակ որ Փինէ կ'ուզէ անպայման պահել Լաքոսթը իրենց մէ-ժերիոյ նախարար : Հակառակ պարագա-յին նկատի ունի Սուսթելը կամ Անդրէ Մորիս :

Փինէ երկար տեսակցութիւններ ունե-ցած է նաեւ ելմտական եւ տնտեսական հարցերու չուրջ կառավարութեան մաս-նագէտներուն հետ : Ինք բացարձակ դէմ է նոր տուրքերու հակառակ կացութեան ծանրութեան :

Հաւանական է որ Փինէ այսօր (Զորեք-չաբթի) տայ իր պատասխանը Նախագահ Քոթիի : Հաւանական է նաեւ որ այս պատասխանը ըլլայ ժխտական : Արդարեւ առանց ժող. Շարժումին մասնակցու-թեան Փինէ չկրնար կազմել ներդաշնակ եւ տեւական դահլիճ մը :

Այս երթորդ մերժումէն եաք ի՞նչ պիտի ընէ Նախագահ Քոթի, անդամ մը եւս պիտի կանչէ ընկերվարական՝ կի Մոլէ :

ՑՈՑՑԵՐԸ ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ ԵՆ

Ինչպէս յայտնի էր համաչխարհա-յին կացութիւնը ցոյց մը կազմակերպած էր վաղը Հոկտեմբեր 17ին, իրրեւ բողոք կառավարութեան քաղաքականութեան դէմ : Ներքին գործոց նախարարութիւնը բացարձակապէս արգիլեց այս ցոյցը եւ միջոցներ ձեռք առաւ կարգը պահելու համար :

× Զորեքշաբթի օրուան համար ելեկ-տրականութեան եւ գազի պաշտօնեաները 24 ժամ գործադուլ որոշած են :

Այս գործադուլին կը մասնակցին բոլոր սենեփաններու աշխատաւորները , ինչ որ կրնայ պատճառ դառնալ անկանոնու-թիւններու :

—o—

ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔԸ
ԵԳԻՊՏԱՑԻ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒ
ՍՈՒՐԻԱ. ԺԱՄԱՆՈՒՄԷՆ ԵՏՔ

Սուրիական ձախողութիւնն եւ մամու-լին համաձայն, եգիպտական զօրագուն-դերու Լաթաքիա ժամանումը մեծ խան-դավառութիւն առեղծած է ժողովուրդին մէջ : Ինչպէս գրած էինք, այս պինուր-ները պիտի հսկեն Թրքական եւ սուրիա-կան սահմանագծին երկայնքին վրայ :

Սուրիական բանակին ընդհանուր հրա-մանատարը, Պզրի, հետապիր մը ղրկեց Եգիպտոսի Պատերազմական նախարար Ամերի, շնորհակալութիւն յայտնելով ա-նոր «օրհնուած որոշում»ին եւ աւելցնե-լով միաժամանակ. — «Պէտք է անմահա-նալ միասին եւ զայն արձանագրենք

Սահմաններ չկան այլեւս պետութեանց միջեւ : Հիւլէական եւ ջրածնային ռում-բերէն վերջ ահռելի հրթիռներու եւ ար-բանեակներու դիւրը յեղաշրջած է աշ-խարհը : Վերջին պատերազմի ընթացքին զործածուած զէնքերը այլեւս թանդարան դրուելիք առարկաներ եղած են :

Ուշինկթընի յստակ դիրքը Մոսկուայի հանդէպ պիտի ծառայէ, կը յուսանք, ամբողջ աշխարհի խաղաղութիւնը :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

Օրը Օրին

ԴԱՐՁԻՐ, ԴԱՐՁԻՐ «ՍՓՈՒԹՆԻՔ »

Խորհրդայիները արձակեցին արուես-տական առաջին արբանեակը : Եւ *Սփութ-նիք* կոչեցին զայն, խորհրդանշելու հա-մար ամոր ռուսական ծագումը : Միւնչդեռ Ամերիկացիք կը յայտնեն թէ արբանեա-կին նախագիծը Ռոզենպերկները յանձ-նած են Խ· Միութեան : Կ'ըսուի թէ ծրա-գիրը իրականացնողներն ալ եղած են գլխաւորաբար հայ եւ գերման գիտուն-ներ :

Այս պարագաներուն մէջ, ո՞ւր մնաց արբանեակին ... ռուսական ծագումը :

Մոսկովին ալ հո՞գն էր այդ բոլորը : Բաւական է, որ Խ· Միութեան մէջ շին-ուեցաւ եւ արձակուեցաւ «Սփութնիք»ը· Խ· Միութիւն՝ Ռուսիա կը նշանակէ ար-դէն :

Միայն այդքա՞ն ըլլար :

Գրողներն ալ ձայն տուին : Արձակա-գիրները սկսան գովքը հիւսել : Բանաս-տեղծները սկսան երգել իրենց բնարնե-րուն վրայ, ուրախ՝ որ այս անգամ ոչ միայն երազով, այլ ֆիզիքապէս պիտի հասնին աստղերուն :

Քերթող Վասիլիեւ այսպէս կ'երգէ ար-ուեստական արբանեակը·—

« Չէ՛, թռչող աստղ մը չէ աս, հրաչք-ներու հրաչքը ,

Այլ պատուը երկրային վաստակի եւ թռիչքը մտածումի » :

Եւ, իրրեւ վերջաբան՝

« Քա՛ոք իմ երկրի տաղանդներուն ,
Քա՛ոք Խ· Մ· Հ· Կ·(*)ին» :

Ուրիշ բանաստեղծ մը՝ Կոտեեֆօ, քը-ռիչքն ու ըրած շրջանը երգելով միաժա-մանակ գովքը կը հիւսէ «Սփութնիք»ի կառուցուածքին :

«Կորքի» գրական հաստատութեան ու-սանողներէն մէկն ալ բանի մը տող նը-ւիրած է արուեստական արբանեակին , ամոր հայրենիքին եւ գայն իրագործող ներուն· —

«Օ՛ հայրենիք վեհանները կը յարգեմ ,
Անոնց առջեւ մինչեւ վեհին կը խոնար-հիմ ,
Որովհետեւ անոնք արձակեցին՝
Երազը ժողովուրդին » :

Եւ ըսի՛ր, թէ խորհրդային բանաստեղ-ծութիւնը կը նահանջէ :

Քնարերգութիւնը սկսած է յորդիլ մին-չեւ իսկ «Իզվեստիա»յի էջերէն, ուր բեր-թողները հրթիռներու մէջ կը նստին եւ կը «կորսուին» անհունին մէջ *«որպէս զի մեր երկիրը հեռաւոր աստղի մը պէս տեսնուի » ... :*

Երջանի՛կ «Սփութնիք», դուն կը դան-նաս երկրին շուրջ, առանց գիտնալու՝ որ բեզի հետ գրականութիւնն ալ կը դար-ձրնես ... օդին մէջ :

ԱՐՄԵՆԱԿ

(*) Խ· Միութեան համայնավար կու-սակցութիւն :

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՏՊԱՐԱՆԻ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ

Բարեկամ մը (Ս· Պ·)	7000
Ոմն (Մարսէյլ)	1000

ՏԵՐՈՒՆԻ·— ԳՐ· ԲԱՐԱՂԱՄԵԱՆ

Ցաւով կ'իմանանք թէ Հոկտեմբեր 5ին ուղեղային ծանր կաթուած մը ունեցած եւ յաջորդ օրը մեռած է Ցունահայոց Ազգ· Կեդր· վարչութեան կորովի եւ ան-խոնջ առենապետը՝ Գրիգոր Բարաղամեան :

Ցուղարկաւորութիւնը կատարուած է Ազգ· չուքով եւ արժանավայել հանդի-սութեամբ Հոկտ· 9ին :

(Շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ՄԻՀՐՈՆՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ

(Բ. եւ վերջին մաս)

Հայ քրիստոնէին համար ամէնէն նուիրական եւ խորհրդաւոր սրբութիւնը Ս. Միւռոնն է: Հետեւաբար, ամէն իր եւ ամէն անձ, որ քրիստոնէական պաշտամունքին հետ կապ ունին, սրբազան բնութիւն ու նկարագիրը կը ստանան երբ Ս. Միւռոնի օծումը ունին կամ պրոշմը կը կրեն իրենց վրայ:

Ս. Եկեղեցիի եւ սրբոց պատկերներու առջեւ խաչ կը հանենք, որովհետեւ Ս. Միւռոնով սրբագործուած են: Եկեղեցականին Աչքը կը համբուրենք, որովհետեւ Ս. Միւռոնով օծուած է: Իսկ երբ կը տեսնենք հայ քրիստոնեայ մը, որ անվայել ընթացքի մէջ է, կ'ըսենք՝ Միւռոնը պակսած է:

Միւռոն բառը յունարէն է (միւրոն) եւ կը նշանակէ օծանելիք իւղ անուշահոտ, բոյսէ հոսող հոտաւէտ հեղուկ կամ կուրող հիւք:

Իսկ Արեւմտեան Եկեղեցին կը գործածէ Քրիսմա բառը, Ֆրանսերէն՝ Սէնթ Քրէմ, որ նոյնպէս յունարէն է եւ կը նշանակէ օծում:

Ս. Գրիգոր Նարեկացի եւ Սարգիս Շնորհալի, խորհրդաբանօրէն կը ստուգաբանեն միւռոն բառը.— « Քանզի մեռոնս այս օրհնաբանեալ ... ըստ էերբութեանն բառի, թարգմանեալ իմանի՝ լիմն մայր. այսինքն՝ առ ի յինէն ճգող զմերս բնութիւն զօրապէս». յունարէն մի (= ինձ) եւ ռոն (=բխող, հոսող) (Արեւելեան մամուլ, 1903, էջ 410, Բարգէն վրդ.):

Իսկ Սարգիս Շնորհալի մեռոնը կը խորհրդաւորէ մեռուցիչ բառով, այսինքն՝ «մեռուցիչ ախտից. որով (Ս. Միւռոնով) եւ մարդիկ մեռեալք ի մեղաց՝ ի մեծ պատիւն ի վեր ելանեն եւ որդիք Աստուծոյ անուանին»: (Անդ):

Միւռոնի բուն նիւթը թէեւ ձէթն է ծաղումով, սակայն հին ժամանակներէ ի վեր սովորութիւն եղած է բալասան ալ խառնել:

Արեւմտեան Եկեղեցին տակաւին հաստատուն կը պահէ ձէթի եւ բալասանի բաղադրութիւնը Միւռոն չինելու համար:

Իսկ Արեւելեան Եկեղեցիները, բացի այդ երկու գլխաւոր նիւթերէն, կը գործածեն նաեւ մուշկ, քրքում, կինամոմ, վարդ, խունկ, եւ այլք:

Հայ Եկեղեցւոյ Միւռոնը, ինչպէս տեսանք, բացի ձէթէն ու բալասանէն, իր մէջ կը պարունակէ քառասունէ աւելի հոտաւէտ ծաղիկներ, անուշաբոյր արմատներ եւ հունտեր, ծաղկի իւղեր եւ այլ նուէր բաղադրութիւններ: Այս ձեւով հայկական Միւռոնը, իր բազմարուեստ եւ բազմատեսակ ծագիկներու բազադրութեամբ, իր պատրաստութեան խորհրդաւորութեամբ եւ իր վեհաշուք օրհնութեամբ քրիստոնեայ եկեղեցիներու Միւռոններուն մէջ ամէնէն վերազանցն է ու խորհրդաւորը:

Ինչպէս յիշուեցաւ վերեւ, Միւռոնի գլխաւոր նիւթը ձէթն է որ ձիթենիի պտուղէն հանուած իւղն է: Օծման կամ սրբագործման համար կային ուրիշ շատ մը իւղեր, սակայն նախընտրութիւնը, որ ձէթին տրուած է, պատահականութեան մը արդիւնքը չէ: Ձիթենին օգտակար եւ խորհրդաւոր ծառ մըն է, ծառ մը մշտադալար, որուն ոստերը հաշտութիւն ու խաղաղութիւն կը խորհրդանշեն: Հին Ուխտ Նոյեան պատմութիւն բերած ձիթենիի չիւղը այս իմաստը ունէր:

*Ձիթենիի իւղը, շատ հին ժամանակներէ ի վեր, երրայեցւոց մէջ կը գործածուէր ի լոյս, ի սնունդ, ի դեղ, ի զօրութիւն, ի պատերազմ, ի թագաւորութիւն, ի քահանայութիւն, ի մարգարէութիւն, ի մարտիրոսութիւն, ի հանգիստ, ի տօնախմբութիւն, ի հանդէս, ի սուգ, ի հրաժարականս, ի թաղումն, ի յարութիւն, ի հրաշս, ի հրճուանս, ի հանդարտութիւն, ի հեզութիւն, ի քաղցրութիւն, ի գեղեցկութիւն, ի պարկեշտութիւն, ի ներողութիւն, ի սէր, ի խաղաղութիւն, ի բարեկամութիւն, ի հաշտութիւն, ի հանդուրժողութիւն, ի ներումն, ի ողորմութիւն, ի գթութիւն, ի գութ, ի գորովանս, ի գուրգուրանս, ի գոհութիւն, ի գովեստ, ի գեղեցկութիւն, ի գերազանցութիւն, ի գերագոյնս, ի գերակատարութիւն, ի գերակայութիւն, ի գերադասութիւն, ի գերագանցութիւն, ի գերակշռութիւն, ի գերիշխանութիւն, ի գերապատուութիւն, ի գերապատուելի, ի գերապատուելագոյն, ի գերապատուելագոյնագոյն, ի գերապատուելագոյնագոյնագոյն, ի գերապատուելագոյնագոյնագոյնագոյն, ի գերապատուելագոյնագոյնագոյնագոյնագոյն, ի գերապատուելագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյն, ի գերապատուելագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյն, ի գերապատուելագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյն, ի գերապատուելագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյն, ի գերապատուելագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյն, ի գերապատուելագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյն, ի գերապատուելագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյն, ի գերապատուելագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյն, ի գերապատուելագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյն, ի գերապատուելագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյն, ի գերապատուելագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյն, ի գերապատուելագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյն, ի գերապատուելագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյն, ի գերապատուելագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյնագոյն, ի գերապատուելագոյն, ի գերապատուելագոյն, ի գերապատուելագոյն, ի գերապատուելագոյն, ի գերապատուելագոյն, ի գերապատուելագոյն, ի գերապատուելագոյն, ի գերապատուելագոյն, ի գերապատուելագոյն, ի գերապատուելագոյն, ի գերապատուելագոյն, ի գերապատուելագոյն, ի գերապատուելագոյն, ի գերապատուելագոյն, ի գերապատուելագոյն, ի գերապատուելագոյն

ԿՅՈՒՐԸ

Ֆ.

ԽՂՃԻՒՆԸ ՄԵՌԱԾ

— Ամեն բանից առաջ ես պիտի ասեմ, որ ես ոչ մի կերպ չեմ կարող հավատալ, թե դուք, պարոն Ֆրանսուա, կարող եք ինձ սիրել, որովհետև ես ձեզ համար ոչ մի գրավիչ կողմ չունեմ, ոչ մի առաքինություն, որ կարողանար ձեզ հրապուրել, ոչ մի գեղեցկություն, որ կարողանար ձեզ գերել: Ես ամենասովորական աղջիկ եմ, ամենասովորական կերպարանքով, ամենասովորական դաստիարակությամբ, ամենասովորական միջոցներով: Ես ոչ մի կերպ չեմ կարող հասկանալ, թե ինչպես կարող է ձեզ նման մարդը, որ ամեն կողմից շրջապատված է ամենագեղեցիկ կանանց պատկերներով, որ ամեն օր տեսնում է ամենագեղեցիկ կանանց, որ ամեն օր խոսում է ամենախելոք կանանց հետ, ինչպես կարող է ձեզ նման մարդը ինձ սիրել:

— Ես ոչ մի կերպ չեմ կարող պատասխանել ձեզ, տիկին Ժանլիս, որովհետև ես ինքս էլ չգիտեմ, թե ինչպես կարող եմ ես ձեզ սիրել,

որեւէ յայտարարութիւն ընել :

Պատերազմական Նախարար Լուժին յայտարարեց այս ուղղութեամբ. — «Թուրքիա մատնաչափ մը անդամ հող չի պիտի ուրիշին եւ այս ուղղութեամբ կատարուելիք որեւէ յարձակում պիտի խորտակուի Թրքական զօրաւոր բանակին կողմէ : Թուրքիայով չատ հետաքրքրուիլ կը նշանակէ կրակին հետ խաղալ» :

× *Ամերիկեան հիւանդական ռումբեր կրող օդանաւներ թռիչք կատարած են Օրանի վրայ : Կը կարծուի թէ անոնք մարդկեան իրենց խարխխները ձգելու համար տուացած են եւ կ'երթան հատատուիլ Միջին Արեւելքի մէջ (Թուրքիա կամ Արաբիա) :*

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՍՊԱՆԻՈՑ վարանս քաղաքին մէջ ապրող ողղոմանները սեղի ունեցած են, Թուրիա պետին յորդոմէն : Աւելի քան մէկ միլիոն արկածեալ կը հաշուուի, բազմաթիւ մեռեալներ եւ միլիառներու վնաս :

ԱՆԳԼԻՈՑ ԹԱԳՈՒՀԻՆ կը չարունակէ իր ճամբորդութիւնը Քանատա : Առջի օր խորհրդարանին պաշտօնական բացումը կատարեց : Զորեքշաբթի օր կ'անցնի Ամերիկա :

ԵՈՒԿՈՍԼԱՒԻԱ ճանչցաւ Արեւելեան Գերմանիոյ կառավարութիւնը : Այս դէպքը մեծ զժգոհութիւն առաջ բերած է Պօննի շրջանակներուն մէջ եւ Արեւմտեան Գերմանիա կը խորհի յարաբերութիւն – Ները խզել Եուկոսլաւիոյ հետ :

Ի. ՄԻՈՒԹԻՒ ցարդ արձակած է առնուազն չորս միջ երկրային հրթիռներ, որոնց բոլորն ալ յաջողութեամբ պսակուած են :

ՄԱԿԻ մէջ Սպանիոյ ներկայացուցիչը յայտնեց, թէ իր կառավարութիւնը ճիգ-բալթարի անկախութիւնը պիտի պահանջէ : Անգլիոյ ներկայացուցիչը խօսք առնելով ըսաւ թէ ճիպրալթար Մեծն Բրիտանիոյ կը պատկանի :

ԳԱՀԻՐԻ մէջ շրջան ընող զրոյցներու համաձայն, Ուոչինկթընի եղիպտացի դեսպանը իր երկիրը կը վերադառնայ՝ Տըլըսի մէկ նամակը բերելով Նասըրի :

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ հեռատեսիլը (թելեվիզիոն) Ալժերիոյ հարցին ժամ մը նուիրեցաւ, ներկայացուցած է նախ Ալժերիոյ Ազատագր. ճակատին ծրագիրը, յետոյ՝ պարզած Լաքոսթի տեսակէտը :

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ մէջ խորհրդային լրտես Ապէլի դատավարութիւնը սկսած է, վերջանալու ներկայութեան : Դատախազը յայտնած է, թէ նոր փաստեր ունի, որ չուտով հրապարակ պիտի հանէ :

ՍԱԿԱՐԱՆ (Հոկտ. 14).— Ձոյլ ոսկի՝ 518·000, Նափոլէոն 3790, զուխ. 3590, անգլ. 4540, քսան տոլարնոց 18·160, Թղթադրամ (զուգահեռական չուկայ) տոլար 444, սթերլին 1155, զուխ. 106, պելժ. 88·85, լիր 0·70 :

Տէր եւ Տիկին Բոպէռ Լըռուա, Տէր եւ Տիկին Հայկ Ադապէկեան, Օր. Գեղանուշ Ադապէկեան, Պ. Հրանդ Ադապէկեան, ինչպէս նաեւ ընտանեկան բոլոր պարագաները յաւուղ կը ծանուցանեն իրենց մօր եւ ազգականին՝

ԱՐՇԱԼՈՑՍ ԱՂԱՊԷԿԵԱՆԻ
(Ծնեալ Բաբելեան)

մահը որ տեղի ունեցաւ Հոկտեմբեր 9ին : Յուղարկաւորութիւնը տեղի ունեցաւ չաբաթ, Հոկտեմբեր 12ին, ընտանեկան սեղմ շրջանակի մէջ, Շարթը :

ՃՇԴՈՒՄ

Տէր եւ Տիկին Սահակ Գայանէ Թիւրեանները իրենց որդու Գեղամի պինուրութենէն ազատուելու ուրախ առթիւ Ֆ. Հ. Կ. Խաչի Ալֆորվիլի մանանճիւղի միջոցով «Օգ. կայանին» ըրած նուիրատուութիւնը ոչ թէ երեք հազար (3000) ֆրանք է եղած, այլ հինգ հազար :

Տէր եւ Տիկին Սա. Զապէլ Տէր Խաչատուրեան Ֆ. Կ. Խաչի Ալֆորվիլի մանանճիւղին միջոցաւ Օգ. կայանին կը նուիրեն երկու հազար ֆրանք, իբրեւ դրնահատութիւն :

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

3 Նոյեմբեր կիրակի գիշեր, Միւթիւալիթէի մեծ սրահին մէջ :

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 26ին, Շաբաթ երեկոյ, Ալհամպրայի մէջ :

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Տեղի կ'ունենայ ՀՈԿՏ. 26ին :

ՎԱԼՄՆՍԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 26ին, Շաբաթ իրիկուն, ժամը 20·30ին :

ԿՐԸՆՈԹԼԻ ՄԷՋ

Կիրակի, Նոյեմբեր 3, ժամը 16ին :
Մանրամասնութիւնները յաջորդով :

ՎԻՆՆԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 27ին, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 15·30ին :

ՅԱՐԳԱՆՔԻ ԱՅՑ

Հ. Ց. Դ. Ազգիւր Սերոբ – Եօթնեղ – բայրեան խումբը, յարղանքի այց մը կազմակերպած է, այս կիրակի ժամը 14·30ին, Թիւէի վերնմանատունը, ողբացեալ ընկերներ՝ Ա. ՋԱՄԱԼԵԱՆԻ, Օհան ԳԱՐՈՑԻ, ԹԱԴԷՈՍԵԱՆԻ (Պապաչայ), ՏԻԿԻՆ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆԻ, ՍԱՐԳԻՍ – ԲԷԿԵԱՆԻ եւ ՅԱԿՈԲ ՄԵՆԵՏԵԱՆԻ չիբմաներուն :

Կը հրաւիրուին ողբացեալ ընկերներուն յիշատակը յարգողները :

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Լսարանիս 10րդ տարեշրջանի բացումը կը կատարուի ԹԻՑԱՍԵՂԱՆՈՎ մը, այս Զորեքշաբթի, ժամը 21ին, Քառէի վերնայարկը :

Այս հատաքոյթին ներկայ կ'ըլլան Տէր եւ Տիկին Տոքթ. Տամլամեան, որ այս առթիւ պիտի տան Հայաստան այցելութենէն իրենց տպաւորութիւնները :

Կը հրաւիրուին համակիրները :

Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ

Նոր Սերունդի գրասենեակը բաց է ամէն չաբաթ օր, ժամը 13էն 19, 17 բիս Պլէօ :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Եկեղեցաչէն Տիկնանց Միութիւնը շնորհակալութեամբ ստացաւ հետեւեալ նուէրները ի նպաստ Լիոնի եկեղեցւոյ շինութեան, հանդուցեալ Սալաթիէլ Փափազեանի մահուան առթիւ, փոխանակ ծաղկեպսակի հայր Ռաթէոսեան հազար ֆր., Պ. Յարութիւն Խաղնէճեանէ հազար ֆր. :

ՑԱԻԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ֆ. Կ. Խաչի Պալ. Օտտոյի մանանճիւղը կը յայտնէ Պ. Գառնիկ եւ Վրէժ Սահեփանեանի, նաեւ Տէր եւ Տիկին Տէր Նալպանդեանի, եւ բոլոր պարագաներուն իրենց մօր եւ զոքանչ մօր տխուր մահուան առթիւ :

Նոյն առթիւ մանանճիւղը չնորհակալութեամբ ստացած է հազար ֆր. Տէր եւ Տիկին Թորոսեանէ, նաեւ Պ. Ղազար Քէչիչեանէ հինգ հարիւր ֆր. (Ալֆորվիլ) :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այս կիրակի օր Առնուվիլի Վարպետ Ս. Խաչ եկեղեցիին մէջ ըստ բազմանոց Քէօթահիայի հայրենակիցներու, հոգեհանդստեան մատուռը պաշտօն պիտի կատարուի համաձայն Քէօթահիայի ննջեցեալներուն հոգւոցն ի հանգիստ :

×

Այրի Տիկին Արփինէ Միքայէլեան եւ իր զաւակները, նոյնպէս Տիկին Եպրուհի Միքայէլեան եւ զաւակները, հանդուցեալ Շարլ Միքայէլեանի մահուան քառասունքին առթիւ հոգեհանդստեան պատարագի կը հրաւիրեն հանդուցեալին յիշատակը յարգող բոլոր բարեկամները այս Շաբաթ առաւօտեան ժամը 10ին Ս. Հոգւոյ Եկեղեցին, 15 էթիէն Տօլէ փողոցը, Լիոն :

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ծերանոցներու վարչութիւնը որոշեց Անթիպի եւ Մոնմորանսիի հանգստեան տուներու այցելութիւնները ջնջել ցնոր անօրինութիւն, ասիկան կրկին համաճարակին իբրեւ հետեւանք :

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ ՍՏԻՊՈՂԱԲԱՐ

Դպրոցասէրի առտնին գործերուն համար աշխատասիրուհի մը : Դիմել ամէն օր 1, Պուլվար Տիւ Նոր : Փանթէնէն առնել 146 հանրակառքը եւ իջնել Ռէնոպ – Փավիյեոն :

ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Կիրակի, 27 Հոկտեմբեր, ժամը 16էն կէս գիշեր

GEORGE Vի *չքեղ սրահներուն մէջ*

Զանազան աքրաբսիօնիներ — Մուտք 500 ֆրանիէ

Deux Orchestres — Cotillons

Կը խնդրուի ապահովել սեղանները — *Հեռաձայնելով միութեան գրասենեակը*

PRO. 77.73

GALERIE MARCEL LOARD

36, Avenue Matignon — ELY. 28-16

ՁԱՐԵՀ ՄՈՒԹԱՖԵԱՆԻ

ՎԵՐՋԻՆ ԳՈՐԾԵՐԸ
Միինչեւ Հոկտեմբեր 25

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Կարող Հայ մը, նպարեղէնի ընկերութիւն մը գեկավարելու համար (մեծահասակ) :

ԼԱԻ ՎՃԱՐՈՒՄ

Դիմել.—

MONSIEUR FESTERIS
15, Bld. Montricher, MARSEILLE

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Երեւան քաղաք, Թալինի շրջան, Ն. Զարաչոյ գիւղէն Արեւեան Գեղամ, հօր անուն Միքլոն, ծնած 1919ին, եւ Արեւեան Սուրիկ, հօր անուն Միքլոն, ծնած 1924ին, ռազմաճակատ մեկնած են 1941ին եւ կորսուած :

×

Երկու եղբայրներ Ալբարանցի հայազգաց եւ Յովհաննէս Մաքինեսեաններ Պէյրութէն, Ֆրանսացիները մեկնելու ժամանակ միասին զացած են Մատակասկար : Իմացայ որ այժմ Ֆրանսա են եկած, բայց հասցէն չունիմ : Հայրազգաց օգնչու կը փնտռողը՝ մայրը Ռոզա Մաքինեսեան, հասցէն՝ Երեւան, Նորմաթաղ, 7րդ փո – ղոց, թիւ 69 տունը :

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Ց. Դ. Ազգիւր-Սերոբ – Մ. Եօթնեղբայրեան խումբի ընկերական ընդհ. ժողովը այս չաբաթ, ժամը 21ին, Յանօթ հատաքատեղին :

ՓԱՐԻԶ.— Տարօն – Տուրուբերանի Հայր. Միութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4ին Քլէր տը Լիւն սրճարանը : Կարեւոր օրակարգ :

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒՄ ԷՔ

ԵԹԷ ՈՉ

Դիմեցէք անվարան եւ ամենայն վստահութեամբ, ամէն ճիւղի համար (ինքնաշարժ, հրդեհ, դողութիւն եւայլն) :

M. DALOUZY
AGENT GÉNÉRAL
La Réunion Française et Cie
d'Assurances Universelles réunies
26, Rue de l'Arbre Sec, Lyon
Tél. : BUrdeau 09-36

ՀԱՍՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Դաւիթեան օպտիկ գործատունը (պուրթոնիէր) կը յանուցանէ իր յարգելի յաճախորդներուն, որ փոխադրուած է

26, RUE ÉMILE ZOLA, ISSY

Կը ստանձնէ լիվրէզոնիներ Հեռաձայնել՝

MIC. 53-23

Մաքուր եւ արագ սպասարկութիւն :

BAINS DE VAPEUR

4 bis, Rue de la Pierre-Levée — Paris - 11e

OBE. 12-51

MÉTRO : RÉPUBLIQUE, OBERKAMPF ET PARMENTIER

ԵՐԵՔ ՍՐԱՀ ՇՈԳԻԻ ԼՈԳԱՆՔԻ

(SUDATION ET FUMIGATION)

Մասաժ, Օմսիժենիօթերափի, *ձեռքերու եւ ոտքերու խնամք* (մանիւիւր – փետիւիւր) *Բուաֆիւր*, սուէն տը պօթէ, փիսին :

BAR - RESTAURANT

Բաց օրեր.—

ԿԻՆԵՐՈՒՆ		ԱՑՐԵՐՈՒՆ	
Ուրբաթ	ժամը 11էն 23	Հինգշաբթի	ժամը 17էն 23
Երկուշաբթի	ժամը 11էն 23	Շաբաթ	ժամը 9էն 23
Չորեքշաբթի	ժամը 11էն 23	Կիրակի	ժամը 8էն12

ՀԱՑԵՐԷՆ ԿԸ ԽՕՍԻՆՔ

ՄՈՒՐԱՏ ՌԱՓԱՑԷԼԵԱՆ ՆԱԽԿԻՆ ԱՇԱԿԵՐՏԱՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ

ԵՂԱՆԱԿԻ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Շաբաթ, Նոյեմբեր 16, ժամը 22էն

միինչեւ առաւօտ

HOTEL SPLENDID

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction - Administration : 32, Rue de Trévise, Paris 9e

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86-60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. PARIS 1569-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք : Հատը 12 ֆր.

ՈՒՐԲԱԹ
18
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
VENDREDI
18 OCTOBRE
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8021 — 33e ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3822

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՄՈՍԿՈՒԱ ԵՒ ԱՆԳԱՐԱ ԴԷՄ ԴԷՄԻ

Թուրքիոյ վարչապետը Ատնան Մենտէրէս ամսոյս սկիզբները երկար պատասխան մը ղրկեց Բուլգանինի ծանօթ ծա-նուցագրին, որ, ինչպէս կը յիշուի, լուրջ ազդարարութիւն մըն էր՝ ուղղուած Թուրքիոյ՝ զգուշացնելու համար զայն որեւէ յարձակում փորձելէ Սուրիոյ դէմ :

Թուրքեւխորհրդային յարաբերութեանց պատմականն ընելով, Մենտէրէս «բերկրանքով» կը յիշէր այն հին, բարի օրերը, երբ «անկեղծ բարեկամութեան եւ փոխադարձ վստահութեան մթնոլորտ» կը տիրէր ղրացի երկու երկիրներուն միջեւ :

Թուրք վարչապետը խոստովանելով հանդերձ, որ «այլ բարեկամութիւնը օտտակար եղած է Թուրքիոյ», կը չեչտէր թէ ատկէ օգտուած է նաեւ Խորհրդային Միութիւնը այնպիսի ատեն մը՝ երբ ա-նկա «Թուրքիոյ պէս մահու եւ կենաց այլեքար կը մղէր եւ արեւմտեան աշխարհին հետ ամէն հաղորդակցութենէ խզուած էր» :

Համաշխարհային երկրորդ պատերազմի վայրկեանին՝ 1945ին էր, որ Մոսկուա ջնջեց 1925ի ռուսեւթուրք բարեկամական դաշնագիրը, նորոգելի տասը տարին անգամ մը : Ցետոյ անմիջապէս Փոտսդամի մէջ պահանջեց ոչ միայն Խորհրդային Միութեան կցել Կարսի ու Արտահանի նահանգները, այլ նաեւ խորհիլ հաւատալ Նեղուցներուն մէջ :

Թիֆլիսի մէջ ալ երկու վրացի պետականներ յօդուած մը հրատարակեցին « Զարիա Վոստոկա»յի մէջ, ապացուցանելու համար, որ Սեւ Ծովի եզերքը՝ Պաթումէն մինչեւ Տարիւր քիլոմեթր դէպի արեւմուտք՝ պատմականօրէն վրացական հող է :

Թուրքիա իր ճակատագիրը կապած է « իրենք զիրենք յարձակման սպառնալիքի նշանակը նկատող այն բազմաթիւ պետութիւններուն հետ, որոնք ի մի համախմբուած են եւ որոշած հաւաքաբար պաշտպանել իրենց ազգային գոյութիւնն ու անկախութիւնը » :

Այս ձեւով կ'ուզէ արդարացնել Մենտէրէս Թուրքիոյ յարումը Ատլանտեան Ուխտին : Կը մոռնայ սակայն յիշել թէ կրեմլինի նոր վարիչները ուղելով վերանորոգել նախկին բարեկամութիւնը Թուրքիոյ հետ, Սթալինի մահէն երեք ամիս վերջ՝ 1953 Մայիս 30ին ծանուցագիր մը ներկայացուցած էին Անգարայի կառավարութեան՝ յանուն Հայաստանի եւ վրաստանի հրաժարելով հողային ամէն պահանջէ :

Թուրք վարչապետը կը մեղադրէ Մոսկուայի կառավարութիւնը, որ Սուրիոյ ինդրին առթիւ ճնշում կը բանեցնէ Թուրքիոյ վրայ : Սուրիա, կ'ըսէ, պաշտպանական բանաւոր պահանջներուն առհմանէն չաս աւելի կը սպառազինուի : «Աւելի ճիշդը՝ Սուրիա կը փոխակերպուի զէնքի մթերանոցի մը, որ թերեւս ի պահանջել հարկին ուրիշներու կողմէ պիտի օգտագործուի » :

Եզրակացնելով, Մենտէրէս կը թելադրէ Բուլգանինի հրաժարիլ Մերձաւոր Արեւելքի եւ մանաւանդ Սուրիոյ մէջ հետապնդուած քաղաքականութենէն՝ եւ թէ կ'ուզէ Թուրքիոյ հետ հաստատել իրական բարեկամական յարաբերութիւններ՝ հիմնուած փոխադարձ վստահութեան վրայ :

Երկու վարչապետներու միջեւ փոխանակուած ծանուցագիրներէն չատ չանցած՝ համայնավար կուսակցութեան առաջին քարտուղար Խրուշչեւ «Նիւ Եորք Թայմզ»ի թղթակցին իր ըսած յայտարարութիւններով խիստ ազդարարութիւն մը ուղղեց կրեմլին՝ զգուշացնելով զայն որեւէ յարձակում փորձելէ Սուրիոյ դէմ :

Առաջին արբանեակի արձակումը մեծ ծախս բարձրացուցած ըլլալով Խորհրդային Միութեան արժէքը միջազգային քաղաքականութեան սակարանին մէջ, Խրուշչեւի ձայնը բնականէն աւելի ուժեղ կը հնչէր :

«Թուրքիա մէկ օր իսկ չի կրնար դիմանալ » կը պատգամէր՝ սարսափի մատնելով Մենտէրէսն ու իր «մեծաղօր» բանակի հրամանատարները :

Զանոնք հանդարտեցնելու համար էր, որ Ամերիկացիները փութացին վերջնական դիրք ճշդել Թուրքիոյ կողքին, ուժգին ազդարարութիւն մը ուղղելով Մոսկուայի վարիչներուն :

Նման ազդարարութիւն մը անհրաժեշտ էր մանաւանդ ընտրական պայքարի այս օրերուն, երբ Մենտէրէսի դեմոկրատական կուսակցութիւնը՝ վարկաբեկուած երկրին մէջ՝ պէտք ունի արտաքին ուժերու աջակցութեան՝ յաղթելու համար :

Սուրիոյ դէպքերը կոչուած են մեծապէս ազդելու հոկտ. 27ի ընտրութեանց վրայ :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՆԵՐՔԻՆ ՀՈԳԵՐԸ

ՓԻՆԷ՝ ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԻՆ ԱՌՋԵՒ

Զորեքշաբթի իրիկուն վարչապետ Քեան Երրորդ թեկնածուն՝ անկախ երես-փոխան Անթուան Փինէ կ'ընդունէր կազ-մել դահլիճը 17 օրուան տաղնապէ մը ետք :

Բայց ի՞նչ նոր դժուարութեանց առջեւ կը դտնուի այսօր Փինէ : Կուսակցական խմբակցութեանց մեծ մասը կը մերժէ մասնակցիլ դահլիճին եթէ նոյնիսկ ղէմ չքուէարկեն Փինէի :

Ժողովրդական Շարժումը մերժեց բե-րել իր մասնակցութիւնը. բայց հաւանա-կան է որ թեր քուէարկէ : Ընկերվարա-կաններու դիրքը անորոշ է տակաւին, բայց որեւէ պարագայի մէջ հակառակ են դահլիճին մաս կազմելու : Համամիտ-վար եւ յառաջդիմական ղէմ են :

Ի վերջոյ բացի իր կուսակցութենէն Փինէ չաս մարդու վրայ չի կրնար հա-շուել : Դահլիճին կ'ընդունին մաս կազմել Անկախներէն դատ ձախ հանրապետական-ները, Աղրծովեան Անկախները եւ ան-ջատուած թեւը Արմատականներու (Քէօյ Մորիս խմբակ) : Արմատականներու ուղ-ղափառ թեւը (Մենտէս) թեր պիտի քը-ւէարկէ բայց պիտի չմասնակցի դահլի-ճին : Այս կացութեան առջեւ Անթուան Փինէ դահլիճ մը պիտի կազմէ որուն մէջ նախարար կրնան նշանակուիլ նաեւ ոչ-երեսփոխաններ :

Հաւանական կը թուի որ Փինէ ստանձ-նէ վարչապետութենէն զատ նաեւ էմտա-կան նախարարութիւնը : Արտաքին նա-խարարութեան հաւանական թեկնածու կը նկատուի Փօլ Բլնօ, ներքին՝ Բուժէ Տիւ-ֆէ (անկախ), Ալժերիա՝ Փիեռլոթ Պիյօթ (ոչ-երեսփոխան) պատերազմական՝ Ա. Մորիս (արմատական անջատուած թեւ) եւայլն : Բայց այս ցանկը ոչ մէկ վերջնա-կան հանգամանք չունի :

Ուրբաթ առտու Ա. Փինէ պիտի ներ-կայանայ Ազգ. Ժողովին, վաւերացնելու համար իր կազմած դահլիճը, եւ հաւա-նական կը թուի որ անմիջապէս նոր վար-չապետը ժողովին դիւանին յանձնէ օրի-նագիծ մը պահանջելով բացարձակ լիա-տւութիւններ ելմտական, անտեսական եւ վարչական գործերու մէջ :

Փինէ եթէ չի վայլէր Ազգ. Ժողովի բո-լոր խմբակցութեանց համակրանքը եւ ա-ջակցութիւնը կը վայլէ սակայն հանրա-յին կարծիքին համակրանքը որ ձանձրա-ցած է այսքան երկար տաղնապէ մը եւ յոյս ունի որ անկախ երեսփոխանը կա-յուն կացութիւն մը կարենայ ստեղծել :

ՄԻԽՈՒՈՆՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ԱՆԹԻԼԻԱՍԻ ՄԷՋ

ՀԱՒԱՏԱՁԵԱԼՆԵՐՈՒ ԽՈՒՌՆԵՐԱՄ ԲԱԶՄՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՆԵՐԿԱՅ ԵՂԱՒ ՄԻԽՈՒՈՆՕՐՀՆԷՔԻ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆ

Ինչպէս գրած էինք, անցեալ կիրակի Անթիլիասի մէջ, կիլիկիոյ Կաթողիկոս՝ Զարեհ Ա. կատարեց Միւռոնօրհնութիւ-նը : «Ազդակ»ի հոկտեմբեր 15ի թիւէն կը քաղենք հետեւեալ մանրամասնութիւն-ները .

Հայ ժողովուրդը կիրակի օր զբաղեալ ապրեցաւ անմոռանալի օր մը : Անթիլիա-սի մէջ մեծահանդէս արարողութիւննե-րով տեղի ունեցաւ Ս. Միւռոնի օրհնու-թիւն՝ հանդիսադրութեամբ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոս Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Զարեհ Ա.ի :

Հաւատացեալներու խուռներամ բազ-մութիւն մը փութացած էր Անթիլիաս , ուր երրորդ անգամ ըլլալով տեղի պիտի ունենար միւռոնօրհնէք՝ հոգեպարար ա-րարողութիւններով :

Խորանը կանգնած էին Ցուչարճան Մատրան առջեւ, որպէսզի հաւատացեալ ժողովուրդը կարենայ հետեւիլ արարո-ղութիւններուն :

Ժամը 9ին, Թափօրը իջաւ Վեհարանէն : Եպիսկոպոսներ, վարդապետներ, արեղա-ներ, քահանաներ եւ սարկաւագներ կը տանէին Խաչը, Գաւազանը, Ա. Գրիգոր Լուսաւորիչի Աջը, Մասունքներու Սըն-տուկը եւայլն : Զորս ազգայիններ կը տա-նէին ամպհովանին՝ Պ. Պ. Գառնիկ Մի-նասեան, Մելքոն Տէր Մելքոնեան, Գեղամ Խանամիրեան եւ Յակոբ Սարրաֆեան (Կիպրոս) :

Թափօրը ուղղուեցաւ դէպի բեմը, ուր սկսաւ Ս. Պատարագը : Ժամը 10ին, լի-բանանեան ռատիոկայանը սկսաւ ձայնա-փոխել արբայան արարողութիւնները :

Ճաշոց Գրքի ժամանակ, սրբալոյս Մի-ւռոնի կաթսան հանդիսաւոր կերպով բեր-ուեցաւ եկեղեցին : Այնուհետեւ սկսաւ միւռոնօրհնէքի սրբազան արարողութի-նը, կնքահայրութեամբ Ազգային Գաւա-ռական Ժողովի առենապետ եւ ազգային ծանօթ բարերար Պ. Միսաք Ազիրեանի , որ այս առթիւ հինգ հազար լ. ոսկի նը-ուիրեց Կաթողիկոսարանին : Վեհափառ Հայրապետը կարդաց սրբալոյս Միւռոնի օրհնութեան աղօթքը : Ապա եղան նաեւ եպիսկոպոսները : Այնուհետեւ վերջաւոր կաթսային կափարիչը եւ տրուեցաւ կնո-քահօր ձեռքը : Վեհափառ Հայրապետը նախ բալասանը մէջը թափեց եւ «Առաքե-լոց, ազատնեաց» երգելով, հին միւռոնը խառնեց նորին մէջ, այսպէսով հաստա-տելով միւռոնին հինին եւ նորին միջեւ : Ցետոյ, Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Աջով խաչանիշ խառնեց միւռոնը՝ ի վերջոյ փակելու համար Ս. Միւռոնի կաթսան : Ապա վերսկսաւ Ս. Պատարագը :

Հայր Մերէն առաջ, Ն. Ս. Օծութիւնը խօսեցաւ խորհրդաւոր քարոզ մը : Նախ վեր առաւ միւռոնի արարողութեանց իմաստը եւ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ այս պեղե-ցիկ աւանդութիւնը պանծացուց :

Իր եզրակացութեան մէջ, Վեհափառ Հայրապետը ըսաւ. «Դառնանք մի հօտ, մի հովիւ : Սիրոյ, համերաշխութեան եւ գործակցութեան ոգին ըլլայ տիրականը Հայաստանեայց եկեղեցւոյ զաւակներուն մէջեւ : Անտեսանելի բայց չատ զօրաւոր կապ մը իրարու միացնէ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ բոլոր զաւակները անխտիր :

« Կ'աղօթենք Աստուծոյ, որ խաղաղու-թիւն տայ աշխարհի : Աստուած օրհնէ բո-լորս , Աստուած պահպանէ բոլոր այն երկիրները, որոնց իշխանութեանց ներ-քեւ մեր ժողովուրդը կ'ապրի ու կը բար-գաւաճի : Ինչպէս որ Ս. Հոգին իջաւ Միւռո-նի այս կաթսային մէջ, այնպէս ալ Ս. Հոգին իջնէ մեր բոլորի հոգիին մէջ , որպէսզի բոլորդ միասնական եւ միաձոյլ՝ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ եւ հայ ժողո-վուրդի փառքին համար աշխատիք » :

Այս ոգիէն քարոզէն ետք, որ ան-կրնդրուեցաւ խոր երկիւղածութեամբ , վերսկան երդեցողութիւնները : Ժամը 12ին, Թափօրը վերադարձաւ Վեհարան , ուր հաւաքուած էր խուռն բազմութիւն մը : Վեհարանին մէջ, դպիրները երգեցին «Տէր կեցո»ն եւ «Ցանկամ տեսանել զիմ կիլիկիա»ն, ձայնակցութեամբ ժողովուր-դին :

Ամէնէն վերջը, սկսաւ աջահամբոյրը եւ հաւատացեալ ժողովուրդը ստացաւ Վե-հափառ Հայրապետին օրհնութիւնը :

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՀԱՅՑՈՑ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ ԱՄԵՐԻԿԱՑ ԿԵՐԹԱՑ

Հոկտեմբեր 15ին Լոնտոն հասած է Խո-րէն Արք. Բարոյեան, առաջնորդ Լիբա-նանի Հայոց :

Խորէն Արք. ուրբաթ առտու մեկնած է Պոսթոն : Մանրամասնութիւններ՝ մեր վաղուան թիւով :

ՏԸԼԸՍԻ ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԽՐՈՒՇՉԵՒԻ

ՄՈՍԿՈՒԱ. ԻՐ ԴՐԻՒԲԸ ԿԸ ՁՕՐԱՑՆԷ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԴԷՄ

ՄԱԿի դիւանը եչ. օր վերստին դու-մարուեցաւ՝ քննելու համար սուրիական բողոքը՝ Թուրքիոյ նկատմամբ : Արդա-րեւ, ՄԱԿի ընդհանուր քարտուղարին ուղղուած նամակի մը մէջ, Սուրիոյ Ա-տաքին նախարար Սալահ Պիթար կ'ա-ռաջարկէ դիւանի անմիջական ժողով մը, Թուրքեւսուրիական սահմանը քննիչ յանձնախումբ մը ղրկելու համար : Նա-մակին կցուած է բացատրութեանց չարք մը՝ յիշողութիւնները ընդարմացնելու համար, ուր կը չեչտուի թէ «պինուրա-կան սպառնալիք մը դոյութիւն ունի Սու-րիոյ դէմ » :

Իր կարդին, Խ. Միութեան Արտաքին նախարար Կրոմիքօ նամակ մը յանձնեց ՄԱԿի նախագահին, յայտնելով թէ սու-րիական սահմանին կից համախմբուող Թրքական զօրաբաժինները կացութիւնը լարած են եւ կրնան որեւէ վայրկեան յարձակում մը չղթայազերծել : Կրոմիքօ կը չեչտէ թէ «Թրքական կարեւոր զինեալ ուժեր համախմբուած են սուրիական սահմանին վրայ » : Այդ բանակը կը բաղ-կանայ հետեւակազօրայ երկու զօրաբա-ժիններէ, ոստիկան-զօրաց ջոկատէ մը, մօտ հինգ հարիւր հրետանիներու եւ թն-դանօթակիրներու զօրաբաժինէ մը, օդա-յին ուժեր, եւայլն, մօտ՝ չիսուն հազար հոգի : Կրոմիքօ յայտնեց միաժամանակ, թէ Թրքական սպայակոյտը, ամերիկացի մասնագէտներու օժանդակութեամբ քըն-նած է Սուրիոյ դէմ կատարուելիք յարձա-կում մը՝ որ պիտի ըլլայ Հոկտեմբեր 27ի ընտրութիւններէն անմիջապէս ետք :

Միւս կողմէ, Միացեալ Նահանգներու Արտաքին Նախարար Տըլլըս նոր ազդա-րարութիւններ ըրաւ Խ. Միութեան . — « Եթէ Թուրքիա յարձակում կրէ Խ. Մի-ութեան կողմէ, Միացեալ Նահանգներու դիրքը միայն պաշտպանողական պիտի չըլլայ » :

Ամերիկայի Արտաքին նախարարին յայ-տարարութեանց հետաքրքրութեամբ կը ըս-

(Շարունակութիւնը կարդալ .Դ. էջ)

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ելեկտրականութեան գործադուլի հե-տեւանքով Յառաջ լոյս չտեսաւ երէկ , (Հինգշաբթի թիւը) :

ՍՈՒՐԲ ԹԱՐԳՄԱՆԻՉՆԵՐ

ՕՏԱՐ ԷՋԵՐ

Մեր պատմութեան մեծագոյն հրաշքը կատարուեցաւ աւելի քան հազար հինգ հարիւր տարի մեզմէ առաջ: Այս հրաշքը կատարեցին քանի մը տասնեակ խոնարհ վարդապետներ, որոնք ծանօթ են այլեւս ՍՈՒՐԲ ԹԱՐԳՄԱՆԻՉՆԵՐ անունով:

Սուրբ՝ ոչ միայն իրենց կեանքով, այլ եւ գործով. իսկ հիմա՝ նաեւ իրենց յիշատակով:

Այս Սուրբերն էին, որ այբուբեն ըստեղծեցին, լեզու ստեղծեցին, գրականութիւն ստեղծեցին, գրոց ստեղծեցին, եկեղեցի ստեղծեցին: Եթէ չստեղծեցին իսկ «անգոյ»էն, բայց ապահովաբար մեր լեզուին, գրականութեան, դպրոցին ու եկեղեցիին վրայ գրին հայկական դրոշմը:

Մօտաւորապէս այս Սուրբերուն օրով էր, որ մենք կորնչուցինք մեր քաղաքական անկախութիւնը, բայց իրենց չնորհիւ ձեռք բերինք մեր մշակութային անկախութիւնը:

Չենք վարանիր յայտարարելու, թէ ազգերը իրենց մեծութենէն բան մը կը կորնչցնեն, երբ ձեռքէ կը հանեն քաղաքական անկախութիւնը, բայց նոյն ազգերը իրենց կեանքէն բան մը կը կորսընցնեն, երբ վրայ կուտան ինչ որ կը կոչենք մշակութային անկախութիւն:

Մենք՝ Հայերս, քաղաքական ու պետական իմաստով, երբեմն մեծցանք, երբեմն պզտիկցանք, սակայն ապրեցանք ու տեւեցինք մեր մշակոյթով: Լաւ պիտի ըլլար անշուշտ, որ չարունակ մեծնայինք, բայց լաւագոյն պիտի ըլլայ, որ ապրինք միշտ, երբեմն մեծնալով, երբեմն պզտիկնալով իսկ: Գերագոյն յաղթանակը մեծնալուն մէջ չէ այնքան, որքան ապրելուն:

Մեր Սուրբ Թարգմանիչները, իրենց հետ եւ իրենցմէ առաջ միւս Սուրբերը, զգաստեցին մեզ մեռնելու, ապրովին մեռնելու վտանգէն:

Ամէն հայ իր հոգեկան անդաստանին մէջ պէտք է քանդակուած պահէ անուններն այս Սուրբերուն, — երէցներուն՝ ինչպէս կրտսերներուն,— որոնք այս ծեփացած աշխարհին մէջ կոչուեցան Եզնիկ, Կորիւն, Յովսէփ, Յովհան, Մուշէ, Ղեւոնդ, Տիրայր, Եւովսէփ, Դաւիթ, Թադիկ, Արծան, Մամբրէ, Գիւտ, Եղիշէ, Ղազար եւ Հայոց ազգին մեծ երախտաւորները՝ ՍԱՀԱԿ ՄԵՍՐՈՊ, ԽՈՐԵՆԱՑԻ եւ մնացած «ընտրեալ»ները:

Ասոնք անուններ չեն այլեւս, այլ ազգային դրօշներ են, որոնց հովանին կը տարածուի մեր վրայ հազար հինգ հարիւր տարիէ ի վեր:

Այս Սուրբերը, մեծ թէ փոքր, յիսուն տարուան մէջ չատ աւելին ըրին, քան կրցան ընել իրենց յետնորդները հազար հինգ հարիւր տարուան մէջ:

Ճիսուն տարուան մէջ — ոչ իսկ լրիւ յիսուն տարի — անոնք մեզի տուին մեր դպրութեան հաստատուն խարիսխները՝ Գիրը, Գիրք, Դպրոց, Եկեղեցի:

Ճիսուն տարուան այս քրտնաջան վաստակը կը բուէ ահաւասիկ անուցանելու անթիւ անհամար սերունդներ, որոնք անցան ընդ հուր եւ ընդ սուր, անազարտ պահելով միշտ ազգային դրօշը:

Մենք ալ մեր կարգին կրնանք ըսել հիմա, — այնքան քիչ մարդիկ այնքան մեծ գործեր կատարեցին, ընդամէնը 40 — 45 տարուան մէջ:

Այդ նոյն գործիչները, եկեղեց. կամ աշխարհական, իրենց հովանի ու քաջալեր ունենալով լուսամիտ թագաւոր մը՝ Վռամշապուհ, լիովին ըմբռնեցին անհրաժեշտութիւնը հոգեկան անկախութեան: Հասկցան եւ խոստովանեցան, թէ այդ անկախութիւնը ապահովելու միակ հաստատուն միջոցը ոչ պարսկական «օրիենտացիա»ն էր, ոչ յունական, ոչ ալ սորբական, այլ այսպէս կոչուած հայկա՛ն «օրիենտացիա»ն:

Այս «օրիենտացիա»յին արդիւնքն է Հինգերորդ դարը:

Ոսկեդարեան հայ գրականութեան էութիւնն ու նպատակն էր ուրեմն ծառայել ոչ այնքան քրիստոնէական կրօնին, որքան հայ հայրենիքի անկախութեան եւ հայ ժողովուրդի ինքնապահպանման:

Հայկական «օրիենտացիա»... փրկութիւն մը եղաւ ասիկա Հինգերորդ դարուն: Կրնար փրկութիւն մը ըլլալ նաեւ տասներորդ դարուն: Կրնայ փրկութիւն մը ըլլալ հիմա ալ, քսաներորդ դարուն, եթէ կարենանք ըմբռնել մեր խոստովոյդ դարաշրջանին նշանաբանը, — ԱԶԳԱՑՆԱՆԱԼ եւ ԱԶԳԱՑՆԱՑՆԵԼ:

Բայց Մեսրոպ մը չունինք մենք հիմա: Սահակ մը չունինք: Վռամշապուհ մը չունինք: Չունինք նաեւ աքանչելի եւ քսքանչելագործ փաղանգը այն երէց ու կրտսեր աշակերտներուն, որոնք Ոսկեդարեան չարժումին համար կատարեցին այն գործը, ինչ որ կատարեցին Քրիստոսի աշակերտները Քրիստոնէութեան համար:

Ախո՜ս, օտարներն են, որ մեր լեզուին դեղեցկութիւնը կը յիշեցնեն մեզի:

Լորտ բանասեղծ՝ Գայրըն, որ Ս. Ղազարու մենաստանին մէջ պահ մը հետամուտ եղաւ սորվելու հայ լեզուն, օր մը, անոր դեղեցկութենէն յափշտակուած, բացագանչեց.«Աստուծոյ հետ խօսելու միակ լեզուն հայերէնն է»:

Աւելի ուշ, մեր օրերուն, Ֆրանսայի ԸՐիտասարդ կրօնաւոր մը՝ Հայր Լուի Մարիէս,Փարիզի մէջգտնսխօսութեան մը ընթացքին, խօսքը ուղղելով իր հայ ունկընդիրներուն, կը յայտարարէր. «Եթէ ես հայ ըլլայի, իրաւամբ ես զիս հպարտ պիտի զգայի այսպիսի լեզու մը ունենալուս համար: Դուք կրնաք պարծենալ ձեր լեզուով»:

Խոսուար Սուլիէ, Ատուածաչունչի հայերէն թարգմանութեան 15րդ դարադարձին ունիթով իր խօսած ճառին մէջ, փարիզ, կը պատգամէր. «Գիտակցութիւնը ունեցէք, Հայե՛ր, ձեր հաղթակրթութեան արժէքին»:

Աւազ, ծանր է լսել օտարէն մեզի ըսուած այս դասը, որ դասէ աւելի բան մըն է, սաստ մըն է դրեթէ:

Դարձեալ աւազ այն անշուք ու անխոնարհ վիճակին համար, որուն բերինք հասցուցինք մեր դեղեցիկ, աստուածատուր լեզուն, դայն վերածելով սպաւոր այլերի մը, որ նսեմ իր անցեալ փառքը կ'ողբայ հիմա եւ կարծես յոյս չունի վերադարձնելու իր երբեմնի չքեղանքը, մեծութեան իր հին փարթամութիւնը:

Մենք կը հաւատանք, թէ լեզուի պայքարը ազգութեան պայքար է:

Կը հաւատանք նաեւ, թէ մեր անկախութիւնը չափով մը կախում ունի այս պայքարին ելքէն:

Ասոր համար ալ պէտք է «հզօրացնել»...

(Խմբագրական ՅՈՒՍԱԲԵՐԻ)

ԻՆՉ ԿԸ ՀԵՏԱՊՆԴԵՆ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐԸ

Մինչեւ երկրորդ աշխարհամարտը, արտաքին ճակատին վրայ համայնավարները հաւատարակչռող ուժ կը հանդիսանային ընդդէմ Փաշիստ Իտալիոյ, նացի Գերմանիոյ եւ աշխարհակալ Ճափոնի: Այս երեք ուժերու խորտակումէն ետք, Մոսկուա աւելի համարձակօրէն կը հետապնդէ իր քաղաքական նպատակները Արեւելքի եւ Արեւմուտքի մէջ: Որո՞նք են այդ նպատակները:

Համայնավարներու հիմնական նպատակն է քաղաքական բոլոր ներելի ու աններելի միջոցներով տկարացնել արեւմտեան պետութիւնները եւ տարածել համայնավարութիւնը: Համաշխարհային երկրորդ պատերազմի վերջաւորութեան եւ անկէ ետք Մոսկուա կարեւոր նուաճումներ կատարեց այդ ուղղութեամբ՝ համայնավարութիւնը տարածելով մինչեւ Եբրպացւոյ կեդրոնը:

Համաձեռակ վարչակարգ պարտադրուեցաւ Լեհաստանի, Չեխոսլովաքիոյ, Ռումանիոյ, Պուլկարիոյ: Պալթեան երեք երկիրները միացուեցան Խորհրդային Միութեան, իսկ Եուկոսլաւիա ինկաւ համայնավար Թիթոյի գերիշխանութեան տակ, Չինաստան, Հիւս. Քորէա եւ Հնդկաչինի մէկ մասը նոյնպէս համայնավար կարգեր ընդունեցան:

Սակայն ասիկա չի նշանակեր որ ժողովուրդին հարիւր առ հարիւրը իւրացուցած է համայնավար դաւափարը: Ընդհակառակն, չատեր, որ նախօրօք վարպիտի զգայի այսպիսի լեզու մը ունենալուս համար: Դուք կրնաք պարծենալ ձեր լեզուով»:

Խոսուար Սուլիէ, Ատուածաչունչի հայերէն թարգմանութեան 15րդ դարադարձին ունիթով իր խօսած ճառին մէջ, փարիզ, կը պատգամէր. «Գիտակցութիւնը ունեցէք, Հայե՛ր, ձեր հաղթակրթութեան արժէքին»:

Աւազ, ծանր է լսել օտարէն մեզի ըսուած այս դասը, որ դասէ աւելի բան մըն է, սաստ մըն է դրեթէ:

Դարձեալ աւազ այն անշուք ու անխոնարհ վիճակին համար, որուն բերինք հասցուցինք մեր դեղեցիկ, աստուածատուր լեզուն, դայն վերածելով սպաւոր այլերի մը, որ նսեմ իր անցեալ փառքը կ'ողբայ հիմա եւ կարծես յոյս չունի վերադարձնելու իր երբեմնի չքեղանքը, մեծութեան իր հին փարթամութիւնը:

Մենք կը հաւատանք, թէ լեզուի պայքարը ազգութեան պայքար է:

Կը հաւատանք նաեւ, թէ մեր անկախութիւնը չափով մը կախում ունի այս պայքարին ելքէն:

Ասոր համար ալ պէտք է «հզօրացնել»...

(Խմբագրական ՅՈՒՍԱԲԵՐԻ)

ԳԻՐՔ ՄԷՆՏԷԼ

Տուն վերադառնալու վրայ էի, երբ կէս ճամբան, Վիէննայի արուարձաններէն մէկուն մէջ, տեղատարափի մը բռնուեցայ, որ իր թաց խարազանով անցորդները փողոցներէն ցրուեց եւ պատսպարաններու տակ ապաւինելու մղեց. ես ալ վազէ վազ ծածկի մը տակ պաշտպանուելու վազեցի:

Բարեբախտաբար, մեր քով ամէն փոցանկիւնի վրայ սրճարան մը կը պըտնուի: Փախայ դիմացը, ուր այդպիսի սրճարան մը կար: Գլխարկս եւ ուսերս լաւ մը թրջած էին արդէն:

Սրճարանը լեցուած էր վարի խաւի մարդերով: Իրիկնապահի այս ժամուն ներսի հեղձուցիչ օդը թէեւ ծուխի կապոյտ յորձանքներով յագեցած էր, սակայն եւ այնպէս սրճարանին ընդհանուր տպաւորութիւնը մաքուր էր, իր թաւիշէ նոր բազմոցներով եւ դանձանակին պըզտիկ մեւտաղներով:

Անկիւն մը նստայ եւ կապոյտ կապած տպակիին եւեւէն յուլօրէն սկսայ դիտել փողոց՝ անձրեւի զաղրելուն սպասելով:

Ընդհատ տարուէյայ մտնաւոր թմբլիկ մը, որ սովորաբար կը տարածուի վիննական սրճարաններու հեշտաւէտ մթնոլորտին: Այս տարտամ դղրդոդութեան անձնատուր՝ չուրջիններս սկսայ դիտել, մէկը միւսին եւեւէն: Գանձանակին առջեւ կեցող օրիորդը սկահակներու մէջ չաքար ու դդալ կը բաժնէր մեքենական չարժումներով. պատերուն վրայ կախուած ցուցատախտակները ու յայտարարութիւնները կիսաբթուն աչքերուս առջեւէն կամաց կամաց անցան ու դղրդի, որ այս թմրածութիւնս հեշտալի բան մը ունէր:

Ցանկարծ կէս քունէս սթափեցայ. տարտամ յուզում մը սկսաւ չարժիլ մէջս, ինչպէս սովորաբար կը պատահի՝ երբ ակռան թեթեւ մը ցաւելու կը սկսի եւ մարդ չի կրնար զանազանել՝ թէ ո՞ր ակռան է ցաւողը, ձախի՞ն թէ աջինը, վարի՞ն թէ վերինը: Պարզապէս անորոշ լարուածութիւն մը կը զդայի, տեսակ մը ներքին անհանգստութիւն: Չեմ գիտեր ինչու մէկէն ազդում մը ունեցայ, թէ տարիներ առաջ հոն դանուած էի եւ ինչ որ յիշատակով սա պատերուն, աթոռներուն, սեղաններուն ու սա ծխոտ սրահին կապուած: Եւ սակայն որքան ալ չանք կը թափէի այդ յիշատակը կերպով մը կարենալու, այնքան կը սպրդէր ան ինձմէ՝ լղրծուն բանի մը նման, կամ՝ անորոշ չամանդապի մը պէս, որ դիտակցութեան խորին խորքերուն մէջ կը ծփծփայ, չի բռնուիր ու չի կապտուիր: Ի զուր կը սեւեռէի աչքերս մէն մի առարկայի վրայ. հարկաւ ինչ ինչ բաներ նոր էին, օրինակի համար ճոնչուն դանձանակը, պատերուն չաքանակագոյն փայտեայ պահանգները. այս ամէնն անշուշտ յետոյ չին ուած էին: Բայց, բայց... անպատման օր մը եղած էի հոս, թերեւս քսան տարի առաջ, դուցէ դեռ աւելի կանուխ. բան մը կար հոս, որ դիս այս միջավայրին կը պահէր՝ փայտի մէջ խրած ու կոթսուած դամի մը նման, նախկին եսէս մնացած նշմար մը՝ հին օրերու անձանօթին մէջ թաղուած: Ամուր ճիգով տարածեցի ի մացականութեանս զգայարանքները չրջապատիկս վրայ ու հոգիիս ներսը, եւ սա կարի չիրցայ բռնել մէջս խորասուզուած այդ յիշատակը:

Սկսայ տանջուիլ՝ ի տես հոգեկան ուժերուս անբաւարարութեան եւ անկատարութեան (ինչպէս ամէն մարդու ալ առաջորար կը պատահի): Հակառակ առտոր, տեսի չտուի, անպատճառ կ'ուզէի բռնել ու մէջտեղը հանել այդ յիշատակը: Գիտէի, թէ ամէնէն աննշան կէտ մը բաւական պիտի ըլլար փնտռտուքիս առարկան ամբողջութեամբ լոյս աշխարհ հանելու: Ցիշողութիւնս զարմանալի է. մի-ւժամանակ թէ լաւ է, թէ զէշ, երբեմն կը հետաքրքիր ինծի զէմ, երբեմն ալ անչափօրէն հաւատարիմ կ'ըլլայ: Դէմքերու եւ դէպքերու կեանքի մասերը կուլ կուտայ, ընթերցանութեան թէ կեանքի ապրումները ներքին խորքերու մէջ կը թաղէ, բայց առանց ախտորոշի դուրս չի տար երբեք իր գանձերը, այլ երբոպատէ կամքիս ազդանշանին, ուղուածը մակերեսին հանելու համար: Բայց ո՞ւր էր այդ անը — նշան կէտը: Փորձառութեամբ գիտէի, օրինակի համար, թէ բաւական էր բացիկի մը վրայ աչք նետել, գրութեան մը ձեռագրին քանի մը բառերուն նայիլ, օրթոթիի մը դեղնած պատառիկը տեսնել եւ յանկարծ մոռցուած յիշատակը մարմին ու կեանք կը առնար մութ խորքերու ընդմէջէն, նման ձուկի մը, որ կարթին ծայրը կը թաթախի: Այդ չափը բաւական կ'ըլլայ, որ անմիջապէս վերյիշեմ հինաւուրց դէպքեր, դէմքեր ու տպրումներ իրենց ամբողջ մանրամասնութիւններով:

Աչքերս փակեցի ու մտածեցի: Ի զուր: Դժկամութեամբ ոտքի ելայ, որ հեռանամ այս տեղէն: Բայց, զարմանալի բան, հապա թէ քանի մը քայլ չարժեցայ, ներսս կարծես թէ լուսաւորուել սկսաւ. գանձանակին աջ կողմը անպատուհան սենեակ մը պէտք է գտնուէր, ուր միշտ լոյս կը վառէր:

ՍԹԵՓԱՆ ՅՎԱՅԿ

(1 Շար.)

ԿՅՆՔԻՑ

Թ.

ՅԳՎՓՓՎՀՈՂՈՒՄ ՎՅՄՈՒ

Մի՛ հետաքրքրվեք ինձ դրա համար, որ ես ինչ-որ առեղծվածային բան եմ ներկայացնում, կամ որ ինձ հետ կապված է ինչ-որ գաղտնիք։ Ոչ մի առեղծված էլ չկա ինձ հետ, ես պարզ մարդ եմ, ինչպես ամենքդ։ Ես ինչ-որ բան գրում եմ, որովհետև ինձ համար դա ամենահետաքրքրական զբաղմունքն է աշխարհում։ Ես ինչ-որ բան եմ գրում, որովհետև ինձ համար դա ամենահաճելի ժամանցն է։ Ես ինչ-որ բան եմ գրում, որովհետև ինձ համար դա ամենաօգտակար աշխատանքն է։ Ես ինչ-որ բան եմ գրում, որովհետև ինձ համար դա ամենաանհրաժեշտ բան

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

3 Նոյեմբեր կիրակի գիշեր, Միւթիւալիթէի մեծ սրահին մէջ :

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 26ին, Շաբաթ երեկոյ, Ալհամպրայի մէջ :

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Տեղի կ'ունենայ ՀՈՒԿՏ· 26ին :
Կը բանախօսէ ընկ· Ժ· ՄԻՐԻՃԵԱՆ

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 26ին, Շաբաթ իրիկուն, ժամը 20·30ին :

ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

Կիրակի, Նոյեմբեր 3, ժամը 16ին :
Կը բանախօսէ ընկ· Ժ· ՄԻՐԻՃԵԱՆ
Մանրամասնութիւնները յաջորդով :

ՎԻԵՆԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 27ին, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 15·30ին :

ՅԱՐԳԱՆՔԻ ԱՅՑ

Հ· Ց· Դ· Ազգիւր Սերոբ – Եօթնեղբայրեան խումբը, յարգանքի այց մը կազմակերպած է, այս կիրակի ժամը 14·30ին, Թիէլի վերելմանատունը, ողջագալ ընկերներ՝ Ա· ՋԱՄԱԼԵԱՆԻ, Օ– ՀԱՆ ԳԱՐՈՑԻ, ԹԱԴԷՈՍԵԱՆԻ (Պապա – չայ), ՏԻԿԻՆ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆԻ, ՍԱՐԳԻՍ Բ– ԼԿԵԱՆԻ եւ ՅԱԿՈԲ ՄԵՆԵՏԵԱՆԻ չերմ– ներուն :

Կը հրաւիրուին ողջագալ ընկերներուն յիշատակը յարգողները :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 5ին,
NOTRE DAME DU LIBAN
եկեղեցւոյ մէջ :

Հոգեհանգստեան հանդիսաւոր պաշտօն պիտի կատարուի

ԳԵՐԱՊԱՅԾԱՌ ՆԱԶԼԵԱՆ ԱՐՔ·Ի եւ ԳԵՐԱՊԱՅԾԱՌ ՊԵՏՐՈՍ ԱՐՔ· ՔԻՏԻ – ՃԵԱՆԻ հոգւոյն, ի յիշատակ :
Կը պատարագէ՝ ԳԵՐԱՊԱՅԾ ԱՄԱՏՈՒՆԻ

×

Այրի Տիկին Փօրեազեանի եւ զաւակները կը ծանուցանեն թէ այս կիրակի առաւօտ յետ պատարագի հոգեհանգստեան պաշ– տօն տեղի պիտի ունենայ իրենց ամուս– նոյն եւ հօր՝

ՊԵՏՐՈՍ ՓՕՐԵԱԶԵԱՆԻ

մահուան քառասունքին առթիւ, Փարիզի Ս· Յովհ· Մկրտիչ եկեղեցին :

Կը հրաւիրուին ողբացեալին յիշատակը յարգողները :

×

Ստեփանեան եղբայրներ՝ Գառնիկ եւ Վրէժ եւ Տիկին Վարդուհի Նազարէթեան կը ծանուցանեն թէ իրենց մօր այրի տի– կին Ովաննա Ստեփանեանի մահուան քառասունքին առթիւ եւ իրենց հօր Տիկ– րան Ստեփանեանի յիշատակին հոգեհան– գիստ պիտի կատարուի այս կիրակի ա – ռաւօտ, Մարսէյլ, Գալվար Օտտոյի եկե– ղեցիին մէջ :

Կը հրաւիրուին իրենց յիշատակը յար– գողները :

×

Այս կիրակի օր Առնուվիլի Վարագայ Ս· Խաչ եկեղեցիին մէջ ըստ բաղձանաց Քէօթահիացի հայրենակիցներու, հոգե – հանգստեան մասնաւոր պաշտօն պիտի կատարուի համայն Քէօթահիայի ննջեց– եալներուն հոգւոցն ի հանգիստ :

×

Այրի Տիկին Արփինէ Մխքայէլեան եւ իր զաւակները, նոյնպէս Տիկին Եպրուհի Մխքայէլեան եւ զաւակները, հանգուց – եալ Շարլ Մխքայէլեանի մահուան քառա– սունքին առթիւ հոգեհանգստեան պատա– րագի կը հրաւիրեն հանգուցեալին յիշա– տակը յարգող բոլոր բարեկամները այս Շաբաթ առաւօտեան ժամը 10ին Ս· Հա– զորդութեան եկեղեցին, 15 Էթիէն Տօլէ փողոցը, Լիոն :

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Վիէն·— Հ· Ց· Դ· կոմիտէն, Նոր Սե– րունդի Մասնաճիւղը, Ֆ· Կ· Խաչի բո – լոր ընկերները եւ ընկերուհիները իրենց խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնեն ըն – կեր եւ ընկերուհի Հայկ եւ Սօնա Լուսա – կեր եւ ընկերուհի Հայկ եւ Սօնա Լուսա – բեհաններուն եւ ընտանեկան պարագանե– րուն, երիտասարդ ՅՈՎՀ· ԼՈՒՍԱՐԵԻ – ԵՒՆի կսկծալի կորուստին առթիւ :

ՆՈՒԻՐ

Քղէլեան ընտանիքը փոխան ծաղկեպը– սակի կը նուիրէ Մշակոյթի Տան հազար ֆրանք :

ԱՂՔԱՏԱՀՆԱՄԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Կիրակի, 27 Հոկտեմբեր, ժամը 16էն կէս գիշեր

GEORGE Vի *չքեղ սրահներուն մէջ*

Զանազան աթրաքսիոններ Մուտք 500 ֆրանք

Deux Orchestres — Cotillons

Կը խնդրուի ապահովել սեղանները *Հեռաձայնելով միւթէեան գրասենեակը*

PRO. 77.73

GALERIE MARCEL COARD

36, Avenue Matignon ELY. 28-16

ՉԱՐԵՀ ՄՈՒԹԱՖԵԱՆԻ

ՎԵՐՋԻՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

Մինչեւ Հոկտեմբեր 25

ԳՐԱԿԱՆ ՀԱՄԵՐԳ

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Արտասանութիւններ հայերէն եւ ֆրանսերէն :

Պատուոյ նախագահութեամբ եւ նե – կայութեամբ Տոմի Նահանգապետին :

Այս Շաբաթ, ժամը 21ին, Քաղաքային Թատրոնին մէջ :

ՍԱՐԳԻՍ ՊՕՂՈՍԵԱՆ

«Երրորդ պտոյտ հայ գրականութեան պարտէզին մէջ» :

ՆուԹ՝ ՀԱՑ ԿԵԱՆՔԸ

Մուտք՝ 150, 250 եւ 350 ֆրանք :

Տոմսերը նախապէս ապահովել·— Մատամ Փոմարէ, Քոնսիէրժ տիւ Թէատրը

Երեկոյթը կը սկսի ճիշդ ժամը 9ին եւ կը վերջանայ 11·15ին : Կը խնդրուի ու – շացումով չխանգարել պայն :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Ֆ· ԿԱՊ· ԽԱՉԻ Փարիզի մասնաճիւղին տարեկան պարահանդէսը 28 Դեկտեմբեր, Շաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը չորսէն մին– չեւ կէս պիչեր, Օթէլ Լիւթէսիայի սր – րահներուն մէջ :

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Կարող Հայ մը, նպարեղէնի ընկերու – թիւն մը դեկավարելու համար (մեծա – քանակ) :

ԼԱԻ ՎՃԱՐՈՒՄ

Դիմել·—

MONSIEUR FESTERIS

15, Bld. Montricher, MARSEILLE

Imprimé sur les presses du journal HARATCH

17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶ·— Հ· Ց· Դ· Ազգիւր–Սերոբ – Մ· Եօթնեղբայրեան խումբի ընդհ· ժողովը այս չաբաթ, ժամը 21ին, ծանօթ հաւաքատեղին :

ՓԱՐԻԶ·— Տարօն – Տուբուբեանի Հայր· Միւթէեան ընդհ· ժողովը այս կի– րակի կէսօրէ վերջ ժամը 4ին Քլէր ու Լիւն սրճարանը : Կարեւոր օրակարգ :

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Շրջ· կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Կարտանի Նիկոլ Դուման խում– բը այս կիրակի ժամը 15ին :

Ներկայ կ'ըլլան Շրջ· կոմիտէի եւ Նոր Սերունդի ներկայացուցիչները :

ՓԱՐԻԶ·— Հ· Ց· Դ· Ռոստոմ խումբի ժողովը այս չաբաթ, ժամը 21·30ին ընդհ· Մանուկի բնակարանը : Կարեւոր օրա – կարգ :

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ Ֆ· Կ· Խաչի մասնաճիւ – ղին ժողովը այս ուրբաթ, ժամը 21ին, Էթիէն Տոլէի ծանօթ սրճարանը : Կարե – ւոր օրակարգ : Պարտաւորիչ ներկայու – թիւն :

Ֆ· ԿԱՊ· ԽԱՉԻ Փարիզի մասնաճիւղի ընդհ· ժողովը այս երկուշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը չորսին, Քաֆէ Բէժան : Կա – րեւոր օրակարգ : Բոլոր ընկերուհինե– րու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է :

ՎԱԼԱՆՍ·— Հ· Ց· Դ· Շրջ· կոմիտէին ընդհ· ժողովը այս չաբաթ, ժամը 20·30 – ին, Ահարոնեան ակումբը : Բոլոր ընկեր– ներուն ներկայութիւնը պարտաւորիչ է :

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Հայ Կաթ· Երիտասարդաց Ակումբը կը կազմակերպէ ընտանեկան պարահանդէս ՉԻՄՄԻՐ պարելքատան չքեղ սրահնե – րուն մէջ (Փլաս Շաթըլէ), այս կիրակի, ժամը 15էն 22 :

ՀԱՍՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Դաւթեան օղակի գործատունը (պու– թոնիէր) կը ծանուցանէ իր յարգե– լի յաճախորդներուն, որ փոխա – դրուած է

26, RUE ÉMILE ZOLA, ISSY

կը ստանձնէ լիվրէզոններ
Հեռաձայնել՝

MIC. 53-23

Մաքուր եւ արագ սպասարկութիւն :

ՀԱՆԳԻՍՏ ՄԸ ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ՍԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ջրածնային ռումբի նոր փորձ մը պիտի ըլլայ Քրիսմըս կղզիին մէջ, որ արդիւնած գօտի հռչակուած է Հոկտեմբեր 12էն սկսեալ :

ԱՐԺԱՆԹԻՆԻ մէջ բանուորները պրոշ– ցին 48 ժամուան դործադուլ մը ընել՝ երբ կառավարութիւնը մերժեց բարձրաց– նել իրենց օրապահիկը :

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ մէջ չորս հրթիռներու փորձերը յետաձգուեցան՝ աննպաստ օ – դին պատճառով :

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ մէջ չրջան ընող պոյտ – ներու համաձայն Սէուտ Թագաւոր մօտ ատենէն վիներուներ պիտի պրկէ Սու – րիա :

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ եւ Եուկո – սլաւիոյ միջեւ տապնապը ծայր տուած է՝ Թիթոյի կողմէ Արեւելեան Գերմանիոյ ճանաչումէն ի վեր : Այս առիթով Յան Պրենթանօ ահազդութիւն մը ունեցաւ Անգլիոյ եւ Ամերիկայի դեսպաններուն հետ :

ՍՈՒՐԻՈՑ մէջ բանակը զօրա – կոչի ենթարկուած է : Արձակուրդ – ները՝ զինուորներու համար, ջնջուած են եւ արձակուրդի մէջ գտնուողներն ալ պրօչի տակ կը կանչուին : Ձէնքեր բաժ – նուած են «ժողովրդական դիմադրու – թեան կազմակերպութեանց» Հալէպի, Համսի եւ Հիւսիսային չրջանի այլ քա – ղաքներուն մէջ :

ՓԱՐԻԶԻ մէջ նամակատան ցրուիչնե – րուն մեծ մասը «ասիական կոխի»էն վա – րակուած ըլլալով անկանոնութիւններ կան : Այս է պատճառը, որ մեր բաժա – նորդներէն չատեր անկանոն կերպով կը ստանան իրենց թերթերը :

ՅԱՌԱՋ

ՕԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction - Administration : 32, Rue de Trévise, Paris 9e

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86-60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. PARIS 15869-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ՇԱԲԱԹ 19 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ // SAMEDI 19 OCTOBRE 1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8022 — 33e ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3823

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՄԱՐՋԱՔՆԵՐԸ ՊԱԼՔԱՆՆԵՐՈՒ ՄՋ

Մերձաւոր Արեւելքի հետ դգունթաց՝ Մոսկուայի իշխանաւորները վջերս ըսկսած են մասնաւոր ուշադրութիւն դարձընել նաեւ Պալքաններուն վրայ:

Խորհրդային Միութիւնը ամէ կողմէ պաշարելու եւ անոր աշխարհագրական նոր ծրագիրներուն արգելք հանդիսանալու համար, տարիներ առաջ դանակից – ներու թելադրութեամբ Անգարայի մէջ առորակրուած էր Պալքանեան խմբ մը:

Համաչխարհային առաջին պատերազմէն առաջ Գերմանիան պաշարելու ծրագրով Փոքր Համաձայնութենէն դուրս կազմուած էր նաեւ Պալքանեան Համաձայնութիւն մը, որուն կը մասնակցէին Ռումանիա, Պուլկարիա, Եուկոսլաւիա, Յունաստան եւ Թուրքիա:

Անգարայի մէջ կնքուած Պալքանեան Ուխտէն դուրս ձգուեցան առաջին երկուքը, իրրեւ արբանեակներ Խորհրդային Միութեան:

Այս վերջինը հիմնական յեղաշրջումի ենթարկուց իր պալքանեան քաղաքակա – նութիւնը՝ Սթալինի մահէն (5 Մարտ, 1953), մանաւանդ Մոլոթովի մաքրոտրոծումէն եւս (30 Յունիս 1957):

Մարեչալ Թիթօ 1948ին ծառանալով բոլշեւիկեան բռնակալութեան դէմ՝ Թօ – թափած էր Մոսկուայի լուծը եւ հիմը դրած «ազգային» Համայնավարական վարչակերպի:

Այդ թուականէն սկսեալ ամբողջ հինգ տարի «հանճարեփայլը» եւ անոր կար – պախօսին հետեւելով պալքանեան ար – բանեակ երկիրները, մէկզ ըլլալով փոք – րիկ Ալպանիան՝ որուն եմուտացոյցին բա – ցը եուկոսլաւիան էր դուցած տարիներով՝ Թոյն ու ժահր սրսկած էին Թիթոյի վր – րայ, բոլշեւիկեան բառարանին ամէնէն պղտիկ մակդիրները փակցնելով անոր անունին:

Այս քաղաքականութեան հետեւանքն այն եղաւ, որ Եուկոսլաւիոյ առաջնորդը հետզհետէ մօտեցաւ դաշնակիցներու ճա – կատին եւ ի վերջոյ Անգարայի մէջ տոն – բարկեց Պալքանեան Ուխտը, ուղղուած Խորհրդային Միութեան դէմ:

Թրէյատէի կնճիռը լուծուելէ ետք, յոյս կար որ Պալքանեան Ուխտը կարեւոր ուժ մը պիտի ներկայացնէր ի նպաստ դաշնակիցներու դաոին:

Սակայն Կիպրոսի խնդիրը բոլորովին ապահամաուծեց զայն: Թուրքիա եւ Յու – նաստան փոխանակ միացեալ ճակատ եզմնելու երրորդ դաշնակցին՝ Եուկոսլա – ւիոյ հետ, բոլորովին թշնամացան: Ու – յարդ լարուած կը մնան իրենց յարաբե – րութիւնները:

Այս առիթէն օգտուելով, կրեմլինի նոր վարիչները՝ պլիսուրութեամբ Խր – րուչեւի՝ դանազան ձեռնարկներ կատա – րեցին Եուկոսլաւիան սիրաշահելու եւ Պալքանեան Ուխտը բոլորովին կազմալու – ծելու համար:

1956ին նոյնիսկ սկիզբ հաստատուեցան Խորհրդային Միութեան եւ Եու – կոսլաւիոյ համայնավար կուսակցու – թեանց միջեւ:

Այս տարի, Թիթոյի պլիսուր հակա – ռակորդ Մոլոթովի անկումէն վերջ, քա – նիցս դիւանագիտական հանդիպումներ կայացնող երեւելիներ տեղի ունեցան Պելկրատի եւ Մոսկուայի միջեւ:

Յատկանշական էր մանաւանդ Խրուշչե – ւի եւ Միկոյեանի Եուկոսլաւիա այցելու – թիւնը Օգոստոսի սկիզբը: Նպատակն էր բոլորովին մոռացութեան տալ անցեալին դառն յիշատակները — որոնց պլիսուր պատասխանատուները կը նկատուէին Սթալին եւ Մոլոթով — եւ զործակցու – թիւն ստեղծել քաղաքական դետնի վրայ:

Մարեչալ Թիթոյի պաղտնի համաձայ – նութեամբ էր, որ անցեալ ամիս Ռումա – նիոյ վարչապետ Սթոյքա Խորհրդամոդո – վի հրաւիրեց պալքանեան բոլոր երկիրը – ներու իր պաշտօնակիցները՝ ոչ – յար – ձակողական Ուխտ մը կնքելու համար:

Ներչինչումը կուզար Մոսկուայէն:

Նպատակն էր քանդել Անգարայի Պալ – քանեան Ուխտը եւ Թուրքիան ու Յունաս – տանը լծել Խորհրդային սայլին՝ ոչ – յարձակողական նոր ուխտով մը:

Մինչ Եուկոսլաւիա անմիջապէս իր հա – ւանութիւնը կուտար, Յունաստան եւ Թուրքիա բացարձակապէս մերժեցինՌու – մանիոյ վարչապետին առաջարկը:

Անցած չարաթ Մոսկուայի Պել – կրատ այցելութիւնը ուելի եւս ամրա – պնդեց Եուկոսլաւիոյ կապերը Մոս – կուայի հետ: Արդիւնքն եղաւ այն, որ Թիթօ պաշտօնապէս ճանչցաւ արեւելեան Գերմանիոյ կառավարութիւնը, առանձին մը ուելի բարդացնելով Եւրոպայի կնճ – ռոտ խնդիրները:

Մոսկուա կը չարունակէ իր քաղաքա – կան մարդանքները Պալքաններու մէջ, քանդելու համար պաշարման պլիսուր օ – ղակներէն մէկը:

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՓԻՆԷ ՊԻՏԻ ՅԱՋՈՂԻ ?

ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԴԻՐՔԸ՝ ԱՆՈՐՈՇ

Ուրբաթ օր Անթուան Փինէ պիտի ներ – կայանար Ազգ. ժողովին առջեւ վաւերա – գրելու համար դահլիճը: Որ եւ է ձեւով կարելի չէ նախատեսել անկախ երեսփո – խանէն ապագան. այնքան անորոշ կը մնայ պլիսուր կուսակցութեանց դիրքը:

Առանց կարդին առաջին դիծի վրայ կու – գան Ընկերվարականները:

Եթէ դէմ քուէարկեն պատճառ պիտի դառնան ժողովրդական Շարժումին ձե – րընպահութեան:

Ինչպէս կը ներկայանայ վերջնական – պէս փինէի կազմած դահլիճը: Վարչա – պետութենէն եւ եմատական նախարարու – թենէն զատ, փինէ կը ստանձնէ նաեւ ար – տաքին նախարարութիւնը: Ուրիշ անկախ մը՝ Պառաշէն կը նշանակուի տահմանա – դրութեան բարեփոխման նախարար:

Ալժերիա՝ Ժաքինօ (անկախ), պատե – րազմական Ա. Մարթա (արմատական անդ – ամատուած թեւ), Ներքին՝ Վենսան Պաուիէ կրթական՝ Ժ. Մասթօ (ձախ հանրապե – տական), Արդարութիւն՝ Քօրնիլիան – Մոլինիէ (ձախ հանրապետական), Սա – հարա եւ ճարտարարուեստ՝ Բուժէ Տիւֆէ (անկախ ձերակուտական), Անդրծովեան Դործեր՝ Փէյր Քուրան (անկախ), Աշ – խատանք՝ Կառէ (անկախ), նախկին ռազ – միկներ՝ Ալբի Պիրկոս (անկախ):

Ազգ. ժողովին առջեւ իր ճառով Ան – թուան Փինէ պիտի յայտնէ երեսփոխան – ներուն. —

« Եթէ վաւերացնէք պիս, նոյն տեղն յանձն առած կ'ըլլաք քուէարկել այն է – րեք օրէնքները զոր պիտի յանձնեմ պա – տասխանելով անոնց տախտզական վիճաբա – նութիւնը: Այս երեք հարցերն են.—

Բացարձակ իրաւունքներու վերանորո – գում Ալժերիոյ եւ Մայր Երկրին մէջ ա – հարեկչութեան դէմ:

Բացարձակ իրաւունքներ մէկ տարուան համար եմատական եւ անտեսական հար – ցերու մէջ:

Անմիջական բարեփոխումը տահմանա – դրութեան 49 թիւ յօդուածին որ կ'արտօ – նէ ձեր ժողովին ցրումը միայն կառա – վարական երկու տատնապէ ետք, երբ դահլիճը լնկած է բացարձակ մեծամաս – նութեամբ 18 ամսուան ժամանակամիջո – ցի մը ընթացքին: Կ'առաջարկեմ ջնջել բացարձակ մեծամասնութեան մասը: Ան – կէ ետք երկու յաջորդական տաղնապ համեմատական մեծամասնութեամբ թոյլ պէտք է տայ ժողովին ցրումը »:

Առանք են պլիսուր նպատակները զոր քաղաքական շրջանակներու մէջ կը վե – րագրուի վարչապետութեան նոր թեկնա – ծուին:

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ՋԻՆՔ ԿԸ ԲԱԺՆՈՒԻ

ՄԱԿի մէջ սկսած է արդէն սուրիական բողոքադիրին քննութիւնը: Ապահովաբար հարցը չտեսնուի մինչեւ յառաջիկայ չարաթ. արդարեւ, Բշ. օր Անգլիոյ էլի – զապէթ Թագուհին պիտի այցելէ ՄԱԿին եւ այս առիթով ժողովին աշխատանքները պիտի յետաձգուին, կարճ ժամանակով:

Արեւմուտքը համաձայն կընայ պտնուիլ քննիչ յանձնախումբ մը ղրկելու համար Թուրքիոյ եւ Սուրիոյ սահմանը, սակայն, պիտի պահանջէ, որ այդ յանձնախումբը միաժամանակ քննէ պինուորական կացու – թիւնը Սուրիոյ, եւ թերեւս ալ, Ս. Մի – ութեան մէջ:

Արեւմտեան շրջանակներուն մէջ ցաւ կը յայտնեն, որ Թրքական յարձակումի մը մասին խօսք անցած է, ինչ որ կ'ըսէ Ս. Միութեան Արտաքին նախարար Կրո – միքօ՝ ՄԱԿի նախագահին յանձնած իր նամակին մէջ: Միաժամանակ Մոսկուայի ներկայացուցիչը կ'առաջարկէ, որ ՄԱԿը պինուորական օժանդակութիւն ցոյց տայ Սուրիոյ՝ հաւանական յարձակումի մը պարագային պաշտպանուելու համար:

Արաբական կարգ մը երկիրներ վերա – պահ են սուրիական առաջարկին նկատ – մամբ: Նոյնիսկ կը քննադատուի Դամաս – կոս՝ որ Ս. Միութիւնը իր պաշտպանը նշանակած է եւ սուրիական դիւանագի – տութիւնը խորհրդային քարոզչութեան զուգահեռ կ'ընթանայ:

Անկախ անկէ, կը յիշուի թէ եղիպտոսի դատական կազմին, որ, ի մեծ ցաւ եւ յուսախաբութիւն «տենտենցիոզ» այս Հոկտեմբերին՝ առաջին մրցանակի արժանի գործ չտեսաւ անոնց մէջ:

Երջանի՞կ մարդիկ, որ գրականութիւնն ու արուեստն ալ կը շփոթեն պանիրի եւ թնդանօթի արտադրութեան հետ եւ կը պահանջեն, որ իրենց ուզած տեղն եւ առաջարկած նիւթին մասին գրական յա – ջող գործեր եւ արուեստի գլուխ – գործոցներ պատրաստուին: Թերեւս, ասիկա է որ կը կոչեն «սոցիալիստական ռէա – լիզմ», որուն ի'նչ ըլլալը տակաւին հաս – կըցած չեմ:

Սակայն Հայաստանի մէջ այս առիթով նիւթ մը գտած էին իրենց ապրանքը ա – ռաջ բշելու համար:

Զուգադիպութեամբ մը՝ այս Հոկտեմ – բերին կը վերջանար նաեւ Եղիշէ Չարեն – ցի ծննդեան վաթսունամեակը: Լաւա – գոյն միջոցն էր՝ Չարենցեա՞ն շունչով եր – գելու համար յեղափոխութեան փառքը:

Հանդէսներ սարքեցին, արխատաշ Ա – լու եւ Լենին բեռու մասին գրածներն ալ վերահրատարակեցին, թերթերու թիւեր նուիրեցին իրեն, յիշատակներ պատմե – ցին, ինչպէս նաեւ՝ տասնեակ մը ոտա – նաւոր: Ուզեցինէ այս վերջիններէն մէկոյզ մը հրատարակել, սակայն երբ կարդա – ցինէ՝ տեսանէ թէ հոկտեմբերով սկսող – ներր կոմունիզմով կը վերջանան, իսկ կոմունիզմով սկսողները՝ հոկտեմբերով:

Անգամի մը համար պիտի մտածէինէ, թէ Հայաստանի բանաստեղծները ազատ էին Չարենցի մասին իրենց մտածումնե – րըն ու զգացումները գրելու. սխալած ենէ սակայն:

ԱՐՄԵՆԱԿ

ԽՈՐԻՆ ԱՐՔ. ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

Լոնտոնի մեր թղթակիցը կը հեռագայ – ցէ. —

Երեքշաբթի իրիկուն Լոնտոն ժամանեց Լիբանանի Հայոց առաջնորդ՝ ԽորէնԱրք. Բարոյեան: Օդակայան զացած էին դի – մաւորելու Գարեգին Վրդ. Սարգիսեան, Տէր եւ Տիկին Վահէ Սեթեան (Պէյրու – թէն), Պ. Գալըշճեան, Տէր եւ Տիկին Վ. Աշճեան, Պ. Պօյաճեան (Կիպրոսէն), Պ. Դարայեան («Այգ»ի թղթակից) եւ շատ – մարթիւ ազգայիններ:

Խորէն Արք. առա առաջնորդութեամբ չըքղ հիւրանոց մը:

Չորեքշաբթի առաւ Առաջնորդը այ – ցելեց Լոնտոնի Ս. Սարգիս եկեղեցին ըն – կերակցութեամբ Գարեգին Վրդ.ի:

Հինգշաբթի առաւ ժամը 12ին Խորէն Արք. օդի ճամբով մեկնեցաւ Պոսթոն, հրաժեշտի զացած էին բազմաթիւ անձ – նաւորութիւններ:

Գարեգին Վրդ. հինգշաբթի օր մեկնե – ցաւ Օքսֆորտ:

Արտաքին նախարար Մահմուտ Ֆաուզի ճաշած է Թուրքիոյ ներկայացուցիչ է – պինի հետ, որմէ ետք Թուրքիա դեսպան մը ղրկած է Գահիրէ, ուր ցարդ ներկա – յացուցիչ մը ունէր միայն:

Մինչ այս մինչ այն, Սուրիոյ մէջ պին – ուորները սկսան պէնքեր բաժնել Թուր – քիոյ սահմանին կից քաղաքներու եւ պի – պերու բնակիչներուն, բայց պաշտօնական շրջանակներուն մէջ կը մերժեն հաստա – տել այն լուրը՝ որուն համաձայն ընդ – հանուր ռազմակոչ կայ երկրին մէջ:

Կ'ըսուի, թէ կառավարութիւնը այս ուղղութեամբ որոշում մը պիտի տար, հաւանական է սակայն, որ կոչ չընէ հասարակութեան՝ պէնքի տակ կանչելու համար: Մինչդեռ, սուրիական թերթերը կը յայտարարէին, թէ ռազմակոչը որոշ – ուած էր արդէն:

Հակառակ այս բարդութեանց, միւս

(Շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՄԵՐ ԲԱՌԱՐԱՆՆԵՐԸ

Թէպէտ բաւական թուով բառարաններ կան տպուած հայերէն լեզուով կամ հայերէն ու մի օտար լեզուով, բայց լեզուի բառարան չէ, այս բառի ընդարձակ նշանակութեամբ: Հայերէն եւ մի օտար լեզուով բառարանները նպատակ ունին որ – եւէ օտար լեզու սովորեցնելու Հային կամ հայերէն սովորեցնելու ուրիշ օտարի որ – բանք կէս – հայերէն, կէս – օտարալեզու բառարաններ են եւ չեն ծառայում Հային հայերէն սովորելու: Իսկ այն բառարանները, որոնք միայն հայերէն լեզուով են տպուած՝ մասնակի հայերէն բառարաններ են, այսինքն պատկանում են հայերէն լեզուի զարգացման մի որոշ շրջանի: Այսպէս՝ մեր լաւագոյն բառարանը, Նոր Հայկազեան երկհատոր Բառգիրքը, ինչպէս նաեւ նրանից մի քիչ հասուստ՝ Գեչտիմալճեանի երկհատոր Հայկազեան բառարանը, կամ Համառօտ Աճեան բառարանը, պարունակում են մեր լեզուի զարգացման դրաբարեան շրջանի բառերը եւ այս բառերի հին (դրաբար) նշանակութիւնները, բայց չունին ներ – կայ կենդանի հայերէն լեզուի տասնեակ հազարաւոր բառերը, ինչպէս եւ հին (դրաբարի) բառերի այժմեան կենդանի նշանակութիւնները: Ունինք բառարան – ներ «Ճաշխարհաբարէ ի դրաբարն», բայց որոնք պարունակում են ամէնօրեայ բառերը դրաբար թարգմանուած, ուրեմն չունին ոչ հին դրաբարի եւ ոչ ներկայ դրական լեզուի բառերը: Ունինք վերջապէս դասական բառարաններ, որոնք պարունակում են դանազան հայկական բառարաններում գործածուող բառերը՝ նոր դրական լեզուով թարգմանած ուրեմն սրանք էլ չունին ո՛չ դրաբարի եւ ոչ նոր դրական լեզուի բառերը: Իսկ նոր դրական լեզուի համար բառարան ընդհանրապէս չունինք :

Բառարանի բառամթերքի համար ուշադրութեան առնենք հետեւեալ դիտուոր աղբիւրները ·

1·— Նոր Բառգիրք Հայկազեան լեզուի, երկու հատոր, Վենետիկ, 1836–7 :

2·— Գր. Գէչտիմալճեան, Բառգիրք Հայկազեան լեզուի, երկու հատոր, Կ· Պոլիս, 1846 :

3·— Աճեան բառարան Հայկազեան լեզուի, Բ· տպ· Վենետիկ, 1865 :

4·— Ս· Վ· Ամատունի Հայոց Բառ ու Բան, Վաղարշապատ, 1912 :

5·— Հ· Աճառեան, Հայերէն դասական բառարան, Թիֆլիս, 1913 :

6·— Մ· Զախզախեան Բառգիրք ի բարբառ հայ եւ իտալական, Վենետիկ, 1837 :

7·— Յ· Դպրաչեան, Լիակատար բառարան հայերէնից ռուսերէն, Թիֆլիս, 1911 :

8·— Գ· Լուսինեան — Կ· Բամամջեան, Աճեան բառարան հայերէն աշխարհիկ լեզուէ ֆրանսերէն, Կ· Պոլիս, 1915 :

9·— Մ· Յովհաննիսեան բառարան հայերէն — ֆրանսերէն, Կ· Պոլիս, 1925 :

10·— Հ· Աճառեան, Հայերէն Արմատական բառարան, հատոր Ա· Զ· տպագրութիւն, Երեւան, 1932, հատոր Է· տպագրութիւն, Երեւան, 1935 թ· :

Սրանցից Նոր Հայկազեանը, Գէչտիմալճեանը, Աճեանը եւ Զախզախեանը դրաբարի բառամթերք են պարունակում : Նոր Հայկազեանը դրաբարի հիմնական համբարանոցն է, որի մէջ ամէն մի բառի համար բերուած են վկայութիւններ հին հեղինակներից : Այս կողմից նա առաջին եւ միակն է մեր բառարանների մէջ· ուստի եւ մինչեւ այսօր եւ դեռ երկար ժամանակ կը պահպանէ իւր նշանակութիւնը, մինչեւ յոյս անունէ նոր՝ լրացուած հրատարակութիւնը նախնի հեղինակների վկայութիւններով : Բայց նա մի խոշոր պակասութիւն ունի, — դլխաբառերի մօտ դնում է իրար յետեւից մի շարք համանիշ բառեր, թուով երբեմն տասը եւ աւելի՝ իրրեւ բացատրութիւն դլխաբառի նշանակութեան, եւ այնուհետեւ բերում է վկայութիւնները հեղինակներից, թողնելով ընթերցողին որոշելու, թէ ո՞ր վկայութիւնը բերուած է իրրեւ ապացոյց համանիշ բառերից այս կամ այն մէկին, եւ սա շատ դժուար բան է, այնպէս որ, յաճախ չի կարելի դուշակել թէ հեղինակների այս կամ այն վկայութիւնը ինչ նշանակութեամբ են հասկացել բառարանի յօրինողները: Գէչտիմալճեանի բառարանը աւելի հարուստ է բառերով, եւ բացատրութիւնները աւելի որոշ են, բայց նա չունի վկայութիւններ, այնպէս որ չի կարելի համաձայ, թէ այս ինչ բառը, որ Նոր Հայկազեանում չկայ, արդեօք ուրէք հին հեղինակի՞ց է հանել յօրինողը, թէ նորաստեղծ դրաբար բառ է 19րդ դարում ստեղծուած: Աճեան բառարանը նոյնպէս բառերով աւելի հարուստ է քան Նոր Հայկազեանը, բայց ի հարկէ չունի վկայութիւններ: Զախզախեանի բառամթերքը գրեթէ նոյնն է ինչ որ Հայկազեանին է, բայց այն առաւելութիւնն ունի, որ վերացրել է վերջինիս վերը յիշուած պակասութիւնը, նա բացատրական համանիշ բառերը. գրել է զատ զատ տողերով եւ ամէն մէկի մօտ չատ կարճ փրագներ Հայկազեան բառգրքի վկայութիւններից, այնպէս որ հարթում է վերը տոյժ արուած դժուարութիւնն երը: Աճառեանի եւ Ամատունու բառարանները պարունակում են դասական բառեր, վերջինը նաեւ մի չարք հին եւ նոր դրական բառեր, երկուսն էլ ունին վկայութիւններ եւ օրինակներ, Ամատունու մօտ՝ հեղինակներից հանուած : Երկուսն էլ ունին մանրամասն ոճաբանութիւն, որ Աճառեանի մօտ աւելի հարուստ է: Դպրաչեանի, Լուսինեան – Բամամջեանի եւ Մ· Յովհաննիսեանի թարգմանական բառարանները ամենամեծ մասամբ պարունակում են նոյն դրաբար բառամթերքը՝ նոր դրական լեզուից յաւելուածներով: Առաջինում աւելի չատ են կենդանի լեզուից ու դրականութիւնից հաւաքուած բառերը, (ԱՄԲ.—Դպրաչեանի բերած նոր բառերէն չատերը խորթ են, օտար, ոչ հայկի) , միւս երկուսում աւելի չատ են նոր ստեղծուած բառերը, բացի սրանից՝ Դպրաչեանը ունի քիչ թուով օրինակներ եւ երբեմն ոճեր, որոնք բացակայում են միւս երկուսում : Յովհաննիսեանի բառարանը աչքի է ընկնում նաեւ բազմաթիւ սխալներով :

Արմատական բառարանը բազմակողմանի նիւթեր է պարունակում նոր բառարան կազմողի համար, բայց դրաբարի որ – մատ բառերից, որոնք վեհերուած են արդէն, լոյս տեսած բառարաններում, նա պարունակում է նաեւ բազմաթիւ նորագիւտ բառեր, որոնք գործ են ածուած նոր յայտնաբերուած հին դրականութեան մէջ կամ թէպէտ հին են, բայց անտես են եղել արուած հին բառարանագիրների կողմից: Արմատ բառերի ածանցները յիշելիս՝ բերում է մի չարք հին եւ նոր ածանցներ, որոնց մի մասը բացակայում է բառարաններում, ձեւերը յիշելիս բերում է բազմաթիւ դասական բառեր: Ամէն մի արմատ բառի տակ դնում է նրա ծագումն ու բացատրութիւնը: Բայց սրանցից հեղինակը բերում է դանազան հին եւ նոր բանասէրների յայտնած բազմաթիւ կարծիքները այս կամ այն բառի ծագման մասին, ամէն անգամ աղբիւրները լրիւ ցոյց տալով, եւ այլն :

ՍՏ· ՄԱԼԽԱՍԵԱՆ

ՆԿԱՐԻԶ Զ· ՄՈՒԹԱՖԵԱՆ

Հոկտեմբեր 10ին բացուեցաւ տաղանդաւոր նկարիչ Զ· Մուրաֆեանի գործերուն ցուցահանդէսը, որ պիտի տեւէ մինչեւ Հոկտեմբեր 25 :

Ցուցադրուած են մօտ երեսնեակ մը կտաւներ :

Ինչպէս վէպ կամ թատրոն, կամ դրական այլ սեռեր իրենց հէնքը կը կազմեն փարատյալ մը շուրջ, Մուրաֆեանի այս ցուցահանդէսին փարատեան է, դլխաւորաբար, ծովին ու ցամաքին չրթունք չըր – թունքի գալը, — նաւահանգիստը :

Նոր չէ, անշուշտ, այս նիւթը , բայց կարելի է ըսել թէ յատկանշական է: Աւրուեստագէտներ կան, որ ջերմ նեբշնչու – մով մը կը քրքրուին ի տես կամերու առատաձին, լոյծ տարածութիւններու վը – րայ ցանկապատ չինող նաւերուն , որոնք վկաներն են դիւցազներգութեան մը, — մարդուն պայքարը ալիքներուն հետ :

Աւրգարեւ նաւը տասմ մըն է լինքնին, ցամաքին տիրապետութեան անկարելի բաշխանքը անզսպելի այն ուժին վրայ , որ ջուրն է: Մուրաֆեան, այդ տրամէն կուտայ միայն փոխիլիտ մը, խաղալու – թեան երկը, համակերպութեան նուագը , — տէտ թինչո՛ւ իր ծովի մարդիկը կա՛մ խոնարհ են, կամ դազարի պա – հու մը մչիժէ դներակատարներ : Հանդարտութեան այս սիրոյն իրրեւ եզերք – դարձ , Մուրաֆեան կուտայ քիչ մը բանասեղծմիան՝ որ կարմուած է բնու – թեան չնոքներով եւ երանդաստնակին հարատեւութեամբ :

Դիտելի որ Մուրաֆեան փոխած է բանդապանը : Շահինեան նկարիչ մըշտնոյն երանաքեակով : Ալխատեան՝ ներկերու նշիմիով : Ծանօթ են դեռ չատ ուրիշներ որոնց համար առարկելու – թիւն մըն գոյներ, ինչպէս պիծը : Մուրաֆեան անպչած չէ դեռ, միշտ եռեւեռփամի մէ իր ստեղծագործութեամբ կը մղէ ձեզ կենակցելու խառնուածքի յայտնութիւնը :

Եթէ չտ կանդ առինք նաւանկարին – րուն վրայ, պատճառն այն է որ մեծ թիւ մը կը կազմեն անոնք Մուրաֆեանի այս ցուցահեղինին մէջ, քիւ մը որ կարելի չէր զեղչէ միօրինակութեան չտալու համար ցուտահանդէսին :

Ունի չոր մը դիմանկարներ եւ բնա – նկարներ— առանց նեբաձականի՝ պէտք է ըսել թէ Մուրաֆեան առաջնակարգ վարպետներն է դիմանկարի եւ բնանկար – րի : Ակցուցահանդէսին մէջ՝ անոնք կուդան քիչմը պղինձ հագած, բայց , ի՞նչ փոյթ ազ գոյներ, ներկին խմորին տակ կը խաղայ ուժը, տարօրինակ ուժ մը որ կենդանութիւն կուտայ աչքին, ձեռքին , ծառին ու լերան : Ձիւնին տակ կը մնան կարծես ծառերը, լերան մը վրայ կը վառիդդեակին երեսը, բլուրն բլուր յորձանք կուտան թուփերը, կազմելով պարմը զոր կեանք կ'անուանենք մենք :

Իրրեւ պատկերազարդում այս տեսութեան չուրջ, կուտանք քանի մը կարծիքներ՝ քաղելով Ֆրանսայի նկարչական քննադատներու դրութիւններէն, հրատարակուած՝ նախորդ ցուցահանդէսներու առթիւ, —

Կօթիէ կը գրէ ·— « Զգայուն բնանկարիչ, դիմանկարիչ՝ հոյակապ լուսանկարիչ, եթէ ոչ բան ծաւալի ,Մուրաֆեան ինքզինք կ'արտայայտէ այնպիսի գոյնով մը, որ կը տպաւորէ իր բոցով» :

Կրօ կը գրէ ·— «Հրաշալի բնանկարիչ , Մուրաֆեան կ'ամուսնացնէ բնութիւնը « իր » բնութեան հետ : Ընդհանուրը համեղի է իր դիւտով, անձնական՝ նկարիչի իր վարպետութեամբ » :

Վ· Թորժ կը գրէ ·— «Դոյներու հարստութեան իր զգայարանքը բնածին է իր մօտ, որ կ'աղնուանայ, կը նրբանայ եւ կը պայծառանայ հետզհետէ : Բազմերե – ւոյթ եւ բազմաձեւ իրականութիւնները կը վերածէ գոյնի : Իր գծագրութիւնը՝ ինքնատատահ, զգայուն եւ մեծապէս խելացի » :

ԱԴԱԹԱՐԿՈՍ

ԻԳԻՐՔ _ ՄԷՆՏԷԼ

Ճիշդ էր, հոն էր այդ սենեակը : Իսկ քիչ մը անդին կար ուրիշ սենեակ մը , որ իրր խաղարան կը գործածուէր : Ուշքըս իւրաքանչիւր առարկայի վրայ կեդրոնացուցի, որ չըլլայ թէ բան մը վրիպի աչքերէս : Կը զգայի ուրախութեամբ, թէ ընդհուպ պիտի լմնամ ուղածս : Գնդա – մուղի երկու սեղաններու կանաչը փըռուած էր հոն, անկիւններուն մէջ խաղասեղաններ զետեղուած էին, որոնցմէ մէկուն առջեւ երկու ծերուկներ ճատրակ կը խաղային : Իսկ սա անկիւնը, երկաթեայ վառարանին մօտ, հեռախօսի ճամբուն վրայ, պզտիկ քառակուսի սեղան մը կար : Եւ յանկարծ մէջս լոյսը ծագեցաւ՝ կայծակի մը փայլով : Այո, հարկաւ... Ի՞նչպէս ալ մոռցեր էի, ասիկա Մէնտէլի սեղն էր, Գիրք – Մէնտէլի կեդրոնատեղին եւ Աբրահամեանը : Անոր սեղանը ... : Չէ, իրապէս մոռցուելիք մարդ չէր ան · այդ արտառոց, այդ առասպելական մարդը նմանը չունէր ամբողջ Վիէննայի մէջ· հրաշք մըն էր աչխարհի վրայ· հոչակաւոր անուն մը համալսարանի մէջ եւ դինքը չըջապատող ընտրանիին աչքին : Ի՞նչպէս կարելի էր մոռնալ դինքը, գրքի եւ գրի հրաշագործն ու միջնորդը, որ հոս առաւօտնէ իրիկուն կը նստէր իրր սրճարանին կոթողը գիտութեան, փառքի եւ յարգանքի :

Ան անմիջապէս մարմնացաւ հոդիս աչքերուն առջեւ, ճիշդ ինչպէս որ նըմած կ'ըլլար այդ սեղանին կեդտած մարմարին առջեւ, որուն վրայ գրքերու դէկն անպակաս կ'ըլլար, աչքերը ակնոցի եռեւէն գրքի մը վրայ սեւեռած , մրթմրթալով ու իրանը չարժելով կը կարդար ու խորասուրոյտ , բծաւոր ճաղատը վեր վար կ'օրօրէր : Այս ձեւով կը վերանար , աչխարհը կը մոռնար : Ոչ խաղարանին աղմուկը, ոչ հեռախօսին ժխորը, ոչ երթեւեկը կարող էին գինքը խանգարել : Անգամ մը վառարանէն կրակի կտոր մը ինկած եւ տախտակամածը բռնկցուցած էր· մէկ քայլ անդին Գիրք – Մէնտէլ իր ընթերցումներովը տարուած՝ չէր զգացեր եւ ոչ ալ ծուխին պարչակեր : Հասուածը : Կը կարդար այնպէս, ինչպէս կրօնամոլը ալօթքէ կը տարուի կամ խաղամոլը բախտախաղը եւ գինեմոլը արբեցութեան թմբիրէն· իր ընթերցումը վերացում էր, կրօնական պաշտօն մը , որուն նմանը ուրիշներու քով երբէք չէմ տեսած : Գերագոյն կեդրոնացումն էր, օրով արուեստագէտը գիտունին կը հաւասարի, ճշմարիտ խմաստունը՝ կատարեալ չըչորդին : Շնորհք ու պատուհաս միանգամայն :

Համալսարանական երիցագոյն ընկերը – ներէս մին օր մը գիս իրեն քով տարաւ : Մէամէկի մասին կ'ուղէի նիւթեր հաւաքել :

Գիրք – Մէնտէլ հոն էր, ակնոցը քթին, մօրուսաւոր, սեւ գլեամ մը հագին եւ հովերէ տարուբեր թուփի մը նման կ'ե – րերար կարդալով : Իրեն մօտեցանք· բայց չնկատեց մեր ներկայութիւնը: Բարեկամս ձայն ուժով մը հազաց : Մէնտէլ այնտեղերէն չէր : Վերջապէս ընկերս սեղանը թափեց քանի մը անգամ : Ասոր վրայ Մէնտէլ աչքերը վեր առաւ, ակնոցը ճակտին վերայ հրեց, եւ ցցուն յօնքերու տակէն զոյգ մը արտառոց աչքեր մեզի ուղղուեցան, պզտիկ , սեւ, կայտառ աչքեր, օձի լեզուին նման դիւրաչարժ , թափանցող ու սուր : Բարեկամս ներկայացուց գիս· իսկ ես բացատրեցի այցելութեանս նպատակը · միաժամանակ յարեցի, թէ համալսարանի մատենադարանի պետը, ո – րուն գիմած էի, էր ուղած ինձի օգտակար ըլլալ :

Մէնտէլ կռնակն աթոռին տուաւ եւ լուրջ ուրարտութեամբ քանի մը անգամ հազաց : Արդահատանքի ժպիտ մը տա – բածուեցաւ դէմքին վրայ ու խօսեցաւ .

« Ի՞նչ, չուզե՞ց օգտակար ըլլալ , կ'ը – սէք : Չէ, չկրցաւ, չէր կրնար, ըսէք : Ապիկարին մէկն է, իշու գլուխ մը : Կը ճանչնամ մարդուկը· քսան տարիէ ի վեր կ'ուզէ նիւթեր հաւաքել իր ծովի մարգիկը կա՛մ խոնարհներ են, կամ դազարի պա – հու մը մչիժէ դներակատարներ : Հանդարտութեան այս սիրոյն իրրեւ եզերք – դարձ , Մուրաֆեան կուտայ քիչ մը բանասեղծմիան՝ որ կարմուած է բնու – թեան չնոքներով եւ երանդաստնակին հարատեւութեամբ :

Իրրեւ պատկերազարդում այս տեսութեան չուրջ, կուտանք քանի մը կարծիքներ՝ քաղելով Ֆրանսայի նկարչական քննադատներու դրութիւններէն, հրատարակուած՝ նախորդ ցուցահանդէսներու առթիւ, —

Կօթիէ կը գրէ ·— « Զգայուն բնանկարիչ, դիմանկարիչ՝ հոյակապ լուսանկարիչ, եթէ ոչ բան ծաւալի ,Մուրաֆեան ինքզինք կ'արտայայտէ այնպիսի գոյնով մը, որ կը տպաւորէ իր բոցով» :

Կրօ կը գրէ ·— «Հրաշալի բնանկարիչ , Մուրաֆեան կ'ամուսնացնէ բնութիւնը « իր » բնութեան հետ : Ընդհանուրը համեղի է իր դիւտով, անձնական՝ նկարիչի իր վարպետութեամբ » :

Վ· Թորժ կը գրէ ·— «Դոյներու հարստութեան իր զգայարանքը բնածին է իր մօտ, որ կ'աղնուանայ, կը նրբանայ եւ կը պայծառանայ հետզհետէ : Բազմերեւոյթ եւ բազմաձեւ իրականութիւնները կը վերածէ գոյնի : Իր գծագրութիւնը՝ ինքնատատահ, զգայուն եւ մեծապէս խելացի » :

ԱԴԱԹԱՐԿՈՍ

(2 Շար·)

ԿՅՈՒՆՔ

Թ·

ԿՅՈՒՆՔԻՆ ՄՅՈՒՍՈՒՆ

— Տէս, Ճարմանդ աղա, տասնմէկ տարի է որ մենք միասին կ՚ապրինք, ու ես քեզ ոչինչ բան մը չեմ ըսած։ Ինչո՞ւ համար ես հիմա կ՚ուզես որ ես ալ քեզի պատմեմ թէ ինչո՞ւ համար ամուսնացայ։ Ես ալ չեմ գիտեր։ Ինչո՞ւ համար կ՚ամուսնանան մարդիկ։ Ես ալ քեզի պէս կ՚ապրէի, կ՚ուտէի, կը խմէի, կը քնանայի, ու ոչ մէկ բանի մասին կը մտածէի։ Ինչո՞ւ համար ամուսնացայ։ Ինչո՞ւ համար ամուսնանան մարդիկ։ Ես ալ չեմ գիտեր։

— Ես գիտեմ, ըսաւ Ճարմանդ աղան, ու ինքզինքը կորսնցուցած ոտքի ելաւ։ Ես գիտեմ, որ դուն ինծի համար ամուսնացար, որովհետեւ ես հարուստ էի։ Ես գիտեմ, որ դուն ինծի համար ամուսնացար, որովհետեւ ես հարուստ էի։ Ես գիտեմ, որ դուն ինծի համար ամուսնացար, որովհետեւ ես հարուստ էի։

Ու Ճարմանդ աղան, որ ինքզինքը կորսնցուցած ոտքի ելած էր, ինքզինքը կորսնցուցած նորէն նստեցաւ։

կոպմէ, ընդհակառակն, ոչ ոք կը մերժէ այն իրաւունքը՝ որ քաղաքացիները սկսած են պինդուիլ։ Պաշտօնական շրջանակներու մէջ այս ուղղութեամբ կը յայտարարեն. — «Դամասկոսի, Հալէպի եւ այլ քաղաքներու մէջ կամաւորները կը սառնան դէնքեր, մասնակցելու համար իրենց երկրին պաշտպանութեան սուրբ գործին»։

Դամասկոսի թուրք հիւպատոսը տեղակցութիւն մը ունենալով Սուրիոյ Արտաքին նախարարին հետ, երկարօրէն խօսած է անոր հետ՝ վստահեցնելով, թէ իր երկրին մէջ տեղի ունեցող ռազմավարութիւնները խաղաղ նկարագիր ունին միայն, թուրք հիւպատոսը բողոքեց միանամայն, ժամանակ սուրիական մեղադրանքներուն դէմ։

Այս շրջանի լարուած կացութիւնը կը դրաղեցնէ սուրիական բոլոր թերթերը, որոնց մէկ մասին համաձայն՝ եղիպտական եւ սուրիական զինուորական միացեալ հրամանատարութիւնը դիչեր – ցերեկ ներկայ կացութիւնը քննելով դրած է, միեւնոյն ատեն՝ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնելով։ Այսուհանդերձ, երկրին մէջ կատարեալ խաղաղութիւն կը տիրէ։

Թուրք կառավարական շրջանակներուն մէջ Միացեալ Նահանգներու Արտաքին նախարար Տըլլըսի յայտարարութեանց մասին խօսելով կը յայտնեն թէ «անոնք անկեղծ բարեկամի մը խօսքերն են»։ Թուրքերը գոհ են մանաւանդ, որ Տըլլըս ա՛յդ ձեւով պատասխանեց Ֆ. Մխիթեան սպառնալիքներուն։

Ցամենայն դէպս, Թուրքիոյ դէմ սկսած խորհրդային պայքարը չատ թերեւս արձագանգներ կը գտնէ Անգարայի մէջ եւ այդ սպառնալիքները հաղիւ թէ կ'ազդեն հասարակութեան վրայ, որուն բա՛ւն դրաղումը Հոկտ. 27ի ընտրութիւնն է։

Թուրք կառավարութիւնը պատասխանեց նեց սուրիական նամակին, որուն մէջ կը բողոքէին թէ Թրքական բանակը կը պատրաստուի յարձակում գործելու եւ բազմաթիւ առիթներով սուրիական հողամասը անցած էր՝ տարբական օրէնքները խախտելով։

Սուրիական կառավարութեան որդեգրած այս ուղղութիւնը հետզհետէ բազմաթիւ երկիրներ կը հանէ իր դէմ։

Պարսկաստանի Արտաքին նախարար Արտալան մամուլի ասուլիս մը տալով յայտարարեց, թէ հաւանական է որ դիւանագիտական խղում մը ըլլայ Սուրիոյ եւ Պարսկաստանի միջեւ։

Իսկ Արեւելեան Գերմանիոյ ձայնատիւը յայտարարեց, թէ Եւկոսլաւիոյ օրինակին հետեւելով Եգիպտոս, Սուրիա, Լիբանան եւ Թերեւս ալ Հնդկաստան պիտի ճանչնան Փանքովի կառավարութիւնը։

Պէյրութի ձայնասփիւռը պաշտօնապէս յայտարարեց, թէ Սէուտ Թագաւոր իր մեկնումը յետաձգած է մինչեւ կիրակի պիչեր։ Այս պարագան նախատեսուած չէր։ Կարգ մը շրջանակներու համաձայն, Սէուտ Թագաւոր կ'ուզէ տեղի ունենալ Լիբանանեան եւ սուրիական քաղաքականութեան մերձեցում մը ըլլայ. միաժամանակ կը պատրաստէ երկու երկիրներու Հանրապետութեանց Նախագահներու հանդիպում մը։

Միւս կողմէ, կիսապաշտօնական շրջանակներ կը յայտնեն, թէ կիրակի օր Յորդանանի Հիւսէյն արքան Պէյրութ պիտի երթայ եւ Սէուտի մեկնումէն առաջ «երկը»ներու ժողով մը պիտի ըլլայ՝ մէկ սեղանի չուրջ խմբելով երկու թագաւորներն ու Նախագահ Շամունը։

—o—

ՓԵՇՏԱՅի մէջ անցեալ տարուան յունուարի ապստամբութեան տարեդարձին առիթով որեւէ յոյժ պիտի ճղմուի, յայտարարեց նախարար մը՝ համալսարանին մէջ իր խօսած ճառին ընթացքին, ուշադրութեան վարչակարգին դէմ դասախօսները պիտի մաքրագործուին։

ԱԼՊԻՐ ՔԱՄԻԻ ֆրանսայի տագնապը որ դրգռէրը առացաւ այս տարուան Նոպէլեան գրական մրցանակը։

ՆՈՒԷՐ

Գահակալն Տիկին Աչճեան հազար ֆր. կը նուիրէ Հայ Մշակոյթի Տան։

Առանձ «Յառաջ»էն։

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

3 Նոյեմբեր կիրակի գիշեր, Միւթիւալիթէի մեծ սրահին մէջ։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 26ին, Շաբաթ երեկոյ, Ալհամպրայի մէջ։

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Տեղի կ'ունենայ ՀՈՒՏ. 26ին։
Կը բանախօսէ ընկ. Ժ. ՄԻՐԻՃԵԱՆ

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 26ին, Շաբաթ իրիկուն, ժամը 20·30ին։
Կը խօսի՝ ընկ. Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

Կիրակի, Նոյեմբեր 3, ժամը 16ին։
Կը բանախօսէ ընկ. Ժ. ՄԻՐԻՃԵԱՆ
Մանրամասնութիւնները յայտրդով։

ՎԻԵՆԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 27ին, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 15·30ին։
Կը խօսի՝ ընկ. Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

ԻՍԻԻ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Իսիի մէջ *Յառաջը* կը ծախուի սրճարան – ճատէր Ջատիկեանի մօտ։

ՑԱՐԳԱՆՔԻ ԱՑՑ

Հ. Յ. Դ. Ազբիւր Սևբոր – Եօթնեղբայրեան խումբը, յարդանքի այց մը կատմակերպած է, այս կիրակի ժամը 14·30ին, Թիէլի վերնմանատունը, ողբացեալ ընկերներ՝ Ա. ՋԱՄԱԼԵԱՆի, Օհան ԳԱՐՈՑԻ, ԹԱԴԷՈՍԵԱՆի (Պապա – չայ), ՏԻԿԻՆ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆի, ՍԱՐԳԻՍ – Բէկեանի եւ ՅԱԿՈԲ ՄԵՆԵՏԵԱՆի չերիմ – եանների։

Կը հրաւիրուին ողբացեալ ընկերներուն յիշատակը յարգողները։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 5ին,
NOTRE DAME DU LIBAN
եկեղեցւոյ մէջ։
17, Rue d'Ulm, Métro Monge
Հոգեհանգստեան հանդիսաւոր պաշտօն պիտի կատարուի
ԳԵՐԱՊԱՅԾԱՌ ՆԱԶԼԵԱՆ ԱՐՔ.ի եւ ԳԵՐԱՊԱՅԾԱՌ ՊԵՏՐՈՍ ԱՐՔ. ՔԷՏԻ – ՃԵԱՆի հոգւոյն, ի յիշատակ։
Կը պատարագէ՝ ԳԵՐԱՊԱՅԾ. ԱՄԱՏՈՒՆԻ

×

Սեւթանեան եղբայրներ՝ Գառնիկ եւ Վրէժ եւ Տիկին Վարդուհի Նազարէթեան կը ծանուցանեն թէ իրենց մօր այրի տիկին Ռվանոնա Սեւթանեանի մահուան քառասունքին առթիւ եւ իրենց հօր Տիգրան Սեւթանեանի յիշատակին հոգեհանգիստ պիտի կատարուի այս կիրակի ա – ռաւօտ, Մարսէյլ, Պուլվար Օտտոյի եկեղեցիին մէջ։

Կը հրաւիրուին իրենց յիշատակը յարգողները։

GALERIE MARCEL COARD
36, Avenue Matignon ELY. 28-16
ՋԱՐԵՀ ՄՈՒԹԱՖԵԱՆԻ
ՎԵՐՋԻՆ ԳՈՐԾԵՐԸ
Մինչեւ Հոկտեմբեր 25

ԼՍԱՐԱՆ

« Լթան » շաբաթաթերթի Լսարանը այսօր շաբաթ իրիկուն ժամը 21ին, Բա – տէի վերնայարկը։ Կը խօսի Տոքթ. Լեւոն Համբարձումեան։ Նիւթ՝ «Հարաւային Ֆրանսայի Հայ գաղութները»։ Կը խօսի նաեւ եթովպահայ ուսանող՝ Պ. Պօղոս – եան։

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ
Նաւով, օդանաւով, երկաթուղիով որեւէ ընկերութեամբ եւ միեւ – նոյն գիներով դէպի Ամերիկա, Ա – րեւտրալիա, Բանատա եւ Արե – ւելք։ Վճարումը հոս կամ ար – տասահման։ Կ'ապահովենք վի – զայի գործողութիւնները ձրի, կ'ապահովենք նաեւ տեղերը ձրի։
Դիմել՝
ԺԱՆ ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆԻ
որ ունի 35 տարուան փորձա – ռութիւն։
AMERICAN LLOYD
48, Rue de la République, Marseille
Tél. : CO 4722
7, Rue Auber; Paris

ԱՂՔԱՏԱՆԱՄԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ
Կիրակի, 27 Հոկտեմբեր, ժամը 16էն կէս գիշեր
GEORGE Vի *հրէղ սրահներուն մէջ*
Զանազան աթրաքսիօններ Մուտք 500 ֆրանք
Deux Orchestres — Cotillons
Կը խնդրուի ապահովել սեղանները *Հեռաձայնելով միութեան գրասենեակը*
PRO. 77.73

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Հայ Կաթ. Երիտասարդաց Ակումբը կը կազմակերպէ ընտանեկան պարահանդէս ՋԻՄՄԻՐ պարէջրատան հրէղ սրահնե – րուն մէջ (Փլաս Շաթըլէ), այս կիրակի, ժամը 15էն 22։

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Կարող Հայ մը, նպարեղէնի ընկերու – թիւն մը գեկավարելու համար (մեծա – քանակ)։
ԼԱՒ ՎՃԱՐՈՒՄ
Դիմել։—
MONSIEUR FESTERIS
15, Bld. Montricher, MARSEILLE

Օդնական կարող կին մը (էտ fուփէօզ) *տեւական գործ։ Դիմել՝*
MAISON MICHEL
165, Rue de Javel - métro Félix Faure

ՀԱՍՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Դաւթեան օղակի գործատունը (պրոթոնիէր) *կը ծանուցանէ իր յարգե – լի յաճախորդներուն, որ փոխա – դրուած է*
26, RUE ÉMILE ZOLA, ISSY
կը սառնձնէ լիվրէզոնցներ
Հեռաձայնել՝
MIC. 53-23
Մաքուր եւ արագ սպասարկութիւն։

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Յ. Դ. Ազբիւր–Սեւբոր – Մ. Եօթնեղբայրեան խումբի ընկերական ընդհ. ժողովը այս չաբաթ, ժամը 21ին, ծանօթ հասցեատիրոջ։

ՓԱՐԻԶ.— Տարօն – Տուրուբերանի Հայր. Միութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4ին Քլէր տը Լիւն սրճարանը։ Կարեւոր օրակարգ։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇԲՋ. կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ կարասանի Նիկոլ Դումանի խումբը այս կիրակի ժամը 15ին։

Ներկայ կ'ըլլան Շբջ. կոմիտէի եւ Նոր Սեբունդի ներկայացուցիչները։

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Յ. Դ. Ռոստամ խումբի ժողովը այս չաբաթ, ժամը 21·30ին ընդհ. Մանուկի բնակարանը։ Կարեւոր օրակարգ։

Ֆ. ԿԱՊ. ԽՄԶի Փարիզի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը այս երկուշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը չորսին, Քաֆէ Րէժան։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերուհիներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

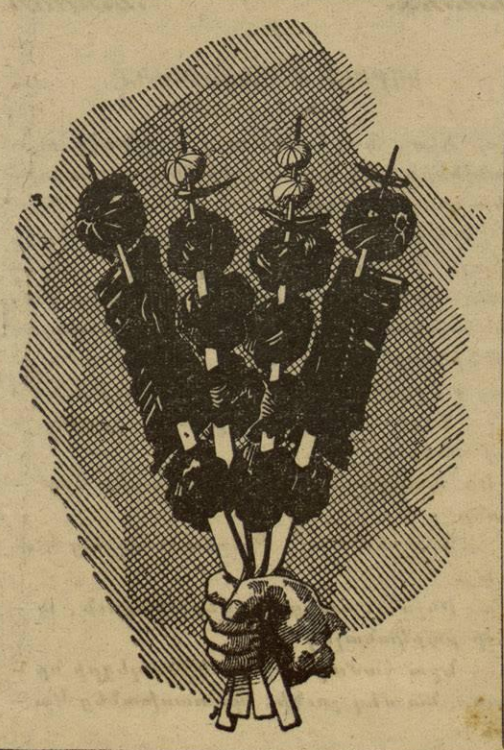
ՎԱԼԱՆՍ.— Հ. Յ. Դ. Շբջ. կոմիտէին ընդհ. ժողովը այս չաբաթ, ժամը 20·30ին, Ահարոնեան ակումբը։ Բոլոր ընկերուհիներուն ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՎԱՐԶՈՒ Լ

Արքէօյի մէջ սենեակ մը կահաւորուած, եւ խոհանոցի դիւրութեամբ։
Դիմել՝
Mme BLANCHARD, 3, Rue Dolomieu, Paris 5e
POR. 27-55

Décoration — Agencement de Magasin
ANCIENS ÉTABLISSEMENTS
J. PAICHOUX et E. THION
149, RUE NATIONALE, PARIS | 13E TÉL. : GOB. 19 52
SERRURERIE D'ART ET DE BATIMENT
Tous Travaux de Fer Forgé

Հիմնադիր–Տնօրէն ԳՐԻԳՈՐ ԹԵՒԱՆԵԱՆ
ՁԱՇԱՐԱՆ ԵԱՐ
Ֆրանսական – հայկական եւ կովկասեան ընտիր կերակուրներ
4, RUE ROBERT-ETIENNE
(Rue Marbeuf) PARIS - 8e
TÉL. : BAL. 31-21
ՇԱՆ Զ'ԷԼԻԶԷԻ ՍՐՏԻՆ ՎՐԱՑ
Métro : F. D. Roosevelt
Հաճելի մթնոլորտ
Առաջնակարգ կովկասեան խորոված – ներ, «չաշլիք», «քարսքի»
Bar Américain

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction - Administration : 32, Rue de Trévise, Paris 9e

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86-60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. PARIS 15369-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք : Հատը 12 ֆր.

ԿԻՐԱԿԻ 20 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ DIMANCHE 20 OCTOBRE 1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8023 — 33e ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3824

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԿՐԹԱԿԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ

Դպրոցական վերամուտին առթիւ մի՛թարական երեւոյթ մըն է տեսնել « Ցառաջ»ի շրջրորդ էջին մէջ հրատարակուած ծանուցումները՝ հայերէնի դասընթացք – ներու վերաբացման մասին :

Փարիզէն մինչեւ դաւառ մեր զանազան կազմակերպութիւնները զբաղանքի չբե – ջան մը կ'ապրին :

Եկեղեցի, Կազմոյս Խաչ, Նոր Սերունդ, Համազգային , Բարեգործական, Կրթա – կան մարմինները եւ այլ հաւաքականու – թիւնները բարի նախանձէ մղուած մրցու – մի ելած են զանազան հայաչատ շրջան – ներու մէջ մայրենի լեզուի ուսուցման դասընթացքներ հաստատելու համար :

Շնորհաւորելով այս ձեռնարկները, ո – րոնք բոլորն ալ կը ձգտին ազգապահպան – ման վսեմ նպատակին, պիտի ուզինք , որ Կրթական Կեդրոնական մարմին մը՝ մշակուած լուրջ ծրագրով մը ուղղուի – տար հայերէնի դասընթացքներուն՝ ամ – բողջ Ֆրանսայի մէջ :

Ներկայիս ամէն շրջանի մէջ մեր ու – սուցիչներն ու ուսուցչուհիները ըստ ի – րենց հայեցողութեան կ'ընտրեն դասա – գրքերը եւ իրենց դիտցած ձեւով կ'աւան – դեն դասերը :

Քանի մը տարի առաջ Փարիզի Հայոց եկեղեցւոյ վարչութեան նախաձեռնու – թեամբ կազմուած էր Կրթական Կեդր· յանձնաժողով մը , որուն նպատակն էր մէկն ալ պիտի ըլլար խմբագրել ընդհա – նուր ծրագիր մը՝ իրրեւ ուղեցոյց ծառա – յելու համար Ֆրանսայի շրջանի մեր բո – լոր դպրոցներուն :

Մինչ կը պատրաստուէինք հարցնել թէ ի՞նչ եղած էր այդ ծրագիրը, Կրթական Կեդր· Յանձնաժողովը, իր տարեկան տե – ղեկագրով, որ լոյս տեսաւ «Ցառաջ»ի Հոկտեմբեր 15ի թիւին մէջ, որոշ լուսա – բանութիւններ կուտայ իր գործունէու – թեան մասին :

Յանձնաժողովի աշխատանքները կը սահմանափակուին միայն փարիզեան շբբ – ջանին մէջ, ուր կը պահէ ութ դպրոցներ : Ուրիշ կազմակերպութիւններ ալ մայրա – քաղաքին եւ արուարձաններուն մէջ հաս – տատած են հայերէնի շաբաթական դա – սընթացքներ :

Անհրաժեշտ է ունենալ Կրթական Կեդ – րոնական Մարմին մը ոչ թէ փարիզեան շրջանին՝ այլ ամբողջ Ֆրանսայի համար :

Այդ Մարմնի գործունէութիւնը պէտք չէ սահմանափակուի միայն ծրագրի մը – չակումով, որ մէկ անգամի համար կա – տարուելիք ժամանակաւոր աշխատանք մըն է :

Անիկա պէտք է ըլլայ մնայուն եւ կեն – դանի Մարմին մը, լայն իրաւասութիւն – ներով, ընտրուած Փարիզի եւ դաւառի մէջ հայերէնի դասընթացք պահող բոլոր կազմակերպութեանց ներկայացուցիչնե – րուն կողմէ : Անոր անդամները իրաւունք ունէթ պէտք է ունենան հակակշռի ենթարկելու գպրոցները ամենուրեք պարբերական այցելութիւններով :

Դեռ աւելին : Կրթական Կեդրոնական Մարմինը իւրաքանչիւր հայաչատ շրջա – նի տեղական պայմանները քննելով՝ թե – լադրանքներ, պէտք է ընէ պատկան ազ – գային մարմիններուն՝ ի հարկին նոր դա – դրընթացքներ բանալու համար, ուր որ անհրաժեշտ է եւ պայմանները թոյլատու են :

Կայ նաեւ ուսուցիչ – ուսուցչուհիներ ճարելու եւ անոնց մէջէն յարմարագոյն – ները ընտրելու հարցը :

Բազմաթիւ շրջաններ կը տառապին ու – սուցչի պակասէն եւ ամէն դուռ կը բա – խէն յարմար անձը դտնելու համար :

Կրթական Կեդրոնական Մարմինը նաեւ կրնայ աշխատանք տանիլ այս ուղղու – թեամբ : Օր առաջ կը փնտռէ ու կը դտնէ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՓԻՆԷՆ ԱԼ ՁԱԽՈՂԵՑԱՒ

198Ի ԴԷՄ 248 ՁԱՅՆՈՎ ԱԶԳ· ԺՈՂՈՎԸ ՄԵՐԺԵՑ ՎՍՏԱՀՈՒԹԻՒՆ ՏԱԼ

Ֆրանսական թէ միջազգային բոլոր շրջանակները անճկութեամբ կը սպասէին ուրբաթ օրուան Ազգ· Ժողովին որոշու – մին :

Երբ վարչապետութեան թեկնածուն Ժողովատեղին հաստատ՝ բոլոր երեսփո – խանները այնտեղ էին արդէն : Սկսաւ կարդալ իր ճառը, որ պատ ընդունելու – թիւն մը դտաւ երեսփոխաններուն կողմէ : Անկախները ծափահարեցին միայն , որոնց մեծ մասը : Կէսօրէ վերջ դումարուեցաւ երկրորդ նիստը, որու ընթացքին փինէ պիտի պա – տասխաներ եղած հարցումներուն :

Ընկերվարականներու անունով երես – փոխան Լիւսի սկսաւ վիճաբանու – թիւնց · — «Կ'ըսէք, թէ կ'ուզէք դպրոց – ներ չինել : Բարեւորդո՞ւմ մը արդեօք·· բայց, ի՞նչ վարկով կը մտածէք իրակա – նացնել այդ բոլորը » :

Լիւսի փինէի ճառին բազմաթիւ կէտե – ր սեղան դնելով՝ քննադատեց պանոնք եւ հակասութիւններ դտաւ անոնց մէջ : Ընկերվարականները բուռն ծափահարու – թիւններով կը քաջալերէին իրենց դաշ – փարակիցը :

Մինչ Լիւսի վիճաբանութեան մէջ էր Անկախներուն հետ, մէջ մտաւ ժաղ Տիւքլօ (Համայնավար) եւ փինէի անձին մէջ հակաբանուորական մարդը դտաւ եւ աւելցուց .— Դուք կը հետեւիք ձեր բա – րեկամին՝ Փոլ Ռէնոյի խորհուրդներուն :

Փոլ Ռէնօ այստեղ կը միջամտէ , ըսելու համար թէ կառավարութիւնը հակառակ էր արտածման կարգ մը արտաղրու – թեանց սպառումը սահմանափակելու տե – սակէտին :

Ժաղ Տիւքլօ՝ յաղթականօրէն խօսք առ – նելով· — Կը հաստատէք ինչ որ կ'ըսէի քիչ առաջ, դո՛ւք խորհուրդ կուտաք···

Բոլոր խմբակցութեանց ներկայացու – ցիչները կարդով խօսք առին եւ ներկա – յացուցին իրենց մտահոդութիւնները , սուրն կարգ մը հարցումներ : Ամէնէն վերջ փինէ պատասխանեց եղած հար – ցումներուն :

Ժամը 19ին կարճ դադար մը տրուեցաւ որպէսզի երեսփոխանները վերջին անդամ

(Շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

տրամադրելի տարրերը, զորս կը յանձնա – րարէ այն շրջաններուն , որ ուսուցչի պէտք ունին :

Դիւրին գործ չէ այս անշուշտ : Գիտենք որ չատ քիչ թիւ մը կը կազմեն մեր ու – սուցիչները : Հինները զալիօրէն պակասած են : Իսկ նորեր չեն հասնիր :

Ուսուցչութիւնը իրրեւ ասպարէզ ո՛չ մէկ հրապոյր կը ներկայացնէ նոր սե – րունդին :

Հայերէնի ուսուցիչը չաբաթական դա – սընթացքներով չէ, որ պիտի կրնայ ապ – րիլ : Անիկա ապրուստի ուրիշ մնայուն միջոց մը պէտք է ունենայ : Ուսուցչու – թիւնը « ի մէջ այլոց» մըն է միայն :

Երբ կեանքի կոչուի առաջարկուած Ֆրանսահայ Կրթական Կեդրոնական մար – մինը, անիկա նաեւ պէտք է միջոցներ մտածէ ուսուցիչներու վիճակի բարւոք – ման մասին :

Բոլոր կազմակերպութեանց դործակ – ցութիւնը անհրաժեշտ է՝ նման ձեռնարկ մը դլուխ հանելու համար :

Կրթական – մշակութային մարդին մէջ պէտք է միանան բոլոր հոսանքները ալ անխտիր , յանուն ազգապահպանման :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՏԱԳՆԱՊԸ

ՍԷՒՐՍ ԹԱԳԱՒՈՐ ՁԱԽՈՂԵՑԱՒ

ԹՈՒՐՔԻԱ՝ ՄԱԿԻ ԱՌՋԵԻ

Պէյրութ՝ որ Միջին Արեւելքի սիրտը դարձած է, ներկայիս հակասական լու – րերու վայր մըն է : Ամէն վայրկեան փո – փոխութիւն մը կայ ծրագիրներու մէջ : Այսպէս՝ ուրբաթ կէսօրէ առաջ ղրոյց կը չբջէր, թէ Սէուտ թագաւոր ճախողած է եւ չաբաթ օր կը մեկնի : Կէսօրէ վերջ՝ լուրը փոխուած էր· արքան կը մնար Լի – բանան, ուր տեղիի պիտի ունենար արա – բական պետութեանց դեկավարներու խորհրդաժողով մը :

Լուրը դարձեալ անհիմն եղաւ սակայն : Լիբանանի Արտաքին Նախարարութեան ներկայացուցիչը պաշտօնապէս յայտնեց, թէ ժողով պիտի չըլլայ Պէյրութի մէջ եւ Սէուտ թագաւոր կը մեկնի կիրակի օր :

Այս պարադաներուն մէջ, յստակօրէն կը տեսնուի թէ Արաբիոյ վեհապետը ճա – խողեցաւ իր տառքելութեան մէջ :

Մինչ այս մինչ այն, Նիւ Եորքի ՄԱԿի ժողովին մէջ ալ կը քննուի Միջին Արե – ւելքի հիւանդկին վիճակը : Անդին՝ Խ· Միութիւնը կը դատապարտէ չարունակ Ամերիկան ու Թուրքիան : Այս ուղղու – թեամբ, խորհրդային մամուլի «Թաս» գործակալութիւնը հրատարակեց խորհր – դային ղեկավար շրջանակներուն տեսա – կէտը, որուն համաձայն Միացեալ Նա – հանդներ Թուրքիան կը մղեն, որ յար – ձակում գործէ Սուրիոյ վրայ : Գործա – կալութիւնը կը յայտնէ, թէ յիսուն հա – զար թուրք զինուորներ համախմբուած են սահմանին վրայ եւ մօտ ատենէն յար – ձակումի պիտի անցնին· անոնց նը – պատակակէտն է՝ գրաւել Լաթաքիոյ նա – ւահանգիստը : Տրլբսի դէմ քանի մը ա – նդրդական խօսքեր ալ ընելէ ետք, «Թաս» կ'եղրակացնէ , ըսելով թէ թրքական զօ – րաժիններըը պէտք է պարպուին Սու – րիոյ սահմանադլուխէն եւ Միացեալ Նա – հանդներ պէտք է յարդեն Միջին Արեւել – քի խաղաղութիւնը :

Միւս կողմէ, ընդառաջելով եղած ա – ռաջարկներուն՝ ՄԱԿի ընդհանուր ժողովը ուրբաթ օր ընդունեցաւ օրակարդի նիւթ դարձնել Թուրք – եւսուրիական հարցը : Քուէարկու – թիւնը տեղի ունեցաւ 0ի դէմ 66 ձայնով (Թեր) եւ մէկ ձեռնպահութիւն (Լիպե – րիա) :

Ժողովը որոշեց նաեւ անմիջապէս ըն – դհանուր ժողովին առջեւ բերել հարցը ա – ռանց զայն նախապէս ծեծելու քաղաք – կան յանձնախումբին մէջ :

Սուրիոյ եւ Խ· Միութեան ներկայա – ցուցիչները կրկին անգամ դատապարտե – ցին Թուրքիան որ զօրքեր համախմբած է Սուրիոյ սահմանին վրայ :

Քապօթ Լոճ, Ամերիկայի ներկայացու – ցիչը զոհունակութիւն յայտնեց որ հար – ցը ՄԱԿի ժողովին յանձնուեցաւ, ինչ որ առիթ պիտի տայ , որ լայն վիճաբա – նութիւններ տեղի ունենան մասնաւորա – պար Խ· Միութեան մեղադրանքներուն նկատմամբ ընդդէմ Ամերիկայի : Ինչպէս ծանօթ է այս վերջինը կը մեղադրուի որ Թուրքիան կը մղէ յարձակման մը Սու – րիոյ դէմ :

—o—

Խ· ՄԻՈՒԹԻՒՆ չինած է հիւլէական առաջին նաւը, որ ունի 24·000 ձիու ուժ :

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ Խորհրդարանը Հոկտեմբեր 22ին պիտի կատարէ վարչապետի ընտրութիւնը· Ատենաւուրը ջախջախիչ մեծամասնութիւն մը ապահոված է արդէն :

ԹՈՒԼՈՆԻ մէջ ձերբակալուեցան Ալժերիոյ Ազատագ· Ճակատին պատկանող եր – եք անդամներ :

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ

ԹԵԹԵՒ Է ՀՈԳԻՍ

Մեր անջատումի այրող մորմոքից
Իմ հոգին երկար մրդկրտում էր դեռ
Թուում էր՝ խոցուած ուրիշի խօսքից ,
Ես հեշտ զիջել եմ երազանք ու սէր :

Թուում էր՝ կը գամ, էեզ դո՛ւրս կը կանչեմ
Ցարկից էո անսէր, կեանքից անարիւն,
Աշխարհի առաջ բարձրր կը գոչեմ,
Որ մէկտե՛ղ է մեր ճամբան աշխարհում··

Բայց այսօր տեսայ էո բալիկներին ,
Մանկապարտէզից դառնում էին տուն ,
Անցան իմ մօտով՝ մօտի՛կ մրտերիմ ,
Սեղիկ աչքերում բախտ ու խնդութիւն :

Նուչ որ բան էին պատմում հեւ ի հեւ,
«Հայրիկի՛ արեւ» երդւում շարունակ ···
Ո՛չ, ի՛մ սիրելի, այդ լա՛ւ էր, որ մենք··
Որ մենք հեռացանք ···

ՍԻԼՎԱ ԿԱՊՈՒՏԻԿԵԱՆ

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ

Համպուրկէն Պ· Հմայեակ Պաղտասարեան հինդ հազար Ֆրանք կը նուիրէ Մշա – կոյթի Տան «Շաւարշ Միսաքեան» սրա – հին : (Ստանալ «Ցառաջ»էն) :

«ՑԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՏՊԱՐԱՆԻ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻԻ

Պ· Հմայեակ Պաղտասարեան (Համպուրկ)	5000
Տիկ· Շնորհիկ Վահանեան (Քան)	1000

ԵՈՒԿՈՍԼԱՒԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԴԷՄ ԴԻՄԱՑ

Արեւմտեան Գերմանիոյ կառավարու – թիւնը Պելկրատի հետ ունեցած դիւանա – գիտական յարաբերութիւնները խզեց : Լուրը տակաւին պաշտօնապէս չհաղոր – դուեցաւ, սակայն այս պարադան մաս կը կազմէ դիւանագիտական քաղաքավարու – թեան :

Դաշնակցային Հանրապետութիւնը այս որոշումը տուաւ՝ Արտաքին Նախարար Ֆոն Պրենթանոյի եւ Վարչապետ Ատըն – աուըրի ունեցած խորհրդակցութիւննե – րէն ետք :

Ֆոն Պրենթանօ երկար բացատրութիւն – ներ տուաւ այս ուղղութեամբ խորհրդա – րանական խմբակցութեանց առջեւ, յայտ – նելով՝ որ դիւանագիտական խզում մը էական է Եուկոսլաւիոյ հետ : Կարդ մը երեսփոխաններ հակառակեցան՝ նը – կատելով որ այդ ձեւով Գերմանիան հետ – գհետէ պիտի մեկուսանայ : Սակայն Վար – չապետ Ատընաուըր կարեւորութիւն չընծայեց իր հակառակորդներուն եւ վեր – բացուց այն յուշագիրը՝ որ կը յայտնէր, թէ Թիթոյի կառավարութեան հետ դի – ւանագիտական յարաբերութիւնները կը խզէին : Ցուշագիրը չաբաթ օր պիտի յանձնուէր Պոննի եուկոսլաւ դեսպանին :

Այսուհանդերձ, երկու երկիրներու մի – ջեւ տնտեսական գործակցութիւնը պիտի պահուի, եթէ Պելկրատի կառավարու – թիւնը ընդունի :

Միւս կողմէ, լատատեղեակ աղբիւրներ կը յայտնեն, թէ Վարչապետ Ատընաուըր յառաջիկայ ամիս պիտի երթայ Լոնտոն՝ Մաքմիլընի հետ խորհրդակցութիւններ ունենալու համար : Այս հանդիպումին ընթացքին երկու Վարչապետները պիտի քննեն միջազգային հրատապ հարցեր եւ դաշնակից երկիրներու համագործակցու – թեան կարգ մը կէտերը :

ԸՆԹԵՐՑՈՂԻՆ ՑՈՒՇԱՏԵՏԸ

ԱՆԻՑՈՒԱԾ ԱՐՏԱՀԱՋԴՆԵՐՈՒՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Պօղոս Մնասեան նոր սերունդի դրա – պետներէն է : Իր անունին յիշատակու – թիւնը չենք դներ ա՛չ դրականութեան պատմութիւններուն եւ ոչ ալ դրական ժողովածուներուն մէջ : 1953ին «ժամա – նակ չկայ» խորագրով վիպակ մը լոյս կ՚ընծայէր, որ աղջկան մը կեանքէն առ – նուած էր : Բաւական ինքնատիպ նիւթով եւ պատմուած կենդանի եւ ոսոստուն լեզուով մը : Երիտասարդ մը կը պատմէր աղջկան մը սրտին տագնապները, վիշ – տերն ու խոստովանութիւնները :

Գրեթէ աննշմար անցաւ այս վիպակը , ինչպէս առհասարակ աննշմար կ՚անցնին մեր մէջ դրական եւ գեղարուեստական նորութիւնները :

Հեղինակը աւելի ուշադրաւ կը դառնար եւ իր առորագրութիւնը կը փնտռուէր սակայն դրական – հրապարակագրական յօդուածներով, որոնք՝ նախապէս «Նա – յիրի» պարբերականին մէջ լոյս տեսնելէ ետք, հատորով մը՝ այս անգամ «Ցեղա – փոխութեան համար» ենթագրով, հրա – պարակ կը հանուէին : Տրուած ըլլալով որ գիրքը լոյս տեսած է 1956ին եւ այդ թուականէն ի վեր դրական քննադատու – թեան առարկայ չէ դարձած, կը վախ – ցուի որ ան ալ իր նախորդին բախտին արժանանայ : Եւ սակայն «Ցեղափոխու – թեան համար» հատորը բազմաթիւ այժ – մէական եւ երիտասարդական խնդիրներ կը յուզէ, որոնք պէտք չէ որ անուշա – դրութեան մատնուին :

Ամէն ժամանակներու համար երիտա – սարդութիւնը ամէնէն զգայուն տարրն է օրէկ ժողովուրդի մէջ : Պօղոս Մնասեա – նին ընտրած բոլոր նիւթերը նոյն զգա – փարին համազրութիւնը կը ներկայացնեն եւ իրենց խորքին մէջ դժգոհութիւնը կը խորհրդանշեն ու կը խտացնեն :

Դժգոհութեան զգայութիւնը ամէնէն աւելի կը թանձրանայ, կը խտանայ ու կը պայթի զգրօցական դրասեղաններու վը – րայ նախապէս , յետոյ, կեանքի մէջ գո – նելու համար իր արտայայտութիւնը , երբ պատանիները եւ երիտասարդները ի – րենց գիրքերուն մէջ անկիւն մըն ալ վեր – ման իմաստասէրին, Նիցշէի « Այսպէս խօսեցաւ Զարադուստրա», դասական հա – տորը ունէին :

Նման երիտասարդական չարժումներու ականատես եղած ենք բոլորս ալ, կրթա – կան – դաստիարակչական առաքելութեան ասպարէզին մէջ եւ կրած դժբախտաբար անոնց բացասական հետեւանքները :

Նիցշէի ակնարկուած հատորը, հակա – ռակ իր բանաստեղծական խորքին եւ ներշնչումներուն, երիտասարդները իր ազդեցութեան տակ պահած է միշտ, ո – րոնք թելադրական շատ բաներ կը գտնեն անոր մէջ, «Արժէքներու նոր տախտակ – ներ»ը կը վերագնահատեն, բ՛բռատու – թեան, դժգոհութեան եւ յեղափոխու – թեան մասին կը խորհին չարունակ : Այդ տարիքին է որ չատերը ինքզինքին գեր – մարդ կ՚երեւակայեն ... :

Հայրերու եւ զաւակներու, հինի եւ նո – ի փոխյարաբերութիւնը, եւ առհասա – րակ կարզապահական սկզբունքները եւ տարակարծութիւն յառաջացնող բոլոր տեսակէտները լուրջ պատճառներ են, որ – պէսզի հեղինակը «Դուրս Արաչէնները» գոչէ, ստանձնելով «Անիծուած Արտա – ւագներուն» եւ «բոլոր այն խնդիրներուն պաշտպանութիւնը, որոնց արիւնին եւ ջիղերուն մէջ կ՚որոտայ խենթութիւնը » :

Երիտասարդական դժգոհութիւնն ու խենթութիւնը ամէնէն աւելի զգալի կը դառնայ մանաւանդ զրականութեան մէջ :

Պօղոս Մնասեանին հատորը, «Ցեղափո – խութեան համար» այդ մտայնութեան խտացումն է : Ան կը խօսի իր սերունդին տագնապներէն : Կը խօսի անզգօ ու ան – կաշառ բառերով, ըսելու համար սակայն ճշմարտութիւններ :

Ինչ որ կ՚ըսէ, համոզումով կ՚ըսէ ու կը արամարանէ : Եթէ նախորդ սերունդէն մարդիկ ազմուկով ու արհամարհանքով ըսին եւ մինչեւ այսօր տակաւին նոյն չեշտով ու գինովութեամբ կը գրեն ու կը խօսին, Մնասեանի խօսքն անկեղծութեան դրոշմն ունի : Ուսու – ցիչ մըն է ինք, բայց «Մտախաղին մէջ զգ – րոցական ծանօթութիւններու պաշարով մը չէ » որ հրապարակ կուգայ իր ըն – թերցողները չացնելու համար : Սիրելի է իր գժգոհութիւնը եւ համակրալից, ո – րովհետեւ՝ արդար գժգոհութիւն է : Նոյնիսկ յոռետես՝ իր խորքին մէջ :

Եթէ մէկ կողմէն երիտասարդութեան իրաւունքները փառաբանութեան արձա – գանդը կ՚առնենք, միւս կողմէն անողոք դատապարտութեանիօսք ունի աներեւոյ – թայ սերունդին հանդէպ, որ անարժան կը նկատէ այդ անունին, որ երբեք չունի, որ «Ցեղափոխութեան անունը լսած է, բայց ոչինչ լրած է անոր փառքին ար – ժանի, պատմութիւնը դիտէ, բայց իր պարտքը կատարած չէ» :

Այս հատորը սակայն գրականութեան ո՞ր սեռին կը պատկանի «բարոյախօսու – թի՞ւն է, յուշագրութի՞ւն է, գրական վերլուծումնե՞ր են թէ խոստովանու – թիւններ ու խորհրդածութիւններ ... : Ո՛ր սեռին մէջ ալ դասաւորենք, Պօղոս Մնասեան անզգօ իրականութեան մը պատկերացումը եւ ժամանակաշրջանի մը տագնապներն ու վկայութիւնները կը բերէ մեզի :

Պօղոս Մնասեանի ոճը կենդանի եւ ոս – ոստուն որակեցի : Կրնանք աւելցնել նա – եւ թէ այդ ոճը հակասութիւններու եւ հականիշներու գրականութեան գրոշմը եւ նորութիւնը կը բերէ մեզի : Շեշտուած յոռետեսութեամբ եւ ժխտական պատկե – րացումներով, որոնց հետեւանքով ալ երբեմն՝ հեգնական ու սրամիտ :

Եւ սակայն հատորին մէջ կայ հատուած մը, «Վերջին դասը» վերնագրով, ուր կ՚ոգեկոչուին ոչ միայն գրողական կեանքէն յուշեր, այլեւ Յ.Օշականը՝ իբ – րեւ սիրուած ու յարգուած ուսուցիչ : Այդ էջերուն մէջ Մնասեան լաւատես է, որ յարկանքի անխոտն զգացումով կը չրջա – պատէ իր ուսուցիչը, որուն «Վերջին դա – սը»երախտագիտական զգացումներ կ՚ար – թընցնէ աշակերտին մէջ : Յ.Օշականին նուիրուած էջը միւսներէն կը զանազան – ուի եւ հարազատ գրական էջ մը կը դառ – նայ, ուր «Համապատկեր»ներու հեղի – նակին դիմագիծը, իբրեւ դրագէտ, ու – սուցիչ, մարդ ու ընկեր՝ կարկառուն կը դառնայ :

Լաւատեսութիւնը սակայն հազիւ պահ մը կը տեւէ : Մռայլ տուեալներով կը չրջապատուի կրկին, երբ այս անգամ իբ – րեւ ուսուցիչ, իր մօրթին վրայ զգացած բոլոր զառնութիւնները կը պատմէ, իր ընթերցողներուն, նոյնքան անկեղծու – թեամբ ու հաւատարմութեամբ :

Պօղոս Մնասեանի այս հատորը, հա – կառակ իր ժխտական եւ ընդհանրապէս յոռետես ոգիին ու բովանդակութեան , խոստում մըն է երիտասարդ գրագէտին :

ՄԿՐՏԻՉ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

«Ցեղափոխութեան համար » , Պօղոս Մնասեան, Ա. Ծառուկեանի յառաջաբա – նով, Պէյրութ, 1956 :

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ՎԱՀԷ ՔԱԶԱՑԻ ՀԵՏ

Նկատի ունենալով որ Փլօն հրատարակ – չականը հրատարակ հանած է Վահէ Քա – չայի նոր վէպը, «Լ՚Համօն» (Կարթը) , յարմար նկատեցինք «Յառաջ»ի ընթեր – ցողներուն համար տեսակցութիւն մը ու – նենալ մեր երիտասարդ եւ տաղանդաւոր վիպասանին հետ : Առ ի դիւրութիւն ը – սենք որ այս չարթուան ընթացքին, Վ. Քաչան, Ֆրանսական թերթերու կողմէ հրաւէրներ ստացած է ինչպէս նաեւ ձայ – նասփիւռէն՝ նմանօրինակ զրոյցներու համար : Ուրախ ենք որ ասոնցմէ առաջի – նը կը հրատարակուի հայկական թերթի մը մէջ : — —

Հ.— Ի՞նչ է ձեր նոր վէպին նիւթը :

Պ.— Պատերազմական կեանքէ առնը – ւած պատմուածք մըն է :

Հ.— Ապրուա՞ծ պատմուածք մը :

Պ.— Ո՛չ, յօրինուած, բայց կարելի է որ չատ մը մարդիկ առանց իմ դիտութեանս ապրած ըլլան նման պատմութիւն մը :

Հ.— Ձեր վէպին գործողութիւնները որեւէ առնչութիւն ունի՞ն Իսրայէլի եւ Եգիպտոսի պատերազմին հետ :

Պ.— Վէպիս գործողութիւնները կարելի է նմանցնել բոլոր պատերազմներուն հետ, եւ իմ դիտումներս բոլոր դիմում – ներուն հետ : Համազգեան է որ կը փոխ – ուի մէկ դիմումէն միւսը :

Հ.— Ի՞նչ ուզած էք ապացուցանել ձեր դիրքով :

Պ.— Պատերազմներու անհեթեթութիւ – նը եւ անոնց սխմար հետեւանքները :

Հ.— Ձեր գիրքին մէջ հերոսներէն մէ – կուն անունը Պէրլեան է :

Պ.— Պէրլեան, իմ հերոսներուս մէջ ա – մէնէն համակրելին է, նոյնիսկ ամէնէն մարդկայինը :

Հ.— Ինչո՞ւ :

Պ.— Որովհետեւ Հայ է եւ իրը այդ – պիսին դիտէ թէ ի՞նչ է տառապանքը :

Հ.— Ի՞նչ է ձեր նոր վէպին նիւթը :

Պ.— Պատերազմական կեանքէ առնը – ւած պատմուածք մըն է :

Հ.— Ապրուա՞ծ պատմուածք մը :

Պ.— Ո՛չ, յօրինուած, բայց կարելի է որ չատ մը մարդիկ առանց իմ դիտութեանս ապրած ըլլան նման պատմութիւն մը :

Հ.— Ձեր վէպին գործողութիւնները որեւէ առնչութիւն ունի՞ն Իսրայէլի եւ Եգիպտոսի պատերազմին հետ :

Պ.— Վէպիս գործողութիւնները կարելի է նմանցնել բոլոր պատերազմներուն հետ, եւ իմ դիտումներս բոլոր դիմում – ներուն հետ : Համազգեան է որ կը փոխ – ուի մէկ դիմումէն միւսը :

Հ.— Ի՞նչ ուզած էք ապացուցանել ձեր գիրքով :

Պ.— Պատերազմներու անհեթեթութիւ – նը եւ անոնց սխմար հետեւանքները :

Հ.— Ձեր գիրքին մէջ հերոսներէն մէ – կուն անունը Պէրլեան է :

Պ.— Պէրլեան, իմ հերոսներուս մէջ ա – մէնէն համակրելին է, նոյնիսկ ամէնէն մարդկայինը :

Հ.— Ինչո՞ւ :

Պ.— Որովհետեւ Հայ է եւ իրը այդ – պիսին դիտէ թէ ի՞նչ է տառապանքը :

ՅԱՄԱՆ ԱՂԱԻՆԻ

— Վերջալոյս մը դիտելու կարելիու – թիւններէն զրկուած եմ :

Այսպէս կ՚ըսէր մեր սիրելի Համաստե – ղը : Աչխատանքի իր ժամերուն ակնառ – կութենէ մը զատ, բացատրութիւնը տա – րած մըն է որ կը ներկայացնէ, այժմ, առեղծագործութեան նոր պայմանները , որոնց համակերպած է ամէն զրագէտ , ուզելով կամ չուզելով :

Կա՛ր ժամանակ մը, երբ զրագէտը կը – նար նստիլ վերջալոյսի մը դէմ ու զրի առնել իր ներչնչումները : Երջանի՛կ ժա – մանակ, երբ բանաստեղծը կարելիու – թիւնն ունէր ունկնդրելու սոխակին ու վարդին տատասկութեան, լուսնակ գի – շերով :

Այժմ ...

Ընդհանուր է տրտունջը, զարաչրջանի ցաւը հոգիներու մէջ :

Դարաչրջանի այդ ցաւն այն է որ զրա – դէտը զրկուած է մտամփոփուելու կարե – լիութիւններէն : Ժամանակ չկայ միտքով որոճալու, մտածման մեզուին ճախրանք – ներուն հետեւելու՝ իմացականութեան դաշտերուն մէջ :

Միւս կողմէ, ինչպէս սովորութիւն դարձած է, հիմա, նարինջը խակ քաղել, խնձորը դեռ տհաս, ու չուկայ հանել, այսպէս եւս զրական չուկայ կը հանուին ստեղ՝ որոնք հասունցած չեն տքնու – թեան զրասեղաններու վրայ եւ լուսամ – փոփներու տակ : Անոր համար որ զրուած բանը, այսօր ,դիւրին է հանել ի վաճառ, աւելցնենք՝ փոյթ չէ թէ յաճախ աւելի աժան քան կազամբին մէկ տերեւը , մէկ օրէն միւսը զրագէտ կոչում կը տրուի զպրոցական աշակերտներուն, ի փա՛ռս ժողովրդավարութեան :

Հապա անո՞նք որ կը կոչուին rewriteur.

Գիտէ՞ք թէ ի՛նչ կը նշանակէ այս բա – ը : Գրականութեան պատմութիւնը ծա – նօթ էր նէկրերուն, — ասոնք այն զրա – գէտներն են, որոնք կը ծախեն ոչ միայն իրենց աչխատանքը, այլ եւ հեղինակի ա – նունը, (կը նմանին այրութեան այն նը – մոյշներուն, որոնք ուրիշին կը փոխան – ցեն հայրութեան իրենց փառքը) : Հիմա հրապարակ իջած են զրագէտի նոր տե – սակներ, որոնք իրենց տագանդը կը սպա – ռեն ուրիշ զրագէտի մը գործին մէջ՝ վե – րամչակելով, յարդարելով, սրբագրելով, օրուան ճաչակին պատչաճեցնելով, չու – կայ հանուելու ձեւը տալով, բայց միչտ մնալով վարպետին ետեւ, ինչպէս տուպլէօռ մը :

Ի՞նչ դարման կ՚առաջարկէք այս կա – ցութեան մէջ :

Գրական քննադատնե՞ր հրաւիրել : Գնահատութեան խո՞սք ըսելու համար այն յօդուածներուն մասին, որոնք կը հրամցուին ընթերցողներուն՝ խմբագիր – ներուն ձեռքով յղկուելէ , տաչուելէ , կրճատուելէ եւ ամբողջացուելէ ետք : Մեծարանքի խո՞սք ըսելու համար այն գրութեանց մասին ,որոնց մէջ աւելի գժ – ուար է մէկ հատիկ պաղպաղ գտնել քան այն մէկ հատիկ ոսպը Եգիպտոսի ապու – բին մէջ : Ներբո՞ղ կարզալու համար գր – բական այն ըմբռնումներուն մասին, ո – րոնք բորբոսի տակ կը պահեն հայ հան – ճարը՝ զրական մեր ժառանգութեանց տալով թանգարանային արժէք :

Այս վերջին մեզադրանքը կը վախնամ որ դայթակղութիւն չպատճառէ ընթեր – ցողին, ուստի վերցնելու համար քօղը պարբերութեան վրայէն՝ օրինակով մը կը յայտարարեմ թէ, լինելի համար, Հայոց պատմութիւնը թզաւորի մը կեանքը կամ պատերազմներուն նկարագրութիւ – նը չէ ,այլ այն ոգին որ իմաստ կուտայան – ձերուն ու զէպքերուն : Նմանօրէն, զրա – կանութեան պատմութիւնը ծանօթութիւն մը չէ գրագէտներու, զրական աչխա – տանքներու, այլ ապրելի հանճարին դի – մայեղութեան վառարտ տրուած զործերու մէջէն : Այս տեսակէտով՝ որեւէ առեղծա – գործութիւն արժէք չունի , այսինքն թանգարանային նիւթ չէ որ պահպանուի իր քիլոկրամով, այլ տիևա – միէ արժէք, հետեւաբար դերեզմանային նիւթ, որ կը վերածուի աճիւնի եւ իր չա – տակով մէայն կը չարունակուի ժամա – նակէն դուրս :

Ատոր համար դնահատելի կը մնայ քանդումը զոր կը փորձէ զրական քննա – դատը, ազատագրելու համար ազգային հանճարը սերունդի մը տեսակէտներուն ու ճաչակին կապանքներէն : Եւ մեռած սիրելի դէմքի մը առեղծագործութեանց հանդէպ ցոյց տրուած տեսական հիացու – մին մէջ կը գտնէ մեռելութեան հոտ կամ բորբոս :

Ափո՛ռ, քննադատին այդ բարերար միջամտութեան հակառակ, ամանք, մա – միկիս չաի ազդասէր, զրական հիա – յումներու մէջ կը փնտռեն ազգապահպա – նումի ցանկութեանց վկայութիւն մը մի – այն :

Պէտք է խոստովանիլ թէ մէկ կողմէ՝ զրականութիւնը քաղաքական վարժա – պետներու լոզունգներուն ապասաւորելու քարոզը այս ժողովուրդին արեւելեան մասին մէջ, միւս կողմէ՝ զրականութիւնը հին – հին զարուց յիչատակներուն կա – պելու յորդորը այս ժողովուրդին արեւ – մտեան մասին մէջ, զգուանք կը պատճա – ռեն ի վերջոյ :

Ժամանակ է, կը կարծեմ, յայտարարելու քաղաքական լոզունգներու հեղինակնե – րուն, որոնք կ՚ուզեն օմ – սանտուիչ չի – նել զրագէտը, եւ ազգապահպանումի հե – րոսներուն, որոնք հաւը հաւ պահելու օ – րէնքը կը յիչեցնեն Հայը Հայ պահելու ի – րենց երգով, թէ կը մեռնի՛, ահա, հայ զրականութիւնը, որովհետեւ պարզապէս անուսուց : Զրուելը զադրած է մեր զրա – կան անզաստանին մէջ երկար տեւելէ ի վեր : Զի բաւեր Մասեաց սար երգել , Ռուչակի կամ Նարեկացիի զգաթը փա – ռաբանել : Այլ եւ տարի է այս ժողովուր – դին ցոյց տալ ուրիչ սարեր, ուրիչ զա – գաթներ :

Զեմ հաւատար թէ որեւէ զրականու – թիւն կրնայ ապրիլ ինքնիրմով : Անոնա – կան երեւոյթ է տարիա , կը յիչեցնէ օբո – փաժին՝ դիտութեան մէջ :

Զկայ քաղաքակրթութիւն առանց պատ – ուաստի : Ինչ որ հին հելլենական քաղա – քակրթութիւն կը կոչէք, եգիպտական ե – րանգներ ունի : Ինչ որ եգիպտական քա – ղաքակրթութիւն կը կոչէք, ասորա – բա – բելական նախատ մը ունի : Ինչ որ իբր – դութիւն է չրջանի մը համար որ զրկուած էր հազորդակցութեան միջոցներէ , ժո – ղովուրդներու ամէնէն արագ յարաբերու – թեանց այս դարուն, երբ ձեր սենեակին պատերէն կը հոսին հեռաւոր քաղաքակր – թութեանց երգն ու խօսքը, հիմա անհրա – ժեչտութիւն է ընդունիլ իրեւթէ – փոնգումը դեկավարուած ձեւով :

Ռոմանթիսմը նոր սարսուռ եւ զգայու – թեանց նորութիւն կը փնտռէր : Մեր զա – րը զաղափարներու, միտքերու նորու – թեանց մրցում մը կը կատարէ մեր չուր – չը : Ոճիր է անտարբեր մնալ հանդէպ զաղափարներու չրվէժին : Պէտք է հետե – ւիլ նորութեանց : Հին սերունդին մեզքն այն էր որ կը սիրէր քալել իրրեւ վերջա – պահ : Կը պահանջենք քալել յառաջապահ – ներու հետ : Զօսանեան աւելի քան կէս դար ապրեցաւ Եւրոպայի մէջ , — իր սովորութիւններուն մէջ չկար գնել գիրք մը, քամել ու տալ ժողովուրդին : Չկրկ – նենք նոյն սխալը, — պէտք է հետեւիլ զաղափարներու չրվէժին :

Ցաջորդով՝ ծրագիրս այդ մասին :

Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

ՀԱՅԿ ԱՐՇԱԿ

Ամերիկահայ գրող։ Ծնվել է 1900 թ. Վանում։ Ուսանել է Վանի ճեմարանում։ 1915 թ. գաղթել է Ամերիկա։ Աշխատակցել է «Ազատամարտ», «Ազդակ», «Ալիք», «Ամերիկահայ», «Ասպարեզ», «Ասպետ», «Արեւելք», «Արեւելեան Ամերիկա», «Արեւելեան Մամուլ», «Արեւելեան Ուղի», «Արեւելեան Տիպար», «Արեւելեան Տպագրութիւն», «Արեւելեան Տպաւորութիւն», «Արեւելեան Տպաւորութիւններ», «Արեւելեան Տպաւորութիւնները», «Արեւելեան Տպաւորութիւնները», «Արեւելեան Տպաւորութիւնները

մը ևս... ճշդեն իրենց դիրքը :

Ժամը 21ին՝ վերջին արարը : Երկու խօսքով Տէքսն կը բացատրէ, թէ ինչու ընկերվարականները վստահութիւն պիտի չտան.— «Մեզի յաճախ ըսած էք, պատրան նախապահ, թէ դուք զարման բերող միջոցներուն համար էք: Սակայն, հարկ էր պիտնալ՝ թէ ի՞նչ հիւանդութեան համար եւ ի՞նչ դեղով պիտի ընէք այդ զարմանումը: Զպիտնալով՝ ներեցէք մեզի, որ ձեզի չենք կրնար վստահիլ հիւանդը » :

Ժողովրդական Շարժումին կողմէ՝ Նիքոլա նմանապէս կը յայտնէ, թէ իրենք ձեռնպահ կը մնան :

Փաւժատականները թեր քուէարկելու խոստում ըրին :

Վերջապէս, քուէարկութիւնը կատարուեցաւ եւ Ազգ. Ժողովը 198ի դէմ 248 ձայնով մերժեց վստահութիւն յայտնել Փ'էի: Այս արդիւնքը անակնկալ մը չէր եւ Փինէ կը սպասէր արդէն:

Երբ քուէարկութիւնը վերջացաւ, Փինէ դնաց Էլիզէ՝ Հանրապետութեան Նախագահ Քոթիի հաղորդելու համար ապդիւնքը. կէս գիշերը անցած էր :

Կը կարծուի, թէ յաջորդ Թեկնածուն պիտի ըլլայ Ժողովրդական Շարժումի ւարագլուխներէն՝ Ռոպէր Շուման :

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

3 Նոյեմբեր կիրակի գիշեր, Միւթիւալիթէի մեծ սրահին մէջ :

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 31ին, հինգշաբթի երեկոյ, Ալհամպրայի մէջ:

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Տեղի կ'ունենայ ՀՈՒՏ. 26ին:
Կը բանախօսէ ընկ. Ժ. ՄԻՐԻՃԵԱՆ

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 26ին, Շաբաթ իրիկուն, ժամը 20·30ին:
Կը խօսի՝ ընկ. Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

Կիրակի, Նոյեմբեր 3, ժամը 16ին:
Կը բանախօսէ ընկ. Ժ. ՄԻՐԻՃԵԱՆ
Մանրամասնութիւնները յայտնուած :

ՎԻԼՆԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 27ին, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 15·30ին :
Կը խօսի՝ ընկ. Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 5ին,
NOTRE DAME DU LIBAN
եկեղեցւոյ մէջ :
17, Rue d'Ulm, Métro Monge
Հոգեհանգստեան հանդիսաւոր պաշտօն պիտի կատարուի
ԳԵՐԱՊԱՅԾԱՌ ՆԱԶԼԵԱՆ ԱՐՔ.Ի ԵՒ ԳԵՐԱՊԱՅԾԱՌ ՊԵՏՐՈՍ ԱՐՔ. ՔԻՏԻՃԵԱՆԻ հոգւոյն, ի յիշատակ :
Կը պատարագէ՝ ՍԵՐՈՎԲԷ ՎՐԴ. ԱԳԲԼԵԱՆ

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Օդնական կարող կին մը (ֆուփէօզ) *տեւական գործ : Դիմել՝*
MAISON MICHEL
165, Rue de Javel - métro Félix Faure

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ց. ԿՄՊ. ՄԱՁի փարիզի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը այս երկուշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը չորսին, Քաֆէ Րէժան: Կաբեւոր օրակարգ : Բոլոր ընկերուհիները ներկայութիւնը անհրաժեշտ է :

BAINS DE VAPEUR
4 bis, Rue de la Pierre-Levée — Paris - 11e
OBE. 12-51
MÉTRO : RÉPUBLIQUE, OBERKAMPF ET PARMENTIER
ԵՐԵՔ ՍՐԱՀ ՇՈԳԻԻ ԼՈԳԱՆՔԻ
(SUDATION ET FUMIGATION)
Մասաժ, Օֆսիժենօթերապիի, *ձեռքերու եւ ոտքերու խնամք* (մանիւիւր – փետիւիւր) ֆուաֆիւր, սուէն տը պօթէ, փիսին:

BAR - RESTAURANT

Բաց օրեր·—

ԿԻՆԵՐՈՒԻՆ	ԱՑԵՐՈՒԻՆ
Ուրբաթ ժամը 11էն 23	Հինգշաբթի ժամը 17էն 23
Երկուշաբթի ժամը 11էն 23	Շաբաթ ժամը 9էն 23
Չորեքշաբթի ժամը 11էն 23	Կիրակի ժամը 8էն12

ՀԱՑԵՐԷՆ ԿԸ ԽՕՍԻՆՔ

ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Կիրակի, 27 Հոկտեմբեր, ժամը 16էն կէս գիշեր

GEORGE Vի *չքեղ սրահներուն մէջ*

Զանազան աքրաբախիօնիներ Մուտք 500 ֆրանքի

Deux Orchestres — Cotillons

Կը խնդրուի ապահովել սեղանները *Հեռաձայնելով մխութեան գրասենեակը*
PRO. 77.73

ՆՈՒԷՐ

Պ. Խաչիկ Թօփուզեան կը նուիրէ տասը հազար ֆրանք Հայ Կարմիր Խաչի Ֆէդանվիլիէի օգափոխութեան կայանին, իր կնոջ՝ Տիկին Թագուհիի ապաքինման եւ իր Թոռնիկին Արաքսի – Քրիսթինի ծննդեան առիթով :

×

Այրի Տիկին Երիցուհի Լուսիա Պապայեան երկու հազար ֆրանք կը նուիրէ Առնուվիլի Վարագայ Ս.Խաչ Եկեղեցիին իր ողբացեալ ծնողքին՝ Տէր եւ Տիկին Գրիգոր եւ Իւղարեր Թահմիսեաններու եւ եղբօր՝ Մարտիրոս Թահմիսեանի յիշատակին (Քէօթահիացի) :

Ստանալ «Ցարագ»էն :

ՀԱՄԱԶԳԱՑԻՆ

Վարչութեան անդամները ժողովի կը հրաւիրուին 23 Հոկտեմբեր, Շորեքշաբթի ժամը 18ին, սովորական հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ :

ՍԻՓԱՆ ԿՈՄԻՏԱՍ

Երգչախումբին փորձերը վերսկսած են եւ տեղի կ'ունենան ամէն երեքշաբթի դիշեր, ժամը 8·30էն 10ը, Ազգ. Տանը թատերասրահը, 32 բիւ տը Թրէվիզ: Նոր անդամները կ'արձանագրուին տեղւոյն վրայ, փորձերուն ընթացքին :

ԴԱՇՆԱԿԻ ԵՒ ՁԱՅՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ (SOLFÈGE) ԴԱՍԵՐ

Ինչպէս եւ ընկերակցութիւն
ACCOMPAGNEMENT
ՕՐ· ՁԱՆՊԱՋ
Դիմել՝
La résidence, Sceaux, Seine

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Կարող Հայ մը, նպարեղէնի ընկերու – թիւն մը դեկավարելու համար (մեծա – քանակ) :

ԼԱՒ ՎՃԱՐՈՒՄ

Դիմել·—
MONSIEUR FESTERIS
15, Bld. Montricher, MARSEILLE

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

Gros TISSUS-LAINAGES **demis-Gros**

Etablissements AGEDER

ԱԺՏԷՐԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

67, RUE DE CLERY, PARIS - 2e - TÉL. CEN. 48-12

Կը գտնէք ամէն կարգի բրդեղէն կերպաս ներ, երեք յարկաբաժին ճոխ տեսակներ, անմրցելի գիներով :
Մասնաւորապէս մանթոյի, բոպլ, թայէօռի եւ ժիւփի համար :

Բոլոր ֆօնֆէֆսիօնէօններուն, եւ մեթրովծախող առեւտրականներուն մէկ այցելութիւնը վաճառատան մէջ կը բաւէ մնայուն յաճախորդ դառնալու համար

ԾՐԱՐՆԵՐ ԿԸ ՂՐԿՈՒԻՆ ԱՆԳԼԻՈՑ ՁԱՄԲՈՎ ԴԷՊԻ Ի· ՄԻՈՒԹԻԻՆ, ՄԷՋՆ ԸԼԼԱԼՈՎ ՊԱՂԹԵԱՆ ԵՐԿԻՐՆԵՐԸ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Մասնաւոր արտօնութիւնը որ տրուած է մեզի ֆրանսական կառավարութեան կողմէ, մեզի թոյլ կուտայ պատասխանելու մեր բազմաթիւ յաճախորդներուն որոնք կը փափաքին ծրարներ ղրկել Հայաստան

ՏՕՆԵՐԸ ԿԸ ՄՕՏԵՆԱՆ, ՄՏԱԾԵՑԷՔ ՁԵՐ ԱԶԳԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐՈՒՆ

Իրենց մեծ հաճոյք պատճառած կ'ըլլաք ղրկելով, հիմակուընէ, մեր ստեղծած վերնամոյշ–ծրարներէն մէկը, որոնք պատրաստուած են մեծ խնամքով : Մեր բոլոր ապրանքները վստահօրէն անպլիսկան են :

ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ԾՐԱՐ – 20·000 ՖՐԱՆՔ	ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ – 30·000 ՖՐԱՆՔ	ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ – 40·000 ՖՐԱՆՔ
Վերարկու–կերպաս 2 մեթր 75	*2 մ· 75 բուրդէ թաւիչ վերարկուի համար*	*2 մ· 75 թաւիչէ բուրդ վերարկուի համար*
Հագուստի կերպաս 2 մեթր 75	*3 մեթր աստառ*	*2 մ· 75 դուա բուրդ թայէօրի համար*
աստառ 4 մեթր	*2 մ· 75 դուա բուրդէ կերպաս հագուստի համար*	*5 մեթր աստառ*
2 զոյգ նայլըն դուլպայ	*1 բուրդէ ֆառտիկան*	*1 ֆառտիկան դուա բուրդ*
2 ֆոմպինէզոն նայլըն	*1 զոյգ նայլըն դուլպայ*	*1 փլէտ էֆոսէ 160×160*
2 վարտիք նայլըն	*1 շալ բուրդէ (110×110)*	*2 զոյգ նայլըն դուլպայ*
	6 թաշկինակ	*1 բուրդէ շալ 110×110*
ԱՅՐ ՄԱՐԴՈՑ ՀԱՄԱՐ – 20·000 ՖՐԱՆՔ	ԱՅՐ ՄԱՐԴՈՑ ՀԱՄԱՐ – 30·000 ՖՐԱՆՔ	ԱՅՐ ՄԱՐԴՈՑ ՀԱՄԱՐ – 40·000 ՖՐԱՆՔ
3 մեթր կերպաս հագուստի	*3 մեթր կերպաս գլեսոի համար*	*3 մեթր կերպաս Փենիէհագուստի համար*
3 մեթր փոփլինի չապիկի համար	*3 մեթր աստառ*	*2 մ· 75 դուա բուրդէ կերպաս փարտըսիւի համար*
1 ներքին ձերմակեղէն (մայօ տը ֆոր եւ մէկ էնֆերլոֆ (վարտիկ)	*1 զուա բուրդէ փուլ–օվըր*	*5 մեթր աստառ սաթէն*
2 զոյգ բուրդէ գուլպայ	*1 զոյգ կօշիկ պոֆս*	*1 փուլօվէր դուա բուրդ*
1 զոյգ պոֆս կօշիկ	*1 ներքնազգեստ (մայօ տը ֆոր եւ էնֆերլոֆ)*	*1 զոյգ դուլպայ զուա բուրդ*
	3 մեթր փոփլինի չապիկի	
	1 զոյգ բուրդէ դուլպայ	

ՇԱՏ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԱԾ ԳԻՆԵՐ որոնց մէջ՝ մաֆս, ապահովագրութիւն, առաքման ծախքեր եւ ամէն տուրք

— *ՍԱՅՈՂԸ ՎՃԱՐԵԼԻՔ ՉՈՒՆԻ* —

Կարելիութիւն կայ ձեր ընտրութեամբ ծրարները կազմել մեր ցուցակին ապրանքներով՝ ԺԱՄԱՅՈՑՑ, ԴԵՂ, ՁԵՐՄԱԿԵՂԷՆ ամէն տեսակի ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ եւ ՀԻՒՍՈՒԱԾԵՂԷՆ

ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ՑՈՒՑԱԿԸ՝ ՁՐԻ

SICOMEX

20, RUE ROYALE, PARIS 8e
TÉL : OPE. 67-77

MÈTRO MADELEINE OU CONCORDE

C. C. P. PARIS 11964-43

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction - Administration : 32, Rue de Trévise, Paris 9e

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86-60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. PARIS 15169-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք : Հատը 12 ֆր.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
22
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
MARDI
22 OCTOBRE
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8024 — 33e ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3825

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՄԱՐԴԸ ԳՏՆԵԼ

Ամէն կառավարական տպաւնակի ժա – մանակ, սովորութիւն դարձած է, Ֆրան – սայի մէջ, ըսել թէ ծանրագոյն տպաւնա – կըն է զոր ճանչցած էր Դ. Ղ. Հանրապե – տութիւնը :

Ըսուեցաւ նաեւ այս անգամ, բայց հա – ւանաբար այս անգամ է մանաւանդ որ ի – րաւացի է նման որակում մը :

Տպաւնակ մը որ կը տեւէ քսան օրէ ի դէմ, որ տակաւին լուծում չէ գտած, մեծ դժգոհութիւններ առաջ բերելով նա – եւ միջազգային շրջանակներու մէջ :

Գանի մը օրէն Ալժերիոյ հարցը պէտք է դայ ՄԱԿի օրակարգին վրայ, բայց Ֆրանսան արտաքին նախարար չունի եւ կը բացակայի ՄԱԿի ժողովէն : Առթի մը որ Մաք Միլլըն եւ Այզընհաուըր կ'օգտա – գործեն գլուխ գլխի խօսելու համար :

Ֆրանսան անշուշտ կը դիտակցի իր ռազմարութիւններուն եւ քաղաքական ան – կայուն կացութեան :

Եւ հաւանաբար իր դժբախտութիւննե – րէն մէկն ալ այդ դիտակցութիւնը ունե – նալն է : Վաղուդ ի՞նչ բանի կը ծառայեն դիտակցիլ հիւանդութեան մը երբ անոր դարմանը չես դիտեր, կամ եթէ դարման – ներ կան, ամէն մարդ համաձայն չէ ա – նոնց չուրջ :

Երեք չաբթուան ընթացքին նախագահ Գոթի փորձեց երեք հոգի : Ընկերվարա – կան կը Մոլէ որ մերժեց, Փլեվէն (ժող. Շարժում) որ մերժեց, անկախ փինէ որ ընդունեցաւ բայց Ազդ. ժողովը մերժեց իր դարմանները : Զրկուած ընկերվարա – կաններու ձայնէն, զրկուած նոյնիսկ ա – նոնց ձեռնպահութենէն, փինէ չկրցաւ մեծամասնութիւն մը ստեղծել իր շուրջ :

Կը մնար նախագահ Գոթիին նոր մարդ մը փնտռել : Անկէ առաջ ուսումնասիրել նախորդներուն ձախողանքին պատճառը որպէսզի գիտնայ թէ ո՞ր հոսանքը կրնայ լուծել տպաւնակը :

Նախեւառաջ բացառիկ առաքելութիւն մը կը յանձնուի ժողովրդական Շարժու – մի երեսփոխան Րոպէր Շումանի : Պա – տան ունի 24 ժամէն պարզել, Ֆրանսայի Դրամատան եւ մանրապէտներու հետ, ել – մտական կացութիւնը : Արդարեւ չատ ծանր է Պեռութեան դրամական կացու – թիւնը եւ աւելի քան եղերական դառնա – լու սպառնալիքին տակ է մինչեւ Դեկ – տեմբեր : Փինէ կ'ուզէր նոր փոխառու – թիւն ընել Ֆրանսայի Դրամատունէն, ի՞նչ ելք պիտի գտնէ Րոպէր Շուման որ քաջ մանապէտ է ելմտական եւ տնտե – սական հարցերու :

Այս անել կացութեան առջեւ կը գտ – նուի այսօր Ֆրանսան : Կացութիւն մը որ դժբախտաբար պատճառ կը դառնայ որ տկարանայ իր հեղինակութիւնը արեւ – մտեան մեծերու մօտ :

Ֆրանսան ունի՞ այն մարդը որ հաւաքէ մեծամասնութիւն մը եւ վերէ երկիր մը որ երկդ տակաւին կրնար չաեերուն դառ տալ ամէն գետնի վրայ : Մխրճուած ըն – կերային հողերու եւ տնտեսական ծա – նրը կացութեան մը մէջ, Ֆրանսան այսօր մարդ մը կը փնտռէ, Մարդը որ յաջողի տալ իրեն իր տեղը մեծ պետութեանց կարգին : Իր արդար տեղը :

Լաւատեսներ յոյս կը դնեն եւ կը կար – ծեն որ Տը Կոլը այդ մարդը կրնայ ըլլալ : Բայց յաղթանակի վազորդային, իրեն համար ամէնէն նպաստաւոր չրջանին, ցոյց տուաւ որ զինուորական է միայն :

Անդին կը մնան նորէն անոնք որ եկած գացած են, գացած են եւ կրկին կուգան, ժամանակաւոր լուծումներ բերելով երկ – րի մը որ հիմնական եւ տեւական լուծու – մի մը անհրաժեշտութեան առջեւ կը գտ – նուի :

Շումանի պատասխանը ցոյց պիտի տայ Թէ ինք պիտի կարենայ ըլլալ նախագահ Քոթիին եւ բովանդակ Ֆրանսային փըն – տռած մարդը :

ՅԱՌԱՋ

ԱՒԵՏԻՔ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ

Վերջին պահուն ցաւով կ'իմանանք թէ ուրբաթ օր Երեւանի մէջ մեռած է բա – նաստեղծ Աւետիք Իսահակեան : Լուրը հաղորդուած է Երեւանի ձայնասփիւռին կողմէ : Մանրամասնութիւնները յաջորդ – դով :

ՕՐՈՒԱՆ ԴԻՊՔԵՐԸ

ՓԻՆԷԻ ՁԱԽՈՂՈՒԹԵՆԷՆ ԵՏՔ

ԲԱՑԱՌԻԿ ՊԱՇՏՕՆ՝ ՐՈՊԷՐ ՇՈՒՄԱՆԻ

Անկ ո րեսփոխանին ձախողանքէն ետք, նախագահ Գոթի կրկին սկսաւ իր խորհրդակցութիւնները կուսակցական պարագլուխներու հետ եւ մանաւանդ՝ փորձեր կատարած եւ չյաջողած վարչա – պետութեան թեկնածուներուն հետ :

Ապարդիւն չեղաւ սակայն փինէի յանձնուած պաշտօնը : Արդարեւ ինքն էր որ ամէնէն խորը թափանցեց քաղաքա – կան, ընկերային եւ ելմտական հարցե – րուն եւ չօչափեց կուսակցական կարծիք – ները :

Նախագահ Գոթի, չաբթի օր, տեսակ – ցակէ վերջ կի Մոլէի, Անրի Քէօյի, փի – նէի հետ ուշ տաեն բացառիկ եւ տեսա – դական առաքելութիւն մը յանձնեց ժող. Շարժումի երեսփոխան Րոպէր Շումանի :

Այս վերջինը մինչեւ երկուշաբթի իրի – կուն պէտք է տեղեկագիր մը պատրաստէ յատակ կացութիւնը պարզելով երկրին ելմտական վիճակին :

Այս առնչութեամբ Րոպէր Շուման պէտք է նաեւ ներկայացնէ ելեմուտքի պատկեր մը, տեսնուելէ ետք ելմտական նախկին նախարար՝ Ֆ. կայհաոի հետ, Ֆրանսայի Դրամատան տնօրէն՝ Պաուա – կարթների հետ եւ ուրիշ կարգ մը մաս – նագէտներու :

Շուման պէտք է նաեւ ներկայացնէ այդ կացութեան լուծումը : Այս երկրորդ հարցը չատ աւելի ծանր եւ փափուկ է քանի որ Մոդէլի երեսփոխանը պէտք է նկատի առնէ բոլոր կուսակցութեանց տեսակէտը այս մասին : Անկախները՝ որ հակառակ են նոր տուրքերու, Ընկերվա – րականները՝ որ համամիտ են նորտուրքե – րու եւ կը պահանջեն դիները պահել :

Տպաւնակը ինչպէս կ'երեւի քաղաքակա – նէն դարձաւ ելմտական : Արդարեւ պե – տութիւնը արդէն 350 միլիառի փոխա – ռութիւն մը ըրած է Ֆրանսայի Դրամա – տունէն անցեալ Յունիսին : Նոյեմբեր 15 – ին պէտք է վերադարձնէր մաս մը, 50 միլիառ, ինչ որ անհաւանական է : Անդին տրվիլ չունի եւ պիտի ստիպուի դադրե – ցնել իր վնասները արտասահմանէն :

Շումանի բերելիք լուծումը պիտի ըլ – լայ խիստ եւ ծանր, ասոր յաջողութեան համար անհրաժեշտ է մանաւանդ որ Ըն – կերվարականները եւ Անկախները ընդու – նին որոշ զոհողութիւններ եւ համաձայ – նութեան գան : Այս պարագային մէջ միայն, Րոպէր Շուման պիտի կրնայ ըսել Թէ կրնա՞յ ընդունիլ վարչապետութեան հոզը :

ԸՆԿԵՐԱՑԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԾԱՆՐԱՆԱՑ

ԵԹԷ դահլիճ մը կազմուի մինչեւ ուր – բաթ, առաջին տաթիւ իսկ պիտի դանուի ընկերային ծանր կացութեան մը առջեւ : Ելեկտրականութեան դործադուլէն ետք, ուրբաթ օրուան համար Աչխատանքի Ընդհանուր Դաշնակցութիւնը եւ Քրիս – տոնեայ աչխատաւորները դործադուլ ո – րոշած են երկաթուղիի համար : Հաւանա – կան է որ այս չարժումին միանան նաեւ Բանուորական Ուժը (Ընկերվարական) եւ fատբերը :

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՄԵԶԻ ՀԵՏ ԸԼԼԱՐ ...

Շնորհիւով գործեր տեսնելու շնորհիը Աստուած, ամէնէն առաջ, պարգեւած է վաճեցիներուն, ինչպէս ամէնէն առաջ, աւոնց եակատը օծած է հայութեան միւ – ռոնով : Այդպէս կը հաւատան, իրենք, վաճեցիները : Մեր կարծիքն ալ, իրենց մասին, տարբեր չէ :

Անցեալ շաբթու շուկայ ելաւ «Խրիմ – եան Հայրիկ»ի մահուան յիսնամեակին առթիւ պատրաստուած հատոր մը, Հա – ւաքապուրակաւին Հայրենակցականին նուիրատուութեամբ :

Երեք հարիւր էջնոց գիրք մը, որուն մէջ խով – խովի տեղ տրուած է «Հայ – րիկ»ի նամակներուն եւ շարք մը եկեղե – ցականներու եւ մտաւորականներու գնա – հատանքներուն :

Գրականութիւն մի՛ փնտռէք այդ նա – մակներուն մէջ : Ո՛չ իսկ էերականութիւն կամ ուղղագրութիւն :

Խրիմեան *Հայրիկ* գրիչը ձեռքը առեր ու իր ընտիքները թուղթին վրայ շարեր է՝ առանց երկար բարակ մտածելու :

Գրեր է այդ նամակները, ինչպէս քե – լադրեր են իրեն՝ իր սիրտն ու հոգին : Ո՛չ մէկ սեթեւեթ, ո՛չ մէկ մարզանք՝ գրականութիւն ու բանաստեղծութիւն խաղալու եւ ազգին աչքին փոշի ցանելու :

Պարզունակ նամակներ, պարզունակ ո – ճով մը խմբագրուած եւ լեփ – լեցուն՝ առօրեայ նիւթերով : Բայց, իւրաքանչիւր տողի վրայ եւ իւրաքանչիւր նախադա – սութեան մէջ, կը գտնէք անկեղծութիւն մը եւ ինքնաբուխ — ո՛չ – արուեստակ – եալ — հայրենասիրութեան մը կնիքը :

Գահու մը վրայ բազմեցուց զինքը, այս ժողովուրդը եւ մկրտեց անունով մը, որ մեր երիցս հազարամեայ պատմութեան մէջ ո՛չ մէկուն շնորհած էր — Հայրի՛կ :

Ճանաչչագեղ տիտղոս մը, որ կար – ծես, Սուրբերու պատմուճանը կը նետէր իր ուսերուն վրայ :

Չնմանցնէք զինքը լուսացնցուղ դահ – լիճներու թաւիշներուն վրայ փռուած, հայութիւն հոլովող դերասաններուն եւ Հայաստանի համար հառաչող «հայրենա – սէր»ներուն : Մանաւանդ ազգասէ՛ր ու Հայաստանասէ՛ր ճանչցուած սա բանի մը Եղարաւորներուն, որոնք բարեւի կեցած են՝ մեր էջմիածինը ծաղրանկարի վերա – ծող իշխանութեան առջեւ :

Ոդջ ըլլա՛ր ու իր աչքերով տեսնէր իր անշնորհիւ եղբայրակիցները : Բայց չէր դիմանար կսկիծին :

Երկու Սէր ունէր խրիմեան : Մէկը Հայ ժողովուրդին շունչ — ու համբերութիւն — Պարգեւող Աստուծոյ Սէրը : Միւսը հայ ժողովուրդին սէրը : Անսահ – ման ու անվախճան պաշտամունք՝ եր – կուքին հանդէպ : Ու նաեւ անխորտակելի հաւատարմութիւն ե՛ւ մէկուն, ե՛ւ մի – սին :

Առաքեալ մը, Աստուածորդիին կողէն ծրցուած ու աշխարհ եկած՝ ազգերու ա – մէնէն արժանաւորեալին ծառայելու ա – ռաքելութեամբ : Ամբողջովին ու կատա – ղելապէս Մարդ :

Այսինքն, ծառայ իր պաշտած Աստու – ծ յն եւ իր պաշտած ժողովուրդին : Արա – րածին կատարելութիւնը ուրիշ սահման – նում չունի :

Կար այդ զոյգ Սէրերով : Ու պիտի չըլ – լար՝ առանց անոնց :

×

Ափսո՛ս, շատ կանուխ ծնած էր :

Մեզի հե՛տ ըլլար : Մեր գլխո՛ւն վրայ : Ըլլա՛ր մեր Նահապետը ու ակնածանօք ծնրադիր իր առջեւ, լսէինք իր աղօթքը : Իր ձայնը :

Բայց, ներեցէ՛ք այս բառերուս, լաւ է որ բացակայ է : Որովհետեւ, եթէ ներ – կայ ըլլար ու տեսնէրէջմիածնայ ողբեր – գութիւնը, արցունքը պիտի խեղդէր զին – քը :

Չէ՛, պիտի չուզեինք որ վիշտը խոո – վէր հանգիստը մեր ամէնուս «Հայրի – կ»ին, որ մեր մամիկներուն աղօթքով, հիմա, «պառկած է լուսերուն մէջ» :

×

Ծափեցէք վաճեցիները, որ շնորհիւով գործ մը տեսան ու մեզի հրամցուցին իր նամակները :

ԵՒՐՈՊԱՑԻ

ԱՆՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՇՈՒՐՋ

ՍԷՈՒՏ ԹԱԳԱՒՈՐ ԿԸ ՄԻԱՁԱՄՏԷ

Այնպէս կը թուի, Թէ ՄԱԿի համապա – մարին մէջ Թուրքիոյ դէմ կատարուած սուրիական բողոքը պիտի քննուի Դ. օր : Այս առթիւ կը կարծուի Թէ փոթորիկ մը պիտի բարձրանայ ժողովին մէջ, հակա – ռակ անոր, որ հարցը քննելու առաջարկը ընդունուած էր միաձայնութեամբ : Պատուիրակութեանց միջեւ այս հարցին չուրջ կատարուող խորհրդակցութիւննե – րէն այնպէս կ'երեւի, Թէ երկու հատ – ուածները համաձայն պիտի չդանուին, յատկապէս՝ երկու կէտերու վրայ .

1.— Քննիչ յանձնախումբին կազմու – թիւնը :

2.— Յանձնախումբին հաստատումներն ու առարկութիւնները :

Բնականաբար, յանձնախումբը չէզոք կազմ պէտք է ունենայ : Սակայն, երկու հատուածներուն միջև տեսակէտի տար – բերութիւն կայ : Իւրաքանչիւր ճակատ իր դիտցած ձեւով կ'ըմբռնէ ... չէզոքու – թիւնը : Այս առթիւ, տեղական մամուլը կը յիշէ խորհրդային ըմբռնումը՝ չէզո – քութեան մասին. — Քորէայի մասին չէ – զոք յանձնախումբի մը կազմութեան ա – տեն, Ֆ. Միւթլիւնը կը պնդէր, Թէ Լե – հաստանի եւ Չեխոսլավաքիոյ չէզոքու – թիւնը կասկածէ դուրս է ... :

Ուրբաթ օրուան վիճաբանութիւններու ընթացքին, Արեւմտեան պետութիւնները եւ այլ պատգամաւորներ յայտնեցին, Թէ ինչպէս կ'ուզեն որ ըլլայ սուրիական բո – ղոքարկին քննութիւնը : Այս ուղղու – թեամբ Ֆրանսայի ներկայացուցիչը յայտնեց, Թէ ինք ոչ աջին եւ ոչ ձախին կողմնակից է : Մինչ Նիւ Եորքի մամուլը կ'ընդդիմէր, Թէ ՄԱԿի մէջ վիճաբանու – թիւն մը պիտի սկսի, անհեթեթ եւ սխալ ներկայացուած հարցի մը չուրջ :

Շատեր, այնպէս կը կարծեն, Թէ Մի – ջին Արեւելքի տագնապը արուեստական է : Այս տեսակէտը ունին յատկապէս անգլիական չրջանակները, որոնց համա – ձայն խորհրդային սպառնալիքը՝ Թուր – քիոյ եւ Իմերիկայի բռնած դիրքը, մի – այն ու միայն քարոզչական նպատակնե – րու համար է : Եւ, այս պարագան կը զո – բացնէ Ֆ. Միւթլեան աղդեցութիւնը՝ ա – րաբական աչխարհին մէջ :

Արդարեւ, բոլոր տեղեկութիւնները ցոյց կուտան, Թէ ոչինչ կը մղէ Թուր – քիան՝ յարձակում դործելու համար Սուրիոյ վրայ, ինչպէս նաեւ, Դամասկո – սի կառավարութիւնը չահ մը չունի իր դրացիներուն սպառնալով : Այսուհան – դերձ, Լոնտոնի մէջ կը մտածեն, Թէ իր քարոզչութեան համար, Մոսկուա եգիպ – տոսն ու Սուրիան չարժումի կը մղէ :

Ասոր դլխաւոր փաստը այն է, որ ՄԱԿի համագումարը արագօրէն եւ միա – ձայնութեամբ համաձայնեցաւ քննել հարցը : Ուրիշ պարագայ մըն ալ՝ Այզընհաուըր – Մաքմիլլըն հանդիպումը, որ

(Շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՄԱՐԱԲԱԿԱՆ Բ. ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐԸ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

ՔԱՄԻԼ ՇԱՄՈՒՆ ՆՈՐԱԿԵՐՏ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԱԻԱՆԻ ԲԱՅՈՒՄԸ՝ Ի ՆԵՐԿԱՅՈՒԻ ԹՈՒՐՔԻԱՅ ՍԷՈՒՏԱԿԱՆ ԱՐԱԲԻՈՅ ՎԵՀԱՊԵՏԻՆ, ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ ԵՒ 80 ՀԱԶԱՐ ՀԱՆԴԻՍԱԿԱՆՆԵՐՈՒ :

(Սեփական թղթակցութիւն ՅԱՌԱՋԻ)

ՊԷՅՐՈՒԹ.— Լիբանանի դեղածիծաղ եւ արեւափայլ մայրաքաղաքը, որ յարաբեր չինութեան եւ յառաջդիմութեան մէջ է երկրին անկախութենէն ի վեր, ի չարս այլ յաջողութիւններուն՝ նոր եւ աննման նուաճում մը եւս արձանագրեց կառուցումովը իր նոր փառակերտ մարզական աւանին, զոր արուեստի գլուխ – գործոց մը կարելի է նկատել, թէ իր վիթխարի եւ փառաչուք տեսքով եւ թէ նոյնքան իր կատարելագործութեամբ :

Վճռականօրէն կարելի է ըսել թէ, իր նմանը չունի ոչ միայն Միջին եւ Հեռաւոր Արեւելքի մէջ, այլ եւ Եւրոպայի չատ մը մեծ երկիրներու մէջ՝ այս հսկայ մարզարանը, որ կառուցուեցաւ միայն երկու տարուան կարճ ժամանակի մը մէջ: Օժտուած Ֆութպոլի լայնածաւալ դաշտ դաշտով, աթլէթիզմի եւ վելոյի ուղիներով (վիսթ) եւ մօտ ութսուն հազար հանդիսականներ պարփակող ամփիթեատրոնով, միայն յարգանք եւ պատիւ կը բերէ որքան անոր ղեկավարներուն, այնքան իր ժողովուրդին, որոնք ոչ մէկ ջանք խնայեցին անոր տալու մարզական տիպար Աւանի մը բոլոր անհրաժեշտ առարկելիները :

Մարզական այս հսկայ Աւանը իր մեծ դաշտի անմիջական կողքին, եւ առանձին սրահներու մէջ ունի նաեւ մարզախաղ – բու, այլ ճիւղերը կերարկող մասնաւոր բաժիններ, ինչպէս պասքէթպոլի եւ թենիսի դաշտ, կափամարտի եւ ըմբշամարտի սրահ, լողորդներու աւազան, խմբական խաղերու սրահ, եւայլն, որոնց իւրաքանչիւրը օժտուած է մարզական գործունէութեան ամենավերջին տուեալներով : Այս բոլորին համար Լիբանանեան կառավարութիւնը ծախսեց մօտ տասը միլիոն լիբանանեան ոսկի, որ կը հաւասարի ե – րեքուկէս միլիոն տոլարի :

Անկասկած, այս հսկայ ձեռնարկը դժուար թէ այսքան կարճ ժամանակի մէջ եւ անթերի ի յայտ գար, եթէ Հանրապետութեան նախագահը մօտէն չհետաքրքրուէր աշխատանքներու ընթացքով, եւ բարոյական եւ նիւթական ոչ մէկ ճիգ չխնայէր, եւ առ ի երախտագիտութիւն եւ վարձատրութիւն, Լիբանանի մարզական ազգային մարմինը միաձայնութեամբ որոշեց Մարզական Աւանը կոչել Քամիլ Շամուն անունով :

Ուրեմն, Մարզական Աւանի պաշտօնական բացումն ու համաբարական Բ. Ո – ղիմպիական խաղերու սկզբնաւորութիւնը առիթ տուին Լիբանանի մայրաքաղաքի մարզասէր ժողովուրդին ապրելու տօնական օրերու ամէնէն նուիրական եւ անմոռանալին, որ զուգադիպեցաւ Հոկտեմբեր 12 , Շաբաթ օրուան : Երբ վերի պզտկներուն վրայ աւելցնենք նոյն օրե – րուն Պէյրութ ներկայութիւնը Սէուտ Թագաւորին, որ հիւրն էր Լիբանանի կառավարութեան, և այս վերջինիս փափաքը անձամբ ներկայ ըլլալու մարզական հանդիսութեանց, կրնաք երեւակայել թէ ինչ խանդավառութիւն եւ չքեղութիւն կը տառնայ այդ մեծ օրը :

Մարզական Աւանին բացման օրը , Շաբաթ կէսօրէ ետք, ժամը վեցէն ժամեր առաջ, արդէն մարզկային աննկարագրելի հեղեղ մը եւ ինքնաշարժերու անհատնում չարք մը կը դիմէր դէպի դաշտ : Ոտիկաններ եւ կարզադիր յանձնախումբ հազիւ կրնան դապել յորձանքը հանդիսականներուն, որոնք կ'ուճապարեն ժամ առաջ հասնիլ դաշտ եւ տեղ մը ճարել :

Ժամը հինգին, արդէն, դրաւուած է հսկայ ամփիթեատրոնը, որ չբնապատած է ամբողջ դաշտը, իր ութսուն հազար հանդիսականներ ընդունելու տարողութեամբ : Բոլորի դէմքերուն վրայ հիացում, զոհունակութեան եւ հպարտութեան ժպիտներ կ'արտացոլան :

Ժամը ճիշդ 6·15ին կը հասնին զոյգ մեծերը, Սէուտ Թագաւորն ու Հանրապետութեան նախագահ Քամիլ Շամուն , եւ ամբողջ դաշտը արդէն ոտքի, խելագար եւ երկար ծափողջոյններով կ'ընդունի զիրենք, մինչ պզտիկ կոճակի հպումով մը մարզարանը կ'ողողուի առատ եւ փայլուն լոյսերով :

Հիւրերը կ'ընդունուին կրթական նախարար Ֆէյրիա Գոմայլ եւ խաղերը կազմակերպող մարմնի կողմէ : Երկու երկիրներու ազգային քայլերգներէն ետքը, երբ անոնք կը դրաւեն իրենց պատուոյ օթեակը, կը սկսի ահաւասիկ արարական Բ. Ողիմպիականը : Մասնակցող ինը երկիրներու 1400 մարզիկները, առաջնոր – դութեամբ Լիբանանի բանակի նուագախումբին, կը տողանցեն հետեւեալ կարգով :— Յորդանան, Սէուտական Արաբիա, Իրաք, Մարոք, Թունուզ, Քուէյթ, Լիբիա, Սուրիա եւ Լիբանան :

Ապա Արաբական Լիկայի փոխ – քարտուղար՝ Ազիզ Մունէյմ Մուսթաֆա , ու Լիբանանի կրթական նախարարը բարիգալուստի, արարական միասնականութեան եւ յաջողութեան ուղերձներ կը կարդան :

Երբ մարզիկները չարուած են այլեւս դաշտի երկայնքին՝ Ողիմպիական խաղերու դրօշակը կը պարզուի, երգման արարողութիւնը կը կատարուի, հուսկ ուրեմն, հանրապետութեան նախագահ Քամիլ Շամուն ճայնափիւռին առջեւ կ'արտասանէ հետեւեալ բացման կարճ պատգամը :— « Ատտուծոյ կամքով եւ Ն. Վ. Սէուտ Թագաւորի ներկայութեան բացուած կը յայտարարեմ համարաբական Բ. Ողիմպիական խաղերը » :

Հաղիւ վերջին բառեր արտասանած՝ աղաւնիներ կ'արձակուին եւ թնդանօթի 21 հարուածներ արձագանգ կուտան Ո – ղիմպիականի պաշտօնական բացման :

Մարզական Աւանի բացման պաշտօնական հանդիսութիւնները կը փակուին 400 աղջնակներու խմբական պարերով, բանակի կողմէ սուսերամարտի ցուցադրութեամբ եւ մանուկնդ Յորդանանի արքայական նուագախումբին անթերի եւ տը – պաւորիչ նուագածութեամբ, որոնց բոլորը դնահատուեցան երկար ծափերով :

Այս գմայլելի եւ անմոռանալի օրը վերջ պտաւ հրաւառութեամբ :

Համարաբական խաղերը, որոնք ունին մարզախաղերու բոլոր տեսակներուն ներկայացումները, պիտի չարունակուին մինչեւ հոկտեմբեր 27, Կիրակի, Նոյն օրը պիտի կատարուին փակման հանդիսութիւնները :

Յ. ՇԱՀԻՆԵԱՆ

"ԿԱՐՄԻՐ ԼՈՒՍԻՆԸ"

Անակնկալ մըն էր, որ փոխուեցաւ զարմանքի, յանդիմանութեան : Ռուսերը յաջողած էին արձակել արուեստական արբանեակ մը, որ պիտի կարողանար չարունակ նաւարկել տիեզերքի անսահմանութեան մէջ, միշտ չը – ջանը ընելով երկրագունտին :

Մեծ զարմանք պատճառեց մասնաւորապէս արուեստական արբանեակին ծանրութիւնը, 83 քիլօ, 600 կրամ, երբ Ամերիկացիները մինչեւ վերջերս կը կարծէին թէ իրենցը, որ կը կշռէ ինը քիլոկրամ 750 կրամ, այսինքն մէկ ութերորդը ռուսականին, պիտի նկատուէր մեծագոյնը :

Յանդուգն եղան ռուս պիտանականները մասնաւորապէս արձակումի իրենց դոր – ձողութիւններուն մէջ : Լաւագոյն միջոցը հաստարակածեան գծէն դէպի արեւելք արձակիլն էր, առաւելագոյն չափով օգ – տուելու համար երկրագունտի արեւելեան հոլովոյթէն : Այս ձեւով արուեստական արբանեակը ժամական հազար մղոն կը չահէր : Ամերիկեանը պիտի արձակ – ուէր Ֆլորիտայի արեւելեան անկիւնէն ու պիտի չահէր միայն 914 մղոն :

« Սփութնիկ»ի յաջողութեան երկրորդ յատկանչական պարագան ալ այն է որ մինչ ամերիկեանը պիտի «չրջապայէր » երեք հարիւր մղոն հեռաւորութեան վը – րայ, այսինքն երկրագունտի օդի մակե – րեւոյթէն հազիւ քիչ հեռու, միշտ ենթանայ «հայելու» օդի չերտին ու վտանգե – լու իր գոյութիւնը, անդին ռուսականը կը չրջապայի 559 մղոն հեռաւորութեան

րողութիւնը կը կատարուի, հուսկ ուրեմն, հանրապետութեան նախագահ Քամիլ Շամուն ճայնափիւռին առջեւ կ'արտասանէ հետեւեալ բացման կարճ պատգամը :— « Ատտուծոյ կամքով եւ Ն. Վ. Սէուտ Թագաւորի ներկայութեան բացուած կը յայտարարեմ համարաբական Բ. Ողիմպիական խաղերը » :

Հաղիւ վերջին բառեր արտասանած՝ աղաւնիներ կ'արձակուին եւ թնդանօթի 21 հարուածներ արձագանգ կուտան Ո – ղիմպիականի պաշտօնական բացման :

Մարզական Աւանի բացման պաշտօնական հանդիսութիւնները կը փակուին 400 աղջնակներու խմբական պարերով, բանակի կողմէ սուսերամարտի ցուցադրութեամբ եւ մանուկնդ Յորդանանի արքայական նուագախումբին անթերի եւ տը – պաւորիչ նուագածութեամբ, որոնց բոլորը դնահատուեցան երկար ծափերով :

Այս գմայլելի եւ անմոռանալի օրը վերջ պտաւ հրաւառութեամբ :

Համարաբական խաղերը, որոնք ունին մարզախաղերու բոլոր տեսակներուն ներկայացումները, պիտի չարունակուին մինչեւ հոկտեմբեր 27, Կիրակի, Նոյն օրը պիտի կատարուին փակման հանդիսութիւնները :

Յ. ՇԱՀԻՆԵԱՆ

ՁԱՅՆԵՐ ԳԱԻԱՌԷՆ

ԿԱՊՈՑՏ ԽԱՉԻ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

ԼԻՒՆ, (Յառաջ).— Վերամուտ է, արդէն հանդէսներ եւ հաւաքոյթներ իրարու կը յաջորդեն, չարժման մէջ դնելով ու ոգեւորելով լիոնահայութիւնը, ասոնցմէ վերջինը, ահա, Ֆ. Կ. Խաչի պարահանդէսը, որ տեղի ունեցաւ ամսոյս 12ի չաբաթ իրիկունը, Պէրիէ Միլէի չքեղ սրբահներուն մէջ, մինչեւ լոյս :

Քաջալերելի է ձեռնարկը, քանի որ ան պիտի նպաստէ Ցրանատհայ Կապ. Խաչ – էի Օգ. կայանին ուրիտեղ մեր սիրելի փոքրիկները , պիտի երթան եւ հայեցի դաստիարակութեան հետ պիտի օգտուին նաեւ առողջ օդէն եւ պիտի զօրանան , Խաչուհիներուն հոգածու խնամքին տակ :

Առոր համար ամէն տարի լիոնահայութիւնը, հաճոյքով կուտայ առատաբել Ֆ. Կ. Խաչի այս ձեռնարկին, եւ կը հիւ – վրայ, ապահովելով իրեն տարիներու դոյութիւն :

Հետաքրքրական է նաեւ յիշել թէ ռուս պիտանականները իրենց արձակումը սահմանեցին այնպիսի ժամանակ մը, որ արուեստական արբանեակը Միացեալ Նահանգներէն անցնի կամ կէսօրուան ժամերուն կամ երեկոները : Երկու պարագաներուն ալ ժուռ պիտի ըլլայ ամերիկացի պիտանականներուն առուգել եւ դնել արուեստական արբանեակը : Կամ կէսօրուան արեւին չեշտակի եւ առատ լոյսը, կամ պիշերուան մութը պիտի նեղէ դիրենք :

Առ այժմ Ռուսերը կը գոհանան հատ ու կտոր տեղեկութիւններ տալով : Այս – պէս, Մոսկուայի ճայնափիւռին համաճայն «Սփութնիկ»ի արագութիւնն է ժամը 18·000 մղոն, — այս հաշիւով ամէն 96·2 վայրկեանը անգամ մը աշխարհի չրջանը կ'ընէ : Օժտուած է չորս հաղորդիչ ճողերով, իսկ հեռարձակումին ուժը կը հասնի մէկ ուաթի : Ըստ ռուս պիտանականներու յայտարարութեանց , արուեստական արբանեակին պաթըրիները պիտի կարողանան 3 չաբաթով աշխատցնել հեռարձակը :

Յատկանչական է ռուս պիտանական եուրի Գուլանյիրի յայտարարութիւնը , որ – րու համաճայն Սփութնիկը իր ճամբու ընթացքին կը կատարէ հաղորդումներ , թէ ի՞նչ տեսակի տեղեկութիւններ է որ կը հեռաստէ կարմիր արբանեակը, ո – չինչ կարելի է ըսել: Սակայն մտածել կուտայ Ամերիկացիներուն :

Արուեստական արբանեակին հեռարձակումը ցոյց կուտայ թէ ռուս պիտանականները հասած են այլեւս տեղ մը, ուր սովիլիք ոչինչ ունին ուրիշներէն, մինչդեռ անցեալին առհասարակ դերման պիտանականներն էին որ կը ղեկավարէին իրենց պիտական կեդրոնները :

ԺԻՐԱՅՐ

ՕՏԱՐ ԼՂԵՐ

ԳԻՐՔ – ՄԷՆՏԷԼ

« Ինչ, խեղճ Մէնտէ՞լը ... փառք Աստուծոյ, գոնէ մէկը կայ եղեր, որ գինքը դեռ չէ մոռցած» հեկեկաց կինը, ինչպէս որ տարիքոտ մարդիկ կը յուզուին՝ ի լուր երիտասարդական յիշատակներու :

— Ո՞ւր է : Կ'ապրի՞ տակաւին » , յարեցի անհամբերութեամբ :

« Աստուած իմ, Աստուած իմ ... մեր խեղճ պարոն Մէնտէլը հինդ, վեց, չէ , եօթը տարի մը առաջ մեռաւ.... : Ինչ ամօթ , ինչ խայտառակութիւն ... եթէ իմանաք թէ ինչ պայմաններու մէջ ձգեցին որ մեռնի » :

Ցետոյ ներս քաչուեցանք, Մէնտէլի սենեկին երկու կողմը նստեցանք : Բարի տուտուն պատմեց հետեւեալը .

Մէնտէլ երբեք չէր բաժնուած սրճարանի իր կեդրոնատեղիէն , նաեւ մեծ պատերազմին սկսելէն յետոյ : Օրը օրին ժամը եօթնուկէսին սրճարան կուգար եւ մինչեւ իրիկուն իր ուսումնասիրութիւնները կ'ընէր անձնատուր կ'ըլլար : Արտաքին աշխարհի վերիվայրումներէն տեղեկութիւն չունէր եւ կարծես թէ նոյնիսկ չէր ցանկար գիտնալ : Ամէն անգամ որ մէկը կը մտնէր սրճարան, կը հարցնէր թէ ինչ նորութիւն կայ, ինչ կ'ըսեն պատերազմի մասին, ինչ կ'ըսեն Ֆրանսացիները, Անգլիացիները, Գերմանացիները, Ռուսերը, Իտալացիները, Թուրքերը, Ամերիկացիները, Պուլկարները, Սերպերը, Յոյները, Ռումանացիները, Հունգարացիները, Պելճիքացիները, Հոլանտացիները, Սքանտինաւեացիները, Իսպանացիները, Պորթուգալացիները, Չինացիները, Ճաբոնացիները, Պրազիլացիները, Արժանթինցիները, Չիլիացիները, Պերուացիները, Պոլիվիացիները, Մեքսիկացիները, Գուբացիները, Հայիթիացիները, Տոմինիկացիները, Գոստարիկացիները, Գուատեմալացիները, Հոնտուրասցիները, Նիկարակուացիները, Սալվատորցիները, Գոլոմպիացիները, Եքուատորցիները, Պանամացիները, Վենեսուելացիները, Պարագուացիները, Ուրուկուացիները, Պոլիվիացիները, Լիբիացիները, Եգիպտացիները, Սուդանցիները, Եթովպացիները, Լիպերիացիները, Մարոքցիները, Ալճիրցիները, Թունուզցիները, Լիպիացիները, Սուրիացիները, Իրաքցիները, Իրանցիները, Աֆղանստանցիները, Սաուտական Արաբիացիները, Եմենցիները, Ինտոնեզացիները, Ինտոչինացիները, Թայլանտցիները, Պիրմանիացիները, Ֆիլիպինցիները, Աւստրալիացիները, Նոր Զելանտացիները, Հարաւային Աֆրիկացիները, Ռոտեզիացիները, Նիասալանտցիները, Պելճիական Գոնկոյի, Ֆրանսական Գոնկոյի, Ֆրանսական Սոմալիի, Ֆրանսական Մարոքի, Ֆրանսական Ալճիրի, Ֆրանսական Թունուզի, Ֆրանսական Սուրիոյ, Ֆրանսական Լիբանանի, Ֆրանսական Մադակասկարի, Ֆրանսական Նոր Գաղեդոնիոյ, Ֆրանսական Թահիթիի, Ֆրանսական Գուատելուբի, Ֆրանսական Մարթինիքի, Ֆրանսական Գուիանայի, Ֆրանսական Սան Փիեր եւ Միքելոնի, Ֆրանսական Նոր Հեբրիտներու, Ֆրանսական Սոմալիի, Ֆրանսական Գոմորի, Ֆրանսական Ռեունիոնի, Ֆրանսական Ուոլիս եւ Ֆութունայի, Ֆրանսական

Ա.

ՀՅԱՅՈՒԿ

ՂԱԶԱՐՅԱՆ ՅՈՒՆԱՆ ՅԻՇՈՒՄ Է

Ամեն անգամ, երբ ես հանդիպում եմ Ղազարյան Յունանին, ինձ թվում է, թե նա ինչ-որ բան է ուզում ասել ինձ, բայց չի համարձակվում։ Ես ինքս էլ ուզում եմ նրան ինչ-որ բան հարցնել, բայց ամաչում եմ։ Ես ամաչում եմ, որովհետև նա ինձ համար ոչ միայն ընկեր է, այլև ուսուցիչ։ Ես ամաչում եմ, որովհետև նա ինձ համար ոչ միայն ընկեր է, այլև ուսուցիչ։

Ղազարյան Յունանը ինձ համար ոչ միայն ընկեր է, այլև ուսուցիչ։ Ես ամաչում եմ, որովհետև նա ինձ համար ոչ միայն ընկեր է, այլև ուսուցիչ։

Ես ամաչում եմ, որովհետև նա ինձ համար ոչ միայն ընկեր է, այլև ուսուցիչ։ Ղազարյան Յունանը

որոշուեցաւ եչ. օր: Անգլիացի եւ ամէրիկացի զեկավարները նոր սկսան անդրադառնալ, որ արուեստական այս տարածումը սկսած է վտանգաւոր դառնալ:

Մինչ այս է Լոնտոնի քաղաքական շրջանակներուն կարծիքը՝ Միջին Արեւելքի տարածային մասին, անդին, Մոսկուայի ձայնասփիւռը կը յայտնէ, թէ Թուրքիա պատերազմի բոցերուն զոհ պիտի երթայ, որքան ալ վատահի ամերիկեան բանակին ... եւ Խրուշչեւ կը սպառնայ Թուրքիան գրաւել, անտեսելով Ամերիկայի ուժը:

Այս խառնիճաղանճին մէջ, Արաբիոյ վեհապետը իր միջամտութիւնը կ'առաջարկէ Թուրքիոյ եւ Սուրիոյ, բարեկամութեամբ լուծելու համար տագնապը: Փարիզի ձայնասփիւռին համաձայն, երկու երկիրներն ալ ընդունած են Ակուտ թաղաւորին առաջարկը:

o

ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ ՄԷՋ

Անցեալ Հոկտեմբերի ապստամբութեան տարեդարձը խռովայոյզ վիճակ մը ըստեղծած է Փեշտայի մէջ: Վաճառականներէն վերցուցած են սուզի զգեստները... այս միջոցին դիմած է համայնավար կառավարութիւնը, որպէսզի Հունգարացիները չկարենան ոտնել անցեալ տարուան իրենց զոհերուն յիշատակը:

Որքան կը մօտենայ Հոկտեմբեր 23ը՝ այնքան կը լարուի կացութիւնը: Արդարեւ, այդ օրն էր, որ տարուեցաւ յեղափոխութեան ազդանշանը: Կառավարութիւնը իր բոլոր միջոցները զործի լծած է, հաւանական խռովութիւնները իրենց սաղմին մէջ ճզմելու համար:

Պետութիւնը պահանջած է նաեւ, որ ոտիկանատուն յանձնուին բոլոր սեւ ղրօշակները: Ամէն մարդ պարտաւոր է լուր տալ՝ եթէ իր բնակած չէնքին մէջ ղրացիները ժողովներ զումարեն:

Այս բոլորէն զատ, հասարակութեան ազդարարուեցաւ, որ Դշ. օր, յեղափոխութեան տարեդարձին, զործադուլ եւ ցոյց չկատարուի: այդ պարագային՝ զինուորական ուժերը տասը վայրկեանէն պիտի հանին՝ կարգը վերահաստատելու համար ...:

Հակառակ այս միջոցառումներուն, կը կարծուի թէ ամօսյս 23ին միջադէպեր պիտի պատահին: Շրջան ընող զրոյցներ համաձայն՝ սրճարաններն ալ պիտի փակուին:

Այսուհանդերձ, կ'ըսուի թէ ապրս տամբութենէն ասդին, Հունգարացիները աւելի լաւ պայմաններու մէջ կ'ապրին:

o

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ մէջ լարուած կացութիւն մը կը տիրէ: Կառավարութեան ազդարարութիւնները յաճախկի սկսած են դառնալ «հակայեղափոխականներ»ը զգուշացնելով «աշխարհակալներու քարոզչութենէն»: Հակիչ ոսոխ-կաններու գործունէութիւնը բազմապատկուած է եւ բովանդակ երկրին մէջ կառավարական ուժերը ջղագրգիռ վիճակ մը ունին: Մինչ կը յիշատակուի, թէ պերման բանակը կը գործակցի Ա. Մութեան բանակին հետ ...:

ԱԹԻՆՔԻ մէջ այս չաբաթ կը սկսին Ցունաստանի եւ Եուկոսլաւիոյ ներկայացուցիչներուն բանակցութիւնները:

ԳԱՀԻՐԻ մէջ սկսան Ափրիկէի եւ Ասիոյ 18 երկիրներու ներկայացուցիչներ նախապատրաստական աշխատանք-ները՝ Դեկտեմբերին զումարուելիք ժողովի մը համար:

ՋԵՆՈՍԼՈՎԱԿԻՈՅ մէջ ձերբակալուեցաւ 18 հոգի, Ամերիկայի հաշուոյն լրտեսութիւն ընելու մեղադրանքով:

ԼԱԹԱԿԻՈՅ նաւահանգիստին մէջ խարխափած եգիպտական ռազմանաւերը հեռացած են սուրիական ջուրերէն եւ կը վերադառնան Եգիպտոս:

ՁԵՊՔՆԹԱՑԻ ԾԱՆՐ ԱՐԿԱԾ ՄԸ

ՍԷՆՓԼօՆ – էմպրէսը կիրակի պիչեր ծանր արկած մը ունեցած է Պոլսոյ մէջ: Ճեպընթացը տեղական կառախումբի մը զարնուած եւ պիծէն դուրս ելած է: Ինչպէս – Փրէսի զործակալութիւնը կը հաղորդէր երկուշաբթի առտու թէ մօտ յիսուն մեռեալ եւ 186 վիրաւոր կը հաշուեն արդէն: Բայց զոհերը Սէնփլոնին ճամբորդները չեն: Բոլոր վիրաւորները փոխադրուած են Պոլսոյ հիւանդանոցնե-րը:

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

3 Նոյեմբեր կիրակի գիշեր, Միւթիւալիթէի մեծ սրահին մէջ:

×

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 31ին, հինգշաբթի երեկոյ, Ալհամպրայի մէջ:

Օր. ԱՑՏԱ. ԼԱԶԵԱՆ
Պ. ԱՆԹՈՒԱՆ ՄԱԽԼՈՒՖ
Ամուսնացած

Գահիրէ, կիրակի, Հոկտ. 20, 1957

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԼԻՈՆ.— Հ. Ց. Դ. Վարանդեան կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները այս ուրբաթ իրիկուն ժամը 8·30ին, Ցոյներու սրահը:

ԱՆԻԷՌ – ՊՈՒԱ – ՔՈԼՈՄՊի «Արամ» ենթակոմիտէի եւ «Շաւարշ Միսաքեան» խումբի ժողովը այս չորեքշաբթի իրի-կուն ժամը 21ին, ընկերվարականներու սրահը, 149պիս, Ավընիւ տ'Արժանթէոյ, պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Ց. Դ. Ուսանողական «Ռուբէն» Միութեան ընդհ. ժողովը այս հինգշաբթի, իրիկուն, 17 բիս տիս պլէօ:

Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Համպուքճեան, Տէր եւ Տիկին Պարեա Համպուքճեան եւ զաւակները Գաթրըին եւ Վերոնիքա, Այրի Տիկին Ասթա Սերոբեան եւ զաւակը Բաթրիկ, Տէր եւ Տիկին Սարգիս Իսպէրեան եւ զաւակները (Մարսէյլ), Տէր եւ Տիկին Ցովհաննէս Իսպիրեան (Մարսէյլ), Այրի Տիկին Հայկանոյշ Շէյխեան եւ զաւակը, Օր. Աշխէն Շէյխեան (Պոլիս), Այրի Տիկին Ասրինէ Կիւլպէնկեան (Պոլիս), Տէր եւ Տիկին Մ. Սամաքօ (Պոլիս) եւ բոլոր պարագաները խոր-ունկ ցաւով կը ծանուցանեն, իրենց քե-րոջ, մօրաքրոջ եւ ազգականին՝

ՕՐ. ԶԱՊԷԼ ԻՍՊԻՐԵԱՆԻ

մահը որ տեղի ունեցաւ յետ կարճատեւ հիւանդութեան:

Ցուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի երեքշաբթի 22 Հոկտ. ժամը 4·30ին, Փարիզի Հայոց եկեղեցին, 15 բիս ժան Կուժօն:

Մասնաւոր մահագդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել:

Տէր եւ Տիկին Անդրանիկ Տէրտէրեան եւ զաւակը Եդուարդ, Այրի Տիկին Զապէլ Փանոսեան եւ զաւակները (Մարսէյլ), Տէր եւ Տիկին Ցարութիւն Շահմիրեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Թադեոս Փա-լանճեան եւ զաւակները (Պէյրութ), Այրի Տիկին Նոյեմի Վարդանեան, Տէր եւ Տիկին Լեւոն Տօնէլեան եւ զաւակները (Վալանս), Տէր եւ Տիկին Արամ Տօնէլ-եան ցաւով կը ծանուցանեն իրենց մօր, մեծ մօր, հօրեղբօր կնոջ, մօրաքրոջ, խնամիին

ԱՑՐԻ ՏԻԿԻՆ ՄԱՐԻ ՏԷՐՏԷՐԵԱՆԻ
(Ծննեալ Օսկանեան)

դառնադէտ մահը՝
որ տեղի ունեցաւ Շաբաթ, օր, 19 Հոկ-տեմբեր, ժամը 14·30ին, 70 տարեկանին, իր բնակարանին մէջ, 16 բիս տը Շաբէօ-տէն (Փարիզ 9):

Ցուղարկաւորութիւնը տեղի պիտի ու-նենայ այսօր, երեքշաբթի, ժամը 10·30-ին, Փարիզի Հայոց եկեղեցին, 15 բիս ժան Կուժօն, (Փարիզ 8):

Մասնաւոր մահագդ ղրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել:

ԳՐԱԿԱՆ ՀԱՄԵՐԳ
ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Արտասանութիւններ հայերէն եւ ֆրանսերէն:

ՍԱՐԳԻՍ ՊՕՂՈՍԵԱՆ

«Երրորդ պտոյտ հայ գրականութեան պարտէզին մէջ»:

ՆԻՒԹ՝ ՀԱՑ ԿԵԱՆՔԸ

Այս Զորեքշաբթի իրիկուն, ժամը 21ին, Սալ Շօփէն:

Երեկոյթը կը սկսի ճիշդ ժամը 9ին եւ կը վերջանայ 11·15ին: Կը խնդրուի ուշացումով չհանդիսել գայն:

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 26ին, Շաբաթ իրիկուն, ժամը 20·30ին:

Կը խօսի՝ ընկ. Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

×

ԿՐՈՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

Կիրակի, Նոյեմբեր 3, ժամը 16ին:
Կը բանախօսէ ընկ. Ժ. ՄԻՐԻՃԵԱՆ
Մանրամասնութիւնները յայտնուած:

×

ՎԻԵՆԻ ՄԷՋ

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Թաղամասային Թատրոնին մէջ:
Նախաձեռնութեամբ «Ակնի» կոմիտէի:

Կը նախագահէ՝ ընկերը Գ. ՓԻՐԻՃԵԱՆ
Կը խօսի՝ ընկ. Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ
Գեղարուեստական խնամուած բաժին:

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. «Վա-րանդեան» կոմիտէին եւ մասնակցու-թեամբ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի «Սիա-մանթօ» խումբին եւ Ֆ. Կ. Խաչին:

Այս Շաբաթ, ժամը 20·30ին Գ. Թա-ղամասեան սրահին մէջ:

Կը նախագահէ՝ ընկերը ԹԱԳՒՈՐ ԱՑ-ՎԱԶԵԱՆ:

Կը բանախօսէ ընկ. Ժ. ՄԻՐԻՃԵԱՆ

Կ'արտասանեն Պ. Պ. Վարուժան Սար-գիսեան, Յակոբ Զէէեան, Յովհաննէս Պէրպէրեան, Օր. Վարդուհի Նորոյեան եւ Տիկին Ա. Սարըկարապետեան:

Կ'երգեն Օր. Ա. Պապայեան եւ Տիկին Մ. Կարապետեան:

Կը նուագէ Պ. Ալպէր Այանեան (ա-քորտէոն):

ԱՂՔԱՏԱՀՈՆԱՄԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Կիրակի, 27 Հոկտեմբեր, ժամը 16էն կէս գիշեր

GEORGE Vի ՀՔԵՂ սրահներուն մէջ

Զանազան աքրաբախիօնիներ — Մուտք 500 ֆրանկ

Deux Orchestres — Cotillons

Կը խնդրուի ապահովել սեղանները — Հեռաձայնելով միութեան գրասենեակը PRO. 77.73

ՄՈՒՐԱՏ ՌԱՓԱՑԷԼԵԱՆ ՆԱԽԿԻՆ ԱՇԱԿԵՐՏԱՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՍԷՅԼ
ԵՂԱՆԱԿԻ
ԱՌԱՋԻՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ
Շաբաթ, Նոյեմբեր 16, ժամը 22էն
միջնչեւ առաւօտ
HOTEL SPLENDID

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Լիոնի եկեղեցաշէն Ցանձնախումբը չընորհակալութեամբ ստացաւ Պ. Կիրակոս Ագըլեանէ 50·000 ֆրանք:

Այս նուիրատուութիւնը կրկնապէս չընորհակալութեամբ կ'արձանագրենք, որուան ըլլալով որ Պ. Կիրակոս Ագըլեան իր շէֆ տը շանթիէ եկեղեցւոյ չինութեան գործին, երբեք չի խնայեր իր ժամերը եւ բացառիկ աշխատանքները, միշտ նուիրուած հոգիով աշխատելով զայն հանելու համար այս մեծ գործը ժամանակ:

ԱԶԳ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տէր եւ Տիկին Լուսարեւեան եւ ընտանիքի անդամները, իրենց խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնեն, այն բոլոր ազգականներուն, բարեկամներուն եւ հայրենակիցներուն, որոնք իրենց ներկայութեամբ, ծաղկեպատկերով եւ հեռաձիրներով, վշտակից եղան իրենց սիրասուն զաւկին Ցովհաննէս Լուսարեւեանի կսկծալի մահուան առթիւ:

ՁՇԴՈՒՄ.— Վիլֆրանչի Հայ գաղութին կոպմէ փոխան ծաղկեպատկի, Պ. Սանճեանի զոքանչ մօր հանդուցեալ Մարիամ Նալչաեանի մահուան առթիւ հաւաքուած դումարը ոչ թէ 970 ֆրանք է այլ 9700 ֆրանք է:

Զոր հայր Մամճեանի ձեռամբ Լիոնի Աղքատախնամ Տիկնանց Միութիւնը չընորհակալութեամբ ստացած է:

GALERIE MARCEL COARD
36, Avenue Matignon — ELY. 28-16
ԶԱՐԵՀ ՄՈՒԹԱՖԵԱՆԻ
ՎԵՐՋԻՆ ԳՈՐԾԵՐԸ
Մինչեւ Հոկտեմբեր 25

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ

Վարչութեան անդամները ժողովի կը հրաւիրուին 23 Հոկտեմբեր, Շորեքշաբթի ժամը 18ին, սովորական հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ:

ՀԱՍՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Դաւիթեան օդակի զործատունը (պուրոնիէր) կը ծանուցանէ իր յարգելի յաճախորդներուն, որ փոխադրուած է

26, RUE ÉMILE ZOLA, ISSY

Կը ստանձնէ լիվրէզոններ

Հեռաձայնել՝

MIC 53-23

Մաքուր եւ արագ սպասարկութիւն:

ԿՈՒԶՈՒԻՆ

Տունը աշխատող զործատուհիներ Շըմիզիէի համար: Կը յանձնենք Փարիզի չըջակայքը (մինչեւ 50 քիլոմեթր) Դիմել՝

TAVITIAN, 40, Rue de Flore. Alfortville
ENT. 35-17

կամ Փարիզի հասցէին՝

19, Bd. Saint-Denis

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Կարող Հայ մը, նպարեղէնի ընկերութիւն մը զեկավարելու համար (մեծ քանակ):

ԼԱԻ ՎՃԱՐՈՒՄ

Դիմել.—

MONSIEUR FESTERIS
15, Bld. Montricher, MARSEILLE

ՓՆՏՈՒԵՑԻՔ ԱՆԳԱՐԱՑԻ, ԽԵՍԿԻՆԻ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՆԵՐՈՒ
(Կեսարիա, Պօղազլեան, Քրըշէհիր, Քալայճըքի գողգոթան)
Հեղինակ Թ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ
Գին 300 ֆրանք: Դիմել հեղինակին՝
156, Rue Lafayette, Lyon
Գիրքին հասոյթին կէսը պիտի յատկացուի բարեսիրատուկ միութեանց:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction - Administration : 32, Rue de Trévise, Paris 9e

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86-60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. PARIS 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ՋՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
23
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
MERCREDI
23 OCTOBRE
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8025 — 33e ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3826

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԱԹՈՌԻ ԿՌԻՒԸ

Թուրքիոյ խորհրդարանական ընտրու – թիւնները կը զուգադիպին բախտորոշ շրջանի մը :

Ամբողջ դիւանագիտական աշխարհի ու – շադրութիւնը կեդրոնացած է Թուրքիա – ստրիական սահմանագլուխին վրայ, ուր տեղի ունենալիք անխոհեմ չարժում մը կրնայ մէկ օրէն միւսը ընդհանուր պէտի մը վերածուիլ :

Թուրչէւի խիստ ազդարարութիւնը , Միացեալ Նահանգներու պատասխանատու վարիչներուն նոյնքան կտրուկ հակա – դարձութիւնը այլեւս ո՛չ մէկ կասկած կը Թողուն կոմմերու իսկական նպատակներ – ուն մասին :

Կը կարծենք թէ այս պայմաններուն տակ ոչ ոք պիտի համարձակի արձակել առաջին գնդակը :

Տարակոյս չկայ, որ դէպքերու այս ըն – թացքը մեծապէս պիտի նպաստէ կառա – վարական դեմոկրատ իշխանութեան յա – ջողութեան :

Դեմոկրատները իշխանութեան գլուխ եկած էին 1950 Մայիս 14ի ընտրութեանց հետեւանքով : Երկրորդ անգամ 1954 Մա – յիս 2ին ետեւի ջախջախիչ յաղթանակ մը տարին : Ըստ օրինի , նոր ընտրութիւն – ները պէտք է կատարուէին 1958 Մայի – սին : Կառավարութիւնը պայմանաժամէն վեց ամիս առաջ լուծեց խորհրդարանը :

Նպատակն էր վերջ տալ ընդդիմադիր – ներու յարուցած արտակարգ ամլուկին եւ օգտուելով ներքին ու արտաքին նպաս – տաւոր պայմաններէն, երթրորդ եւ ետեւի կարեւոր յաղթանակով մը ամրապնդել դեմոկրատ կուսակցութեան դիրքը :

Ներքին ճակատին վրայ, Դեմոկրատնե – րը իրենց յոյսը դրած են պիւտճետներուն վրայ, որոնք Թուրքիոյ բնակչութեան հարիւրին 76ը կը կազմեն : Կառավարու – թիւնը չնորհիւ գանազան հանրօգուտ չի – նութեանց՝ մեծապէս բարւոքած է պիւ – տճէներու վիճակը : Երեք տարուան և – րայաշրջութենէն վերջ, այս տարի Անատո – լուի հունձքերը չատ յաջող եղած են : Արմաւիքի դիներուն յաւելումով , կառա – վարութիւնը կը խոստանայ երկրագործ – ներուն ապրուստի մակարդակը բարձրա – ցնել որոշ չափով :

Դարձեալ ներքին ճակատին վրայ , Դե – մոկրատներու երկրորդ յոյսն է ընդդի – մադիրներու միացեալ ճակատ չկարենալ կազմելը :

Խորհրդարանը լուծելէ առաջ, բարեփո – խումներ կատարուեցան ընտրական օրէն – քին մէջ, սոսկելու համար ընդդիմադիր – ները, որ առանձին ցանկերով ներկայա – նան : Ո՛չ մէկուն արդիւնած է միացեալ հակառակ կազմել, այլ ընտրութենէն երկու ամիս առաջ կուսակցութենէ մը հրաժա – րող մէկը իրաւունք չունի իրեւ թեկնա – ծու ներկայանալու ուրիշ կուսակցու – թեան մը ցանկին վրայ : Այն դժգոհ դե – մոկրատները որոնք վերջերս հրաժարելով ընդդիմադիր կուսակցութեան մը յարած էին, ընտրուելու իրաւունքէն զրկուած են :

Լուծուած Ազգային Ժողովը կը բաղ – կանար 541 երեսփոխաններէ , որոնց 443ը դեմոկրատ , 31ը Հալք , 34ը Հարիւրէք , 4ը Միլլիյէթ կուսակցութեան կը պատկա – նէին , ութ անկախ եւ 21 աթոռ՝ թա – փուր :

Ընդդիմադիր կուսակցութիւններէն եր – կուքը՝ «Միլլէթ» եւ «Հարիւրէք» Դեմոկ – րատներէն բաժնուած են .— « Միլլէթ »՝ 1948ին մարեչալ Ճէվիտ Զաքմաքի գլխա – ւորութեամբ (այժմու նախագահն է բան – տարկեալ Օսման Պէօլիքպաշը), իսկ « Հարիւրէք»՝ 1954ի ընտրութիւններէն վերջ : Առաջինը դէպի հին կարգերը վերա – դառնալու, իսլամական կրօնքը կրկին ի պատուի դարձնելու ձգտում ունի : Երկ – րորդը՝ կը պահանջէ իսկական ժողովր – դավարական վարչաձեւ հաստատել երկ – րին մէջ :

Ընդդիմադիր երեք կուսակցութիւններն ալ հակառակ են գեմոկրատներուն եւ կ'ուզեն հրապարակէն քշել զայն յաջո – ղութեան պարագային , Հալքն է որ կրկին իշխանութեան գլուխ պիտի գայ, քանի որ միւս երկուքը մեծ ուժ մը չեն ներկայացներ :

Եղածը պարզապէս աթոռի կռիւ է՝ Հալքի եւ Դեմոկրատներու միջեւ :

Արտաքին ճակատին վրայ բոլոր կու – սակցութիւններն ալ նոյն տեսակէտը կը բաժնեն : Ո՛չ մէկ հիմնական տարբեր – ծութիւն իրենց միջեւ : Գլխաւոր հարցերն են Ալճանեան եւ Պաղտատի Ուխտերը եւ կիպրոսի խնդիրը :

Ներքին ճակատին վրայ, եթէ Դեմոկ – րատները իրենց եօթը տարուան իշխա – նութեան ընթացքին դէպի մենաշնորհ – թիւն պացին եւ 1955 Սեպտեմբեր վէպի դէպքով արտաւարեցին իրենց եւ երկրին տիպիւը , յաչս քաղաքակիրթ աշխարհի , Հալքը 27 տարի չարունակ սանձարձակ ու միահեծան կառավարեց Թուրքիան : Վարլրգ վէրկիսին եւ քրիստոնեաներու դէմ Ադրեսի աքսորը գոյց տուին թէ ո՛չ մէկ բան փոխուած է Թուրքերու մտայ – նութեան մէջ՝ հանդէպ փոքրամասնու – թեանց :

Դեմոկրատ եւ Հալք իրար կ'արժեն :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՏԱԳՆԱՊԸ ԿԸ ԲԱՐԴԱՆԱՅ

ՇՈՒՄԱՆԻ ԶԱՒՈՂՈՒԹԵՆԷՆ ԵՏՔ՝ ԴԱՐՁԵԱԼ ԿԻ ՄՈԼԷ

Տաղնապին 23րդ օրն է : Ֆրանսա կը մնայ առանց կառավարութեան : Հարցին մասնագէտները համաձայն են կէտ մը վրայ · — կացութիւնը ողբերգական է :

Հակառակ իր վրայ դրուած յոյսերուն՝ Բոպէր Շուման ալ մերժեց ստանձնել վարչապետութիւնը : Ժողովրդ · Շար – ժումի ապրակլուխը Հանրապետութեան Նախագահ Քոթիի յայտնեց , թէ կրնան էր այլեւս կոմմերը իրարու քով բերել եւ միասնաբար լուծում մը պտնել :

Հանրապետութեան Նախագահը ան – ձամբ առաւ այդ քայլը, իր մօտ կանչե – լով նախ՝ կի Մոլէն, յետոյ՝ Փինէն, որ մասնաւոր օդանաւով մը Լիոնէն փարիզ եկաւ :

Որնէ Քոթի կի Մոլէի եւ Անթուան Փի – նէի սեփականութիւնը դարձուց Շումանի եւ փորձագէտներու եզրակացութիւնը · 48 ժամէ ի վեր , անոնք մանրակրկիտ քն – նութեան մը կ'ենթարկէին երկրին տնտե – սական ու եմսական կացութիւնը, ինչ – պէս նաեւ Ընկերվարականներու եւ Ձա – փաւորականներու անհաշտ դիրքը՝ ներ – կայացած կացութեան հանդէպ :

Հանրապետութեան Նախագահը, ան – ձամբ միջամտելով , յստակօրէն պարզեց , թէ իր յոյսը դրած է Մոլէի եւ Փինէի վրայ : Ապահովաբար , կի Մոլէ միակ ան – ձն է , որ կարենայ կազմել կառավարու – թիւնը՝ չափաւորական պարադլուխին օ – ժանդակութեամբ : Այս պատճառով ալ , երկու դեկավարները մէկ օրուան ժամա – նակամիջոց մը խնդրեցին Նախագահէն , որպէսզի խորհրդակցին իրենց ընկերնե – րուն հետ : Եթէ այս անգամ ալ ձախողի , Նախագահ Քոթի մէկ սեղանի չուրջ պի – տի համախմբէ Ընկերվարականներու , Ժողովրդական Շարժումի եւ Ձափաւորա – կաններու դեկավարները եւ մերձեցման խօսք ուղղէ անոնց : Այս բոլորին մէջ , ծանօթ է սակայն , որ ընկերվարական կուսակցութիւնը ժխտական դիրք կը բռ – նէ կառավարութեան մը դէմ , որ կրնայ դեկավարուիլ Ժողովրդ · Շարժումի մէկ անդամին կողմէ , ինչպէս եղաւ՝ Շումանի պարագային : Հանրապետութեան Նախա – գահն ալ ծանօթ է այս իրողութեան :

Ուրեմն , ակնարկները դարձեալ կը կեդրոնանան Ընկերվարականներու եւ Ձափաւորականներու բռնելիք դիրքին վրայ : Ամէն ճիգ ի գործ կը դրուի , որ երկու կազմակերպութիւններուն միջեւ համաձայնութիւն մը գոյանայ : Հանրա – պետութեան Նախագահին նախընտրու – թիւնը կ'երթայ կի Մոլէի , զոր կառա – վարութեան գլուխ ուղեց տեսնել տապ – նային առաջին օրերէն սկսեալ :

Մինչ այս մինչ այն , կառավարական տաղնապը նոր բարդութեանց դուռ կը բանայ · — դանձին եւ արտաքին վճա – րումներու կրկնակի տաղնապ մը : Այս պարագան հետզհետէ աւելի մտահոգիչ կը դառնայ նկատելով որ երկիրը կրնայ ա – ռաջնորդել անանկութեան :

×

Կառավարական տաղնապին դուռը – թաց, երկուշաբթի օր սակարանը չատ անկայուն վիճակ մը ունէր : Ձոյլ ոսկին մէկ անդամէն 23·000 ֆրանքի յաւելում մը կրեց 544·000ի բարձրանալով (նախա – գին 521·000) , նափոլէոն՝ 3950 (3850) , ղուրուշ · 3750 (3640) , անգլ · 4730 (4620) , քսան տոլարնոց 19·000 (18·400) , թղթա – դրամ (դուզահեռական չուկայ) սթերլին 1175 , տոլար 456 , ղուրուշ · 110·25 , պելժ · 8·80 :

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ կառավարութիւնը կիպ – րոսի կառավարիչ նշանակեց Ֆուքը · այս պարագան յատկանշական կը նկատուի անոր համար , որ զինուորական դէմքի մը կը յանձնուի դիւանագիտ մը , որ ապա – տական զաղափարներու տէր անձ մըն է :

ԱԻԵՏԻՔ ԽՍԱՀԱԿԵԱՆ

(1875 – 1957)

Ողբացեալ բանաստեղծը ծնած էր Ա. – լեքսանտրապոլ (այժմ Լենինական) 1875– ին : Իր սկզբնական կրթութիւնը ստացած է տեղւոյն ծխական վարժարանին մէջ , ապա անցած Գէորգեան ճեմարան : Ե· դասարանէն հեռացուած է ճեմարանէն՝ մասնակցած ըլլալով աշակերտական խռո – վութիւններու :

Իսահակեան յետոյ մեկնած է արտա – սահման (Գերմանիա) , ուր իրրեւ ազատ ունկնդիր հետեւած է մարզպետանութեան, ընկերաբանութեան եւ գրականութեան :

Շատ կանուխէն սկսած է գրել , 11 – 12 տարեկանին : Իր առաջին փորձերը ցոյց է տուած ծանօթ ուսուցիչ – բանաստեղծ Յովհաննէս – Յովհաննիսեանի , որ գնա – հատելով քաջալերած է զինք : 1892ին ա – ռաջին անգամ աշխատակցած է մամու – լին , «Ազբիւր – Տարագ»ի , «Արաքսի» , «Մուրճին» , «Անահիտին» :

1898ին լոյս է տեսած իր առաջին բա – նաստեղծական ղբքոյքը «Երգեր ու վեր – քեր » :

1903ին հրատարակեց երկրորդ հատոր մը , աւելի մեծ ծաւալով :

1909ին գրած է «Արու – Լալա – Մա – հարի»ն : Աշխատակցած է «Դրօշակ»ին Հայ Դատան կեդծանունով :

Եղած է Դաշնակցական եւ զործօն մաս – նակցութիւն բերած է իրրեւ կուսակցա – կան , զինքերու փոխադրութեամբ ալ զբաղած (1901 – 1903) :

Ա· մեծ պատերազմէն առաջ անցած է արտասահման եւ բնակած մասնաւորա – պար Վենետիկ : Եկած է նաեւ Փարիզ , ա – պա պատերազմէն ետք՝ անցած Պորտը· Հայաստան : Կրկին վերադարձած է Ֆր – րանսա եւ յետոյ վերջնապէս մեկնած Հա – յաստան 1936ին :

Մինչեւ վերջերս նախագահն էր Հայ Գրողներու Միութեան , անդամ էր Ա· Էջ – միածնի , Գերագոյն Պորհուրդին եւ Հա – յաստանի Գիտութիւններու Ակադեմիա – յին :

Երեւանի ձայնասփիւռը մահուան պոյ – ժը տալէ ետք՝ փոխած է իր յայտագիրը եւ հաղորդած միայն մահերգներ եւ այլ պատշաճ երաժշտական կտորներ :

Ազգային յուղարկաւորութեան համար կազմուած է մասնաւոր յանձնախումբ մը , որուն մաս կը կազմեն Հրանտ Ցով – հաննէսեան , Վիքթոր Համբարձումեան , Մարտիրոս Սարեան , Արմենակ Գարիպ – եան :

Աճիւնը կ'ամենանք խօսելու իր կեան – քին եւ գործին մասին :

×

Երեւանի ձայնասփիւռը հաղորդած է նաեւ ծանօթ խմբավար Արտէմ Թուրիդ – եանի մահը : Ողբացեալը Երեւանի Ա· Սպենդիարեան Օփերայի եւ Պալէի Պետ· Թատրոնին գեկավարն էր : Յանձնախումբ մը կազմուած է նաեւ այս առթիւ՝ ազդ· յուղարկաւորութիւն կատարելու համար երիտասարդ արուեստագէտին :

Արարատի ծեր գմբէթից դարէ եկել ,
վայրկեանի պէս ,
Ու անցել :

Անհուն թուով կայծակների
Սուրն է բեկուել ադամանդին ,
Ու անցել :

Մահախուճապ սերունդների
Աչքն է դիպել լոյս գագաթին
Ու անցել :

Հերթը մի պահ ինձ է հիմա ,
Դու էլ նայիր սեգ ճակատին
Ու անցի՛ր :

1926 — *Ա.Ի. ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ*

ՍՈՒՐԻԱ ՄԵՐԺԵՑ ՍԷՈՒՏԻ ՄԻՋԱՄՏՈՒԹԻՒՆԸ

●

ԱՆԳԱՐԱ ԸՆԴՈՒՆԱԾ Է

Արաբիոյ վեհափետին առաջարկած մի – ջամտութիւնը՝ Թրքական եւ սուրիական հնճիռը լուծելու համար , Անգարայի կա – ռավարութեան կողմէ պաշտօնապէս ըն – դունուեցաւ : Մինչդեռ , Դամասկոս չփոթ կացութեան մը մատնուած էր , առաջար – կէն անակնկալի եկած :

Դամասկոսի բոլոր թերթերը նախա – դրդած էին , թէ սուրիական կառավա – թիւնը առաջարկը ընդունած էր :

Մէջքէչի ձայնասփիւռը նոյն ըսած էր· Միջազգային մամուլին հետ , լու – րը նոյն ձեւով մենք ալ տուած էինք : Մինչդեռ , չատ չանցած Սուրիոյ Արտա – քին նախարարութիւնը կը մերժէր հաս – տատել այդ լուրը : Հակառակ այս մեր – ժումին , Արաբիոյ ձայնասփիւռը հաղոր – դեց , թէ Սէուտ Թագաւորի առաջարկը ընդունած էր Հանրապետութեան Նախա – գահ Շիւքրիւ Քուաթլի :

Այս առթիւ , կը յիշատակուի թէ սու – րիական բանակի ընդհանուր հրամանա – տար զօրավար Պզդրի օդի ճամբով Ռիատ պիտի մեկնէր , սակայն վերջին պահուն Դամասկոսի ձայնասփիւռը այդ լուրն ալ մերժեց :

Բայ տատի , Միջին Արեւելքի մամուլի զործակալութիւնը սփռեց հետեւեալ հա – զորդագրութիւնը՝ Գահիրէի հսկողու – թեամբ· — «Եղբայրական կապերը զօրա – ցնելու եւ Թուրքիոյ ու Սուրիոյ բարի դրացնութեան յարաբերութիւնները պա –

(Շարունակութիւնը կարդալ էջ 9)

ՕՏԱՐ ԼԱՅՆ
~~~~~~~~~~

ԳԱՂԱՓԱՐԸ ԱՆՑՆԱԿԱՆ Է

«Ինչո՞ւ ես ձայն չես հանում, ես քեզ չեմ հարցնում, ես ուզում եմ իմանալ գաղափարը»։

«Մարդիկ ասում են, որ ես համր եմ»։

«Ես քեզ չեմ հարցնում, թե ինչ են ասում մարդիկ, ես ուզում եմ իմանալ, թե դու ինչ ես մտածում»։

Ես ոչինչ չեմ մտածում։

«Ես ուզում եմ իմանալ, թե ինչ ես զգում, ինչ ես ուզում, ինչ ես ատում, ինչ ես սիրում»։

Ես ոչինչ չեմ զգում, ոչինչ չեմ ուզում, ոչինչ չեմ ատում, ոչինչ չեմ սիրում։

«Ուրեմն դու անտարբե՞ր ես ամեն ինչի նկատմամբ»։

Ես ոչ մեկին չեմ նախանձում, ոչ ոքի հետ չեմ ուզում փոխվել տեղերով, ոչ ոքի չեմ ատում, ոչ ոքի չեմ սիրում։

«Ինչո՞ւ։ Ինչպե՞ս կարելի է ապրել առանց սիրելու, առանց ատելու, առանց նախանձելու, առանց ուզելու, առանց զգալու»։

Ես ապրում եմ, որովհետև ապրում եմ։

«Ես քեզ չեմ հասկանում, ես քեզ չեմ հասկանում, ես քեզ չեմ հասկանում»։

Ես ոչ մեկից չեմ պահանջում, որ ինձ հասկանա
~~~~~~~~~~

ԿՅՈՒՆՔԻ

Ժ.

ՀՅԱՔՈՒԹՅՈՒՆ

Իսկ ես ոչ միայն չէի ամաչում, այլև ինձ համար մեծ հաճույք էր համարում ամեն առիթից օգտվել՝ ցույց տալու, որ ես ոչ միայն չեմ ամաչում, այլև հպարտանում եմ իմ հարազատ ծագումով։ Ես ուզում էի, որ ամեն մարդ իմանա, որ ես հրեա եմ, և ոչ ոք չկարողանա ինձ նախատել, որ ես ինձ հրեա չեմ ճանաչում։

ԿԱՐՄԻՐ ՔԱՂԱՔԸ

Գրեթե ամբողջ գիշերը չէր կարողանում քնել Ռուբինը։ Ամեն անգամ, երբ նա մոտենում էր քնի անդունդին, ինչ-որ մի ուժ նորից հետ էր քաշում նրան։ Ռուբինը հասկանում էր, որ այդ ուժը ինքն է, որ ինքն է իր մեջ ստեղծել այդ ուժը, որ ինքն է իր մեջ ստեղծել այդ ուժը, որ ինքն է իր մեջ ստեղծել այդ ուժը

ԿՅՆՔԻՑ

ՆԱՎՈՒՏՔԻ ՎԱՂՔԱՎԵՊԸ

ՈՒՄՅՈՆ

Նախորդ համարում տպագրված հատվածի շարունակությունը

Ես ոչ մի կերպ չէի կարող հասկանալ, թե ինչպես կարելի է այդքան անտարբեր լինել կնոջ նկատմամբ, ինչպես կարելի է այդքան հեշտությամբ հրաժարվել նրանից, ինչպես կարելի է այդքան հեշտությամբ ոտնահարել նրա սերը, նրա հոգին, նրա կյանքը։ Ես ոչ մի կերպ չէի կարող հասկանալ, թե ինչպես կարելի է այդքան հեշտությամբ ոտնահարել նրա սերը, նրա հոգին, նրա կյանքը։ Ես ոչ մի կերպ չէի կարող հասկանալ, թե ինչպես կարելի է այդքան հեշտությամբ ոտնահարել նրա սերը, նրա հոգին, նրա կյանքը։

1945թ. մայիսի 9-ին, Մեծ հաղթանակի տոնի օրը, ես ուղևորվեցի Ռուսաստան։ Ես ուզում էի տեսնել Ռուսաստանը, ուզում էի տեսնել ռուսական ժողովրդին, ուզում էի տեսնել ռուսական բանակին, ուզում էի տեսնել ռուսական զորքերին

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԼԵՀԱՍՏԱՆԷՆ երկու երիտասարդներ ըզանազով փախան եւ զացին Դանիա :

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ նպատակ չունէին Գարունէն առաջ արձակելու արուեստական իրենց արբանեակը :

ԱՐԺԱՆԹԻՆի մէջ 48 ժամուան ընդհատում պիտի կատարուի հոսանքի :

ԱՄԵՐԻԿԱՑի Արտաքին նախարարութեան բանբերը հերքեց այն զրոյցը՝ ըստ որուն համաձայն Հենաերսըն Թուրքիոյ մէջ կորնգուցած է պայուսակ մը, որ կը պարունակէր կարեւոր փաստաթուղթեր :

ՍԱՑԿՈՆի մէջ յաջորդաբար երեք մահափորձեր կատարուեցան ամերիկացի պետական պաշտօնեաներու դէմ : Զոհ չկայ, սակայն քանի մը վիրաւորներ հիւանդանոց փոխադրուած են :

ՈՒՇԻՆԿԹՐՆի մէջ սկսան Այզենհաուըր – Մաքմիլըն խօսակցութիւնները, Տրլլոսի մասնակցութեամբ :

ԹՈՒՐՔԻՈՑ մէջ մեռած ու թաղուած է ծանօթ լրագրող Հիւսէյն Ճահիտ Եալչընը :

ՄՈՍԿՈՒԱՑի մէջ Նոյեմբեր հօթին պիտի տօնուի յեղափոխութեան 40րդ տարեդարձը, այս առիթով, արուեստական միջոցներով օդը պիտի բարելաւուի, կը հաղորդէ «Փրաւտա» :

Ֆ. ՄԻՒՒԹԵԱՆ փարիզի պետականը Լենինի չքանչանը յանձնեց Մարսէլ Քաչէնի. արարողութեան ներկայ էին Թորէզ եւ Տիւքլօ :

ԱՏԼԱՆՏԵԱՆ ՈՒԺՏի ընդհանուր քարտուղար Սփաակ պիտի երթայ Ամերիկա եւ Անգլիա, խորհրդակցութիւններ ունենալու համար պետական մարդոց հետ :

ՊՈԼՍՈՑ մէջ, Թուրքիոյ վարչապետ Ատնան Մենտերէսի կինը ընտրական մի բիւնկի մը մէջ ճառ խօսած աեն, կիպրոսի մասին եղած կարգ մը հրապարակումներու պատասխանելով յայտարարեց, թէ ոչ մէկ Թուրք կամ մահմետական կիպրոսի մէջ յանկական իշխանութեան տակ պիտի անցնի . . . :

ՍԱԿԱՐԱՆ (Հոկտ. 22).— Զոյլ ոսկի՝ 540·000, Նափոլէոն 4020, դուխց· 3810, անգլ· 4800, քսան տոլարնոց 19·160, Թղթադրամ (զուտահեռական չուկայ) սթերլին 1185, տոլար 461, դուխց·110·50, պելժ· 8·90 :

Այբի Տիկին Համասփիւռ Ազապալեան (Ամերիկա), Այբի Տիկին Եղիսաբէթ Տէր Ղուկասեան, Տէր եւ Տիկին Մխրան Կաբապետեան, Տէր եւ Տիկին Մարտիրոս Բենիրեմէդեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Հայկ Տէր Ղուկասեան, Տէր եւ Տիկին Կանանեան, եւ զաւակները (Ամերիկա), Տէր եւ Տիկին Վազգէն Ազապալեան եւ զաւակները (Ամերիկա), Պ. Վիչէն Տէր Ղուկասեան եւ զաւակները, Պ. Թադեոս Թադեոսեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Պետրոս Արսլանկիւլեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկին Վահրամ Տէր Ղուկասեան եւ զաւակունք, Պ. Նուպար Տէր Ղուկասեան, Պ. Վահագն Կարապետեան, Օր. Անահիտ Կարապետեան, Տօքթ. Վահան Պալասանեան, Տէր եւ Տիկին Ֆիտօն, Տէր եւ Տիկին Պարոնվարդեան եւ զաւակները (Մօպէօժ), Պ. Յարութիւն Զարլըգճեան, բազմաթիւ պարագաները եւ բարեկամները խորունկ ցաւով կը ծանուցանեն մահը իրենց քրոջ, մօրաքրոջ, քենիին, մեծ մօրաքրոջ, զարմուհիին, աղգականուհիին եւ բարեկամուհիին՝

ՏԻԿԻՆ ԳՈՀԱՐ ՎՏԱՐԱՆԴԻԻ

(Ծնեալ Եայլաքանեան, կարնեցի, 67 տարեկան, այրին բանաստեղծ Արամ Վարտարանդիի) :

որ տեղի ունեցաւ յետ կարճատեւ հիւանդութեան, Բշ· օր 21 Հոկտ· ժամը 1·30ին, Պիշա հիւանդանոցը :

Յուղարկաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ այս չաբաթ, 26 Հոկտեմբեր, կէս օրէ վերջ, ժամը 14·15ին, Հայոց եկեղեցին, 15 բիս ժան կուժօն, փարիզ, ուրկէ մարմինը պիտի ամփոփուի Նուպղի լը Սէքի գերեզմանատունը :

Մասնաւոր մահագդ դրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբրեւ այդ նկատել :

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

3 Նոյեմբեր կիրակի գիշեր, Միւթիւալիթէի մեծ սրահին մէջ :

×

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 31ին, հինգշաբթի երեկոյ, Վիհամպրայի մէջ :

×

ՎԻՆԻ ՄԷՋ

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Թաղապետական Թատրոնին մէջ :

Նախաձեռնութեամբ «Անի» կոմիտէի :

Կը նախագահէ՝ ընկերը Գ. ՔԻՐԻՃԵԱՆ

Կը խօսի՝ ընկ. Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

Գեղարուեստական խնամուած բաժին :

×

ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

Կիրակի, Նոյեմբեր 3, ժամը 16ին :

Կը բանախօսէ ընկ. Ժ. ՄԻՐԻՃԵԱՆ

Մանրամասնութիւնները յաջորդով :

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Բարձր հովանաւորութեամբ Մերձակուտական փիճի :

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Վալանսի Շրջ. կոմիտէի կողմէ :

Մասնակցութեամբ Կապոյտ Խաչի եւ Նոր Սերունդի :

Այս Շաբաթ իրիկուն, ժամը 20·30ին, (Քաղաքապետարանի Թատրոնին մէջ) :

Կը նախագահէ ընկ. ՅԱԿ. ԿՕՇԿԱԿԱՐԵԱՆ

Կը խօսի՝ ընկ. Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

Խօսք կ'առնեն տեղւոյս ընկերվարական ներկայացուցիչները :

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, խըմբերգ, մեներգ, երգ կիթառով, արտասանութիւն Նոր Սերունդին կողմէ :

Զուարճախօս Յովհաննէան :

×

ՏԻՍԻՆի ՄԷՋ

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 15ին, Հ. Ց. Դ. Տան մէջ :

Կը խօսի ընկերը Ժ. ՄԻՐԻՃԵԱՆ

ԼԻՈՆի ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. «Վանդեան» կոմիտէին եւ մասնակցութեամբ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի «Սիամանթօ» խումբին եւ Ֆ. Կ. Խաչին :

Այս Շաբաթ, ժամը 20·30ին Գ. Թաղեւոսարանի սրահին մէջ :

Կը նախագահէ՝ ընկերը ԹԱԳՒՈՐ ԱՑՎԱԶԵԱՆ :

Կը բանախօսէ ընկ. Ժ. ՄԻՐԻՃԵԱՆ

Կ'աստատանեն Պ. Պ. Վարուժան Սարգիսեան, Յակոբ Չէբեան, Յովհաննէս Պէրպէրեան, Օր. Վարդուհի Նորոյեան եւ Տիկին Ա. Սարգկարապետեան :

Կ'երգեն Օր. Ա. Պապայեան եւ Տիկին Մ. Կարապետեան :

Կը նուագէ Պ. Ալպէր Այանեան (ա – քորտէոն) :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԼԻՈՆ.— Հ. Ց. Դ. Վարանդեան կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները այս ուրբաթ իրիկուն ժամը 8·30ին, Ցոյներու սրահը :

ԱՆԻԼՒ – ՊՈՒԱ – ՔՈԼՈՄՊԻ «Արամ» ենթակոմիտէի եւ «Շաւարշ Միսաքեան» խումբի ժողովը այս չորեքշաբթի իրիկուն ժամը 21ին, ընկերվարականներու սրահը, 149պիս, Ավընիւ տ'Ալժանթէօյ, պարտաւորիչ ներկայութիւն :

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Ց. Դ. Ուսանողական «Ռուբէն» Միութեան ընդհ. ժողովը այս հինգշաբթի, իրիկուն, 17 բիս տիւ Պլէօ :

ՊԱՆԵՒՕ – ՔԱՇԱՆի «Արծիւ» ենթակոմիտէի ժողովը այս հինգշաբթի, ժամը 20·30ին, ընկեր Բարթամ Պաամաճեանի բնակարանը, 95 Ավընիւ Արիսթիտ Պրիան : Պարտաւորիչ ներկայութիւն :

ԻՍԻ.— Զաւարեան կոմիտէի ընկերական ժողովը, այս ուրբաթ, ժամը 9ին, «Մրիմեան» ակումբին մէջ, պարտաւորիչ ներկայութիւն :

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Շրջ. կոմիտէն Խորհրդ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր խումբերու ենթակոմիտէներու վարչութիւնները բացի Մուրատ եւ Գէորգ Զավուշ խումբերէն, այս չաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, Հարոնեան ակումբը : Կարեւոր օրակարգ : Պարտաւորիչ ներկայութիւն :

ՄԻԶՄԱՍՆԱՃԻՒՂԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Ֆ. Կ. Խաչի Շրջ. վարչութիւնը մէջմասնաճիւղային ժողովի կը հրաւիրէ փարիզի չրջանի մասնաճիւղերը, այս երկուշաբթի ժամը չորսին, Սասունցիի ճաշարանի վերնայարկը, 31 բիս տ'Ալէքսան – տր, Փարիզ (2), մէթրօ Ռէամիւր Սէնթաթիոլ : Կարեւոր օրակարգ :

ՀԱՄԱՅԱՐԲԵՐԴ· Միութեան Լիոնի մասնաճիւղի անդամական ժողովը այս կիրակի առաւօտեան ժամը 9ին, Կրան Քաֆէ տը Սաքս սրահին մէջ, 101 Ավընիւ տը Սաքս, կը խնդրուի հայրենակիցներէն որոշեալ ժամուն ներկայ գտնուիլ :

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԵՐ

Կ. Ափրիկեան տրամադիր է երաժշտութեան դասեր տալու, երգի, դաշնակի, սոլֆէժի, հարմոնիի, ֆոնթրփուէնի, եւայլն :

Մանրամասնութեանց համար հեռաձայնել ՀՈՊ· 31·53, ժամը 14էն 17·30 :

ՄԵԾ ԵՐԵԿՈՅԹ-ՊԱՐԱՀԱՆԳԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ

ՇԱՒԻԼԻ ԵՒՏ· ԵԿԵՂԵՑԱՇԷՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ

Բարձր հովանաւորութեամբ Հայր· Պատուիրակ Տ· ՍԵՐՈՎԲԷ Եպիսկ·

ՄԱՆՈՒԿԵԱՆի

կիրակի, 10 Նոյեմբեր, ժամը ճիշդ 4ին, մինչեւ կէս գիշեր, Շաւիլի քաղաքապետարանի սրահին մէջ :

Յուցադրութիւն գեղեցիկ եւ զուարճալի ֆիլմ մը Շաւիլի եկեղեցիին հինգեւ տարեդարձին :

ՄԵԾ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ երիտ· յանձնախումբի կողմէ

Շէյքսփիրէն (հայերէն թարգմանուած) — «ԸՆՏԵԼԱՑՈՒՄ ՄԵԾԵՐԱՆ »— 8ին եւրոպական պարեր գեղավարութեամբ

Orchestre Typique DON MORERTO

Ճոխ պիւֆէ Սալ տէ Ֆէք Մուտք 300 ֆր·

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այբի Տիկին Համասփիւռի Զիլինկիրեան եւ զաւակները կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի առաւօտ յետ պատարագի Ալֆորվիլի Ս. Պօղոս Պետրոս եկեղեցին, իրենց ամուսնոյն եւ հօր՝

ՅԱԿՈԲ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆի

մահուան քառասունքին առթիւ : Կը հրաւիրուին յիշատակը յարգողները :

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ֆ. Կ. Խաչի Լիոնի մասնաճիւղը ընկերուհի Տէր եւ Տիկին Պերճուհի Մամուրեանին եւ պարագաներուն ցաւակցութիւն կը յայտնէ իրենց մօրեղբօր՝ Տիգրան Գոչգոչեանի կսկծալի մահուան առթիւ : Նոյնպէս ցաւակցութիւն կը յայտնէ Տէր եւ Տիկին Մելքոն Թադէոսեանի եւ պարագաներուն, իրենց աներհօր Սաղաթէլ Փափազեանի ցաւալի մահուան առթիւ :

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Օհաննէս Իրաեան, կիւրինցի, հօրը անունը Կարապետ, մօր անունը Արուսեակ (Ծնեալ Կուպինեան) կը փնտռէ իր մօրաքրոջը Հայկանոյշ Կուպինեան որ Ամերիկա բլլալ կը կարծուի : Տեղեկացնել՝ Յովհաննէս Իրաեանի՝

Route de Tours, Chatillons-s-Indre, France

կը խնդրուի ամերիկահայ թերթերէն արտատպել :

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ՊԱՐԱՆՑԻԿ · ԳԻՆԵԶՕՆ

Սկիպան – Կոմիտաս Երգչախումբի 1957–1958 չրջանին բացման առթիւ, այս կիրակի ժամը 4էն 10ը, Ազ· Տանը Թաւերասրահը :

Կը հրաւիրուին Երգչախումբին բոլոր անդամները, բարեկամները եւ Փալէ տը Շայոյի Շաւլիս հինգին եկեղեցական համերգին մասնակցող բոլոր երգիչները :

AVE. NIEL
TAILLEUR H. & D.
COUTURE CONF.
b. Mag. av. Logt b. aménagés
chauff. cent. Px. 9 m. PAS 49-98

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Երիտասարդ պարծաւորուհիներ եւ պարծաւոր մը :

CONFISERIE MARMARA
49, Rue Raspail. Alfortville

×

Տունը աշխատող պարծաւորուհիներ Շըմիզիէի համար : Կը յանձնենք փարիզի չրջակայքը (մինչեւ 50 քիլոմէթր) : Դիմել՝

TAVITIAN, 40, Rue de Flore. Alfortville
ENT. 35-17

կամ փարիզի հասցէին՝
19, Bd. Saint-Denis

Gros TISSUS-LAINAGES demis-Gros
Etablissements AGEDER
ԱԺՏԷՐԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
67, RUE DE CLERY, PARIS - 2e - TÉL. CEN. 48-12
Կը պահէ ամէն կարգի բրդեղէն կերպաս աներ, երեք չարկաբաժին ճոխ տեսակներ, անմրցելի պիներով :
Մասնաւորապէս մանթոյի, բոպի, թայէօռի եւ ժիւփի համար :
Բոլոր ֆօնֆէֆսիօնէօններուն, եւ մեքենով ծախող առեւտրականներուն մէկ այցելու թիւնը վաճառատանս մէջ կը բաւէ մնայուն յաճախորդ դառնալու համար

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction - Administration : 32, Rue de Trévise, Paris 9e

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86-60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. PARIS 15169-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք : Հատը 12 ֆր.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 24 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

JEUDI 24 OCTOBRE 1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8026 — 33e ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3827

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՀՈԳԵՐ

Մինչ կառավարական տաղնապը կը չարունակուի, զործադուլները կը ծաւալին դաւառէն մինչեւ Փարիզ :

Առջի օր երեքշաբթի մը մեռաւ ելեկտրական զործադուլի հետեւանքով, բայց եւ զբաղական պարագաներն իսկ պատճառ չեն այլեւս որ մարդիկ դիտակցին իրենց մարզկային պարտականութեան :

Ֆրանսա ապրած է չատ ծանր օրեր պատերազմէն մինչեւ դրաւում, ապա մինչեւ յաղթանակ, բայց այսօր զարճած է դերին սենտիքաններու որոշումներուն :

Երբ պատկան իշխանութիւնները պէտք եղած միջոցները ձեռք չեն առներ ժամանակին, զործադուլ մը ցոյց կուտայ թէ ինչ կացութեան կրնայ մատնուիլ երկիր մը : Ատիկա տեսանք անցեալ Զորեքշաբթի :

Նոյնը պիտի տեսնենք նաեւ յառաջիկայ Ուրբաթ :

Այլեւս մոռցուած կը թուի թէ ինչո՞ւ ծագեցաւ կառավարական տաղնապը :

Մարզ չի խօսիր Ալժերիոյ հիմնական օրէնքին մասին, որ ծնունդ տուաւ այսօրուան անել կացութեան :

Հոդը զարճած է միայն եւմտական եւ ընկերային : Այս հարցին լուծումն ալ կը գտնուի երկու կուսակցականներու ձեռքը, ընկերվարական Մոլէի եւ անկախ Փինէի : Այս երկուքը պէտք է վոխադարձ զիջողութիւններով գտնեն լուծումը եթէ կուսակցական չահերէն առաջ դնեն ազգային չահերը :

Ինչպէս կ'երեւի համաձայնութիւն մը կրցած են տեղծել, քանի որ երկար բանակցութիւններէ ետք Մոլէ կ'ընդունի զահլիճ կազմել :

Ամսագլուխը կը մօտենայ եւ անուկը զրամ չկայ պետական պաշտօնեաներուն ռճարումները կատարելու, եթէ մինչ այդ զահլիճ մը չկազմուի որ կարենայ փո խառութիւն ընել Պանք ը Ֆրանսէն :

Բայց կան մարզիկ որ կը մխիթարուին մոռնալով թէ Ֆրանսան ճանչցած է ա ւելի երկար տաղնապներ (36 օր տեւող տաղնապ մը տեսնուած է 1953ին) եւ ի վերջոյ լուծում մը զտած : Ֆրանսական պետական ճարտասփիւռ քաղաքական խօսնակը կը հարցնէ թէ ինչո՞ւ զժգոհ են Ֆրանսացիները,— Հոլանտան աւելի ծանր կառավարական տաղնապներ ունեցած է :

Սրամտութի՞ւն թէ մխիթարութիւն :

Անդին Ալժերիոյ մէջ ահաբեկումները կը չարունակուին եւ 400 հազար երիտասարդներ կը կռուին խաղաղութիւնը վերահաստատելու համար :

Ալժերիոյ պատերազմը կ'արժէ տարեկան աւելի քան 700 միլիառ Ֆրանսայի համար :

Մինչ Ֆրանսա կ'ապրի այս ծանր օրերը, Միջին Արեւելքը անոտոյդ կացութիւն մը կը պարզէ : Սէուտ թագաւոր իր միջնորդութիւնը կը փորձէ Թուրքիոյ եւ Սուրիոյ միջեւ, բայց կը մերժուի : Եգիպտական նաւատորմը կը հեռանայ Լաթաքիայէն :

Անդին թագաւոհ մը Նիւ Եորք կը պարսի, հաւատարիմ զարերու աւանդութեանց, զարու մը մէջ՝ ուր «Սփութնիք»ներ կը զտնուին աշխարհի չուրջ, մեզ լուսին տանելու խոստումով :

Դար մը որ յառաջդիմութեան եւ զաղաքակրթութեան անոյեան է, պէտք է աշխատի միայն մարդկութեան երջանկութեան համար :

Բայց մարդիկ երջանիկ չեն, հոգեր ունին բոլորն ալ, մէկը որովհետեւ Սփութնիք չունի, միւսը որովհետեւ Սփութնիք ունի, մէկը որովհետեւ թագաւոհ ունի, միւսը որովհետեւ կառավարութիւն չունի, մէկը որովհետեւ նեղուցներ ունի, միւսը որովհետեւ ծով չունի :

ՅԱՌԱՋ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԻՊՔԵՐԸ

ԿԻ ՄՈԼԷ Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ

—o—

ԳՈՐԾԱԴՈՒԼՆԵՐԸ ԿԸ ԾԱԻԱԼԻՆ

Երեքշաբթի իրիկուն ժամը վեցին, ընկերվարական երեսփոխան Կի Մոլէ կ'ընդունէր ստանձնել վարչապետութիւնը : Մինչ այդ որոշումը տալը նախկին վարչապետը երկար տեսակցութիւն մը ունեցած էր Անթուան Փինէի հետ : Ապա անկախ երեսփոխանը կը տեսնուէր նախապահ Քոթթի հետ եւ այս տեսակցութենէն վերջ միայն Հանրապետութեան Նախագահը կը յանձնէր զահլիճին կազմութիւնը :

Էլիզէն դուրս եկած ատեն Կի Մոլէ մամուլին կը յայտարարէր.— «Այս կացութեան մէջ երբ Նախապահ Քոթթի կարողութիւն կազմելու հոդը ինծի կը ձգէր, չէի կրնար խուսափիլ : Բայց ըսել չէ թէ զիտակից չեմ դժուարութեանց եւ կացութեան ծանրութեան » :

Կի Մոլէ աւելցուց նաեւ թէ «վարչագլուխ եւ երկիրը վտանգի մէջ են » :

Անշուշտ զարմանալի կը թուի թէ 23 օրուան տաղնապէ մը վերջ, ամէն ինչ ծայրէն սկսի : Արդարեւ առաջին օրը նախագահ Քոթթի Մոլէն կանչած էր տաղնապը լուծելու համար, այսօր կրկին Մոլէն կը կանչուի :

Փինէի հետ նախագահին եւ ապագայ վարչապետին խոստակցութիւնները անպայման հասած էին զրական արդիւնքի մը եւ ընկերվարական վարչապետը այսօր ապահով է որ Անկախները ձեռնպահ կը մնան եթէ նոյնիսկ մերժեն մասնակցիլ զահլիճին :

Ուրեմն Կի Մոլէ Ապր. Ժողովին պիտի ներկայանայ չաբաթ կամ երկուշաբթի, մինչ այդ պիտի տեսնուի խմբակցութեանց վարիչներուն հետ պարզելու համար իր ծրագիրը : Նոյն ժամանակին պիտի փնտռէ նաեւ յարմարագոյն անձերը նախարարութեանց գլուխը :

Փինէ կը բացատրէր ընկերվարական եռեսփոխանին թէ Շուամանի պատրաստած տեղեկագիրը կը մօտենար եմտական իր տեսակէտին : Եւ հետեւական է որ Կի Մոլէ ընդունի Շուամանի ծրագիրը կարգ մը փոփոխութիւններ ընելով ընկերային դետնի վրայ :

Տակաւին անորոշ է զահլիճին կազմը, բայց յայտնի՝ թէ Լաքոստ կը պահուի Ալժերիոյ նախարար :

ԳՈՐԾԱԴՈՒԼՆԵՐԸ

Երեքշաբթի օր նախկին վարչապետ Պուրժէս – Մոնուրի ընդունեցաւ սեն – ութքաններու վարիչները առաջքն առնելու, համար ուրբ. օրուան զործադուլներուն : Ինչպէս յայտնի է, պլիաւորութեամբ Քրիստոնեայ Աշխատաւորներու Դաշնակցութեան, սենտիքաները կ'ուզեն ցոյցի օր մը կազմակերպել Հոկտեմբեր 25ին :

Ներկայիս կացութիւնը հետեւեալն է.— Երկաթուղի, հաւանական է որ բացառական չբանի թէեւ չարժումին դէմ է Բանուորական Ուժը (Ընկերվարական) :

Մեթրօ, չատ անկանոն եւ հաւանական է որ հազիւ մինչեւ 9ը բանի :

Փոսթ, Թղթատարական պաշտօնեաները զործադուլ որոշած են, դէմ է միայն Բանուորական Ուժը, առ այժմ :

Աղբահաւաքները՝ զործադուլը ամբողջական է :

Տակաւին վտանգ կայ ելեկտրականութեան, զպրոցներու եւ այլ ճիւղերու մէջ :

ՄԱԿի ժողովին մէջ Թուրքիոյ հանդէպ կատարուած սուրիական բողոքին քննութիւնը երեք օրով յետաձգուեցաւ, սպասելու համար Սէուտ Թագաւորի աշխատանքին տալիք արդիւնքին :

— ՕՐԸ ՕՐԻՆ —

«Ի՞ՆՉ ԲԱՆԷ ԿՐ ՎԱԽՆԱՆՔ ...»

•

Խորհրդային գրողները որոշած են խելօք չկենալ... : Արդարեւ, Դուտինցեւի «Ոչ միայն հացիւ» ադմկայարոյց վէպէն ետք, խորհրդային երիտասարդ գրողներու պատմուածքներու հաւաքածոյ մը լոյս տեսած է, որուն վրայ իսկած են կրկին բոլոր ճնշադատները : Այնպէս կը թուի, թէ այս հաւաքածոյին յարուցած փոթորիկը նախորդէն աւելի ցնցած է կարմիր կոմիսարները : Հասարակութիւնը սկսած է յափշտակել ութ հարիւր էջերէ բաղկացած այս հատորը, որուն գինը «շատ սուղ» է, պաշտօնաթերթ «Փրաւտա»յի համաձայն :

Առաջին պատմուածքին մէջ վիպասան Իտանով կը նկարագրէ *կոլխոզի* բարձր պաշտօնատարի մը ճամբորդութիւնը, դէպի իր ծննդավայրը՝ ուր մեռած ու թաղուած է իր մայրը : Պաշտօնեային այցելութենէն կ'օգտուին գիւղացիները եւ իր գլուխը հաւաքուելով կը սկսին գանգատիլ. կը պատմեն անտանելի իրենց թշուառութիւնը : Գիւղացիներէն մէկը յայտնելէ վերջ թէ իրենց աշխատանքին արդիւնքը, բերքը կը տանին, ոչինչ ձգելով, կ'ըսէ.— «Ոչ հաց ունիք, ոչ շաքար...» :

« Ի՞նչ իրաւունքով մեզի հետ այսպէս կը վարուին», կը հարցնէ պառաւ մը :

— Անիկա բաղաքական հարց մըն է, կը պատասխանէ պաշտօնեան, մերժելով յաւելեալ բացատրութիւններ տալ եւ մընալ այնտեղ : Բայց երբ Մոսկուա կը վերդառնայ, ուր շատ լաւ պայմաններու մէջ կ'ապրի ընտանիքը, գեղեցիկ յարկաբաժինի մը մէջ, պառաւին խօսքը կ'արձագանգէ գանկին ներքեւ.— «Ի՞նչ իրաւունքով այսպէս կը վարուին մեզի հետ» :

« Անոնք՝ որ կը հանդուրժեն» խորհրդիրով պատմուածքին մէջ Ա.Ժաշին չորս պարզ գործաւորներ կը նկարագրէ, որոնք կը խօսին իրարու մէջ.— «Վերինները, կ'ըսէ մէկը, կը վախնան որ ժողովուրդին հետ մարդու պէս վարուելով կուսակցութիւնը իր ազդեցութիւնը կը կորսնցնէ » :

Ուշագրաւ է սակայն, այս խօսակցութեան մէջ, լռակեաց բանուորի մը պոթկումը.— «Ինչէ՞ն կը վախնանք ... մենք մեզմէ կը վախնանք » :

Ապահովաբա՛ր :

ԱՐՄԵՆԱԿ

ՄՈՒՍԿՈՒԱ ԴԷՄ ԷՐ ՍԷՈՒՏԻ ՄԻՋԱՄՏՈՒԹԵԱՆ

—o—

ԹՈՒՐՔ ԵՒ ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ՎԷՃԸ

ԹՆՃՈՒԿԻ ՎԵՐԱԾՈՒԵՑԱՒ

Ինչպէս պրած էինք երէկ, բազմաթիւ փաստեր ցոյց կուտային, թէ Սուրիա նախ ընդունած էր Սէուտ Թագաւորի միջամտութիւնը, ապա՝ մերժած : Այսօր, Արաբիոյ վեհապետը անձամբ կը հաստատէ, թէ Սուրիա եւ Թուրքիա ընդունած էին առաջարկը եւ պիտի հաւաքուէին Տամաս (Արաբիա), ուսկոր ղեսպանատուներէն եւ լրագրողներէն հեռաձայնով լուծելու համար հարցը :

Կը հաստատուի նաեւ, թէ Նախագահ Քուաթլի համաձայն էր : Դամասկոս Սուրական ղեսպանն ալ միեւնոյն լուրը կը հաղորդէր :

Հակառակ այս բոլորին, սուրիական կառավարութիւնը հերքեց այս լուրը եւ Արտաքին փոխ Նախարարը յայտարարեց, թէ Դամասկոս լուր չունի նման միջամտութենէ մը : Ի՞նչ պատահեցաւ :

Նախ, ճիշդ է որ Սուրիացիք համաձայն դտնուած էինք Սէուտի առաջարկին, սակայն պաշտօնապէս չէին հաստատած դայն : Թէեւ նամակներու եւ հեռագիրներու փոխանակութիւնը, այդ իմաստով, ոչ մէկ կասկած կը ձգէր վեհապետին վրայ : Ցանկարծ, Սուրիան ընդդիմացաւ միջամտութեան առաջարկին... դինուրականները՝ որոնք համայնավարամիտ են, յաղթանակը տարած էին Հանրապետութեան Նախագահին վրայ :

Մոսկուա նոր յաղթանակ մը եւս կ'արձանագրէր այս երկրին մէջ, կառավարութեան պարտադրելով որ մերժէ խորհրդակցիլ Թուրքերուն հետ :

Լաւատեղեակ աղբիւրներ կը հաղորդեն թէ Ս. Միութիւն ուղղակի միջամտութիւն մը ըրած է դինուրականներու միջոցով, որոնք իրենց կարդին սպառնացած են կառավարութեան՝ հակառակ պարագային ցոյցեր կազմակերպել երկրին մէջ : Կառավարութիւնն ու դինուրականները միասնաբար աշխատելով հանդերձ, համաձայն չեն իրարու եւ դէպքերը ցոյց տուին, թէ սուրիացի դիւանագէտները դիջումներ կ'ընեն միշտ :

Պարզ է, որ այս ձեւով կացութիւնը լարուած վիճակի մէջ պիտի մնայ : Սուրիական բոլոր թերթերը, որ քանի մը օրէ ի վեր մեղմացած էին, դարձեալ դըժած են իրենց նախկին ոճը :

Մինչ այդ, վրայ կը հասնէր բանակի ընդհանուր հրամանատար Պըղըխի կոչը՝ ուղղուած ժողովրդական դիմադրութեան կազմակերպութեանց.— « Աչխարհա – կալներու յարձակողական նպատակները բանակութիւն կը դառնան : Յարձակումի մը պարագային ժողովրդական բանակը քաջութեամբ պէտք է կռուի, եւ սպաննէ բոլոր այն մատնիչները՝ որ կը զործակցին թշնամիին հետ » :

Վերջապէս, ուրիշ պարագայ մըն ալ, որ կացութիւնը պղտոր է՝ Նախագահ Քուաթլի զարձեալ ... հիւանդացաւ եւ անհանդիստ դուրս չի զար : Մինչդեռ, քանի մը օրէ ի վեր չատ լաւ էր եւ կ'աչխատէր խանդավառութեամբ, մինչեւ այն վայրկեանը՝ երբ ստիպուեցաւ մերժել Սէուտի միջամտութեան առաջարկը :

Ա. ԻՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ՅՈՒՂԱՐԿԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երեւանի ճարտասփիւռը Ա. Միկոյեանի եւ Ա. Միութեան Գրողներու Ընկերակցութեան ցատկցական հեռագիրները ճարտասփուելէ ետք, հաղորդեց թէ Ա. Իսահակեանի զագաղը Հոկտեմբեր 21 – 22ին զրուած է Երեւանի Հայ – Ֆիլար – մոնիայի զահլիճին մէջ, որպէսզի հասարակութիւնը կարենայ յարգանքի իր վերջին տուրքը մատուցանել վարպետին : Թաղումը կատարուած է երէկ՝ Հոկտեմբեր 22ին, կէսօրէ վերջ : Իսահակեան ներկայիս կը հանդչի Երեւանի Պանթէոնին մէջ :

Ճարտասփիւռէն լսուեցաւ նաեւ անուանի բանաստեղծուհի Սիլվա Կապուտիկեանի ցատկցական խօսքը, որ զգայուն չեշտով պանծացուց հայ զրականութեան նահապետին անմահ յիշատակը :

ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ մէջ սկսած են կառուցանել այն կայանը՝ որ ելեկտրական ուժ պիտի տանայ արեւին ճառագայթներէն :

ՓՐԱԿԱՑԻ մէջ վերջին երկու օրուան ընթացքին 142 հոդի ձերբակալուեցաւ . « խուլիգաններու» խռովութիւններ հանելու մեղադրանքին տակ կը դտնուին :

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ Վարչապետ վերընտրուեցաւ Աթընաուրը, 82 ձայնի առաւելութեամբ :

(Շարունակութիւնը կարդալ .Դ. էջ)

ԿԱՐԾԻՔ-ՊԱՏՄՎԱԾՔ

Գիտեմ, ասում էր Ալեքսանդրը, որ ոչ ոք չի հավատում ինձ, որ ես ինքնասպանություն չեմ գործել, որ ինձ սպանել են։ Ես էլ չեմ հավատում, որ ինքնասպանություն եմ գործել։ Ես ինքս էլ չգիտեմ, թե ինչ է կատարվել ինձ հետ։ Ես ոչ մի բան չեմ հիշում։ Ես միայն գիտեմ, որ ես ինձ սպանել եմ։ Ես ինձ սպանել եմ, որովհետև ես ինձ սպանել եմ։ Ես ինձ սպանել եմ, որովհետև ես ինձ սպանել եմ։

Ալեքսանդրը ծիծաղեց։ Նրա ծիծաղը նման էր հեկեկոցի։ Նա ասաց.

— Ես ինձ սպանել եմ, որովհետև ես ինձ սպանել եմ։ Ես ինձ սպանել եմ, որովհետև ես ինձ սպանել եմ։

Նա նայեց ինձ և ասաց.

— Ես ինձ սպանել եմ, որովհետև ես ինձ սպանել եմ։

Ես նայեցի նրան և ասացի.

— Ես ինձ սպանել եմ, որովհետև ես ինձ սպանել եմ։

Նա ասաց.

— Ես ինձ սպանել եմ, որովհետև ես ինձ սպանել եմ։

Ես

ԿՈՏՈՐ

ԱՌ.

ՅԱՓՂՈՒՆ – ԵՐԿՐԱՓՈՂԱԿԱՆ ՅՈՒՇ

Ֆրանսական վերջին հեղափոխութեան ժամանակ հոգեւոր դասուն մէջ մեծ խռովութիւն մը կը տիրէր։ Ամէն կողմ կը խօսուէր միայն հոգեւորականներու ազատութեան մասին։ Ամէն կողմ կը պահանջուէր, որ հոգեւորականները ալ ենթարկուին ընդհանուր օրէնքներուն։ Ամէն կողմ կը գոչուէր, որ հոգեւորականները ալ ունենան իրենց ընտրական իրաւունքը, որ ալ իրենք ընտրեն իրենց եպիսկոպոսները, քահանայապետին հաստատութեան ներքեւ։

Ֆրանսական հոգեւորականութեան մէջ կային երկու կուսակցութիւններ։ Մէկը կը կոչուէր «Ազատամիտներու կուսակցութիւն», իսկ միւսը՝ «Ուլտրամոնթանական կուսակցութիւն»։ Առաջինը կը պահանջէր, որ հոգեւորականները ալ ենթարկուին ընդհանուր օրէնքներուն, իսկ երկրորդը կը պաշտպանէր հոգեւորականներու առանձնաշնորհեալ դիրքը։

1913ին, Ժողովրդական «Ընդհատակ» եկեղեցական թերթը, որ կը հրատարակուէր Փարիզի մէջ, կը սկսի հրատարակել հետեւեալ յայտարարութիւնը։ «Ամէն կողմ կը խօսուի հոգեւորականներու ազատութեան մասին։ Ամէն կողմ կը պահանջուի, որ հոգեւորականները ալ ենթարկուին ընդհանուր օրէնքներուն։ Ամէն կողմ կը գոչուի, որ հոգեւորականները ալ ունենան իրենց ընտրական իրաւունքը։ Ամէն կողմ կը պահանջուի, որ հոգեւորականները ալ ընտրեն իրենց եպիսկոպոսները։ Ամէն կողմ կը գոչուի, որ հոգեւորականները ալ ենթարկուին ընդհանուր օրէնքներուն։ Ամէն կողմ կը պահանջուի, որ հոգեւորականները ալ ունենան իրենց ընտրական իրաւունքը։ Ամէն կողմ կը գոչուի, որ հոգեւորականները ալ ընտրեն իրենց եպիսկոպոսները

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԼԵՀԱՍՏԱՆԷՆ երկու երիտասարդներ ձգանաւոր վախան եւ դացին Դանիա :

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ նպատակ չունին Գարունէն առաջ արձակելու արուեստական իրենց արբանեակը :

ԱՐԺԱՆԹԻՆի մէջ 48 ժամուան ընդհանուր գործադուլ հռչակուեցաւ : Կը թուի թէ կառավարութիւնը խիստ միջոցներու պիտի դիմէ :

ԱՄԵՐԻԿԱՑի Արաբքին նախարարութեան բանբերը հերքեց այն զրոյցը՝ ո – րուն համաձայն Հենաերսըն Թուրքիոյ մէջ կորնգուցած է պայուսակ մը, որ կը պարունակէր կարեւոր փաստաթուղթեր :

ՍԱՅԿՈՆի մէջ յաջորդաբար երեք մահափորձեր կատարուեցան ամերիկացի պինուորներու դէմ : Ջոհ չկայ, սակայն քանի մը վիրաւորներ հիւանդանոց փո – խադրուած են :

ՈՒՈՇԻՆԿԹընի մէջ սկսան Այզընհաուըր – Մաքմիլըն խօսակցութիւնները, Տրլրսի մասնակցութեամբ :

ԹՈՒՐՔԻՈՑ մէջ մեռած ու թաղուած է ծանօթ լրագրող Հիւսէյն Ճահիտ Եալչընը :

ՄՈՍԿՈՒԱՑի մէջ Նոյեմբեր եօթին պիտի տօնուի յեղափոխութեան 40րդ տարեդարձը, այս առիթով, արուեստական միջոցներով օդը պիտի բարելաւուի, կը հաղորդէ «Փրաւտա» :

Ֆ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ փարիզի դեսպանը Լեռնինի չքանչանը յանձնեց Մարսէլ Քաչէ – նի· արարողութեան ներկայ էին Թորէզ եւ Տիւքլօ :

ԱՏԼԱՆՏԵԱՆ ՈՒԺԻՏի ընդհանուր քար – տուղար Սփաաք պիտի երթայ Ամերիկա եւ Անգլիա, խորհրդակցութիւններ ունենալու համար պետական մարդոց հետ :

ՊՈԼՈՑ մէջ, Թուրքիոյ վարչապետ Ատնան Մենտերէսի կինը ընտրական մի – քինկի մը մէջ ճառ խօսած առեն, կիպ – րոսի մասին եղած կարգ մը հարցումներու պատասխանելով յայտարարեց, թէ ոչ մէկ Թուրք կամ մահմետական կիպրոսի մէջ յունական իշխանութեան տակ պիտի անցնի· · · :

ՍԱԿԱՐԱՆ (Հոկտ· 22) — Զոյգ ոսկի՝ 540·000, Նափոլէոն 4020, դուբլ· 3810, անգլ· 4800, քսան տոլարնոց 19·160, Թղթադրամ (դուքահեռական չուկայ) սթերլին 1185, տոլար 461, դուբլ ·110·50, պելժ· 8·90 :

Այբի Տիկին Համասփիւռ Ազապալեան (Ամերիկա), Այբի Տիկին եղիսաբէթ Տէր Ղուկասեան, Տէր եւ Տիկին Միհրան Կապրտեեան, Տէր եւ Տիկին Մարտիրոս Բենիրեմէդեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Հայկ Տէր Ղուկասեան, Տէր եւ Տիկին Կանանեան, եւ զաւակները (Ամերիկա), Տէր եւ Տիկին Վազգէն Ազապալեան եւ զաւակները (Ամերիկա), Պ· Վիչէն Տէր Ղուկասեան եւ զաւակները, Պ· Թադեոս Թադեոսեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Պետրոս Արսլանկիւլեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկին Վահրամ Տէր Ղուկասեան եւ զաւակունք, Պ· Նուպար Տէր Ղուկասեան, Պ· Վահագն Կարապետեան, Օր· Անահիտ Կարապետեան, Տօքթ· Վահան Պալասանեան, Տէր եւ Տիկին Թիմօն, Տէր եւ Տիկին Պարոնվարդեան եւ զաւակները (Մօլէօժ), Պ· Յարութիւն Զարլըգճեան, բազմաթիւ պարագաները եւ բարեկամները խորունկ ցաւով կը ծանուցանեն մահը իրենց քրոջ, մօրաքրոջ, քենիին, մեծ մօրաքրոջ, զարմուհիին, ազգականուհիին եւ բարեկամուհիին՝

ՏԻԿԻՆ ԴՈՀԱՐ ՎՏԱՐԱՆԴԻԻ

(Ծնեալ Եայլաթանեան, կարնեցի, 67 տարեկան, այրին բանաստեղծ Արամ Վարանդեի) :

որ տեղի ունեցաւ յետ կարճատեւ հիւանդութեան, Բ· օր 21 Հոկտ· ժամը 1·30–ին, Պիշա հիւանդանոցը :

Յուղարկաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ այս շաբաթ, 26 Հոկտեմբեր, կէս օրէ վերջ, ժամը 14·15ին, Հայոց եկեղեցին, 15 բիս ժան Կուժօն, փարիզ, ուրկէ մարմինը պիտի ամփոփուի Նուազի լը Սէքի վերեզմանատունը :

Մասնաւոր մահագդ դրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբրեւ այդ նկատել :

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

3 Նոյեմբեր կիրակի գիշեր, Միւթիւալիթէի մեծ սրահին մէջ :

×

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 31ին, հինգշաբթի երեկոյ, Ալհամպրայի մէջ :

×

ՎԻԼՆԻ ՄԷՋ

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Թաղապետական Թատրոնին մէջ :

Նախաձեռնութեամբ «Անի» կոմիտէի :

Կը նախագահէ՝ ընկեր Գ· ՔԻՐԼԻՃԵԱՆ

Կը խօսի՝ ընկ· Վ· ԻՇԽԱՆԵԱՆ

Գեղարուեստական խնամուած բաժին :

×

ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

Կիրակի, Նոյեմբեր 3, ժամը 16ին :

Կը բանախօսէ ընկ· Ժ· ՄԻՐԻՃԵԱՆ

Մանրամասնութիւնները յաջորդով :

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Բարձր հովանաւորութեամբ Ներկուտական փիճի :

Կազմակերպուած Հ· Ց· Դ· Վալանսի Շրջ· կոմիտէի կողմէ :

Մասնակցութեամբ Կապոյտ Խաչի եւ Նոր Սերունդի :

Այս Շաբաթ իրիկուն, ժամը 20·30ին, (Քաղաքապետարանի Թատրոնին մէջ) :

Կը նախագահէ ընկ· ՅԱԿ· ԿՕՇԿԱԿԱՐԵԱՆ

Կը խօսի՝ ընկ· Վ· ԻՇԽԱՆԵԱՆ

Խօսք կ'առնեն տեղւոյս ընկերվարական ներկայացուցիչները :

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, խմբերգ, մեներգ, երգ կիթառով, արտասանութիւն Նոր Սերունդին կողմէ :

Զուարճախօս Յովհաննեան :

×

ՏԷՍԻՆի ՄԷՋ

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 15ին, Հ· Ց· Դ· Տան մէջ :

Կը խօսի ընկերը Ժ· ՄԻՐԻՃԵԱՆ

ԼԻՈՆի ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Հ· Ց· Դ· «Վանդեան» կոմիտէին եւ մասնակցութեամբ Հ· Ց· Դ· Նոր Սերունդի «Սիամանթօ» խումբին եւ Ֆ· Կ· Խաչին :

Այս Շաբաթ, ժամը 20·30ին Գ· Թաղապետարանի սրահին մէջ :

Կը նախագահէ՝ ընկեր ԹԱԳԻՈՐ ԱՑՎԱՉԵԱՆ :

Կը բանախօսէ ընկ· Ժ· ՄԻՐԻՃԵԱՆ

Կ'ողջունեն Պ· Պ· Վարուժան Սարգիսեան, Յակոբ Չէֆեան, Յովհաննէս Պէրպէրեան, Օր· Վարդուհի Նորոյեան եւ Տիկին Ա· Սարգկարապետեան :

Կ'երգեն Օր· Ա· Պապայեան եւ Տիկին Մ· Կարապետեան :

Կը նուագէ Պ· Ալպէր Այտինեան (ա – քորտէոն) :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԼԻՈՆ·— Հ· Ց· Դ· Վարանդեան կոմիտէն ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները այս ուրբաթ իրիկուն ժամը 8·30ին, Ցոյներու սրահը :

ԱՆԻՒՌ – ՊՈՒԱ – ՔՈԼՄԱՊի «Արամ» ենթակոմիտէի եւ «Շաւարշ Մխաքեան» խումբի ժողովը այս չորեքշաբթի իրի – կուն ժամը 21ին, ընկերվարականներու սրահը, 149պիս, Ավընիւ տ'Ալբժանթէոյ, պարտաւորիչ ներկայութիւն :

ՓԱՐԻԶ·— Հ· Ց· Դ· Ուսանողական «Ռուբէն» Միութեան ընդհ· ժողովը այս հինգշաբթի, իրիկուն, 17 բիս տիւ Պէօ :

ՊԱՆԵԼՕ – ՔԱՇԱՆի «Արծիւ» ենթակոմիտէի ժողովը այս հինգշաբթի, ժամը 20·30ին, ընկեր Բարթամ Պասմաճեանի բնակարանը, 95 Ավընիւ Արխթիտ Պրիան : Պարտաւորիչ ներկայութիւն :

ԻՍԻ·— Զաւարեան կոմիտէի ընկերական ժողովը, այս ուրբաթ, ժամը 9ին, «Խրիմեան» ակումբին մէջ, պարտաւորիչ ներկայութիւն :

ՄԱՐՍԷՅԼ·— Շրջ· կոմիտէն Խորհրդ· ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր խումբերու ենթակոմիտէներու վարչութիւնները բայի Մուրատ եւ Գէորգ Զավուշ խումբերէն, այս շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, Ահարոնեան ակումբը : Կարեւոր օրակարգ : Պարտաւորիչ ներկայութիւն :

ՄԻՋՄԱՄՆԱՁԻՒՂԱՑԻՆ ԺՈՂՈՎ

Ֆ· Կ· Խաչի Շրջ· վարչութիւնը մէջ – մասնաճիւղային ժողովի կը հրաւիրէ փարիզի շրջանի մասնաճիւղերը, այս երկուշաբթի ժամը չորսին, Սասունցիի ճաշարանի վերնայարկը, 31 բիս տ'Ալեքսան – տր, Փարիզ (2), մէթրօ Ռէոմիւր Սէ – պաստիօլ : Կարեւոր օրակարգ :

ՀԱՄԱՅԱՐԲԵՐԴ· Միութեան Լիոնի մասնաճիւղի անդամական ժողովը այս կիրակի առաւօտեան ժամը 9ին, Կրան Քաֆէ տը Սաքս սրահին մէջ, 101 Ավընիւ տը Սաքս, կը խնդրուի հայրենակիցներէն որոշեալ ժամուն ներկայ գտնուիլ :

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԵՐ

Կ· Ափրիկեան տրամադիր է երաժշտութեան դասեր տալու, երգի, դաշնակի, սոլֆէժի, հարմօնիի, ֆոնքրըփուէնի, եւայլն :

Մանրամասնութեանց համար հեռաձայնել ՀՈՊ· 31·53, ժամը 14էն 17·30 :

ՄԵԾ ԵՐԵԿՈՅԹ·ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ

ՇԱԻԻԼԻ ԵՐԻՏ· ԵԿԵՂԵՑԱՇԵՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ

Բարձր հովանաւորութեամբ Հայր· Պատուիրակ Տ· ՍԵՐՈՎԲԷ Եպիսկ·

ՄԱՆՈՒԿԵԱՆի

Կիրակի, 10 Նոյեմբեր, ժամը ճիշդ 4ին, մինչեւ կէս գիշեր, Շաւիլի քաղաքապետարանի սրահին մէջ :

Յուցադրութիւն գեղեցիկ եւ զուտաւոր ֆիլմ մը Շաւիլի եկեղեցիին վերնութեան մինչեւ աւարտումը :

ՄԵԾ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ Երիտ· յանձնախումբի կողմէ

ՇԷյքսփիրէն (հայերէն թարգմանուած) — «ԸՆՏԵԼԻԱՑՈՒԱԾ ՄԵԳԵՐԱՆ »—

8ին եւրոպական պարեր գեղավարութեամբ

Orchestre Typique DON MORERTO

Ճոխ պիւֆէ Սալ տէ Ֆէք Մուտք 300 ֆր·

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այբի Տիկին Համասփիւռի Զիլինկիրեան եւ զաւակները կը ծանուցանեն թէ հոգեհանդստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի առաւօտ յետ պատարագի Ալֆորվիլի Ս· Պօղոս Պետրոս եկեղեցին, իրենց ամուսնոյն եւ հօր՝

ՅԱԿՈԲ ԶԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆի

մահուան քառասունքին առթիւ : Կը հրաւիրուին յիշատակը յարգողները :

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻԻՆ

Ֆ· Կ· Խաչի Լիոնի մասնաճիւղը ընկերուհի Տէր եւ Տիկին Պերճուհի Մամուրեանին եւ պարագաներուն ցաւակցութիւն կը յայտնէ իրենց մօրեղբօր՝ Տիգրան Գոշգոշեանի կսկծալի մահուան առթիւ : Նոյնպէս ցաւակցութիւն կը յայտնէ Տէր եւ Տիկին Մելքոն Թադէոսեանի եւ պարագաներուն, իրենց աներմոր Սպասթէլ Փափազեանի ցաւալի մահուան առթիւ :

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Օհաննէս Իրատեան, կիւրինցի, հօրը անունը Կարապետ, մօր անունը Արուսեակ (Ծնեալ Կուպինեան) կը փնտռէ իր մօրաքրոջը Հայկանոյշ Կուպինեան որ Ամերիկա բլլալ կը կարծուի : Տեղեկացնել՝ Յովհաննէս Իրատեանի՝

Route de Tours, Chatillons-s-Indre, France

Կը խնդրուի ամերիկահայ թերթերէն արտատպել :

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ՊԱՐԱՆՑԻԿ · ԳԻՆԵԶՕՆ

Սկիզբն – Կոմիտաս Երգչախումբի 1957–1958 շրջանին բացման առթիւ, այս կիրակի ժամը 4էն 10ը, Ազգ· Տանը Թաթեոսեարհը :

Կը հրաւիրուին Երգչախումբին բոլոր անդամները, բարեկամները եւ Փալէ տը Շայոյի Ցուլիս հինգին եկեղեցական համերգին մասնակցող բոլոր երգիչները :

AVE. NIEL
TAILLEUR H. & D.
COUTURE CONF.
b. Mag. av. Logt b. aménagés
chauff. cent. Px. 9 m. PAS 49-98

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Երիտասարդ գործաւորուհիներ եւ գործաւոր մը :

CONFISERIE MARMARA
49, Rue Raspail. Alfortville

×

Տուներ աշխատող գործաւորուհիներ Շրիմիգիէի համար : Կը յանձնենք փարիզի շրջակայքը (մինչեւ 50 քիլոմէթր) :

Դիմել՝

TAVITIAN, 40, Rue de Flore. Alfortville
ENT. 35-17

Կամ փարիզի հասցէին՝

19, Bd. Saint-Denis

Gros TISSUS-LAINAGES demis-Gros
Etablissements AGEDER
ԱԺՏԷՐԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
67, RUE DE CLERY, PARIS - 2e - TÉL. CEN. 48-12
Կը գտնէք ամէն կարգի բրդեղէն կերպաս տներ, երեք յարկաբաժին ճոխ տեսակներ, անմրցելի գիներով :
Մասնաւորապէս մանթոյի, բոպի, թայէօռի եւ ժիւպի համար :
Բոլոր ֆօնֆէքսիօնէրուն, եւ մեթրով ծախող առեւտրականներուն մէկ այցելու Թիւնը վաճառատան մէջ կը բաւէ մնայուն յաճախորդ գառնալու համար

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՓԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction - Administration : 32, Rue de Trévise, Paris 9e

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86-60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. PARIS 15069 82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ՈՒՐԲԱԹ
25
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
VENDREDI
25 OCTOBRE
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8027 — 33e ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3828

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ ՏԱՐԵԴԱՐՁ ՄԸ

« Փեշտան բոցավառ ծով մըն է այլ – եւս: Ռազմիկներ զինանիւթ չունենալով, կռուեցան մինչեւ վերջին վայրկեանը դանակներով, երկաթեայ ձողերով, շի– շերով» :

Այս ձայնը կը լսուէր տարի մը առաջ Փեշտայիլի ռատիոյէն եւ մեր ողբացեալ համրաղբապետը կը դրէր· —

« Ժողովուրդ մը որոտունայտ, ճգմուն– ցաւ ներոպային սրտին վրայ: Քաղաքա – կիրթ մարդկութեան աչքին առջեւ: Որո՞ւ սրտէն սարսուռ մը չանցաւ կիրակի առ – տուան այդ պահուն, երբ ռատիօն կը գուժէր· —

« Մեր նաւը կ'ընկղմի: Լոյսը կը տկա– րանայ: Լսեցէ՛ք մեր աղաղակը, ժողո – վուրդներ աշխարհի, փրկեցէ՛ք մեզ: Տէր ընդ ձեզ եւ ընդ մեզ···» :

Տարի մը առաջ էր: Եւ ժողովուրդ մը ճգմուեցաւ ներոպայի պորտին վրայ :

Տարի մը անցաւ: Հունգարիոյ ազատա– տենչ եւ հայրենասէր ժողովուրդը հաս – կըցաւ թէ մինակ էր կռուելու համար, ինչպէս մենք հասկցած էինք ժամանա – կին :

Ճիշդ է Ազգերու Ժողովը բանաձեւ մը քուէարկեց դատապարտելով Մ. Միու – թեան «միջամտութիւնը» Հունգարիոյ մէջ :

Եւ ի՞նչ էր Հունգարիոյ ուզածը · —

Ազատ ընտրութիւններ՝ մասնակցու – թեամբ զանազան կուսակցութեանց :

Ազատութիւն մամուլի եւ մտածումի :

Վերահաստատում Հունգարիոյ հպա – րամեայ խորհրդանշանին :

Բայց ժողովուրդը պարտուեցաւ իր բաղձանքներուն ծարաւով միշտ տաչոր– ուած :

Այսօր ալ կը լռէ :

Իրաւունք չունի ոտկոչելու անցեալ տարուան ապստամբութիւնը, իրաւունք չունի ծալիկ մը իսկ դնելու իր մեռելին վրայ որ ինկաւ յանուն ազատութեան :

Կարմիր զօրագունտերը կը հսկեն քա – ղաքին մէջ, կարգը կը պահեն, որ չըլլայ թէ մանիկ մը լայ իր պաւակը, կամ քոյր մը իր եղբայրը :

Իսկ արեւմո՞ւտքը: Բանաձեւ կը քուէ– արկէ :

Փարիզի մէջ Համայնավար կուսակցու– թեան չէնքին առջեւ կ'ոգեկոչուի յիշատա– կը Քօսիւթի որ խորհրդանիշն է հունգար ազատութեան: Միայն այդ կրնան ընել, հերոսի մը անունով կնքել հրապարակ մը ուր կը պտնուի Համայնավար կեդրոնա – տեղին :

Արտասահմանի ազատ Հունգարները ազատ են այսօր եւ ծալիկ կը դնեն ան– ծանօթ զինուորին գերեզմանին :

Ազատ են մեղի պէս, առանց ազատ Հայրենիքի :

Անկին 100·000 Հունգարներ արդեօք – փակման կայաններ ղրկուած են, հազա – րաւորներ գնդակահարուած են, յեղա – փոխութեան հերոսը՝ զօրավար Մալէթեր բանտն է, նախկին վարչապետ՝ Նակի աքսորուած է Ռումանիա, կարմինալ Մինձենթի կ'ապաստանի միշտ ամերիկ – եան դեսպանատունը :

Այս բոլորը որովհետեւ կարմիր բռնա– կալը «ընկերվարութիւն» դասաւանդելու եկած է Հունգարիա :

Հունգարիան տխուր է այսօր, ինչպէս բոլոր անոնք որ սիրած են Ազատութիւնը եւ կորսնցուցած զայն :

Տխուր է դիտակից մարդկութիւնը որ ազատութիւն կը քարոզէ տիւ եւ գիշեր բայց չկրցաւ օգնութեան հասնիլ ազա – տութեան համար արիւն թափող ժողո – վուրդի մը :

Բայց ճիշդ է մեծամասնութեամբ բա – նաձեւ քուէարկեց :

« Փրկեցէ՛ք մեզ» աղաղակեցին Հուն – գարները բայց ձայնը չլսուեցաւ :

ՅԱՌԱՋ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱՅՋԸՆՀԱՒՈՒԸՐ - ՄԱՔՄԻԼԸՆ ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԱՄԵՐԻԿԱ ԱՐՁԱԿԵՑ ՄԻԶ ԵՐԿՐԱՑԻՆ ԵՐԿՈՒ ՀՐՁԻԴՆԵՐ

Նախագահ Այզընհաուըրի եւ Անգլիոյ Վարչապետին խօսակցութիւնները, որ սկսան Ուաշինկթընի մէջ, համայնավար – ներու դէմ ուղղակի յարձակումի անցնե– լու նախաքայլը կը համարուին :

Օգակայանին մէջ, ուր գացած էր Տը – լլես զիմաւորելու համար Մաքմիլլընը, ժպտուն, յայտարարեց · — Ուրախ եմ յատկապէս անոր համար՝ որ կը հանդի – պիմ հին բարեկամի մը :

Անգլիոյ Վարչապետը, իր կարգին յայտնեց, թէ Պերմուտեաններէն ասդին բաւական փոփոխութիւններ եղած են եւ անգլեամերիկեան այս խորհրդակցու – թիւնները ցոյց կուտան թէ Միացեալնա– հանգներ եւ Մեծն Բրիտանիա բարեկամ երկիրներ են իրարու :

Մաքմիլլըն անմիջապէս գնաց անգլիա – կան դեսպանատուն, ուր կէս ժամ տե – ւղի խորհրդակցութիւն մը ունենալ Տը– լլսի հետ: Այդ պահուն, հեռաձայնը հրն– չեց · — Այզընհաուըրն էր, որ բարիզա – յատա կը մատղիկը Անգլիոյ վարչապետին :

Ամերիկայի Արտաքին նախարար Տը – լլես Մաքմիլլընի յայտնեց, թէ ամերիկ – եան «Արամազդ» հրթիռին արձակումը մեծ յաջողութեամբ պսակուած էր :

Տրլլես յայտնեց նաեւ, թէ Ամերիկա առժամապէս զադրեցուց իր օժանդակու– թիւնը՝ եւրոպալաւիոյ, նկատելով որ Փի– ջօ ճանչցաւ Արեւելեան Գերմանիոյ կա – ռավարութիւնը :

Այս «կարծր» քաղաքականութեան կողմնակից է Մաքմիլլըն : Նախագահ Այ– զընհաուըրի հետ իր ունեցած խօսակցու– թեան առեն, այս ուղղութեամբ իր հա– ւանութիւնը յայտնեց ան եւ առաջարկեց որ անգլեամերիկեան խիստ քաղաքա – կանութիւն մը որդեգրուի՝ ընդդէմ Մոս– կուայի :

Գագաթնի խօսակցութիւններուն առանց– քը կազմած է այս ուղղութեամբ Լոնտոնի եւ Ուաշինկթընի զործակցութիւնը, յատ– կապէս՝ Միջին Արեւելքի մէջ խորհրդա – յին ազդեցութիւնը տկարացնելու համար :

Խորհրդակցութեանց պիտի մասնակցին նաեւ Ազանտեան Ուխտի անդամները, «միասնական բարեկամութիւն» մը ստեղ– ծելով Արեւմուտքը զօրացնելու համար :

Ազանտեան Ուխտի ընդհանուր քար – տուղար Սիրք Ամերիկա դնաց, մասնակ– ցելու համար խորհրդակցութեանց :

Կարգ մը զրոյցներու համաձայն, Ամե– րիկա հելլէական զնդեր պիտի տայ իր զաշնակիցներուն :

× Միացեալ Նահանգներու Պատերազ– մական Նախարարութիւնը կը հաղորդէ թէ Ֆլորիտայի մէջ արձակուած է հրթիռ մը՝ մեծ յաջողութեամբ :

Ափիկա մէջ երկրային հրթիռ մըն է, որ կրնայ կրել արուեստական մոլորակը :

Յարդ երկու փորձեր կատարուած են, որոնց պիտի յաջորդեն հինգ ուրիշներ :

Հրթիռը կը կոչուի «Վանկարա» 22 մե– թըր երկայնութեամբ : Ժամական արա – գութիւնն է՝ 6770 քիլոմեթր :

Երկրորդ հրթիռը՝ «Արամազդ» նմա – նապէս արձակուած է եւ մեծ յաջողու – թիւն արձանագրած : Երկուքն ալ մէջ երկրային հրթիռներ են :

—o—

ԿՈՒԱԹԵՄԱԼԱՅԻ մէջ, որուն Հանրա – պետութեան Նախագահը՝ Արմաս, սպան– նուած էր, ընտրութիւններ կատարուե – ցան, սակայն խռովութիւններ ծալեցան եւ կին մը սպաննուեցաւ: Ցուցարարները բախեցան ոստիկաններու զիմադրու – թեան :

Օ Ր Ը Օ Ր Ի Ն

ԳՐԱՍԼԻՐ ԱԶԳԸ ···

— Ըսէ նայիմ, հայ գրագէտ, մինչեւ հիմա քանի՞ գիրք հրատարակած ես ···

— Ուր՝ , տասը հատ ···

— Դրամ շահա՞ծ ես ···

— Մի՛ հարցներ ···

— Բայց կ'ուզեմ գիտնալ :

—Ի՞նչ, եկամտային վարչութեան ներ– կայացուցի՞չն ես ···

— Ո՛չ, բայց Ազգին Գրագէտներուն ի– րաւունքները «Ուտող»ներուն թիւր համ– րող վարչութեան ատենապետն եմ ···

— Լա՛ւ, քանի որ այդքան մեծ ու պա– տասխանատու պաշտօն մը ունիս, սա թուղթն ու գրիչը ձեռքդ առ նայիմ··· ե՛ս ըսեմ, դուն գրէ ···

— Համաձայն եմ ···

— Ամէնէն առաջ, սկսիմ «Վարդավառի վարդեր» վէպէս ···

— Զոր ու ցամաք թիւեր կ'ուզեմ ···

— Շատ լաւ··· Տպել տուած էի՝ հա– զար օրինակ ···

— Գրեցի՛, հազար ···

— Այդ հազարէն գեղչէ մեր թերթերուն ղրկուած օրինակները — 97 հատ ···

— Վա՞յ, մեզի 97 հատ թե՞րթ ունիմ եղեր, չէի գիտեր ···

— Ի հարկէ ունիմ՛ ···

— Լա՛՛ւ, մնաց 903 օրինակ ···

— Աշխարհիս չորս կողմը բարեկամ – ներ եւ ազգականներ ունիմ ··· Զեղչէ 250 օրինակ եւս ···

— Դուն շնորհո՛վ փախուկ ես եղեր·· Ըսել է որ ազգականներդ ու բարեկամ – ներո՞ւդ ալ էեզմէ ձրի գիրք կը սպասեն···

— Ի հարկէ կը սպասեն··· Քանի մը հատիկ անուններ մոռցած էի: Տեսնես ի՛նչ «սոփրաթա»ներ լսեցի իրենցմէ ··· Զեղ– չեցի՞ր ···

— Այո, մնաց 643 օրինակ ···

— Ազգին գրագէտներուն, բանաստեղծ– ներուն ալ մէյ մէկ օրինակ ղրկեցի ··· 167 հատ ···

— Վա՛յ ապուշ, վա՛յ··· Ի՛նչ որ է, գեղչեցի ··· Պահեստը իջաւ 486ի··· Շա– րունակէ···

— Մոռցայ մատենադարանները ··· Տասը հատ եւս գեղչէ ···

— Զեղչեցի, մնաց 476····

— Հիմա գանի այդ 476ին հաշիւին ···

— Ամէնին ալ ծախուած են, ի հարկէ··

— Շատ կ'աճապարես··· Գին նշանա – կած էի երեք տոլար ···

— Երեք անգամ 476, կ'ընէ 1428 տո – լար··· Գէշ չէ ···

— Նորէն կ'աճապարես··· Գրավաճառ մը խոստացաւ գիրքս տարածել ··· եթէ իրեն մէկ տոլարէն տայի, պատրաստ էր 30 օրինակ գնելու՝ ապառիկ ···

— Չէիը դրկե՞ց ···

— Պիտի դրկէ 1959ի վերջերը :

— Կեցիր նայիմ, հաշիւին թելը կոր– սընցուցի··· Հա՛, մնաց 426 հատ··· Մինչեւ հիմակուան հասոյթը 50 տոլար՝ գանձելի ···

— Հանդէսի մը մէջ ծախեցի ութ օրի– նակ՝ երկու տոլարէն ···

— Պահեստը իջաւ 417ի, հասոյթը բարձրացաւ 66ի··· Ցիսուը «գալոց» է, 1ը գրպանդ է···

— Ո՛չ, գրպանս չէ, հանդէսը կազմա – կերպող Միութիւնը տակաւին գանձած չէ այդ տասնըվեցը ···

— Մեղա՛յ Աստուծոյ ···

— Օր մը, խեղճուկրակ մարդ մը տու– րս եկաւ եւ հսաւ օրինակին փոխարժէ– քը վճարեց··· վաթսուն տոլար··· Ինչ յանախորդ գտեր է եղեր ···

— Մնաց 398 օրինակ ··· Հասոյթները 126··· Ի՞նչ ծախսած էիր տպելու հա – մար ···

— Ինը հարիւր տոլար ···

— Կեցիր սա հաշիւը ամփոփենք ··· Հազարէն ձեռքդ մնացեր է 398 օրինակ·· Ծախսեր ես 900 տոլար, գանձելիք ունիս 66 տոլար ··· Ծանուցումի ծախք չկա՞յ :

— Կա՛յ··· Խեղճուկէն առած 60 տոլա– րըս ալ թերթի մը վարչութեան տուի՝ փոխան ծանուցումի: Երեսուն տոլար ալ պարտ ունիմ: Երկրորդ վէպս ···

— Երկրորդին պատմութիւնը մի՛ տար, սիրելիս, որովհետեւ աչքերս արդէն լեց– ուեցան եւ ա՛լ գիրչը չեմ կրնար կոր շարժել թուղթին վրայ··· Երթամ եկեղե– ցին աղօթեմ մեր գրասէ՛ր ազգին հա – մար ··· ԵՒՐՈՊԱՑԻ

ԿԻ ՄՈԼԷ ՈՐՈՇԱԾ Է ՅԱՋՈՂԻԼ

ՆՈՐ ԴԺՈՒԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝ ԱՆԿԱԽՆԵՐԷՆ ԵՒ ԺՈՂ. ՇԱՐԺՈՒՄԷՆ

Մինչ ռուզվելթաս Արմատականները (Մենահեսեան) ինչպէս նաեւ անջատուած թեւը (Մորիս – Ֆէօյ) արմատականնե – րուն, զիմադրականները երբեք անվե – րապահ մասնակցութիւնը կը բերեն նոր վարչապետին, կարգ մը նոր դժուարու – թիւններ կը ծալին Ժող· Շարժումէն եւ անկախներէն :

Առաջինները զժուար կացութեան մէջ են: Ի՞նչպէս մէկ օրէն միւսը քուէարկել ձախ երեսփոխանի համար երբ քանի մը օր առաջ ձեռնպահ մնացած են փինէի համար :

Այս կացութեան մէջ կի Մոլէ միայն հինդշաբթի իրիկուն պիտի կարենայ հասկնալ թէ ի վիճակի՞ է լայն չրջանակի մէջ պահլեճ մը կազմել :

Հինդշաբթի առաու Մոլէ իր ծրագիրը պիտի ներկայացնէր խմբակցութեանց ա– նոնց վերջնական կարծիքը առնելու հա– մար :

Անկախներուն առաջարկած է պահլեճին մասնակցիլ բայց որեւէ յոյս չկայ այդ կողմէն, Ժող· Շարժումը դիրքը ճչդած չէ, եթէ որոշէ քուէարկել Մոլէին հա – մար, պիտի ընդունի ստանձնել քանի մը նախարարութիւն :

× Ֆրանսայի սենատիաները ընդհա – նուր գործադուլի որոշում տուած են այ– սօրուան համար (Ուրբաթ) :

ՀԱՅՑ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐԸ՝ ԹՈՒՐՔԻՈՑ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՑ ՄԷՋ

Թուրքիոյ մէջ ընտրապայքարը սուր բնոյթ ստացաւ: Կուսակցութեանց ցան – կերը հրատարակուեցան արդէն եւ, նկա– տելի է, որ միայն Դեմոկրատներու ցան– կին մէջ երկու հայ թեկնածու նշանակ – ուած է, Պոլսէն Մկրտիչ Շէլէֆեան եւ Տոքթ· Զաքար Դարվէր: Մէլէթ կուսակ– ցութիւնը հայ թեկնածու չունի, Հիւրիէ– թականներու ցանկին մէջ կը պտնուի Ճարտարապետ Լեւոն Բարունակեան: Հոլ– քի հայ թեկնածուն է՝ առեւտրական եղ– ուարտ Պեզալ :

ԱՄԵՐԻԿԱ ԴԱԴՐԵՑՈՒՑ ԻՐ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆԸ՝ ԵՒԿՈՍԼԱՒԻՈՑ

Միացեալ Նահանգներու Արտաքին նա– խարարութեան բանբերը յայտարարեց, թէ Ամերիկա ներկայիս կը վերաքննէ եւրոսլաւիոյ կատարուած պինուրական օժանդակութեան հարցը: Ցայտնեց, թէ ցարդ պաշտօնական ոչ մէկ որոշումէ լուր ունէր ինք·— «Միացեալ Նահանգներ նը– պատակ ունին քննելու Եւրոսլաւիոյ հարցը՝ իր ամբողջութեան մէջ», ասել – ցուց բանբերը :

Անկախ այս յայտարարութիւններէն, լուսաւեղակ աղբիւրներ կը հաղորդեն, թէ Ամերիկա արդէն զադրեցուցած է իր օժանդակութիւնը՝ Պելկրատի, առժա – մապէս : Այս որոշումին պատճառը այն

(Շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ՀԱԿԱԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆ ՃԱԿԱՏԻ

Ա Ն Զ Օ Ր Կ Ա Տ Ա Ղ Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն Ը

Իր կազմութեան օրերէն մինչեւ այսօր, Դաշնակցութիւնը, - կատարեալ ազէտ մը եղած է մեր ժողովուրդին: Ան միշտ դուրս ճակատած է հայութեան վաւերական զաւակները՝ հետեւելու համար իր «անձնական եւ հաւաքական» շահերը :

Ահա խտացումը՝ այն ամենօրեայ զարհուրելի եւ հրէշային բարբարոսութիւններուն, որոնք դարն կուտան մեր հակառակորդ մամուլին :

Երեւանի ներքինումով եւ անմիջական դեկավարութեամբ մեր դէմ մղուած այս աւելի քան անբարոյական պայքարին մէջ, հակազաշնակցական ճակատը, հայութեան չեշտուած միակ թշնամին կը նկատէ Դաշնակցութիւնը: Եւ հետեւաբար, կը թելադրէ «հայրենասէր» հայութեան՝ միացեալ ճիգերով կռուիլ այս ներքին թշնամիին դէմ, զայն դուրս շպրտելու համար հայկական իրականութիւնէն :

Մինչ համաձայն, կիրքէն քարացած մեր հակառակորդը ճակատի հաւասարիացումներուն՝ Դաշնակցութիւնը, արդէն իսկ արդահատելի ուժ մըն է, աննշան փոքրամասնութիւն մը, որ իր գոյութիւնը փայլ կուտայ՝ օտար ուժերու նիւթական անսահման օժանդակութեան շնորհիւ :

Ծիծաղելի պիտի ըլլար ծանրանալ այս կարգի բոլոր վայրահաչութիւններու վրայ, հերքելու համար մեր դէմ հանուած մեղադրանքները :

Դաշնակցութիւնն ու իր գործունէութիւնը՝ անցեալին թէ ներկային, անծանօթ չէ մեր ժողովուրդին՝ հայրենիքի եւ դաղթաշխարհի մէջ :

Իր վաթսունհօթնամեայ բեղուն եւ պզտուտ գործունէութեան ամենապերճախօս ապացոյցը՝ իր երկարատեւ գոյութիւնն է, հակառակ մեր այնքան ալեկոծ եւ ցնցող իրականութեան :

Առանց մեր ժողովուրդի ջախջախիչ մեծամասնութեան անվերապահ համակրանքին եւ վստահութեան, անկարելի է երեւակայել, որ Դաշնակցութիւնը՝ այսօր ինչպէս երէկ, կարողանար հայ կեանքին մէջ պահել իր տիրական դեկավարողի դերը :

Կատարեալ կոյր եւ հայ իրականութեան անտեղեակ պէտք է ըլլալ, չտեսնելու համար այս ապազակող ճշմարտութիւնները :

Ենթադրե՞լ, որ մեր հակառակորդ ճակատը անընդունակ է տեսնելու եւ հասկնալու, այս տարրական ճշմարտութիւնը :

Միշտ նենգ, նեղմիտ, եւ կրքոտ՝ դաշնակցութեան երդուեալ հակառակորդները՝ չատ լաւ գիտեն Դաշնակցութեան դրաւած առաջաւոր դեկավարի տեղն ու դերը, մեր իրականութեան մէջ: Գիտեն նաեւ, որ մեր ժողովուրդը, իր կենսական շահերու պաշտպանութիւնը՝ դաշնակցութեան միայն կը վստահի :

Այս կրկնակի իրողութիւններու հետ, մեր հակառակորդ ճակատը, մանաւանդ պէտ իր համայնավար դեկավարութիւնը, գիտէ նաեւ, որ դաղթահայութիւնը, հակառակ հայրենիքի հանդէպ իր ունեցած ջերմ եւ անտեղիտալի հայրենասիրութեան, տեւաբար կ'ընդդիմանայ համայնավարութեան թափանցումին՝ դաղափարական պայքարի միջոցով, ան կարելի է իրականացնել իրենց այս ցնորական երազը :

Համայնավարական բարոյականով առաջնորդուող մեր հակառակորդ ճակատի համար, պարտութեան ըմբռնումը բանադրուած է եւ կը նկատուի իբրեւ յանցանք ու դասալքութիւն :

Առաջադրած նպատակին հասնելու համար, միջոցներու մէջ, պէտք չէ խորութիւն դնել :

— Ուրացի՛ր, սուտ՛, խարէ՛, ի հարկին դիմէ բոլոր անպատիւ միջոցներուն, եթէ անհրաժեշտ է սեւը, որպէս ճերմակ ներկայացնել :

Հիմա, այս անպատկառ միջոցով է, որ մեր հակառակորդ ճակատը կրկնապատկուած ճիգերով կը չարունակէ իր պայքարը մեր դէմ :

Երեւանէն մինչեւ Լիբանան, Սուրիա եւ Ամերիկա, Համայնավար, Ռամկավար, Հնչակեան եւ չտաղդիմական բոլոր թերթերը, ամէն օր այլանդակ դրպարտութիւններով, անպատկառ չանդգնութեամբ կը փորձեն Դաշնակցութեան վերագրել այնպիսի արարքներ, որոնք սկիզբէն իսկ բռնամանութիւններն են եղած բացառապէս համայնավար կուսակցութեան եւ իր բռնակալ քօղածածուկ տարրերուն :

Կարեւորը՝ իրենց համար այս պարագային, այս չէ թէ որքա՞ն իրենց նպատակը կրնայ ըլլալ այս նոր պայքարը, էականը այն է, որ անոնք յաջողին Դաշնակցութիւնը ներկայացնել իբրեւ գործակիցը Թուրքին եւ Կապիտալիստական երկիրներուն եւ անոր վերջը, մեր իրականութեան մէջ :

ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐ

ԱՐՄԱՇԻ ՕՐԵՐԷՆ

•

Աչվերայ է, Արմաշի օր :

Մշուշի թանձր քողի մը տեւէն Արմաշի պիւղին ու վանքին սիրալի հեռանկարը նորէն մարմին կ'առնէ կարօտակէզ յիշողութեանս մէջ :

Վարը՝ ցանուցիր դեղջկական տնակներ եւ անոնց վերեւ բարձրաւանդակի մը վրայ վեհօրէն թառած Դարեւանքը՝ իր պմբեթաւոր հոյակապ եկեղեցիով, ուսումնարանով, վեհարանով եւ ուխտաւորներու յատուկ քարաշէն յարկերով :

Մանկութեանս օրերէն մինչեւ այսօր՝ հեռուէն պիտուած այս պատկառազդու պատկերը քանդակուած կը մնայ յիշողութեանս մէջ, անջնջելի, խռովիչ յիշատակի մը պէս, որ խորունկէն, չատ խորունկէն կուգայ յուզել անհետացած հին իրերու եւ դէմքերու կարօտէն տոչորող հոգիս :

Արմաշի այս պատկերը, որ տարիներու դէպի մը տակ ծածկուած կը քնանայ մոքիս մէջ, կը խլրտի յանկարծ, լեզու եւ չարժում կը պատնայ համակ, ամէն ան պահ որ Աչի տօնը կուգայ կը հասնի կորսուած օրերու յիշատակներով բեռնաւոր :

Վանդի Աչի տօնը խորհրդանիշն է Արմաշի, իսկ Արմաշ՝ խորհրդանիշը Աչի տօնին, մէկը միւսին մէջ ընդելուզուած, իրարու հետ նոյնացած :

Ահա թէ ինչու Աչվերացը ամէն տարի ինծի կը վերադարձնէ Արմաշը իր բովանդակ թարմութեամբ, միխիթարական վեհութեամբ, զանգակներուն սրտայոյզ եռաչտութեամբ եւ տօնական օրերու խայտարղէտ ցնծութեամբ :

Արմաշը ահա կ'ոգեւորուի, կը խլրտի ամէն կողմէ խուժող ուխտաւորներու բազմութեամբ : Կովի աղբերով կէտ - կէտուած ու կալերու հատով յապեցած իր նեղկուկ ու խորտուբորտ փողոցները արտակարգ եռուզեռով կը լեցուին : Վաճառորդներու ապմբկալի կանչերը, ազոց սուլիչի ձայները եւ ուրիշ հազարումէկ ժխորներ իրարու խառնուած արեւելեան աննկարագրելի տօնավաճառի մը վերածած են ամբողջ պիւղը :

Իսկ պիչերը իր պապենական կոչումին հասնի խանգաւառութիւնը : Այս բոլորին վրայ կ'աւելնան տակաւին ակռորի երկրաձիգ ու կերկերուն ձայները, լաթեղեան իր համաչափ կկլոցներով, որոնք կը բարձրանան տեղ տեղ, օդին չիչերու առջեւ հաւաքուած խումբերու մէջէն, պարզել արարքներ, որոնց դէմ մեր կուսակցութեան պայքարը՝ իր պատմութեան փայլուն էջը կը կազմէ :

Բայց այս մասին, յաջորդով :

Ս. ՏԷՐ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

պուած ձմերուկի կեղեւներու մէջ վառող մոմերով լուսաւորուած :

Գիչերուան կիսաստուերին մէջ իրարու խառնուած մարդկային բիւրապան ձայներու եւ նուագներու այս աննկարագրելի խաժամուժը կը տեւէ մինչեւ կէս գիչեր, հետզհետէ նօսրանալու եւ մարելու համար վերջապէս :

Այս բոլորէն ետք, սակայն, Աչվերացին Շարաթ երեկոյեան վանքի եկեղեցիին մէջ պարզուող տեսարանը յիշողութեանս մէջ կ'ապրի իբր գերագոյն պակուցումի, հոգեկան խռովիչ արբեցումի մը կենդանի պատկերը :

Մեծավայելուչ է տեսարանը ուսարսուռլի : Հաւատքով բոցավառ, խայտաբղէտ ու մոլեգին ամբոխ մը կը լեցնէ ընդարձակ տաճարը : Մթնոլորտը մաղմի - սացած է մարդկային հոգիին ամէնէն խտրունկ ու արհաւիրալից բնազդին գեղուն մէն : Այն բնազդին, որուն անունով մարդիկ դիրար խողխողեցին :

Ամբոխը կը պաղատի, կը հայցէ, կ'ապաղաչէ : Ամբոխը կը փրփրի ծովուն մակերեսին պէս, իր հոգիին ընդերքներէն ցայտող եսական իմաչերու եւ ակնկալութիւններու իրականացումը պահանջելով անձանօթին, բռնաւոր պաչանքով մը, ու մերթ փոքրանալով, փշրուելով անոր անդիմադրելի տիրակալութեան առջեւ :

Բազուկները դէպի երկինք բարձրացուցած են ու աչքերը չմորուն, արտասուալից, կիսախուփ : Ցանկարծ սուր ու երկարաձիգ ճիչ մը կը պատռէ միապաղաղ ժխորը երթալ բախելու համար վիթխարի կամարներուն : Հաչմանդամ մըն է, որ Տիրամօր պատկերին առջեւ պատկած բժչկութիւն կը խնդրէ :

Բազմաթիւ են հոն իրեն նման ուրիչներ, որոնք հեռաւոր գաւառներէն եկած են հրաչքի ակնկալութեամբ : Մեղանդամ եղկելի ցաւագարներու տեսարանը սարսափ կ'ազդէ դիտողին մինչ Զարխափանը՝ խունկի թանձր մշուշի մը եաեւէն իր քաղցրօրէն համբերող նայուածքով կը չարունակէ սրտապնդել իր առջեւ զալարուող մարդկային խլեակները, որոնք այնքան հեռուներէն եկեր են իր բարեխօսութիւնը խնդրել, Ստեղծողէն վերստանալու համար ինչ որ պզացուեր է իրենց :

Այս բոլորէն ապեխարչ տեսարանին կը խառնուի ահա այլապէս ցաւագին ձայն մը, որ կը փչաքաղէ մարդկային սիրտը : Մումմ մը սչխարներ կը քաչկռտուին Աստուածամօր Պատկերին առջեւ ու մարդ մը, անզգած, դանակով կը կտրատէ ա - նոնց ականջները :

Արիւնին տեսքը նոր ու աւելի եղերական խառնով մը կուգայ աւելցնել արդէն սիրտ բզկտող այդ պատկերին վրայ, որ հետզհետէ կ'աճի ու կը խորանայ, պէ - տինը փռուած կամ ինքն իր մէջ կծկուած թչուառներու ոտքերուն ապաղաներուն մէջտեղ : Ու մարդ, այս ամէնուն մէջտեղ ապշահար, ինքզինք մոռցած՝ կը չարու - նակէ նայիլ :

Անդին, խորանին առջեւ, տեսարանը այլապէս տպաւորիչ է : Երկու դասերուն

ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

•

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Ս. Աթոռն ու անոր ենթակայ կաթողիկոսական թեմերը քայքայելու միտող ծրագրով մը, «կամապաչա»ները իրենց ճիգերը համադրեցին երեք ճակատներու վրայ եւ հետեւողական կերպով յառաջ տարին իրենց աչխատանքը :

Ա. Թեմական իշխանութեանց եւ սահմանադրական կեանքի փլուզում. —

Համաձայն «վեր»էն սացուած հրահանգի, « կամապաչա » ընդդիմադիրները իրենց յարձակման թիրախ դարձուցին Բերիոյ Թեմին Ազգային Իշխանութիւնը եւ չանացին «ամէն գնով» զայն ցրուել տալ, հետագային «լուսապատկերի իւրեանց» նոր Գաւառական Ժողով մը ունենալու յառաջադրութեամբ : Բերիոյ Թեմին Գաւառական Ժողովի առաջին ընտրութիւնները տեղի ունեցած էին 1932ին, ըստ Ազգային Սահմանադրութեան, եւ Թեմը օժտուած ըլլալով ժողովրդային կամքի արտայայտութիւնն եղող իշխանութեամբ, վերջ տրուած էր «ամբարչական» վարչաձեւի մը : Առաջնորդարանը ձերբազատուած էր ինքնակոչ ժողովականներու եւ «աղա»ներու տիրապետութենէն : 1932ին սկսեալ, Ազգային Գաւառական Ժողովը դարձած էր լուծման վայրը համայնքը յուզող բոլոր խնդիրներու, կրօնական, ընկերային, դպրոցական մարդերու մէջ : Վերջ տրուած էր «Դաղթական»ի եւ «Տեղացի»ի անչահ եւ ամօթալի վէճերուն, որովհետեւ Հայութիւնը Սուրիական Հայրենիքի քաղաքացի դառնալով, ստացած էր ազատ հայրենակցի բոլոր իրաւունքները եւ մտած՝ քաղաքացիական պարտաւորութեանց ներքեւ : Ազգային Իշխանութեանց համար բացուած էր վերելքի նոր շրջան մը, վերակազմութեան նոր ատիթ մը : 1932ին տեղի ունեցած Սահմանադրական ընտրութեանց մասնակցած եւ պարտուած ըլլալով, նախապէս գոյութիւն ունեցող ՆՇՄԱՆԱԿԵԱԼ Գաւառականի անդամներէն ոմանք զարձած էին ախերիմ ընդդիմադիրներ՝ ԸՆՏՐԵԱԼ Գաւառական Ժողովի, եւ չանացած էին չլատել Ազգային Իշխանութեան գործունէութիւնը, մանաւանդ կրթական դեռնի վրայ, յենլով մասնաւորապէս Հ. Բ. Ը. Միութեան նիւթական աչակցութեան վրայ. աչակցութիւն, որ կը ձգտէր Ազգային Վարժարանները տրամադրել միութենական վարժարաններու դիմաց Միութենական վարժարաններ հաստատելու : Անպատուպ մնային Բերիոյ Թեմին նախկին երկու Առաջնորդներու (Հանգուցեալ Տ. Արտաւազդ Աբգ. եւ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ այժմու Գահակալ Վեհ. Տ. Տ. Զարեհ Ա. Կաթողիկոս) սրտեռանդն չանքերը, Բերիոյ Թեմին ներ ստեղծելու կրթական նոյնութիւն, ծրագրային եւ ելեմտական դեռնի վրայ, գործակցութեամբը Ազգային Վարչութեան Ուսումնական Խորհուրդին եւ Հ. Բ. Ը. Միութեան Կրթական Յանձնաժողովին : Հ. Բ. Ը. Միութիւնը հիմնական քաղաքականութիւն որդեգրած էր, մասնաւորաբար Կիլիկեան Թեմերէ ներս, եւ որոչած էր Ազգային Կրթական գործը ձեռք անցընել ի հեճուկս Ազգային Իշխանութեանց : Ցաւալի երկուութիւն, որմէ տուժեցին, եւ կը տուժեն հայ Վարժարաններն ու նոր սերունդը :

Դառնալով մեր նիւթին, 1932էն մինչեւ 1953, մօտաւորապէս քսան տարուան չրջանին, Ազգային Գաւառական Ժողովի 1/3ի լրացուցիչ ընտրութիւնները կատարուած են, սահմանադրութեան տարացի գործադրութեամբը, բացի պատերազմի (1940 – 1945) եւ հետագայ խառնակ չրջաններէն (1946 – 1947) : Կատարուած մասնակի բոլոր ընտրութիւններուն, ընդդիմադիրները չեն մասնակցած, հակառակ բոլոր տեսակի դիւրութեանց (պայմանաժամի երկարաձգում, ազգային տուրքի նուազեցում սակ, եւայլն), որովհետեւ յաջողութեան որեւէ յոյս եւ ակնկալութիւն չեն ունեցած : 1944ին, մինչդեռ ընդդիմադիր անհատներէն մի քանին ընտրուած են, յանդամակցութիւն Ազգային Գաւառական Ժողովոյ, սակայն ոչ իրենց քուէարկութիւններու կամքով, այլ ձայներով մեծամասնութեան մը, որու դէմ դաւելէ երբեք չդադրեցան, Ազգ. Իշխանութենէն ներս իսկ :

Բերիոյ Թեմին Գաւառական Ժողովոյ դէմ սարքուած դաւը, իր առաջին նշանները ցոյց տուաւ 1952ին, երբ ԸՆԴԴԻՄԱԴԻՐ զանգուածը ապերասպրով մը դիմեց Սուրիական բարեխնամ կառավարութեան, եւ չինովի ու կկկտուր պատճառաբանութիւններով Ազգ. Գաւառական Ժողովի մը ժողովի գրուումն ու նոր Ժողովի մը ընտրութիւնը պահանջեց : Առաջին անդամն էր, պատմութեան մէջ, որ ՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆՆԵՐ իրենց համայնքային մէկ ներքին խնդիրը, (եթէ խնդիր գոյութիւն ունէր), կը փոխադրէին պետութեան պաչտօնատուներուն առջեւ եւ ամբաստանութեան տակ կ'առնէին իրենց Ազգային – եկեղեցական Իշխանութիւնը, ուրուն մասնակցելու ոչ մէկ յոյս ունէին, ժողովրդային ընտրութեամբ : ՀԱՍԿ պարտականութիւն չի նկատեր Բերիոյ Թեմին Ազգ. Գաւառականի դէմ սարչուած խափանարարութեան մանրամասնութիւնները տալ, սակայն նկատի ունենալով Սահմանադրական կարգերու դէմ ունեցի ունեցած երեւոյթները նախ քան Նաթոլիկոսական Ընտրութիւնը, չի կրնար հանդիտութիւն մը չմատնանչել այդ օրերուն էջմիածնէն վերադարձող բարձրատիճան եկեղեցականի մը մէկ արտայայտութեան եւ տեղի ունեցող խափանարարութենէ մէջեւ :

(1 Շար.) Խմբագրական ՀԱՍԿԻ

ՅՈՒՄՈՒՏ

ՆՈՒՆ – ՊԱՆԱՎԻԴՅԱՆ ՎԱՂՊԱՀՎԵՑ

Ա.

Ոտաթաղ էր, դիշեր-ցորեկ, դիշեր-ցորեկ էր ուրախ։ — Ես չեմ հիշում։ — Ես ուրախ եմ, որ չեք հիշում։ Ես ամեն գիշեր եմ հիշում։ Ես ամեն գիշեր եմ տեսնում, որ ոտաթաղ եմ, ոտաթաղ եմ ուրախ

է, որ Թիֆօ ճանչցաւ Արեւելեան Գերմանիոյ համայնավար կառավարութիւնը եւ սկսաւ զործակցիլ անոր հետ :

Այս ուղղութեամբ ապահովաբար նոր խորհրդակցութիւններ սկսին Ամերիկայի եւ Եուկոսլաւիոյ ներկայացուցիչներուն միջեւ : Հիմակուհիմա յայտնի չէ այդ խորհրդակցութեանց վայրն ու թուականը :

1949էն ի վեր, Ամերիկա, Անգլիա եւ Ֆրանսա համաձայնած էին օժանդակել Եուկոսլաւիոյ : Այդ թուականէն սկսեալ, Ամերիկա մէկուկէս միլիառ տոլարի օգնութիւն մը բրած է Պելկրատի (630 միլիառ Ֆրանք) :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԳԱՀԻՐԻի ձայնասփիւռը հաղորդեց, թէ Դեկտեմբեր 26էն մինչեւ Յունուար մէկ ասիական ու արաբական երկիրներու համապատասխան մը տեղի պիտի ունենայ ե – ղիպտական մայրաքաղաքին մէջ : Այս որոշումը տրուած է ժողովին նախապատրաստական աշխատանքները տանող յանձնախումբին կողմէ :

ՌՈՒՍԵՒԴԵՐՄԱՆ խորհրդակցութիւնները, որ ընդհատուած էին ժամանակէ մը ի վեր, խորհրդային վերջին յայտարարութեան քննութենէն ետք՝ վերսկսան Մոսկուայի մէջ, յայտնեց Պոնն կառավարութեան մէկ բանբերը :

ԲՐԻՍԹԻԱՆ ՏԻՕՐ աշխարհահռչակ դերձակը (կանանց) յանկարծամահ եղած է չորեքշաբթի գիշեր Մոնթէ – Քաթինի (Իտալիա) ուր հանգստանալու գացած էր : Իր մահուան անսպասելի լուրը մեծ յուզում պատճառեց Փարիզ եւ այլուր : 52 տարեկան այս տաղանդաւոր արուեստագէտը կ'աշխատացնէր աւելի քան հարիւր բանուորուհի 28 աշխատանոցի մէջ : Մեծ կորուստ մը՝ Ֆրանսայի կարուձեւութեան համար :

ՍԱԿԱՐԱՆ (Հոկտ. 23) .— Ձոյլ ոսկի 535·000, նափոլէոն 3950, դուխ. 3730, անգլ. 4710, քսան տոլարնոց 18·880, թղթադրամ (զուտ ահեռական չուկայ) սթերլին 1170, տոլար 457, դուխ. 109·75, պելժ. 8·80, լիր 0·71 :

ԼՐԱՏՈՒ ԱՐՈՒԵՍՏԻ

Սարգիս Պօղոսեան այս շաբաթ օր ժամը 12ին Լիոնի ռատիոկայանէն պիտի ներկայացնէ իր արուեստական երեկոյթը եւ արուեստէ հայերէն կտոր մը :

Պուլվար տէ զ'Օնտ, ժամը 12ին :

Այբի Տիկին Համասփիւռ Ազապալեան (Ամերիկա), Այբի Տիկին Եղիսաբէթ Տէր Ղուկասեան, Տէր եւ Տիկին Միհրան Կաբապետեան, Տէր եւ Տիկին Մարտիրոս Բենիրեմէդեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Հայկ Տէր Ղուկասեան, Տէր եւ Տիկին Կանանեան, եւ զաւակները (Ամերիկա), Տէր եւ Տիկին Վազգէն Ազապալեան եւ զաւակները (Ամերիկա), Պ. Վիչէն Տէր Ղուկասեան եւ զաւակները, Պ. Թագուր Թագուրեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Պետրոս Աբօլանկիւլեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկին Վահրամ Տէր Ղուկասեան եւ զաւակունք, Պ. Նուպար Տէր Ղուկասեան, Պ. Վահագն Կարապետեան, Օր. Անահիտ Կարապետեան, Տօքթ. Վահան Պալասանեան, Տէր եւ Տիկին Թիմօն, Տէր եւ Տիկին Պարոնվարդեան եւ զաւակները (Մօպէօժ), Պ. Յարութիւն Զարըզճեան, բազմաթիւ պարագաները եւ բարեկամները խորունկ յուզով կը ծանուցանեն մահը իրենց քրոջ, մօրաքրոջ, քեռին, մեծ մօրաքրոջ, զարմուհիին, ազգականուհիին եւ բարեկամուհիին՝

ՏԻԿԻՆ ԴՈՀԱՐ ՎՏԱՐԱՆԴԻԻ

(Ծնեալ Եայլաքանեան, Կարնեցի, 67 տարեկան, այրին բանաստեղծ Արամ Վարտարանդիի) :

որ տեղի ունեցաւ յետ կարճատեւ հիւանդութեան, Բ.ւ. օր 21 Հոկտ. ժամը 1·30ին, Պիշա հիւանդանոցը :

Յուղարկաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ այս չաբաթ, 26 Հոկտեմբեր, կէս օրէ վերջ, ժամը 14·15ին, Հայոց եկեղեցին, 15 բիս ժան Կուժօն, Փարիզ, ուրկէ մարմինը պիտի ամփոփուի Նուազի լը Սէքի գերեզմանատունը :

Մասնաւոր մահագդ ղրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբրեւ այդ նկատել :

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

3 Նոյեմբեր կիրակի գիշեր, Միւթիւալիթէի մեծ սրահին մէջ :

×

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 31ին, հինգշաբթի երեկոյ, Ալհամպրայի մէջ :

×

ՎԻԼՆԻ ՄԷՋ

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Թաղապետական Թատրոնին մէջ :

Նախաձեռնութեամբ «Անի» կոմիտէի :

Կը նախագահէ՝ ընկերը Գ. ՔԻՐԻՃՃԵԱՆ

Կը խօսի՝ ընկ. Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

Գեղարուեստական խնամուած բաժին :

×

ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

Կիրակի, Նոյեմբեր 3, ժամը 16ին :

Կը բանախօսէ ընկ. Ժ. ՄԻՐԻՃԵԱՆ

Մանրամասնութիւնները յաջորդով :

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Բարձր հովանաւորութեամբ Ներակուտական փիրքի :

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Վալանսի Շրջ. կոմիտէի կողմէ :

Մասնակցութեամբ Կապոյտ Խաչի եւ Նոր Սերունդի :

Այս Շաբաթ իրիկուն, ժամը 20·30ին, (Քաղաքապետարանի Թատրոնին մէջ) :

Կը նախագահէ ընկ. ՅԱԿ. ԿՕՇԿԱԿԱՐԵԱՆ

Կը խօսի՝ ընկ. Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

Խօսք կ'առնեն տեղւոյս ընկերվարական ներկայացուցիչները :

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, խմբերգներ, մեներգ, երգ կիթառով, արտասանութիւն Նոր Սերունդին կողմէ :

Ջութակահար Յովհաննէան :

×

ՏԷՍԻՆԻ ՄԷՋ

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 15ին, Հ. Ց. Դ. Տան մէջ :

Կը խօսի ընկերը Ժ. ՄԻՐԻՃԵԱՆ

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. «Վանդեան» կոմիտէին եւ մասնակցութեամբ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի «Սիամանթօ» խումբին եւ Ֆ. Կ. Խաչին :

Այս Շաբաթ, ժամը 20·30ին Գ. Թաղեւոսեարանի սրահին մէջ :

Կը նախագահէ՝ ընկերը ԹԱԴԻՈՍ ԱՑ – ՎԱՋԵԱՆ :

Կը բանախօսէ ընկ. Ժ. ՄԻՐԻՃԵԱՆ

Կ'արտասանեն Պ. Պ. Վարուժան Սարգիսեան, Յակոբ Զէբեան, Յովհաննէս Պէրպէրեան, Օր. Վարդուհի Նորոյեան եւ Տիկին Ա. Սարգիսեան :

Կ'երգեն Օր. Ա. Պապայեան եւ Տիկին Մ. Կարապետեան :

Կը նուագէ Պ. Ալպէր Այտինեան (ա – քորտէոն) :

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

Այբի Տիկին Մ. Տէրտէրեանի մահուան առթիւ Այբի Տիկին Մարիամ Տօնէլեան չորս հազար ֆրանք կը նուիրէ Ազգասիրաբնամին : Տառնալ «Յառաջ»էն :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Նշան Զիլինկիրեան, Արամ Զիլինկիրեան, Տէր եւ Տիկին Սրապեան ի – րենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն բոլոր անոնց որոնք անձամբ, գիրով եւ ծաղկեպսակով վշտակից եղան իրենց մօր՝ ՓԵՓՐՈՆ ԶԻԼԻԿԻՐԵԱՆի մահուան առթիւ :

Ա. Զ. Դ.

Այս կիրակի, Գիւտ Խաչի տօնի օրը, Ալֆորվիլի Ս. Պօղոս Պետրոս եկեղեցւոյն մէջ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ պիտի կատարուի եկեղեցւոյն հանդուցեալ հոգաբարձուներուն՝ Պ. Պ. Տօնիկ Զօպար – եանի, Լեւոն Տիրացուեանի, Թոմաս Պէտէքեանի, Հրաչեայ Լմիրեանի, Անդրանիկ Նշանեանի, Գրիգոր Սէյլիգեանի, Խաչատուր Տէր Վարդանեանի եւ Տիրան Սալմասլեանի յիշատակներուն իբր յարգանք :

Պիտի պատարագէ եւ քարոզ հոգեւոր հովիւը՝ Գարգեւ քհնյ. Մերճանեան : Պիտի երգեն Խաչակիր մանուկները :

Հոգաբարձութիւնը կը հրաւիրէ բարեպաշտ հաւատացեալները, յարգելու համար նուիրեալ հոգաբարձուներու յիշատակը :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ՊԱՀԱՔԵԱՆ Ս.Ի ՀՈԳԻՈՑՆ

ՊՈՄՈՆ .— Ի գիտութիւն Մարսիլիոյ հայութեան կը ծանուցանենք, թէ այս կիրակի, Գիւտ Խաչի տօնին, Վիճակիս Հնարաւոր Առաջնորդ հանդուցեալ Գրիգորիս Եպիսկ. Պալաքեանի հոգւոյն ի յիշատակ հանդիսաւոր պատարագ եւ հոգեհանգիստ պիտի կատարուի, անոր մահուան 23րդ տարելիցին առթիւ : Կը հրաւիրենք հայ ժողովուրդը ներկայ ըլլալ :

Թաղականութիւն Պոմոնի

×

Այբի Տիկին Համասուհի Զիլինկիրեան եւ զաւակները կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի առաւօտ յետ պատարագի Ալֆորվիլի Ս. Պօղոս Պետրոս եկեղեցին, իրենց ամուսնոյն եւ հօր՝

ՅԱԿՈԲ ԶԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆի

մահուան քառասունքին առթիւ : Կը հրաւիրուին յիշատակը յարգողները :

ԳՐԱԿԱՆ ՀԱՄԵՐԳ

Արտասանութիւններ հայերէն եւ ֆրանսերէն :

Այս կիրակի, կէսօրէ վերջ ժամը չորսին, Սալ Մոլիէռ, Բէ տը Պանթ, Լիոն :

ՍԱՐԳԻՍ ՊՕՂՈՍԵԱՆ

Առաջին եւ երկրորդ պատյար Հայ դրականութեան պարապմունքին մէջ :

Մուտք՝ 200, 300 ֆրանք :

Երեկոյթը կը սկսի ճիշդ ժամը չորսին եւ կը վերջանայ 6·30ին : Կը խնդրուի ուշացումով չխանգարել պայն :

ԱՂՔԱՏԱՀՆԱՄԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Կիրակի, 27 Հոկտեմբեր, ժամը 16էն կէս գիշեր

GEORGE Vի *չքեղ սրահներուն մէջ*

Զանազան աքթրաքսիօնիներ *Մուտք 500 ֆրանք*

Deux Orchestres — Cotillons

Կը խնդրուի ապահովել սեղանները *Հետաքննելով Մրուքեան զրասենեակը*

PRO. 77.73

ՄԱՐՍԷՅԼ Պուլվար Օտտոյի Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ թաղականութիւնը Այբի Տիկ. Ազատն Մկրտիչեանի տխուր մահուան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի ստացած է հետեւեալ դրամարկները : Տարօն Սալնոյ Զորի Հայր. Միութիւնը հազար ֆրանք, Արծիւ Մարզական Միութիւնը հազար, Պ. Ց. Տէրոյեան հազար ֆր., Պուլվար Օտտոյի Ազգ. դպրոցին : Նոյն առթիւ թաղականութիւնը իր խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնէ հանդուցեալի բոլոր պարագաներուն :

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

Եկեղեցիի վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ՝ այս կիրակի Հայրապետական մաղթանք տեղի պիտի ունենայ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Վազգէն Ա.ի Օծումի երկրորդ տարելիցին առթիւ :

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Պատրաստուած երիտասարդ մը, ազատ պինուորական պարտականութենէ, հասատուն գործի մը համար :

Դիմել անձամբ « Յառաջ»ի վարչութեան :

ՈՒԽՏԱԴՆԱՑՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՍԷՅԼ

25րդ ուխտադնացութիւն Մարսիլիոյ հայ գաղութին դէպի Նոթր Տամ տը լա Կառտ :

Ժամը 9·30ին կը պատարագէ Գերապայծառ Կ. Ամատունի :

Իրիկունը ժամը 20·30ին հաւաքոյթ՝ Սալ Մաղնօ :

ՊԱՐԱՆՑԻԿ . ԳԻՆԵԶՕՆ

Սիփան – Կոմիտաս երգչախումբի 1957–1958 չրջանին բացման առթիւ, այս կիրակի ժամը 4էն 10ր, Ազգ. Տանը Թատերասրահը :

Կը հրաւիրուին երգչախումբին բոլոր անդամները, բարեկամները եւ Փալէ տը Շայոյի Յուլիս հինգին եկեղեցական համերգին մասնակցող բոլոր երգիչները :

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Օհաննէս Իրատեան, Կիւրինոյ, հօրը անունը կարապետ, մօր անունը Արուսեակ (Ծնեալ Կուպինեան) կը փնտռէ իր մօրաքոյրը Հայկանոյշ Կուպինեան որ Ամերիկա ըլլալ կը կարծուի : Տեղեկացնել՝ Յովհաննէս Իրատեանի՝

Route de Tours, Chatillons-s-Indre, France

Կը խնդրուի ամերիկահայ թերթերէն արտատպել :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԼԻՈՆ .— Հ. Ց. Դ. Վարանդեան կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները այս ուրբաթ իրիկուն ժամը 8·30ին, Ֆոյներու սրահը :

ԻՍԻ .— Զատարեան կոմիտէի ընկերական ժողովը, այս ուրբաթ, ժամը 9ին, «Խրիմեան» ակումբին մէջ, պարտաւորիչ ներկայութիւն :

ՄԱՐՍԷՅԼ .— Շրջ. կոմիտէն Խորհրդ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր խումբերու ենթակոմիտէներու վարչութիւնները բացի Մուրատ եւ Գէորգ Զաւարեան խումբերէն, այս շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, Ա–հարոնեան ակումբը : Կարեւոր օրակարգ : Պարտաւորիչ ներկայութիւն :

ՄԻՋՄԱՄԱՆԱՑԻՒՂԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Ֆ. Կ. Խաչի Շրջ. վարչութիւնը մէջ – մասնաճիւղային ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի չրջանի մասնաճիւղերը, այս երկուշաբթի ժամը չորսին, Սասունցիի ճաշարանի վերնայարկը, 31 բիս ռ'Ալէքսան – տր, Փարիզ (2), մէթրօ Ռէամիւր Սէ – պաստիօլ : Կարեւոր օրակարգ :

ՀԱՄԱԽՍՐԲԵՐԴ . Միութեան Լիոնի մասնաճիւղի անդամական ժողովը այս կիրակի առաւօտեան ժամը 9ին, Կրան Ֆաշէ տը Սաքս սրահին մէջ, 101 Ավընիւ տը Սաքս, կը խնդրուի հայրենակիցներէն որոշեալ ժամուն ներկայ գտնուիլ :

ՍՏԻՊՈՂԱԲԱՐ

Կ'ուզուի հայ պատուաւոր կին մը 45–50 տարեկան, որ առանձին կնոջ մը մօտ ըլլալու տան գործերով, օրուան ընթացքին : Սնունդ, բնակարան ապահով եւ ամսական վճարում մը :

Դիմել՝

GARAGE DES SPORTS - M. ARAM

167 Ave Michel Bizot, Paris

ԾԱԽՈՒ Լ

Հիւսուածեղէնի աշխատանոցի մը ամբողջ կազմուածքը, (բոլոր մեքենաներով) : Դիմել «Յառաջ»ին :

AVE. NIEL

TAILLEUR H. & D.

COUTURE CONF.

b. Mag. av. Logt b. aménagés

chauff. cent. Px. 9 m PAS 49-98

Imprimé sur les presses du journal HARATCH

17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction - Administration : 32, Rue de Trévise, Paris 9e

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86-60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. PARIS 15769-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք : Հատը 12 ֆր.

ՇԱԲԱԹ 26 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ SAMEDI 26 OCTOBRE 1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8028 — 33e ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3829

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԼՈՅՏԸ՝ ՈՒՈՇԻՆԿԹՐՆԷՆ

—o—

Անգլիոյ վարչապետ Հէրըլտ Մաքմիլըն Ուոշինկթըն մեկնելէ առաջ անհրաժեշտ նկատեց խորհուրդ հարցնել Ուինսթըն Չըրչիլի, որ քանի մը տարիէ ի վեր քաղաքական կեանքէ քաշուած՝ խաղաղու – թեան մէջ կ'անցընէ ծերութեան օրերը :

Բրիտանական կայսրութիւնը իր վեհերան ղեկավարին օգնութեան դիմած է միշտ՝ ամէն անգամ որ երկիրը տագնապի մէջ գտնուած է :

Ներկայիս ամբողջ աշխարհ տագնապալի կացութեան մատնուածէ, արեւելքէն արեւմուտք եւ հիւսիսէն հարաւ : Տարի – նապ ծագած է նոյնիսկ անջրպետին մէջ, երկրագունտէս 900 քիլոմեթր հեռաւորութեան վրայ, ուր հոկտեմբեր 4ին ի վեր «Սպուտնիկ»ն ու իր հրթիռը աշխարհ չէ չըլլանը կը կատարեն՝ ղեկու պատրաստող արտորութեամբ :

Այս անջրպետեան տագնապը կոչուած է մեծ յեղաշրջում առաջ բերելու մեր անցաւոր աշխարհի քաղաքական կեանքին մէջ :

Այդընհաւուրբի եւ Մաքմիլընի տեսակցութիւնը փութացնող պատճառներէն մէկն ալ «արբանեակ»ի արձակումն է :

Միացեալ Նահանգները ցարդ իբրեւ դիերապահած էին հիւլէական եւ պիտանական այլ պիտառու զաղտնիքը : Մէկ – մէկ հրնի օրէնքը բացարձակ էր այդ մասին : Կը վախնային ,որ Խորհրդային Միութիւնը կը տեղեկանար զաղտնիքին եւ զայն կ'օգտագործէր դաշնակիցներուն դէմ : Բազմաթիւ օտար պիտանականներ — Գերմանիայէն, Իտալիայէն, Անգլիայէն, նոյնիսկ Ամերիկայէն — խորհրդաւոր կերպով երկաթէ վարագոյրին միւս կողմը փոխադրած էին արդէն հիւլէական նոր պիտառու զաղտնիքները : Մէկ մէկ հրնի օրէնքը ու չափած էր : Ու ներկայիս՝ երբ սպուտնիկը չարաթներէ ի վեր կը չարունակէ դառնալ երկրիս շուրջ , այդ օրէնքը կորսնցուցած է այլեւս իր պատութեան իրաւունքը :

Անգլիոյ վարչապետը հիւլէական մասնագէտներու չքախումբով մը գնաց Ուոշինկթըն : Տարակոյս չկայ , որ նախապահ Այզընհաւուրբի հետ իր տեսակցութեան գլխաւոր նիւթերէն մէկը պիտի կազմէ նոր պիտառու փոխադարձ ծանօթացման հարցը :

Երկրորդ կարեւոր խնդիրն է Մերձաւոր Արեւելքի տագնապը :

Վերջին ամիսներու դէպքերը ցոյց տուին, որ «Պաղտատի Ուխտ»ն ու «Այզընհաւուրբի վարդապետութիւն»ը ո՛չ մէկ կերպով կրցան արգիլել Խորհրդային Միութեան թափանցումը Մերձաւոր Արեւելքի երկիրներէն ներս :

« Պաղտատի Ուխտ»ին չուրջ կարելի չեղաւ համախմբել ո՛չ միայն արաբական պետութիւնները, այլ նոյնիսկ զաշնակից երկիրները : Ֆրանսա միշտ հեռու մնաց անկէ , իսկ Միացեալ Նահանգները ժամանգակի դերին մէջ մնացին միայն , ուռանց բոլորովին մերձենալու :

Գալով «Այզընհաւուրբի վարդապետութեան», որուն վրայ մեծ յոյսեր դրած էր ամերիկեան դիւանագիտութիւնը, ո՛չ մէկ դրական արդիւնք տուաւ : Միայն Ցորդանանի մէջ էր, որ անցեալ Ապրիլին համայնավարական զաւերը սպառին մէջ խեղդուեցան՝ շնորհիւ Միջերկրականի ամերիկեան վեցերորդ նաւատորմին :

Սուրիոյ դէպքերը ցոյց տուին սակայն, որ այս վերջինը այլեւս ի վիճակի չէր խաղալու նոյն վճռական դերը :

Ուոշինկթընի խօսակցութիւնները դարձակէտ մը պիտի արձանագրեն՝ զաշնակիցներու արեւելեան քաղաքականութեան մէջ :

Ճիշդ տարի մը առաջ, Սուէզի արշաւանքին առթիւ Մ. Նահանգները բաժնուած էին Անգլիայէն եւ Ֆրանսայէն՝ ետ չմնալու համար Խորհրդային Միութենէն, որ կ'ուզէր ներկայանալ իբրեւ միակ պաշտպանը արաբական դաւերն : Այժմ հասած է ժամանակը, որ արեւմուտքը միացեալ ճակատ կազմէ կրկին :

Ֆրանսա իբրեւ երրորդ մեծ զաշնակից ռեզեակ պիտի պահուի Ուոշինկթընի խօսակցութեանց :

Ամբողջ աշխարհի աչքերը ուղղուած են Մ. Նահանգներու մայրաքաղաքին վրայ, ուսկից կը սպասեն յոյսի եւ լոյսի նշոյլ մը՝ ի նպաստ խաղաղութեան :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԿԻ ՄՈԼԷ ԿԸ ԿԱՋՄԷ ԴԱՇԼԻՃԸ

Կի Մոլէ նոր զժուարութիւններու մատնուեցաւ՝ դահլիճը կազմելու համար : Անկախները հակառակ ղիրք մը բռնեցին, մինչ Հանրապետականները յստակ որոշում մը տուած չէին տակաւին :

— Միութիւն՝ այո՛, սակայն պայմանով որ ան ըլլայ կեդրոնամէտ ղեկավարութեամբ, կ'ըսէն Անկախները :

— Միութիւն՝ բնկերվարականի մը ղեկավարութեամբ, ինչո՞ւ չէ : կը համաձայնին Հանրապետականները : Սակայն անկախ կ'առաջարկեն չորս ամսուան համար միայն, մինչ չարաթ մը առաջ փի – նէյ կ'ըսէին , թէ միութիւն կ'ուզեն կառավարութեան մը համար, որ կը դիմանայ :

Վերջապէս , բանակցութիւններէ ու վիճարանութիւններէ ետք, ժողովրդական Շարժումը համաձայնեցաւ մաս կազմել կի Մոլէի դահլիճին :

Մամուլի ասուլիս մը տալով՝ կի Մոլէ բացատրութիւններ տուաւ կացութեան մասին. — Բոլոր խմբակցութեանց առաջարկեցի որ վստահութիւն յայտնեն եւ թիկունք կանգնեն ինծի. այդ ձեւով համաձայն պիտի ըլլային նաեւ բացառիկ իրաւասութեանց վաւերացման : Բայց Անկախներէն, իբրեւ առաջարկեցի նաեւ, որ մաս կազմեն կառավարութեան : Ներկայիս նպաստաւոր պատասխաններ տըւած են արդէն Անդրծովեան Անկախները, Արմատականները (Քէօ), Ջախ – հան – բապետականները :

Ասուլիսը տուած առեն, ժողովրդական Շարժումը տակաւին պատասխան չէր տըւած եւ ընկերվարական պարագլուխը վերջին պահուն՝ ան ալ տուաւ իր հաւանութիւնը :

Ուրեմն ներկայիս կի Մոլէ ունի որոշ մեծամասնութիւն մը :

Հետեւեալ ձեւով կրնայ կազմել դահլիճը . —

Պահել՝ Լաքոսթ Ալժերիոյ համար : Երեք նախարարութիւն տալ ժողովրդական Շարժումին, որոնց մէջ արտաքինը՝ Շուման : Ելմտական նախարարութեան համար : Եւրոպական թեկնածու է Արմատական՝ Ֆելիքս : Դահլիճին պիտի մասնակցին այս ձեւով ընկերվարականներէն զատ , երկու հոսանքի արմատականները , ժողովրդական Շարժումը, Դիմադրականները, ձախ հանրապետականները :

Որոշ զրոյցներ կը չրջին Համայնա – վարներու հաւանական ձեռնպահութեան մը չուրջ : Այս պարագան կրնայ նոր մը չուրջ : Այս պարագան կրնայ նոր դժուարութիւններ ստեղծել կի Մոլէի համար :

Անկախները բացարձակապէս զէմ են :

Շարաթ եւ Կիրակի կի Մոլէ վերջնա – պէս պիտի կազմէ դահլիճը եւ Ազգ. ժողովին ներկայանայ երկուշարթի :

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՆԱԽՕՐԵԱԿԻՆ

ՄԵՆՏԵՐԷՍ ԻՆԷՕՆԻ ԴԷՄ ԴԻՄԱՑ

ՄԵՆՏԵՐԷՍ .— «Անոնք էին հարիւրաւոր հայրենակիցներու սպանիչները եւ ունեցորութեան տուրքի ու Աշխալէի ծանօթ ղրերգութեան հերոսները» :

ՅՄԲ. — Ինչպէս յայտնի է վաղը՝ կիրակի տեղի կ'ունենան Թուրքիոյ երես – փոխանական ընտրութիւնները այս առթիւ Պոլսոյ վերջին թղթաթերէն կ'արտատպենք հետեւեալ մանրամասնութիւնները Մենտերէսի ընտրական վերջին ճառին առթիւ :

Ինչպէս կ'երեւի ընտրական պայքար մը անհրաժեշտ էր որպէսզի նման խոստովանութիւններ լսէինք ...

Դեմոկրատ կուսակցութեան Իսթանպուլի մեծագոյն ու վերջին մրիթինկը տեղի ունեցաւ երկուշաբթի ժամը 15·30ին, Ֆաթիհի մզկիթին չրջափակին մէջ, ուր Նիկայ եղած էր երեք հարիւր հազարի հասնող բազմութիւն մը :

Վարչապետը խելայեղ ծափահարութիւններու մէջ բեմ եկաւ եւ իր երկարաչունչ ճառախօսութեան ընթացքին կանգ առնելով մանաւանդ ունեւորութեան տուրքին վրայ ըսաւ .

— Իրենց չրջանին դիւզացին ստիպուած էր կառավարութեան տալ իր ճակտին քրտինքով ցամած ցորենին կէսը : Եթէ ընդդիմանար՝ տունկատար վինուորը կը մտնէր իր մթերանոցէն ներս, հարուածով մը գետին կը տապալէր զայն, կ'առնէր ցորենը եւ կը տանէր : Աւելին կայ սիրելի Իսթանպուլցիներ : Տուրքերու զանձումին պատրուակով կը զործադրուէին ձեւեր , զորս կարելի չէ հաշտեցնել պետութեան մը եւ կառավարութեան մը լրջութեան հետ : Ունեւորութեան տուրքը ցայտուն օրինակն է ասոր : Ով որ առոդջ է կը զիմանար, ով որ չէր կրնար զիմանալ՝ կը մեռնէր : Ահա թէ ինչ է Իսմէթ Փաշայի « պետութեան» զմբռնումը :

Դեռ չենք մոռցած «Թապուելուք» կոչուած խոչընդոտը : Փաշան մէկ վայրկեանի մէջ կը մերկանայ իր պատիւէն : Բ. Աչ – խարհամարտի աւարտելէն եառ յաղթական ուժերը սկսան ծանր կշռել : Փաշան այս անգամ դեմոկրատի խաղալ ուզեց : Բայց Դեմոկրատ կուսակցութիւնը հիմնուելէ վերջ, մտաւ թուրք ժողովուրդին սիրտէն ներս : Իսմէթ Փաշա չորս տարի պայքարեցաւ իշխանութեան գլուխ չբերելու համար Դեմոկրատ կուսակցութիւնը :

Ամենադրութիւնները այլափոխեց ,կեղծ նախարարներ ստեղծեց : Ինքն իսկ չորս տարի կեղծիքով զբաղեց Հանր. Նախագահի աթոռը : Իսմէթ Փաշա կը թուի մոռնալ այս բոլորը : Եթէ թշուառութեան հետքեր գոյութիւն ունին, ասիկա մեղքն է անոնց , որոնք 27 տարի իշխանութեան գլուխ մնացին : 27 տարուան մէջ անկիւնի խանութ մը իսկ չկրցան փլցնել· 27 տարիէ ի վեր ճամբայ մը չէ բացուած : Այս չրջանի բովանդակ զործունէութիւնն է Թաչլըքի ապարանքը, Թաքսիմի ծառուղին եւ արձան մը :

Փաշան ամէն օր կը կրկնէ իր յանկերգը եւ կ'ըսէ թէ ապրուստի սղութիւն կայ : Եթէ այդ պէս ըլլար, դուք հոս պիտի դայի՞ք հիմա, դիս լսելու համար : Ոչ, ընդհակառակն , կռնակ պիտի դարձընէիք ինծի : Ձեր ամէն չարժումէն յայտնի կ'ըլլայ թէ կը հաստատէք մեր քաղաքականութիւնը :

Տարիներէ ի վեր փլատակի մը վերածուած հայրենիքը հարիւրաւոր, հազարաւոր զործերով կը զարդարենք : Փաշան անցեր է դիմացս, կ'ըսէ թէ վեց ամիսէն պիտի կրնայ փարատել տապնապը՝ եթէ իշխանութեան գլուխ գայ :

Հիմա ան կ'առարկէ թէ չենքերը կը փլցնենք, ճամբաները կը վերաչինենք : Մենք ճարտարապե՞տ ենք : Անշուշտ Փաշա, դուն չես հասկնար այս բաներէն : Քու խելքիդ մատչելի չեն ասոնք : Դուն միայն քաղաքական դեղծումէ կը հասկնաս : 27 տարի տեղ քայլ ըրաւ այս երկիրը քու չնորհիւ :

ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

ԵԱՆՐ ԴԷՊՔԵՐ ՍԷՆ ՆԱՁԵՐԻ ՄԷՋ

Ուրբաթ օր ամբողջ Ֆրանսան զործադուլի մէջ էր : Բանթողները կը պատկանէին բոլոր սենոիքաներու բացի Բանուրական Ուժէն :

Ուրբաթ առաւ Փարիզ կը պարզէր հետեւեալ պատկերը . —

Ոչ մէկ կառախառմ, մեծ պիծերու չունկառքերուն մէկ մասը կը չարունակէր հասնիլ Փարիզ, մինչ միւսները ժամը 1ին (առաւօտեան) կը կենային մօտակայ կայարան մը :

Մեթրոյի 75 կայարանները միայն բաց էին :

Ոչ մէկ հանրակառք : Թղթատարական պաչտօնեաներուն մէկ մասը զործադուլ կ'ընէ , ոչ մէկ ցրւում :

Կառավարութիւնը որոշ միջոցներ ձեռք առած է եւ երթեւեկը ապահովուած է պինուորական քամիոններու եւ օթօքար – ներու միջոցով :

Գործադուլի հետեւանքով ծանր զէպքեր պատահեցան հինչշաբթի օր Սէն – Նազերի մէջ, բանթողներուն եւ ոստիկանութեան միջեւ : Մէկ բանուոր մեռաւ սրկածի հետեւանքով : 18 ոստիկան եւ 10 բանուոր վիրաւորուած են, այս վերջիններուն երեքը ծանրապէս :

Հանրօգուտ Շինութեանց նախարարութիւնը կը յայտարարէ թէ կառավարական նման տագնապի մը մէջ, որեւէ ձեւով չարգարացուիր զործադուլը :

× « Նիւ Եորք Հերըլտ Թրիպիւն»ի մէկ լուրը հաստատելով, Ամերիկայի արտ. նախարարութիւնը կը յայտնէ թէ Ֆրանսա միջերկրային հրթիռներ ապսպրած է Ամերիկայի :

Խնդիրը կը քննուի :

—o—

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

ԽՈՐՀՐԴԱՑԻ ՆՈՒԺԵՐ ԹՐՔԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԻՆ ՎՐԱՑ

Մինչ Ուոշինկթընի մէջ Անգլիոյ եւ Ամերիկայի ներկայացուցիչները, նախագահ Այզընհաւուրբի մասնակցութեամբ կը քննեն արեւմտեան ճակատը զօրացնելու կարելիութիւնները՝ Միջին Արեւելք կը մնայ զարձեալ մտահոգութեան գլխաւոր կէտը : Մակի մէջ այսօր կը սկսի Թուրքիոյ հանդիպ եղած սուրիական բողոքին քննութիւնը : Մինչդեռ, Սուրիոյ դիրքը չզօրացնելու համար՝ Անդրկովկասի մէջ 11 . Միութիւն սկսած է հիւլէական ռազմախրաժներ կատարել :

Թիֆլիսի «Արեւելքի Այլը» թերթը կը հաղորդը, թէ Անդրկովկասի մէջ խորհրդային ուժերը սկսած են հաւաքուիլ, հիւլէական զէնքերով զինուած :

Միաժամանակ, պաչտօնապէս կը հաղորդուի, թէ մառեչալ Ռոքոսովսկի Անդրկովկասի խորհրդային ուժերուն ընդհանուր հրամանատար նչանակուած է : Բացառիկ կարեւորութիւն կ'ընծայուի բրքական սահմանագլուխին վրայ կա –

(Շարունակութիւնը կարդալ .Գ. էջ)

ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

ՍՂԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

Անցեալ Ապրիլի 14ին, Պէյրութի «Այգ» օրաթերթին մէջ երեւցած յօդուածով մը, Պ. Հաճեան կը յուզէր հայերէն լեզուի յատուկ սղագրութեան մը կարեւորութեան հարցը։ «Կ'արժէ՞ խորհիլ հայերէն սղագրութիւն մը ստեղծելու մասին»։ Այս ձեւով հարցը դնելէ ետք, կը հրաւիրէր հետաքրքրուողները որ յայտնեն իրենց կարծիքը՝ այդ մասին։

Բացի Պ. Ե. Արմէնի յօդուածէն, որ երեւցաւ, այս խնդրին շուրջ, «Ձար-Թօնք»ի 285 եւ 286 թիւերուն մէջ (Մեպ-տեմբեր), եթէ չեմ սխալիր, թեր կամ դէմ ուրիշ արտայայտուող մը չեղաւ մինչեւ այսօր։

Երկու յօդուածագիրներն ալ նոյն եզրակացութեան կը յանգին։ Առաջինը կը կարծէ թէ աւելորդ պերճանք մը չէ հայերէնի սղագրութիւնը ու կրնայ օգտակար ըլլալ բազմաթիւ պարագաներու մէջ։ Երկրորդը աւելի վճռական է ու խանդավառօրէն կը ջատագովէ անոր կարեւորութիւնը, ողբալով անհաշուելի կորուստը հետեւողական դանձերու՝ որ ուշնեցած ենք ցարդ, սղագրական այդ գործիքը մեզի պակսած ըլլալուն պատճառու։

Ներկայ արագութեան դարուն, հասկնական չէ որ սղագրութեան բերած գործնական նպաստը ժխտող մէկը գտնուի։ Թերեւս տարակուսողները ըլլան յատկապէս հայերէնի մասին։ Առանց մասնագէտ մը ըլլալու, դժուար չէ կը կարծեմ դուշակել թերահաւատներու հասկնական առարկութիւնները եւ փորձել պատասխանել անոնց։

Առաջին եւ ամէնէն ուժեղ առարկութիւնը որ կրնային մէջ բերել, է անշուշտ ձայնական անրէժիսթրըմանի դիւրը՝ որ մերօրերուն հասած էարդարև կատարելագործուած աստիճանի մը եւ ընդհանրացած է ամէնուրեք, հետզհետէ աւելի փոքրը ծաւալով մը ներկայացնող ձայնագիր գործիքով մը, մաճեէքոֆոն անուն։ Ճիշդ է նաեւ որ ներկայիս բոլոր պաշտօնատուներն ու գրասենեակները օգտուած են այս հրաշալի գործիքով, ա-նանց սակայն վտարելու սղագրութիւնը որ կը պահէ իր դիրքերը առաջուան չափ ամուր կերպով։

Դարձեալ, հակառակ ձայնագիր մեքենայի դիւրին, կը տեսնենք որ սղագրական ուսմանց նուիրուած դպրոցները ոչ միայն չեն պակսիր, այլ ընդհակառակն։ Կ'ածի նաեւ անոնց աշակերտներուն թիւը։ Ու տակաւին, ստեղծուած կը տեսնենք սղագրական նոր գրութիւն մըն ալ, stenotypie (տառասղում ?) անունին տակ, որ առաջնոյն չափ ծաւալ ստանալու վրայ է արդէն եւ որ տարբեր ճամբով մը նոյն նպատակին կը ծառայէ հասարապ յաջողութեամբ։

Այս երեւոյթը իր ուժը կը պահէ նաեւ, հակառակ այն ծաւալումին որով էպիէ-թանիօն հոդ կը շահի տարուէ տարի անօրինակ մակընթացութիւնով։ Այն օրը երբ այս միջազգային լեզուն իշխելու ըլլայ համատարած կերպով, ի հարկէ պիտի պարտադրէ նաեւ իր իսկ սղագրութիւնը, բայց որքան ալ արագ ու միահեծան ըլլայ իր նուաճումը, ան կոչուած է ծառայել որպէս գործիք, համաշխարհային յարաբերութեանց մէջ մանաւանդ, ու պիտի չյաւակնի անշուշտ ի սպառ ջնջել մայրենի լեզուները, որոնք պիտի պահեն իրենց գոյութիւնը, հետեւաբար նաեւ՝ իրենց սեփական սղագրութիւնը։

Այո, պարտաւոր ենք ընդունիլ որ ձայնատիպ մեքենային երեւումէն առաջ, սղագրութեան դերն ու կարեւորութիւնը աւելի մեծ էր քան այսօր։ Ընդունիլ՝ որ այդ դիւտէն ասդին, սղագրութիւնը կորուսած է իր նախկին հրամայական եւ անփոխարինելի սրութիւնը, բայց ինչպէս տեսանք, երեւոյթները ցոյց կուտան որ ան կը շարունակէ դրաւել իր աւագ տեղն ու կարեւորութիւնը ըստ առաջնոյն։

Դարձեալ, թերահաւատներու ակնոցէն դիտելով կարելի է խնդրոյ առարկայ ը-նել այն անստուգութիւնը՝ որու մէջ կը գտնուի հայերէն լեզուի ապագան, Հայ-բենիքէն դուրս։ Եղթադրենք որ եւրոպական եւ ամերիկեան հայ գաղութներու մէջ մայրենի լեզուի վարժածութիւնը, ուշ կամ կանուխ, դատապարտուած ըլ-լայ անհետացման։ Պիտի մնան սակայն Արեւելքի գաղութները։ Մասնաւորապէս ո՛չ-քրիստոնեայ երկիրներու մէջ ապրող ու ծաղկող հայերէնը մեծապէս յուսալի է որ պահէ իր գոյութիւնը, ինչպէս յաջողեր է պահել մինչեւ այժմ։ Որքան ալ փոքր ըլլայ զայն գործածողներու թիւը, կ'արժէ որ այդ լեզուն օժտուած ըլլայ իր սղագրութիւնով, առանց ի հարկէ հրաժարելու ձայնատիպ գործիքին ալ բերած լիք աջակցութենէն։

Աւելորդ է ըսել թէ արտասահմանի յատուկ յիշեալ նկատողութիւնը գոյութեան իրաւունք չունի արդէն Հայաստանի համար, ուր գործածուած ու մշակուած լեզուն, նման վտանգի ենթակայ չէ, եւ ուրեմն, սղագրութեան կարեւորութիւնը որ եւ է առարկութեան տակ չի կրնար հան։ Ապահովաբար անոր պահանջը զգացուած է արդէն Հայաստանի մէջ ու թերեւս ալ կը խորհուի ստեղծել, — եթէ երբեք ըստեղծուած չէ արդէն — արեւելահայերէնի յատուկ սղագրութիւն մը։

×

Արեւելահայ եւ արեւմտահայ բարբառները կարո՞ղ են միատեսակ սղագրութիւն մը ունենալ, թէ ոչ՝ հարկ է ստեղծել երկու անջատ սղագրութիւններ, ո-րոնք ունենան թերեւս հասարակաց ընդհանուր կանոններ։ Այս կէտը զուտ մասնագիտական խնդիր է արդէն եւ դուրս կը մնայ, սկզբունքով այս հարեւանցի քննութեան սահմանէն։

Պզտիկ բախտաւորութիւն մը չէ մեզ համար ունենալ երիտասարդ հայ մասնագէտ մը յանձին Մարսէյլ բնակող Պ. Օննիկ Քիւթահեալեանի, որ, ինչպէս վերեւ յիշուած մեր զոյգ յօդուածագիրներն ալ կը վկայեն, կատարելագէս հմուտ է արդի գրական գիտութեանց բոլոր նրբութիւններուն եւ ի վիճակի է մեծ ճեռնհասութիւնով ի գլուխ հանելու հայերէն լեզուի սղագրութեան յօրինումը։ Նա իր բացարձակ ճեռնհասութեան ապացոյցը տուած է արդէն, ըլլալով առաջին յօրինողը՝ շատ աւելի բարդ ու դժուարագոյժ կնճիռներով լեցուն սղագրութեան մը, այն է երաժշտութեան սղագրութիւնը՝ որ անվերապահ հիացումին է արժանացած բազմաթիւ յայտնի երաժշտագէտներու եւ որուն կարեւորութիւնը, «Ճառաջ»ի մէջ եւս առիթն ունեցած եմ պարզելու, իր ատենին։ Իրագէս հանճարեղ գործ մը ուրուն իրագործման համար շատ ուրիշ օրատար մասնագէտներ ճղնած ու քրտնած են ապահովաբար, բայց եւ ոչ մէկուն է տրուած տանիլ այդ յաղթանակը։

Մեր երիտասարդ մասնագէտը յանձն կ'առնէ տարուան մը համար լքել ուրիշ ամէն անձնական զբաղում եւ ամբողջո-վին նուիրուիլ հայերէն լեզուի լիակատար սղագրութեան մը յօրինման սպասին աշխատանքին։ Կը պակսի միայն նը-ման ապզօգուտ գործով հետաքրքրուղ Ընկերակցութեան մը կամ մեկենասի մը աջակցութիւնը, հարկ եղած նիւթական միջոցները ապահովելու համար։

Մեր պարագային մէջ գտնուող ուրիշ ապրեր, լաստերով պիտի փնտռէին իրենց մէջ նման կարող ուժ մը ու ոչ մէկ պահուութեան առջեւ պիտի ընկրկէին առաւելագոյն օգուտ քաղելու համար անոր տաղանդէն։ Իսկ մենք որ ունինք այդ պատրաստուած ուժը, ինչո՞ւ չօգտուինք անոր պիտութեան լոյսէն։

Եթէ յատուկ ապրելու կողքին քայլ նետող կը գտանինք մեզ, ընդունելու ենք որ այս գծին վրայ ուշ մնացած ենք արդէն։ Եւ ինչ կ'արժէն նիւթական զոհողութիւնները մտքի տքնաջան վաստակի մը առջեւ, որ անկախաբար իր ունեցած գործնական արժէքէն, չի դադրիր ժողովուրդի մը քաղաքակրթական օրակին չափանիշներէն մին նկատուելէ եւ առիթ իսկ իրաւունք կը ստանայ լուրջ ուշադրութեան արժանանալու։

Վ. ՍԱՐԳՍԵԱՆ

ԳՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՀԱՅ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԵԱՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Համալսարանի նախաձեռնութեամբ, ամսոյս սկիզբը կազմակերպուած էր գրական երեկոյ մը, նուիրուած հայ բանաստեղծութեան։ Կը նախագահէր Ֆրանս. գատական բարձրագոյն դատաւորի նախագահ եւ դոյն առեանի պատուակալ նախագահ մեծանուն Հայուն արժանաւոր պատկերը Պ. Վահան Փորթուգալեան։

Նախագահը սեղմ պիծերու մէջ ներկայացուց «բանաստեղծութիւն» բառին լեզուական եւ իմաստասիրական նշանակութիւնը, եւ հաստատեց թէ հայ քերթողական արուեստը կ'արտացոլացնէ հայ ժողովուրդին ներքին ձայնը։ Այլ լեզուներով թարգմանութիւնը պատեհութիւն պիտի ստեղծէ օտարներուն եւս ճանչցնելու հայ հանճարը։

Ցետոյ խօսեցան Ֆրանսայի համակրելի բանաստեղծը, Լիւք Անարէ Մարսէյլ եւ մեր երիտասարդ դրագէտը, Կ. Փօլատեան, ներկայացնելով հայ ժողովուրդին քերթողական ժառանգը։

ՎԱԼԱՆՍ.— Ազգային Մխիթեան նախաձեռնութեամբ, գրական երեկոյ մը եւս կազմակերպուած էր Վալանսի Պետ. Թատրոնին մէջ։ Ֆրանսայի պետական դէմքերու եւ մտաւորականներու ներկայութիւնը բացառիկ արժէք մը կուտար երեկոյթին։ Ներկայ էին դիմաւորաբար յանուն նահանգապետին՝ Պ. Փօլ Վիկոու (Էնսպէքթէօր տ'Ակադեմի), փոխ-քաղաքապետ Տոքթ. Ալպէր, «Տօֆինէ Լի-պէրէ» եւ «Փրոկրէ տը Լիոն» թերթերուն թղթակիցները։ Կը նախագահէր Պ. Ժան Պալար, որ գրաւոր ճառով մը ներկայացուց համակրանքը, որ «Քայիէ տու Սիւա»ի խումբը կը կապէ հայ բանաստեղծութեան։

Ցետոյ յաջորդաբար խօսքը առաւ բանախօսներուն։ Պ. Լիւք Անարէ Մարսէյլ խօսեցաւ հայ բանաստեղծութեան մասին ընդհանրապէս, իսկ Կ. Փօլատեան (Ֆրանսերէն) ներկայացուց այն բանաստեղծները, որոնք թարգմանուած են Ֆրանսերէնէ «Քայիէ տու Սիւա»ի վերջին թիւով (Սայաթ-Նովա, Դուրեան, Մեծարենց, Վարուժան, Զարենց)։

Ցետոյ Փօլատեան կարդաց հատուածներ հայերէն բնագիրէն, իսկ Լիւք-Անարէ Մարսէյլ անոնց թարգմանութիւնը, ինչ որ մեծ տպաւորութիւն գործեց ներկաներուն վրայ։

Ամէնէն եաքը խօսեցաւ Շ. Նարդունի (հայերէն), ներկայացնելով Հայոց մշակոյթին նկարագիրը, տակուընութիւնը, անկորնչելի արժէքները։

Երեկոյթէն եաքը, որ վերջացաւ կէս-գիշերին, Ազգ. Մխիթեանը կազմակերպած էր ընդունելութիւն մը քաղաքին բակցութեան։

Մենք, պետութեան եւ ազգին տաղտուկ չպատճառելու [illegible] մտահոգութեամբ լուռ մնացինք մինչեւ հիմա եւ լուռ մը-նայինք հաւանաբար այսօր ալ, եթէ ա-կանատեսները չըլլայինք տխուր պատկերի մը։ Այսպէս, ուրիշներ ուժով [illegible] իշխանութեան գլուխ մնացած այս խըմբակցութիւնը իր անկողմնակալութեան պակասով ու ազգային կալուածներու [illegible] վատակարարութեամբ, Ա-ռաջնորդարանը վերածեց մենատիրական հահաստանի մը, Ազգ. Սահմանադրութիւնը ըստ կամս ծառայեցուց իր հատուածական նպատակներուն եւ ասոնց իրր բնական հետեւանք, այսօր արժանացած է ժողովուրդի բացարձակ մեծամասնութեան անվստահութեան։

Ըստ մեր Ազգ. Սահմանադրութեան սրամադրութեան, պարտաւորիչ է որ Գաւառական ժողովի ընդհանուր կազմը փոփոխութեան ենթարկուի ամէն տասը տարին։ Նկատելով որ, սոյն կենսական հարցը ցարդ նկատի չէ առնուած, ներկայ Գաւառական ժողովը, միացած Լիբանանի միշտ նոյն հատուածով ղեկավարուած Գաւառական ժողովին, ձեռնարկած է ֆուլիսային աշխատանքի մը՝ ազգին ճակատագրին հետ կապ ունեցող որոշումներ տալով Հալէպի մէջ։

Խմբագրական ՀԱՍԿի

(2 Շար.)

ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Կաթողիկոսական ընտրութեան մասին կատարուող խօսակցութեան մը ընթացքին, երբ ակնարկութիւն կ'ըլլար Հալէպի Գաւառական Ժողովի մասին, նոյն այդ եկեղեցականը, քմծիծաղով, կ'ըսէր։ Հալէպի Գաւառական Ժողովի հաշիւը շուտով կը կարգադրուի···։ Որոշեալ ծրագրի մը մանրամասնութեան անցնելէ առաջ մէկ մը, միայն, նման անգամնապատահարութիւն մը կրնար ընել։

Հալէպ 7 Նոյեմբեր, 1952

Գերապատիւ Տ. Խադ Ս. Արքեպիսկոպոս Այապահեան

Կաթողիկոսական Տեղապահ Մեծի Տաճարի Կիլիկիոյ

Անթիլիաս

Գեր. Սրբազան Հայր,

Այսու կը փութամ ներփակ յղել Ձերդ Սրբազնութեան Բերիոյ Թեմին Ազգ. Գաւառականի նոր ընտրութեանց պահանջքի յատուկ Հալէպահայութեան կողմէ պատրաստուած հանրագրութեան բաճաճեւին տակ, որ առաջնոյն չափ ծաւալ ստանալու վրայ է արդէն եւ որ տարբեր ճամբով մը նոյն նպատակին կը ծառայէ հասարապ յաջողութեամբ։

Այս երեւոյթը իր ուժը կը պահէ նաեւ, հակառակ այն ծաւալումին որով էպիէ-թանիօն հոդ կը շահի տարուէ տարի անօրինակ մակընթացութիւնով։ Այն օրը երբ այս միջազգային լեզուն իշխելու ըլլայ համատարած կերպով, ի հարկէ պիտի պարտադրէ նաեւ իր իսկ սղագրութիւնը, բայց որքան ալ արագ ու միահեծան ըլլայ իր նուաճումը, ան կոչուած է ծառայել որպէս գործիք, համաշխարհային յարաբերութեանց մէջ մանաւանդ, ու պիտի չյաւակնի անշուշտ ի սպառ ջնջել մայրենի լեզուները, որոնք պիտի պահեն իրենց գոյութիւնը, հետեւաբար նաեւ՝ իրենց սեփական սղագրութիւնը։

Այո, պարտաւոր ենք ընդունիլ որ ձայնատիպ մեքենային երեւումէն առաջ, սղագրութեան դերն ու կարեւորութիւնը աւելի մեծ էր քան այսօր։ Ընդունիլ՝ որ այդ դիւտէն ասդին, սղագրութիւնը կորուսած է իր նախկին հրամայական եւ անփոխարինելի սրութիւնը, բայց ինչպէս տեսանք, երեւոյթները ցոյց կուտան որ ան կը շարունակէ դրաւել իր աւագ տեղն ու կարեւորութիւնը ըստ առաջնոյն։

Դարձեալ, թերահաւատներու ակնոցէն դիտելով կարելի է խնդրոյ առարկայ ը-նել այն անստուգութիւնը՝ որու մէջ կը գտնուի հայերէն լեզուի ապագան, Հայ-բենիքէն դուրս։ Եղթադրենք որ եւրոպական եւ ամերիկեան հայ գաղութներու մէջ մայրենի լեզուի վարժածութիւնը, ուշ կամ կանուխ, դատապարտուած ըլ-լայ անհետացման։ Պիտի մնան սակայն Արեւելքի գաղութները։ Մասնաւորապէս ո՛չ-քրիստոնեայ երկիրներու մէջ ապրող ու ծաղկող հայերէնը մեծապէս յուսալի է որ պահէ իր գոյութիւնը, ինչպէս յաջողեր է պահել մինչեւ այժմ։ Որքան ալ փոքր ըլլայ զայն գործածողներու թիւը, կ'արժէ որ այդ լեզուն օժտուած ըլլայ իր սղագրութիւնով, առանց ի հարկէ հրաժարելու ձայնատիպ գործիքին ալ բերած լիք աջակցութենէն։

Աւելորդ է ըսել թէ արտասահմանի յատուկ յիշեալ նկատողութիւնը գոյութեան իրաւունք չունի արդէն Հայաստանի համար, ուր գործածուած ու մշակուած լեզուն, նման վտանգի ենթակայ չէ, եւ ուրեմն, սղագրութեան կարեւորութիւնը որ եւ է առարկութեան տակ չի կրնար հան։ Ապահովաբար անոր պահանջը զգացուած է արդէն Հայաստանի մէջ ու թերեւս ալ կը խորհուի ստեղծել, — եթէ երբեք ըստեղծուած չէ արդէն — արեւելահայերէնի յատուկ սղագրութիւն մը։

×

Արեւելահայ եւ արեւմտահայ բարբառները կարո՞ղ են միատեսակ սղագրութիւն մը ունենալ, թէ ոչ՝ հարկ է ստեղծել երկու անջատ սղագրութիւններ, որոնք ունենան թերեւս հասարակաց ընդհանուր կանոններ։ Այս կէտը զուտ մասնագիտական խնդիր է արդէն եւ դուրս կը մնայ, սկզբունքով այս հարեւանցի քննութեան սահմանէն։

Պզտիկ բախտաւորութիւն մը չէ մեզ համար ունենալ երիտասարդ հայ մասնագէտ մը յանձին Մարսէյլ բնակող Պ. Օննիկ Քիւթահեալեանի, որ, ինչպէս վերեւ յիշուած մեր զոյգ յօդուածագիրներն ալ կը վկայեն, կատարելագէս հմուտ է արդի գրական գիտութեանց բոլոր նրբութիւններուն եւ ի վիճակի է մեծ ճեռնհասութիւնով ի գլուխ հանելու հայերէն լեզուի սղագրութեան յօրինումը։ Նա իր բացարձակ ճեռնհասութեան ապացոյցը տուած է արդէն, ըլլալով առաջին յօրինողը՝ շատ աւելի բարդ ու դժուարագոյժ կնճիռներով լեցուն սղագրութեան մը, այն է երաժշտութեան սղագրութիւնը՝ որ անվերապահ հիացումին է արժանացած բազմաթիւ յայտնի երաժշտագէտներու եւ որուն կարեւորութիւնը, «Ճառաջ»ի մէջ եւս առիթն ունեցած եմ պարզելու, իր ատենին։ Իրագէս հանճարեղ գործ մը ուրուն իրագործման համար շատ ուրիշ օրատար մասնագէտներ ճղնած ու քրտնած են ապահովաբար, բայց եւ ոչ մէկուն է տրուած տանիլ այդ յաղթանակը։

Մեր երիտասարդ մասնագէտը յանձն կ'առնէ տարուան մը համար լքել ուրիշ ամէն անձնական զբաղում եւ ամբողջո-վին նուիրուիլ հայերէն լեզուի լիակատար սղագրութեան մը յօրինման սպասին աշխատանքին։ Կը պակսի միայն նը-ման ապզօգուտ գործով հետաքրքրուղ Ընկերակցութեան մը կամ մեկենասի մը աջակցութիւնը, հարկ եղած նիւթական միջոցները ապահովելու համար։

Մեր պարագային մէջ գտնուող ուրիշ ապրեր, լաստերով պիտի փնտռէին իրենց մէջ նման կարող ուժ մը ու ոչ մէկ պահուութեան առջեւ պիտի ընկրկէին առաւելագոյն օգուտ քաղելու համար անոր տաղանդէն։ Իսկ մենք որ ունինք այդ պատրաստուած ուժը, ինչո՞ւ չօգտուինք անոր պիտութեան լոյսէն։

Եթէ յատուկ ապրելու կողքին քայլ նետող կը գտանինք մեզ, ընդունելու ենք որ այս գծին վրայ ուշ մնացած ենք արդէն։ Եւ ինչ կ'արժէն նիւթական զոհողութիւնները մտքի տքնաջան վաստակի մը առջեւ, որ անկախաբար իր ունեցած գործնական արժէքէն, չի դադրիր ժողովուրդի մը քաղաքակրթական օրակին չափանիշներէն մին նկատուելէ եւ առիթ իսկ իրաւունք կը ստանայ լուրջ ուշադրութեան արժանանալու։

Վ. ՍԱՐԳՍԵԱՆ

ԿՅՈՒՍԻՍ

Ա.

ՆՅՈՒԹԵՐ – ՈՒՄՈՆ

Հեղ. Ա. Գրիգորյանի

— Տես, այ հոգի ուր մնաց, եղավ մեկ հղի կին։

Ծաղրական խոսքեր ասաց մեկը, որ կանգնած էր Ռոզայի դռան առջև։ Ռոզան ամաչեց, ծռեց գլուխը, ու ամոթից կարմրեցին նրա սպիտակ այտերը։ Ինչպես ամեն առավոտ, նա ուզում էր գնալ գործարան, բայց ինչպե՞ս գնար, երբ ամբողջ փողոցը լցված էր մարդկանցով։ Ռոզան ետ դարձավ, ներս մտավ տուն, նստեց աթոռի վրա ու սկսեց լաց լինել։

Ծաղրական խոսքերը դեռ ականջներում էին հնչում։ Ռոզան ոտքի թռավ, դուրս նետվեց փողոց, ուզում էր ասել, որ ինքը հղի չէ, որ ամուսնացել է, որ ամուսինը զորքում է, որ ինքը ամոթ չունի, որ ինքը... Բայց ոչ մի խոսք չկարողացավ արտասանել։ Ամբոխը ծիծաղում էր, ոռնում էր, ինչպես գազանանոց մտած խելագարված կապիկների երամակ։

Ռոզան ետ դարձավ, ներս մտավ տուն, ինքն էլ ծիծաղեց, ինքն էլ ոռնաց, ինքն էլ ոռնաց։ Ամբոխը ավելի կատաղեց։

տարուող այս անցուդարձերուն, որոնք տակի կ'ունենան Թուրքիոյ մատհոյու – թիւնը աւելցնելու համար: Կովկասեան ճակատը ներկայիս խորհրդային ռազմա – կան կարեւորագոյն կեդրոններէն մէկը եղած է:

Հակառակ այս բոլորին, Թուրքերը ան– տարբերութեամբ կը դիմաւորեն մտաձյալ Ռաքոսովսկիի զալուստը՝ իբրեւ սահմա– նին մօտ, յայտարարելով, թէ Ռուսերը կրնան նաեւ Բուլղանինը զրկել Կովկաս, եթէ կ'ուզեն: Այս հարցին առնչու – թեամբ, պալատական թերթերը կը գրեն թէ Ռոքոսովսկին Թրքական սահմանը գըր – կելով, Մ. Մոլոթիւնը բացէ ի բաց ըս – պառնալիք կ'ընէ. ուրեմն՝ Թուրքիա իրա– ւունք ունի այս ուղղութեամբ բոլոք ներկայացնելու Մակի մէջ: «Ձումհու – րիէթ» թերթը կը գրէ յատկապէս. — Ռոքոսովսկի 1938ին Մանչուրիա գըր – կուած էր՝ այնտեղ ծագած խռովութիւն– ները զսպելու համար: Բայց, Թուրքիան Մանչուրիա չէ: Մանչուրիոյ մէջ ան ըս– տացած էր իր զօրավարի ատելութիւնը, տակաւին եթէ նման խաղ մը խաղայ՝ Թուրքիոյ մէջ կրնայ կորսնցնել մտաձյա– լի իր պաշտօնը:

Մինչ այս մինչ այն, ընդդիմադիր չար– ժումը խռովութիւններ սկսած է հանել Թուրքիոյ մէջ: Եչ. օր, հակակառավա – րական ցոյցեր տեղի ունեցան Անգարայի եւ Պոլսոյ մէջ. ոստիկանութիւնը գաւա– զանիներու եւ արտասուաբեր ռումբերու միջոցաւ յաջողեցաւ ցրուել ամբոխը: Մայրաքաղաքին մէջ, Խռովութիւններ ծագեցան, Հալք կուսակցութեան կազմա– կերպած միթինկէն ետք, ուր խօսք առած էր կուսակցութեան նախագահ՝ Իսմէթ Ինէօնիւ: Միթինկէն վերջ՝ ամբոխը հե– տեւեցաւ Իսմէօնիւի կառքին, որմէ ետք հաւաքուեցաւ Խորհրդարանի նախագա – հին տան առջեւ եւ սկսաւ բացագանչու – թիւններ արձակել:

Ոստիկան – զօրաց ուժերը բազմապատ– կուած՝ կը չրջին ներկայիսթուրքիոյ փո– ղոցներուն մէջ, յատկապէս՝ Անգարա եւ Պոլիս, հաւանական նոր խռովութիւննե – րու առաջքն առնելու համար:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Ա.ԹԻՆԻ մէջ վերջացան Յունաստանի եւ Եուկոսլաւիոյ ներկայացուցիչներուն խորհրդակցութիւնները. հրատարակուե – ցաւ զեկոյց մը, որ կը յայտնէ թէ երկու Լրիւրները պիտի գործակցին իրարու հետ: Ռազակցութեանց պլիւսւոր նիւթը ե– ղած է Կիպրոսի հարցը, ինչպէս նաեւ Մ'իջին Արեւելքի թնճուկը:

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ սկսած են բազմա – պատկել իրենց հրթիռներուն փորձերը, որոնք մեծ յաջողութիւններ կ'արձանա – գրեն: Մի քանի երկրային այլազան տեսակի հրթիռներ արձակուած են, որոնք կը բարձրանան մինչեւ 6500 քիլոմեթր՝ ան– հունին մէջ: Աւելի զօրաւոր՝ քան խոր – հրդային հրթիռները:

ՔՐԻՍԹԻԱՆ ՏԻՈՐԻ մարմինը այսօր Փարիզ պիտի փոխադրուի Մարսէլ Պու– սաքի անձնական օդանաւով: Ինչպէս կը– րած էինք մեծանուն դերձակին մահուան լուրը մեծ յուզում պատճառած է աշ – խարհի բոլոր կողմերը, մասնաւորաբար Տալասի մէջ (Թէքսաս) ուր Տիոր մաս – նաճիւղ մը ունէր:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Լիոնի եկեղեցաչէն Ճանճնախումբը չը– նորհակալութեամբ արձանագրած է Լիո– նի հրապարակի վրայ ծանօթ վաճառա – կան Պ. Պարպարեանի (կամ Քարէլ) 50 հազար ֆրանքի նուէրը:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Աչքոյժ եւ կարող մէկը, ընկերութիւն կազմելու համար կամ գործակցելու հա – մար, պրեվըբէ նոր ապրանքի մը համար առանց մրցակցութեան: Մեծ կարելիու– թիւններ: Պէտք է տրամադրելի ունենայ երեք հարիւր հազար ֆրանք:

Գրել Թերթին հասցէին որ կը փոխան – ցէ:

×

Բենիամին, Դաւիթ, Աբշալոյս, Գոհար, Թերվիզ եւ Մարիամ Էկէքեաններըն՝ բա – բերդի Գայլու գիւղէն: Կը կարծուի որ Ֆրանսա կը գտնուին: Փնտռողներն են քոյր եւ եղբայր Ճուհաճ եւ Ասատուր Էկէքեանները: Հասցէ՝ Նոր – Արէչ, 50 փ. թիւ 24 Երեւան, Հայաստան:

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՄԻՋՄԱՄՆԱՁԻՒՂԱՑԻՆ ԺՈՂՈՎ

Ֆ. Կ. Խաչի Շրջ. վարչութիւնը մէջ – մասնաճիւղային ժողովի կը հրաւիրէ փա– րիզի չրջանի մասնաճիւղերը, այս երկու– չաբթի ժամը չորսին, Սասունցի Ճաչա – րանի վերնայարկը, 31 բիս տ'Ալեքսան – տր, Փարիզ (2), մէթրօ Ռիւոմիւր Սէ – պաթաիօլ: Կարեւոր օրակարգ:

ՊՈՄՈՆԻ ՀԱՑ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԻՔ ՔԱՆԻ ՄԸ ՕՐԻՆ

«Շանթ» թատերախումբը զեկավարու– թեամբ Գր. Քէնոիրեանի կը ներկայացնէ Գր. Վահանի «ԲԱԽՏԻՆ ԱՆԻԻԸ», որ մեծ յաջողութիւն գտած է Նիսի մէջ:

Մանրամասնութիւնները յայտնուած:

Այրի Տիկին Համասփիւռ Ազապալեան (Ամերիկա), Այրի Տիկին Եղիսաբէթ Տէր Ղուկասեան, Տէր եւ Տիկին Միհրան Կա– բապետեան, Տէր եւ Տիկին Մարտիրոս Բենիրեմէդեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Հայկ Տէր Ղուկասեան, Տէր եւ Տիկին Կանանեան, եւ զաւակները (Ամերիկա), Տէր եւ Տիկին Վազգէն Ազա– պալեան եւ զաւակները (Ամերիկա), Պ. Վիչէն Տէր Ղուկասեան եւ զաւակները, Պ. Թագուր Թագուրեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Պետրոս Արզանկիւլեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկին Վահրամ Տէր Ղուկասեան եւ զաւակունք, Պ. Նուպար Տէր Ղուկասեան, Պ. Վահագն Կարապետ– եան, Օր. Անահիտ Կարապետեան, Տօքթ. Վահան Պալասանեան, Տէր եւ Տիկին Ֆի– տոն, Տէր եւ Տիկին Պարոնվարդեան եւ զաւակները (Մօպէօժ), Պ. Յարութիւն Զարլըղճեան, բազմաթիւ պարագաները եւ բարեկամները խորունկ ցաւով կը ծա– նուցանեն մահը իրենց քրոջ, մօրաքրոջ, քենիին, մեծ մօրաքրոջ, զարմուհիին, աղգականուհիին եւ բարեկամուհիին՝

ՏԻԿԻՆ ԴՈՀԱՐ ՎՏԱՐԱՆԴԻԻ

(Ծնեալ Եայլաճանեան, Կարնեցի, 67 տարեկան, այրին բանաստեղծ Արամ Վը– տարանդեի):

որ տեղի ունեցաւ յետ կարճատեւ հիւան– դութեան, Բշ. օր 21 Հոկտ. ժամը 1·30– ին, Պիշա հիւանդանոցը:

Յուղարկաւորութիւնը տեղի պիտի ու – նենայ այս չաբաթ, 26 Հոկտեմբեր, կէս օրէ վերջ, ժամը 14·15ին, Հայոց եկեղե– ցին, 15 բիս ժան Կուժօն, Փարիզ, ուրկէ մարմինը պիտի ամփոփուի Նուագի լը Մէյքի գերեզմանատունը:

Մասնաւոր մահագդ դրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբրեւ այդ նկատել:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Երիտասարդ զործաւորուհիներ եւ զոր– ծաւոր մը:

Confiserie MARMARA

49, Rue Raspail. Alfortville

×

Տունը աշխատող զործաւորուհիներ Շըմիզիէի համար: Կը յանձնենք Փարիզի չրջակայքը (մինչեւ 50 քիլոմեթր):

Դիմել՝

TAVITIAN, 40, Rue de Flore. Alfortville
ENT. 35-17

կամ Փարիզի հասցէին՝

19, Bd. Saint-Denis

ՍՏԻՊՈՂԱԲԱՐ

Կ'ուզուի հայ պատուաւոր կին մը 45–50 տարեկան, որ առանձին կնոջ մը մօտ ըղ– բաղի տան զործերով, օրուան ընթացքին: Սնունդ, բնակարան ապահով եւ ամսա – կան վճարում մը:

Դիմել՝

GARAGE DES SPORTS - M. ARAM
167, Ave Michel Bizot, Paris

AVE. NIEL

TAILLEUR H. & D.
COUTURE CONF.

b. Mag. av. Logt b. aménagés
chauff. cent. Px. 9 m. PAS 49-98

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

3 Նոյեմբեր Կիրակի գիշեր, Միւթիւա– լիթէի մեծ սրահին մէջ:

×

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 31ին, հինգշաբթի երեկոյ, Ալհամպրայի մէջ:

ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

Կիրակի, Նոյեմբեր 3, ժամը 16ին: Կը բանախօսէ ընկ. Ժ. ՄԻՐԻՃԵԱՆ Մանրամասնութիւնները յայտնուած:

ՊՈՐՏՈՑԻ ՄԷՋ

Նոյեմբեր 3ին, կիրակի ժամը 15·30ին, Կղերականներու սրահը, 22 բիս տէ Պա– հիւթիէ:

Կը նախագահէ ընկ. Պ. ՔԷՆՏԷՐԵԱՆ
Կը խօսի ընկ. Հ. ԹԱՇՃԵԱՆ
Գեղարուեստական խնամուած բաժին:

ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Կիրակի, 27 Հոկտեմբեր, ժամը 16էն կէս գիշեր

GEORGE Vի ՀՔԵՂ սրահներուն մէջ

Զանազան աքրաֆսիօնիներ — Մուտք 500 ֆրանք

Deux Orchestres — Cotillons

Կը խնդրուի ապահովել սեղանները — Հեռաձայնելով մխութեան դրասենեակը

PRO. 77.73

Ա. ԳՄԲԷԹԵԱՆԻ ԵՒ ԳՐԻԳՈՐ-ՎԱՀԱՆԻ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՇՐՋԱՊՏՈՅՏԸ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԷՋ

Վիէն.— Շաբաթ գիշեր, 2 Նոյեմբեր, Կաթոլիկներու սրահը, Նախաձեռնութեամբ Վիէնի Հ. Մ. Ը. Մ.ին

Լիոն.— Կիրակի երեկ, 3 Նոյեմբեր, Սթիւտիօ Քրէքի, 24 բիս Տիւնուար

Տէսին.— Կիրակի գիշեր 3 Նոյեմբեր, Հ. Յ. Դ. Տան մէջ Նախաձեռնութեամբ Տէսինի Հայ Կրթական Մարմնոյն

Առաջին անգամ ըլլալով չրջանին մէջ, ծանօթ դերասան Ա. ԳՄԲԷԹԵԱՆ կը խաղայ մասնակցութեամբ հեղինակին եւ տեղական բեմի լաւագոյն ուժերու

ԿԻՆՆ ԱՆՀԱՒԱՏԱՐԻՄ Է

Մի–ծպտաչարժ կատակ. երեք արար ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՀԱՆԻ

Մուտքի շատ մատչելի գիներ

Լիոնի համար տոմսերը նախապէս ապահովել, դիմելով՝ Պ. Ղ. Ղազարեանի դերձակատունը՝ 56, Rue Cuvier, Lyon - Télphone : LA. 80-72

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ ՎԱՐԶՈՒ ՏՈՒՆ ՄԸ

Սահպղպաբար կը փնտռուի վարձու յարկարաժին կամ տուն (փավիյօն) մը, Փարիզի կամ արուարձանի մը մէջ: Դի– մել «Յառաջ»ի:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Որակեալ լաւ զործաւոր մը, կահա – զործ (էսթենիաք), որ պիտնայ գծել: Ոչ մասնագէտները պէտք չէ դիմեն՝

ENTREPRISE G. PANOSSIAN
Menuiserie-Ebénisterie
34, Rue de la Liberté, EMBRUN - Hautes-Alpes

BAINS DE VAPEUR

4 bis, Rue de la Pierre-Levée — Paris - 11e

OBE. 12-51

MÉTRO : RÉPUBLIQUE, OBERKAMPF ET PARMENTIER

ԵՐԵՔ ՍՐԱՀ ՇՈԳԻԻ ԼՈԳԱՆՔԻ
(SUDATION ET FUMIGATION)

Մասաժ, Օֆսիժենօթերափի, ձեռքերու եւ ոտքերու խնամք (մանիւփիւր – փետիւփիւր) ֆուաֆիւր, սուէն տը պօթէ, փիսին:

BAR - RESTAURANT

Բաց օրեր.—

ԿԻՆԵՐՈՒՆ	ԱՑՐԵՐՈՒՆ
Ուրբաթ ժամը 11էն 23	Հինգշաբթի ժամը 17էն 23
Երկուշաբթի ժամը 11էն 23	Շաբաթ ժամը 9էն 23
Չորեքշաբթի ժամը 11էն 23	Կիրակի ժամը 8էն12

ՀԱՅԵՐԷՆ ԿԸ ԽՕՍԻՆՔ

Հիմնադիր–Տնօրէն ԳՐԻԳՈՐ ԹԵՒԱՆԵԱՆ

ՁԱՃԱՐԱՆ ԵՒՐ

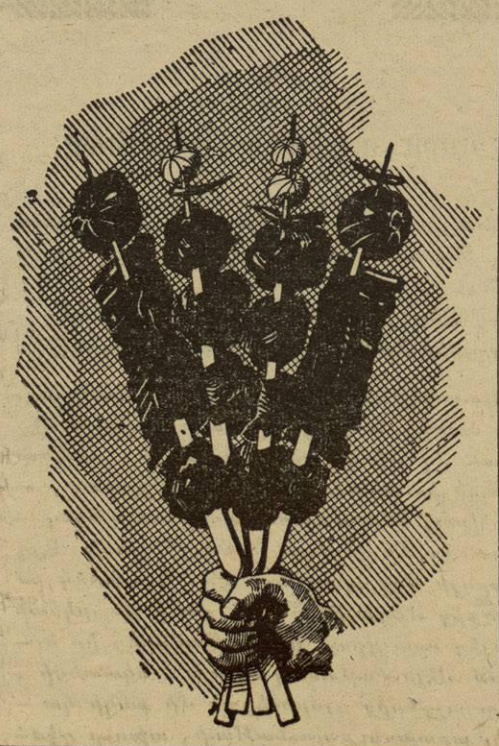
Ֆրանսական – Հայկական եւ կովկաս– եան ընտիր կերակուրներ

4, RUE ROBERT-ETIENNE
(Rue Marbeuf) PARIS - 8e
TÉL. : BAL. 31-21
ՇԱՆ ԶԷԼԻԶԷԻ ՍՐՏԻՆ ՎՐԱՅ
Métro : F. D. Roosevelt

Հաճելի մթնոլորտ

Առաջնակարգ կովկասեան խորոված – ներ, «չաշլիք», «քարսքի»

Bar Américain

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction - Administration : 32, Rue de Trévise, Paris 9e

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86-60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. PARIS 15169-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք : Հատը 12 ֆր.

ԿԻՐԱԿԻ 27 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

DIMANCHE 27 OCTOBRE 1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8029 — 33e ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ԱԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3830

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

"ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԸ"

Այս անունով ճանչցուած էր երգեր ու վէրքերու հեղինակը՝ իր բնածին տաղանդի ծլումէն սկսեալ մինչեւ յիսուն տարեկանը :

« Դաշնակցութեան բանաստե՛ղծ »:

Այս վարագուրային մակդիրին հմայքով բեռնաւոր, Աւետիք Իսահակեան իր երիտասարդ տարիքէն կուռքը դարձաւ դաշնակական նոր սերունդին՝ սահմանին արեւելեան եւ արեւմտեան կողմերը միանալու համար :

Իր համբաւը չատոնց տարածուած էր արդէն Թուրքիոյ մէջ, ուր 1908ի Օսմանեան Սահմանադրութեան հռչակումէն վերջ ծագած էր նոր կեանքի մը արշալոյսը : Սկսած էր ազգային զարթօնքի, հայկական վերածնունդի փայլուն շրջան մը :

Վաղեմի Բիւզանդիոնը ձերբազատուած բռնակալ վարչաձեւի կաշկանդիչ կապանքներէն՝ զարձած էր արեւմտահայ մշակոյթի ոստան մը, լոյսի վառարան մը : Հոն կուգային համախմբուիլ մեր մտաւորականները Եւրոպայէն ու մանաւանդ Կովկասէն :

Թրքահայ մամուլին եւ գրականութեան մէջ յայտնաբերուող նոր ոգին, թարմ ու ջերմ շունչը խանդավառութեամբ կը լեցնէր երիտասարդութեան հոգին՝ գործօնական գրասէրներէն սկսեալ :

Մեր գրագէտներն ու բանաստեղծները, յեղափոխականներն ու հայդուկները, հրատարակչատունները լոյսին պաշտամունքին առարկան դարձած էին :

Ասիկա այն շրջանն էր, երբ անձնական Ակնունին՝ հիացիկ երիտասարդ ունկնդիրներու որոտընդոստ ծափերուն տակ՝ գովքն հիւսելով Հ. Յ. Դաշնակցութեան՝ կը պատգամէր . «Կուսակցութիւն մը, որ իր ծոցին մէջ ունի երկու հզօր մտաւորական, դա կուսակցութիւն չէ, ա՛զգ է» :

Ահա այդ խանդավառ օրերուն էր, 1911ի գարնան, որ Պոլիս կը հանդիպի մեծանուն գրագէտ Աւետիս Ահարոնեան եւ Դաշնակցութեան բանաստեղծ Աւետիք Իսահակեան, իրենց ճամբուն վրայ հանդիպելէ վերջ Տրապիզոն ու Սամսոն, ուր արտակարգ ընդունելութեան արժանացած էին :

Կովկասահայ երկու մտաւորական նոր դէմքերու Պոլիս ներկայութիւնը ոգեւորութեան նոր ալիքներ բարձրացուց : Բերայէն մինչեւ Սկիւտարի բարձունքը հր. բազարակային հաւաքոյթներ սարքուեցան լսելու համար հայ տաղանդի երիտասարդ Ահարոնեանը, որուն խօսքը նոյնքան հմայիչ էր որքան գրիչը :

Աբու Լալայի լոռեցոց հեղինակը իր կոզքին էր միշտ :

Աւետիք Իսահակեան բախտաւոր տաղանդ տակ ծնած՝ երջանիկ կեանք ունեցաւ : Պոլիսէն վերջ անցաւ Եւրոպա, Ալեքսանդրիա, Զուիցերիա, Իտալիա, ուր մնաց համաշխարհային առաջին պատերազմի շրջանին ու նաեւ անկէ վերջ ալ երկար տարիներ՝ մանաւանդ Փրնեւ ու Վենետիկ :

Եկաւ նաեւ Փարիզ այն օրերուն՝ երբ Հայաստան իշխանապետութիւնը չատոնց խորհրդային տարազ հագած էր :

Կ'ապրէինք տարազի պատն օրեր : Հ. Յ. Դաշնակցութեան Բիւրոն եւ Հ. Հ. Պատուիրակութիւնը ի վիճակի չէին պահելու զինքը : Ինչպէս չէին կրցած պահել Զապէլ Եսայեանը :

Նոր կեանք մը կը սկսէր Իսահակեանի համար : Քանի մը տարի հայրենիքին մէջ ապրելէ ետք, 1929ին կը վերադառնար Փարիզ : Հուսկ ուրեմն 1936ին վերջնապէս հաստատուելու համար Հայաստանի մայրաքաղաքը :

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԿԻ ՄՈԼԷ ԴԺՈՒԱՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌՋԵԻ

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ՝ ՎԱԽԵՐԱՑՈՒՄ

Կի Մոլէ չարաթ օր պիտի վերջացնէր իր դահլիճին կազմութիւնը, երկուշաբթի օր Ազգ. ժողովին ներկայացնելու համար : Երեսփոխանները պիտի վաւերացնե՞ն իր դահլիճը . դժուար է այժմէն բան մը բսել, քանի որ խորհրդարանական բոլոր խմբակցութիւնները ցարդ պատասխան չեն տուած : Ամէն պարագայի մէջ, ընկերվարական պարագլուխը ապահով է, որ իրեն թիկունք պիտի կանգնին Ժողովրդական Շարժումը, Արմատականները ուղղափառ եւ անկատուած Թեւերը, Դիմադրականները, Զախ – Հանրապետական Անդրծովեան Անկախները :

Կի Մոլէ ծրագրած է դահլիճին կազմութեան օժանդակող բոլոր հոսանքնեբուն նախարարական պաշտօններ ապահովել . այս մտահոգութեամբ, բազմաթիւ նոր նախարարութիւններ առեղծած է, ինչ որ կացութիւնը բաւականին կը բարդացնէ : Արդէն խօսք կը պատնար «ֆեոդալային» կառավարութեան մը վրայ, այսինքն՝ չորս ամսուան դահլիճի մը մասին : Երկար բնոյթ կարգ մը գրոյցներու համաձայն, Շուման մերժած է մասնակցիլ կառավարութեան : Պատճառը այն է, որ Արտաքին նախարարութիւնը փոխանակ իրեն յանձնելու, Մոլէ կը մտածէ վստահիլ Փինոյին :

Ցամենայն դէպս, ոչ ոք վստահ է Մոլէի յաջողութեան, թէեւ ցարդ ներկայացած վարչապետութեան թեկնածուներուն մէջ, ձախադէպ ամէնէն քիչ հաւանականութիւն ունեցող անձը կը նկատուի : Բ. օր, կէսօրէ վերջ երեսփոխանները պիտի բսեն իրենց խօսքը . եթէ մեծամասնութիւն չգոյանայ, տաղնապին հետեւանքները չատ ուելի ծանր կրնան ըլլալ :

ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՅԶԸՆՀԱՈՒՐԸ ՓԱՐԻԶ ԿՈՒԳԱՅ

Ինչպէս գրած էինք, Ուշինկթընի մէջ կը չարունակուին անգլեամերիկեան խորհրդակցութիւնները, Նախագահ Այզընհաուըրի մասնակցութեամբ : Մաքմիլըն եւ Այզընհաուըր իրենց խորհրդակցութեան ընթացքին յառաջիկայ տարուան սկիզբը Եւրոպայի մէջ դաշնակիցներու համագումարի մը կարելիութիւնները քննեցին :

« Մեծերու » խորհրդաժողովը կրնայ գումարուիլ Լոնտոն կամ Փարիզ :

Ատլանտեան Ուխտի երկիրներու այս ժողովին առիթով, հաւանական է որ Նախագահ Այզընհաուըր չրջապտոյտ մը ընէ դաշնակից երկիրներուն մէջ :

Միացեալ Նահանգներու Նախագահն ու Անգլիոյ Վարչապետը Դեկտեմբերին Փարիզ պիտի գան, ժողովին մասնակցելու համար :

Ինչպէս գրած էինք, Ուշինկթընի մէջ կը չարունակուին անգլեամերիկեան խորհրդակցութիւնները, Նախագահ Այզընհաուըրի մասնակցութեամբ : Մաքմիլըն եւ Այզընհաուըր իրենց խորհրդակցութեան ընթացքին յառաջիկայ տարուան սկիզբը Եւրոպայի մէջ դաշնակիցներու համագումարի մը կարելիութիւնները քննեցին :

« Մեծերու » խորհրդաժողովը կրնայ գումարուիլ Լոնտոն կամ Փարիզ :

Ատլանտեան Ուխտի երկիրներու այս ժողովին առիթով, հաւանական է որ Նախագահ Այզընհաուըր չրջապտոյտ մը ընէ դաշնակից երկիրներուն մէջ :

Միացեալ Նահանգներու Նախագահն ու Անգլիոյ Վարչապետը Դեկտեմբերին Փարիզ պիտի գան, ժողովին մասնակցելու համար :

Այս առիթով կ'ըսուի, թէ ոչ մէկ նոր ծրագիր մշակուած է Մոլէին Արեւելքի համար : Այս չրջանին նկատմամբ որոշումներուն մասին անգլիական եւ ամերիկեան չրջանակները կը մերժեն բացատրութիւններ տալ :

Եւրոպայի մէջ գումարուելիք Արեւմտեան համագումարը, որուն պիտի մասնակցի Նախագահ Այզընհաուըր, կ'առաջադրէ ուրտ կապեր ստեղծել դաշնակիցներու միջեւ ու գործակցիլ յատկապէս հիւլէական մարզին մէջ : Միացեալ Նահանգներ պատրաստ են ամէն տեսակ օժանդակել իրենց բարեկամներուն :

———o———

ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԸ ԵԻ ՆԱՆԹԻ ՑՈՑՑԵՐԸ

Ուրբաթ օր տեղի ունեցած գործադուլին հետեւանքով ծանր դէպքեր պատահեցան, յատկապէս Նանթի մէջ : Բանթողները միթինկ մը սարքելէ վերջ, տողանցեցին եւ խմբակներու բաժնուած փչրեցին հարիւրավեկ մը ցուցափեղկեր . անկարգութիւններ ըրին նաեւ ոստիկանատան մէջ :

Զեռնառումբ մը արձակուեցաւ պինուրական կառքի մը վրայ, չորս զինուորականներ վիրաւորուեցան, որոնցմէ մէկը՝ ծանր :

Ժամը 18ին սկսան ցոյցերը, որոնք խռովութեան վերածուեցան : Ցուցարարները արդելք կը հանդիսանային, որ ինքնաշարժները իրենց ճամբան չարունակեն :

Զինուորական մը, որ հեծանիւով կ'անցնէր, ցուցարարներուն ձեռքը ան – ցաւ, ու հազիւ կարողացաւ ապաստել՝ Աքսատանքի Դաշնակցութեան (Համալնա – վար) բարձրաստիճան պաշտօնեաներէն

ՆԱՄԱԿ ՄԸ ՆՈՐ ԱՒԵՏԻՔ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆԻՆ

ՄՄԲ.— Ծանօթ բանաստեղծ Լուի Ա – րագոն որ վերջերս Մոսկուա գացած էր Լեթր Ֆրանսէզի մէջ հետեւեալ յօդուածը ուղղած է Աւետիք Իսահակեանի, ամսոր մահուան առթիւ :

1936ին, Մոսկուայէն կանչուելով , էլ – պա Թրիոլէ ու ես, երբ կը հասնէինք այտեղ, կը գտնէինք կոզքին՝ Հոզեվարքի մէջ եւ Մոսկուայի ու իր տան ճամբուն վրայ լսեցինք մահը անոր, որուն այցելութեան կ'ներթայինք : Ահաւասիկ, 1957ին, Մոսկուա հասնելով կ'իմանամ մահը զարուս մեծագոյն բանաստեղծներէն մէկուն՝ Աւետիք Իսահակեանի, զոր պիտի ուզէի ողջունել եւ իրեն հետ՝ խորունկ երգը Հայաստանի :

Այս զարը ունի լուսաւոր քանի մը անուններ, քանի մը բանաստեղծներու անուններ . — Անգլիա՝ Քրիլինկ, Ֆրանսա՝ Ափոլինէր եւ Էլիւար, Գերմանիա՝ Ռիլքէ, Սպանիա՝ Կարսիա Լորքա, Ռուսիա՝ Խլեպնիկով եւ Մայակովսկի, Հայաստան՝ Զարենց եւ Իսահակեան : Ամէն անգամ, երբ այս կրակներէն մէկը մարի աշխարհին մէջ, կը թուի թէ կը խաւարի : Մինչ գէս, ինչ որ կը թողուն անոնք իրենց եւթին, սուտերը չէ՝ այլ բոց : Իսահակեան անհետացած, « Աբու Լալա Մահարի »ն եւ « Սասմա Մհեր »ը կը մնան : Ինչպէս գրեթէ զարերը վախճանին չեն հասած Մհերի պատկերին « որ կը սիրէ խեղճերը » նմանապէս, հազար տարի անց՝ Իսահակեանի ձայնին մէջ վերածնաւ Մհերի չունչը . 83 տարիները վախճանը չեն բերած բանաստեղծ Իսահակեանի, որ պիտի ապրի ոչ միայն հայ սրտին մէջ, այլ՝ համայն աշխարհի երազներու զանճարանին մէջ իրրեւ նշոյլ մը, յաւիտեան ապրող :

Հիմա, կարգը մերն է, վերապրողնե – րուս, որոնց ուսերուն կը ծանրանայ այդ բոցը բարձր պահելու պարտականութիւնը : Մեզի կ'ինծայ աշխատիլ, որ այնտեղ ուր Հայաստանի երգը տակաւին չէ բե – րած իր վարդենիներն բոյրը, իր աչքերը փակող Իսահակեանի միջոցաւ սորվին ժողովուրդի մը մարզկային մեծութիւնը եւ փառքին ու տառապանքներուն հազարամեայ բանաստեղծութիւնը :

Երբեք այնքան չզգացինք պահանջը իրեն եւ իր ձայնին, որ աշխարհի դէմքին պռոտաց, 1903էն սկսեալ :

Օ՛ պատուութիւն, անմահներու Գուբանը եւ սոխակը զրահաւ :

ARAGON

ԱՐԱՄ ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ՓԱՐԻԶԷՆ Կ'ԱՆՑՆԻ

Հռչակաւոր երաժշտագէտ Արամ Խաչատուրեան որ Հարաւային Ամերիկա գացած էր նուագահանդէսներ տալու համար, չարաթ օր օդի ճամբով Փարիզ եկաւ, Հայաստան երթալու համար :

———o———

մէկուն միջամտութեամբ, որ անոր ըն – կերացաւ մինչեւ իր տունը :

Ժամ մը վերջ, ոստիկանները չրջապատած էին արդէն քաղաքը եւ ցրուեցին ցուցարարները : Այս առիթով բախումներ պատահեցան, որոնց հետեւանքով ծագեցան կռիւները, որոնք չարունակուեցան մինչեւ ժամը 22 : Կարգ մը ձերբակալութիւններ ալ եղան :

———o———

ՆԻԻ ԵՈՐՔԻ Ատեանը վաստեց , թէ խորհրդային լրտես Ապէլ Հիւլէական պատնիշներ յանձնած է Մոսկուա : Մահուան պիտի պատապարտուի : Դատավճիռը պիտի յայտարարուի Նոյեմբեր 1ին :

ՊԵԼԿՐԱՏԻ մէջ կը յայտնեն, թէ Մոսկուա պիտի չօժանդակէ Եուկոսլաւիոյ՝ եթէ Ամերիկա զադրեցնէ իր օգնութիւնը :

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ վարչապետ Ատընաուըր Բ. օր պիտի ներկայացնէ իր կառավարութիւնը՝ վաւերացնելու համար :

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ յեղափոխութեան տարեդարձին առիթով, ոստիկանութիւնը հր – բահանգ ստացած է մինչեւ Նոյեմբեր 4 հռչակել Փեշտայի փողոցներուն մէջ :

(Շարունակութիւնը կարդալ .Դ. էջ)

ԵՐԳԵՐՈՒ ՎԱՐՊԵՏԸ

Ո՛րքան մօտ էինք, ո՛րքան հեռա – ցանք...

Կովկասէն կարին, յետոյ Պոլիս ապաս – տանած էր, խուսափելով ցարական հա – լածանքներէն, որոնք մոլեգնութեան հա – սեր էին, իրրեւ հետեւանք Դաշնակցու – թեան դէմ սարքուած դատին (1911–12):

Այդ օրէն ալ կը սկսէր մեր ծանօթու – թիւնը, որ վերածուելու կատարեալ մը – տերմութեան, երբ սառնձնեցինք ապել « Աբու Լալա Մահարի»ն :

« Դրսեցիները » — անոնք որ Թուրքիա կուգային օգտուելով Սահմանադրութեան վերահաստատումէն, իրենց հետ բերած էին, հայրենասիրական – յեղափոխական տպաւորուն հետ, չատ մըն ալ ժողովրդա – կան երգեր: Ա. Իսահակեանի «Երգեր ու վէրքեր»էն ո՛րքան կտորներ դուց եղած էին արդէն, երբ ինք Պոլիս կը հասնէր :

Մասնաւորապէս գիւղի եւ սարի զա – ւակները, փէտայիները էին որ կը տարա – ծէին այդ երգերը, փոխադրով բանաս – տեղծին յեղափոխական ծածկանունն ալ, «Հայ Գուսան»:

Դուման սարեր, դարտլու սարեր, — Դարտ ու դուման մեր վաքան,— Ա՛խ, գլուխըս fn ուղուրին,— Ա՛խ, մեր ա – նուշ մէր – վաքան :

Ջան տղերք, ջան, գարնեցիք գարկեցիք — Մեր վաքանի ուղուրին ...

Եւ կամ ,— եարիս տարան, ջանիս տա – րան —Հունգուր – հունգուր կուլամ ես..

Ցետոյ սորվեցանք նաեւ իր աշխատան – քի սրտառուչ երգը :—

Ա՛խ, մեր սիրտը լիքը դարտ, ցաւ
Օր ու արեւ չտեսաւիք .
Վա՛խ, մեր կեանքը սեւով ացաւ,
Աշխարհիցբան չիմացաւիք ...

Այնքան յափշտակուած էինք այս եր – գով, որ 1912ին Թուրքերէնի Թարգմանել տուինք ողբացեալ Տիգրան Ծամհուրին (Ֆէրիտ Ճէմիլ – Տիգրան Ամսէեան), Մայիս մէկի տօնին առթիւ... (Կարին) :

Այդպէ՞ս էին օրերը: Ցետոյ Ա. Իսա – հակեան չուեց Եւրոպա, եւ, 1925ին վեր – ջըն էր որ վերահաստատուեցաւ մեր բա – րեկամութիւնը, նախ Թղթակցութեամբ (վէննեցիկ էր այն առեն), յետոյ ան – ձամբ, այստեղ :

Մեզի համար զաղանիք չէին իր մտա – հոգութիւնները, դէպքերու նոր դաս – տրման առթիւ: Եւ երբ երկրորդ անգամ Երեւան կը դառնար (1930), դիտէինք որ մեծ հետաքրքրէ մասնաւորապէս Հայ Եր – դին Պատմութիւնը, — Դորբատէն վեր – ման Փոքլորիստներու Թելադրանքը (Դո – ղոխեան), յետոյ ազգային զարթօնքի եւ պայքարի չունչը (Գամառ – Քաթիպա), մինչեւ մեր ցեղային դեղեցկափետու – թեան վերաբերումը (Կոմիտաս):

Իսահակեանի երգերուն մէջ կը լողան , սակայն , Հայկական զգայնութիւնը , որ երբեմն սանսիպլերի կը դառնայ , եւ Նիցչէի անհատապաշտութիւնը, որ թա – թախուած է դառնութեամբ եւ յոռետե – սութեամբ: Լեղուն պատկերաւոր և ամ – կունակ, չաճախ Թրքական բառերուն գո – սովը հիւանդ :

2· — Աւանդութիւններ· — *Իսահակեան կը սիրէ Փոքլորը, այսպէս հաւաքած եւ վերամշակած է (ինք եւս ստեղծած յա – ճախ) բազմաթիւ առակներ եւ հէքեաթ – ներ, ընդհանրապէս բարոյական վարդա – պետութեան վերարկու մը նետած անոնց վրայ: Ունի նաեւ պատմուածքներ, որոնք եւս կը մատնեն առակագրութեան իր սէ – րը, — ժողովուրդին նման՝ իմաստու – թիւն ծախելու արեւելեան քօղարկեալ ձեւը: Այստեղ եւս ,ինչպէս երգերուն մէջ, Իսահակեան կը յայտնուի իրրեւ ծայրայեղ ժողովրդապաշտ: Ըստ իր վարդապետութեան, երաժշտութիւնը եւ փիլիսոփայութիւնը բարձրագոյն կամ աղնուական ծագում չունին,— ամէնէն խոր զգայնութիւնը եւ ամէնէն ծանր ի – մաստութիւնը կը բխին յաճախ խոնարհ խաւերու սիրտէն ու միտքէն: Այս վար – դապետութիւնը, որ Ֆր· դարու ժառանգ է, ճիշդ չէ հիմա,— բայց այդ հարցին քննութիւնը պարագայական այս յօդուա – ծին մէջ չէ որ պիտի կատարուէր :*

3· Մշակուած գրականութիւն·— *Այս – տեղ արդէն Իսահակեան կը թողու ժո – ղովուրդը, եւ նիւթը կ'ուսումնասիրէ բարձրօրէն, համաձայն գրական քէֆ – նիֆի պահանջներուն եւ հմտութեան մասնաւորութիւններով: կը բաւէ ըսել որ, իր վերջնական վերապաքծը դէպի հայրենիք եղաւ բարիք մը ե՛ւ իրեն ե՛ւ իր շրջա – պատին համար :*

Ինչ կը վերաբերի բուն գրական վաստա – կին, կիսկատար տեղեկութիւններ միայն ունինք Հայաստանի մէջ կատարած ըս – տեղծագործութեանց մասին: Այնպէս որ, դժուար է դատել, — նախապէս արտա – գրած գործե՞րն աւելի կը կշռեն, թէ ինչ որ արտադրեց Արտասահմանի մէջ :

Իրրեւ բանաստեղծ, Ա.ւ. Իսահակեան պիտի մնայ վարպետը ժողովրդական եր – գերու եւ զրոյցներու: Թէեւ, այդ երգե – րէն չատեր դատապարտուած են մոռաց – ման, իրենց խժալուր թաթարաբանու – թեամբ: Մանաւանդ հիմա որ, Հայաս – տանի նոր սերունդը կը ձգտի աւելի պայ – ծառ, նորէն ժողովրդական, այլ դրա – կանօրէն աւելի մշակուած տպագրեր հիւսել (Էրիւտիսիօն) թելադրանքներուն : Աբու Լալա Մահարին մէկն է այդ աշխատու – թիւններէն, — այդ գործին ուղղուած Օ – շականի քննադատութեան «հարթենքը», միշտ իրապաշտ վարդապետութեան կա – նոններով, կը վրիպի անոր համար որ « իրաւ » բանաստեղծութեան տեսութիւ – նը (ի՞նչ դէշ տարաղ) չատ նիհար է եւ չատ ազազուն, ու չի պատչաճիր գրական ամէն կարգի մշակումներու: (Զգուշանալ այն փրիմիթիֆ աշխարհահայեցողութե – նէն, որ կը փորձէ զգայման գերակայու – թիւն մը հաստատել մտածման վրայ): Ցովհ· Աւագեան, իր կարգին, կը գոհա – նայ Նիքըլսբէնի գործէն բերուած հմտու – թեան մը արձանագրութեամբ : Այսպէս կամ այնպէս, Աբու Լալա Մահարին չու – տումնասիրուեցաւ հմտութեան բերած անապատ նպաստով: Բայց կատարուած քննադատութեան հանդէպ այս վերապա – հութիւնը չի նշանակեր թէ կատարեալ է Իսահակեանի պօէման, ընդհակառակն կը մնայ չափազանց զգալուն: Ամբողջական քննադատութեան մը համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել փիհսիօնը եւ իր պատ – մութիւնը, արարական միտքը եւ հեղի – նակին փիլիսոփայութիւնը :

Իրրեւ անհատ եւ դէմք·— Իսահակեանի գործերը մեծ թիւ մը չեն կազմեր: Եթէ չատ արտադրող մը չէ եղած, պատճառն այն է որ, նախ՝ կատարի կարդացող մըն էր, հետեւող մը եւրոպական մտածման բոլոր արտայայտութիւններուն, ընդհան – րապէս ձախ կամ «ծուռ» թեւերու վրայ այնքան ճարտարութեամբ :

Իսկ իրրեւ մշակ իմաստասիրութեան եւ համամարդկային յղացումներու, իր «Ա – բու Լալա Մահարի»ն պիտի մնայ յիշա – տակարան մը մտածումի յանդգնութեան: Տեսակ մը սանձարձակ թռիչք, ազատ՝ միջավայրի եւ ժամանակի կաշկանդում – ներէն: Գործ մը որ կը խօսի ամբողջ մարդկութեան, հակառակ իր ձեւական թերութիւններուն :

Իր վիպասանի տպաղնդին վերջնական արտայայտութիւնը պիտի կազմէ, ան – չուշտ , « Ուստա Կարօն », որու մասին կը խօսուի տարիներէ ի վեր, եւ որուն համար կ'ըսէ եղեր, — «Այդ իմ կտա – կըն է »:

Ի՞նչ կարելի էր մաղթել իր ծննդեան 70ամեակին առթիւ, եթէ ոչ այն որ կ'ընէ ինքնայ այդ գործը :

14 – 4 – 1946 Շ·

"ՀԵՐՔԸ ՄԻ ՊԱՀ ՓՈՆՇ Է ՀԻՄԱ"

Բանաստեղծական յղացումներ կան , որոնք ժողովուրդի մը բովանդակ կեան – քը կը խորհրդանշեն ու անոր դարաւոր մշակոյթը կը յատկանշեն :

Այդպիսի բանաստեղծութիւն մըն է ե – ղիչ Զարենցի ես իմ անուշ Հայաստանի արեւահամ բառն եմ սիրում տեղծա – գործութիւնը, որ հակառակ իր ա՛յնքան պարզութեան, խորխմասա տողեր կը պա – րունակէ: Եւ բնական էր որ մեր ժողո – վուրդը սիրէր զայն, իրրեւ թէ իր առօր – եայ հոգերուն ազօքքն ըլլար :

Նման քերթուած մըն է նաեւ ողբացեալ Ա.եւոքիք Իսահակեանի հետեւեալ կտորը , որուն ամէն մէկ տողը կարելի է վերլու – ծել, յանդելու համար հոն, ուր բանաս – տեղծը, առանց մարդարէ ըլլալու, կը նախատեսէ թէ ի՛նքն ալ, ինչպէս բովան – դակ մարդկութիւնը, ուղեւոր մըն է, եւ որուն հերքը պիտի գայ ...:

Արարատի ծեր գմբէթից՝
Դար է եկել, վայրկեանի պէս,
Ու անցել :

Դարերը որ անցեր են, վայրկեանի տե – ղուղութիւն ալ չեն ունեցեր: Ցաւիտենա – կան Արարատը կայ ու կը մնայ: Հովա – նաւորեր է սերունդներ, որոնք անով ներ – չնչուեր են, անով խանդավառուեր, ի – րենց աչքը միշտ յառած հոն, ուր աւան – դութիւնը Նոյի տապանը տեղաւորեց, եւ բնաջնջման դատապարտուած մարդկային բեկորներուն ապաստան տուաւ :

Անհուն թուով կայծակների
Սուրն է բեկուել ադամանդին,
Ու անցել :

Բնութեան հարուածներն իսկ անզօր ե – ղան հարուածելու այդ սրբազան լեռը: Անհուն թուով կայծակներու չեղրը, ա – դամանդի մը զարնուելու պէս, փշրուե – ցաւ ու անցաւ ...:

Այս տողերուն մէջ կարելի է կարդալ նաեւ Հայուն ճակատագիրը: Մարդկային հակին կողմէ անհուն հարուածներ, անո – ղոք սուրեր զարնուեցան ու անցան...

Մահախուճապ սերունդների
Ա՛չքն է դիպել լոյս – գագաթին՝
Ու անցել :

Մահուան առջեւ խուճապահար սե – րունդներուն աչքը հանդիպեր է լոյս – գագաթին ,յաւիտենական ձիւնափառ գա – գաթին , ու դարձեալ անցեր :

Եւ վերջապէս մարդ էակը, առաջին կարգին մեր բանաստեղծը, կը խորհրդա – ծէ, կ'իմաստասիրէ :

Հերքը մի պահ fn'ցնն է հիմա,
Դո՛ւ էլ ցայիր սէգ ճակատին,
Ու անցիր :

Ա.եւոքիք Իսահակեան մարդարէանալու պէտք չունէր, երբ այս տողերը կը գրէր տարիներ առաջ: Բանաստեղծը այդ լոյս – գագաթին հովանիին տակ ապրեցաւ բա – րեբախտաբար քանի մը տասնեակ տարի – ներ: Աչքը յառած միշտ սէգ ճակատին, պիտակցելով որ հերքը իրեն պիտի գար, պէտք էր անցնիլ , ու անցաւ անչշուկ , ամէնուն յարգանքին առարկայ :

Երջանի՛կ քերթող, որուն դառնութեան տարիները խաղաղութեան փոխակեր – պուեցան: Տակաւին քանի մը չաբաթներ առաջ, իր բնակարանին մէջ կ'ողջունէր փարիզահայ քանի մը ուղեւորներ, որոնք իր ողջոյնը կը բերէին իր բարեկամնե – րուն :

Երջանի՛կ քերթող··· որ հայրենի օդը չնչելէ, հայրենիքին վերածնունդը ողջու – նելէ եւք, իր հոգիվրիքը կ'ունենայ հոն, Արարատի հովանիին տակ, ոչ այն միւս տարաբախտ քերթողներուն ու ղրպէտ – ներուն պէս, որոնց ո՛չ մահուան թուա – կանը յայտնի է եւ ոչ ալ յիշատակի խաչ – քար մը ունին. բոլորն ալ նոյն հայրենի – քի զաւակները ···:

ՄԿՐՏԻՉ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

"ՆԱՅԻՐ ՈՒ ԱՆՑԻՐ"

Ա.եւոքիք Իսահակեան :

Ինկաւ, աւելի ճիշդը՝ չիջեցաւ հայրե – նակարօտ սիրտ մը, Երեւանի մէջ :

Կարելի՞ է արդեօք տարբեր ձեւով բնո – րոշել զգայումներու երկիւղին մահը՝ տարիքի իր լրումին մէջ : Մեր ժողո – վուրդին ընկերային եւ քաղաքական պայ – մանները փոթորիկի մատնած էին Իսա – հակեանը, սակայն, հակառակ այդ իրո – ղութեան, մնաց «Երգեր ու վէրքեր »ու բանաստեղծը, տարաղիր սրտին մէջ՝ կարօտը հայրենի երկրին եւ, հայրենիք վերադառնալէ եւք, ապահովաբար , կա – րօտը իր երազին :

Երեւանի մէջ, Ա.եւոքիք Իսահակեանի մահը կը զուգադիպի տարաբախտ Զարեն – եան ծննդեան վաթսունամեակին :

Զարենց եւ Իսահակեան··· երկու տար – բեր հոգիներ· տարբեր՝ խառնուածքով ու կեանքով :

Ա· Իսահակեան մեռաւ 82 տարեկանին, թոռնիկներուն ճուռղուիլը լսելէ վերջ : Եւ, ինչ փոյթ , թէ պիտի չկատարեն Ա – լադեազի լանջերուն վրայ չիրիմ մը ու – նենալու իր փափաքը· ամէն պարագայի մէջ, անպատեհութիւն մը չկար: Մեռաւ Երեւան եւ իր մարմինը պիտի ամփոփուի հայկական Պանթէոնին մէջ :

Մինչդեռ, ապաննուեցաւ Զարենց՝ երբ քառասուն տարեկան էր հազիւ· (կ'ըսեն՝ թէ բանտի մէջ): Ցարդ, անյայտ է նաեւ իր գերեզմանը, եթէ ունի :

Մէկը սպիտակ գիշերներու երկարակ – եաց երգիչ, միւսը՝ մեծ խռովքներու հա – լածական ու խորտակուած արտայայտիչ: Ու, երկուքն ալ, մեծ բանաստեղծ, հայ – րենապաշտ :

Իսահակեան չունէր Սիամանթոյի ռազ – մական հոգին եւ յաճախանքը արեան: Զարենց, հազիւ թէ կը զգար ցորեանի ծովերը վարուժանի ու կը պաշտէր Սիա – մանթօն :

Ա· Իսահակեան Դաշնակցական էր, զա – զափարականօրէն, թէեւ իր բանաստեղ – ծութիւններուն մէջ՝ հայրենասէր «պըղ – ծիկ» աշուղ մը· նոյնիսկ՝ «Դաշնակցու – թեան տասնամեակին» խորագիրով եր – կարաչունչ իր քերթուածը ոչինչ ունի իրրեւ դաղափարական ուժեղ կառոյց · սովորականին պէս, սազը առած քաղցր տաղեր կ'ըսէ, ստորագրելով ··· Հայ Գուսան: Կարդալով «ցաւած սրտին եր – գերը» եւ ցաւելով իրեն հետ, լսելով տր – տում կանչը «Որսկան աղբեր»ին , թռե – լով իրեն հետ իրրեւ «երկինի թիթեռ, որ գանձ չունի, — լեռ ու բեռ», կարդալով հայրենասիրական, պանդուխտի ու յաո – կապէս՝ մօրը մասին գրած սրտայոյզ իր տաղերը, կը մտածենք, թէ ինչպէ՞ս այս մարդը զբաղած է գէնքերու փոխադրու – թեամբ , յեղափոխականներու հետ ահմաններ է անցած, մտած՝ պայքարի դրօշին ներքեւ եւ կռւսակցական աշխա – տանքի ամենէն դժուար պարագաներուն մէջ, ինչպէ՞ս կրցած է ստեղծագործել այնքան գեղեցիկ տողեր, որոնք ամէնքս ալ կը սիրենք, կը սիրենք անկեղծ սրտով մը, ինչպէ՞ս կրցած է ստեղծել այնքան ազնիւ կերպարներ

տանք տարած ...:

Հարկ չկայ պատասխանը ուրիշ տեղ փնտռել: Իր կեանքն ու գործը լաւագոյն ապացոյցը կուտան ատոր: Գաղափարա – կիցներուն հետ արտասահման անցած՝ Հայաստանի խորհրդայնացումէն ետք, չրջան մը մնաց Եւրոպա: Այդ միջոցին պրեց հանրածանօթ դարձած փոքրիկ իր քերթուածը՝ Նայիր ու Անցիր, որ ունի քաղաքական խորք· կը հաւատար, թէ ե– րեւանի համայնավար վարչակարգը պի – տի տապալէր եւ Մոսկուայի ներկայա – ցուցիչներուն կ'ուզդէր իր խօսքը, որ մահախուճապ սերունդներու նման պահ մըն ալ իրենք նային Ազարատի ծեր պմ– բէթին, ու անցնին ...:

Այդպէս չեղաւ սակայն ու «մանուկ»ի իր սիրտը չդիմանալով աքսորի մորմո – քին՝ հայրենիքը փնտռեց: Ու դնաց եր – կիր: կարեւոր չէ, թէ այնուհետեւ ապա – սե՞ց իր երազին իրականացման, թէ ոչ:

Համայնական ուժին կը հաւատար Զա– րենց, բոցավառ իր հոգին ալ կարմիր Նայիրին հետ ողջակէզ ընելով անոր, — չատ չանցած յուսախաբ ըլլալու համար անկէ: Տակաւին պատանի՝ իբրեւ կամա– ւոր նետուեցաւ պատերազմի դաշտը, մը– տաւ ահեղ մարտերու մէջ ու երկնեց, « Դանթէական Առասպել»ը: Ցաւիտենա – կան մակընթացութեան եւ տեղատուու – թեան ովկիան մը՝ իր հոգին: Պայքարի ու գաղափարի բոցերէն լափլիզուող խառնարան մը՝ իր սիրտը:

Ալքոլի ազդեցութեամբ կը գանէր իր խաղաղութիւնը, որ տարբեր էր Իա – հակեանի խաղաղութենէն: Կ'երգէր կի– նը՝ իր բառերուն եւ կշռոյթին մէջ գնե– լով տարբեր չունչ .—

Կապոյտը հոգու ազօթքն է, ֆոյր,
Կապոյտը — թախիծ ·
Կապոյտը — կարօտ թափանցիկ, մաքուր,
Ու յստակ, ու ջինջ:

Ո՛ւր է Զարենցը՝ խելագարուած ամ – բոխներու եւ ռամկերքի չեփորահար, Նայիրի ըմբոստ ու արի սիրտը դէպի կարմիր ապագան քալող կարմիր սրտե – րու խառնող Զարենցը: Ո՛ւր նաեւ իր « բրոնզէ » սիրտը արիւնաքամ բայց առ– նական հայրենիքին սրտին հետ աչխարհ– ներու առջեւ բանալով անոնց անկրկնելի մեծութիւնը պատգամող հսկայատիպ բա– նաստեղծը:

Եւ ինք ալ տապալեցաւ, հսկայի նման, իր փառաբանած ամբոխներուն ոտքերուն տակ, յուսահատած անոնց երթէն, դի – տակցօքէն, տրամօքէն:

Գաղափարներով իրարմէ տարբեր, Ի– սահակեան եւ Զարենց դիրքը դասն հայ– րենիքի գաղափարին չուրջ եւ միախառ– նեցին իրենց ըմբռնումները: Դարձեալ, տարբեր եղանակներով: Իսահակեան՝ մեղմօրէն ընաւ իր ըսելիքը, նայի՛ր ու անցիր, ու ապրեցաւ իր չսիրած մարդոց հետ: Զարենց ամպրոպի նման գոռաց եւ համայնական գաղափարներուն դասար – կութիւնը չպրտեց կարմիր կոմիսարներու քթին ու մռութին՝ սպաննուելով իր սե– րած մարդոց կողմէ:

Մէկը կեանքը իր գաղափարներէն աւե– լի կը սիրէր, միւսը իր տեսակէտներուն յաղթանակը կը նախընտրէր, հոգ չէ թէ կեանքն ալ վրայ տալով: –

Ժողովուրդին ու հայրենիքին յաւեր – ժութեան կը հաւատար Զարենց:

Եւ ի՜նչ զուգադիպութիւն. մեռ – նելէ առաջ Ա. Իսահակեան վերջին ան – գամ գրիչ չարժեց եղիչէ Զարենցի մա – սին...:

ԱՐՄԵՊԻԼ

ԻՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ԳՈՐԾԵՐԸ՝ ՌՈՒՄԱՆԵՐԷՆ

Ռումանական պետական հրատարակ – չութիւնը լոյս ընծայած է Աւետիք Իսա– հակեանի բանաստեղծութիւններու ժողո– վածուն:

Ժողովածուին կցուած է ընդարձակ նա– խարան մը, ուր կը տրուի բանաստեղծին կենսագրութիւնը եւ գործին քննարկումը:

Թարգմանութիւնները ռուսերէնէ կա – տարածեն ժամանակակից ռումէն բա – նաստեղծներ: Գիրքին տպաքանակը՝ 3110 օրինակ:

ԶԱՐԵՆՑԻ ՀԵՏ

ՎԵՆԵՏԻԿՈՒՄ

●

ՄՄԲ.— Ինչպէս գրած էիք, Հայաս– տանի մէջ տօնուեցաւ եղիշէ Զարենցի ծննդեան վաթսունամեակը: Այս առիթով թերթերը բացառիկ թիւեր նուիրեցին մեծանուն բանաստեղծին: Գրողներումի– ութեան պաշտօնաթերթին մէջ Ա· Իսա – հակեան գրած է յետագայ տողերը՝ Զա – րենցի մասին· ապահովաբար՝ վերջին գրութիւնը:

Մեծատաղանդ բանաստեղծ եղիչէ Զա– րենցին առաջին անգամ տեսայ Վենեսի– կում, 1924 թուականին: Զարենցը հկել էր Հայաստանից Եւրոպա ճանապարհոր – դելու: Ինձ մօտ եկաւ նա Հռոմից: Ա – ռաջին տպաւորութիւնը, որ ստացայ նը– քանից, փայլուն չէր: Վախտ մարմին, կարճահասակ, բայց խոհական, խելացի աչքերով: Մնաց մի ամբողջ ամիս Վենե– տիկում, եւ մենք չատ եւ չատ խորին կերպով բարեկամացանք: Ամբողջ օրը միասին էինք: Առաւօտը կանուխ գալիս էր հիւրանոցից, մնում էր մինչեւ ուշ գիշեր մեր տանը: Թափառում էինք հրա– չալի Վենետիկում՝ ջրանցքներով, կոն – տոլներով, գնում էինք ծովափ, յետոյ գնում էինք Մխիթարեաններէն վանքը՝ Սուրբ Ղազար:

Խօսում էինք անվերջ ամէն հարցերի մասին — գիտութեան, գրականութեան, յեղափոխութեան, բոլոր այն մեծ խնդիր– ների, որ կան, եւ փոքր խնդիրների նա– եւ ,որ յուզում են մարդկանց:

Վենետիկի հասարակութիւնը իր պա – րապ ժամերը անց է կացնում աչխարհի մէջ ամենապեղեցիկ հրապարակի՝ Սուրբ Մարկոսի հրապարակի վրայ: Մի կողմը Սուրբ Մարկոսի սքանչելի տաճարն է, միւս երեք կողմերը թանգարաններն են, արճարաններ՝ բոլորն էլ մարմարակերտ պալատներ: Եղիչէի հետ էլ մենք անց – կացնում էինք Սուրբ Մարկոսի հրապա – րակի զանազան արճարաններում: Սուրբ Մարկոսի հրապարակը լեցուն էր ազա – ներով, որ կոչւում են սուրբ Մարկոսի ազաւնիներ, հազարաւոր, տասնեակ հա– զարաւոր, եւ կառավարութիւնը կերակ – րում է նրանց: Հրապարակում ծախում են հունտեր, սիսեռներ, կերակրելու հա– մար ազաւնիներին: Հասարակութիւնը, մանաւանդ տուրիստական հասարակու – թիւնը, չարունակ նկարւում է՝ ափերում սիսեռներ բռնած: Ազաւնիները գալիս նստում են կրցահարելու համար ե՛ւ ու – սերի վրայ, ե՛ւ գլխարկների վրայ: Ահա ես ու Զարենցն էլ նկարուեցինք սուրբ Մարկոսի հրապարակի վրայ՝ ազաւնինե– րի հետ միասին: Զարենցը բախտաւոր է– դաւ, որ նրա վրայ նստեցին երեք – չորս ազաւնի, իսկ իմ ձեռքը մնաց դատարկ:

Զարենցը խոհուն, զարգացած, մեծ էրուդիցիայի տէր անձնաւորութիւն էր՝ անհանգիստ բնաւորութիւն, ըմբոստ եւ եռուն: Բոլոր ազդերի գրականութիւննե– րը գիտէր, լաւ ճանաչում էր եւ մեծ ճա– շակի տէր էր: Արդէն ես նրան ճանաչում էի նախքան նրա հետ ծանօթանալը: Ես կարդացել էի (վենետիկի վանքը ստա –

ԵՐԿՈՒ ՔԵՐԹՈՒԱԾ

Վտարուած եմ ես
Հայրենի երկրից ,
Մի անյայտ ուղի
Լուռ տանում է ինձ :

Ո՞ւր եմ գնում ես ,
Ո՞ւր պիտի հանգչիմ ,
Ո՞ւր պիտի լինի
Կայանըս վերջին :

Ձիւնն եկաւ ծածկեց
Ուղի ու կածան ,
Որոնց սիրել եմ ,
Ինձ օտար դարձան :

Ա՛խ, չար բախտիս դէմ
Իմ խաւար հեռուում
Մի պղտոր ճրագ
Արդեօք չի՞ վառւում :

Վայում է քամին,
Խիստ բուք է հիմի ,
Թող իմ թշնամին
Անտուն չլինի ··· :

×

Հայրենի գետի զմրուխտ ափերին
Մեր հին տնակն է կեղ մենաւոր·
Ա՛խ, ես հեռուոր եաեապարհներին
Փայլում եմ հիմա մենակ ու մոլոր:
Շաչում է ահեղ՝ իմ գլխի վրայ
Աշնան ցուրտ քամին այս մուք գիշերին,
Վառո՞ւմ է արդեօք օճախս հիմա
Հայրենի գետի զմրուխտ ափերին ···

Ա· ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ

նում էր հայկական ամէն մի հրատարա – կութիւն, ուր էլ որ լինի) Զարենցի երկ– հատորեակը, որ տպուած էր Մոսկուա – յում 22 թուականին: Ինձ վրայ մեծ տը– պաւորութիւն թողեցին նրա «Դանթէա – կան Առասպելը» եւ «Տաղարան»ը, լիրի– կական մի չարք բանաստեղծութիւններ, մանաւանդ նրա հայրենասիրական բա – նաստեղծութիւնը՝ մեծ խորքով, «Ես իմ անուշ Հայաստանի»ն: Ինձ համար, ա– ռանց չափազանցութեան, բոլորովին օ – րիգինալ կերպով կ'ասեմ, որ հայ տա – ղերով, հայ բառերով այդպիսի բանաս – տեղծութիւն չի գրուած հայրենասիրու – թեան տեսակիտից: Դա եզակի, աննա – խընթաց բան է: Նոյնիսկ կարելի է ասել, որ եւրոպական, համաչխարհային գրա – կանութեան հայրենասիրական ժանրի բանաստեղծութիւններ այդպիսի թափով այդպիսի ընդարձակ խորքով գրուած բան դոնէ ես չեմ յիշում :

Պէտք է ասեմ, որ Զարենցը Հոկտեմ – բերեան սոցիալիստական էպոխայի (գա– րաշրջան) ամենամեծ բանաստեղծն է հայ գրականութեան մէջ եւ նա բազմակողմա– նի կերպով ազդեց հայ գրականութեան վրայ, մանաւանդ ռիթմի, լեզուի, տա – ղաչափութեան, պոետիկայի կողմից :

Եղիչէ Զարենցի կորուստը յատկապես ողբալի է, եւ եթէ նա ողջ մնար, դեռ ինչե՜ր կարող էր տալ: Ցամենայն դէպս նա ինչ որ տուեց, դա մի անմահ կոթող է հայ գրականութեան մէջ :

Ցարդանք նրա յիշատակին :

ԱՒԵՏԻՔ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ

ԱՒԵՏԻՔ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ՄԱՀԸ

ՍԻԼՎԱ ԿԱՊՈՒՏԻԿԵԱՆԻ ԽՕՍՔԸ

Երեւանի ձայնասփիւռէն Սիլվա Կապու– տիկեան յատկապէս ըսաւ· — Գիտէինք թէ Իսահակեան 82 տարեկան է, գիտէ– ինք թէ իր ֆիզիքականը վերջերս բա – ւական քայքայուած էր, մանաւանդ ուշ – խարհացրիւ հայութեան ուծացման հո – գերով: Բայց չէինք սպասեր այսպիսի յանկարծական մահուան մը :

Երէկ իր մահճակալը անկողին էր, ա– թոռը՝ աթոռ, գրասեղանը՝ գրասեղան, իսկ այսօր այդ բոլորը թանգարանային իրեր են արդէն եւ յոյժ թանկագին: Նա հանդուցեալ է այժմ, փակուեր են նրա խորաթափանց աչքերը, որոնք տե– սեր են Գուշէանը, Երիմեանը, Սիա – մանթօն, Կոմիտասը, Վարուժանը, եւայլն : Իսահակեան մարդ ու բանաս– տեղծ չէր միայն : Իսահակեան էջմիա– ծին էր՝ էջմիածնի կողքին, Սեւանն էր՝ Սեւանի ափին, վերջապէս նա մի ամբողջ ժողովուրդի մարմնացումն էր: Իսահակ– եան յոյս էր, հաւատ էր եւ հաւատամք :

ԳԷՈՐԳ ԷՄԻՆԻ ԽՕՍՔԸ

Մեռաւ Աւետիք Իսահակեան, հայ գը– րականութեան կենդանի կամուրջը : Ան մեռնում է այնպէս, ինչպէս վարդի կո – կոնն է մեռնում :

Այդպէս չէ իր գրական մահը:

կենդանի անմահը : Այդպէս էինք կո – չում նրան : Այդ նշանակում էր, որ նա իր կենդանութեան օրօք արդէն անմահա– ցել էր:

Հայ ժողովուրդի վերջին մի դարի պատմութիւնն էր նա, որ տեսել էր եւ բաժնել իր ժողովրդի յոյզերն ու ցաւերը, երգն ու ծիծաղը, որոնց երգիչն է եղել իր ամբողջ կեանքում: Տեսաւ ու երգեց մարդու տառապանքը :

Այն՝ ինչ որ ուրիշների մօտ մահ է կոչւում, Իսահակեանի մօտ կը նշանակէ անմահանալ :

Վարպետին: Այսպէս էին նամակ գը– րում եւ դիմում Իսահակեանին, բոլոր Հայերը :

ՄԵՌԱԾ ՊՈԵՏԻՆ

Նրանիք ասում են, որ դու անցել,
Ու հնացել ես, ու հեռացել ,
Որ լքել են քեզ ու մոռացել
Օրերում այս խեղճ ու դարձ դարձիկ ,
Բայց տե՛ս — կանչում է ահա մի ձեռ
Եւ մի սիրտ, որ քեզ սիրում է դեռ ,
— Վերադարձի՛ր, օ, վերադարձի՛ր ···

— Վերադարձի՛ր, օ, մենք քեզ կտանք
Թէ՛ սէր, թէ հուրեր, թէ խնդութիւն,
Ինչպէս սիրած մի թափառական
Դու կրկի՛ն, կրկի՛ն կը մտնես տուն ···
Կը գգուի դէմքիդ համի մի գով ,
Օրերի շունչը , արդէն հնչե՛ղ ,
Կը լցնի հոգիդ անհուն յոյզով —
Ու ևո՛ր, ևո՛ր երգեր կը ներշնչէ ···

— Վերադարձի՛ր, օ, վերադարձիր ···

— Այն ճանապարհով, որով մի օր
Անցար սրտաբեկ ու գնացիր
Անցան թափօրներ արեւաւոր
Ու նոր բիւրաւոր դռներ բացին ···
Այն երկրում, ուր դու մի օր լացիր
Ու մորմոհացիր այն սեւ բոցում —
Ահա գարունները արեւածին
Ու շռինդ, ու վառ, ու կառուցում ···

— Վերադարձի՛ր, օ, վերադարձի՛ր ···:

1928 ԵՂԻՇԷ ԶԱՐԵՆՑ

Ե· ԶԱՐԵՆՑԻ ԵՐԿԵՐՈՒՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Հայաստանի Գրողներու Միութեան պաշտօնաթերթը կը հաղորդէ, թէ պե – տական գրադարանին մէջ պահուած են Զարենցի ստեղծագործութիւնները, ո – րոնք լոյս տեսած են պարբերականներու մէջ և առանձին գիրքերով :«Անձեռնմխե– լի Ֆոնդ»ին մէջ կը գտնուին 1912ին Թիֆլիսի «Պատանի» տարեգիրքը, ուր Ե– ղիշէ Սողոմոնեան առորագրութեամբ տպուած է բանաստեղծին «տխրադալուկ աղջկան » անվերնագիր փոքրիկ քեր – թուածը: Այնտեղ կը գտնուին նաեւ 1915– ին Թիֆլիսի մէջ հրատարակուած «կա – պուտաչեայ Հայրենիք» բանաստեղծու – թիւնը, 1917ին Մոսկուայի մէջ հրատա– րակուած « Ծիածան» քերթուածներու գրքոյկը եւ « Սոմա» բանաստեղծութիւ– նը, որ գրուած է 1918ին :

1922ին Մոսկուայի մէջ հրատարակ – ուած բանաստեղծութիւններու երկու հա– տորները, որոնք անպատճելի գործած են: Այս բոլորէն զատ, խնամքով կը պահուին նաեւ տարբեր ժամանակներու եւ երկիր– ներու մէջ հրատարակուած Զարենցի գործերը :

ԵՂԻՇԷ ԶԱՐԵՆՑԻ 60–ԱՄԵԱԿԸ ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ

Վերջին թղթակցերով ստացուած «Գրա– կան Թերթ»էն կը քաղենք հետեւեալ տե – ղեկութիւնները՝ Զարենցի 60ամեակի տօ– նակատարութեան մասին:

Հայֆիլարմոնիայի մեծ դահլիճը լեց – ուած էր հանդիսականներով: Բեմին խոր– քը՝ թարմ ծաղիկներով չրջապատուած, դրուած էր Զարենցի մեծադիր նկարը :

Ներկայ էին պետական եւ գրական դէմ– քեր: Հանդէսին բացումը կատարած է Մարգարեան: Ե· Զարենցի գրական գոր– ծունէութեան մասին զեկուցած է Գրող– ներու Միութեան քարտուղար՝ Եդ·Թոփ– չեան: Խօսք առած է նաեւ Խ· Միութեան Գրողներու Ընկերակցութեան ներկայա – ցուցիչը: Ուկրանիայի գրող Ստելմախ Զարենցի մասին խօսելով, սեղանին վրայ դրած է հայ մեծ բանաստեղծին քեր – թուածներու ուկրաներէն հրատարակու – թիւնը :

Ներկայ եղած ու խօսք առած են նաեւ գանազան երկիրներու ներկայացուցիչնե– րը, բոլորն ալ պանծացնելով եղիչէ Զա– րենցի ստեղծագործութիւնը :

Այնուհետեւ սկսած է տօնակատարու – թեան զեղարուեստական բաժինը: Եղիչէ Զարենցի կտորները արտասանուած են, խոր յուզումի մատնելով ներկաները :

Ինչպէս խորհրդային մամուլին, այն – պէս ալ այս հանդիսութեան ընթացքին, ոչ մէկ խօսք եղած է տաղանդաւոր, այլ տարաբախտ բանաստեղծին մահուան մա– սին :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԿՈՒԱԹԵՄԱԼԱՅԻ մէջ պինուորականները իշխանութիւնը ձեռք ձգած են եւ տէր են կացութեան :

ՄԱԿի 12րդ տարեդարձին առիթով , ուրբաթ օր բազմաթիւ ռօնականտարու – թիւններ եղան զանազան երկիրներու մէջ :

ՓԵՇՏԱՅԻ մէջ սկսաւ հունգար գրա – դէտներու դատավարութիւնը : Մեղա – դրեալներուն մէջ կը գտնուին վիլապան Տերի , Թաեերապիր Հէյ , բանաստեղծ Զելք եւ քննադատ Թարտոս , որոնք ծա – նօթ անուններ են :

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ խորհրդարանական պատուիրակութիւն մը Փարիզի մէջ բա – նակցութիւններ կ'ունենայ՝ երկու երկիր – ներու միջեւ գործակցութեան սկսելու համար :

ՍՈՒՐԻՈՅ պատերազմական նախարարը յայտարարեց , թէ Սուրիոյ վրայ կատար – ուելիք որեւէ յարձակում՝ համաչխարհա – յին նոր պատերազմի մը դուռ պիտի բա – նայ :

ՄԱԿի չրջանակներուն մէջ կը յայտ – նեն , թէ հաւանաբար Համըրշոլտ բացա – ռիկ առաքելութեամբ Սուրիա ղրկուի , անհամաձայնութիւնները հարթելու հա – մար :

ԻՏԱԼԻՈՅ մէջ քննութիւն մը բացուած է , հաստատելու համար Խ· Միութեան մէջ բանտարկուած իտալացի դինուորնե – րու թիւը· բանտարկեալները նամակ մը ղրկած էին՝ թռչունի մը ոտքին կապ – ուած :

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ մէջ երկու – քուկէս միլիոն հոգի վարակուած է ա – սիական դումէն (կոխի) :

Համաճարակը նոր զոհ մը խլեց Ֆրան – սայի մէջ :

ԹՈՒՐՔԻՈՅԻ մէջ սկսաւ հեռատեսիլի (թե – լեվիզիոն) աշտարակի մը չինութիւնը , որ էյֆէլէն ութ մեթր աւելի բարձր պի – տի ըլլայ :

ԳԱՀԻՐԻի մէջ Դեկտեմբեր 26ին բաց – ուելիք ասիական ու ափրիկեան երկիր – ներու համագումարին պիտի մասնակցին 35 պզդեր , կը հաղորդէն Պէյրութէն : Համագումարը պիտի տեւէ երկու չա – բաթ :

ԹՈՒՐԲԻՈՅ մէջ , այսօր՝ կիրակի , կը կատարուին երեսփոխանական ընտրու – թիւնները : Մօտ տասը միլիոն հոգի պի – տի քուէարկէ , ընտրելու համար 610 է – րեսփոխան :

ՀՈՒՆԳԱՐԱՅԻ պրպտչա մը՝ Հորվաթ , որ աքսորի մէջ է , Հռոմի մէջ լրագրող – ներէն հարցազրոյցով յայտարարեց , թէ ութսուն հազար բանուորներ եւ մօտ տասը հազար ուսանողներ , բոլորն ալ նախկին համակիրներ , բանտերու մէջ լեցուած են ներկայիս : 1956 Նոյեմբերէն մինչեւ 1957 Փետրուար , 230·000 Հուն – գարացիներ արտասահման ապաստանած են : Բազմաթիւ պրպտչաններ , դիւռուններ եւ արուեստագէտներ հեռացան իրենց հայրենիքէն՝ չդիմանալով համակիրով վարչակարգի սեղմումներուն :

ԹՈՒՆՈՒՉԻ մէջ Ալժերիոյ Ազատագր· ճակին 12 դեկավարները ժողով մը կը գումարեն· օրակարգի վրայ՝ ՄԱԿի մէջ իրենց որդեգրելիք դիրքը , գործունէու – թեան ընդհանուր ծրագիր մը՝ Ալժերիոյ համար եւ իրենց ու Պուրկիպային տեսա – կէտներուն քննութիւնը :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ՄԱՐՍԷՅԼ.—Պ· Յարութիւն Քէչեան եւ պատկները , կը ծանուցանեն թէ , կիրա – կի 3 Նոյեմբեր , Պոմոնի Ս· Գրիգոր Լու – սաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ տեղի պիտի ու – նայ հոգեհանդստեան պաշտօն եւ պատա – րագ , իրենց հնոջ եւ մօր նորոգ հանգուց – եալ ՏԻԿԻՆ ԱՂԱՒՆԻ ՔԷՉԵԱՆԷ (ծնեալ Մինթաճեան) մահուան քառասունքին առթիւ : Կը հրաւիրուին իր յիշատակը յարգողները : Այս առթիւ հեռաւեալ նը – ւէրները կ'ընեն՝ Փարիզի Մշակոյթի տան երկու հազար ֆրանք , Պոմոնի Կապ· Խա – չի դպրոցին երկու հազար , Պոմոնի Ազ – գատաց Միութեան երկու հազար , Տէր եւ Տիկին Ժան Վարդուկեանէ երկու հազար :

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Հրայր Խանէտանեան , հօր անունը Հայ – կազուն (Տրապիզոնցի) , որ 1922ին Պոլ – սէն ղրկուած է Ցունաստան , որբերու հետ : Տեղեկացնել «Յառաջ»ին :

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Այրի Տիկին Սրբուհի Փափազեան , Տէր եւ Տիկին Մելքոն Թադէոսեան , Տէր եւ Տիկին , Վահան Թէրզեան (Նիս) , շնորհա – կալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց , ո – րոնք անձամբ , ղրաւոր , հեռագրով , հե – ռախօսով ,— ծաղկեպսակով ու նուիրա – տուութեամբ , ցաւակցութիւն յայտնե – ցին , իրենց ամուսնոյն , հօր եւ անհրօր՝

ՍԱՂԱԹԻԼ ՓԱՓԱԶԵԱՆի

մահուան առթիւ :

ՑԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Լիոնի եւ Շրջ· Ազգ· Մուրհիւնը եւ Ե – կեղեցաչէն յանձնախումբը կը յայտարա – րեն թէ Լիոնի նոր եկեղեցւոյ պանծալի դմբէթը բարձրացած ու լրացած է , որուն զագաթը նուիրական խաչը պիտի վեհեղ – ուի :

Օծման հոգեյոյզ արարողութիւնը պի – տի կատարուի Նոյեմբեր երեքին , կիրա – կի առաւօտ , 69 ռիւ Լուի Պլան եկեղեց – ւոյն մէջ ձեռամբ Կաթ· Պատուիրակ Սե – բովբէ եպիսկ· Մանուկեանի :

Այս առթիւ կոչ կ'ընեն այն ուխտաւոր ազգայիներն որ կը փափաքի կնքահայրը ըլլալ խաչին որ դիմէ Ազգ· խորհրդարա – նը :

ԳՐԱՏՈՒՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

46, Rue Richer - Paris (9e)
Tél. : PROvence 64-90
C. C. P. Paris 3630-66

Դպրոցական վերամուտին առթիւ նկատի ունենալ
Մ· Պարսամեանի հեղինակութեամբ

ԱՐԱՐԱՏ Այբբենարան–Ընթերցարան	200
ԱՐԱՐԱՏ Բ· դիրք	300
ԱՐԱՐԱՏ Գ· դիրք	400
Յ· Գագանիեանի Քերականութիւնները	
ՆՈՐ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ Աբգի Հա – յկէն լեզուի , տարրական	250
Միջին դասընթացք	450
Բարձրագոյն դասընթացք	500
Նոր հրատարակութիւններ	
Սիրոյ եւ Արկածի տղաբը , *Վազգէն Շուշանեան· Հրատ· Խալան , պէյրութ* , 1957	600
Կէօքէի Ֆաուստը , *Նոր Թարգմա – նութիւն , Արամ Սամանճեան , Ա· եւ Բ· մասերը միասին , Իսթանպուլ* , 1957	800
Փայիէ տիւ Սիւտ թիւ 342 , *որուն մէջ կը խօսուի հայ բա – նաստեղծութեան մասին նմոյշ – ներով*	240
Թղթատոպի ծախքով՝	300

Լոյս տեսած է Պարսամեան Գրատան 1958ի գրացանկը: Փափաքողներուն կը ղրկուի :

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

3 Նոյեմբեր կիրակի գիշեր , Միւթիւա – լիթէի մեծ սրահին մէջ :

×

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 31ին , հինգշաբթի երեկոյ , Ալհամպրայի մէջ :

ԿՐԸՆՈՂԻ ՄԷՋ

կիրակի , Նոյեմբեր 3 , ժամը 16ին :
Կը բանախօսէ ընկ· Ժ· ՄԻՐԻՃԵԱՆ
Մանրամասնութիւնները յաջորդով :

ՊՈՐՏՈՅԻ ՄԷՋ

Նոյեմբեր 3ին , կիրակի ժամը 15·30ին , Կղերականներու սրահը , 22 բիս տէ Պա – հիւիէ :
Կը նախագահէ ընկ· Պ· ՔԻՆՏԻՐԵԱՆ
Կը խօսի ընկ· Հ· ԹԱՇՃԵԱՆ
Գեղարուեստական խնամուած բաժին :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Լիոնի Ազգ· Մուրհիւնը եւ Եկեղեց· Յանձնախումբը , հրապարակաւ մասնա – ւոր շնորհակալիքը կը յայտնէ , Լիոնի ծանօթ եւ երիտասարդ առեւտրական , Պ· Մ· Հրանդ Ներկիզեանի որ հարիւր հազար ֆրանք նուիրած է : Երկրորդ անգամ ըլ – լալով Պ· Ներկիզեան կարեւոր գումարով մը մասնակցած է եկեղեցւոյ չինութեան ֆօնտին :

ՀՐԱՒԻՐԱԳԻՐ ԸՆԴՀ· ԺՈՂՈՎԻ

Հայկ· Բարեկ· Ընդհ· Միութեան կեդր· վարչական ժողովը պատիւ ունի հրաւի – րելու Միութեան բոլոր իրաւասու ան – դամները ներկայ գտնուիլ 44րդ ընդհ· ժողովին , որ պիտի գումարուի Շաբաթ օր , 30 Նոյեմբեր 1957 , առաւօտեան ժա – մը 9·30ին , Միութեան կեդր· Գրասենեա – կին մէջ , 250 Ֆիֆթ Էվընիւ , Նիւ Եորք :

Եթէ օրինաւոր մեծամասնութիւն մը ներկայ չըլլայ վերոյիշեալ թուականին , այս ծանուցումը պիտի նկատուի իբրեւ Բ· հրաւէր Ընդհ· ժողովի , որ պիտի գու – մարուի Շաբաթ եւ կիրակի , 14 եւ 15 Դեկտեմբեր , 1957 , առաւօտեան ժամը 9·30ին , Օթէլ Ռուզվէլթի մէջ , Մէխիսըն էվընիւ եւ 45րդ փողոց , Նիւ Եորք :

Բոլոր իրաւասու անդամները որ ներ – կայ պիտի ըլլան այս ժողովին , օրինա – կան մեծամասնութիւն պիտի կազմեն :

ՕՐԱԿԱՐԳ

1· Ընդհ· տեղեկագիր 1956 տարեշրջա – նի : 2· Ընդհ· հաշուետուութիւն 1956 տարեշրջանի : 3·Ընտրութիւն կեդր· վար – չական ժողովի՝ իրենց պաշտօնավարու – թեան շրջանը աւարտած անդամներու տեղ : 4· Զեկուցում Հ· Բ· Ը· Միութեան յինանսական յարելեանի առթիւ կատար – ուած հանգանակութեան արդիւնքին , եւ ծրագրուած կրթական եւ մշակութային ձեռնարկներուն մասին : 5· Առաջարկներ եւ թելադրութիւններ : 6 Ուղերձներ :

Ի դիմաց կեդր· վարչ· ժողովի
(ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ)

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՄԻՋՄԱՄՈՆԱՃԻՒՂԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Ֆ· Կ· Խաչի Շրջ· վարչութիւնը մէջ – մասնաճիւղային ժողովի կը հրաւիրէ Փա – րիզի չրջանի մասնաճիւղերը , այս երկու – շաբթի ժամը չորսին , Սասունիի ճաչա – րանի վերնայարկը , 31 բիս տ'Ալէքսան – տր , Փարիզ (2) , մէթրօ Ռէամիւր Մէ – սպառիօլ : Կարեւոր օրակարգ :

ՊՈՄՈՆԻ ՀԱՅ ՀԱՒԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՆ ՔԱՆԻ ՄԸ ՕՐԷՆ

«Շանթ» թատերախումբը ղեկավարու – թեամբ Դր· Քէնտիրեանի կը ներկայացնէ Գր· Վահանի «ԲԱՅՏԻՆ ԱՆԻԻՐ» , որ մեծ յաջողութիւն գտած է Նիսի մէջ :
Մանրամասնութիւնները յաջորդով :

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Բէնկամին , Դաւիթ , Արշալոյս , Գոհար , Թերվիզ եւ Մարիամ Էկէքեանները՝ Բա – րերդի Դայլու դիւղէն : Կը կարծուի որ Յրանսա կը գտնուին : Փնտռողներն են քոյր եւ եղբայր Ձուհտա եւ Աստուր Էկէքեանները : Հասցէ՝ Նոր – Արէշ , 50 փ· Թիւ 24 Երեւան , Հայաստան :

ՍՏԻՊՈՂԱԲԱՐ

Կ'ուզուի հայ պատուաւոր կին մը 45–50 տարեկան , որ առանձին կնոջ մը մօտ ըղ – բաղի տան գործերով , օրուան ընթացքին : Անունդ , բնակարան ապահով եւ ամսա – կան վճարում մը :

Դիմել՝

GARAGE DES SPORTS - M· ARAM
167, Ave Michel Bizot, Paris

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ ՎԱՐՁՈՒ ՏՈՒՆ ՄԸ

Սոխպղպաբար կը փնտռուի վարձու յարկարաժին կամ տուն (փավիյօն) մը , Փարիզի կամ արուարձանի մը մէջ : Դի – մել «Յառաջ»ի :

ԾՐԱՐՆԵՐ ԿԸ ՂՐԿՈՒԻՆ ԱՆԳԼԻՈՅ ՃԱՄԲՈՎ ԴԼՊԻ Խ· ՄԻՈՒԹԻՒՆ, ՄԷՋՔՆ ԸԼԼԱԼՈՎ ՊԱԼԹԵԱՆ ԵՐԿԻՐՆԵՐԸ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Մասնաւոր արտօնութիւնը որ տրուած է մեզի ֆրանսական կառավարութեան կողմէ , մեզի թոյլ կուտայ պատասխանելու մեր բազմաթիւ յաճախորդներուն որոնք կը փափաքին ծրարներ ղրկել Հայաստան

ՏՕՆԵՐԸ ԿԸ ՄՕՏԵՆԱՆ

ՄՏԱԾԵՑԷՔ ՁԵՐ ԱԶԳԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐՈՒՆ

Իրենց մեծ հաճոյք պատճառած կ'ըլլաք ղրկելով , հիմակուընէ , մեր ստեղծած վեցնմոյշ–ծրարներէն մէկը , որոնք պատ – րաստուած են մեծ խնամքով : Մեր բոլոր ապրանքները վաստահօրէն անպլիական են :

ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ԾՐԱՐ – 20·000 ՖՐԱՆՔ

Վերարկու–կերպաս 2 մեթր 75
Հագուստի կերպաս 2 մեթր 75
աստառ 4 *մեթր*
2 *զոյգ նայլըն գուլպայ*
2 *ֆոմպիճէզոն նայլըն*
2 *վարտիք նայլըն*

ԱՅՐ ՄԱՐԴՈՑ ՀԱՄԱՐ – 20·000 ՖՐԱՆՔ

3 *մեթր կերպաս հագուստի*
3 *մեթր փոփլին չապիկի համար*
1 *նէրքին ճերմակեղէն* (մայօ տը ֆոր եւ *մէկ էնթերլոֆ* (*վարտիկ*)
2 զոյգ բուրդէ գուլպայ
1 *զոյգ պոմս կօշիկ*

ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ – 30·000 ՖՐԱՆՔ

2 *մ· 75 բուրդէ թաւիչ վերարկուի համար*
3 *մեթր աստառ*
2 *մ· 75 դուռ բուրդէ կերպաս հագուստի համար*
1 *բուրդէ ֆաուտիկան*
1 *զոյգ նայլըն գուլպայ*
1 *չալ բուրդէ* (110×110)
6 *թաշկինակ*

ԱՅՐ ՄԱՐԴՈՑ ՀԱՄԱՐ – 30·000 ՖՐԱՆՔ

3 *մեթր կերպաս պղեսաի համար*
3 *մեթր աստառ*
1 *դուռ բուրդէ փուլ–օվըր*
1 *զոյգ կօշիկ պոմս*
1 *նէրքնաղգեստ* (մայօ տը ֆոր եւ էն – թերլոֆ)
3 *մեթր փոփլինի չապիկի*
1 *զոյգ բուրդէ գուլպայ*

ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ – 40·000 ՖՐԱՆՔ

2 *մ· 75 թաւիչէ բուրդ վերարկուի համար*
2 *մ· 75 դուռ բուրդ բայէօրի համար*
5 *մեթր աստառ*
1 *ֆաուֆիկան դուռ բուրդ*
1 *փլէտ էֆոսէ 160×160*
2 *զոյգ նայլըն գուլպայ*
1 *բուրդէ չալ 110×110*

ԱՅՐ ՄԱՐԴՈՑ ՀԱՄԱՐ – 40·000 ՖՐԱՆՔ

3 *մեթր կերպաս Փեճիէհագուստի համար*
2 *մ· 75 դուռ բուրդէ կերպաս փարտը – սիւի համար*
5 *մեթր* աստառ սաթէն
1 փուլօվէր *դուռ բուրդ*
1 *զոյգ գուլպայ դուռ բուրդ*

ՇԱՏ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԱԾ ԳԻՆԵՐ որոնց մէջ՝ մաֆս , ապահովագրութիւն , առաքման ծախքեր եւ ամէն տուրք
— *ՍՏԱՑՈՂԸ ՎՃԱՐԵԼԻՔ ՉՈՒՆԻ* —

Կարելիութիւն կայ ձեր ընտրութեամբ ծրարներ կազմել մեր ցուցակին ապրանքներով՝ ԺԱՄԱՑՈՒՑ , ԴԵՂ , ՁԵՐՄԱԿԵՂԷՆ ամէն տեսակի ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ եւ ՀԻՒՍՈՒԱԾԵՂԷՆ

ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ՑՈՒՑԱԿԸ՝ ՁՐԻ

S I C O M E X
MÈTRO MADELEINE OU CONCORDE

20, RUE ROYALE, PARIS 8e
TÉL : OPE. 67-77
C. C. P. PARIS 11964-43

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction - Administration : 32, Rue de Trévise, Paris 9e

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86-60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. PARIS 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք : Հատը 12 ֆր.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
29
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
MARDI
29 OCTOBRE
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8030 — 33e ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3831

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՎՏԱՆԳԱՒՈՐ ԽԱՂԵՐ

Փոխանակ խաղաղելու, կացութիւնը հետզհետէ վտանգաւոր կը դառնայ Մերձաւոր Արեւելքի մէջ :

Ո՛չ Միացեալ Ազգերու կազմակերպութեան ընդհանուր ժողովը, ո՛չ Այզընհաուըրի եւ Մաքմիլընի խօսակցութիւնները, ո՛չ Կրոմիթըյի բացատրութիւնները, ոչ ալ Սէուտ Թագաւորի իրաւարարութեան առաջարկները կրցան հանդարտեցնել մթնոլորտը :

Թուրքեւսուրիական սահմանագլուխէն վերջ այժմ սկսած են խօսիլ նաեւ Կոլասեան ճակատին մասին :

Լեհաստանի նախկին ամենազօր պիկ – տաւորին՝ զօր. Ռաքոմսկիի նշանակու – մը իրրեւ ընդհանուր հրամանատար Կոլասի խորհրդային բանակներուն՝ խիստ յատկանշական է : Այս որոշումը ցոյց կու տայ թէ՝ կացութիւնը լուրջ հանդամանք կը ստանայ հետզհետէ : Վտանգը՝ որ ցարդ կը ծանրանար Սուրիոյ վրայ՝ սկսած է ծաւալ ստանալ, Թուրքիոյ հարաւային սահմաններէն բարձրանալով մին – չեւ հիւսիս : Մինչեւ մեր միւռաը հայրենիքին սահմանները :

Ստեղծուած այս նոր կացութիւնը մեծագոյն կը չահագրգռէ հայ ժողովուրդը, որ համախումբ կ'սպրի Թուրքիոյ թէ՛ հիւսիսային եւ թէ հարաւային սահմաններու երկայնքին : Մէկ կամ միւս ճակատին վրայ (Կովկաս թէ Սուրիա) պայթելիք դիմակռիւ մը առաջին տուժողը պիտի ըլլան Հայերը :

Քորէան ցոյց տուաւ թէ ինչ վիճակի կրնան ենթարկուիլ սահմանագլուխի երկու կողմերը ապրող ժողովուրդները :

Նոր պատերազմ մը Մերձաւոր Արեւելքի մէջ՝ ամէնէն առաջ կործանարար կըլլայ ըլլալ հայութեան համար : Մեր դէ – րադրանքը պիտի ըլլայ այն՝ որ աշխարհի ճակատագիրը վարելու կոչ – ուած մեծերը խաղաղ միջոցներով կար – գադրեն իրենց վէճերը :

Որուչչեւէն վերջ մարեչալ Ժուկով ոգեմաչունչ ճառ մը խօսելով Ալպանիոյ մայրաքաղաք Թիրանայի մէջ՝ խիստ ազդարարութիւն մը ուղղեց Թուրքիոյ, որ «դէպի անխուսափելի ազէտ մը պիտի երթայ, եթէ յարձակում գործէ Սուրիոյ վրայ» :

Որհրդային Միութեան Ազգ. պաշտպանութեան նախարարը աւելցուց թէ Ռուսիա ձեռնածալ պիտի չնայի եւ զայն պիտի տայ Թուրքիոյ եւ... Ամերիկայի միաժամանակ :

Սուրիոյ մէջ ջիհատ պատերազմը կը չարունակուի : Շարաթ օր ահաղանգը հնչած է Դամասկոսի մէջ եւ մինչ 15 օ – դանաւոր գործի անցած են անմիջապէս՝ Թրքական (կամ ամերիկեան) օդանաւե – րու դէմ, որոնք երեւցած են Լաթաքիոյ բացերը : Ժողովուրդը՝ ահռելարագիր մտնուած՝ ստորերկրեայ ապաստաններ – րու մէջ պատսպարուած է :

Ալանեան Ուխտի մերձաւորեւելեան ուժերը նոր ռազմափորձեր պիտի կա – տարեն Հոկտեմբեր 31էն մինչեւ Նոյեմ – բեր երկու՝ Թուրքիոյ հարաւ – արեւ – մտեան եղերքներուն վրայ, մասնակցու – թեամբ անգլիական օդանաւերու եւ Նա – փոլի խարսխած սուզանաւերու : Մինչ – նոյն ժամանակ Թուրք զինուորներ մեծ ռազմափորձերու պիտի ձեռնարկեն Սուրիոյ եւ Իրաքի սահմաններու երկայնքին եւ Միջերկրականի եղերքներուն վրայ : Թրքական մարտանաւեր, հետեւակ զօր – քեր, հրասայլեր ու օդանաւեր գործնա – պէս պիտի մասնակցին այս զինուորական փորձերուն :

Պաղտատի Ուխտաւորները ալ անզործ չեն կեցած : Քանի մը օրէ ի վեր Իրանի, Իրաքի, Փաքիստանի եւ Անգլիոյ մաս – նակցութեամբ մեծ ռազմափորձեր կը

ՕՐՈՒԱՆ ԴԻՊՔԵՐԸ

ԺՈՒԿՈՎ ՊԱՇՏՕՆԱՆԿ

ՄԱՌԵՇԱԼ ՄԱԼԻՆՈՎՍԿԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐ

Նոր անակնկալ մը կրեմլինի մէջ :

Ի. Միւթեան Պատերազմական նախարար Ժուկով, որ 17 օրէ ի վեր Պալքանեան երկիրները կը գտնուէր, չաբաթ օր վերադարձաւ Մոսկուա : Ժուկովի վերադարձէն քիչ ետք, յայտարարուեցաւ թէ Մալինովսկի նշանակուած է Ի. Միւթեան պատերազմական նախարար : Մոսկուա այս ուղղութեամբ երկար բացատրութիւններ չի տար : Հրատարակուած է պաշտօնական կարճ դէկոյց մը, որ հետեւեալն է.— Ի. Միւթեան Նախագահ Որհուրդը (Պրեզիտիում) մտեչալ Մալինովսկին նշանակեց Պատերազմական նախարար եւ մտեչալ Ժուկովը արձակեց իր պաշտօնէն :

Որհրդային մամուլի զործակալութեան կողմէ սփռուած այս լուրը անակնկալ մը ստեղծեց բովանդակ աշխարհին մէջ :

Ժուկով Ի. Միւթեան ամէնէն ժողովրդական մարդն է, եւ Նախագահ Այզընհաուըրի անձնական բարեկամը : Բանակին մէջ՝ ամէնէն ազդեցիկ զինուորականը կը նկատուի, Պերլինի յաղթականն էր :

61 տարեկան այս զինուորականը, Պատերազմական նախարար նշանակուեցաւ 1955ին, յաջորդելով Բուլգանինի, որ իր կարգին վարչապետ եղաւ :

Մտեչալ Մալինովսկի, որուն կը վերտահուի Ի. Միւթեան Պատերազմական նախարարութիւնը, պատերազմի ընթացքին կը վարէր ուկրանական երկրորդ ճակատի հրամանատարութիւնը եւ 1946էն առաջ Մանչուրիոյ ընդհանուր հրամանատարն էր : Ներկայիս 57 տարեկան է, երկու անգամ ստացած է Լենինի չքանչան եւ պատերազմի հինգ անուանի զինուորականներէն մէկն է : 1944ին ստացաւ մարեչալի տիտղոս :

Ա. աշխարհամարտի ընթացքին կը գտնուէր Ֆրանսա, ուր սորվեցաւ Ֆրանսերէն եւ անգլերէն : 1945ին ստացաւ նաեւ «Ի. Միւթեան հերոս»ի տիտղոս :

Ի. Միւթեան Նախագահ Որհուրդի անդամ ընտրուեցաւ 1956ին, համայնա – վար կուսակցութեան 20րդ համագումարին : Առաջին անգամ ըլլալով զինուորական մը կ'ունենար կուսակցական մեծ պաշտօն մը :

Շարաթ կէսօրէ վերջ կարեւոր ժողով մը գումարուեցաւ Կրեմլինի մէջ, երբ տակաւին Ժուկով չէր արձակուած իր պաշտօնէն :

Մոսկուայի դիւանագիտական չրջանակները կը հաղորդեն, թէ ոչ մէկ բարձրաստիճան մարդ դիմաւորած է Պատերազմական նախարարը, օդակայանին մէջ : Քանի մը ապահով եւ Արտաքին Նախարարութեան պաշտօնեաներ միայն գացած էին բարիդալուստ մաղթելու մարեչալ Ժուկովի :

Այնուհետեւ, գումարուած է երկրորդ

(Շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

կատարուին Հնդկական ովկիանոսին մէջ, Պարսկաստանի հարաւը :

Այս բոլոր զինուորական չարժումները, ռազմաչունչ ճառերը, սպառնալիքները, աղաղարարութիւններն ու սաստերը բարեկամ պետութեան նախարարը չեն անշուշտ :

Ո՞ւր պիտի յանգին ի վերջոյ այս վտանգաւոր խաղերը :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՄՈԼԷ ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԻՆ ԱՌՋԵՒ

Կիրակի ամբողջ օրը ընկերվարական Բեւեռխանը պատրաստեց իր ճառը որ պիտի տեւէ 40 վայրկեան : Շատ բան կախում ունի այդ ճառէն, մասնաւորաբար անկախներու դիրքը : Ասոնք դէմ կ'երեւին բայց կրնան վերջին պահուն ձեռնպահ մնալ միայն : Ուրեմն կի Մոլէ իրեն համար ապահոված է իր կուսակիցներուն ձայները՝ 101, Դիմադրականները՝ 21, ուղ – դափառ արմատականներ՝ 43, անջատուած Թեւը արմատականներու 14, ձախ հանրապետական՝ 13, ընկերային հանրապետական (նախկին կոլեան) 21, Ժողովրդական Շարժում՝ 75, Անկրծովեան անկախ՝ 7, դէմ՝ 143 համայնավար, վեց Յառաջդիմական, 12 դիւղացի, 30 փուժոտական : Անորոշ է ուրեմն անկախներու դիրքը, եթէ 98 երեսփոխանները դէմ քուէարկեն, յոտակ կ'երեւի թէ Մոլէի կացութիւնը բաւական ծանր կը դառնայ :

Բայց ձայներու մեծամասնութիւն մը ապահովելու համար Մոլէ կազմած է դահլիճ մը, 22 նախարարով, ամէնուն դոհացում տալու փափաքով : Թէեւ վերջնականն հանդամանք չունի բայց Մոլէի դահլիճը հետեւեալ պատկերը կը ներկայացնէ.— Փոխ – վարչապետ՝ Ր. Շուման Սահմանադրութեան Բարեփոխումը՝ Ֆէօյ, Անգրծովեան Ֆրանսա՝ Փլէվէն, Աֆոմական Հարցեր՝ Տալատիէ, Արտաքին՝ Փինօ, Ներքին՝ Լէքուռ, Ընկերային Հարցեր՝ Կոլիէ :

Այս նախարարութեան պլուխը կոլիէն պահելը ինչպէս կրթական նախարարութիւնը Պիւհիզոն յանձնելը, երկու պլխաւոր կէտերն են անկախներու հետ իր անհամաձայնութեան :

Դժուար է նախատեսել արդիւնքը :

ՆՈՐ ԱՐԳԵԼՔՆԵՐ ՆԵՐԱԶՈՒՄՆԵՐՈՒ ՎՐԱՅ

Բոլոր ներածումներու վրայ հարիւրին քանի տուրքը ընդհանրացաւ ինչ որ մեծ աղդեցութիւն պիտի ունենայ չուկային վրայ :

Հրաժարած դահլիճը կի Մոլէի համաձայնութեամբ տուաւ այս որոշումները : Իրրեւ առաջին հետեւանք, հրանիւթը պիտի սպի երկուքէն երեք ֆր. լիտրը :

Ցաւելման վտանգ կայ նաեւ ածուխին, հագուստեղէնին վրայ :

Հետաքրքրական է անշուշտ նկատել թէ նախկին եւմատական նախարար Ֆէլիքս Կայեառի այս որոշումները նեղ կացութեան մէջ պիտի դնեն Առեւտուրի եւ Ճարտարարուեստի նոր նախարարը Ֆէլիքս Կայեառ ...

—o—

ԹՐՔԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵՒ ՄԵՆՏԵՐԷՍԻ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

Ինչպէս դրած էինք, կիրակի, Հոկտեմբեր 27ին տեղի ունեցան Թրքական ընտրութիւնները :

Ցատկանշական է այն պարագան, որ Թրքական բոլոր կուսակցութիւններն ալ Թիկունք կը կանգնին Ադնան Մենտերէսի եւ կը զգուշանան Ի. Միւթենէն :

Հակառակ Թուրք եւ սուրիական տագնապին, որ ծայր տուած էր վերջերս, Թուրք քուէարկողներուն գլխաւոր մտահոգութիւնն էր՝ ունենալ կառավարութիւն մը որ ապահովէ երկրին յառաջդիմութիւնը :

Ցարդ ստացած տեղեկութեանց համաձայն, Դեմոկրատները ջախջախիչ յաղթանակ մը ապահոված են եւ աւելի քան հաւանական է ներկայիս Մենտերէսի վերընտրութիւնը՝ իրրեւ Վարչապետ :

Կիրակի իրիկուն յայտնի էր արդէն երկու միլիոն քուէներու արդիւնքը, որոնց մէկ միլիոն 216·261ը ստացած Մենտերէսական կուսակցութիւնը, իսկ 886·086ը՝ ի նէօնիւ :

ԾԱՆՐ ՄԻՋԱԴԷՊԵՐ ԹՈՒՐՔԵԻՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԻՆ ՎՐԱՅ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Նոր միջադէպեր պատահեցան Թուրք – եւսուրիական սահմանին վրայ : Երեսուն Թուրք զինուորներ սուրիական սահմանը անցնելով առեւանգեցին Սուրիացի մը :

Դամասկոսի տեղեկատուութեան գրասենեակը կը հաղորդէ, թէ վեց այլ միջադէպեր պատահեցան սահմանագլուխին վրայ : Թուրք զինուորներ զինեալ յարձակումներ գործած են սուրիական սահմանին մէջ ու եւս մղուած :

Ապու – Զելայի կողմերը, Թուրք զինուորները անդադար մէկ ժամ կրակեցին սուրիական հողամասին կողմը :

Մինչ այս մինչ այն, Սուրիոյ Հիւսիսային չրջանին մէջ գտնուող դիւղերն ու քաղաքները պատերազմական պատրաստութիւններ կը տեսնեն, հաւանական յարձակումի մը առջեւն առնելու համար :

Հալէպ պատերազմական պատրաստութեան կեդրոնի մը վերածուած է : Եգիպտացի բարձրաստիճան սպաներ զացած են այնտեղ, ժողովուրդին վարժեցնելու համար փողոցի կռիւներ մղելու միջոցները :

Հալէպի ժողովրդական դիմադրութեան կազմակերպութիւնը հրահանգ տուած է իրմանները [illegible] տուր զգոյշ[illegible] ողովուրդ [illegible] կողմէ, որ ռազմական դէկոյց մը կը հաղորդէ, թէ Սէուտ Թագաւոր Սուրիոյ եւ Թուրքիոյ տարակարծութիւնները հարթելու համար իր միջնորդութեան առաջարկը կը պահէ տակաւին : Միչնդհա, Սուրիոյ մէջ մեջլամութեան առաջարկը անախորժութիւններ ստեղծած է : Դամասկոսի քաղաքական դէմքերը յայտնած են Սէուտի, որ հրաժարի այդ առաջարկէն :

× Միջերկրականի մէջ գտնուող ամերիկեան Վեցերորդ նաւատորմին ընդհանուր հրամանատար Պրաուն, պատասխանելով Սուրիացիներու բողոքին, յայտնեց թէ իր օդանաւերէն ոչ մէկը թռիչք կատարած է սուրիական հողամասին վրայ :

× Թուրքիա համաձայն է, որ ՄԱԿի կողմէ Տաք Համերչոլտ դրկուի Թուրքեւսուրիական սահմանը՝ քննութիւն մը կատարելու համար : Սակայն պիտի մերժէ ընդունիլ որեւէ յանձնախումբ՝ որ պիտի երթայ քննութիւն բանալ Թրքական հողամասին վրայ :

Ալանեան Ուխտի ընդհանուր քարտուղար Սփաք յայտարարեց, թէ Թուրքիոյ վրայ յարձակում գործուելու պարագային՝ Ալանեան Ուխտի ուժերը պիտի պաշտպանեն Թուրքիան :

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Շնորհակալութեամբ ստացանք Մար – սէյլէն Տէր եւ Տիկին Տէլիպօյաճեանէ հազար ֆրանք իրենց այցելութեան առիթով :

Տէր եւ Տիկին Ֆաշմանեան երկու հազար ֆրանք : (Տես Դ. էջ) :

Պոլսոյ մէջ Դեմոկրատներու 183·000 ձայներուն դէմ, Հանրապետականները ստացած են 140·000 ձայն :

Անգարայի մէջ, Մեներէսի չուրջ խմբուած նախարարները մինչ կը պատրաստուէին իրենց յաղթանակը տօնել, Հանրապետականները, Ինէօնիւի գլխաւորութեամբ կը յուսային յաղթական դուրս գալ, բովանդակ երկրին մէջ ձայներու մեծամասնութիւնը ապահովելով :

Ըստ վերջին լուրերուն Մենտերէս ապահոված է արդէն 436 աթոռ :

ԱՆՈՐԱԿԵԼԻ ԱՐԱՐՔ ՄԸ

Պահ մը այնպէս ենթադրենք, որ Դաշնակցութիւնը իր ներկայ եւ անցեալ գործունէութեամբ ապէտ ապէտ առաջնորդած է մեր ժողովուրդը: Եւ հետեւաբար, պայքարելով Դաշնակցութեան դէմ, հալածակեցական ճակատը՝ նպատակ ունի հայութիւնը ազատել իր ապէտաբեր կուսակցութենէն: Եւ մանաւանդ՝ ապահովել մեր ժողովուրդի կենսական չահերը՝ հայրենիքի թէ դաղթաշխարհին մէջ:

Մեր հակառակորդներէն, համայնավար – ռամկավար – հնչակ թէ բոլոր տեսակի քօղածածուկները, դժբախտաբար, կը խօսին եւ կը գրեն այդ ժողովուրդի ապէտներու մասին, առանց երբեք, ա – ռարկայօրէն ճշդելու անոնց պատճառները ու իրական դերակատարները:

Անոնք, չարունակաբար ահազանգ կը հնչեցնեն մեր ժողովուրդի դլխին կախուած վտանգներու մասին, բայց կը յամաին՝ fօղարկուած պահել բուն վրատանգը:

Կը փորձեն մանաւանդ, տեղափոխել վտանգին վայրն ու իրական դերակատարները:

Փաստեր պէտք է՞ն հաստատելու այդ տեսակէտները:

Օրինակ մը միայն — հարեւրաւորնե – րու մէջէն:

Ըսենք, որ Դաշնակցութիւնը կը մերաղրուի Թուրքիոյ հետ գործակցութեամբ: Հաստատելու համար այս դատաճանական արարքը, մեր հակառակորդ ճակատը, ապաւինած է սուտի եւ վրպարտութեան իր միակ հաւատարիմ դէնքերուն:

Ժանդոտած եւ միշտ իր դէմ դարձած այս զէնքերու գործածութիւնէն դազդած ոակայն, մեր հակառակորդին անհրաժեշտ էին նոր եւ աղդու միջոցներ:

Միջին Արեւելքի արաբական երկիրները կ'ապրին տագնապալի չրջան մը:

Ազդեցութեան մրցակցութիւնը՝ երկու մեծերու միջեւ, կը ծալալի աւելի լայն չրջանակի մէջ: Իրենց ազդային չահերու [redacted] արաբական երկիրները, կը տանջային մեծերու մեքենայութիւններէն եւ ամէն տեսակի դատապրութիւններէն:

Թուրքիան՝ Սուրիոյ վտանգաւոր եւ դարանակալ դրացին, կը խլրտի իր կարդին:

Սուրիան եւ իր հետ արաբական բոլոր երկիրները, պատճառներ ունին կասկածելու իրենց դրացիէն: Այս պայմաններու մէջ, անտեղի չեն այս երկիրներուն մէջ տեղծուած հակաթուրք տրամադրութիւնները, որ ամէն օր կը խորանայ նոր թափով:

Ի՞նչով կը վերջանայ այս իրապէս ծանրակիռ վիճակը, ոչ ոք կրնայ նախատեսել: Միակ իրողութիւնը այն է, որ պատերազմի մղձաւանջը ծանրօրէն կը ճնշէ բովանդակ աչխարհին վրայ:

Արաբական երկիրներու մէջ, առեղ – ծուած այս կացութիւնը անտարբեր չկը – նար թողուլ ոեւէ Հայ: Ասիկա, ոչ այն պատճառով միայն, որ Սուրիոյ եւ միւս երկիրներուն մէջ խոշոր համրանք մը ունինք, այլ եւ այն պատճառով, որ մեր ժողովուրդը, ամուր եւ անքակտելի կապերով, միշտ ալ միացած է արար ժողովուրդներուն:

Մեր այս կապը ոչ արհեստական է, եւ ոչ ալ ներչնչուած՝ այս կամ այն օտար ուժի կողմէն:

Մեր երկու ժողովուրդներու, ազատագրական երկարատեւ եւ արիւնոտ պայքարին մէջ է որ առեղծուեցաւ եւ զարգացաւ հայ արաբական միութիւնը:

Երէկ, ինչպէս այսօր, դէմ դէմի կը գտնուինք մեւնոյն թշնամիներուն: Թուրքը որքան հայութեան, նոյնքան եւ Արար ժողովուրդներու դահիճը եղաւ անցեալին: Այսօր ան է կրկին, որ կը մնայ տեսական սպառնալիքը այդ ժողովուրդներուն:

Հայութիւնը, իր բոլոր կազմակերպութիւններով, պարտական է հաչուի առնել այս իրողութիւնները: Եւ այս իրողութիւններու տրամաբանական թելադրանքներէն առաջնորդուած՝ ամէն մի – ջոց գործ դնել, որ չթուլանայ Հայ եւ Արաբ ժողովուրդներու աւանդական մերձութիւնն ու փոխադարձ սէրն ու վստահութիւնը:

Բայց, մանաւանդ, խափանելու մեր դարանակալ թշնամիներու այս հրէշային մեքենայութիւնները, որոնց միակ նպատակն է Հայը անվստահելի տարը ներկայացնել:

Հակադաչնակցական ճակատին վրայ սակայն, այս իրողութիւնները տարբեր իմաստ ունին: Անոր համար, կարեւորը, Սուրիոյ ներքին ծանր կացութիւնը չէ, եւ ոչ ալ հայութեան համար ստեղծուած փոփոխ վիճակը:

Մեր անպարկեչտ հակառակորդը, առեղծուած այս կացութիւնը նպաստաւոր դէպք կը դտայ նոր տարուան մը սկզբնաւորութեան իր հակառակորդին:

Եւ կը առեղծուի ընկ. Հրաչ Փափազեանի Թուրքիոյ վարչապետ Մենտերէսի հետ տեսակցութեան առասպելը:

Անոնք, որ հրապարակ նետեցին այս անտրակելի ղրպարտութիւնը, չատ լաւ դիտէին, որ մեր ընկերը, ամխաներէ ի վեր Լիբանանէն դուրս չէ եկած: Անոնք դիտեն նոյնպէս, որ ան հիւանդ է եւ ենթակայ բժչկական լուրջ դարմանումի: Գիտեն մանաւանդ, որ Հրաչ Փափազեանը, միշտ ալ մեծ յարգանք եւ վստահութիւնը վայելած է Սուրիոյ ոչ միայն հին, այլ եւ ներկայ քաղաքական վարիչներու կողմէն:

Այս բոլորը դիտնալով հանդերձ, մեր վարութեան ներքին գործոց նախարարութեան:

Մենք տուինք ամբողջութիւնը այն դրութեան, որ ազդանչանը եղաւ Բերիոյ Թեմի Գաւառական Ժողովի քայքայման աչխատանքները սկսելու եւ ի չյտ դնելու, առաջին օրէն իսկ, կիլիկիոյ Կաթողիկոսական ընտրութեան առթիւ սարքուելու վրայ եղող ազդագրութեան մը նախանչանները: Չենք դիտեր թէ, Կաթողիկոսական Տեղապահ Խոդ Արքեպիսկոպոս ինչ պատասխանեց իրեն դրկուած այս հանրագրութեան առթիւ: Սասե՞ց խոովութիւն եւ անիչխանութիւն սերմանողները: Կը կասկածինք, որովհետեւ նախկին Տեղապահ նոյն Խոդ Արք., 1955ի նոյեմբեր ամսուան մէջ, Տեղապահի պաշտօնէն հրաժարելէ քիչ յետոյ, գրեթէ նոյն բովանդակութեամբ վկայագիր մատոյց Սուրիական կառավարութեան: Այս մասին պիտի անդրադառնանք իր կարդին:

Ստանալէ յետոյ իրեն մատուցուած սոյն ամբաստանագիրը, Հալէպի կուսակալութիւնը ձեռնարկեց քննութեան մը: Իրաւասու պաշտօնեաներ տեսակցութիւն մը ունեցան Բերիոյ Թեմին Առաջնորդ Գերչ. Տ. Զարեհ Ս. Եպիսկոպոսի հետ, եւ ստուգեցին իրենց ի քննութիւն փոխանցուած հանրագրութեան անճղղութիւնը: Առաջնորդը փաստ ի ձեռին ցոյց տուաւ թէ.

Ա. Հակառակ հանրագրութեան մէջ յայտարարուածին, Գաւառական Ժողովոյ մէկ հինգերորդի ընտրութիւնները կատարուած են, ըստ Ազգ. Սահմանադրութեան տրամադրութեանց, եւ եթէ ժամանցում ալ եղած է՞ պայմաններու բերմամբ, կարելիութիւն ստեղծուելուն պէս, վերընտրութիւնները տեղի ունեցած են չրջանաւարտ վիճակներու միացումով:

Բ. Հակառակ հանրագրութեան մէջ յայտնուած մտքին, Գաւառական Ժողովը տասը տարուան չրջան մը չունի, այլ, երկու տարին մէկ հինգերորդ վիճակի փոփոխութեամբ եւ ընտրութեամբ, Գաւառականը միշտ մնայուն կերպարանք ու հանգամանք ունի:

Գ. Հակառակ ազդային կալուածներու կապակցութեամբ յայտնուած անճիշդ մտքերու, ազդային հարստութեան մատակարարումը համապատասխան ժողովներու եւ խորհուրդներու կողմէ, վերջ տուած է դեղծումներու եւ անձնական չարաչահութեանց:

Դ. Հակառակ հանրագրութիւնը ստորագրող անհատներու կարծիքին, Սուրիական բարեխնամ կառավարութիւնը տարբերութիւն չի դներ «ԵԿԻՈՐ» կամ «ՏԵՂԱՑԻ» հայրենակիցներու մէջեւ, եւ թէ օրէնքի առջեւ (պետական կամ ազգային ներքին – սահմանադրական) Հայց. եկեղեցւոյ զաւակ բոլոր Սուրիահպատակները հաւասար իրաւունքներ կը վայելեն, եւ թէ Գաւառական Ժողովոյ լրացուցիչ ընտրութիւնները միշտ ալ եղած են ազատ եւ առանց կաչկանդումի, պարտիի եւ իրաւունքի հասկացողութեամբ, ըստ Սահմանադրութեան:

Ե. Հակառակ երեւութական եւ անյարիր փաստարկութեանց, հանրագրութեան հիմունքը կը կազմէ տեղի ունեցած կաթողիկոսական Ընտրութիւնը, որու մասին սքօղեալ ակնարկութիւն մը միայն եղած է, Լիբանանի եւ Հալէպի Ազգ. Իչխանութեանց տեսակցութեան առիթով:

Պետութեան պաշտօնեաները, յաւելեալ յետոյ հանրագրութեան մէջ յայտնուած սխալ լուրերու մասին, տեղւոյն վրայ պատրաստուեցին իրենց տեղեկագիրը, ներկայացնելու համար Հալէպի կառավարիչին: 1952 – 1954, Հալէպի Գաւառական Ժողովի եւ Ազգ. Իչխանութեանց դէմ յայտնի որեւէ ձեռնարկ չկատարուեցաւ այնուհետեւ, հակառակ Կաթողիկոսական Ընտրութեան խնդրոյն հրատապ հանդամանքին, եւ յայտնի կամ թաքուն «կամապաչտ»ներու բուռն աչխատանքին ու լրագրական անվայել պայքարին:

Խմբագրական ՀԱՅԿ

(3 Շար.)

ԱՍԻԱԿԱՆ ԴՈՒԻՄԸ

Այս թեթեւ հիւանդութեան աչխարհատարած համաճարակին առջեւ ժողովուրդի ցոյց տուած յուզումը, պիտականօրէն, անհիմն ու չափազանցեալ է:

Հիւանդութեան մահճական ձեւերուն եւ բուժումին պարզութիւնը կը բաւէ հաստատելու թէ պատահածը պատահար մը չէ:

Ներկայ համաճարակը ոչ մէկ՝ հեռաւոր խոկ նմանութիւն ունի 1918 – 1919ի սարսափելի ու մահաբեր ապանական դումին հետ:

Առողջութեան Համաչխարհային Կազմակերպութեան եւ Միջազգային Բժչկական Համագումարի դեկոյցներուն հիման վրայ, համաճարակը դեռ աւելի պիտի ընդհանրանայ աչխարհի մէջ, յատկապէս հինգշաբթեներու ընթացքին երթալով սաստկանայ, բայց հիւանդութեան բնոյթը միշտ ալ «բարեւիճի» կը նախատեսուի:

Գերազանցօրէն փոխանցիկ այս հիւանդութիւնը առաջին անգամ Մայրապոյն Արեւելքի մէջ երեւցած ըլլալուն, «ասիական դումի» անուանուեցաւ: Հոնկ Քոնկէն մեկնելով, ամբողջ Արեւելքը վարակելէ ետք, Աւստրալիայի եւ Ամերիկայի ճամբով, Եւրոպա մտաւ ու տարածուեցաւ Հոլանտայէն:

Ըստ անգլիացի մասնագէտ բժչկներու խմբակի մը վերջին դեկոյցին, հիւանդութեան մահճական նչանները եւ բուժումի առ այժմ ծանօթ միջոցները, հետեւեալ կերպով կարելի է ամփոփել.—

Հիւանդութեան ստոյգ պատճառը նոր տեսակ «ժահր» մըն է:

Վարակումի առաջին նչանը, բոլոր հիւանդներուն եւ մասնաւորապէս մանուկներուն համար, նախ «պապակ» մըն է եւ՝ վեցէն 12 ժամ վերջ, «կոկորդի սուր ցաւ» մը: Հիւանդը քննելով արդէն իսկ կը տեսնուի որ «կոկորդի չեռատկողմը»կարմրած է եւ բորբոքումի մէջ: Ջերմը չուտով 39 աստիճանի կը հասնի եւ բակին բակի զարկը 120ի: Երեքէն վեց ժամ վերջ, «պլիպացաւեր» կը սկսին եւ տակաւ՝ յատկապէս չափահասներու եւ պատանիներու պարագային, «մկանային ցաւեր» ի մասնաւորի «մէջային» եւ «կրծկան». այս ցաւերը նուազ են մանուկներու մօտ՝ որոնք աւելի կը տանջուին փորացաւէ եւ պլիպացաւէ:

Վարակումի երկրորդ օրը, մասնաւորաբար նչատապի ենթականերուն համար, «նչիկներու զերաճում» մը չատաջ կու գայ առանց սակայն թարախումի: Հիւանդութեան այս չրջանին, յաճախ «չոր հազ» մը կը սկսի, բայց չնչառութեան ականջելի ճարճատիւն չի նչմարուիր, եւ թէ անչուչտ թոքերը բռնուած չեն արդէն:

Չորրորդ օրուան ընթացքին հազը կը թանձրանայ, հետ բերելով «չնչափողատապ»: Յաջորդ օրը, ջերմը չրատաւելով հանդերձ, նչատապը կ'անհետանայ, պլիսու եւ միջային ցաւերը կը թեթեւնան:

Չորրորդ օրէն սկսեալ հիւանդը, առ հասարակ, բուժուած է բայց մեծապէս ուժասպառ. ատոր համար ալ, մկն երկու օրուան յաւելուածական հանգիստը չանճնարարելի է սովորականին պէս ապրելու եւ աչխատելու սկսելէ առաջ:

Ասոնք են մինչեւ այսօր ստուգուած բժչկական ծանօթութիւնները ասիական դումի մասին: Իսկ բուժումի նախնական, անմիջական եւ չանճնարարելի միջոցներն ու դեղերը կը հանգիսանան, Ա.)տաք պահել մարմինը, անկողին մնալ ու հանգչիլ երկու – երեք օր: Բ) չատ թեթեւ կերպով անանիլ եւ մեծ քանակութեամբ հեղուկ խմել, անհրաժեչտ յորդամիզութիւն մը ապահովելու համար:

Գալով դեղերուն, մինչեւ որ հրապարակ ելլէ հակադում պատուաստը, նախընտրաբար գործածել՝ «ուռկային» (սալիսիլէ), «կենախուզ» (անթիպիօթիք) եւ «սննդիւրաց» (վիթամին) զուտ կամ բազդրեալ, արդէն լայնօրէն ընդհանրացած դեղօրայքները:

Հիւանդութեան բուն պատճառը ժահրն մ'ըլլալուն, ծանօթ դեղերէն ոչ մէկը ի – րաւունն բուժումը կուտայ հիւանդութեան. ուրիչ ժահրային հիւանդութեանց պէս, ասիական դումն ալ կ'անցնի երբ իր անկրճատելի չրջանը լիովին բոլորէ: Ցիչեալ դեղերու գործածութիւնը սակայն, մեծապէս կը նպաստէ ցաւերը մեղմացնելու եւ՝ մանաւանդ, անհրաժեչտ օրէն զօրացնելու մարմնի զանազան զօրաններու բնածին պիմապրութիւնը հիւանդութեան դէմ:

Ասիական դումը պարզ, կարճատեւ ու՝ առ հասարակ, բարեկիրթ հիւանդութիւն մըն է: Այսուհանդերձ, բժչկի մը հսկողութիւնը բնականաբար անհրաժեչտ է, որեւէ անակնկալ եւ ծանր չարակցութենէ խուսափելու համար:

ԿԱՄ

ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

•

Իրենց հաստատամոլութեան անճչտելի ապացոյցներէն մէկը չէ՞ միթէ բացակայութիւնը Դամասկոսի Գաւառականին, որու ներկայութիւնը շատ աւելի օրինաւոր եւ կենսական էր, եթէ գումարուած այդ ժողովը օրինաւոր էր:

Արդ, նկատելով որ տարիներ շարունակ այս սակաւաթիւ խմբակցութեան թեւ ու թիկունք կանգնող կուսակցական կառավարութիւնները չրուած են հրապարակ եւ երկրին դեկը ստանձնած են ժողովրդավարական ոգիով օժտուած եւ արդարութեան պաշտպան դեկավարներ մեզի, Հայ Առաքելական Եկեղեցւոյ պատկանող Սուրիացիներս, կուզանք խնդրելու որ մեր բարեխնամ Կառավարութիւնը իր վերին հսկողութեամբ հնարաւորութիւն տայ մեզի ազատ ընտրութիւններու, որպէս զի միանգամ ընդմիշտ վերջ գտնեն հետզհետէ խորացող ազգային երեսի պատակտումները եւ վերջին երբին պատակտումները համար այնքան անհրաժեչտ անդորրութիւնը Հայ Համայնքին:

Ց. Գ.— Սոյն խնդրագրին մէկ պատճէնը դրկուած է.նաեւ Սուրիական կառավարութեան ներքին գործոց նախարարութեան:

ԿՅՆՔԻ

ԺԱ.

ՍԻՐՈՎ ԳՈՒՆԱՑԱԾ

Ինչ երեսուն տարի է, որ Ջոնսի տունը պարապ է մնում, որովհետև ոչ ոք չի ուզում ապրել այնտեղ, որտեղ մի անգամ մարդասպանություն է եղել։ Իսկապես տանը մի բան կա, որ ամեն մարդու վախեցնում է։ Ամեն անգամ, երբ մի նոր տնակալ է գալիս, որ տունը վարձով վերցնի, հենց առաջին գիշերն է, որ նա ստիպված է լինում փախչել։ Ոչ ոք չի կարողանում ասել, թե ինչ է այնտեղ։ Ամեն ինչ կարգին է թվում, բայց ամեն գիշեր մի անհայտ ուժ սկսում է ահագին աղմուկ հանել։ Ոմանք ասում են, թե ուրվականներ են, ուրիշները՝ թե ոգիներ։ Ամեն դեպքում, ոչ ոք չի ուզում ապրել այնտեղ։

Ջոնսի տունը մի ծեր մարդ էր, որ ապրում էր միայնակ։ Նա ոչ ոքի հետ չէր խոսում, ոչ ոքի հետ չէր ուզում ծանոթանալ։ Նա ամեն առավոտ դուրս էր գալիս, գնում էր մոտակա գյուղը, գնում էր հացն ու կաթը, ետ էր գալիս, ապա նորից դուրս էր գալիս, գնում էր ինչ-որ տեղ

ժողով մը, դարձեալ կրեմլինի մէջ, որու ընթացքին որոշուած էժուկովի պաշտօնէ արձակումը։ Նոյն օրը ընդունելութիւն մը պիտի ըլլար պարսկական դեսպանա – տան մէջ. բայց լուր տրուեցաւ դիւանա – դէտներուն որ այդ ընդունելութիւնը քիչ մը աւելի ուշ պիտի ըլլար՝ Խորհրդ. Միու – թեանց խնդրանքով։ Ընդունելու – թիւնը քանի մը ժամ վերջ սկսած է եւ Խրուշչեւ, Բուլգանին ու Միկոյեան այ – տեղ հասած են՝ մէկ ժամ ուշ։ Այս առ – թիւ կը յիշատակուի, թէ խորհրդային ե – րեք զեկավարներուն տրամադրութիւնը տեղն էր, ժպտուն էին ու երկար առեն կատակեցին արեւմտեան լրագրողներուն հետ։

Միւս կողմէ, կը նշուի թէ այս ընդու – նելութեան բանակին բարձրաստիճան պաշտօնատարներէն ոչ ոք ներկայ էր։

Ժուկովի պաշտօնէն արձակման լուրը հաղորդուած է, ինչպէս միշտ, Մոսկուայի թերթերուն վերջին էջին, վեր սիւնակին, վերջին պարբերութեան մէջ, հոն՝ ուր կը զետեղուին յայտարա – րութիւնները ...։

Սովորականին պէս Ժուկովի պաշտօնա – զրկումը զարմանք եւ յուզում պատճա – ռած է արեւմտեան շրջանակներու մէջ, մինչ խորհրդային շրջանակներու մէջ ա – մէն ինչ պազարիւնով կ'ընդունուի։

Անգլիական Ռէյոյթըը գործակալութիւ – նը աւելի պաշտօնի բարձրացման մը կը սպասէ։ Նոյն կարծիքը ունին ամերիկեան լատտեղեակ շրջանակները որոնց համա – ձայն, Ժուկովի պաշտօնազրկումը նկա – տել իբրեւ չնորհազրկում մը սխալ պիտի ըլլար «մանաւանդ հիմա, երբ կը պատ – րաստեն հոկտեմբերեան յեղափոխու – թեան 40ամեակը որուն մօնակատարու – թիւնը տեղի պիտի ունենայ նոյեմբեր 7 – ին, առիթ մը՝ ստեղծելու համար միա – նականութեան տպաւորութիւն մը»։

Անդին համաձնավար շրջանակները ա – ւելի վերապահ են եւ տակաւին չեն կրնար խորհրդածութիւններ ընել։

Իտալիոյ Ունիթա համաձնավար պաշ – տօնաթերթը վստահ է թէ մառե – չալ Ժուկովի պիտի յանձնուի աւելիի պա – տասխանատու պաշտօն։ Նոյն կարծիքը ունի Վիեննայի «Թագաթիմէ» թերթը, մինչ Փարիզի «Լիպերասիոն»ը կը ուէ. — «Անկէն պատճառ կայ մտածելու թէ թէ Ժուկով պաշտօնանկ եղաւ պարզապէս զինքը ազատ պահելու համար էր աւելի կարեւոր պարտականութեանց համար»։

—o—

ՓԱՐԻԶԻ մէջ «Սթալինոն» անուն ղեղ մը, որ կը ծախուէր ղեղարաններու մէջ, աւելի քան հարիւր հոգիի մահուան պատճառ դարձած է։ Զոհերուն ծնողնե – րուն պահանջին վրայ՝ դատավարութիւն մը սկսաւ քննելու համար հարցին էու – թիւնը։

ԱՆԳԼԻՈՑ պառերազմական նախարա – րութիւնը կը հաղորդէ, թէ հիւլէական նոր ռազմափորձեր պիտի կատարուին Խաղականի մէջ։

Տ�էՐ եւ Տիկին Յարութիւն Թելալեան եւ զաւակները (Պուլկարիա), Տէր եւ Տիկին Յարութիւն Սրապեան, Տէր եւ Տիկին Յակոբ Քիւչիւկեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Յակոբ Մալխասեան եւ զաւակները (Պուլկարիա), Տէր եւ Տիկին Կու – յեմօ Ֆեամ եւ զաւակը (Ցունաստան), Տէր եւ Տիկին Պերճ Մալեան, Տէր եւ Տի – կին Գրիգոր Մերամէթճեան, ինչպէս նա – եւ Ա. Քիւչիւկեան, Ա. Ալեքսանեան, Մ. Քիւչիւկեան, Լ. Մեհրամէթճեան, Ա. Էթեմէզեան, Մ. Սիմաւոնեան, Պարտիզ – պանեան, Մալեան, Մէքթուպճեան ըն – տանիքները սրտի խոր ցաւով կը ծանու – ցանեն իրենց մօր, քրոջ, մեծ մօր, մօրա – քրոջ եւ աղգականին՝

ՏԻԿԻՆ ԷԼԻԶ ՔԻՉԻԿԵԱՆԻ

(Ծնեալ Քէսէճեան, Անտրիանապոլսեցի)

մահը որ տեղի ունեցաւ 26 Հոկտեմբեր, 75 տարեկանին, յետ կարճատեւ հիւան – դութեան։ Եկեղեցական արարողութիւնը այս երեքշաբթի Հոկտ. 29ին, ժամը 12։30–ին իրենց բնակարանը 72 Ավընիւ Անթօլ Ֆրանս, Բոլոմպ, եւ ժամը 13։30ին մար – մինը պիտի ամփոփուի Բոլոմպի նոր գե – րեզմանատունը։

Մասնաւոր մահագդ ղրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբրեւ այդ նկատել։

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

— ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ ԻՐԻԿՈՒՆ ԺԱՄԸ 20,30ԻՆ —

MutualitéԻ ՄԵԾ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

24, RUE SAINT-VICTOR, MÉTRO : MAUBERT MUTUALITÉ

Կը նախագահէ՝ ԸՆԿԵՐ **ԳԵՐԱՍԻՄ ԲԱԼԱՅԵԱՆ**

Կը խօսի՝ ԸՆԿԵՐ **ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ**

— ինչպէս նաեւ Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի ներկայացուցիչը —

— ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃՈԽ ԲԱԺԻՆ —

Մասնակցութեամբ երգիչներ Քիւփէլեանի, Պօղոսեանի և Սերոբեանի
ղեկավարութեամբ ԿԱՐՊԻՍ ԱՓՐԻԿԵԱՆի

Արտասանութիւն եւ կովկասեան պարեր
Պանեէօ – Քաշանի պարախումբին կողմէ
« ՀԻՆ ԿՌԻԻԸ », *մենախօսութիւն՝ ընկ. Ե. Գրիգորեանի կողմէ*

ՄՈՒՏՔ 100 ՖՐԱՆՔ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Այս հինգշաբթի իրիկուն ժամը 21էն մինչեւ առաւօտ

ALHAMBRA, 340, Boulevard Chave

Բարձր հովանաւորութեամբ՝ GASTON DEFERREի
Երեսփոխան, նախկին նախարար, Մարսէյլի քաղաքապետ

Նախաձեռնութեամբ Մարսէյլի Շրջ. կոմիտէին, մասնակցութեամբ բոլոր խումբերուն, ենթակոմիտէներուն Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի Շրջ. վարչութեան եւ *խումբերուն, ինչպէս նաեւ* Կապոյտ Խաչի Շրջ. վարչութեան իր մասնաճիւղերուն

Կը նախագահէ ընկ. Ց. ՊԱՊԻԿԵԱՆ — *Կը խօսի ընկ.* ԺԻՐԱՅՐ ԴԱՏԱՒՈՐԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ եւ ընտիր բաժին. — *Նոր Սերունդի պարախումբ,*
Պ. եւ Օր. Զէօրէքճեան, Զ. Գասեան, Օր. Ալիս Յարութիւնեան, Անիքա Սարգսեան, Ալիս Շամիրեան, Էտուար Էմսէրճեան։

Կէս գիշերէն վերջ՝ պար՝ ՃՈխ պիւֆէ — Մուտքը ազատ է

ORCHESTRE LUC HERARD

ԿՐԵՆՈԹԻ ՄԷՋ

Կիրակի, Նոյեմբեր 3, ժամը 16ին։
Կը բանախօսէ ընկ. Ժ. ՄԻՐԻՃԵԱՆ
Մանրամասնութիւնները յայտնուած է։

ՊՈՐՏՈՅԻ ՄԷՋ

Նոյեմբեր 3ին, կիրակի ժամը 15։30ին, *Կղերականներու սրահը*, 22 բիս տէ Պահիւթիէ։
Կը նախագահէ ընկ. Պ. ՔԻՆՏԻՐԵԱՆ
Կը խօսի ընկ. Հ. ԹԱՇՃԵԱՆ
Գեղարուեստական խնամուած բաժին։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Մարսէյլի Հ. Մ. Ը. Մ.ը, առ ի գի – տութիւն, կը յայտնէ հասարակութեան թէ մկրը սկսած է հանգանակութիւն ը – նել դաշտի գնման ու երեւակայական ժապաւէնի մը պատրաստութեան համար։ Վարչութիւնս ոչ ոքի նման պարտակա – նութիւն յանձնած է. կը խնդրուի նկատի ունենալ եւ չքաջալերել։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Մ. Ը. Մ.Ի
ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Տունը աշխատող գործաւորուհիներ Շըմիզիէի *համար։ Կը յանձնենք փարիզի շրջակայքը (մինչեւ 50 քիլոմէթր)։*
Դիմել՝

TAVITIAN, 40, Rue de Flore. Alfortville
ENT. 35-17

կամ փարիզի հասցէին՝
19, Bd. Saint-Denis

×

Քօնթրըմէթրէս *մը կանոնց* ֆօնֆէէֆ – սիոնի, *աշխատանոցի համար։*
Դիմել՝

LEVY, 6, Passage de Dantzig
Métro Convention

ՄԵՌԵԼՈՅԻ ԱՌԹԻՒ

Տէր եւ Տիկին Յակոբ Խաչմանեան, Մեռելոյի առթիւ իրենց սիրելի ննջեց – եալներու յիշատակին տասը հազար Ֆր. կը նուիրեն Շաւիլի եկեղեցիին, եւ երկու հազար Ֆրանք «Յառաջ»ի բարեգաւաճման տպարանի փոխադրութեան առթիւ։
(Տառնալ «Յառաջ»էն)։

ԳՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Հերթական դասախօսութիւնը այս չո – րեքշաբթի դիւրը ժամը 21ին Քառտէի սրա – հը։ Երեկոյթը նուիրուած է Ա. – ԻԵՏԻՔ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆի յիշատակին։ Խօսք պիտի առնեն բազմաթիւ մտաւորական – ներ։ Խահակեանի բանաստեղծութիւննե – րէն կ'արտասանէ՝ Օր. Ժիւլիէթ Աւետիս – եան։ Կը խնդրուի ըլլալ ճշդապահ։

ՊՈՄՈՆԻ ՀԱՅ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԻՔ ՔԱՆԻ ՄԸ ՕՐԵՆ

«Շանթ» թատերախումբը ղեկավարու – թեամբ Գր. Քէնտիրեանի կը ներկայացնէ Գր. Վահանի «ԲԱՍՏԻՆ ԱՆԻԾԸ», որ մեծ յաջողութիւն գտած է Նիսի մէջ։
Մանրամասնութիւնները յայտնուած է։

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
— 17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e) —

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Լիոնի եւ Շրջ. Սդ. Մութթիւնը եւ ե – կեղեցասէրն յանձնախումբը կը յայտարա – րեն թէ Լիոնի նոր եկեղեցւոյ պանծալի դմբէթը բարձրացած ու լրացած է, որուն գագաթը նուիրական խաչը պիտի դնեն – ուի։

Օծման հոգեյոյզ արարողութիւնը պի – տի կատարուի Նոյեմբեր երեքշի, կիրա – կի առաւօտ, 69 ռիւ Լուի Պլան եկեղեց – ւոյն մէջ ձեռամբ Կաթ. Պատուիրակ Սե – բուիլ եպիսկ. Մանուկեանի։

Այս առթիւ հոյ կ'ընեն այն ուխտաւոր ազգայինին որ կը փափաքի կնքահայրը ըլլալ խաչին որ դիմէ Սդ. խորհրդարա – նը։

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ ՎԱՐՁՈՒ ՏՈՒՆ ՄԸ

Սիրտզդարար կը փնտռուի վարձու յարկարաժին կամ տուն (փավիյօն) մը, փարիզի կամ արուարձանի մը մէջ։ Դի – մել «Յառաջ»ի։

ՄՈՒՐԱՏ ՌԱՓԱՑԷԼԵԱՆ ՆԱԽԿԻՆ ԱՇԱԿԵՐՏԱՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՍԷՅԼ

ԵՂԱՆԱԿԻ
ԱՌԱՋԻՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Շաբաթ, Նոյեմբեր 16, ժամը 22էն
մինչեւ առաւօտ

HOTEL SPLENDID

Ա. ԳՄԲԷԹԵԱՆԻ ԵՒ ԳՐԻԳՈՐ-ՎԱՀԱՆԻ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՇՐՋԱՊՏՈՅՏԸ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԷՋ

Վիէն. — *Շաբաթ պիշեր, 2 Նոյեմբեր, Կաթոլիկներու սրահը,*
Նախաձեռնութեամբ Վիէնի Հ. Մ. Ը. Մ.ի

Լիոն. — *Կիրակի կեսօրէ, 3 Նոյեմբեր, Սթիւարթ Քրէքի, 24 բիս Տիւնուար*

Տիւսին. — *Կիրակի պիշեր 3 Նոյեմբեր, Հ. Ց. Դ. Տան մէջ*
Նախաձեռնութեամբ Տէսինի Հայ Կրթական Մարմնոյն

Առաջին անգամ ըլլալով շրջնին մէջ, ծանօթ դերասան Ա. ԳՄԲԷԹԵԱՆ
կը խաղայ մանակցութեամբ հեղինակին եւ տեղական բեմի լաւագոյն ուժերու

ԿԻՆՆ ԱՆՀԱՒԱՏԱՑԱԾԻՄ Է

Միջադարեայ կատակ. երեք արար ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՀԱՆԻ

Մուտքի շատ մատչելի գիներ

Լիոնի համար տոմսերը նախապէս ապահովել, դիմելով՝
Պ. Ղ. Ղազարեանի *գերեզմանատունը՝* 56, Rue Cuvier, Lyon - Télphone : LA. 80-72

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction - Administration : 32, Rue de Trévise, Paris 9e

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86-60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. PARIS 1569-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք : Հատը 12 ֆր.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
30
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

MERCREDI
30 OCTOBRE
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8031 — 33e ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3832

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

"ԱԶԱՏԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՕՐ"

Ընկերվարական Միջազգայինի Համա – դումարը՝ համախորհուրդ Ասիոյ Ընկեր – վարական Կուսակցութիւններու Գործադիր Մարմնի հետ՝ քանի մը տարի առաջ որոշեց Հոկտեմբեր 30ը հռչակել Ազատագրութեան օր :

Միջազգայինի Բիւրոն վերջին անգամ Հոկտեմբեր 10ին Լոնտոնի մէջ դումար – ուելով՝ թելադրեց նոյն օրը ոգեկոչել Նաեւ յիշատակը Հունգարիոյ ապստամբ – ութեան՝ անոր առաջին տարեդարձին առթիւ :

Համաշխարհային երկրորդ պատերազմ – էն ասդին ընկերվարական չարժումը օրէ օր նոր նուաճումներ կ'արձանագրէ Ա – սիոյ մէջ, ուր երէկուան տարուկ ժողո – վուրդները թօթափելով գաղթաարիու – թեան լուծը՝ կը կազմակերպուին իրրեւ ազատ եւ անկախ պետութիւններ :

Գործակցութիւնը Եւրոպայի եւ Ասիոյ ընկերվարական կազմակերպութեանց մի – ջեւ հետզհետէ կը սերտանայ :

Ընկերվարութիւնը ամէն բանէ առաջ կը ջատագովէ մեծ կամ փոքր բոլոր կեղեք – ուած եւ անազատ ժողովուրդներու ազա – տագրութեան եւ անկախութեան գաղա – փարը : Ընկերվարութեան ժողովրդավա – րական սկզբունքները կարելի է գործա – դրել միայն ազատ ու անկախ երկիրնե – րու մէջ :

Ընկերվարութիւնը առաջին հերթին կ'երաշխաւորէ մարդկային տարբերական ազատութիւնները , — ազատութիւն մը – տածումի — խօսքի, մամուլի ու հաւա – քոյթի, ազատութիւն աշխատանքի , ա – զատութիւն երթեւեկի :

Տարբերական իրաւունքներ, որոնցմէ զուրկ են բռնապետական վարչաձեւի տակ կեղեքուող ժողովուրդները :

Բռնապետութիւնը՝ դասական չէջանին՝ կը յայտնաբերուէր դրամատիրական եր – կիրներու մէջ : Ասիոյ եւ Ափրիկէի հա – րիւրներու մէջ : Ասիոյ եւ Ափրիկէի հա – րիւր միլիոնաւոր ժողովուրդները — ա – մէն գոյնէ — կը չահագործուէին արեւ – մուտքի աշխարհակալ պետութեանց կող – մէ :

Մեր օրերուն՝ փոխուած է աշխարհի դիմագիծը : Նոր յեղաշրջում առաջ եկած է երկրագունտի կարգուսարքին մէջ : Բռնապետութիւնն ու աշխարհակալու – թիւնը կորնչուցած են իրենց նախկին , դասական իմաստը :

Մինչ Ասիոյ եւ Ափրիկէի նախկին տարուկ եւ կեղեքուած ժողովուրդները կը դիմեն դէպի ազատութիւն ու անկախու – թիւն, քաղաքակիրթ Եւրոպայի նախկին ազատ ու անկախ ժողովուրդներէն մի լիո – նաւորներ լինած են նոր, կարմիր կոչ – ուած բռնակալութեան ճիրաններուն տակ : Ու ասիկա՝ յանուն «ընկերվարու – թեան » :

Աւելի ծանր հեղնանք ու ծաղրանք խ – կական ընկերվարութեան դէմ՝ կարելի չէ երեւակայել :

Բառասուն տարիէ ի վեր ընկերվարու – թիւնը կը ծաղրուի : Բանուորն ու գիւղա – ցին, որոնց անունով կ'երդուընայ կար – միր բռնակալութիւնը, երբե՛ք այս աս – տիճան չէին չահագործուած ու կեղե՛ք – ուած զրամատիրական կարգերու տակ :

Ու քաղաքակիրթ աշխարհը՝ իր մտա – ւորական, անտեսական, զինուորական եւ նկթական բոլոր հնարաւորութիւններով չի կրնար ազատագրել Եւրոպայի կէսը : Եւ լուռ հանդիսատես — չըսելու համար ձեզատակից — կը դառնայ այս ընդվզեցու – ցիչ, անարդար երեւոյթին :

Տարի մը առաջ ազատասիրտ ժողո – վուրդ մը իր սեփական միջոցներով ա – զատամարտութեան դրօշ պարզեց՝ յանուն մարդկային տարբերական իրաւունքներու :

Առաջին զնդակները պարպեցին բան – ուորներն ու գիւղացիները, ուսանողներն ու ուսանողուհիները, երիտասարդ , մը – տաւորական տարրերը : Բոլորովին ինք – նաբուխ, տարերային կերպով : Բաժակը լրդած էր :

Օտար բռնակալի զնդացիրներն ու հրա – սայլերը արեան մէջ խեղդեցին հունգար հայրենասիրներու յեղափոխական, օր – հասական զրոհները :

Արեւմուտքը ականջները փակեց ըմ – բոստ Հունգարիոյ օգնութեան կանչերուն առջեւ : Ընկերվարական Աւստրիան էր միայն, որ օգնութեան ձեռք երկարեց փախստականներուն : Հիմա այլեւս ո՛չ ոք կը մտածէ Հունգարիոյ — եւ տասնեակ ուրիշ քաղաքակիրթ երկիրներու — ազա – տագրութեան մասին :

Եսասէ՞ր զարձած է աշխարհ թէ երա – կէս անզօր :

Ազատագրութեան Օրուան առթիւ, ըն – դառաջ երթալով Ընկերվարական Միջազ – գային կոչին, կուզանք անդամ մը եւս բարձրաձայն յայտարարել մեր բացար – ձակ հաւատքը՝ իսկական ընկերվարու – թեան վերջնական յաղթանակին մասին :

Ջերմօրէն հաւատացած ենք, որ անա – պատ, կեղեքուած ու ճնշուած ժողո – վուրդները անայլայլ ու անսասան պիտի չարունակեն իրենց ազատամարտը ամէն կարգի գաղթաարիութեան, բռնապետու – թեան դէմ, մինչեւ որ վերջ դնեն մար – դուն չահագործումը մարդուն կողմէ :

Մինչեւ որ աշխարհի վրայ պիրեն ա – զատութեան, հաւասարութեան եւ եղբայ – րութեան վսեմ սկզբունքները :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՄՈԼԷՆ ԱԼ ՋԱԽՈՂՆԵՑԱԻ

ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԸ ՄԵՐԺԵՑ ՎԱՒԵՐԱՑՈՒՄԸ 227Ի ԴԷՄ 290 ՁԱՅՆՈՎ

—o—

ՆՈՐ ԹԵԿՆԱԾՈՒ՝ Ֆ. ԿԱՅԵԱՒ

Տակնառին 30րդ օրը կացութիւնը որ – եւէ ձեւով նպաստաւոր չերեւիր : Բոլորը կը յուսային որ ընկերվարական երեսփո – խանը պիտի յաջողէր որոշ մեծամասնու – թիւն մը ապահովել : Բայց ձախողեցաւ : Ինչպէս յայտնի էր դէմ քուէարկեցին հա – մայնավարները (143), Անկախները (98), փոժատականները, պիւզացիները եւ ինչ որ անսպասելի էր՝ ուղղափառ արմատա – կանները :

Կի Մոլէ իր ճառէն վերջ պատասխա – նեց բուռն յարձակումներուն զոր կա – տարեցին մանաւանդ անկախները :

Մինչ Նախապէս պատասխանած էր Հա – մայնավարներուն , Փոժատականներուն եւ Գիւղացիներուն, Անկախներու հետ իր խօսակցութիւնը բուռն վէճի մը վերած – ուեցաւ :

Եւ հակառակ որ ընկերվարական երես – փոխանը յուզիչ կոչ մը ուղղեց ի պերջոյ Ազգ. Ժողովին ազգային պետակցութեան հրաւիրելով կուսակցականները, ժամը չորսին (առաւօտեան) 290 ձայնով ժողո – վը մերժեց դահլիճը վստահել Մոլէի :

Էլիզէի պալատէն դուրս եկած առեն կի Մոլէ յայտարարեց. —

« Դառնութիւն չունիմ, պարզապէս մը – տածող եմ չարունակութեան համար» :

Ժամը ճին նախկին ելմտական նախա – րար՝ Ֆելիքս Կայեառ դուրս կ'ելլէր է – լիզէի պալատէն եւ կը յայտնէր թէ նա – խագահ Քոթի պատիւ ըրած է իրեն յանձ – նել դահլիճի կազմութիւնը :

Արմատական երեսփոխանը պիտի պա – տասխանէր երեքշաբթի իրիկուն :

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

—Օրը Օրթն—

ԱՌԱԿՍ ՑՈՒՑԱՆԷ...

Անշուշտ լաւ է «ուրիշին աչքին շիւղը տեսնելէ առաջ, իր աչքին գերանը տես – նել նախ» : Առիթը շատ ունեցած ենք կրկնելու այս իմաստուն խօսքը ,երբ կ'ել – լենք խելքերնիս հասած – չհասած ամէն բան կը ճնճղատեենք, չենք հաւնիր, եւ ուրիշին սխալները խոշորացոյցով կը մեծցնենք :

Այսօր սակայն պարագան տարբեր է երբ կը տեսնենք որ տասնեակ մը խոր – հրդարանական խմբակցութիւններ չեն կրնար բաժնել երկտասնեակ մը նախա – րարական աթոռներ : Եւ պաշտօնեներ կը ստեղծուին մարդոց համար, փոխանակ բաց պաշտօնի մը համապատասխան մար – դը փնտռելու :

Այս առօրեայ մտածումները հին պատ – մութիւն մը միտքս ձգեցին, շատ յատ – կանշական Հայուն ներկարագիրը ցոյց տը – ւող, որ սակայն այս օրուան տագնապի օրերուն կը դառնայ ոչ թէ «մեր աչքին գերանը» այլ փոքրիկ շիւղ մը ...

Բոլորդ լսած էք Յարութիւն Ամիրայ Պեզճեանի անունը, որուն «Բագեզ Ամի – րա»տիտղոսը տուած էր օրուան Սուլթա – նը իր մտերիմ եւ վստահելի խորհրդա – կաններէն մէկը ընելով զայն :

Ամիրան ազատ մուտք ունեցած է թա – գաւորական պալատէն ներս եւ վայելած է Սուլթանին անվերապահ համակրու – թիւնը : Աւազանին Հայու մը այս դիրքը նախանձելով օր մը կ'ուզէ զրպարտել զայն թագաւորին մօտ, ամբաստանելով Բագեզը որպէս հայկական անկախութեան հետամուտ մէկը, եւ ատով իսկ թշնամի Սուլթանին եւ պետութեան : Արքան սրտ – մըտած կը կանչէ Ամիրան եւ կը հարցնէ անոր .

— Շիտակ խօսէ՛, Բագեզ, ճի՞շդ է որ Հայաստանի անկախութեան համար կը դաւես իշխանութեանս դէմ :

— Ճիշդ է՛, տէ՛ր արքայ, բայց թոյլ տուէք որ անկեղծ ըլլամ եւ բոլոր ճշմար – տութիւնը պատմեմ ...

— Խօսէ՛, բայց զգոյշ, գլուխդ վրայ կուտաս եթէ ըսածներդ իրականութեան համապատասխան չըլլան :

— Տէր թագաւոր, Հայաստանի անկա – խութիւնը պիտի ունենանք, վստահ եղէք, եթէ մեծ դժուարութեան մը կարենանք յաղթել ...

— Ի՞նչ համարձակութիւն, ի՞նչպէս կրնաս, երեսիս ուղղակի խոստովանիլ այդ դաւաճանութիւնը :

— Ներեցէ՛ք տէր արքայ, բայց մեր դժուարութիւնը այնքան մեծ է որ ձեր օգնութեամբ միայն կարելի է յաջողիլ ա – նոր ...

— Շուտ խօսէ՛... անհամբեր ըլլամ կը խնդա՞ս :

— Մեր նոր հիմնելիք անկախ Հայաս – տանի կառավարութիւնը կազմելու հա – մար վարչապետ չենք գտած ...

— Ի՞նչպէս թէ ...

— Որովհետեւ բոլոր Հայերը միայն թագաւորութեան թեկնածու են :

— Անպիտան կեավուր, կորսուէ դէ – [illegible]

Առակս ցուցանէ ... ՆՈՁԻ

ԺՈՒԿՈՎԻ ԲԱԽՏԸ ԱՆՈՐՈՇ

ԽՐՈՒՇՁեԻ ՆՈՐ ՑԱՂԹԱՆԱԿԸ

Մոսկուայէն կը հաղորդեն , թէ մառե – շալ Ժուկովի ճակատագիրը յայտնի պի – տի ըլլայ մինչեւ վաղը : Կը սպասուի, որ խորհրդային մայրաքաղաքին մէջ այս ուղղութեամբ ընդարձակ հաղորդագրու – թիւն մը հրատարակուի :

Մոսկուայի արեւմտեան շրջանակները կը յայտնեն, թէ Բ. օր համաձայնաւոր կուսակցութեան կեդրոնական կոմիտէն ժողով մը գումարած է, քննելու համար Ժուկովի պարագան : Այս ժողովին կա – րեւորագոյն կէտը այն է, որ Ժուկովն ալ անդամ է կեդր. կոմիտէի Նախագահութեան եւ պիտի մասնակցի իր հար – ցին քննութեան :

Ամէն պարագայի մէջ, երեւոյթները ցոյց կուտան , թէ Խ. Միութեան նախկին Պատերազմական նախարարը պիտի չնոր – հաղրկուի :

Այս ուղղութեամբ յատկանշական է համաձայնաւոր կուսակցութեան պաշտօ – նաթերթ «Փրաւտա»յի մէկ խմբագրակա – նը, որուն խորագիրը այն է՝ ինչ որ էր Մալենկով – Մոլոթով խմբակին ար – տաքսման առիթով հրատարակուած խմ – բագրականին խորագիրը . — «Կուսակ – ցութեան եւ ժողովուրդին անխախտ մի – ութեան համար» : Կոչ ուղղելով ժողո – վուրդին, որ հաւատք ընծայէ կուսակ – ցութեան եւ հետեւի կեդրոնի խորհուրդ – ներուն, խմբագրութիւնը չնորհակալու – թիւն կը յայտնէ, որ հասարակութիւնը միանականութիւն ցոյց տուած է հակա – կուսակցական խմբակին մաքրագործման առիթով :

Այնուհետեւ կը քննադատուին բանակին «կարգ մը անձնաւորութիւնները » , ո – րոնք ուշադրութիւն չեն ընծայեր զին – ուորներու պաշտպանական պատրաստու – թեան : Անուն չի տրուիր , բայց ըստ կար – ծի՝ Խ. Միութեան մէջ բանակին զաղա – փարական պատրաստութեան պատասխա – նատուն է՝ Պատերազմական նախարարը :

Ինչպէս կը տեսնուի, առանց Ժուկովի անունը տալու, արդէն կը յայտնուի թէ ո՛ւր է հարցը եւ ո՛վ է պատասխանա – տուն :

Անակնկալ այս մաքրագործման մասին Մոսկուայի արեւմտեան շրջանակները վստահ են. կը կարծուի թէ Մառեշալ Ժուկով աշխատած է ձերբազատուիլ կու – սակցութեան հսկողութենէն եւ բանակը անկախ պահել : Այսուհանդերձ, պաշտօ – նական ոչ մէկ յայտարարութիւն եղած է այս մասին :

Մոսկուայի ձայնասփիւռը, դանդիբէն լեզուով պարզ ակնարկութիւն մը ըրաւ Ժուկովի հարցին .— Դրամատիրական աշխարհին մէջ մտահոգութիւն եւ անս – պահովութիւն կը տիրէ, կառավարական ատենապետներ, ինչպէս նաեւ՝ անտեսական դժուարութիւններ : Սակայն դրամատի – րական աշխարհին մտմտուքն ու ձայնաս – փիւռը փոխանակ իր դժուարութիւններով հետաքրքրուելու, կը զբաղին Խ. Միու –

(Շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Ա. ԻՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ա. Իսահակեանի յուղարկաւորութիւնը կատարուած է մեծ չուքով : Աւելի քան 50 հազար հոգի զացած էր յարդանքի տուր – քը մատուցանել ողբացեալ բանաստեղ – ծին : Ներկայ եղած ու զամբանական խօ – սած են հայ ու օտար ականաւոր դէմքեր : Հայաստանի Գիտութեան Ակադեմիայի Նախագահ եւ աշխարհահռչակ գիտուն Վիքթոր Համբարձումեան խօսած է յու – զիչ զամբանական մը.— Այսօր ժողո – վուրդը հոգին է յանձնում Աւետիք Իսա – հակեանը : Մեզ հետ է մնում, մեր մէջ է մնում մեծ բանաստեղծը, կենդանի վար – պետը, նրա կատարած անմահ գործը : Նա – յանկանում էր ու պահանջում, որ մեր գիտնականները որքան կարելի է մեծ մաս ունենան ժամանակակից գիտութեան զարգացման գործում :

Վարպետին մարմինը լքաւ զերեզման , անմահ կոմիտասի կողքին :

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

անունը տալու, արդէն կը յայտնուի թէ ո՛ւր է հարցը եւ ո՛վ է պատասխանա – տուն :

Անակնկալ այս մաքրագործման մասին Մոսկուայի արեւմտեան շրջանակները վստահ են. կը կարծուի թէ Մառեշալ Ժուկով աշխատած է ձերբազատուիլ կու – սակցութեան հսկողութենէն եւ բանակը անկախ պահել : Այսուհանդերձ, պաշտօ – նական ոչ մէկ յայտարարութիւն եղած է այս մասին :

Մոսկուայի ձայնասփիւռը, դանդիբէն լեզուով պարզ ակնարկութիւն մը ըրաւ Ժուկովի հարցին .— Դրամատիրական աշխարհին մէջ մտահոգութիւն եւ անս – պահովութիւն կը տիրէ, կառավարական ատենապետներ, ինչպէս նաեւ՝ անտեսական դժուարութիւններ : Սակայն դրամատի – րական աշխարհին մտմտուքն ու ձայնաս – փիւռը փոխանակ իր դժուարութիւններով հետաքրքրուելու, կը զբաղին Խ. Միու –

(Շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՑ ՄԻՏՔԸ ԵՒ ՕՏԱՐ ՄԻՏՔԸ

Գիրն ու գրականութիւնը, միտքն ու մշակոյթը, ահռելաբակ, ազգային խորք ունին, բայց նաեւ, միջազգային դրոշմ:

Համաշխարհային է մարդկային միտքը: Մտածումը, բարոյական չափ մը սկզբունքներ, արդարութեան ու ազատութեան ըմբռնումը կրնան տարբերիլ երկրէ երկիր, ժողովուրդէ ժողովուրդ, բայց իրենց մանրամասնութիւններուն մէջ: Ըստ էութեան, սակայն, համամարդկային են՝ անոնք:

Եւ ինչ որ մարդկային է, հարազատ է մարդուն համար, ինչ ծագում ալ ունենայ, ինչ ազգի ալ պատկանի եւ ինչ հոգեկան տակ ալ ապրի:

Հայ միտքը, չատ հին դարերէ սկսած, յարաբերութեան մէջ եղած է օտար մտքին հետ: Հինգերորդ դարուն թէ անկէ չատ առաջ, սերտ յարաբերութեան մէջ եղած է հելլէն, ասորի եւ այլ ժողովուրդներու իմացական, բարոյական, լեզուական ու գրական չարժումներուն հետ:

Աւելորդ է ըսել, թէ մեր հին ու հրաշալի լեզուն, իր բառագանձին ու դեղեցկագիտական կառոյցին մէջ, չատ բան կը պարտի հելլէն լեզուին ու գրականութեան, ինչպէս մեր Միջնադարը՝ իրանական ու արաբական մտքին ու բանաստեղծութեան, իսկ մեր նոր գրականութիւնը՝ Եւրոպայի գրական ու մտաւորական չարժումներուն: Արեւելահայ միտքը, ա-ռաւելապէս գերմանական ու ռուսական դրոշմով, արեւմտահայ միտքն ու գիրը՝ ֆրանսական ու եւրոպական մտքերու դրոշմով:

Վենետիկը, յետոյ՝ Վիէննան, խորունկ արձագանգը բերած են դասական գրականութիւններու, հելլէն ու հռոմէական, ֆրանսական ու իտալական:

Հայ միտքը, իր ամբողջութեանը մէջ, կասկած չկայ, կրած է խոր ազդեցութիւններ մեկէ աւելի ժողովուրդներէ, պահելով անշուշտ իր ազգային առանձնայատկութիւնները:

Ազգ-Եղեռնը անխուսափելի են ոչ միայն գիտ՝ ժողովուրդներու, այլեւ ամբերու համար· անխուսափելի են ու եւ բարերար, եթէ օգտագործուին սրբուած ժողովուրդի մը տաղանդաւոր գրողներուն եւ արուեստագէտներուն կողմէ: Անատոլանդները ազգեցութեան տակ կը կորսուին, կը ճմռուին ու կը դառնան հետեւակ· իսկ տաղանդաւորները կ'օգտուին ու կը նուիրուին ստեղծագործ ճիգերու:

Դարաշրջանի մը քաղաքակրթութիւնը, ինչպէս նաեւ մտաւորական ու արուեստի չարժումները այս կերպով կը զարգանան· փոխադարձ ազդեցութիւններով կը հասնին լրութեան ու զարգացման բարձրագոյն զագաթներու:

Եւրոպան բազմաթիւ երկիրներէ ու ժողովուրդներէ կը բաղկանայ· բայց մի-այն մէկ քաղաքակրթութիւն ունի — եւրոպական քաղաքակրթութիւն· միայն մէկ գրականութիւն ունի — եւրոպական գրականութիւն, ուր բոլորին համար ընդհանրական հասարակաց գիծեր կան եւ արուեստի ընդհանրական ըմբռնումներ — ճաշակի, ձգտումի, ոճի եւ արտայայտութեան:

Ամէն գրականութեան մէջ առանցքը ազգային է, բայց արտայայտութիւնն ու ճառագայթումը՝ միջազգային:

Մեր ժամանակակից գրականութիւնը, տարակոյս չկայ, գոհացում չի տար շատերուն: Ունինք հին ու նոր գրողներ, որոնք կ'աչխատին ու կը ստեղծագործեն: Սակայն, քիչ անգամ հրատարակուած գիրք մը, արձակ ըլլայ թէ քերթուած, կը խանդավառէ մեզ· քիչ անգամ երկ-րորդ ընթերցումի մը բաղձանքը կ'արթնցնէ: Վէպ ըլլայ թէ քերթուած, կը կարդանք բարեացակամութեամբ, իսկ «բարեացակամութեամբ» գրականութիւն մը չի կրնար գարգանալ: Ձունինք գրականութիւններ:

Մեր գրողներէն շատեր կը զգան այս իրողութիւնը ու կ'արտայայտեն զայն, այս կամ այն կերպով· գրելով, խօսելով կամ ... լռելով: Նոյնիսկ հարցումներ կ'ըլլան ու ամբէքներ, հարցազրոյցներ կը բացուին այս մասին, պատասխան մը, ելք մը գտնելու համար:

Ուրախալի է այս ջիգհանքը, որովհետեւ երանութեան հաւասար գոհունակութիւն մը՝ հաւասար է թմրութեան, ըն-գարմացումի, լճացումի:

Անշուշտ, հրաչք չենք կրնար գործել, չենք կրնար յեղաշրջել ազգային ու մի-ջազգային ներկայ պայմանները: Բայց կրնանք որոշ քայլեր առնել:

Կարեւորը՝ մտաւոր, գրական չարժում ստեղծելն է· հոգեկան ու իմացական «կը-լիմայ» մը, պարզ լեզուով՝ մթնոլորտ, հետաքրքրութիւն: Տալանդը չէ, որ կը պակսի· ունինք տաղանդաւոր գրողներ, բայց կը պակսի չարժումը, ոգեւորու-թիւնը, կլիման: 90ական թուականներու սերունդը ունեցաւ այդ չարժումը, ոգեւորուեցաւ եւ ոգեւորեց ժողովուրդը: Ձի՞ կրնար ունենալ ժամանակակից սե-րունդը:

Կը հաւատանք, թէ կրնայ:

Այս չարժման կրնայ կարեւոր նպաստ մը բերել օտար մտքերու եւ գրական արժէքներու հետ հաղորդակցութիւնը:

Ժողովուրդներու գրականութիւնները նման են իրերահաղորդ ամաններու: Ճաշակը պէտք է տալ ընթերցող հասարակութեան՝ բարձրագոյն գրականութեան· արուեստի գործերուն ու դատումներուն:

Մեր գրականութիւնը թարգմանութիւններով ծաղկած է, առաջին օրերուն: Մեր տաղանդաւոր գրողներէն շատերը թարգմանութիւններով կազմուած են: Ինչո՛ւ չտալ թարգմանութիւններ ժամանակակից միջազգային արժէքաւոր գործերէն· Թարգմանութիւններ, սակայն, որոնք չըլլան պարզ փոխադրութիւններ, այլ լրացնեն գուտ գրականութեան ու արուեստի պայմանը· հաւասարին տեղ-ծագործութեան:

Պատմական բացառիկ ժամանակաշրջան մը մէջ կ'ապրինք, եւ հայ միտքը, ինչպէս ժողովուրդը, չափան մէջ է առա-ջատար ժողովուրդներու մտքին ու մշա-կոյթին հետ — ֆրանսական, գերմանա-կան, իտալական, անգլիական ու ամե-րիկեան:

Ճակատագրական, դժբախտ կացու-թեան մը մէջ ենք, գոր կրնանք բարիքի վերածել, եթէ մտածել գիտնանք եւ ու-զենք օտար արժէքները հայացնել, մեր գրականութեան վրայ նոր չունչ ու փայլ աւելցնելով:

Գրականութեան ու արուեստի կալուա-ծին մէջ ճիշդ չէ այն ասացուածքը, թէ մեր խրճիթը աւելի լաւ է, քան օտարնե-րու ապարանքը ...:

Չենք ուզեր հրաժարիլ մեր խրճիթէն, բայց պատ ու ապարանք ունենալու ձգտումը պէտք է ունենանք:

Մեր խրճիթը, այո, բայց պալատներու ճաշակով ու պայծառութեամբ, : Բայց պատուհաններով՝ դէպ ի օտարը:

(Խմբագրական ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ)

ԽԱԲՈՒԱԾ ԵՏԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

Ցետ պատերազմեան խորհրդային իրականութեան հետեւող մէկու մը համար դաղանիք չէ խորհրդային «դրախտ»ին մէջ ապրող ժողովուրդներուն, առհասարակ, եւ ուսանող երիտասարդութեան, մասնաւորաբար, ցուցադրած հոգեկան եւ դաղափարական բեկման ու յուսախաբութեան պարագաները:

Մասնաւորաբար Ստալինի մահէն ետք, երբ յարաբերաբար ազատ շնչելու մթնոլորտ առեղծուեցաւ երկրին մէջ, աւելի ցայտուն դարձաւ ժողովուրդին դժգոհութիւնը եւ ուսանողական ու մտաւորական չրջանակներու հակակրանքը հանդէպ տիրող իրաւակարգին՝ համայնավարութեան:

Տանանմեականներ չարունակ, երկրի առաջատար երիտասարդութիւնը՝ ուսանողութիւնը, այն որ կ'չուշած էր ապագային, խորհրդային հայրենիքին մէջ դեկավար եւ պատասխանատու դեր առանձնել, ինքզինք պարուրեց պատրանքներով, ըստ որուն խորհրդային հայրենիքէն ներս· չնորհիւ «պարտիա»յին որ ամուր ու հաստատ կառչած կը մնայ Մարքս – Լենինեան «պատմական մատերիալիզմ»ին՝ ստեղծուած է անտեսական ու քաղաքական նախանձելի վիճակ, բախտաւորաբար դուրսի դրամատիրական աչխարհին:

Մամուլ, դրականութիւն, ճարտարփեստ, չարժանիկար եւ համալսարանական ամպիոն, կարճ՝ խորհրդային քարոզչական ահարկու մեքենան յաջողած էր, իրա-

---

որոնք չըլլան պարզ փոխադրութիւններ, այլ լրացնեն գուտ գրականութեան ու արուեստի պայմանը· հաւասարին ստեղծագործութեան:

Պատմական բացառիկ ժամանակաշրջան մը մէջ կ'ապրինք, եւ հայ միտքը, ինչպէս ժողովուրդը, չափան մէջ է առաջատար ժողովուրդներու մտքին ու մշակոյթին հետ — ֆրանսական, գերմանական, իտալական, անգլիական ու ամերիկեան:

Ճակատագրական, դժբախտ կացութեան մը մէջ ենք, գոր կրնանք բարիքի վերածել, եթէ մտածել գիտնանք եւ ուզենք օտար արժէքները հայացնել, մեր գրականութեան վրայ նոր չունչ ու փայլ աւելցնելով:

Գրականութեան ու արուեստի կալուածին մէջ ճիշդ չէ այն ասացուածքը, թէ մեր խրճիթը աւելի լաւ է, քան օտարներու ապարանքը ...:

Չենք ուզեր հրաժարիլ մեր խրճիթէն, բայց պալատ ու ապարանք ունենալու ձգտումը պէտք է ունենանք:

Մեր խրճիթը, այո, բայց պալատներու ճաշակով ու պայծառութեամբ, : Բայց պատուհաններով՝ դէպ ի օտարը:

(Խմբագրական ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ)

ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

•

1955ի սկզբնաւորութեան մէջն, կողմնակի ազդեցութեամբ մը ձեռք բերուած է պատճէնը Բերլոյ Թեմին Առաջնորդ Գերշ· Տ· Զարեհ Ս· Եպիսկոպոսի անձնագրին եւ յատկապէս քննութեան առնուած՝ թէ ծննդեան Թուականի փոխխութիւն մը եղա՞ծ էր, վերջին չրջաննեբուն: « Կամապաշտ » ընդդիմադիրներբը, կարծելով թէ ծննդեան Թուականի խարդախ փոփոխութեամբ մը Բերլոյթեմին Առաջնորդը կրնայ կաթողիկոսական թեկնածու ներկայանալ, դիմած էին ննդ այդ ձեւին, հաւանական փաստ մը ձեռք անցընելու յետին մտքով: Մինչդեռ, հակառակ պետական արձանագրութեան, Զարեհ Ս· յայտարարած էր ի լուր բոլորին, թէ իր ծննդեան Թուականը 1915 է, եւ ոչ թէ 1913: Հարկ չկայ, անշուշտ, ափ առնելու պետական դրասենեակի մը դռները եւ յաչս օրէնքի պատժապարտ մնալու դնով ստանալու երբորդ անձի մը պետական արձանագրութեան օրինակը, քանի որ մէջտեղն էին կաթողիկոսարանի դրամի օրացոյցներու չարքը, ենթակայ-չին դիմումնագիրը կիլիկեան Դպրեվանք ընդունուելու (1930) եւ այդ առթիւ իր խոկ ձեռագրով մատուցած ինքնակենսագրութիւնը, ծննդեան Թուականի ճշդումով:

Բերլոյ Թեմին Գաւառական ժողովի ցրուումին եւ ազգային կեանքէ ներս քաոսի մը ստեղծումին ազգանչանը տրուեցաւ 9 Հոկտեմբեր 1955ին, կիրակի օր, երբ Մէյսաանի Ս· Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյմէջ, ի հանդիսատ Քարէն Եպիսկոպոս Վէմի Հոգւոյ մատուցած Ս· Պատարագէն յետոյ, Առաջնորդ Սրբազանը հանդիսութեամբ մը բացումը կը կատարէր Ազգային Ձեմարանին: Առաջնորդարանի բակին մէջ հաւաքուած մօտ յիսուն «պատգիններ» որոնց մէջ կը նշմարուին ԱՑ-ԼԱԴԱԻԱՆՆԵՐ եւ ԱՑԼԱԿՐՕՆՆԵՐ եւս, յայտնի խառնակիչի մը ազդանչանին վրայ, միաբերան կը պոռային· «Անկոյ Առաջնորդը, պէտք է լուծուի Գաւառական Ժողովը, նոր ընտրութիւններ կ'ուզենք», եւայլն: Յուցարարները կատարելէ յետոյ իրենց ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ, փոքր խումբով մը կը ներկայանան քաղաքի կառավարիչին եւ կը պահանջեն Հալէպի Գաւառական Ժողովի լուծումը: Մինչ այդ, չարժման եւ դաւին դեկավարները, ընդ որս նոյն այդ Գաւառական ժողովի անդամ մը, բազմաթիւ հեռագիրներ կը տեղացնեն Ներքին Գործոց Նախարարութեան եւ Կաթողիկոսական Տեղապահին, ԲՈՂՈՔԵԼՈՒ համար Գաւառական Ժողովի գոյութեան դէմ եւ նոր ընտրութիւններ պահանջելով: Ցետ միջոցին, Գաւառական Ժողովի անդամ նոյն այդ պարոնը կը փութար Դամասկոս, եւ Ներքին Գործոց Նախարարութիւնը կը խաբէր ստապատիր լուրերով եւ առանց դոյդն տրամաբանութեան եւ պարկեշտութեան, ապօրինութիւնը կ'ուղէր բացատրել Ժողովի մը, որուն անդամն էր, եւ կը մնար տարիներէ ի վեր, մաս կազմած ըլլալով, երկիցս, նոյն այդ Գաւառականէ ընտրուած Քաղաքական Ժողովներու եւ Քաղաքական Ժողովներէ նշանակուած Խորհուրդներու: Անհրաժեշտ չենք նկատեր աւելի պարզաբանել ազգադաւութեան այս ՓՈՐՁԻՆ ներքին ծալքերը ո-րոնց կէտ նպատակին եղած էր կաթողիկոսական Ընտրութեան արդիլումը, կամ նուազագոյն, Կիլիկիոյ Աթոռին վրայ «ընդդիմադիր»ներու տեսակէտով «բարեյոյս» եկեղեցականի մը բազմիլը:

Դամասկոսի մէջ, Ներքին Գործոց Նախարարը, առանց որեւէ ճնութեան եւ ազդեցութեամբը Հալէպի երեսփոխաններէն մէկուն, կը պատրաստէ դրութիւն մը, գոր, որպէս ընթացիկ մէկ կարգադրութիւն, ստորագրել կուտայ փոխվարչապետին, օգտուելով անոր մտադրակ մէկ վայրկեանէն: Այդ դիրը կ'ուրացնէր ընդդիմադիրներու կողմէ յառաջ քշուած անճիշդ ու անհիմն վերագրումները, որ ահաւասիկ·

« Ն· Վսեմութիւն Վարչապետին,
Նախարարութեանս առկէ առաջ կատարած քննութիւններէն յայտնի եղաւ, թէ յիչեալ Գաւառական Ժողովը որ կը բաղկանայ 35 անդամներէ ընտրուած 1945ին, տասը տարուան օրինական պայմանաժամ մը ունի: Հակառակ տասը, որ մասնաւոր օրէնքը կը տրամադրէ անդամներուն մէկ հինգերորդի երկու տարին անդամ մը ընտրութեամբ փոփոխութիւնը: Այնպէս որ Ժողովը իր բոլոր անդամներով կը նորոգուի տասը տարուան վերջաւորութեան, որ է իր օրինական տեւողութիւնը: Հակառակ տասը, իր անդամներու մէկ հինգերորդի փոփոխութիւնը եղած է 27 – 11 – 1953ին կատարուած ընտրութեամբ: Նախարարութեանս տեսակէտն է, որ չորս հինգերորդը այս Ժողովին, որոնց վերանորոգութիւնը չէ կատարուած, անոնց ներկայութիւնը ոչ – օրինական է: Նկատելով որ մէկ հինգերորդը, որոնք վերընտրուած են 1953ին, չեն կազմեր օրինական մեծամասնութիւն մը, ժողովի կացութիւնը ոչ – օրինաւոր կը դառնայ եւ հետեւաբար իր գործառնութիւնները չեն կրնար օրինական բնոյթ ունենալ, մասնաւորաբար Համայնքին դոյութեան եւ հիմնական չահերուն կապակցութեամբ, ինչպէս յիշեալ կաթողիկոսի ընտրութիւնը· (ընդդմ. մը մեղմէ· ՀԱՍԿ):

Խմբագրական ՀԱՍԿի

(4 Շար·)

ԿՅԱՆՔԻՑ

ԺԱ.

ՄԵԾ ՏՈՆԱՑԻՆ

Ութսուն տարեկան մեծ ծերուկ մը, որ ամբողջ կյանքը անցուցած էր ծովագնացի պաշտոնի մեջ, ամուսնացած էր ծովագնաց կնոջ մը հետ, որ ամբողջ կյանքը անցուցած էր ծովագնաց ամուսնոյ մը հետ, ունեցած էր ծովագնաց զավակներ, որոնք ծովագնաց էին դարձած, ծովագնաց թոռներ ունեցած էր, որոնք ծովագնաց էին դարձած, ծովագնաց ծոռներ ունեցած էր, որոնք ծովագնաց էին դարձած, ծովագնաց ծոռնիկներ ունեցած էր, որոնք ծովագնաց էին դարձած, ծովագնաց ծոռնիկներու ծոռներ ունեցած էր, որոնք ծովագնաց էին դարձած, ծովագնաց ծոռնիկներու ծոռնիկներ ունեցած էր, որոնք ծովագնաց էին դարձած, ծովագնաց ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռներ ունեցած էր, որոնք ծովագնաց էին դարձած, ծովագնաց ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռնիկներ ունեցած էր, որոնք ծովագնաց էին դարձած, ծովագնաց ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռներ ունեցած էր, որոնք ծովագնաց էին դարձած, ծովագնաց ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռնիկներ ունեցած էր, որոնք ծովագնաց էին դարձած, ծովագնաց ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռներ ունեցած էր, որոնք ծովագնաց էին դարձած, ծովագնաց ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռնիկներ ունեցած էր, որոնք ծովագնաց էին դարձած, ծովագնաց ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռներ ունեցած էր, որոնք ծովագնաց էին դարձած, ծովագնաց ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռնիկներ ունեցած էր, որոնք ծովագնաց էին դարձած, ծովագնաց ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռներ ունեցած էր, որոնք ծովագնաց էին դարձած, ծովագնաց ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռնիկներ ունեցած էր, որոնք ծովագնաց էին դարձած, ծովագնաց ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռներ ունեցած էր, որոնք ծովագնաց էին դարձած, ծովագնաց ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռնիկներու ծոռնիկներ ունեցած էր, որոնք ծովագնաց էին դարձած, ծովագնաց ծոռնիկներու

թեան մէջ կատարուած նախապարական պարզ փոփոխութեամբ մը :

Այսքան՝ եւ սովորական քանի մը խոսքեր համայնավարութեան յաղթանակին մասին. երեք տողերէ բաղկացած դէկոյին հետ, Մոսկուա պաշտօնական ոչ մէկ բացատրութիւն տուաւ ցարդ Ժուկովի մասին :

Այս բոլորէն եաք, յատկանշական է Պրուչչեւի մէկ առակը, որ իրեն յատուկ կատակախօսութեամբ պատմած է պարսկական դեսպանատան մէջ, չաթաթ գի – չեր, ի ներկայութեան դիւանագէտներու եւ լրագրողներու .— Ժամանակին, բանտի մը մէջ կային երեք հոգի. Սոցիալ – Դեմոկրատ մը, անիշխանական զօրաւոր մարդ մը եւ Փինիա անունով պզտիկ Հրեայ մը, որ երկար ատենէ ի վեր դպրոց չէր պացած : Որոշուեցաւ դէկավար մը ընտրել, անիշխանականը ընդդիմացաւ , ատկայն ցոյց տալու համար, որ կը յարգէ օրէնքը, առաջարկեց ընտրել պզտիկ Փինիան : Այդպէս ալ եղաւ : Ամէն ինչ լաւ կ՝ընթանար, մինչեւ այն օրը՝ երբ որոշեցին փախչիլ եւ փապուղի մը բացին : Ան որ առաջին անգամ դուրս պիտի ելլէր՝ սպաննուելու վտանգին ենթակայ էր անշուշտ. առաջարկեցին, որ անիշխանականը դուրս ելլէ, բայց ան վախցաւ : Այն ատեն, պզտիկ հրեան ըսաւ.— Ընկերներ, դիս ձեր դէկավարը ընտրեցիք, հետեւաբար առաջին անգամ ես դուրս պիտի ելլեմ : Այդ պզտիկ Փինիան ես եմ ... աւելցուց Պրուչչեւ :

Անշուշտ, անիշխանական զօրաւոր մարդն ալ՝ Ժուկով :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ մէջ Դեմոկրատները, Մենտերէսի դէկավարութեամբ յաղթեցին թէեւ, սակայն բուն յաղթականը կը նկատուի Իսմէթ Ինէօնիւ, որ անցեալ անգամուան 32 աթոռին տէղ՝ 194 աթոռ ապահովեց այս տարի :

ԻՏԱԼԻՈՅ մէջ տեղի ունեցած ընկերվարական երիտասարդութեան միջազգային համագումարին մէջ, ներման ընկերվարական պարագլուխ մը առաջարկեց , որ Ֆրանսայի ընկերվարական կուսակցութիւնը դուրս նետուի Միջազգային Ընդհերարականէն :

ԼԻԲԱՆԱՆԻ Հանրապետութեան Նախագահը, իր տիկնոջ ընկերակցութեամբ հասած է Մառըիա, ուր Ֆրանքոյի պաշտօնական հիւրը պիտի ըլլայ, մինչեւ Նոյեմբեր մէկ :

ՄԻՍՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ կէս միլիոն տոլար կը տրամադրեն, որպէսզի Եւրոպայի մէջ պիտուններու թիւը բարձրանայ :

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ մէջ Բ։ օր սոցրապրութեան Ա. Միութեան եւ Սուրիոյ անտեսական եւ մասնագիտական գործակցութեան համաձայնագիրը :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՎԱԼԱՆՍ .— Կապ. Ֆաչի մասնաճիւղի վարչութիւնը շնորհակալութեամբ առած է հետեւեալ նուէրները.— Տէր եւ Տիկին Ղազարոսեան իրենց հօր եւ աներհօր մահուան առթիւ (Հարաւ. Ամերիկա) փոխան ծաղկեպսակի երկու հազար Ֆր. :

Տիկին Թազուհի Փափազեան իր ազգ – քինման առթիւ հազար Ֆրանք :

Տէր եւ Տիկին Ալակէօզեան 1500 Ֆր. :

Տէր եւ Տիկին Պուռնազեան հազար Ֆր :

Այրի Տիկին Կ. Ճինպաշեան հազար Ֆր :

Մասնաճիւղը իր խնդակցութիւնները կը յայտնէ Տէր եւ Տիկին Մարտիրոս Պօյաճեանի իրենց անդրանիկ Թոռան Նժդեհի ծննդեան առթիւ :

×

Այրի Տիկին Արմաւէն Սլոյեան եւ զաւակները Արխատագէս եւ Ազատի Սլոյեան չնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր այն բարեկամներուն, ազգականներուն, հայրենակիցներուն եւ գրացիներուն որոնք անձամբ կամ հեռագիրով ծաղկեպսակով իրենց յաւակցութիւնները յայտնեցին իրենց ամուսնոյն եւ հօր՝ ՅԱԿՈԲ ՍԼՈՑԵԱՆի տխուր մահուան առթիւ (Էրզրումցի) որ տեղի ունեցաւ 17 Հոկտեմբերին Սէնթ Անի մէջ (Մարսէյլ) 76 տարեկանին : Յուղարկաւորութիւնը տեղի ունեցաւ 19 Հոկտեմբեր, չաթաթ կէսօրէ վերջ ժամը 2ին իր բնակարանին մէջ, 524 Շրմէն տը Մազարկ, Սէնթ Ան։ Մարմինը ամփոփուեցաւ Մազարկի գե – րեզմանատունը :

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ ԻՐԻԿՈՒՆ ԺԱՄԸ 20,30ԻՆ

Mutualitéի ՄԵԾ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

24, RUE SAINT-VICTOR, MÉTRO : MAUBERT MUTUALITÉ

Կը նախագահէ՝ ԸՆԿԵՐ **ԳԵՐԱՍԻՄ ԲԱԼԱՅԵԱՆ**

Կը խօսին՝ ԸՆԿԵՐՆԵՐ

ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ ԵՒ Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

— ինչպէս նաեւ Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի ներկայացուցիչը —

— ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃՈԽ ԲԱԺԻՆ —

Մասնակցութեամբ երգիչներ Քիւփէլեանի, Պօղոսեանի և Սերոբեանի
դէկավարութեամբ ԿԱՐՊԻՍ ԱՓՐԻԿԵԱՆի

Արտասանութիւն եւ կովկասեան պարեր
Պանեէօ – Քաշանի պարախումբին կողմէ
« *ՀԻՆ ԿՌԻԻԸ* », *մենախօսութիւն՝ ընկ. Ե. Գրիգորեանի կողմէ*

ՄՈՒՏՔ 100 ՖՐԱՆՔ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Այս հինգշաբթի իրիկուն ժամը 21էն մինչեւ առաւօտ

ALHAMBRA, 340, Boulevard Chave

Բարձր հովանաւորութեամբ՝ GASTON DEFERREի
Երեսփոխան, նախկին նախարար, Մարսէյլի քաղաքապետ

Նախագահութեամբ Մարսէյլի Շրջ. կոմիտէին, մասնակցութեամբ բոլոր խումբերուն, ենթակոմիտէներուն Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի Շրջ. վարչութեան եւ խումբերուն, ինչպէս նաեւ Կապոյտ Խաչի Շրջ. վարչութեան իր մասնաճիւղերուն

Կը նախագահէ ընկ. Ց. ՊԱՊԻԿԵԱՆ — Կը խօսի ընկ. ԺԻՐԱՅՐ ԴԱՏԱՒՈՐԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ եւ ընտիր բաժին. — Նոր Սերունդի պարախումբ,
Պ. եւ Օր. Չէօրէքճեան, Զ. Գասեան, Օր. Ալիս Յարութիւնեան, Անիթա
Սարգսեան, Ալիս Շամիրեան, Էտուար Էմսէրճեան :
Կէս գիշերէն վերջ՝ պար՝ ճոխ պիւֆէ — Մուտքը ազատ է

ORCHESTRE LUC HERARD

ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

Կիրակի, Նոյեմբեր 3, ժամը 16ին :
Կը բանախօսէ ընկ. Ժ. ՄԻՐԻՃԵԱՆ

ՊՈՐՏՈՑԻ ՄԷՋ

Նոյեմբեր 3ին, կիրակի ժամը 15·30ին, Կղերականներու սրահը, 22 բիս տէ Պահիւթիէ :
Կը նախագահէ ընկ. Պ. ՔԷՆՏԷՐԵԱՆ
Կը խօսի ընկ. Հ. ԹԱՇՃԵԱՆ
Գեղարուեստական խնամուած բաժին :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Իմի.— Հ. Ց. Դ. «Զաւարեան» կոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը այս չաբաթ երեկոյ ժամը 21ին Մրմեան սրահը : Պարտաւորիչ ներկայութիւն :

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Ց. Դ. Ուս. «Ռուբէն» Միութեան ընդհ. ժողովը այս հինգշաբթի իրիկուն ժամը 21ին, սովորական հաւաքատեղին : (Շար. նախորդ ժողովին) :

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Լիոնի եւ Շրջ. Ազգ. Միութիւնը եւ եկեղեցւոյն յանձնախումբը կը յայտարարեն թէ Լիոնի նոր եկեղեցւոյ պանծալի գմբէթը բարձրացած ու լրացած է, որուն գաղաթը նուիրական խաչը պիտի դնեն շուտ :

Օծման հոգեյոյզ արարողութիւնը պիտի կատարուի Նոյեմբեր երեքին, կիրակի առաւօտ, 69 ռիւ Լուի Պլան եկեղեցւոյն մէջ ձեռամբ Կաթ. Պատուիրակ Սեբաստիոյ Եպիսկ. Մանուկեանի :

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ ՎԱՐՉՈՒ ՏՈՒՆ ՄԸ

Մտիպղտարար կը փնտռուի վարձու յարկաբաժին կամ տուն (փավիյօն) մը, Փարիզի կամ արուարձանի մը մէջ : Դիմել «Յառաջ»ի :

Ա. ԳՄԲԷԹԵԱՆԻ ԵՒ ԳՐԻԳՈՐ-ՎԱՀԱՆԻ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՇՐՋԱՊՏՈՅՏԸ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

Վիէն.— Շաբաթ գիշեր, 2 Նոյեմբեր, Կաթոլիկներու սրահը,
Նախաձեռնութեամբ Վիէնի Հ. Մ. Ը. Մ.ին
Լիոն.— Կիրակի ցերեկ, 3 Նոյեմբեր, *Սթիւտիօ Քրէքի*, 24 բիս Տիւնուար
Տիժոն.— Կիրակի գիշեր 3 Նոյեմբեր, Հ. Ց. Դ. Տան մէջ
Նախաձեռնութեամբ Տիժոնի Հայ Կրթական Մարմնոյն

Առաջին անգամ ըլլալով չրջանին մէջ, ծանօթ դերասան Ա. ԳՄԲԷԹԵԱՆ
կը խաղայ մասնակցութեամբ հեղինակին եւ տեղական բեմի լաւագոյն ուժերու

ԿԻՆՆ ԱՆՀԱՒԱՏԱՐԻՄ Է

Մի ծաղաչարժ կատակ. երեք արար ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՀԱՆԻ

Մուտքի շատ մատչելի գիներ

Լիոնի համար տոմսերը նախապէս ապահովել, դիմելով՝
Պ. Ղ. Ղազարեանի *դերձակատունը՝* 56, Rue Cuvier, Lyon - Télphone : LA. 80-72

ՄԵԾ ԵՐԵԿՈՅԹ-ՊԱՐԱՀԱՆԳԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՆԱՒԻԼԻ ԵՐԻՏ. ԵԿԵՂԵՑԱՇԷՆ ՅԱՆԶՆԱԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ

Բարձր հովանաւորութեամբ Հայր. Պատուիրակ Տ. ՍԵՐՈՎԲԷ Եպիսկ.
ՄԱՆՈՒԿԵԱՆի

Կիրակի, 10 Նոյեմբեր, ժամը ճիշդ 4ին, *Մինչեւ կէս գիշեր*, Շաւիլի քաղաքապետարանի սրահին մէջ :

Յուցադրութիւն վեհերիկ եւ զուտաւոր Ֆիլմ մը Շաւիլի Եկեղեցիին Հինութեան մինչեւ աւարտումը :

ՄԵԾ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՒՈՒՄ Երիտ. յանձնախումբի կողմէ
Շէյքսփիրէն (Հայերէն թարգմանուած) — «ԸՆՏԱՆԻԱՒՈՒԱԾ ՄԵԳԵՐԱՆ »—
8ին եւրոպական պարեր դէկավարութեամբ

Orchestre Typique DON MORERTO

Ճոխ պիւֆէ Սալ տէ Ֆէք Բիւ Սթալինկրատ : Մուտք 300 ֆր.
Օթօպիւս 171 բիւ Փոն տը Սեվրէն իջ – նել Փիւ Սան Վէն :

BAINS DE VAPEUR

4 bis, Rue de la Pierre-Levée — Paris - 11e

OBE. 12-51

MÉTRO : RÉPUBLIQUE, OBERKAMPF ET PARMENTIER

ԵՐԵՔ ՍՐԱՀ ՇՈԳԻԻ ԼՈԳԱՆՔԻ

(SUDATION ET FUMIGATION)

Մասաժ, Օֆսիժենօթերապի, *Ձեռքերու եւ ոտքերու խնամք* (մանիւիւր – փետիւիւր) Ֆուաֆիւր, սուէն տը պօթէ, փիսին :

BAR - RESTAURANT

Բաց օրեր.—

ԿԻՆԵՐՈՒՆ	*ԱՑՐԵՐՈՒՆ*
Ուրբաթ ժամը 11էն 23	Հինգշաբթի ժամը 17էն 23
Երկուշաբթի ժամը 11էն 23	Շաբաթ ժամը 9էն 23
Չորեքշաբթի ժամը 11էն 23	Կիրակի ժամը 8էն12

ՀԱՅԵՐԷՆ ԿԸ ԽՕՍԻՆՔ

ՀԱՑ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ Փարիզի եւ չրջակայից կրօն. Ընկերակցութեան հովանաւորութեան տակ Պէլվիլ – Լիլլայի միացեալ դպրոցը 48 բիս Սօլիթէօ, բացուած է 3 Հոկտեմբերէն ի վեր :

Դասատուդութիւնները կը կատարէ ուսուցչուհի Տիկին Արմենուհի Խաչիկեան, որուն օժտուած է դպրոցական նպաստաւոր պայմաններով. Ընտրութիւնը ապահովուած է, տեղական կրթ. մարմինները կը գործակցին բարելաւելու կրթ. գործը :

Կրկին կոչ կ՝ուղղենք բոլոր ծնողներուն որ, ըմբռնեն Հարցին կարեւորութիւնը եւ իրենց զաւակները առաջնորդեն դպրոց :

ԴԻՒԱՆ

Փարիզի եկեղեցւոյ Կրօն. Ընկերակցութեան կրթ. Մարմնոյ դիւանը չնորհակալութեամբ առած է հետեւեալ նուէրները՝ իր դպրոցներուն համար : Պ. Ժիրայր Զիլինկիրեան հինգ հազար ֆրանք : Տիկ. Աբշալոյս Սարգիսեան 2500 ֆր. ազգ. Հրաչ Սարգիսեանի մահուան տարեդարձին առթիւ : Պ. Շահզադեան հազար ֆր :

ՏԻԿԻՆ ԳՈՀԱՐ ՎՏԱՐԱՆԴԻԻ դառնա – զէտ մահուան առթիւ, Տիկին Ռոզ Հա – նըմեան եւ աղջիկը , փոխան ծաղկեպսակի՝ երկու հազար ֆրանք կը նուիրեն Ֆ. կապոյտ Խաչի Անկէնի մասնաճիւղին :

ՆՈՒԷՐ

Պ. Վահագն եւ Օր. Անահիտ Կարապետեան իրենց սիրեցեալ մօրաքրոջ այրի Տիկին Գոհար Վտարանդիի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի երեք հազար ֆրանք կը նուիրեն Կապ. Խաչի կայանին :

Տէր եւ Տիկին Պարոնվարդեան 2500 ֆրանք կը նուիրեն Այրի Տիկին Վտարանդիի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի Կապ. Խաչի կայանին :

Նոյն նպատակին, նոյն առիթով Տիկին Հրանոյշ Ֆիլոսն հազար ֆր. կը նուիրէ :

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Հերթական դասախօսութիւնը այս չորեքշաբթի գիշեր ժամը 21ին Քաթաւէյի սրահը : Երեկոյթը նուիրուած է Ա. ԻՆՏԻՒ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆի յիշատակին : Խօսք պիտի առնեն բազմաթիւ մտաւորական – ներ : Խահակեանի բանաստեղծութիւնները կ՝արտասանէ՝ Օր. Փիւլիէք Աւետիսեան : Կը խնդրուի ըլլալ ճշդապահ :

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction - Administration : 32, Rue de Trévise, Paris 9e

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86-60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. PARIS 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք : Հատը 12 ֆր.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
31
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
JEUDI
31 OCTOBRE
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8032 — 33e ANNEE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3833

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԱՆՑԻՑ ԱՆՑԵԼՈՑ

—o—

Յուսաբերի *տպարանէն լոյս տեսաւ Վահան Փափազեանի (Կամս) Ցուչերուն Երրորդ Հատորը : Առաջինը հրատարակուած էր Պոսթրն 1950ին, երկրորդը՝ Պէյրութ 1952ին :*

Այս հատորը, որ կը պարունակէ 1919–1923 շրջանի դէպքերը, պիտի ըլլայ վերջինը մեր վէթերան ընկերոջ յուշերուն : « Ա՛ւ այժմ» հրաժարած է դրի առնելէ 1939էն վերջ տեղի ունեցած անցքերը, որոնք դեռ չատ թարմ են եւ վտանգաւոր է « վերլուծել ու դնահատել» պանոնք « բացարձակ անաչառութեամբ եւ տարակայսէն», ինչ որ իր «հիմնական սկզբունքն է եղած միշտ» :

Հեղինակը իր «Ցուչեր»ու երեք հատորները գրած է յատկապէս նորահաս սերունդին համար, որպէսզի անիկա մօտէն ծանօթանայ «հայութեան սեւ եւ վարդագոյն —այնքան սակաւ — օրերուն եւ ժամանակաշրջանին » : Որպէսզի նոր – րերը լեցնեն անդարձ մեկնողներու պարապը եւ դլուխ կանգնին այն սրբազան ճակատին, որ կը կոչուի Հայկ· Դատ : Խորապէս կը հաւատայ , որ «մեռած ու թաղուած չէ մեր արդար դատը » :

Կովկասի 1910 – 20 թուականներու կեանքին մասին նեռածական թուղթի ակնարկ մը վերջ, ընկեր Կամս կը նկարագրէ Փարիզի «Ազգային Համալսարան» (1919 Փետրուար 24 – Ապրիլ 22), որուն մասնակցելու համար Երեւանի մէջ ընարուած էր իրրեւ պատգամաւոր « արեւմտահայերու» :

Այս պատմական Համագումարին մասին պիտի փափաքէինք որ աւելի երկար տեղեկութիւններ տար մեզի :

Ահաւոր փոթորիկ մը անցած էր հայ ժողովուրդի գլխէն : Արեւելեան նահանջներու հայութիւնը արմատախիլ էր ե – դած : Դահիճը՝ ամբաստանեալի աթոռին վրայ բազմած : Աչխարհի մեծերը հաչիւ կը պահանջէին անկէ : Հայկական Դատի արծարծման եւ արդար լուծումի մը յանդելուն համար ամէնէն յարմար ժամանակն էր : Ինչպէս 1921ին պիտի ըսէր ողբացեալ Գարեգին Փաստրմաճեան, այդպիսի պատեհութիւն 500 տարին ան – գամ մը միայն կը ներկայանայ հայու – թեան :

Այդ բախտորոշ օրերուն Ազգային Համագումարը դժբախտաբար չկրցաւ կատարել այն դերը, զոր հայ ժողովուրդը կը սպասէր իրմէ :

1919ի աշնան ընկեր Կամս վերադարձած է Երեւան՝ մասնակցելու համար Հ· Յ· Դ· իններորդ ընդհ· ժողովին եւ Խորհրդարանի նիստերուն :

Հետաքրքրական են իր տեղեկութիւն – ները զոր· Հարպերտի առաքելութեան եւ ամերիկեան հոգատարութեան հետ կապուած խնդիրներուն մասին :

Տարի մը վերջ, 1920 Սեպտեմբերի ընկիզը Փարիզ վերադառնալով, ընկեր Կամս անդամակցած է Հ· Հ· Դաշնակցութեան, որուն նախագահն էր Ա· Ահարոնեան : Մասրագրուած էր արդէն Սեւրի դաշնագիրը (10 Օգոստոս 1920) :

Պօղոս Նուպարի Ազգային Պատուիրա – կութեան եւ Հ· Հ· Դաշնակցութեան փոխադարձ յարաբերութեանց մասին կու տայ ուշագրաւ տեղեկութիւններ :

Հետաքրքրական են — եւ երբեմն անհիւ — մանրամասնութիւնները այն դիմումներուն , որոնք 1922 Նոյեմբեր — 1923 Փետրուար կատարուած են մեր դայդ Պատուիրակութեանց կողմէ՝ Լոզանի Խորհրդաժողովին առթիւ : Մանաւանդ «Ազգային օջախ»ի մասին :

Պատմական խիտ կարեւոր փաստաթուղթ մըն է ողբացեալ Ալէքս· Խատիսեանի օգագիրը, որ 70 էջ կը զբաւէ հատորին մէջ : Հայաստանի նախկին վար – չապետը օրը օրին տեղեակ պահած է Հ· Հ· Պատուիրակութիւնը՝ դէպքերու ըն – թացքին, չատ խղճամիտ կերպով :

Ցիշենք նաեւ Բիպայի մէջ Խորհրդային Միութեան եւ Հ· Յ· Դաշնակցութեան միջեւ կատարուած պաչտօնական բանակցութիւնները 1921 Փետրուար 18ի ա – զդատամրութենէն վերջ (1921 Յուլիս 7էն սկսեալ), մասնակցութեամբ հեղինակին, Աբշակ Ջամալեանի եւ վ· Նաւասարդեանի : Բոլշեւիկ ներկայացուցիչներն էին Եոֆֆէ, Ս· Տէր Գաբրիէլեան եւ վ· Տէր Վահանեան :

Հատորին վերջը հրատարակուած են երեսուն կտոր պաչտօնական վաւերա – թուղթեր Հայկ· Հարցի մասին :

Կ'արժէ որ ամէն հայ կարդայ այս դիր – քը : Երիտասարդները՝ լուսաբանուելու համար մեր ժամանակակից պատմութեան կարեւոր մէկ շրջանի դէպքերուն մասին : Տարեցները՝ թարմացնելու համար իրենց յիչողութիւնը :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՅԱՐՄԱՐ ԳՈՐԾ ՄԸ ՊԻՏԻ ՏԱՆՔ

ԹՈՒԽԱՉԵՎԻ

ՅԱՅՏԱՐԱՐԵՑ ԽՐՈՒՇՉԵՒԻ

—o—

ՄԱՌԵՇԱԼ ԲԱԳՐԱՄԵԱՆԻ ԱՄՍԴԸ ԿԸ ԲԱՐՁՐԱՆԱՑ

Մոսկուայի Թրքական դեսպանատան մէջ, «խաղաղութեան կենաց» խմելով , Նիքիթա Խրուչչեւ յայտարարեց .— Այ – սօր տեսայ Ժուկովը եւ խօսեցայ : Առողջութիւնը լաւ է : Տակաւին չորոչեցինք իր նոր պաչտօնը, սակայն պիտի ունենայ չուտով : Այսուհանդերձ, այս դիշեր պիտի չդիանաք :

Ընդունելութեան ներկայ եղող դիւա – նագէտներուն կարծիքը այն է, թէ ամէն ինչ վերջացած է եւ որոչում մը տրուած է Ա· Միւքոյեան թիւ մէկ դինուորական նկատմամբ :

Գալով իր նոր պաչտօնին, հաւանական չէ, որ յաջորդէ Բուլղանինի, իրրեւ վարչապետ :

Թրքական դեսպանատան մէջ տրուած հացկերոյթին, Խրուչչեւի կ'ընկերանային Ա· Միկոյեան, մառեչալ Բագրամեան եւ Բուլղանին :

Առակնկալ մը՝ արեւմտեան դիւանա – գէտներուն համար· արդարեւ, հակառակ յորտած կացութեան, Ա· Միւքոյեան ա – ւադանին կը դնուէր Թրքական դեսպա – նատան մէջ : Թուրքիոյ Ազդ· ժօղին տե – ղեկ, կը սպասուէր որ համապատասխան կուսակցութեան պարագլուխները մեր դէն ներկայ բլլալ, մանաւանդ՝ երբ կրոմիքօն ալ հակաթուրք արտայայտութիւններ ու – նեցած էր :

Այսուհանդերձ, կրեմլինի երբորդու – թեան տրամադրութիւնը տեղն էր : Երեքն ալ կը խմէին, կը կատակէին եւ արեւ – մտեան երկիրներու դիւանագէտներուն հետ մտիկ կ'ընէին Խրուչչեւի յայտարա – րութիւնները· —Պատերազմ չկայ մեր ներկայացուցած կառավարութեանց մի – չեւ· կեցցէ՛ խաղաղութիւնը եւ ժողո – վուրդներու բարեկամութիւնը :

Շամբանեի դաւաթները կը պարպուէին եւ Խրուչչեւ չէր դադրեր կատակելէ ու խօսելէ· — Սփութնիկը խաղաղութեան խորհրդանիչն է :

Լրագրողներու հարցումներուն պա – տասխանելով, յայտարարեց թէ կացու – թիւնը մեղմանալու վրայ է Միջին Արե – ւելքի մէջ :

— Ձեր ներկայութիւնը այստեղ, այդ մեղմացման նչաններէն մէ՞կն է, հար – ցուց լրագրող մը :

— Այո, թրքական դեսպանատան մէջ իմ ներկայութիւնս քայլ մըն է՝ դէպի խաղաղութիւն :

Խրուչչեւի, Միկոյեանի եւ Բուլղանինի կողքին, թրքական դեսպանատունը կը պատուէր նաեւ խորհրդային բարձրաստիճան պինուորական՝ մառեչալ Բագրամեան : Լրագրողները սկսան հարցապնդել զայն իր պաչտօնակից Ժուկովի մասին : Բագրամեան այս պարագան դարդարեց Ամերիկայի Պատերազմական Նախարարութեան քարտուղար Ուիլսընի հրաժարման հետ : Նոյն պարագան յիչեցին յա – ջորդարար Խրուչչեւ, Բուլղանին եւ Մի – կոյեան :

— Այս ուղղութեամբ բացատրութիւն – ներ պիտի տրուի՞ն, կը հարցնեն Բագ – րամեանի :

— Այո՛, կը պատասխանէ ան, ժողո – վուրդը անտեղեակ պահելու սովորութիւն չունինք : Համբերութիւն ունեցէք եւ չու – տով բան մը պիտի իմանաք :

Մառեչալ Բագրամեան յայտարարած է նաեւ, թէ Ժուկով կը պահուի Մոսկուա և արտասահմանի մէջ պաչտօն ստանձնելու նպատակ չունի :

Ա· Միւքոյեան արբանեակ երկիրներուն մէջ կատարեալ լուռիւն կը տիրէ վեր – ջին անցուդարձերուն մասին : Բոլոր թեր – թերն ալ բաւականացած են հրատարակե – լով երեք տողերէ բաղկացած հաղորդա – գրութիւնը, ըստ որուն, Ա· Միւքոյեան

(Շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ԱՅՍՕՐ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՄԱՐՍԻԳԼԻ ՄԷՋ

(Տես Դ· էջ)

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ

—o—

Պէլվիլէն ընկեր մը 5000 ֆրանք :

Նուէրները ղրկել՝

Maison de la Culture Arménienne

51 Rue Monsieur-le-Prince, Paris (6e)

—Օրը Օրին—

ՀԷ՛Յ ՎԱԽ, ՍՓՈՒԹՆԻԿ

Պատմութիւնը ծանօթ է այլեւս : Մոս – կուան Սփութնիկ մը արձակեց, որ սկը – սաւ դառնալ երկրին շուրջ, այնպէս՝ ինչ – պէս երկիրը՝ արեւին շուրջ :

Եւ, խօսակցութիւններն ալ սկսան դառնալ Սփութնիկի շուրջ :

Սփութնիկ·— Պի՛փ, պի՛փ, պի՛փ·

Ի՞նչ է այս :

Խրուչչեւ·— Սփութնիկս է, որ հաւա – տարիմ չան մը պէս ներկայ է միշտ եւ կը պատասխանէ հարցումներուս· այնպէս չէ՞, Սփութնիկ :

Սփութնիկ·— Պի՛փ, պի՛փ, պի՛փ·

Կարմիր աստղը կը դառնար եւ Խրուշ – չեւ հպա՛րտ ու խանդավառ ականջ կու տար անոր ձայնին· Կը զգար թէ իմ մեծ էր եւ աշխարհագոր· Այլեւս կրնար ամէն ինչ ընել :

Անգլիացիները ու Ամերիկացիները ծի – ծաղեցան այս մարդուն վրայ եւ ըսին , թէ վաղը իրենք ալ կ'արձակեն արբան – եակ մը, աւելի կատարելագործուած բան ռուսականը, որ պի՛փ, պի՛փ, պի՛փէն զատ բան չըսեր :

Խրուչչեւ· — Կրնայ ըլլալ· բայց հիմա ես ամէն բան կրնամ ընել :

Այգրնհաուըր ·— Մա՛րդ Աստուծոյ , ի՞նչ կրնաս ընել, շատ մեծ կը խօսիս :

Խրուչչեւ·— Ուզա՛ծդ կրնամ ընել· եթէ կ'ուզես՝ հու բարեկամդ, Ժուկովն ալ կրնամ Մոլոթովին ու Մալենկովին բան – տապան կարգել :

Եւ փաստելու համար իր զօրութիւնը՝ մառեչալ Ժուկովը պաշտօնանկ ըրաւ , շնորհակրկեց եւ···

Խորհրդային գիտուն մը·— Սփութնիկը կորսուեցաւ··· Սփութնիկը չկայ ···

Խրուչչեւ·— Ինչպէ՞ս թէ չկայ··· ո՞ւր գնաց :

Արբանեակին ձայնը տուող ընկալուչին մով կ'երթայ, ձայն չկայ : Կը բարկանայ, կը պոռայ :

Ձայն չկայ :

Հեռադիտակը կ'առնէ· չի տեսնուիր : Շուարած՝ դունչը կ'ուղղէ կարմիր աստ – ղին·— ձայն տուր, Սփութնիկ, մատա՛ղ եզի ···

Սփութնիկը չի խօսիր : Կորսուած է :

Այգրնհաուըր· — Տեսա՞ր, ըսած էի որ բարեկամներուս չի դպչիս· Ժուկովը իմ գէմի ընկերս էր, Սփութնիկն ալ գիտէր :

Խրուչչեւ՝ այլայլած·— Անգլիացի բա – րեկամներ, Սփութնիկս գտէ :

Անգլիացիները ժամանակ կ'ուզեն մտա – ծելու համար, կրնայ ըլլալ, որ հարցը քննելու համար միջազգային ժողով մը գումարեն :

Խրուչչեւ·— Բայց ի՞նչ եղաւ Սփութ – նիկս :

Փրլիսոփաները·— Ոչինչ յատիտենական է, ամէն ինչ փոշի պիտի ըլլայ ու մոխիր :

Անգլիացիները·— Ժոխով գումարենք :

Այգրնհաուըր, սովորականին պէս՝ կը խնդայ :

Հակահամայնավարները· — Սփութնի – կը ազատութիւն ընտրեց :

ԱՐՄԵՆԱԿ

ԿԱՅԵԱՌԻ ԿԱՐԵԼԻՈՒԹԻՒՆՆԵԸ

Ինչպէս գրած էինք կի Մոլէի ձախո – ղութենէն ետք Նախագահ Քոթի գահլիճ կազմելու հաւանական թեկնածու նկատելով Ֆելիքս Կայեառը, անոր յանձնած է մտքերը չօչափելու պաչտօն մը :

Հրաժարած գահլիճին երկտակն նա – խարարը որ պիտի պատասխանէր երեք – չաբթի դիշեր, յետաձգեց իր պատասխա – նը մինչեւ չորեքչաբթի· տարօրինակ է անչուչտ նկատել թէ Կայեառի յաջողելու կամ չյաջողելու պատճառները նոյնն են : Ոմանք կ'ըսեն թէ ճիշդ պէտք եղած մար – դն է որովհետեւ երիտասարդ է (38 տա – րեկան) ուրիչներ կը պատասխանեն պէտք եղած մարդը չէ որովհետեւ չատ երի – տասարդ է : Նախագահ Քոթիի ընտրու – թիւնը որ անակնկալ մըն է չատերուն համար տրամաբանական նկատուեցաւ երբ նկատի առնուեցաւ աւելի մօտէն թեկնածուին հանդամանքը· — Նախկին եզմտական նախարար մը որ ամէնէն լա – ւատեղեակն է եզմտական ծանր կացու – թեան կրնայ լուծել զայն կ'ըսեն ոմանք , մինչ ուրիչներ կ'առարկեն թէ իրրեւ եզ – մտական նախարար մինչեւ հիմա լուծում չգտաւ, ասկէ վերջ, որ աւելի ծանր է կացութիւնը, բան մը չի կրնար ընել :

Քաղաքականօրէն իր «չէզոք» արմա – տական մը ըլլալը նպաստաւոր է իրեն :

Մոլէին հակառակ կայեառ կ'ուզէ փոքր գահլիճ մը կազմել լայն մեծամասնու – թեամբ մը :

Ինչպէս յաճախ մէկ կուսակցութենէ կախում ունի վարչապետի մը յաջողու – իւնը, այս անգամ կարելի է այդ դերը տալ ժողովրդական Շարժումին :

Աջի իրկուան վիճաբանութեանց ըն – թացքին արդէն այս կուսակցութեան (ժող· Շարժում) ուղղելով իր խօսքը, անկախ երեսփոխան մը կ'ըսէր «Սփութ – նիք մըն է ք որ ընկերվարականներուն չուրջը կը դառնաք » :

ՅՈՒՆԻՍ ԶՈՐԱԳՈՒՆ

•

Չեկ մը վճարելու համար, մարդը ստիպուած է ելեկտրական ուրուագիրի մը վերածել իր ինքնագրութիւնը։

10 – 10 – 1955

Պրէմիըմ գործող Յամոմոթոյ Նորնորէկ Վարպետ

(Ստացագրութիւն)

Ցանուց Վարչատիր՝ (Ստացագրութիւն)։

Չմտածեցիք դուք երբեք թէ ձեր ստորագրութիւնը ինչպէս պիտի ընդունուի։

Ստորագրութիւնը ինքնութեան ամենէն ստոյգ նշանն է։ Ամէն մարդ իր ստորագրութեան մէջ կը դնէ իր անձնական ոճը, որ կը տարբերի միւսներէն։ Ստորագրութիւնը կը ներկայացնէ մարդը, ինչպէս որ ան կ՚ուզէ ներկայանալ ուրիշներուն։ Ստորագրութիւնը կրնայ ըլլալ ուղիղ կամ թեք, ընդարձակ կամ նեղ, ընթեռնելի կամ անընթեռնելի, բայց ան միշտ կը մնայ նոյնը։

Ստորագրութիւնը կրնայ ենթարկուիլ փոփոխութեան, երբ մարդը կը փոխէ իր ոճը, կամ երբ ան կը ստորագրէ ուրիշի մը անունով։ Ստորագրութեան մէջ կրնայ ներմուծուիլ նաեւ դիտաւորեալ փոփոխութիւն մը, երբ մարդը կ՚ուզէ ստորագրութիւնը դարձնել անընթեռնելի։

Ստորագրութիւնը ինքնութեան ամենէն ստոյգ նշանն է։ Ամէն մարդ իր ստորագրութեան մէջ կը դնէ իր անձնական ոճը, որ կը տարբերի միւսներէն։ Ստորագրութիւնը կը ներկայացնէ մարդը, ինչպէս որ ան կ՚ուզէ ներկայանալ ուրիշներուն։ Ստորագրութիւնը կրնայ ըլլալ ուղիղ կամ թեք, ընդարձակ կամ նեղ, ընթեռնելի կամ անընթեռնելի, բայց ան միշտ կը մնայ նոյնը։

Ստորագրութիւնը կրնայ ենթարկուիլ փոփոխութեան, երբ մարդը կը փոխէ իր ոճը, կամ երբ ան կը ստորագրէ ուրիշի մը անունով։ Ստորագրութեան մէջ կրնայ ներմուծուիլ նաեւ դիտաւորեալ փոփոխութիւն մը, երբ մարդը կ՚ուզէ անընթեռնելի դարձնել ստորագրութիւնը

ՎԱՀԻԼ

իմ աղջիկան ինձմէ աւելի։ Ան – հետաքրքիր իմ մտածումներուս նկատ – մամբ ան ինձմէ աւելի կը ճանչնայ զիս։ Ես նա կարող եմ ըսել, որ ան ինձմէ աւելի կը սիրէ։ Ես ոչ մէկ բան գիտեմ։ Ան ամէն բան գիտէ։ Ես ոչ մէկ բան կ՚ուզեմ։ Ան ամէն բան կ՚ուզէ։ Ես ոչ մէկ բան կը մտածեմ։ Ան ամէն բան կը մտածէ։ Ես ոչ մէկ բան կը զգամ։ Ան ամէն բան կը զգայ։ Ես ոչ մէկ բան կը հասկնամ։ Ան ամէն բան կը հասկնայ։ Ես ոչ մէկ բան կը հաւատամ։ Ան ամէն բան կը հաւատայ։ Ես ոչ մէկ բան կը սիրեմ։ Ան ամէն բան կը սիրէ։ Ես ոչ մէկ բան կը ատեմ։ Ան ամէն բան կը ատէ։ Ես ոչ մէկ բան կը վախնամ։ Ան ամէն բան կը վախնայ։ Ես ոչ մէկ բան կը յուսամ։ Ան ամէն բան կը յուս

Պատերազմական Նախարարը փոխուած է։

Ամերիկայի մէջ, Արտաքին Նախարար Տըլլըս չարաթական մամուլի իր ասուլիսին մեծ մասը յատկացուց այս հարցին։ — Ի. Միութեան մէջ դոյութիւն ունեցող իշխանութեան պայքարին նոր փուլն է ասիկա, սակայն ծանր է այս անգամ կըրեմլինի ղեկավարներուն փորձած արկածախնդրութիւնը։ Ինչպէս չհի թէ կրնայնէ, ազատ աշխարհի կարծիքը պիտի չփոխուի համաձնաւոր վարչակարգին մասին։

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Պելկրատէն կը հաղորդեն, թէ մահացած Թիթօ հիւանդութեան պատճառով արտասահման պիտի չկարենայ երթալ։ Ինչպէս ծանօթ է, Թիթօ Մոսկուա պիտի երթար ներկայ ըլլալու համար հոկտեմբերեան յեղափոխութեան տասնակառարութեան։

Նիքոս Քազանձակիի հելլէն հռչակաւոր դրագէտը, մեռաւ, 74 տարեկան հասակին։

Անթափի (Թուրքիա) մէջ Ինէօնիւի ութ հազար կուսակիցները ցոյց մը ըրին, բողոքելով ընտրութեանց ապօրինութեան դէմ, ոստիկան մը եւ տղայ մը սպանած նուեցան, եօթը ուրիշներ վիրաւորուած։ Ինէօնիւ կը պահանջէ որ նոր ընտրութիւններ ըլլան։

Իսրայէլի Խորհրդարանին մէջ, երբ կը քննուէր արտաքին քաղաքականութիւնը, հանդիսականներուն մէջէն երբ – տասարդ մը ձեռնառումբ նետեց ժողովականներուն վրայ։ Երեք նախարարներ եւ Վարչապետ Պէն Կուրեոն, վիրաւորուած – ցան։ Մահափորձին հեղինակը ձերբակալուած է։

Սոխրիացէն կը հաղորդեն, թէ 60·000 թուրք գինուորներ խմբուած են սահմանապլուխին վրայ։

Ֆրանսայի մէջ գինին լիտրը հինգ ֆրանք սղեց։

Արժանթինի մէջ Սեպտեմբեր 18ին չքեղացեր ծածկուլը վերջ գտաւ։

Նոթոլիոմ հիւլէական ուժով չարժող առաջին սուզանաւը, հինգ ու կէս օր ճամբորդած է բեւեռային սառոյցներուն տակ, նոր մրցանիշ մը հաստատելով նաւարկութեան պատմութեան մէջ։

Սակարան (Հոկտ· 29)։— Զոյգ ոսկի 545·000 (540·000), նախորդն 4·000 (3970), զուից· 3810 (3770), անգլ· 4790 (4750), քսան տոլարնոց 19240 (19000), թղթադրամ (զուգահեռական չուկայ) տոլար 469, զուից· 111·50, սթերլին 1200, պելժ· 9·10, փեսեթա 8, լիր 0·72։

Պ· Գարեգին Անտրէասեան, Տէր եւ Տիկին Ապա Անտրէասեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Եղուարդ Անտրէասեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկին Անդրանիկ Թնկրեան եւ զաւակները (Ամերիկա), Տէր եւ Տիկին Ա· Մկրտիչեան եւ զաւակները (Ամերիկա), Տէր եւ Տիկին Արաքսի Պոյաճեան եւ զաւակները (Ամերիկա), Տէր եւ Տիկին Հ· Գամպուրեան եւ զաւակները (Մարսէյլ), Տէր եւ Տիկին Ճիմպաչեան եւ քոյրը, Տէր եւ Տիկին Արմենակ Զորթիկեան, Տէր եւ Տիկին Լեւոն Անտրէասեան եւ զաւակները (Մարսէյլ), Տէր եւ Տիկին Պօղոս Դաւիթեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Մինաս Անտրէասեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Պարոյր Անտրէասեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Շնորհք Անտրէասեան եւ զաւակները, Անտրէասեան, Տօնապետեան եւ Թխթիւ ընտանիքները խոր կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց կնոջ, մօր, մօրաքրոջ եւ պզտակնին

ՏԻԿԻՆ ԱՐՈՒՍԵԱԿ ԱՆՏՐԷԱՍԵԱՆԻ

(Ծնեալ Գամպուրեան, Սեբաստացի)

մահը, որ տեղի ունեցաւ յետ երկարատեւ հիւանդութեան։

Յուղարկաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ չաբաթ առաւօտ, ժամը 10·45ին։ Հաւաքուիլ իր բնակարանը, 48 Բիւ տը լա Ռոնվաւնսիօն, Կրէմլէն Պիսէթրը, մէթրօ Փորթ տ'Իթալի։

Մարմինը պիտի ամփոփուի ընտանեկան դամբարանին մէջ, Պիսէթրի գերեզմատնատունը։

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ ԻՐԻԿՈՒՆ ԺԱՄԸ 20,30ԻՆ

MutualitéԻ ՄԵԾ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

24, RUE SAINT-VICTOR, MÉTRO : MAUBERT MUTUALITÉ

Կը նախագահէ՝ ԸՆԿԵՐ ԳԵՐԱՍԻՄ ԲԱԼԱՅԵԱՆ

Կը խօսին՝ ԸՆԿԵՐՆԵՐ

ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ ԵՒ Վ· ԻՇԽԱՆԵԱՆ

— ինչպէս նաեւ Հ· Յ· Դ· Նոր Սերունդի ներկայացուցիչը —

— ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃՈԽ ԲԱԺԻՆ —

Մասնակցութեամբ երգիչներ Քիւփէլեան, Պօղոսեանի և Սերոբեանի

ղեկավարութեամբ ԿԱՐՊԻՍ ԱՓՐԻԿԵԱՆի

Արտասանութիւն եւ կովկասեան պարեր

Պանեէօ – Քաշանի պարախումբին կողմէ

« ՀԻՆ ԿՌԻԻԸ », *մենախօսութիւն՝ ընկ· Ե· Գրիգորեանի կողմէ*

ՄՈՒՏՔ 100 ՖՐԱՆՔ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Այս հինգշաբթի իրիկուն ժամը 21էն միւնչեւ առաւօտ

ALHAMBRA, 340, Boulevard Chave

Բարձր հովանաւորութեամբ՝ GASTON DEFERREի

Երեսփոխան, նախկին նախարար, Մարսէյլի քաղաքապետ

Նախաձեռնութեամբ Մարսէյլի Շրջ· կոմիտէին, մասնակցութեամբ բոլոր խումբերուն, ենթակոմիտէներուն Հ· Յ· Դ· Նոր Սերունդի Շրջ· վարչութեան եւ խումբերուն, ինչպէս նաեւ Կապոյտ Խաչի Շրջ· վարչութեան իր մասնաճիւղերուն

Կը նախագահէ ընկ· Յ· ՊԱՊԻԿԵԱՆ *Կը խօսի ընկ· ԺԻՐԱՅՐ ԴԱՏԱԻՈՐԵԱՆ*

Գեղարուեստական ճոխ եւ ընտիր բաժին· — Նոր Սերունդի պարախումբ,

Պ· եւ Օր· Չէօրէքճեան, Զ· Գասեան, Օր· Ալիս Յարութիւնեան, Անիթա

Սարգսեան, Ալիս Շամիրեան, Էտուար Էմէրճեան։

Կէս գիշերէն վերջ՝ պար՝ ճոխ պիւֆէ Մուտքը ազատ է

ORCHESTRE LUC HERARD

ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

Կիրակի, Նոյեմբեր 3, ժամը 16ին։

Նախաձեռնութեամբ Հ· Յ· Դ· Եօթ – նեղբայրեան կոմիտէին, Րիւ Ժէյ սրահը։

Կը նախագահէ ընկ· ՆՇԱՆ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

Կը բանախօսէ ընկ· Ժ· ՄԻՐԻՃԵԱՆ

Գեղարուեստական խնամուած բաժին։

Մեներգ Մարտիրոսեան *քոյրերու կողմէ։*

Արտասանութիւն եւայլն։

Մուտքը ազատ է։

ՊՈՐՏՈՅԻ ՄԷՋ

Նոյեմբեր 3ին, կիրակի ժամը 15·30ին, կղերականներու սրահը, 22 բիւ տէ Պահիւթիէ։

Կը նախագահէ ընկ· Պ· ՔԻՆՏԻՐԵԱՆ

Կը խօսի ընկ· Հ· ԹԱՇՃԵԱՆ

Գեղարուեստական խնամուած բաժին։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Իսի.— Հ· Յ· Դ· «Զաւարեան» կոմիտէի ընկերական ընդհ· ժողովը այս չաբաթ երեկոյ ժամը 21ին Խրիմեան ակումբը։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

ՓԱՐԻԶ.— Հ· Յ· Դ· Ուս· «Ռուբէն» Միութեան ընդհ· ժողովը այս հինգշաբթի իրիկուն ժամը 21ին, սովորական հաւաքատեղին։ (Շար· նախորդ ժողովին)։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ

ԱՐԾԻՒ

ՄԱՐԶԱԿԱՆԻՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԻՍԸ

Սալոն տը Լ'Ալամպրա

340 Պուլվ· Շավ, ժամը 21էն միւնչեւ լոյս

CLAUDE BESSET

Եւ իր նուագախումբը, իր մեներգողները, իր երգիչները։

Երգեր, պարեր, սճեջ, ժազ,

«Ռօք էն Ռօլ»

ԺՈՂՈՎԻ ՀՐԱՒԷՐ

Ռոնի սու Պուայի Մշակութային եւ Ինքնօգնութեան Միութեան Ընդհ· Ժողովը, այս չաբաթ պիտի, ժամը 21ին, Քաֆէ տու Քոմէրսի վերնայարկը։ Բոլոր անդամներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է, այս չատ կարեւոր ժողովին։

ԿՈՒԶՈՒԻՆ

Քոնֆէքսիոն – կարի տան մը համար աշկերտուհի մը եւ գործաւորուհի մը։ Դիմել՝

MARIKA COUTURE, 4, Rue St-Sauveur, Paris

Tél. CEN. 05-76

×

Տունը աշխատող գործաւորուհիներ Երմիգիէի համար։ Կը յանձնենք փարիզի հասցէները (մինչեւ 50 քիլոմեթր)։ Դիմել՝

TAVITIAN, 40, Rue de Flore. Alfortville

ENT. 35-17

Կամ փարիզի հասցէին՝

19, Bd. Saint-Denis

×

Քօնբրմէրբէս մը կանանց քօնֆէքսիոնի, աշխատանոցի համար։ Դիմել՝

LEVY, 6, Passage de Dantzig

Métro Convention

Imprimé sur les presses du journal HARATCH

17, Rue Bleue. 17 — PARIS (9e)

ՊԱՏՄԱՐԱԳ ՁԱՅՆԱՍՓԻՒՌՈՎ

Այս կիրակի հանդիսաւոր Ս· Պատարագ պիտի մատուցուի Առնուվիլի Ս· Գրիգոր եկեղեցին եւ պիտի ձայնասփռուի Փարիզի Էնթէռէն, ժամը 8·45ին։ Երկեցողութիւնը կը կատարէ տեղւոյն երջանկայիշատակ պ· վահրամ Տէվէճեան։

Պ· Վարուժան Թիլիճեան, Տէր եւ Տիկին Ժորժ Մափուքճի եւ զաւակները, ինչպէս նաեւ Թիլիճեան, Էքպէրեան եւ Վարպետեան ընտանիքները ցաւով կը ծանուցանեն իրենց հօր, մեծ հօր եւ պզտկանին

ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ԹԻԼԻՃԵԱՆԻ

մահը։

Յուղարկաւորութիւնը այսօր հինգշաբթի (Հոկտ· 31) ժամը 10ին իր բնակարանը, 18 Րիւ Քառնօ, Շաւիլ, ուրկէ մարմինը պիտի փոխադրուի տեղւոյն պետրկամանատունը։

Մասնաւոր մահագդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբրեւ այդ նկատել։

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

Այրի Տիկին Վահրանդեի մահուան առթիւ։ Տէր եւ Տիկին Զարեհ Մուրթաֆեան հազարական ֆրանք կը նուիրեն կարմիր Խաչին, Կապոյտ Խաչին եւ Ազգաստաթը – նամին։

Նոյն Միութենէն հազարական Ֆր· կը նուիրեն Տէր եւ Տիկին Տօքթոր Ա· Պօ – ղոսեան եւ զաւակը։

Տէր եւ Տիկին Օհանեան հազարական ֆրանք կը նուիրեն կարմիր Խաչին, Կապոյտ Խաչին, Ազգաստանամին, Դպրո – ցասէրին եւ «Յառաջ»ի բարեգաւաճման։

Սառնալ «Յառաջ»էն։

×

Օր· Զապէլ Իսպիրեանի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի, Հայ կարմիր Խաչի Օգն· մարմնի Ֆէսանովիլիէի օգտ – փոխութեան կայանին կը նուիրեն· Տէր եւ Տիկին Վահրամ Մոսուիչեան հազար ֆրանք, Տէր եւ Տիկին Ա· Գասապեան հազար ֆրանք։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Հայկազեան վարժարանի հոգաբարձութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է Օր· Ճիվէլէկեանէ հազար ֆրանք, Օր· Զ· Իսպիրեան եւ Տիկին Գ· Վարդանդեի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այրէ Տիկին Աղնիւ Փիլիկեան եւ ընտանեկան պարագաները կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի իրենց ամուսնոյն եւ պզտակնին՝ ԲԱՐՍԵՂ ՓԻԼԻԿԵԱՆԻ (Շապին Գաբահխաբցի) մահուան քառասունքին առթիւ, Փարիզի Ս· Յովհ· Մկրտիչ եկեղեցին։

Կը հրաւիրուին պղրացեալին յիշատակը յարգողները։

×

Այս կիրակի Գիւտ Խաչի տօնին առթիւ մասնաւոր Ս· պատարագ եւ հոգեհանգիստ պիտի կատարուի Սէնթ Անթուանի Գամփաներ Ֆրէզի Ս· Կարապետ եկեղեցւոյ մէջ։

Այս առթիւ Նիհէն մասնաւոր հրաւիրուած է Տ· Վարդան Խաչակիր քհնյ· Ժամկոչեան, որ պիտի քարոզէ։ Ուստի կը հրաւիրուի բարեպաշտ ժողովուրդը ներկայ գտնուիլ եւ միխթարուիլ հոգեւարքեալս։

ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ԱՏԱՓԱԶԱՐՅԻՆԵՐՈՒՆ

Առաքելարի պատմական յանձնախումբին կողմէ, հայրենակիցներուն պիտի ներկայանան Տիկին Ովսաննա Տէր Գէորգեան եւ Պ· Վարդան Եղիշէեան, թէ պիրքին ծախքերուն համար կամաւոր նուէրներ ստանալու եւ թէ այժմ ապրող ամէն տարիքի հայրենակիցներուն ցանկը կազմելու։

Կը խնդրուի այս տողերը նկատել իբր պաշտօնագիր։

Ա. ԳՄԲԷԹԵԱՆԻ ԵՒ ԳՐԻԳՈՐ-ՎԱՀԱՆԻ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՇՐՋԱՊՏՈՅՏԸ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

Վիէն.— Շաբաթ գիշեր, 2 Նոյեմբեր, կաթոլիկներու սրահը, Նախաձեռնութեամբ Վիէնի Հ· Մ· Ը· Մ·ին

Լիոն.— Կիրակի ցերեկ, 3 Նոյեմբեր, *Սթիւարթ Քրէքի*, 24 բիւ Տիւնուար

Տիժոն.— Կիրակի գիշեր 3 Նոյեմբեր, Հ· Յ· Դ· Տան մէջ Նախաձեռնութեամբ Տիժոնի Հայ Կրթական Մարմնոյն

Առաջին անգամ ըլլալով երջանկին մէջ, ծանօթ դերասան Ա· ԳՄԲԷԹԵԱՆ կը խաղայ մասնակցութեամբ հեղինակին եւ տեղական բեմի լաւագոյն ուժերու

ԿԻՆՆ ԱՆՀԱՒԱՏԱՐԻՄ Է

Ծիծաղաշարժ կատակ· երեք արար ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՀԱՆԻ

Մուտքի շատ մատչելի գիներ

Լիոնի համար տոմսերը նախապէս ապահովել, դիմելով՝

Պ· Ղ· Ղազարեանի *դերձակատունը՝*

56, Rue Cuvier, Lyon - Télphone : LA. 80-72